

LENIN

OPERE COMPLETE

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LENIN

OPERE
COMPLETE

53

TRADUCEREA IN LIMBA ROMANA
APARE IN URMA HOTARIRII C.C.
AL P.C.R. EA A FOST INTOCMITA
DUPA ORIGINALUL IN LIMBA RUSA,
ED. A V-A

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C. C. AL P. C. U. S.

V. I. LENIN

OPERE
COMPLETE

EDIȚIA A DOUA

EDITURA POLITICĂ
BUCUREȘTI — 1970

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C. C. AL P. C. U. S.

V. I. LENIN

VOL.

53

Scrisori

iunie — noiembrie 1921

EDITURA POLITICĂ
BUCUREȘTI — 1970

P R E F A Ț Ă

Volumul 53 al Operelor complete ale lui V.I. Lenin cuprinde scrisori, bilete, telegrame și telefonograme scrise în perioada iunie-noiembrie 1921. Ele sînt o completare a scrierilor publicate în volumul 44 al ediției de față.

Cele mai multe din documente reflectă uriașa muncă depusă de Lenin pentru explicarea noii politici economice, oglindesc activitatea de zi cu zi desfășurată de el în conducerea construcției economice.

Noua politică economică (n.e.p.), făcînd să crească cointeresarea țărănimii în dezvoltarea agriculturii, crea condiții prielnice pentru o refacere rapidă a agriculturii și, pe această bază, pentru redresarea industriei. Partidul și guvernul, considerînd dezvoltarea agriculturii drept o sarcină primordială, luau măsuri pentru sprijinirea multilaterală a micii gospodării țărănești, dar în același timp acordau atenție dezvoltării întreprinderilor socialiste în agricultură. V.I. Lenin studia cu cea mai mare atenție materialele în legătură cu activitatea desfășurată de Direcția generală a gospodăriilor agricole, sub a cărei conducere se aflau marile gospodării agricole de stat. „Că o serie de sovhozuri pendinte de Direcția generală a gospodăriilor agricole de pe lîngă întreprinderile industriale lucrează în mod exemplar — scria el în septembrie 1921 — a fost ... pe deplin lămurit și dovedit ... Înfăptuirea cu succes a acestei organizări a agriculturii cu adevărat proletare prezintă o importanță

principială imensă“ (volumul de față, p. 259). Încă din primul an al n.e.p.-ului, la propunerea lui Lenin, pentru sovhozuri au fost alocate fonduri considerabile.

O serie de documente incluse în volumul de față pun în lumină imensele eforturi depuse de partid și de guvern pentru mobilizarea tuturor forțelor și mijloacelor Statului sovietic în lupta împotriva foametei în regiunea Volgăi și în sudul Ucrainei, care fuseseră lovite de secetă. Îndrumând aceste eforturi, V.I. Lenin urmărea totodată adoptarea unei serii de măsuri care să asigure populației din regiunile infometate aprovizionarea cu produse alimentare, semințe etc. O însemnătate hotărîtoare a avut ajutorul frățesc acordat populației infometate de către muncitorii și țărani din întreaga Țară sovietică. V.I. Lenin acorda o mare importanță mișcării, inițiate în rîndul maselor muncitoare din țările capitaliste, pentru acordarea de ajutor populației infometate din Rusia.

Guvernul sovietic reacționa cu toată hotărîrea împotriva încercărilor, întreprinse de imperialismul mondial, de a profita de foamete pentru a exercita presiuni politice asupra țării noastre. Demascînd manevrele „intervenționistilor ascunși“, V.I. Lenin, într-o scrisoare adresată membrilor Biroului Politic, care se publică acum pentru prima oară, scria: „Aici e vorba de un joc extrem de complicat. America, Hoover și Consiliul Ligii Națiunilor sînt capabili de mari ticăloșii“ (p. 126). V.I. Lenin propunea să se adopte măsuri severe împotriva cadeților, menșevicilor și eserilor care se strecuraseră în Comitetul pentru ajutorarea infometaților, sub paravanul căruia încercau să-și desfășoare activitatea lor antisovietică.

Documentele lui Lenin, incluse în acest volum, pun în lumină activitatea depusă de partid și guvern pentru refacerea industriei și a transporturilor, pentru reorganizarea muncii lor în noile condiții, introducerea gestiunii economice proprii în industrie, asigurarea rentabilității întreprinderilor. O importanță cu totul deosebită a căpătat introducerea principiului cointeresării materiale în rezultatele muncii depuse, stimularea economiei de mijloace materiale și a perfecționării producției. „Fără cointeresare personală n-o să ajungem la nici un rezultat.

Trebuie să știm să cointereseăm oamenii" (p. 311). Introducerea noului sistem de remunerare a muncii după cantitatea și calitatea ei era considerată de V.I. Lenin ca un puternic factor de redresare și dezvoltare a industriei.

O sarcină foarte importantă în acea perioadă a fost aceea de a face față gravei crize de combustibil. V.I. Lenin a condus activitatea comisiei pentru problemele combustibilului de pe lângă Consiliul Muncii și Apărării, care a adoptat o serie de măsuri practice de extremă urgență, menite să ducă la intensificarea producției de cărbune și petrol și a tăierii și transportului de lemn din pădure.

V.I. Lenin a orientat întreaga activitate spre transpunerea în viață a planului GOELRO, s-a ocupat în mod nemijlocit de problemele construirii centralei electrice raionale de la Kașira și a celei de pe Volhov, care au marcat începutul acțiunii de electrificare întreprinse de regimul sovietic. Numeroase telegrame și scrisori conțin indicații date de el în legătură cu aprovizionarea șantiierelor celor două centrale cu materialele, utilajele și produsele alimentare necesare.

Numeroase scrisori, note și dispoziții reflectă în mod grăitor grija manifestată de partid și de V.I. Lenin pentru perspectivele dezvoltării industriei și transporturilor, pentru utilizarea lor cu tehnică avansată, pentru antrenarea în muncă a celor mai capabili dintre vechii specialiști și adoptarea unei atitudini pline de solitudine față de ei. Documentele ne arată cu câtă energie sprijinea Lenin orice descoperire științifică și orice perfecționare tehnică, a căror introducere în practică el o considera drept un important factor de creștere a productivității muncii (extracția turbei prin procedee hidraulice, construcția plugului electric, lucrările în domeniul tehnicii radiofonice, studierea și folosirea îngrășămintelor chimice din Golful Kara-Bogaz-Gol etc.

Un interes deosebit prezintă acele documente ale lui Lenin care conțin indicații în legătură cu importanța unei bune organizări a informării despre realizările obținute de tehnică și știință în străinătate și a folosirii, în țară, a tot ce oferea mai bun experiența tehnică din

străinătate. Supunînd criticii activitatea secției pentru știință și tehnică a Consiliului economic superior, V.I. Lenin, într-o scrisoare adresată lui N.P. Gorbunov la 3 septembrie 1921, sublinia necesitatea „informării noastre precise, practice, la timp, și nu într-o formă birocratică, despre realizările tehnicii europene și americane”. „Între altele — scria V.I. Lenin — trebuie să avem aici, la Moscova, cîte un exemplar din *toate* mașinile cele mai importante și *mai moderne* pentru a studia mecanismul lor și a-i învăța și pe alții” (p. 188).

Una din sarcinile cele mai complexe care au apărut în primul an al n.e.p.-ului a fost aceea a stabilirii unor legături economice normale, a introducerii schimbului de mărfuri între industrie și gospodăria țărănească. Documentele cuprinse în acest volum ne arată cum ajută Lenin pe lucrătorii de la centru și din provincie, prin sfaturi și îndrumări practice, să rezolve această sarcină dificilă. „*Schimbul de mărfuri* constituie o problemă din *cele mai importante*” — releva Lenin, însărcinîndu-l pe V.A. Smolianinov, subdirector al treburilor Consiliului Muncii și Apărării, „să urmărească rezolvarea ei *în primul rînd*” (p. 196).

După trecerea la n.e.p., s-a impus ca o sarcină actuală crearea unei valute sovietice forte. V.I. Lenin cerea să se urgenceze pregătirea reformei monetare, introducerea de măsuri pentru însănătoșirea finanțelor țării, pentru consolidarea bugetului de stat. „...*Întregul ritm* al reformei noastre monetare trebuie schimbat *în mod radical*” — spunea el adresîndu-se unor lucrători din Comisariatul poporului pentru finanțe (p. 361).

O mare parte din documente sînt consacrate reorganizării conducerii economiei naționale în conformitate cu noile sarcini ale construcției socialiste pașnice. În ele se află oglindite pregătirea, publicarea și expedierea pe adresa organelor locale a „Instrucțiunilor Consiliului Muncii și Apărării către instituțiile sovietice locale”, precum și a „Instrucțiunilor Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la traducerea în viață a principiilor noii politici economice”, la a căror elaborare el a participat îndeaproape.

În reorganizarea conducerii economiei naționale s-a urmărit o aplicare consecventă a principiului centralismului democratic. Documentele lui Lenin ne arată cum partidul și guvernul au căutat să consolideze conducerea planificată centralizată a economiei naționale și, în același timp, să acorde mai multă independență organizațiilor locale și să stimuleze inițiativa lor.

O importanță cu totul deosebită acorda Lenin activității creatoare a maselor și dezvoltării spiritului lor de inițiativă. „Totul depinde acum de energia și priceperea activiștilor din organizațiile locale: lor le revine rolul hotărâtor în perceperea impecitului în natură, în dezvoltarea schimbului dintre agricultură și industrie, în dezvoltarea micii industrii“ (p. 1).

În scrisorile și notele adresate lui G. M. Krjijanovski și Comisiei centrale de statistică sînt indicate măsuri pentru îmbunătățirea planificării economiei naționale, pentru punerea pe baze temeinice a activității Comisiei de stat a planificării, pentru organizarea evidenței și statisticii, ca important instrument de planificare științifică și de gospodărire rațională.

Numeroase documente sînt consacrate organizării activității comisiilor economice locale, care erau chemate să asigure o mai bună coordonare între munca instituțiilor centrale și aceea a organelor locale, să contribuie la dezvoltarea inițiativei economice locale. În documentele lui Lenin se stăruie asupra necesității de a asigura dezvoltarea complexă a gospodăriei marilor regiuni economice, „coordonarea necesară în activitatea locală—industrială, agricolă și comercială“ (p. 155).

O atenție deosebită acorda V.I. Lenin perfecționării stilului de muncă al organizațiilor de partid și de stat și al celor economice. În activitatea sa practică, el promova cu consecvență principiul conducerii colective, cerea să se respecte cu strictețe disciplina de partid și de stat, să se asigure răspunderea personală pentru misiunea încredințată și să se efectueze un control riguros asupra modului de îndeplinire a sarcinilor. În orice chestiune, V.I. Lenin recomanda „să se efectueze un control asupra îndeplinirii *efective* a sarcinilor.

Acesta este lucrul cel mai important și mai necesar“ (p. 186). Într-o scrisoare adresată lui N.P. Briuhanov, el critică practica ce se încetățenise pe atunci ca toate directivele și dispozițiile cu caracter departamental să fie emise în mod obligator sub semnătura președintelui Consiliului Comisarilor Poporului. Este necesar, scria V.I. Lenin, ca oamenii, instituțiile locale „să se supună dispozițiilor“, „să facă acest lucru în mod obișnuit, și nu numai în situații excepționale“ (p. 232).

Una din condițiile importante pentru îmbunătățirea muncii aparatului de stat era, după părerea lui V.I. Lenin, combaterea birocratismului și a târăgănelii. El cerea să se intenteze procese pentru manifestări de târăgăneală, „alegînd în acest scop cazuri mai «elocvente» și făcînd din fiecare un proces *politic*“, și recomanda ca, în coloanele presei, comuniștii să învețe „*să lovească* în cei ce se fac vinovați de târăgănare birocratică“ (p. 190).

O mare importanță acorda V.I. Lenin întăririi legalității socialiste. El cerea lucrătorilor din aparatul de stat, atît celor de la centru cît și celor din provincie, să manifeste o deosebită atenție și sollicitudine față de reclamațiile și sesizările primite din partea oamenilor muncii. Reacționa cu promptitudine atunci cînd i se semnala existența unor nereguli sau a unor acte abuzive. Caracteristică în această privință este o dispoziție dată de el Lidiei Fotieva la 13 iulie 1921. „Vă rog să-l căutați *repede* pe autorul acestei scrisori, să-l liniștiți și să-i spuneți că sînt bolnav, dar am să mă ocup de cele semnalate de dînsul“ — scria Lenin, după ce citise scrisoarea unui ostaș al Armatei Roșii, care-i făcea cunoscut că muncitorii și țărani din regiunea Donului sînt nemulțumiți de faptele ilegale ale unor lucrători din organizațiile locale. V.I. Lenin a propus „să se trimită la Don o comisie de control, formată dintr-un membru al C.E.C. din Rusia și din 10 (sau 20) cursanți de la Universitatea Sverdlov (să fie luat și autorul scrisorii)“ și să se ia măsuri pe loc (p. 30-31).

Într-o serie de documente incluse în acest volum, V.I. Lenin subliniază necesitatea [de a duce o luptă neobosită pentru întărirea partidului, pentru curățirea lui de elementele întâmplătoare, necomuniste, pentru a asigura o unitate cât mai strânsă a rândurilor lui. Totodată, el a luat o atitudine hotărâtă împotriva oricăror încercări de a folosi această luptă în scopul înăbușirii criticii și al răfuiei cu cei de altă părere. În această privință, un interes deosebit prezintă scrisoarea adresată lui G.E. Zinoviev la 29 septembrie 1921 și publicată acum pentru prima oară, în care e vorba de conflictul ce izbucnise în organizația de partid din Petrograd. V.I. Lenin, ca președinte al unei comisii a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia care a cercetat cauzele acestui conflict, s-a declarat în dezacord cu Zinoviev, care califica drept manifestări opoziționiste împotriva partidului niște observații critice la adresa lui. „La Petrograd — scria V.I. Lenin — nu există nici un fel de divergențe principiale, nu se manifestă nici măcar o tendință de deviere... Există o dorință legitimă a majorității de a fi într-adevăr majoritate și de a pune în locul grupului prin intermediul căruia ați «condus» dumneavoastră un alt grup. Oamenii au crescut, și, chiar priviți din acest punct de vedere, dorința lor e legitimă“ (p. 258).

În condițiile n.e.p.-ului, ale creșterii, într-o oarecare măsură, a elementelor capitaliste, un rol deosebit de important a revenit activității ideologice, politico-educative a partidului, propagandei marxiste, luptei hotărâte împotriva ideologiei burgheze. V.I. Lenin a acordat o mare importanță editării operelor întemeietorilor comunismului științific, s-a îngrijit de strângerea de documente, a redactat o culegere de scrisori alese ale lui K. Marx și F. Engels.

Una din sarcinile importante ale activității de partid și de stat pe tărîm ideologic-educativ consta, după părerea lui Lenin, în dezvoltarea noilor raporturi de tovărășie și întrajutorare. „Este *neapărat necesar* ca și «în rândurile clasei» și în raporturile cu *oamenii muncii* din *alte* clase să se dezvolte simțul «întrajutorării» etc.“ (p. 216).

O serie de scrisori și bilete sînt consacrate problemelor construcției culturale. V.I. Lenin cerceta în mod amănunțit toate problemele mai importante legate de activitatea Comisariatului poporului pentru învățămînt și a școlilor, de lichidarea analfabetismului ca una din sarcinile urgente ale Statului sovietic. Cele mai diferite probleme ale culturii s-au aflat în cîmpul vizual al lui Lenin (pregătirea unui dicționar al limbii ruse moderne, întocmirea unui atlas geografic școlar ș.a.m.d.).

Înfăptuirea cu succes a sarcinilor construcției socialiste era strîns legată de justa rezolvare a problemei naționale. Corespondența ne dezvăluie munca de conducere desfășurată de V.I. Lenin pentru transpunerea în practică a politicii naționale, lupta dusă de el împotriva oricăror devieri și tendințe naționaliste. Comuniștilor din republicile naționale, Lenin le recomanda ca, în aplicarea noii politici economice, în construirea socialismului, să țină seamă de condițiile și particularitățile locale. Atrăgînd atenția asupra imensei importanțe pe care o prezenta rezolvarea justă a problemei naționale în Orientul sovietic, V.I. Lenin scria: „Aceasta e o problemă de importanță internațională — o spun fără exagerare: de importanță internațională. În această privință trebuie să fim cît se poate de exigenți. Atitudinea noastră va avea repercusiuni asupra situației din India și din întregul Orient. Aici nu se poate glumi. Aici e nevoie de maximum de precauție“ (p. 219).

Documentele cuprinse în acest volum constituie o dovadă grăitoare a consecvenței și perseverenței cu care Puterea sovietică promovează o politică de coexistență pașnică între state cu orînduiri sociale diferite. O serie de scrisori, note și telegrame conțin indicații în legătură cu normalizarea legăturilor economice dintre Țara sovietică și statele capitaliste. Într-o scrisoare către Biroul Politic din 11 octombrie 1921, care se publică pentru prima oară, se subliniază importanța deosebită a tratativelor în vederea contractării unui împrumut în Italia, pentru care nu se cerea recunoașterea vechilor datorii. Acest lucru, scria V.I. Lenin, „poate să însemne străpungerea blocadei financiare“ (p. 294).

În același timp, Lenin atrage atenția asupra pericolului unei noi intervenții militare a imperialiștilor străini împotriva Statului sovietic. Ținând seamă de existența unui asemenea pericol, V.I. Lenin îi scria lui G.V. Cicerin, în octombrie 1921, că „în acest caz nu putem face nimic altceva decât să sporim capacitatea de apărare a țării” (p. 345). Această scrisoare, de asemenea, se publică acum pentru prima oară.

În scrisorile și telegramele consacrate problemelor mișcării muncitorești și comuniste internaționale, V.I. Lenin se interesează de situația din partidele comuniste și socialiste. El dezvăluie greșelile oportuniste de dreapta și pe cele sectare de stînga ale unor militanți ai partidelor comuniste, duce o luptă dîră și perseverentă pentru unitatea mișcării comuniste internaționale.

O mare parte din documente conțin material biografic; numeroase scrisori și bilete sînt o mărturie înduioșătoare a atenției manifestate de Lenin față de tovarășii săi, a atitudinii neobișnuit de delicate pe care o avea el în raporturile cu oamenii.

* * *

Din cele 575 de documente cuprinse în volumul de față, 553 n-au fost incluse în edițiile anterioare ale Operei lui Lenin, iar 93 din ele se publică acum pentru prima oară (în „Cuprins” aceste documente sînt însemnate cu un asterisc).

În capitolul „Anexe” sînt publicate 39 de documente ale căror proiecte au fost pregătite de diferite instituții și apoi semnate de V.I. Lenin. Din marele număr de documente de acest fel au fost incluse în acest capitol doar cele mai importante sau cele consacrate unor probleme de care V.I. Lenin se ocupa în mod special.

*Institutul de marxism-leninism
de pe lângă C.C. al P.C.U.S.*

V. I. LENIN
1921

1921

1

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
COMUNIȘTILOR DIN SAMARKAND¹Samarkand, Comitetul gubernial de partid,
pentru *Șafranski*

Mulțumesc grupului de prieteni pentru salutul ce mi l-au adresat. În momentul de față, cel mai important este să îmbunătățim situația muncitorilor și a țăranilor. Totul depinde acum de energia și priceperea activiștilor din organizațiile locale: lor le revine rolul hotărîtor în perceperea impozitului în natură, în dezvoltarea schimbului dintre agricultură și industrie, în dezvoltarea micii industrii. Capitalismul nu constituie o primejdie pentru noi atîta timp cît proletariatul va ține ferm în mîinile sale puterea, transporturile și marea industrie și va ști ca, prin controlul său, să-l îndrume pe făgașul capitalismului de stat. În aceste condiții, capitalismul va fi pentru noi un sprijin în lupta pe care o ducem împotriva birocratismului și a fărîmițării micii producții. *Noi știm ce vrem, și de aceea vom învinge.*

Președintele Consiliului Muncii și Apărării,

*Lenin**Scrisă la 27 iunie 1921**Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX**Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

*CĂTRE TOȚII COMISARIII POPORULUI SAU CĂTRE ADJUNCȚII LOR

27.VI. 1921

Tov. Avanesov v-a trimis ieri proiectul tipărit al Instrucțiunilor C.M.A. și C.C.P., cu întrebările necesare pentru întocmirea dărilor de seamă*.

Acest proiect va fi aprobat definitiv de către C.E.C din Rusia pe ziua de joi 30 iunie.

Este necesar ca pînă *m i e r c u r i* 29 iunie, *o r a 12*, să-i fie predate tovarășului Avanesov *toate propunerile de modificări*.

Fiecare comisar al poporului răspunde pentru comisiariatul său în ce privește întocmirea *chibzuită și completă* a întrebărilor pentru dările de seamă, precum și în ce privește redactarea lor corectă.

După această dată nu se vor mai primi asemenea propuneri.

Președintele C.C.P. și al C.M.A.,

V. I. *Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima dată în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

CĂTRE CONSILIUL COMISARIILOR POPORULUI ȘI COMISIARIATUL POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE AL REPUBLICII TURKESTAN

Tovarășul Badaev, care tocmai s-a întors din călătoria întreprinsă în țirutul duncăvceștiă, mi-a spus cât de bine l-au primit tovarășii de acolo și câtă înțelegere au arătat ei față de situația murciturilor din Moscova și Petrograd.

* Aici și mai departe un asemenea asterisc indică titlurile puse după original. — *Nota red.*

* Vezi V.I. Lenin, Opere complete, vol. 43, București, Editura politică, 1966, p. 271—298. — *Nota red.*

Vă rog foarte mult să transmiteți tuturor tovarășilor de acolo cele mai calde mulțumiri din partea mea, precum și rugămintea mea de a acorda și pe viitor un ajutor cât mai prompt și mai însemnat, în produse alimentare, muncitorilor din cele două capitale.

Situația este grea. E necesar ca ei să fie ajutați prin toate mijloacele. Sint convins că dumneavoastră veți face tot ce e cu putință în acest sens.

Cu salutări comuniste,

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 27 iunie 1921

Publicată la 24 august 1921,
în numărul 20 al ziarului
„Izvestiia Reprezentanței
plenipotențiare a R.S.F.S.R. în
Republica Sovietică Horezm“

Se tipărește după textul
apărut în ziar

4

*CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI
PENTRU POȘTĂ ȘI TELEGRAF

27.VI

Alăturat vă trimit o telefonogramă primită de la tov. Briuhanov, în legătură cu telegramele privitoare la industria piscicolă și la transportul peștelui.

Vă atrag atenția că aprovizionarea cu pește și transmiterea *r a p i d ă* a telegramelor în legătură cu această problemă prezintă o importanță *cu totul deosebită*².

Vă rog insistent să faceți *tot* posibilul și să *ajungeți la o înțelegere* cu Briuhanov.

Comunicați-mi ce măsuri ați luat în această privință.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării,

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 27 iunie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după o copie scrisă de
Lidia Fotieva

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI C.G. RACOVSKI,
LUI M.K. VLADIMIROV ȘI COMITETULUI
CENTRAL AL P.C.(b) DIN UCRAINA³

Harkov, Consiliul Comisarilor Poporului,
pentru Racovski,
Comitetul Central al P.C.(b) U.,
Comisariatul poporului pentru aprovizionare al Ucrainei,
pentru Vladimirov

Începînd de la 22 iunie, ați încetat complet să mai trimiteți cereale la centru. În completare la telegrama lui Briuhanov, țin să vă atrag atenția că centrul se va afla într-o situație complet desperată dacă nu va fi imediat reluată expedierea din Ucraina a cel puțin un marșrut pe fiecare zi. Altfel devine inevitabilă o lungă și dureroasă întrerupere în aprovizionarea celor două capitale, și acest lucru e cu atît mai inadmisibil într-un moment cînd are loc congresul Internaționalei Comuniste. De aceea vă rog ca imediat să începeți a trimite din nou cereale în nord, cel puțin 30 de vagoane pe zi.

Vă rog foarte mult să-mi comunicați printr-o telegramă, cit și telefonic ce anume ați întreprins în acest sens și care sînt șansele de succes*.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
*Lenin***

Scrisă la 28 iunie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XX*

*Se tipărește după un text
dactilografiat, cu completările
și semnătura lui V.I. Lenin*

CĂTRE I. A. TEODOROVICI

S-a primit, din partea lui Gorki, un proiect privind înființarea „Comisiei pentru ajutorarea populației înfometate“.

* Ultima frază a fost scrisă de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

** Telegrama poartă și semnătura lui V.M. Molotov. — *Nota red.*

Cereți-l de la Rikov peste un sfert de oră, după ce-l citește el.

Miine în ședința Biroului Politic o să luăm o hotărâre în acest sens. Telefonați-i lui Molotov și aranjați cu el să vă primească pentru 5 minute.

Personal, cred că am putea îmbina proiectul nostru cu acela al lui Gorki⁴.

Scrisă la 28 iunie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

7

*CĂTRE MUZEUL RUMEANȚEV

Vă rog să-mi împrumutați pentru citva timp „Logica“ lui Hegel. Îl însărcinez pe ostașul Laciughin să vină la dv. să ia această carte.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 28 iunie 1921

*Publicată pentru prima oară
la 20 ianuarie 1940, în
ziarul „Gudok” nr. 16*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

8

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.K. ORDJONIKIDZE

29.VI, ora 11 și 10 minute

Pentru Ordjonikidze

Chiar acum am sosit și am citit numai decît telegrama dumneavoastră cifrată. Sper să aflu chiar astăzi unele amănunte și să vă trimit răspuns, tot cifrat. Deocamdată vă spun numai atît: nu vă enervați, aveți răbdare, rămîneți pe loc. Căutați să duceți o politică cît se poate

de precaută. Situația se poate schimba curînd în mai bine*. Pînă la ce oră mai rămîneți în Vladikavkaz?

Lenin

*Scrisă la 29 iunie 1921
Trimisă la Vladikavkaz*

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX XV*

Se tipărește după manuscris

9

CĂTRE N.P. GORBUNOV⁵

Tovarășe Gorbunov,

Vedeți dacă-i puteți ajuta cu ceva, și cu ce anume. Ajutați-i cu tot ce puteți. (Nu cumva tipografia asta face parte din cele șase în care Rîkov introduce aprovizionarea colectivă? Ce-ar fi s-o viziteze Smolianinov?)

Lenin

30.VI

Scrisă la 30 iunie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

Se tipărește după manuscris

10

CĂTRE B.S. STOMONEAKOV

30.VI.1921

Tov. Stomoneakov,

Vă recomand pe aducătorul acestei scrisori, tovarășul Gheorghi Dmitrievici *Tiurupa*, constructor al centralei electrice de la Kașira, care prezintă pentru noi o importanță *excepțională*⁶.

Trebuie să-l ajutați cu sfaturi etc., dar mai ales cu bani, ca să poată perfecta *repede*, la Berlin, coman-

* Această propoziție a fost subliniată de Lenin; pe margine el a scris: „Cifrat”. — *Nota red.*

da necesară, s-o achite și să obțină efectuarea ei *fără nici o întârziere*.

Vă rog să-l ajutați cât mai mult.

Poate că l-ați putea prinde pe Krasin, printr-o telegramă, astfel ca (în drum de la Londra spre Moscova) să se oprească la Berlin.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Expedită la Berlin

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

11

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.M. LEJAVA

Comisariatul poporului pentru comerțul exterior,
tov. Lejava

Dat fiind că încheierea contractului de concesiune cu S.K.F. prezintă o importanță deosebită și este deosebit de urgentă, vă rog să luați măsurile necesare pentru ca cheștiunea cumpărării rulmenților cu bile care se găsesc în depozitul S.K.F. să fie cât mai curînd rezolvată⁷. În termen de o săptămînă trebuie luată o hotărîre definitivă. Vă rog să-mi comunicați rezultatele.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 30 iunie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat
de V.I. Lenin*

12

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI⁸

2.VII

G.M.,

N-a ieșit cum trebuie.

Impresia generală după „prima lectură“:

Pag. 1: „mulți“ văd o abatere „vădită“...

(ce rost are să recunoaștem că sînt „mulți“ cei ce ne aduc învinuiri? Ați adoptat, de la început, un ton greșit și în felul acesta... faceți jocul dușmanilor).

Pag. 2

„o reorganizare generală a comisariatelor poporului, care este inevitabil legată“...

(„inevitabil“? Ba e foarte *evitabil*, fiindcă *NU* are loc nici o reorganizare *generală*. Înseamnă că autorul îl trimite pe cititor la ceva „general“, *care nu există*).

Pag. 3

să alegem ceea ce e mai important, să-l concentrăm în întreprinderi mari ș.a.m.d. ...

„dar e de ajuns să chibzuim ceva mai bine, pentru a ne da seama că nu se poate face nimic *bucățică cu bucățică*“... „că peticeala“...

(Asta nu dovedește nimic. Tocmai *lucrînd bucățică cu bucățică* se poate înjgheba ceva. Trebuie pornit de la mic, de la un caz *izolat*.)

Pag. 4...

Nu ne e permis să exagerăm.

(Acesta e un adevăr incontestabil, dar prea academic exprimat.)

Osadcii la Comisariatul poporului pentru comerțul exterior (i-ați și indicat numele de două ori.)

„membrii Comisiei de stat a planificării sînt nevoiți să se ocupe neconținut (numai Osadcii?) de lucrările curente“...

35 — 1 = 34

Pag. 5...

Combustibilul... Larin (ce rost are să menționăm cele spuse de el, *fără să prezentăm* nici o cifră? Înseamnă să dăm dușmanului apă la moară! Ori să-l trecem pe Larin sub tăcere, să vorbim de activitatea noastră cu cuvintele și faptele noastre, iar nu cu cuvintele lui, ori să-l atacăm. Orice altă tactică = o înfrîngere sigură).

pag. 6 „un grup de activiști, alcătuit numaidecît, pentru a duce luptă împotriva foametei“

(? dar asta-i o chestiune care nu privește cituși de puțin Comisia de stat a planificării!)

pag. 7

pag. 8 indicațiile date de președintele Consiliului Muncii și Apărării

(? Care indicații? cititorul nu le cunoaște)

Consiliul superior al transporturilor + Comisia principală a transporturilor

Comisariatul poporului pentru căile de comunicație ... „*probabil nu va întârzia să spună*“ (cuvintele subliniate pot fi și ele folosite de dușmani). Neopihanov...

(dar ce a făcut el? Nu ni se spune nimic clar. Nu se citează măcar un exemplu. Cu ce a ajutat el? A făcut economii? A descoperit vreo greșeală? A ajutat la evitarea ei? prin ce anume?)

8—9: ... „Sarcinile“...

De sarcini sînt cu toții atît de plictisiți, că e mai bine să nu mai pomenim de ele. Au cu toții o mulțime de sarcini.

Sarcini comune, generale, atotcuprinzătoare, care *in mod vădit* n-o să fie îndeplinite.

N-a ieșit cum trebuie sau n-a ieșit nimic bun. Deocamdată e mai bine să nu publicați nimic în presă. Iar în ce privește raportul pentru C.M.A.:

(α) să prezentați în mod clar cîteva *realizări efective*, să dați măcar 3—4 exemple, nu prea strălucite, dar exacte, concrete, realizări, iar nu sarcini, lucruri efectiv înfăptuite, și nu din cele generale și ipotetice.

Ce a realizat Ramzin la Petrograd?

„ „ „ Neopihanov la Moscova?

Strumilin

Popov

ș.a.

(β) S-au împărțit sarcinile între membrii comisiei? Când? la câți din cei 35?

(γ) Din cele 10 comisii ale comisariatelor, care din ele întrețin relații juste cu *una* din ele (? cu aceea a combustibilului).

Prin ce se exprimă asemenea relații?

Ce s-a realizat în mod efectiv din planul pe semestrul II al anului 1921?

Ce economii de combustibil s-au făcut?

Concluzia: trebuie efectuată în continuare *contopirea* celor 10 și învinsă inerția celor 9, care nu fac *nimic*?

(δ) Cum stăm cu *pregătirea* planului pentru semestrul II al anului 1921?

Comisariatul poporului pentru agricultură (recolta ?), Direcția centrală de statistică?

Secția operativă

Consiliul economic superior.

Iată cam în ce fel cred eu că ar trebui orînduit materialul în raportul pentru C.M.A.

Pe cît se vede, planul general, global, va fi gata abia în toamna anului 1921 și el *nu va putea* fi prezentat decît după ce va fi clarificată, în linii mari, situația recoltei.

Fie și așa. (Dar una e recolta, și alta e proporția în care va fi realizată încasarea impozitului în natură și vor fi colectate cerealele. Quantumul lor îl veți cunoaște în 1922, post factum.)

Prin urmare, trebuie să pornim, *în orice caz*, de la niște **minimuri c o n v e n ț i o n a l e**.

Planurile parțiale au fost întocmite? (la combustibil?); au fost întocmite pe jumătate? (la Comisariatul poporului pentru căile de comunicație?) Aici, mi se pare, se poate da ceva material concret.

Au fost întocmite doar pe sfert? Care e numărul gurilor de hrănit? (asta-i treaba Direcției centrale de statistică, și *nu* a Comisiei de stat a planificării. Toți vor căuta să-și

ușureze munca *lor*, lăsînd-o pe seama Comisiei de stat a planificării. Dar ea nu trebuie să permită așa ceva.

Principalul lucru care ne rămîne de făcut este totuși să *înlăturăm* numaidecît, fără întîrziere, „bucătică cu bucătică“, tot ce este vădit nerațional, tot ce este în contradicere evidentă cu planul economic de stat.

(Să se închidă, în cutare ramură, cutare întreprinderi... Să se suspende traficul, complet sau pe jumătate, pe cutare căi ferate...)

Să se construiască cutare linii de căi ferate pentru transportul combustibilului...

Cutare masiv forestier, care, după părerea lui Ramzin, ar da mai mult decît orice Algemă, să fie bine identificat și să se întocmească un plan în care să se specifice cum vor fi doborîți copacii, cum se va face transportul...

Din 1 000 de uzine bune, pînă la data cutare vor fi puse în funcțiune 10, pînă la data cutare 50, și așa mai departe, măcar pînă la 100 sau 200 de uzine.)

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 2 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

O DISPOZIȚIE PENTRU LIDIA FOTIEVA⁹

1) Căutați să lămuriți: de cine depinde invitarea celor de la Moscova? (trebuie întrebate Iarov?)

2) În legătură cu paragr. 4: trebuie anulată trimiterea în străinătate.

Scrieți lui *Lapinski* (prin Radek): 1) să ne comunice cînd trimite lucrarea și 2) să trimită o *listă* cu izvoarele documentare.

Scrisă între 4 și 9 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XX

Se tipărește după manuscris

14

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.K. ORDJONIKIDZE

Pentru Ordjonikidze

Sînt surprins că-l deranjați pe Stalin de la odihnă. El trebuie să se mai odihnească încă cel puțin patru sau șase săptămîni. Cereți un diagnostic scris de la cîțiva medici buni.

Comunicați-mi ce faceți pentru Baku și pentru dezvoltarea comerțului exterior. Tăcerea dumneavoastră în această chestiune mă pune pe gînduri.

Lenin

*Scrisă la 4 iulie 1921
Expediată la Tiflis*

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

15

SCHIMB DE BILEȚELE CU BOHUMIR ŠMERAL¹⁰

Vă rog să-mi indicați precis:

Cînd au fost publicate tezele Congresului al II-lea al Internaționalei a III-a și în ce editură anume?

Condițiile au fost publicate îndată după congres, adică la începutul toamnei anului 1920, în diferite organe de presă, care înainte aparținuseră întregului partid. Acest lucru a fost limpede arătat într-o declarație a lui Burian, apărută în „Rovnost“. În ziarele care erau pe atunci sub influența celor de dreapta, ele n-au apărut. Organul central, „Pravo Lidu“, s-a aflat în mîinile celor de dreapta pînă în momentul cînd am pus noi stăpînire pe el. În întregime au apărut în luna *ianuarie* în editura oficială a partidului *de stînga*.

Dacă traducerea cuvîntării dumneavoastră, apărută în ziarul „Vorwärts“¹¹ din Reichenberg,

- 1) este bună și
- 2) este completă.

Lenin

A apărut doar un scurt extras. Originalul este aproape de șase ori mai mare.

*Scrise nu mai târziu de
5 iulie 1921*

*Se tipăresc pentru prima oară,
după manuscris
Traduse din limba germană*

16

CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA¹²

Propun să se aprobe telefonic această propunere și să se adauge: cu însărcinarea de a cumpăra grâu și orez cât mai mult cu putință.

5.VII

Lenin

Scrisă la 5 iulie 1921

*Se tipărește pentru prima dată,
după manuscris*

17

CĂTRE V.D. KAISAROV

Rog comisia pentru întocmirea atlasului școlar să procure toate aceste materiale¹³, să numească o sub-comisie de lucru și să-mi comunice numele membrilor ei, precum și rezultatele obținute de ea.

6.VII

Lenin

Scrisă la 6 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1961,
în revista „Istoriia S.S.S.R.” nr. 2*

Se tipărește după manuscris

18

CĂTRE G.V. CICERIN

Tovarășe Cicerin sau tovarășe Litvinov,

Biroul Politic a hotărât să-i permită lui France să intre în țară¹⁴. Cred că, în legătură cu aceasta, ar fi nime-

rit să-i răspund. Ce părere aveți? Dacă sînteți împotriva (ca eu să-i răspund), ce argumente aveți?

Dacă sînteți de acord, poate că ar fi bine să scrieți dv. un proiect de răspuns?

Cu salutări comuniste,
Lenin

Scrisă la 6 sau 7 iulie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

19

CĂTRE G.V. CICERIN

Tovarășe Cicerin,

Sînt de acord cu dumneavoastră că ar fi cazul să-l primesc pe France. Poate că veți avea amabilitatea să corectați textul alăturat și să dați să-l bată la mașină pe o hirtie cu antetul meu.

Să-l așteptăm pe Krasin (sosește la 13.VII)? Poate că n-ar fi nimerit să-l prezentăm lui France. Sau poate că, dimpotrivă, ar fi cît se poate de nimerit?

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 7 iulie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

20

*CĂTRE CONSILIUL ECONOMIC SUPERIOR,
COMISARIATUL POPORULUI
PENTRU APROVIZIONARE,
COMISIA DE STAT A PLANIFICĂRII,
INSPECȚIA MUNCITOREASCĂ-ȚĂRĂNEASCĂ,
C.C.S. DIN RUSIA

7.VII.1921

Intrucît e necesar ca mîine, în ședința *Consiliului Muncii și Apărării*, să fie adoptată o hotărîre definitivă

cu privire la componența, atribuțiile etc. ale comisiei *Smilga numită de C.M.A.* (la Baku, Groznii și în Donbass), vă rog ca azi și mâine, pînă la ora 6 seara, să vă înțelegeți asupra componenței acestei comisii etc.¹⁵

Președintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

21

CĂTRE V.M. MOLOTOV

7.VII.1921

Pentru tov. Molotov

În urma convorbirii pe care am avut-o cu Unșliht, recomand Comitetului Central să adopte următoarea hotărîre:

tov. *Menjinski* e obligat să ia imediat concediu și să se odihnească pînă ce *medicii* îi vor elibera o adeverință *scrisă* că este sănătos. Pînă atunci să vină la serviciu cel mult de 2—3 ori pe săptămîină și să nu stea mai mult de 2—3 ore.

Lenin

*Publicată pentru prima oară în 1945.
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

22

CĂTRE A.I. RIKOV ȘI V.M. MOLOTOV

Pentru *Rikov* și *Molotov*

Mi-e tare frică de asemenea schimbări. Mehonișin nu e potrivit pentru munca la centru.

Mă tem că *Babkin* și *Avanesov* cam exagerează cu „anchetele”. După părerea mea, comisia dumneavoastră ar trebui să termine *totul în 3 ore*:

atît *Briuhanov*, cît și *Poteaev* să fie *avertizați* (în mod

politicos): dacă o să vă mai certați o dată, o să vă dăm afară și o să vă băgăm la închisoare pe amindoi¹⁶.
Și cu asta, basta!

Scrisă la 7 iulie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

23

CĂTRE PARTICIPANȚII LA ȘEDINȚA COMISIEI PENTRU TACTICĂ A CONGRESULUI AL III-LEA AL INTERNAȚIONALEI COMUNISTE

Tovarășului Zinoviev, cu rugămintea de a transmite membrilor comisiei de ieri următoarele:

Stimați tovarăși,

Mi s-a comunicat că cele spuse de mine ieri, în ședința comisiei, împotriva comuniștilor unguri — mai exact, împotriva unora din ei — au provocat nemulțumiri¹⁷. De aceea, mă grăbesc să vă comunic în scris următoarele: pe când mă aflu în emigrație (și asta a ținut mai bine de 15 ani), m-am situat de câteva ori pe o poziție „prea de stînga“ (după cum văd acum). În august 1917, de asemenea am fost emigrant și am adresat Comitetului Central al partidului nostru o propunere „prea de stînga“, care, din fericire, a fost respinsă categoric¹⁸. Este firesc că emigranții se situează adeseori pe poziții „prea de stînga“. Atît înainte, cît și acum n-am avut cituși de puțin intenția de a aduce asemenea învinuire unor revoluționari atît de minunați, de devotați și de merituoși cum sînt emigranții unguri, care se bucură de atîta considerație din partea noastră a tuturor, din partea întregii Internaționale Comuniste.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

7.VII.1921

Publicată pentru prima oară, parțial, în limba germană, la 27 ianuarie 1924, în ziarul „Vorwärts“ (Reichenberg) nr. 23

În limba rusă a fost publicată pentru prima oară, parțial, în 1924, în cartea „Lenin văzut de presa străină“

Se tipărește pentru prima oară în întregime, după manuscris

Tradusă din limba germană

CĂTRE JOSEPH FRANCE*

8.VII

Onorabilului Joseph Irvin France, senator al S.U.A.

Scumpe sir,

Vă mulțumesc foarte mult pentru amabila dumneavoastră scrisoare din 5 iulie 1921 și pentru cele două rezoluții — extrem de interesante — anexate la scrisoare. Mi-ar face o deosebită plăcere să vă văd și să stau de vorbă cu dumneavoastră săptămîna viitoare, dar nu înainte de treisprezece. Dacă vă aranjează, comunicați-mi, vă rog, numărul dumneavoastră de telefon, adresa, precum și ora la care vă convine să avem asemenea întrevedere.

Cu toată stima

Scrisă la 8 iulie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

Tradusă din limba engleză

ÎNSEMNĂRI PE O TELEGRAMĂ
DIN VESIEGONSK
ȘI O NOTĂ PENTRU SECRETARĂ

Am o propunere sugerată de dorința exprimată de unii țărani de a-și asigura casele și dependențele pentru caz de incendiu, urmînd ca plata ratelor să se facă în cereale și alte produse agricole, însă cu condiția ca ratele din primăvară să fie achitate mai tîrziu, în asemenea produse. Avînd în vedere necesitatea de a spori fondurile de produse, vă rog să analizați această propunere și, dacă e posibil, să adoptați o lege în acest sens. Vahonev, comisar județean pentru aprovizionare din Vesiegonsk.

*Cîte o copie pentru tovarășii Briuhanov, Bogdanov,
Teodorovici și Smolianinov*

Intocmiți o adresă către acești patru plus un reprezen-

* În partea de sus a acestui document V.I. Lenin a notat următoarele: „Să mi se aducă aminte la 12 și 13.VII. Nu înainte de această dată”. — Nota. red.

tant al *Comisariatului poporului pentru bunurile republicii*:

Consider că propunerea tovarășilor din Vesiegonsk este perfect justă și vă rog să convocați numaidecît o consfătuire, la care să participe cei indicați de mine aici (în număr de 5), în vederea elaborării unui decret în acest sens. Termen: o săptămînă.

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 8 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XX

Se tipărește după manuscris

26

CĂTRE L.A. FOTIEVA

Lidia Aleksandrovna,

Vă rog să trimiteți, sub luare de semnătură (în registrul de expediție), scrisorile alăturate¹⁹.

Trebuie introdus un *registru*, legat, pentru semnături, și *în el* să semneze de primire (toți) cei ce primesc, prin curieri, corespondență de la mine. Tot în acest registru trebuie lipite și adevărurile de primire.

N.B.

Pe hîrtia pentru Krjijanovskaia trebuie aplicată o ștampilă și pusă semnătura secretarei. Dacă e nevoie, am să fac o copie pe o hîrtie cu antet. Trimiteți-mi vreo 10—20 de hîrtii de acest fel.

Cu salutări, *Lenin*

8.VII

P.S. Spuneți-i lui Skleanski că-l rog să-mi trimită un scurt raport secret

(1) despre situația militară,

(2) despre înțelegerea dintre comandantul suprem și Stalin.

Scrisă la 8 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

27

V.S. DOVGALEVSKI

8.VII.1921

Comisariatul poporului pentru poștă și telegraf
Pentru tov. Dovgalevski

Din copiile de telegrame anexate aici puteți constata că telegrama trimisă de mine tovarășului Peatakov în ziua de 24 iunie i-a fost înminată abia la 5 iulie*. Vă atrag atenția că o asemenea întârziere este inadmisibilă și vă previn că pe viitor, în astfel de cazuri, voi aplica sancțiuni mai severe.

Vă rog să-mi comunicați numele celor vinovați, precum și sancțiunile ce le-au fost aplicate²⁰.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

28

CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C.
al P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarășului Molotov

Rog Biroul Organizatoric sau Secretariatul Comitetului Central (cu aprobare telefonică din partea Biroului Politic) ca, în conformitate cu recomandarea făcută de dr. Ghetie, să-mi aprobe un concediu de o lună, în cursul căruia voi veni de 2—3 ori pe săptămână, pentru 2—3 ore pe zi, la ședințele Biroului Politic, ale Consiliului Comisarilor Poporului și ale Consiliului Muncii și Apă-

* Vezi V.I. Lenin. Opere complete, vol. 52. București. Editura politică, 1969, documentul 467. — *Nota red.*

rării. Data începerii concediului o voi comunica (zilele acestea) tovarășului Molotov²¹.

Lenin

8.VII

Scrisă la 8 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

29

TOVARĂȘULUI G.E. ZINOVIEV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA²²

Tovarășe Zinoviev,

Sint de părere că trebuie să acceptăm această propunere ca o excepție, menționînd în mod precis că aceasta e o excepție. Vă rog să cereți imediat, *prin telefon*, aprobarea Biroului Politic.

Lenin

Scrisă nu mai devreme de
9 iulie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

30

CĂTRE N.P. BRIUHANOV

10.VII

Tovarășe Briuhanov,

Am primit o scrisoare de la Lobacev cu data de 9.VII, prin care mi se atrage atenția că în aprovizionarea Petrogradului și a Moscovei s-a produs o înrăutățire simțitoare. El cere să i se dea directive.

După părerea mea, trebuie să elaborați o serie de măsuri pentru intensificarea activității în acest domeniu. Propun:

1) să porniți **numaidecît**, cît mai degrabă și acționînd în mod energic, *revoluționar*, la *strîngerea impo-*

zitului în gubernia Moscova (unde seara a și fost secerată). Mobilizați, în acest scop, mai ales pe muncitorii din Moscova, ca *să ajute* organelor de aprovizionare;

2) în general, să mobilizați pentru munca de aprovizionare și o serie de lucrători, *scoțându-i* de la comisariatele poporului, conform hotărârii adoptate ieri de Biroul Politic (cereți o copie a acestei hotărâri)²³;

3) să fie trimise din nou ordine precise Comisariatului poporului pentru aprovizionare din Ucraina și celui din Siberia;

4) să trimiteți *de urgență* (împreună cu Uniunea centrală a cooperativelor de consum) o delegație în gubernia *Podolsk*, unde se spune că există cereale cîte vrei și costă 6 000 de ruble pudul în bani sovietici.

(În genere, am impresia că, în ce privește achiziționarea și schimbul de mărfuri, Comisariatul poporului pentru aprovizionare dă dovadă de o *indolență* și o *incetinelă* de-a dreptul revoltătoare. Nu se vede nici o inițiativă. Nu se acționează cu destul curaj.)

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Vă rog să-mi răspundeți pe data de 11.VII.

Scrisă la 10 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX

Se tipărește după manuscris

CĂTRE I.T. SMILGA

Tovarășe Smilga,

Am citit proiectul. Vă trimit alăturat propunerile mele de modificări²⁴.

Vă recomand *în mod insistent*:

1) să nu-l prezentați în numele *dumneavoastră* (n-are nici un rost să întăriți giștele și să împiedicați o eventuală acceptare *în unanimitate*).

2) El trebuie să fie prezentat numai din partea *prezidiului* Consiliului economic superior. La Comi-

tetul Central va fi prezentat de Bogdanov, preşedintele Consiliului economic superior.

3) Încă un sfat: căutaţi să vă înţelegeţi cu Krjijanovski în legătură cu redactarea paragrafului privitor la Comisia de stat a planificării (redactarea dumneavoastră *nu se potriveşte*; n-am s-o accept).

În linii generale, e foarte uşor să ne înţelegem şi, în acest caz, să prezentăm proiectul în numele a două prezidii: prezidiul C.E.S. + prezidiul Comisiei de stat a planificării.

Vă rog să-mi răspundeţi la 11.VII.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

P.S. Poate că ar fi mai bine să-l mai arătăm celor de la Comisariatul poporului pentru aprovizionare, de la Inspectoria muncitorească-ţărănească şi de la Comisariatul poporului pentru comerţul interior.

Gândiţi-vă şi la 11.VII, răspundeţi-mi.

Scrisă la 10 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipăreşte după manuscris

32

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

Pentru tov. Krjijanovski

(Secret)

10.VII
G.M.,

Citiţi, vă rog, acest proiect cit mai repede. Comparaţi-l cu modificările propuse de mine (sînt scrise cu creionul).

Comunicaţi-mi părerea dumneavoastră.

Am scos paragrafele cu privire la Comisia de stat a planificării. Poate că le veţi înlocui dumneavoastră cu un singur paragraf, şi anume veţi spune că trebuie grăbite, sporite, intensificate eforturile în cutare direcţie.

Poate că atunci tezele ar putea să figureze sub semnătura prezidiului Consiliului economic superior și a prezidiului Comisiei de stat a planificării.

Înapoi ați-mi acest material și răspundeți-mi cât mai repede.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 10 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX

Se tipărește după manuscris

33

CĂTRE N.P. BRIUHANOV, A.M. LEJAVA ȘI V.A. AVANESOV

Vă rog ca, deocamdată, să nu arătați acest proiect nimănui, să-l citiți, dacă se poate, imediat, cu multă atenție și să-mi telefonați sau (dacă nu reușiți să mă prindeți la telefon) să-mi scrieți chiar astăzi câteva rânduri: dacă îl găsiți acceptabil și ce modificări ați dori să i se mai aducă (cât mai pe scurt).

Consider că este deosebit de important ca proiectul să fie adoptat repede și *în unanimitate*.

Lenin

Scrisă la 11 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX

Se tipărește după manuscris

34

CĂTRE I.T. SMILGA

Tovarășe Smilga,

Eu cred că textul lui Krjijanovski vă poate satisface pe deplin. Vă sfătuiesc insistent (doar azi, pe cât știu, are loc ședința prezidiului Consiliului economic superior) să prezentați prezidiului *proiectul* (cu modificările

propuse de mine, adică fără paragraful privitor la Comisia de stat a planificării), *să luați, cel puțin, drept bază* textul lui Krjijanovski și să mi-l trimiteți o dată cu el.

11.VII.

Lenin

Scrisă la 11 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

35

CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA²⁵

Sint pentru *ambele* propuneri.

1) Să înceapă imediat să aducă cărbune și produse alimentare la Petrograd; să se semneze imediat contractul.

2) Să acceptăm condiția pusă de Nansen, ca el să trimită un om din partea lui.

Lenin

Scrisă la 11 iulie 1921

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

36

CĂTRE F. A. ROTȘTEIN

11.VII.1921

Tovarășe Rotștein,

Vă recomand pe aducătorul acestei scrisori, Aleksandr Aleksandrovici *Armand*, și pe sora lui, Varvara Aleksandrovna.

Îi cunosc pe acești tineri și mă îngrijesc în mod deosebit de soarta lor. V-aș rămâne foarte îndatorat dacă i-ați lua sub oblăduirea dv. și i-ați ajuta pe cât vă e cu putință.

În caz că e nevoie de ceva deosebit, vă rog foarte mult să-mi comunicați imediat (printr-o telegramă cifrată adresată lui Cicerin, pentru Lenin); la fel și în caz de boală etc. A.A. Armand cunoaște bine limba franceză. A servit în vechea armată, iar după aceea timp de doi ani a fost în Armata Roșie; e un om verificat și poate fi de un real folos, mai cu seamă că are posibilitatea ca, măcar din cînd în cînd, să primească de la dumneavoastră indicații și îndrumări.

Vă doresc toate cele bune și succes deplin în activitatea pe care o desfășurați în Persia.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

37

CĂTRE V. A. SMOLIANINOV²⁶

1

Tovarășe Smolianinov,

T a r e mi-e teamă că optimismul lui Lejava este lipsit de temei. Cereți să vi se dea **f a p t e c o n c r e t e** și controlați exactitatea lor. Controlați-o personal, *d e d o u ă o r i*. Apoi vorbiți prin fir direct cu Ciuțkaev și cu Ivan Nikitici Smirnov. Fără toate acestea *n u* voi putea crede că succesul este *a s i g u r a t*.

11. VII

Lenin

Scrisă la 11 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XX*

Se tipărește după manuscris

2

Tovarășe Smolianinov,

E o chestiune *extrem* de importantă și de urgentă. Dumneavoastră răspundeți de executare. Depuneți toate

eforturile! Krasin o să fie aici la 13.VII. Prezențați proiectul la C.M.A. pînă la 13.VII.

11. VII

Lenin

Scrisă la 11 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

38

CĂTRE A.I. RÍKOV

Tovarășe Ríkov,

Cunoașteți proiectul de „hotărîre“ (tezele) prezidiului Consiliului economic superior (din 11.VII)?

Cum să facem ca el să fie adoptat mai repede? Care-i părerea dumneavoastră?

Poate că ar fi mai bine să procedăm astfel:

1) să-l trimitem imediat fiecăruia dintre membrii Biroului Politic, cu rugămîntea să ne comunice în scris, pe scurt, părerea;

2) să-l trimitem imediat membrilor C.M.A. și C.C.P., astfel ca vineri să fie confirmat de C.M.A. și să cerem Biroului Politic să-l confirme.

Scrisă la 12 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manu scris

39

NOTE CĂTRE SECRETARE²⁷

1

CĂTRE L.D. GRIBANOVA

1) Dar cînd apare broșura *Instrucțiunile C.M.A.*? Dați dispoziție să fie întrebate imediat la telefon *ambele* tipografii.

2) Unde se află „Proiectul de hotărîre a Consiliului economic superior“ din 11.VII? Trebuie să fie undeva.

2

CĂTRE L.A. FOTIEVA

Probabil că azi am să plec*. Mîine faceți rost de broșura *Instrucțiunile C. M. A.* și dați-mi un telefon.

Scrise la 12 iulie 1921

*Publicate pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV*

Se tipăresc după manuscris

40

CĂTRE R.A. PETERSON

12.VII.1921

Tovarășe Peterson,

Toate plicurile care sînt lăsate pentru mine la ghereta de la poarta Troițkaia trebuie transmise la Secretariatul C.C.P. imediat, fără nici o întîrziere; în caz contrar voi aplica sancțiunile cele mai severe. Un plic trimis de tov. Bogdanov pe numele meu printr-un curier *la ora 4* nu mi-a fost încă predat. Abia după ce s-a interesat tov. Bogdanov, *la ora 7* s-a constatat că plicul se află încă în gheretă.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

P.S. Vă rog să-mi trimiteți o copie după ordinul pe care l-ați dat în legătură cu acest caz și să-mi comunicați în mod precis ce măsuri ați luat. Dacă se va mai întîmpla vreodată ca plicul să întîrzie la ghereta de control *mai mult de 5 minute*, voi fi nevoit să vă sancționez pe dumneavoastră²⁸.

Lenin

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

*Se tipărește după textul consemnat
de L.A. Fotieva, cu completările
și semnătura lui V.I. Lenin*

* V. I. Lenin a plecat la Gorki la 13 iulie 1921. — *Nota red.*

41

CĂTRE N.A. SEMAȘKO²⁹

Draga mea Semașko,

Te rog să nu faci nazuri. Pe quakeri ți-i lăsăm dumi-tale, iubită, *numai* d-tale. Să nu fii geloasă pe Kuskova.

În ședința de azi a Biroului Politic s-a dat directiva ca Kuskova să fie făcută complet inofensivă. Dumneata, care faci parte din „celula comuniștilor“, să nu fii gură cască, *să fii cu ochii în patru*.

De la Kuskova o să luăm numele, semnătura, *cîteva vagoane* primite de la cei ce simpatizează cu ea (sau cu cei din tagma ei). *Mai mult* ni-mic.

Nu este, crede-mă, o misiune prea grea.

Scris la 12 iulie 1921

Publicat pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tiprește după manuscris

42

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

Pentru președintele Comisiei de stat a planificării,
Sadovniki, 30

12.VII.1921

Tovarășe Krjijanovski,

Aducătorul acestui bilet mi-a fost recomandat de către tov. Serebrovski în scrisoarea alăturată³⁰. Este extrem de important să ajungem repede la o înțelegere cu dumneavoastră, cu Smilga, cu Krasin și, poate, cu Stomoneakov. Sper că o să aranjați totul, chiar dumneavoastră, cu ajutorul tov. Smolianinov.

Cu salutări comuniste,

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1934,
în cartea „Lenin pe frontul economic“

Se tiprește după manuscris

43

CĂTRE A.D. ȚIURUPA

Pentru Țiurupa

În urma cererii dumneavoastră, vi s-a prelungit concediul cu trei luni. Trebuie să vă faceți curaj să urmați, neapărat, pînă la capăt tratamentul ce v-a fost prescris și veți fi un lucrător minunat.

*Lenin**Scrisă între 12 și 16 iulie 1921*

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după un text consemnat
de L.A. Fotieva, cu completările
și semnătura lui V.I. Lenin ..

44

CĂTRE A.A. KOROSTELEV

Pentru tov. Korostelev,
membru al colegiului Inspecției
muncitorești-țărănești

13.VII

Tovarășe Korostelev,

De ce nici pînă azi n-ați pus în aplicare cele stabilite împreună?³¹ L.B. Kamenev spune că ați amînat raportul pe care urma să-l prezentați în fața prezidiului Sovietului de deputați din Moscova.

Prin ce se explică această amînare?

Prin vreo cauză specială? Sau printr-o schimbare de păreri? Sau nu v-ați putut înțelege cu cineva?

Vă rog foarte mult să-mi răspundeți cît mai curînd la aceste întrebări și, dacă e nevoie, o să mai vorbim și la telefon. E o chestiune extrem de importantă și de urgentă.

Cu salutări comuniste, *Lenin**Scrisă la 13 iulie 1921*

Publicată pentru prima oară în 1928,
în „Culegeri din Lenin”, vol. VIII

Se tipărește după manuscris

O DISPOZIȚIE CĂTRE
L. A. FOTIEVA ȘI O SCRISOARE PENTRU
P.A. BOGDANOV, I.T. SMILGA,
G.M. KRJIJANOVSKI ȘI A.I. RÍKOV

Pentru tovarășa *Fotieva* (sau Gleasser)

Trimiteți lui Bogdanov, lui Smilga (dacă n-a plecat încă), lui Krjijanovski și lui Rikov (în copie lui Smolianinov) următoarele — sau, mai bine, o scrisoare cu o copie după scrisoarea lui Gubkin.

Cu prilejul întrevederii mele cu Gubkin, l-am rugat să mi se adreseze direct mie atunci când e vreo chestiune importantă.

Într-o scrisoare cu data de 13.VII, el mă roagă să ridic în C.M.A. chestiunea anulării hotărîrii adoptate de Direcția generală a combustibilului și de prezidiul Consiliului economic superior cu privire la includerea Direcției generale a exploatării șisturilor în Direcția generală a industriei cărbunelui. El cere să fie menținută autonomia Direcției generale a exploatării șisturilor.

Anexez o copie după scrisoarea lui.

Vă rog să-mi comunicați pe scurt, în câteva rînduri, și cît mai curînd, care e părerea dumneavoastră.

Mi se pare că argumentele lui Gubkin sînt întemeiate.

Președintele C.M.A., *Lenin*

13.VII

Scrisă la 13 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Oulegeri din Lenin”, vol. XX

Se tipărește după manuscris

CĂTRE L.A. FOTIEVA³²

Tovarășă Fotieva,

1) Vă rog să-l căutați *repede* pe autorul acestei scrisori, să-l liniștiți și să-i spuneți că sînt bolnav, dar am să mă ocup de cele semnalate de dînsul.

2) Scrisoarea lui dați-o s-o bată la mașină, în cîteva exemplare, din care:

unul pentru Molotov,

unul pentru Solț (la Comisia Centrală de Control).

3) Cînd trimiteți scrisoarea lui Molotov, scrieți-i și aceste rînduri din partea mea: propun să se trimită la Don o comisie de control formată dintr-un membru al C.E.C. din Rusia și din 10 (sau 20) cursanți de la Universitatea Sverdlov (să fie luat și autorul scrisorii) și să fie judecați și executați pe loc cei ce vor fi dovediți că s-au dedat la jafuri.

Lenin

13.VII

Scrisă la 13 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

Se tipărește după manuscris

47

CĂTRE M.M. BORODIN

Tovarășului Borodin

Dragă tovarășe,

N-ați putea să-mi procurați ceva materiale în legătură cu cel de-al treilea partid american, Partidul uniunii muncitorești-țărănești sau al uniunii muncitorilor și fermierilor, sau partidul nepartizanilor, și în legătură cu activitatea desfășurată de el în statul Dakota de Nord, care se află în mîinile lui³³. Aș vrea să am ceva documente — nu multe, dar pe cele mai importante — cu privire la acest partid și la activitatea lui în Dakota de Nord, sau și mai bine, ca o completare la aceste documente, un scurt referat din partea dumneavoastră în legătură cu această problemă. Dacă nu vă vine prea greu, vă rog să-mi răspundeți cît mai repede, în cîteva cuvinte,

dacă puteți să-mi îndepliniți această rugămintă și când anume.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 13 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

48

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.G. ȘLIHTER

Tovarășului Șlihter, din partea tovarășului Lenin

13.VII.1921

Am primit comunicarea dumneavoastră în legătură cu încheierea lucrărilor comisiei speciale³⁴. V-aș ruga: 1) să-mi trimiteți astăzi o scurtă informare secretă cu privire la rezultatele generale ale lucrărilor acestei comisii și 2) să stați de vorbă cu Krasin, care trebuie să vină astăzi, iar după aceea cu Litvinov, care se întoarce zilele acestea de la Revel, — pentru a vedea care sînt condițiile de vînzare a obiectelor, iar rezultatele acestor convorbiri să mi le comunicați printr-un bilet. Vă rog să-mi spuneți care sînt concluziile dumneavoastră cu privire la posibilitatea ca aparatul comisiei speciale să fie transferat la Depozitul de obiecte de valoare al statului.

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

49

O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ ȘI UN BILET PENTRU A.S. ENUKIDZE³⁵

Trimiteți cite o copie:

- 1) lui Molotov,
- 2) lui Enukidze și

3) la Ceka.

Cereți cât mai degrabă să fie îndreptate greșelile din telegramă.

Pe cât se pare, în ea e vorba de un cutremur sau de o inundație.

Lenin

13.VII

Pentru *Enukidze*: n-ar fi cazul să însărcinăm pe unul din membrii C.E.C. din Rusia să ia măsurile de ajutorare necesare?

Lenin

Scrise la 13 iulie 1921

*Publicate pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XX*

Se tipăresc după manuscris

50

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A. I. RIKOV ȘI V. M. MOLOTOV

Pentru tovarășii Rikov și Molotov

Vă rog să-mi comunicați, în câteva cuvinte, cum ați soluționat diferendul cu Direcția generală a industriei piscicole și Poteaev³⁶. Am mai primit o scrisoare de la o oarecare Elizarova, șefa secției pentru știință și tehnică din Direcția generală a industriei piscicole, care s-a adresat și ea Comisiei de control. Îl apără cu căldură pe Poteaev, deși în unele privințe nu este de acord cu el, și spune că toți specialiștii serioși sînt de partea lui.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 13 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

51

CĂTRE V.M. MOLOTOV,
PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL
C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA³⁷

Tovarășului Molotov,
pentru membrii Biroului Politic. Secret

Propun să încercăm o votare în scris:

După părerea mea, trebuie: 1) să propunem ca ideile din prima parte a acestei scrisori să fie dezvoltate, pentru a fi comentate în presă; 2) să chibzuim planul unei „comisii pentru politica externă“, să înființăm o asemenea comisie și s-o punem sub președinția lui Ioffe, dar să fie o comisie mai modestă; 3) să-l numim membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia; 4) să-l trimitem în Turkestan înaintea lui Sokolnikov.

13.VII

Lenin

Scrisă la 13 iulie 1921

Se tipărește pentru prima oară
după manuscris

52

CĂTRE G.L. ȘKLOVSKI

Tovarășe Șklovski,

Am vorbit și cu Stomoneakov și cu Krasin. Vă trimit alăturat un bilețel primit de la Krasin. Mi-a promis că o să aibă o întrevvedere cu dumneavoastră. Lutovinov mi-a dat „cuvîntul de onoare“ că va adopta o atitudine „imparțială“ în raporturile cu dumneavoastră. Am făcut tot ce am putut. Susțin și de data asta ceea ce v-am spus și personal: trebuie ca la Berlin „să luați totul de la început“ și să vă cuceriți prin fapte o situație. După 1917 s-a mai întîmplat așa ceva cu cîțiva vechi membri de partid. Cele mai bune urări dumneavoastră și întregii familii!

Lenin

Scrisă între 13 și 19 iulie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

53

O DISPOZIȚIE PENTRU L.A. FOTIEVA
ȘI O TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI
V.A. AVANESOV, A.S. ENUKIDZE ȘI A.I. BELENKI

Pentru Fotieva sau Gleasser

Vă rog să expediați următoarea telefonogramă:
lui Avanesov,
„ E nukidze,
„ Belenki (Ceka).

Astăzi, 13.VII, mi s-a trimis, din nou, nu o broșură gata, paginată, tipărită („Instrucțiunile C.M.A.“ și „Hotărîrea C.E.C. din Rusia“), ci numai o corectură nepaginată, un proiect.

Este evident că ambele tipografii, atât aceea a Cekăi, cât și aceea a Prezidiului C.E.C. din Rusia, *sabotează*. O asemenea întârziere, o asemenea târăgănare este revoltătoare, inadmisibilă.

Vă rog să urgențați tipărirea și să *pedepsiți* pe directorii celor două tipografii, care s-au făcut *vinovați* de târăgănare.

Și nu uitați să-mi comunicați ce măsuri ați luat.

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 13 iulie 1921

Publicată pentru prima oară parțial, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește pentru prima oară în întregime, după manuscris

54

*CĂTRE PREȘEDINTELE MICULUI CONSILIU
AL COMISARILOR POPORULUI
SAU CĂTRE ADJUNCTUL SĂU

Am primit o scrisoare de la Cicerin, care îmi face cunoscut că la 11.VII a fost adoptată o hotărîre în chestiunea sistemului de import și de păstrare a mărfurilor engleze fără să fi fost consultat și tov. Ștein, care fusese

delegat în acest scop de Comisariatul poporului pentru afacerile externe. S-a procedat astfel cu toate că tov. Ștein a stat în anticameră de la ora 3 pînă la ora 9 seara. Cicerin obiectează că o asemenea hotărîre a fost luată fără participarea Comisariatului poporului pentru afacerile externe și că, după ce a fost aprobată fără participarea acestuia, ea a și fost publicată în „*Ekonomiceskaia Jizn*“.

Vă rog să luați măsuri pentru îndreptarea acestei greșeli.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 14 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

*Se tipărește după o copie
dactilografată*

55

CĂTRE A.A. KOROSTELEV³⁸

Tovarășului Korostelev

Se înțelege că totul constă *în a ajuta întreprinderile*. Aveți dreptate. Vom începe *numai decît* să trecem unele întreprinderi la sistemul aprovizionării colective. Și L.B. Kamenev și eu sîntem pentru acest sistem. Vom aproba, în ședința *Consiliului Muncii și Apărării*, lista pe care o veți prezenta *dumneavoastră*, de acord cu președintele din Moscova (sau *împotriva* muncitorilor din Moscova, în caz că ei se încăpățînează). Vă rog să-mi răspun-deți prin curier.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 15 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

Se tipărește după manuscris

CĂTRE PREȘEDINTELE MICULUI C.C.P.*

Pentru președintele Micului Consiliu
(cel care a prezidat ședința din 14.VII)

Stimate tovarăș,

Vă rog să fiți atât de amabil și să-mi comunicați ce cuprinde în esență hotărîrea adoptată de Micul Consiliu la 14.VII în chestiunea păstrării mărfurilor engleze³⁹. De ce, adoptînd o asemenea hotărîre, v-ați pus de acord cu *Comisariatul poporului pentru afacerile interne*, iar nu cu *Comisariatul poporului pentru afacerile externe*?

De ce n-a fost consultat și Ștein?

Și cum credeți că o să se termine *în mod practic* toată această poveste? Care este părerea dumneavoastră?

Lenin

P o a t e că ar fi bine ca dumneavoastră să discutați personal (sau la telefon) cu *Cicerin*? Ar fi cel mai bun lucru.

Scrisă la 15 iulie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

CĂTRE F.E. DZERJINSKI ȘI I.S. UNȘLIHT

Pentru Dzerjinski (Comisariatul poporului
pentru căile de comunicație) și Unșliht (Ceka)

Vă atrag atenția asupra unei telegrame primite de mine, pe care v-o trimit alăturat⁴⁰. Vă rog să luați cele mai energice măsuri, pentru a pune capăt situației, și să-mi comunicați ce anume ați făcut și cum ați procedat

* Vezi volumul de față, documentul 54. — *Nota red.*

pentru a verifica dacă măsurile luate au fost într-adevăr îndeplinite.

Lenin

Scrisă la 15 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

Se tipărește după manuscris

58

CĂTRE L.B. KRASIN⁴¹

Eu cred că chestiunea asta privește **Consiliul Comisariilor Poporului** și, din moment ce sînteți amîndoi de acord (la fel și Hinciuk), s-ar părea că nu există nici o obiecție. Puneți-o în discuție la ședința de astăzi a **C.C.P.**

N-am putea să cumpărăm cereale din Manciuuria printr-o societate *germană* care să asigure și transportul lor?

Lenin

Scrisă la 15 iulie 1921

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

59

CĂTRE G.V. CICERIN

Tovarășului Cicerin

O copie pentru tov. Unșliht

Tovarășe Cicerin,

Chiar acum am terminat convorbirea mea cu senatorul France. Mi-a adus și mi-a arătat o rezoluție — prezentată de el la senat încă din 1920 — **ÎN FAVOAREA Rusiei Sovietice**. Mi-a povestit cum în cadrul unor mari mitinguri publice a luat cuvîntul, împreună cu tov. Martens, **ÎN FAVOAREA Rusiei Sovietice**. Susține că e „liberal”. Este **PENTRU** încheierea unei alianțe între Statele

Unite, Rusia și Germania, cu scopul de a scăpa lumea de imperialismul Japoniei, Angliei etc. etc.

Spune că a venit să vadă Rusia și să dezmințită minciunile ce se spun pe seama ei.

În afară de asta, mai e o mică chestiune. La noi a fost arestată pentru spionaj o oarecare Harrison. El socoate că e vinovată, că într-adevăr a făcut spionaj. Crede că, la noi, ea e torturată etc.

Dar el este senator, din partea statului Maryland, și vrea să fie din nou ales (alegerile vor avea loc în anul viitor). Toți adversarii lui strigă: „dar cu Harrison a noastră ce se aude“? (ea e tot din statul Maryland), iar cumnatul ei (brother in law) e guvernator al statului Maryland. Și dacă cumva ea o să moară, toți o să spună: au omorît-o aceia, în Rusia, pe „Harrison a noastră“.

El nu ne cere să-i dăm drumul; ne roagă numai să ne gândim dacă nu s-ar putea face ceva.

Am promis să-i dau răspuns luni (căci marți vrea să plece) prin tov. Cicerin.

Îl rog pe tov. Unșliht ca pînă duminică să-mi prezinte un referat din partea sa, precum și un aviz definitiv din partea tovarășului Cicerin, iar pe tov. Cicerin îl rog să-mi comunice prin telefon, duminică seara, ce părere are în această chestiune⁴².

Lenin

Scrisă la 15 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1958,
în cartea „V.I. Lenin despre
legalitatea socialistă (1917—1922)“*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

*COMPLETARE LA SCRISOAREA ÎN LEGĂTURĂ CU FRANCE

France se interesează în mod deosebit dacă nu există cumva o traducere în limba engleză a ultimelor decrete.

(Impozitele, comerțul liber, darea în arendă a unor întreprinderi etc.)

Nu s-ar putea face, pentru el, o asemenea traducere?

Lenin

*Scrisă nu mai devreme
de 15 iulie 1921*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

61

CĂTRE I.T. SMILGA

Tovarășe Smilga,

Krjijanovski insistă să amânați plecarea pînă *miercuri*⁴³. Spune că în privința combustibilului situația este primejdioasă. *Marți*, cică, o să elaborăm împreună o serie de măsuri practice, deosebit de importante și cu caracter *urgent*.

Vă rog să-mi *comunicați imediat*, chiar prin acest curier, ce argumente aveți contra. Ar trebui să rămîneți pînă marți.

Lenin

15. VII, ora 11 $\frac{1}{2}$ a.m.

Scrisă la 15 iulie 1921

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

62

CĂTRE L.B. KRASIN

Tovarășe Krasin,

Goldenberg nu vrea să plece în străinătate. Nu vrea să se apuce de publicistică.

Dorința lui este să fie de folos în economie, acolo unde se simte mai multă nevoie. Ne cere să-l numim în Comisariatul poporului pentru comerțul exterior.

Mai stați de vorbă cu el.

Și aranjați-i aici, la Moscova, o situație *m a t e r i a l ă* acceptabilă. Adresați-vă pentru aceasta lui *Enukidze*. Dar, vă rog, neapărat.

Cu salutări comuniste,
Lenin

Scrisă la 16 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX

Se tipărește după manuscris

63

CĂTRE G.V. CICERIN

Tovarășe Cicerin,

Rotștein se plinge de ceea ce se întimplă la Baku. Ce ați hotărît? N-ar fi cazul să propunem Comitetului Central să adopte în această problemă o hotărîre, astfel ca Ordjonikidze (membru al Comitetului Central) să se simtă pe deplin răspunzător?

Dați-i lui Molotov *proiectul* (textul) pregătit al hotărîrii pe care urmează s-o adopte Comitetul Central, și noi o să-l punem la vot prin telefon⁴⁴.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 16 iulie 1921

Se tipărește după manuscris

64

DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

Vă rog să-mi procurați numerele din ziarul Partidului Comunist din Cehoslovacia „Rude Pravo”⁴⁵ din perioada Congresului din mai 1921 al acestui partid⁴⁶. (Adresați-vă lui Akselrod sau lui Šmeral, delegatul Cehoslovaciei la Congresul Internaționalei Comuniste.)

La fel și numerele din ziarul german „Vorwärts”, care apare la Reichenberg în Cehoslovacia. (Adresați-vă lui

Akselrod sau lui Kreibich, delegatul secției germane a Partidului Comunist din Cehoslovacia.)

*Dictată la telefon,
înainte de 17 iulie 1921*

*Publicată pentru prima oară în
octombrie 1958, în nr. 2 al revistei
„Probleme ale păcii și socialismului“.*

*Se tipărește după un text
dactilografiat*

65

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI T.L. AKSELROD

Tov. Akselrod,

N-am primit nici pînă azi rezoluțiile Congresului al III-lea al Internaționalei Comuniste, pe care îmi promiseseți că mi le veți trimite peste două zile. Vă înapoiez ziarele cehe și germane, deoarece nu găsesc în ele ce-mi trebuia. Îmi reînnoiesc rugămintea de a-mi trimite numai acele numere din „Rude Pravo“ care conțin darea de seamă asupra Congresului din mai 1921 al Partidului Comunist din Cehoslovacia. Tocmai aceste numere nu mi le-ați trimis. Vă rog să găsiți un tovarăș ceh care să se angajeze să îndeplinească conștiincios și punctual această rugămintă.

*Dictată la telefon,
la 17 iulie 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

*Se tipărește după un text
dactilografiat*

66

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI P.A. BOGDANOV

Pentru tov. Bogdanov

Vă rog să-i cereți lui Tanhilevici, care lucrează la Comisia pentru concesiuni, să întocmească un scurt tabel de date în legătură cu concesiunile ce se acordă lui Urquhart⁴⁷, și anume: 1) ce suprafață, cite deseatine sînt prevăzute a fi concesionate, 2) ce parte din producție

a fost prevăzută în aceste concesiuni, și să anexeze sau să menționeze exact această statistică. Partea de producție trebuie indicată în mod separat pentru cupru, aur, argint, zinc și plumb. Vă rog să-mi comunicați când îmi pot fi furnizate aceste informații și materiale.

*Dictată la telefon,
la 17 iulie 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

*Se tipărește după un text
dactilografiat*

67

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.D. ȚIURUPA

Comitetul pentru construcții de stat,
tovarășului Țiurupa

Vă rog să profitați de prezența lui Stomoneakov și Krasin la Moscova, pentru ca, împreună cu ei, să ajungeți la un acord definitiv în ce privește cumpărarea, de la Berlin, a celor ce mai sînt necesare pentru terminarea construcției Centralei electrice de la Kașira, precum și în ce privește achitarea comenzilor. Vă rog să-mi comunicați, pe scurt, dacă s-a aranjat totul, în acest sens, și cînd încep să fie livrate comenzile.

*Dictată la telefon,
la 17 iulie 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

*Se tipărește după un text
dactilografiat*

68

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN

Pentru L.B. Krasin

Vă rog ca, înainte de plecarea lui Stomoneakov, să vă puneți pe deplin de acord cu G.D. Țiurupa în ce privește efectuarea comenzii la Berlin și procurarea imediată, fără nici o întîrziere, a materialelor care sînt necesare pentru terminarea construcției de la Kașira.

Vă rog să-mi comunicați ce măsuri se pot lua pentru a urgenta încheierea acordului cu casa de comerț cu obiecte de platină și briliante, de care mi-ați vorbit. Consider că încheierea cât mai grabnică a acestei tranzacții este absolut necesară⁴⁸.

*Dictată la telefon,
la 17 iulie 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

*Se tipărește după un text
dactilografiat*

69

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.I. SKVORȚOV-STEPANOV

Pentru I.I. Skvorțov-Stepanov

Vă rog să-mi comunicați cum stați cu lucrarea pe care ați promis-o și de care am vorbit ultima dată. Când e gata?⁴⁹

*Dictată la telefon,
la 17 iulie 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

*Se tipărește după un text
dactilografiat*

70

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.K. ORDJONIKIDZE

Cifrat

În primul rînd: vă rog să-mi comunicați care e starea sănătății lui Stalin și care e diagnosticul medicilor. În al doilea rînd: ar fi extrem de important pentru noi dacă am obține în concesiune, de la turci, minele de cupru de la sud de Batumi, care au trecut în posesia lor. Comunicați-mi dacă s-au întreprins demersuri în acest sens și sub ce formă. În al treilea rînd: Krasin e la Moscova, și

В Третидиур
Роговско-Симоновско
Свдзена.

и.м. К. Уханову и Н. Тухову.

17/ VII
Дорогие Товарищи!

Очень благодарен Вам за при-
сылку книги и за дружеское
мое письмо. Книгу прочел
с интересом. Несмотря на,
для истории организации
сов. власти она имеет много
значения.

Поговаривали Ваши документы
объясняют опухание
факта о райкоме ^{С.Ч.} "Свдзена" и
какая. Казно, И.И. Зарнее
привлечете сфера, дадут
ему материал, и проинек-
туриете его работу, доведете
с самим (и другими еще кое

trebuie să profităm de acest prilej pentru a clarifica pe deplin situația organelor comerțului exterior al Transcaucaziei. În al patrulea rând: care e starea sănătății lui Reske și cînd termină tratamentul⁵⁰.

Lenin

*Dictată la telefon,
la 17 iulie 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

*Se tipărește după o copie
dactilografată*

71

*CĂTRE PREZIDIUL SOVIETULUI DE DEPUTAȚI AL RAIONULUI ROGOJSK-SIMONOVSK

Tovarășilor K. Uhanov și N. Borisov

17.VII

Dragi tovarăși,

Vă mulțumesc foarte mult pentru cartea ce mi-ați trimis-o⁵¹, precum și pentru scrisoarea dumneavoastră amicală. Am citit cartea cu mult interes. Nu încapе îndoaială că ea prezintă importanță pentru istoria organizării Puterii sovietice.

Vă trimit un exemplar din legea cu privire la consiliile economice raionale, care a fost publicată acum de curînd, precum și „Instrucțiunile”. Sper că veți antrena din timp un statistician, îi veți da materialele necesare, veți controla lucrarea lui, o veți completa dumneavoastră (și cu schițe întocmite de unii tovarăși care lucrează în raionul Rogojsk-Simonovsk, dacă se vor găsi amatori), iar la toamnă veți publica o dare de seamă despre *conținutul* și *rezultatele* activității economice a Sovietului dumneavoastră raional. Sper că veți lua asemenea inițiativă și că raionul dumneavoastră se va situa printre primele în opera de dezvoltare a construcției economice locale.

Vă mulțumesc încă o dată și vă trimit salutările mele comuniste.

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 17 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

Se tipărește după manuscris

72

TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONGRESULUI JUDEȚEAN AL SOVIETELOR DIN SIMBIRSK

Simbirsk

Către cel de-al XII-lea congres județean al Sovietelor

Vă fac cunoscut că Puterea sovietică ia de urgență măsuri energice pentru a ajuta pe cei ce au de suferit de pe urma secetei. Pretutindeni se organizează colecte. C.E.C. din Rusia a adresat la 12.VII un apel întregii populații, cerindu-i să acorde tot ajutorul posibil celor înfomețați. Pe lângă C.E.C. din Rusia a fost înființat un comitet special pentru ajutorarea înfomețaților. Un comitet asemănător a fost alcătuit în vederea obținerii unui ajutor în cereale din străinătate. Zilele acestea vor pleca spre dumneavoastră împuterniciți ai C.E.C. din Rusia. Facem tot ce e cu putință.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării,

Lenin

Scrisă la 18 sau 19 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

*Se tipărește după un text
consemnat de L.A. Fotieva
și semnat de V.I. Lenin*

73

O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ ȘI O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI POLONSKI

Trebuie trimisă o telegramă medicului de la care am primit ieri un raport asupra stării sănătății tovarășului

Reske. Numele și adresa lui se află la Lidia Aleksandrovna, de la care am luat ieri această hîrtie.

Textul telegramei: Vă rog să transmiteți tovarășului Reske, în caz că starea sănătății lui permite, următoarea dispoziție: să-mi scrie unde se află detașamentul său și cînd își încheie actuala misiune; să dea unele amănunte despre componența, calitățile profesionale și principalii membri ai detașamentului și să-mi spună cine l-ar putea înlocui, pentru un timp oarecare, pe tov. Reske în acest grup. Să mă informeze ceva mai amănunțit printr-o scrisoare și mai concis printr-o telegramă⁵².

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 19 iulie 1921

Expediată la Kislo'od-k

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din L'v n", vol. XX*

*S-a tipărește după un text
dactilografiat*

71

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.I. KALININ ȘI L.B. KAMENEV

Kalinin m-a informat că a fost emisă ideea de a colecta în mod special cite un funt de fiecare pud de cereale recoltate, pentru a ajuta pe infometații din regiunea Volgăi. Vă rog să-mi comunicați dacă această chestiune a fost luată în dezbateri și cînd aveți de gînd s-o supuneți aprobării Prezidiului C.E.C. din Rusia⁵³. După mine, ar trebui: 1) să se adopte imediat o hotărîre în acest sens; 2) să se ceară, cît mai urgent, ca fiecare județ să trimită în regiunea Volgăi cîteva vagoane de cereale, iar acestea să fie neapărat însoțite de doi-trei țărani, aleși dintre localnici, care se vor convinge de proporțiile nenorocirii și vor putea să povestească cele văzute țărănilor de prin părțile lor; 3) să ne gîndim să instituim o distincție, un fel de ordin sau cruce de onoare, pentru eforturi deosebite

în acțiunea de ajutorare a infometaților din regiunea Volgăi.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

*Dictate la telefon
la 19 iulie 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat*

75

O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ ȘI O NOTĂ PENTRU L.G. LEVIN

Medicului care va supraveghea tratamentul tovarășului Béla Kun (i se va trimite pe numele tovarășului Zinoviev, prin Comisariatul poporului pentru afacerile externe, la sanatoriul unde se află el și unde va fi internat tov. Béla Kun):

Vă rog să mă informați, pe scurt, despre starea sănătății tovarășului Béla Kun și să-mi spuneți cit timp va trebui să stea acolo și ce tratament aveți de gând să-i aplicați.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

*Dictate la telefon
la 19 iulie 1921*

*Publicate pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XX*

*Se tipăresc după un text
dactilografiat*

76

RĂSPUNSURI LA O SCRISOARE A LUI S.G. SAID-GALIEV

- La prima întrebare — *d a.*
1. Este necesară existența micilor republici autonome ale Federației Sovietice Ruse în general, și în special existența Tatariei?
 - 2) Încă pentru mult timp.
 2. Dacă da, atunci pentru cit timp sau, cu alte cuvinte, pînă la îndeplinirea căror sarcini și pînă la atingerea căror țeluri?
 3. Am eu dreptate cînd susțin că, în condițiile unei juste interpretări a rezoluției Congresului al X-lea al partidului cu privire la problema națională, în procesul de aplicare a ei, comuniștii aparținînd fostei națiuni dominante,

care se află în toate privințele la un nivel mai înalt, trebuie să joace rolul de pedagog și de dădăcă în raporturile lor cu comuniștii și cu toți oamenii muncii aparținând naționalităților altădată asuprite, care acum alcătuiesc cutare republică (regiune, comună) autonomă, și, pe măsură ce aceștia evoluează, ei trebuie să le cedeze locul?...

4. În toate republicile autonome, iar în cazul de față în Tataria, printre comuniștii autohtoni (tătari) există două curente (grupări), care se deosebesc net între ele: unul din acestea se situează pe pozițiile luptei de clasă și tinde spre o continuă diferențiere de clasă a păturilor populației locale, iar celălalt prezintă o nuanță de naționalism mic-burghez, care s-a manifestat în mod pregnant în procesul luptei de clasă, mai cu seamă în cursul ultimilor patru ani.

Am eu dreptate când susțin că cei dintii trebuie să se bucure de un sprijin deplin și multilateral din partea întregului P.C. din Rusia și a organelor sale centrale, iar aceștia din urmă (în măsura în care manifestă în mod sincer dorința de a lucra în folosul revoluției proletare și sint utili prin munca lor) pot fi numai folosiți și, în același timp, educați în spiritul adevăratului internaționalism, dar nu pot fi preferați celor dintii, așa cum se întâmplă în ultimul timp, și nu numai în Tataria?

Scrise la 20 iulie 1921

Publicate pentru prima oară în 1923, în „Ce-a de-a patra consfătuire a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu activiștii cu munci de răspundere din republicile și regiunile naționale. Moscova, 9—12 iulie 1923. Dare de seamă stenografică”, Moscova

3) Nu de „pedagog și dădăcă”, ci de ajutor.

4) Vă rog să indicați precis, clar și concis fapte referitoare la aceste „două curente”.

Se tipăresc după manuscris

77

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI B.S. STOMONEAKOV*

Comenzile pentru centrala electrică de la Kașira prezintă o importanță deosebită. Există o hotărâre a Comite-

* Proiectul acestei telefonograme se află tipărit în „Culegeri din Lenin”, vol. XX, p. 214—215. — *Nota red.*

tului Central în care se arată că e absolut necesar să fie grăbită treaba asta, astfel ca centrala să poată intra în funcțiune, cu o capacitate de 12 000 de kw, cel mai târziu în luna decembrie a acestui an. Înainte de plecare căutați să obțineți informații cât mai exacte în legătură cu aceste comenzi, iar când veți sosi la Berlin, să luați toate măsurile necesare pentru a urgenta comenzile și a controla ca ele să fie executate cu toată punctualitatea necesară. Vă fac personal răspunzător de treaba asta. Vă rog să-mi comunicați, printr-o telegramă de la Berlin, ce măsuri ați luat, când anume vor fi executate toate comenzile și când vor fi livrate la Moscova.

Președintele C.C.P., *Lenin*

*Scrisă la 20 iulie 1921
Expedită la Berlin*

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

*Se tipărește după un text
consemnat de L.A. Fotieva*

78

CĂTRE DIRECȚIA GENERALĂ A INDUSTRIEI CĂRBUNELUI

Direcția generală a industriei cărbunelui, Consiliul
economic superior

Vă rog să-mi comunicați, fără întârziere, cum stau lucrurile cu cumpărarea de haveze din străinătate pentru Donbass.

Tov. Smolianinov mi-a comunicat că din convorbirile lui telefonice cu tov. Grigoriev a tras concluzia că Direcția generală a industriei cărbunelui manifestă unele îndoieli în ce privește utilitatea dovedită a folosirii pe scară largă a havezelor la extracția cărbunelui și că, în orice caz, efectul productiv pe care tov. Peatakov îl așteaptă de la folosirea lor este exagerat.

Vă rog să-mi comunicați în mod absolut exact și precis care e punctul de vedere al Direcției generale a industriei cărbunelui în ce privește utilitatea folosirii havezelor la extracția cărbunelui în Donbass și influența pe

care ar putea s-o aibă, în privința sporirii randamentului, folosirea lor în producție.

Totodată, comunicați-mi de unde se pot cumpăra asemenea haveze și de unde e mai bine să le cumpărăm — din Germania sau din Anglia? — și cit de repede se poate face lucrul ăsta.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 20 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX

Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de V.I. Lenin

79

CĂTRE L.B. KRASIN ȘI V.S. DOVGALEVSKI

Tovarășilor Krasin și Dovgalevski

Ni se comunică din Londra că s-au primit cereri, din partea unor persoane particulare, de a li se permite să trimită colete de alimente în Rusia. Noi n-avem o convenție în acest sens cu Departamentul poștelor din Marea Britanie.

Vă rog să urgențați rezolvarea acestei chestiuni, întrucât, cum e și firesc, trebuie să facilităm și să stimulăm trimiterea unor asemenea colete. Comunicați-mi ce măsuri ați luat în acest sens⁵⁴.

Lenin

Scrisă la 20 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX

Se tipărește după o copie
dactilografiată

80

CĂTRE M.I. FRUMKIN

Pentru *Frumkin*

20.VII

Am citit scrisoarea dumneavoastră azi 20.VII⁵⁵.

Sînt de acord cu dumneavoastră cînd spuneți că nu putem permite cooperației să urce prețurile la produsele

agricole. Dar, în același timp, ar fi trebuit să faceți propuneri cât mai practice și mai concrete. Același lucru și în ce privește acordul pentru livrarea cărnii. Urmăriți rezultatele activității cooperăției și prezentați propuneri complete.

Lenin

Scrisă la 20 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

Se tipărește după manuscris

81

CĂTRE CETĂȚENII SATULUI GORKI⁵⁶

Stimați tovarăși,

Nu mă simt bine și, de aceea, nu pot veni. Vă rog să nu mă așteptați și să începeți festivitatea fără mine. Nădăjduiesc că o să mă iertați.

Cu cele mai calde salutări și urări de succes,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 20 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

Se tipărește după manuscris

82

CĂTRE RICHARD MÜLLER ȘI HEINRICH MALZAHN

20.VII.1921

Tovarășilor Richard Müller și Heinrich Malzahn

Dragi tovarăși,

Scrisoarea dumneavoastră cu data de 18.XII abia azi am reușit s-o citesc⁵⁷. Doar o singură dată și foarte puțin timp am stat de vorbă cu tov. Heckert în legătură cu problema pe care o ridicați. Când m-a întreat cum privesc eu această problemă, i-am răspuns că sînt prea

puțin informat pentru a-mi face o părere; că cei excluși trebuie, în mod firesc, să fie organizați într-un fel sau altul și că *în acest sens* propunerea lui *mi se pare* justă.

Atit și nimic mai mult.

Ce reprezintă „uniunile“ și în ce constă lipsa de tact a unor comuniști (care au înlesnit excluderea pusă la cale de social-trădători), *nu știu*.

Din rezoluția adoptată de congres (pe care mi-ați trimis-o dumneavoastră) constat că uniunile *nu* sînt aprobate („sînt lipsite de însemnătate“, „slab conturate“, „provoacă confuzie“). S-a trasat următoarea lozincă practică: „Să nu se smulgă noi grupuri de muncitori din sindicatele libere centralizate“.

Ce se poate spune despre o asemenea lozincă?

În afară de aceasta, chiar dumneavoastră sperați să luați sindicatele în propriile mîini.

Am să trimit scrisoarea dumneavoastră tovarășilor Lozovski și Zinoviev ca să obțin de la dinșii o informare completă.

Cu salutări comuniste,
Lenin

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris
Tradus din limba germană

CĂTRE I.S. LOBACEV ȘI A.I. RĪKOV

Tovarășului Lobacev

Către Comisia pentru aprovizionarea muncitorilor
Tovarășului Rikov

Cicerin se plînge că străinii sînt lipsiți de aprovizionare pe linie de stat. El susține că o asemenea situație este cu totul inadmisibilă. Mi se pare că argumentele lui sînt întemeiate. Vă rog să examinați această chestiune și să vedeți dacă n-ar fi cazul să cumpărăm din străinătate o anumită cantitate de alimente pentru străinii care vin aici și să-i punem să plătească un preț care să acopere complet cheltuielile făcute de noi.

Cicerin ridică obiecții și mai serioase împotriva reducerii cu 100 de rații a cotei de produse alimentare alocate lucrătorilor de la Comisariatul poporului pentru afacerile externe. Sînt de părere că trebuie să le fie lăsate aceste rații.

Vă rog să-mi spuneți care e părerea dumneavoastră.

Lenin

Scrisă la 20 iulie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după o copie dactilografiată

84

CĂTRE G.V. CICERIN

Tovarășului Cicerin

Am citit chiar acum hotărîrea de ieri a Consiliului Comisarilor Poporului în legătură cu portul Petrograd. Din text reiese că această hotărîre a și fost adoptată și că elaborarea contractului a fost încredințată unei comisii speciale, din care vor face parte și reprezentanți ai Comisariatului poporului pentru afacerile externe, ai Cekăi din Rusia și ai Sovietului din Petrograd. Prezențați propunerea dv. concretă și căutați s-o susțineți în fața acestei comisii⁵⁸.

Lenin

Scrisă la 20 iulie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

85

CĂTRE V. A. SMOLIANINOV

Tovarășului Smolianinov

Dați cuiva să controleze aceste date. Explicați-i lui Cicerin că împotriva Comisiei pentru aprovizionarea

muncitorilor trebuie să se plîngă la forurile respective. (Eu sînt, în fond, de acord cu el.)*

Lenin

21. VII

Scrisă la 21 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegere din Lenin”, vol. XX*

Se tipărește după manuscris

86

CĂTRE I.M. STEKLOV, M.I. ULIANOVA,
V.A. KARPINSKI ȘI G.I. KRUMIN

21.VII.1921

Redacția ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia” —
tov. Steklov

Redacția ziarului „Pravda” — tov. Ulianova

Redacția ziarului „Bednota” — tov. Karpinski

Redacția ziarului „Ekonomiceskaia Jizn” — tov. Krumin

O copie pentru tov. Smolianinov

Vă rog să acordați atenție numărului 44, din 1. VII. 1921, al „Colecției de dispoziții și hotăriri ale guvernului” — „Cu privire la comisiile economice locale, prezentarea dărilor de seamă și conducerea pe baza Instrucțiunilor date de C.C.P. și C.M.A.” (hotărîrea C.E.C. din Rusia).

E necesar să se publice cîteva articole în care să se arate și să se explice pe larg importanța acestei hotărîri a C.E.C. din Rusia și să se sublinieze îndeosebi că nu este admisibilă crearea unor aparate speciale pentru întocmirea dărilor de seamă, întrucît legea precizează că singurul aparat căruia îi revine asemenea atribuție sînt birourile guberniale și județene de statistică.

Să fie arătată în mod amănunțit importanța principală pe care o au comisiile economice locale și dările de seamă — care se publică spre cunoștința tuturor —

* Vezi volumul de față, documentul 83.— *Nota red.*

atît pentru aplicarea noii politici economice în general, cît și pentru o construcție economică adecvată.

Trebuie subliniată în mod deosebit problema schimbului de mărfuri, apoi aceea a dezvoltării inițiativei economice locale, a luptei împotriva birocratismului, precum și aceea a atragerii celor fără partid în munca de construcție economică.

Rog pe cei de la ROSTA să trimită vreo două-trei telegrame scurte, pe această temă, pentru a informa imediat toate orașele guberniale și județene, și să ceară acestora să le reproducă în toate ziarele de partid și sovietice locale.

Rog redacțiile ziarelor din Moscova să-mi trimită tăieturi cu articolele publicate în conformitate cu rugămintea de față sau diferite numere de ziar în care articolele pe această temă să fie subliniate în mod special.

Îl însărcinez pe tov. Smolianinov să urmărească cum sînt îndeplinite aceste cerințe și să-mi comunice ce probleme se mai pot ivi între timp.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară,
parțial, în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește pentru prima oară
în întregime, după o copie
dactilografiată

87

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ DIRECȚIEI DIFUZĂRII PRESEI

Direcția difuzării presei și tipăriturilor
O copie pentru Smolianinov

Vă rog să-mi comunicați ce măsuri ați luat pentru aplicarea dispoziției din paragr. 9 al hotărîrii din 1 iulie a C.E.C. din Rusia cu privire la prezentarea dărilor de seamă de către organele locale, precum și pentru transmiterea exactă și grabnică a acestei hotărîri în toate instituțiile locale. Comunicați-mi neapărat în ce termen va

fi încheiată transmiterea acestei hotărâri către organele guberniale, județene și de plasă⁵⁹.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Dictată la telefon la 21 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după o copie
dactilografată

88

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.I. KALININ, A.S. ENUKIDZE ȘI V.A. SMOLIANINOV

Tovarășilor Kalinin, Enukidze și Smolianinov

Vă rog să dați atenție centralei telefonice de la parterul Kremlinului. Funcționează cu totul nesatisfăcător. După toate probabilitățile, în afară de unele lipsuri existente în organizarea și administrarea acestei centrale, se resimte și faptul că cercul instituțiilor care o folosesc în mod nemijlocit s-a lărgit peste măsură de mult.

Nu credeți că ar fi bine ca totul să fie reorganizat în așa fel ca de această centrală să se folosească în primul rând: 1) membrii Comitetului Central, 2) membrii Prezidiului C.E.C. din Rusia și 3) comisarii poporului? Toate celelalte instituții ar trebui, după părerea mea, să fie complet excluse sau să folosească o instalație aparte, astfel ca aparatul guvernamental central să poată avea la dispoziție o centrală telefonică care să funcționeze ireproșabil.

Vă rog să-mi spuneți care e părerea dumneavoastră în această privință. Insist foarte mult asupra necesității de a proceda neapărat și cu toată urgența la o reformă radicală⁶⁰.

Președintele C.C.P.,

V. Ulianov (Lenin)

Dictată la telefon la 21 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după o copie
dactilografată

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.I. RIKOV

Se va trimite lui *Rikov* următoarea telefonogramă:
(*O copie* lui Smolianinov)

Consider că hotărîrea dumneavoastră de a însărcina Comisariatul poporului pentru aprovizionare să organizeze un magazin (depozit) special în care să se vîndă produse alimentare (și alte articole) străinilor și celor ce vin la Comintern este pe deplin justificată. Recomand ca ea să fie supusă aprobării *Consiliului Muncii și Apărării*, și *cît mai grabnic* cu putință⁶¹. Magazinul trebuie să fie organizat pe baze pur comerciale și pus sub o conducere unică. La acest magazin vor putea face cumpărături doar cei ce vin din străinătate, și numai dacă au permise speciale și carnete personale pentru evidența cumpărăturilor. Îl însărcinez pe Smolianinov să urmărească în mod special cum este aplicată această hotărîre.

Lenin

22.VII

Scrisă la 22 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XX*

Se tipărește din toate manuscris

CĂTRE V.M. BAJANOV ȘI S.A. GHEȚOV

Consiliul economic superior, Direcția generală
a industriei cărbunelui,
pentru tov. Bajanov sau tov. Ghețov

Vă rog să luați măsurile cele mai energice pentru a asigura achiziționarea în cel mai scurt timp a unor haveze din străinătate. Pentru a urgenta comanda și a lămuri toate chestiunile în legătură cu cumpărarea, căutați să profitați de prezența la Moscova a tov. Stomoneakov, împuternicitul Comisariatului poporului pentru comerțul exterior în Germania.

Vă rog să-mi aduceți la cunoștință, prin tov. Smolianov, toate măsurile ce vor fi luate pentru a urgenta comanda și cumpărarea mașinilor.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 22 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1957,
în revista „Sotialisticeskii
Trud” nr. 10*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat
de V.I. Lenin*

91

CĂTRE L.A. FOTIEVA

Pentru Fotieva

Protestez cu toată hotărârea împotriva întârzierii cu care se tipăresc „Instrucțiunile C.M.A.” în tipografia *Cekăi*.

Telefonați-i lui *Belenki* și spuneți-i că sint supărat foc.

Cereți celor de la Direcția difuzării presei și tipăriturilor să expedieze *de urgență* aceste Instrucțiuni, altfel *ți bag la închisoare*.

Lenin

23.VII

Scrisă la 23 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

Se tipărește după manuscris

92

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV

Broșura („Instrucțiunile C.M.A.”) o să apară cu o întârziere revoltătoare. Și doar se știe că e gata!

Presăți-i ceva mai tare⁶².

O să mai fie o ședință a C.M.A.

Scrisă între 23 și 25 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XX

Se tipărește după manuscris

93

CĂTRE M.A. KRUCINSKI

23.VII.1921

Tovarășe Mihail Krucinski,

Am primit scrisoarea dumneavoastră împreună cu toate documentele în legătură cu Direcția generală a hergheliilor statului⁶³.

E foarte regretabil că, acuzînd pe alții de isterie, dați și dumneavoastră dovadă de aceeași meteahnă (ca să nu spun mai mult). Vă rog ca pe viitor să fiți mai ponderat, în scrisorile dumneavoastră, și *m a i c h i b z u i t*.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 23 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

94

CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA⁶⁴

Este necesar ca *Biroul Politic* și *C. M. A.*:

1) să-l sancționeze pe *Badaev* și pe doi dintre colaboratorii săi cei mai apropiați cu o zi de *arest* (într-o duminică) pentru neexecutarea unei dispoziții a *C.M.A.*;

2) să le pună în vedere că a doua oară le vom da o *lună* de arest și îi vom destitui.

Scrisa la 23 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

O SCRISOARE CĂTRE CONDUCEREA UNIUNII
CENTRALE A COOPERATIVELOR DE CONSUM
ȘI O DISPOZIȚIE PENTRU L.A. FOTIEVA

Cîte o copie pentru Molotov și Briuhanov

În legătură cu o rezoluție a fracțiunii comuniste a
Congresului *Uniunii centrale a cooperativelor de consum*⁶⁵

Toate aceste indicații păcătuiesc prin faptul că sînt
prea generale. În afară de una sau două din ele, nu văd
nici una care să cuprindă propuneri practice precise.
Dată fiind importanța problemelor care au fost atinse
aici, consider necesar ca, în *dărilor de seamă* pentru *Consi-
liul Muncii și Apărării*, organele locale ale cooperației
să pună problemele în mod mai concret. Ar trebui ca
tovarășii din conducerea Uniunii centrale a cooperati-
velor de consum, sintetizînd experiența organelor locale,
să dezbată mai des asemenea probleme în presă (îndeosebi
în „*Ekonomiceskaia Jizn*“) și să prezinte propuneri
c o n c r e t e Consiliului Muncii și Apărării și Comite-
tului Central.

Președintele C.C.P., *Lenin*

24.VII

N.B. Instrucțiunile (rezoluția) fracțiunii comuniste din
Uniunea centrală a cooperativelor de consum.

Pentru *F o t i e v a*:

trimiteți scrisoarea, textul

p. 5 verso

Scrisă la 24 iulie 1921

Publicată pentru prima oară
parțial în 1932,
în „*Culegeri din Lenin*“, vol. XX

Se tipărește pentru prima oară
în întregime, după manuscris

INSEMĂNĂRI PE O TELEGRAMĂ DIN INZA ȘI
O NOTĂ ADRESATĂ LUI N.P. BRIUHANOV,
V.A. AVANESOV ȘI V.M. MOLOTOV

× ×

...Țăranii din guberniile Samara și Simbirsk manifestă o vie dorință de a lucra în detașamentele de recoltare din guberniile producătoare de cereale și se comportă ca niște inspectori-agitatori pentru colectarea impozitului în natură în guberniile producătoare de cereale. Ar fi de dorit ca această problemă să fie urgent rezolvată. Să li se aducă la cunoștință celor din Samara și Simbirsk...

Președintele comisiei C.E.C.
din Rusia, *Belkin*

Scrise la 24 iulie 1921

Publicate pentru prima oară în 1959.
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXVII

Se tipărește după manuscris

CĂTRE A.I. POTEAEV ȘI V.A. AVANESOV

Tovarășului P o t e a e v
(și tovarășului Avanesov)

Tovarășe Poteaev,
Cred că ați citit deja acest raport⁶⁶. Parcurgeți și însemnările mele și trimiteți-le *i m e d i a t* (chiar astăzi) lui Avanesov.

Pentru *B r i u h a n o v*,
Avanesov și Molotov
Vă rog ca în legătură cu problema, extrem de importantă, subliniată aici (× ×) să organizați o mică consfătuire la care să participe Briuhanov + Avanesov + Molotov și să *p r e z e n t a ț i i m e d i a t* Consiliului Muncii și Apărării, spre aprobare, o hotărâre corespunzătoare. Este o măsură extrem de importantă.

E necesară și utilă.

24.VII. *Lenin*

Trebuie să țineți luni și marți o mică consfătuire cu Avanesov, să supuneți unui interogatoriu pe acuzați ((pe Nepreahin și pe un activist din organele centrale al Consiliului Central al Sindicatelor)), să-i obligați (pe cei doi acuzați) să facă *o scurtă depoziție în scris* și, miercuri 27.VII, s-o prezentați la *C.M.A.*

1) Să fie sancționați cu admonestare severă și, după părerea mea, *să fie arestați* Nepreahin și cel de la Consiliul Central al Sindicatelor, care s-a făcut vinovat de *tărăgăneală și lipsă de operativitate, de nerespectarea ordinului Consiliului Muncii și Apărării.*

2) Să faceți o serie de propuneri concrete și practice *precise* pentru urgentarea exportului de pește și efectuarea *cu succes a pescuitului de toamnă* în regiunea Astrahan.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

24.VII

Scrisă la 24 iunie 1921

Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX

S-a tipărit după manuscris

98

CĂTRE A.I. POTEAEV

Tovarășe Poteaev,

Aș vrea să știu dacă zizania dintre dumneavoastră și Comisariatul poporului pentru aprovizionare a fost complet lichidată. Trebuie să dispară și urmele ei.

Scrieți-mi cum stau lucrurile în această privință.

Vă trimit referatul lui Babkin, cu unele observații și propuneri pe marginea lui.

Nădăjduiesc că această zizanie n-a dus la o deteriorare a raporturilor dintre dumneavoastră și Babkin.

În ședința de miercuri a *C. M. A.* trebuie să se adopte o serie de măsuri precise și urgente pentru pescuitul de toamnă.

Dacă nu se poate altfel, o să cumpărăm cîte ceva din străinătate.

Dați-mi un telefon marți sau miercuri dimineața — eventual din cabinetul meu.

Cum stăm cu vînzarea icrelor în străinătate?

Cu salutări comuniste, *Lenin*

24.VII

Scrisă la 24 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

Se tipărește după manuscris

99

CĂTRE N.P. BRIUHANOV

Tovarășe Briuhanov,

Ați revenit la raporturi perfect normale cu Poteaev? Ați șters orice urmă de *zizanie*? Acest lucru este absolut necesar.

De *zizania* care a fost nu vă învinuiesc pe dumneavoastră, ci pe cineva (pe cine?) din colegiul Comisariatului poporului pentru aprovizionare. Nu știu cine-i principalul vinovat. După părerea mea, dumneavoastră nu sînteți vinovat decît de slăbiciune: trebuia să-l găsiți pe intrigant și să-l faceți de doi bani în văzul tuturor, iar mie să-mi fi prezentat spre semnare documentul prin care el este sancționat cu admonestare. Există în colegiul Comisariatului poporului pentru aprovizionare unul care bagă *zizanii*.

24.VII

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 24 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

Se tipărește după manuscris

100

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV⁶⁷*Tovarășului S m o l i a n i n o v*

Vă rog să *urgențați* adoptarea proiectului de către C.C.P., trimițându-l în prealabil, împreună cu raportul, lui Rikov, Avanesov, Briuhanov și altora, spre luare de cunoștință.

Lenin

24.VII

*Scrisă la 24 iulie 1921**Se tipărește pentru prima oară după manuscris*

101

CĂTRE I.P. BABKIN

Tovarășe Babkin,

Am primit și am citit hîrțile trimise de dumneavoastră. Propunerile concrete cu privire la exportul de pește și la desfășurarea cu succes a pescuitului de toamnă dați-le *numaidecît* (la 25.VII) lui Avanesov, ca să le prezinte la C.M.A., spre aprobare (și lui *Poteaev*, bineînțeles în primul rînd).

Concediul o să vi-l aprobăm dacă medicul o să spună și o să scrie că nu poate fi amînat pînă la iarnă. Altfel o să-l luați la iarnă.

Vă sfătuiesc să stați de vorbă *personal* cu Poteaev și să risipiți bănuielele lui că vreți să-i faceți „conurență”. *Dacă o să vreți*, totul o să se aranjeze.

Care anume dintre lucrătorii „localnici” e nemulțumit de Poteaev? Și de ce? Cînd și unde s-a spus acest lucru?

Nu sînt convins de așa ceva: e o simplă intrigă; o să aranjăm noi totul.

24.VII

Cu salutări comuniste, *Lenin**Scrisă la 24 iulie 1921**Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI**Se tipărește după manuscris*

CĂTRE A.I. RIKOV

Secret

Tovarășului Rikov (cu rugămintea de a o restitui)

Tovarășe Rikov,

Părerea mea este că lui Babkin trebuie să-i faceți o muștrare și să-l lăsați în postul lui (din moment ce e de acord ca Poteaev să rămână la Consiliul economic superior, înseamnă că totul nu e decît zizanie și intrigă).

Trebuie să cereți de la un medic *bun* o adeverință despre starea sănătății lui Babkin: dacă se poate, aminați-i concediul pînă la iarnă, iar dacă nu se poate amîna, dați-i concediu acum, însă *cu obligația* să se trateze serios.

Despre propunerile lui practice am scris separat lui Poteaev și Avanesov*, pentru ca la 27.VII să le pună în discuția Consiliului Muncii și Apărării.

Lenin

24.VII

Scrisă la 24 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX

Se tipărește după manuscris

CĂTRE V.M. MOLOTOV

Tovarășe Molotov,

Atît eu cît și Nadejda Konstantinovna o cunoaștem pe Fofanova, încă din vara anului 1917, ca pe o bolșevică foarte cinstită. Trebuie să se acorde cea mai mare atenție celor spuse de ea⁶⁸. Scrieți-mi cîteva rînduri.

24.VII

Lenin

Scrisă la 24 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXV

Se tipărește după manuscris

* Vezi volumul de față, documentul 97. — Nota red.

104

CĂTRE N. OSINSKI

Tovarășului Osinski

(cu rugămintea ca, după ce o citește, s-o transmită și tovarășului Teodorovici)

Autorul scrisorii, tovarășa Fofanova, a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru agricultură.

Nu o recomand pentru acest post.

E un membru de partid încercat și răsincercat *încă dinainte* de octombrie 1917.

De profesie agronom.

După părerea mea, este absolut necesar să fie folosită: chemați-o, stați de vorbă cu ea, gândiți-vă ce trebuie făcut. Să lucreze în organele locale sau în calitate de inspector.

Avem atât de puțini membri de partid agronomi, iar acest mediu (al agronomilor) e atât de „străin“ de noi, încît trebuie să ne agățăm cu ambele miini de un agronom membru de partid pentru ca el să supravegheze acest mediu, să-l controleze, *să-l atragă* de partea noastră.

După ce vă hotăriți, scrieți-mi cîteva rînduri.

Lenin

P.S. Trimiteți-mi înapoi scrisoarea tovarășei Fofanova.

Scrisă mai tirziu de 24 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se ț părește după manuscris

105

TELEFONOGRAMĂ
ADRESATĂ LUI V.A. SMOLIANINOV

Tovarășe Smolianinov,

Vă rog să faceți totul pentru soluționarea urgentă a problemei trimerii de către persoane din Anglia a unor

colete cu produse alimentare în Rusia. Luați legătura cu Comisariatul poporului pentru poștă și telegraf și cu Krasin, pentru ca ei în nici un caz să nu întârzie cu trimiterea unei telegrame precise la Londra în legătură cu această chestiune.

Lenin

Dictată la telefon la 25 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin”, vol. XX

Se tipărește după un text dactilografiat

106

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.M.MOLOTOV

Pentru Molotov

Am citit hirtile ce mi-au fost trimise, din însărcinarea dumneavoastră, cu scrisoarea secretarului Comitetului orașenesc al organizației de partid din Moscova, precum și pe cele cu privire la repartizarea cerealelor pentru Moscova și Petrograd. În legătură cu cea de-a doua problemă v-am și dat proiectul meu de hotărîre care urmează să fie supus aprobării Biroului Politic⁶⁹. În legătură cu prima problemă, o să discutăm personal la telefon sau miercuri, cînd ne vedem.

Lenin

Dictată la telefon la 25 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV

Se tipărește după un text dactilografiat

107

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN

Tovarășului Krasin

1. Vă atrag atenția asupra unei telegrame a lui Kopp⁷⁰ cu data de 19.VII, adresată lui Cicerin și, în copie, lui Bogdanov, în legătură cu depozitele de mărfuri. Citiți-o imediat și dați-vă avizul prin Cicerin.

2. Klîșko ne bomdardează cu telegrame în legătură cu coletele de alimente. Trebuie să ne grăbim cu răspunsul.

Lenin

Dictată la telefon la 25 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin”, vol. XX

Se tipărește după un text dactilografiat

108

TELEFONOGRAMĂ
ADRESATĂ LUI
N.L. MEȘCEREAKOV⁷¹

Dintr-o scrisoare a lui Cicerin am aflat că ați pregătit o broșură sau o serie de articole în legătură cu problema gruzină⁷². Ați folosit rezoluția conferinței menșevice din 1919, în care se consideră că un bloc al menșevicilor gruzini cu Antanta este inadmisibil și se condamnă existența unui asemenea bloc?

Dacă nu aveți la îndemână această rezoluție, pot să v-o trimit eu.

Lenin

Dictată la telefon la 25 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXV

Se tipărește după un text dactilografiat

109

CĂTRE G.V. CICERIN

Tovarășe Cicerin,

Este necesar ca *Biroul Organizatoric* să adopte (iar *Biroul Politic* să aprobe) o hotărîre *cam* în felul următor:

1) se va cere lui Meșcereaikov să grăbească pregătirea broșurii;

- 2) va fi desemnată o persoană care să răspundă de tipărirea ei în cel mai scurt timp;
 3) se va da o directivă pentru presă;
 4) se va cere lui Șeinman să se grăbească apariția ei;
 5) la fel și lui *Enukidze* — să se ocupe de toate aceste probleme.

25.VII

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 25 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959,
 în „Culșgeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscrisul

110

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ PREZIDIULUI SOVIETULUI DIN MOSCOVA

Către Prezidiul Sovietului din Moscova

Cite o copie pentru: Sorokin, biroul gubernial de
 statistică, consiliul economic gubernial
 și consiliul sindical gubernial

1. Datele ce mi-au fost prezentate azi de Sorokin în legătură cu reducerea cu 30% îmi trezesc multe îndoieli în ce privește exactitatea lor⁷³.

2. Totodată mă îndoiesc că această reducere a fost făcută în mod just; mă tem că s-au operat reduceri la alte grupuri decît cele la care trebuia. Ar trebui să se facă reduceri la întreprinderile și instituțiile care nu sînt absolut necesare.

3. Explicația dată de Sorokin că nu există date din care să se vadă ce grupuri de întreprinderi și instituții nu sînt absolut necesare dovedește că la biroul gubernial de statistică, la consiliul sindical gubernial și la consiliul economic gubernial situația se prezintă cu totul nesatisfăcător.

Pentru ședința de mâine (26.VII.1921) a Consiliului Comisarilor Poporului vă rog să prezentați date și explicații exacte.

Lenin

Dictată la telefon la 25 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

*Se tipărește după un text
dactilografiat*

111

CĂTRE G.V. CICERIN⁷⁴

Tovarășului C i c e r i n (sau Litvinov)

Tovarășe Cicerin,

Vă rog, dați dispoziție să se traducă această scrisoare și apoi să-mi fie trimisă (cu un referat de câteva rânduri; poate că știți despre ce este vorba. Nu cumva e un escroc? Nu se știe?).

Pentru *Smolianinov* (directorul treburilor *C.M.A.*): cereți informații la *Rikov* și comunicați-mi la telefon.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

25.VII

Scrisă la 25 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

Se tipărește după manuscris

112

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.M. MOLOTOV, PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarășului Molotov

Vreau să mă refer la proiectul de acord cu privire la dașnaci care a fost parafat de Ioffe la Riga⁷⁵. Sint perfect de acord cu argumentele lui Cicerin și propun ca acest acord să fie respins imediat și în mod categoric.

Propun să se adopte imediat, prin consultare telefonică, o hotărîre în felul următor: „Proiectul de acord cu privire la dașnaci, care a fost semnat de Joffe și de alți tovarăși la Riga, se respinge imediat, în mod categoric“.

Argumentul, invocat de Cicerin, că un asemenea acord ar fi nu numai nechibzuit, dar și primejdios pentru noi este, după părerea mea, perfect întemeiat.

Lenin

*Dictată la telefon
la 25 iulie 1921*

*Se tipărește pentru prima oară,
după o copie dactilografiată*

113

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN

Tovarășului Krasin

O copie pentru tov. Cicerin

Klișko a comunicat în telegrama din 21.VI, trimisă pe adresa dumneavoastră, că Rusia va putea obține un ajutor substanțial numai în caz că cercurile guvernamentale din Anglia vor avea o atitudine mai mult sau mai puțin binevoitoare față de guvernul sovietic⁷⁶. Tare mi-e teamă că Klișko pune greșit această problemă și se lasă antrenat în promisiuni sau declarații inadmisibile. Pe noi nu ne interesează cituși de puțin cercurile guvernamentale din Anglia. Trebuie să-i tragem o săpuneală lui Klișko, ca să procedeze mai inteligent.

Lenin

*Dictată la telefon
la 25 iulie 1921*

*Se tipărește pentru prima oară,
după un text dactilografiat*

114

CĂTRE G.V. CICERIN⁷⁷

Tovarășe Cicerin,

1) Dacă Lunacearski și Krasin s-au pronunțat *pe n-
t r u* invitarea ei, trebuia să lăsați totul *pe seama lor*.

2) De ce vă împovărează pe *dumneavoastră* cu asemenea *fleacuri*? Dar ce face Gorbunov sau *adjunctul* lui? Doar asta îi privește pe ei!!

3) A fost adoptat (mai zilele trecute) un decret în care se prevede organizarea unui magazin (depozit) pentru străini. Gorbunov (sau adjunctul său) (și **K r a s i n**) trebuie să se ocupe de treaba asta și de găsirea de *locuințe* pentru ei.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

25.VII

Scrisă la 25 iulie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

115

CĂTRE A.A. KOROSTELEV

Tov. Korostelev,

Comisia de sub conducerea dumneavoastră⁷⁸ are o misiune extrem de importantă, o misiune dificilă și de răspundere.

Trebuie să depuneți toate eforturile ca să aveți cât mai puține insuccese; și să nu vă lăsați descurajați de insuccese, ci să munciți în continuare cu dirzenie și răbdare. La Moscova este mult mai greu să lucrezi decît în provincie; aici e mai mult birocratism, sînt mai multe persoane „sus-puse“, pervertite și răsfățate ș.a.m.d.

În schimb însă munca la Moscova o să aibă o imensă însemnătate demonstrativă și *politică*.

După părerea mea, ar trebui ca, în activitatea ei, această comisie să încerce să se conformeze „Instrucțiunilor Consiliului Muncii și Apărării“.

Principalul este să nu vă risipiți eforturile, ci să luați mai bine *cîteva stabilimente*, să nu vă asumați sarcini prea mari, să vă fixați la început țeluri modeste, dar să le înfăptuiți cu perseverență; să nu dați uitării treaba începută, să n-o lăsați la jumătatea drumului, ci s-o duceți pînă la capăt.

În fiecare raion trebuie să atrageți treptat, dar neapărat, *nemembri* de partid din rîndurile *muncitorilor* cunoscuți ca oameni cinștiți și care se bucură de stimă. Să nu vă cruțați timpul și eforturile pentru căutarea și cunoașterea lor.

Trebuie să-i *familiarizați* cu această muncă în mod treptat, cu precauție, încercînd să găsiți pentru fiecare din ei o îndeletnicire *cît mai potrivită*, corespunzătoare aptitudinilor lui.

Principalul este să faceți în așa fel ca muncitorii și populația să se deprindă cu comisia, în sensul ca ei să *vadă* în ea un *ajutor* pentru dinșii; principalul este să *cîștigați încrederea* masei, a muncitorilor de rînd, a locuitorilor de rînd, *nemembri* de partid.

Tocmai dumneavoastră, ca președinte al comisiei și ca reprezentant al centrului, ca membru al colegiului unei instituții *atît de puțin îndrăgite* cum e *Inspekția* muncitorească-țărănească, n-o să vă fie ușor să faceți acest lucru. Dar tocmai aici este esențialul.

Trebuie ca, prin toate mijloacele și sub toate raporturile posibile, să acordați un *ajutor*, un ajutor efectiv, fie el și de proporții reduse, dar real. Numai sprijinindu-vă pe acest principiu puteți merge mai departe.

Vă rog să-mi scrieți sau — dacă nu vă place să scrieți — să mă chemați la telefon, poate din cabinetul meu, unde e mai multă liniște, pentru a proceda la un schimb de păreri în legătură cu munca comisiei conduse de dumneavoastră.

Arătați această scrisoare și celorlalți membri ai comisiei dacă socotiți că acest lucru este oportun.

26.VII

Cu salutări comuniste, *Lenin*

P.S. Sarcina de căpetenie a comisiei constă în a ridica nivelul activității economice, a îmbunătăți organizarea muncii, a face să existe o răspundere *personală*

r e a l ă. Ar mai trebui luate, în acest scop, încă câteva stabilimente: o cantină, o baie, o spălătorie, un cămin etc.

Scrisă la 26 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1924,
în revista „Bolșevik” nr. 1

Se tipărește după manuscris

116

CĂTRE M.M. BORODIN

Pentru *tov. Borodin*

Tovarășe Borodin,

Referatul dumneavoastră este foarte interesant. Cred că ar trebui să-l puneți la punct (așa cum intenționați, probabil, și dumneavoastră), astfel ca să iasă un articol pentru „*Internaționala Comunistă*” sau o broșură.

Stringeți tot materialul. Eliminați polemica împotriva comuniștilor. Faceți un articol de lămurire, iar nu unul polemic, și o să fie un lucru deosebit de util*.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

26.VII

Scrisă la 26 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „*Culegeri din Lenin*”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

117

CĂTRE L.B. KRASIN

Tov. Krasin,

Pregătiți pentru *miercuri* și trimiteți-mi, până la ora 11 a.m., un răspuns la depeșa lui Ordjonikidze (nr. 2 066)⁷⁹.

Dar să nu mi-l trimiteți până ce nu vorbim la telefon.

Scrisă la 26 iulie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

* Vezi volumul de față, documentul 47. — Nota red.

ÎNSEMNĂRI PE O SCRISOARE A LUI V.D. KAISAROV ȘI O NOTĂ PENTRU V.A. SMOLIANINOV

Vă rog să dați ordin să mi se pună la dispoziție date cu privire la noua raionare a R.S.F.S.R. O comisie administrativă pentru raionare, instituită pe lângă C.E.C. din Rusia, studiază această problemă. Datele menționate sînt necesare pentru întocmirea unor hărți amănunțite ale Rusiei după noul principiu. N.B.

Președintele comisiei, *V.D. Kaisarov*

Tovarășului *Smolianinov*: 1) Scrieți o asemenea hîrtie și dați-mi-o s-o semnez;
2) Citiți *raportul*;
3) Discutați cu *Zolotovski* (asupra paragrafului 9 din raport) și stabiliți totul în mod *amănunțit*;
4) pregătiți mandatele.

Lenin

26. VII

P.S. *Zolotovski* trebuie să rețină toate rugămințile, să le înregistreze și să *urmărească* îndeplinirea lor.

Scrise la 26 iulie 1921

Publicate pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XX

Se tipărește după *manuscris*

CĂTRE A.I. RIKOV⁸⁰

Insist foarte mult ca astăzi să terminați cu treaba asta și, ceea ce e mai important și neapărat necesar, să-i *trageți* o săpuneală (serioasă) lui Briuhanov, iar pe Poteaev să-l lăsați deocamdată în pace.

Scrisă la 27 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XX

Se tipărește după *manuscris*

120

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV⁸¹

Tovarășe Smolianinov

Trebuie: 1) să urgentați chestiunea asta,

2) să dați în judecată pe cei ce s-au făcut vino-
vați de tergiversare (11 luni!!!).

27.VII

Lenin

Scrisă la 27 iulie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

121

O CONVORBIRE PRIN FIR DIRECT
CU M.K. VLADIMIROV ȘI P.I. POPOV
28 IULIE 1921

(Moscova — Harkov)

Vladimirov: Tov. Popov, pornind de la evaluările noastre, a ajuns la concluzia că se pot colecta în mod efectiv 80 000 000 de puduri, iar dacă presupunem că se vor obține recolte mai mari, atunci, după părerea lui, vom colecta încă 20 000 000 de puduri. Consider că acest calcul este eronat indiferent dacă recolta efectivă va corespunde sau nu evaluărilor majorate. Eu și așa am majorat la maximum cotele, potrivit cu situația județelor din punct de vedere politic. Sînt profund convins că o nouă majorare a lor în județele bintuite de banditism politic va duce în mod practic la o scădere a cantității colectate. Consider că singura ieșire este să obținem întregul uium, care, sub formă de impozit, ne poate aduce vreo 17 000 000 de puduri...

Lenin: Popov mi-a spus ieri că el consideră drept cifră potrivită 133 000 000 de puduri, iar nu 80 000 000. Mi-a promis că-mi va comunica astăzi rezultatele tratativilor definitive cu dumneavoastră. Astăzi n-am primit încă nimic de la el, deși a promis că o să prezinte și propuneri practice cu privire la modul cum trebuie evaluat maximumul posibil și necesar al impozitului în natură în Ucraina. Vă rog să trimiteți chiar astăzi prin telefon formularea definitivă — atît pe a dumneavoastră, cît și pe aceea a lui Popov — separat privind punctele asupra cărora ați

căzut amîndoi de acord și cele asupra cărora nu sînteți de acord. Este necesar să primim chiar astăzi această formulare, întrucît chestiunea nu mai suferă amînare.

Vladimirov: Cu Popov încă n-am ajuns la o înțelegere. Majorările de cote propuse de el se referă în special la județele bîntuite de banditism politic, care au un aparat de partid extrem de slab și care încă de pe acum protestează împotriva cotelor stabilite. Sînt convins că rezultatul va fi negativ. Dat fiind că s-au făcut o serie de propuneri, Racovski supune această chestiune Biroului Politic; cu acest prilej vrea să prezinte o propunere pe care în prealabil v-o comunic dumneavoastră, și anume: „Țăranii din nouă gubernii să fie obligați ca în termen de o săptămînă să predea cite două puduri, din care unul se consideră ca impozit, iar celălalt trece în fondul special al celor ce au suferit de pe urma secetei din Ucraina și din Rusia Sovietică“. În felul acesta se ivește posibilitatea de a intensifica în cel mai scurt timp colectarea cerealelor și se obțin vreo 12 000 000 de puduri impozit suplimentar. Aștept să-mi răspundeți. În actuala situație consider că aceasta este soluția cea mai bună.

Lenin: Pentru ca să putem adopta imediat o hotărîre trebuie să dispunem și de propunerile lui Popov. Chiar acum am primit o telefonogramă de la Vladimirov și Racovski, și e necesar să avem și răspunsul cu propunerea lui Popov, căruia, sperăm, îi este cunoscut conținutul telefonogramei primite de noi de la Vladimirov și Racovski. Îl rog pe Popov să ne trimită cît mai repede o telefonogramă cu răspunsul lui.

Popov: Cînd am propus Biroului Politic să trecem o mare parte din județe în categoriile cu recoltă mai mare, am luat drept bază metodele folosite la Moscova, care oferă posibilitatea de a colecta sub formă de impozit peste 25 000 000—30 000 000 de puduri. Metoda celor de la Moscova se deosebește de cea ucraineană prin aceea că recolta la hectar în Ucraina, calculată după metoda locală, este mai mică decît cea calculată după metoda de la Moscova, și anume cu 30—45%. Biroul Politic, din considerente organizatorice (dezorganizarea aparatului) și politice (banditismul politic), a respins această propunere, fiindcă cu două-trei zile înainte de sosirea mea cotele fuseseră comunicate județelor. Personal, presupun că aceste cote care au fost comunicate județelor n-au ajuns încă la cunoștința plășilor și, de aceea, aș considera că e posibilă o modificare a acestor cote, ceea ce, repede, ar crea un spor de cel puțin 20 000 000 de puduri. A doua propunere pe care o fac este să fie ridicată scara recoltei cu citeva categorii, care să cuprindă și județele cu o recoltă medie de 80—90—100 de puduri la hectar. Numărul județelor de acest fel, după o evaluare făcută prin

metoda sondajelor, care se aplică la Moscova, este de cel puțin 25, și ele ne-ar da posibilitatea să sporim cuantumul impozitului cu 4 000 000—6 000 000 de puduri. Biroul Politic a aprobat propunerea, dar pentru aprecierea recoltei la hectar elfolosește propria sa metodă. Asta înseamnă că se obține o sporire a impozitului numai în 3—4 județe, și nu în 25, ceea ce în nici un caz nu aduce un spor mai mare de 1 000 000 de puduri. Cuantumul impozitului a fost stabilit de Comisariatul poporului pentru aprovizionare la cifra globală de 133 000 000 de puduri și majorat cu 50 000 000 de puduri, adică cu 60%, datorită unui calcul greșit din care a rezultat un număr mai mare de contribuabili care cultivă mari întinderi de pământ; în cazul unei reale preponderențe a marilor agricultori se poate obține o majorare a sumei impozitului cu 10—15%, cel mult cu 20%. Pe de altă parte însă trebuie să luăm în considerare micșorarea de impozit care are loc ca urmare a faptului că contribuabilul indică cifre mai mici decât cele reale când e vorba de suprafețele lucrate de el și cifre mai mari când e vorba de membrii gospodăriei: această micșorare e cu atât mai mare, cu cât suprafața folosită de el e mai mare. Dar, după socotelile mele, această micșorare a impozitului ar reprezenta cam 20—30%. Comisariatul poporului pentru aprovizionare nu are, de fapt, posibilitatea să stabilească în mod exact suprafața arabilă de care dispune fiecare gospodărie și nici numărul membrilor ei. De aceea, dacă cuantumul impozitului calculat la o cotă medie poate fi majorat întrucâtva prin faptul că predomină marii contribuabili, pe de altă parte această majorare este anihilată prin indicarea unor cifre cu 20—30% mai mici pentru suprafața cultivată. În felul acesta, cei din Ucraina pot într-adevăr să obțină, la cotele stabilite de ei, 83 000 000 de puduri, și nu 133 000 000, cum au calculat ei. Am propus ca impozitul care ar putea fi obținut în mod efectiv să fie evaluat la 100 000 000 de puduri, și anume: 83 000 000 de puduri, așa cum au calculat ei în medie, în al doilea rînd, 20 000 000—25 000 000 de puduri prin trecerea unei serii de județe în categorii cu recoltă mai mare și, în al treilea rînd, prin încadrarea unui număr de 25 județe în categoria celor cu 80—90—100 de puduri și mai mult la hectar, ceea ce ne-ar mai aduce încă 4 000 000—6 000 000 de puduri. În afară de aceasta, din uium se pot strînge 17 000 000 de puduri. Am obține astfel 100 000 000—107 000 000 de puduri impozit și 17 000 000 de puduri uium, în total 120 000 000 de puduri. Din acestea am avea posibilitatea să repartizăm pentru R.S.F.S.R. 60 000 000 de puduri. Nu obiectez împotriva hotărîrilor adoptate de Biroul Politic, se va obține și prin aplicarea lor cite ceva, dar foarte puțin, pentru că un spor real de colectări în cadrul impozitului în natură vom putea să obținem numai prin deplasarea unei serii de județe în categorii imediat superioare sub raportul recoltei la hectar. La cele spuse pînă aici trebuie să mai adaug că tovarășul Vladimirov a trimis o telegramă prin care cerea să fie aminată cu 24 de ore publicarea listelor cu categoriile de recoltă la hectar pentru fiecare județ. Hotărîrea

adoptată de Biroul Politic anulează telegrama lui Vladimirov. Aștept indicații.

Lenin: Răspunsul definitiv vi-l dăm mâine. Până atunci, vă rog să luați măsuri care să nu anticipeze nimic, adică să permită ca mâine, de acord cu tovarășul Popov, să adoptăm o hotărîre privind aplicarea planului prezentat de dînsul.

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după un text
dactilografiat

122

CĂTRE

BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarășilor Molotov, Troțki și Kamenev

Personal aș fi de acord să acceptăm propunerea lui Popov. Propun să discutăm și să adoptăm o hotărîre definitivă în ședința de mâine a Biroului Politic⁸².

Lenin

Scrisă la 28 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după o copie
dactilografiată

123

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ DIRECȚIEI
CENTRALE DE STATISTICĂ

Către Direcția centrală de statistică

Rog pe șeful secției de statistică industrială să-mi dea în cel mai scurt termen următoarele informații:

- 1) ce fel de date primește secția de statistică industrială curentă și cit de des anume;
- 2) de la cite mari stabilimente;
- 3) care e procentul (fie și aproximativ) al dărilor de seamă și al scurtelor comunicări care-i sint prezentate în mod regulat;

4) pentru care din ultimele luni există date satisfăcătoare;

5) în ce termen aş putea primi un bilanţ, cât se poate de scurt, al ultimelor date care privesc numai principalele ramuri ale industriei;

6) dacă stabilimentele deosebit de mari — al căror număr este cu totul redus — sînt încadrate într-o categorie specială şi, dacă sînt trecute, care e numărul lor şi de ce date dispuneţi în legătură cu ele.

Preşedintele Consiliului Muncii şi Apărării,
V. Ulianov (Lenin)

Dictată la telefon la 28 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

*Se tipăreşte după un text
dactilografiat*

124

CĂTRE G.E. ZINOVIEV

28.VII.1921

Tovarăşe Zinoviev,

Cele discutate ieri cu Clara Zetkin înainte de plecarea ei prezintă atîta importanţă, prin unele declaraţii făcute de ea, încît consider necesar să vi le comunic şi dumneavoastră:

Ea vrea să-i pună lui Levi două condiţii:

- 1) să-şi depună mandatul de deputat;
- 2) să suspende apariţia organului său de presă („So-wiet“⁸³ sau „Unser Weg“, cum se numeşte, mi se pare, acum), publicînd totodată o declaraţie de atitudine leală faţă de hotărîrile Congresului al III-lea al Internaţionalei Comuniste.

Apoi, se teme ca nu cumva unuia din prietenii lui Levi să-i vină ideea să editeze lucrarea Rosei Luxemburg îndreptată împotriva bolşevicilor (ea a fost scrisă, pe cît se pare, în închisoare în 1918). Dacă o să facă cineva treaba asta, Zetkin intenţionează să publice o declaraţie în presă în care să arate că este convinsă de lipsa de lealitate a unui asemenea procedeu.

Spune că o cunoștea mai bine ca oricine pe Rosa Luxemburg și este convinsă că ea însăși a recunoscut aceste păreri ale ei ca fiind greșite, că și-a dat seama, după ce a ieșit din închisoare, că n-a fost îndeajuns de bine informată.

În afară de aceasta, Leo Jogihes, care era cel mai bun prieten al Rosei Luxemburg, cu două zile înainte de moarte, a avut o lungă convorbire cu Clara Zetkin, căreia, venind vorba despre acest manuscris, i-a spus că însăși Rosa Luxemburg a recunoscut că ideile expuse de ea sînt greșite⁶⁴. La rugămintea mea, Zetkin a vrut să vă scrie dumneavoastră despre acest lucru.

Dacă v-a scris, vă rog să-mi trimiteți scrisoarea ei.

Interesant este, totodată, că, după cum spune ea, în Germania s-a pornit un val de unire a *tuturor* muncitorilor (și SDP și USP-Leute) în lupta împotriva Lohnabbau etc. Firește că Zetkin a avut *perfectă dreptate* cînd a spus că comuniștii trebuie să fie *pentru* o astfel de unire care are la bază *lupta împotriva capitalismului*. Dacă „cei de stînga“ vor fi împotriva, trebuie să-i aducem la realitate.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Pentru Zinoviev

P.S. Lozovski a și editat rezoluțiile Congresului Internaționalei sindicale. Bravo lui!

Dar *dumneavoastră* ce faceți? Desemnați o *personă responsabilă* pentru redactarea rezoluțiilor Congresului al III-lea al Internaționalei Comuniste și dați-i lui *Lozovski* misiunea să le editeze.

Publicat pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

125

CĂTRE L.B. KRASIN⁸⁵(Secret)
(Se restituie)*Pentru K r a s i n*

După părerea mea:

Trebuie instituită o comisie restrinsă care să elaboreze un plan detaliat. *Să se aprobe în principiu.* Să se stabilească suma exactă, termenele și condițiile de plată în *materii prime și lemne* (în primul an să plătim cu aurul *nostru*: 30 000 000 de ruble aur; se poate plăti și în *doi* ani câte 30 000 000 de ruble aur). 10% pe an cu *amortizare*? Nu-i prea mult?

Etwa:
Krasin.
Alski
+
?Avanesov?
sau
Troțki?

28.VII

*Lenin**Scrisă la 28 iulie 1921*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*Se tipărește după manuscris*

126

INSEMĂNĂRI PE O CERERE A ASOCIAȚIEI
COLONIȘTILOR DIN SUDUL RUSIEI ȘI O NOTĂ
CĂTRE V.A. SMOLIANINOV

...Mulți dintre noi au diferite sume de bani depuse în străinătate, mulți au acolo rude, prieteni și binevoitori. Ținând seama de această împrejurare, am hotărît să organizăm un sistem de întra-jutorare pe baze cooperatiste în mod solidar cu coloniștii din regiunea Donului și din Cuban, de pe Volga și din Crimeea, antrenezându-i în această cooperativă firme comerciale și industriale străine, pentru a aproviziona populația agricolă cu utilaj agricol și

cu alte lucruri de care duc acum lipsă țara noastră: mărfuri, semințe etc.

De aceea vă rugăm să ne aprobați:

- 1) Pentru organizarea întrajutorării pe scară largă să stabilim o legătură directă cu firmele din străinătate, cu scopul de a cumpăra de acolo mărfuri și a contribui astfel la înviorarea agriculturii.
- 2) Să facem achiziții și să primim mărfuri din străinătate, să efectuăm operații de schimb în limitele stabilite de lege, să efectuăm toate aceste acțiuni în mod direct, fără amestecul activ al unor organizații guvernamentale.

Tovarășului *Smolianinov*: vă rog să urgențați soluționarea acestei chestiuni. Să urmăriți ca petiționarii să capete fără întârziere un răspuns clar, care să nu fie neapărat negativ.

Lenin

29.VII

Scrisă la 29 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX

Se tipărește după manuscris

127

CĂTRE L.M. HINCIUK

29.VII

Tov. Hinciuk,

Am auzit că plecați. Pentru cite luni? Înainte de plecare trebuie ca, în mod oficial, să propuneți un „locșitor”, iar în mod neoficial să-mi comunicați cărora dintre comuniștii care lucrează în Uniunea dumneavoastră și au multă experiență (2—3 oameni) mă pot adresa.

Totodată, înainte de plecare, trebuie să-mi comunicați, foarte pe scurt, când va începe, în sfârșit, să lucreze aparatul cooperăției.

Eu înțeleg acest lucru în sensul că trebuie arătat:

- 1) În cite plăși (din cutare și cutare gubernie) există magazine (cooperative), și, prin urmare, agenți comerciali de-ai dumneavoastră, și în cite nu

există? Cîte magazine de acest fel și cîți agenți sînt în fiecare plasă?

2) Cîte dintre magazine (cîți dintre agenți) răspund cu regularitate la toate întrebările puse de centru și-i prezintă rapoarte? O dată pe săptămîină? O dată la două săptămîini?

3) Cîte dintre magazinele plășilor au primit mărfuri? Și ce fel de mărfuri? (Răspunsurile pot fi oricît de scurte.) Sare? Petrol lampant? Textile? *ș. a. m. d.*

4) Cîte răspunsuri în legătură cu cantitatea de surplusuri de cereale și de materii prime pe care le posedă țărani (și care ar putea fi achiziționate în schimbul *cutărilor sau cutărilor* mărfuri) primiți?

Cereale?

Alte produse alimentare?

Materii prime industriale? *ș.a.m.d.*

5) Ce cantități de mărfuri au fost schimbate în perioada respectivă? Ce pe ce?

După părerea mea, atîta timp cît nu există astfel de rapoarte *nu se face nimic*. Totul se reduce la o simplă vorbărie.

Aștept răspuns.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 29 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară
în mai 1924, în revista
„Sotuz Potrebitelei” nr. 5*

Se tipărește după manuscris

CĂTRE V.M. MOLOTOV,
PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL
C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA⁸⁶

Tov. Molotov,

Trebuie să cereți *de urgență* părerea lui *Troțki* și a altor membri ai Biroului Politic. Înelin să mă declar

de acord cu condiția de a elabora condiții *precise* și *amîna* momentul.

29.VII.

Lenin

Scrisă la 29 iulie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

129

CĂTRE A.G. ȘLIHTER

29.VII

Tovarășe Șlihter,

Vă rog să-mi scrieți în cîteva cuvinte:

- (1) Cum v-ați înțeles cu Krasin?
- (2) Cum merg lucrurile *în realitate*?

Ce se face și ce *s-a făcut*?

- (3) Cum este folosit aparatul comisiei dumneavoastră?
- (4) Mai aveți și alte rezultate, ceva mai amănunțite, și care anume?

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 29 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

130

CĂTRE V.M. MOLOTOV

Tovarășe Molotov,

V-am scris despre necesitatea de a-l *sanționa* pe Badaev (a zădărnicit aplicarea unei hotărîri a *Consiliului Muncii și Apărării*; cei de la Moscova au adus-o la îndeplinire)*. Nu mi-ați răspuns.

Asemenea chestiuni trebuie soluționate repede.

* Vezi volumul de față, documentul 84. — Nota red.

Kamenev și Zinoviev sînt de acord. Întocmiți procesul-verbal pentru hotărîrea *Biroului Politic*, spre a fi supus aprobării Prezidiului C.E.C. din Rusia: „Pentru neaplicarea hotărîrii C.M.A. (cu privire la reducerea cu 30% a rațiilor alimentare) — pe care cei de la Moscova au adus-o la îndeplinire — tov. Badaev + 2 dintre colaboratorii lui cei mai apropiați vor face o zi-de arest (într-o duminică)“.

Atunci va însemna că există „control“!!

Lenin

Scrisă mai devreme de 29 iulie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

131

CĂTRE V.M. MOLOTOV⁹⁷

Tov. Molotov,

După părerea mea, e nevoie să cereți majorității membrilor Consiliului Comisarilor Poporului: 1) să dea o scurtă explicație în scris (trimițîndu-le scrisoarea de față); 2) să desemneze un raportor în caz că vor fi convocați într-o ședință la Comitetul Central.

29.VII

Lenin

Scrisă la 29 iulie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

132

*TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI COMUNEI GUBERNIALE MOSCOVA

O copie prezidiului Sovietului de deputați din Moscova
„ „ Comisariatului poporului pentru învățămînt

Tov. Smolianinov mi-a comunicat că o delegație de muncitori și țărani din gubernia Stavropol a predat

la Moscova, pe numele meu, un vagon de alimente aduse în dar pentru muncitorii înfometăți. Vă rog, în primul rînd, să recepționați acest vagon cît mai repede, fără nici o tărăgăneală; în al doilea rînd, să repartizați aceste alimente muncitorilor din Moscova care au cea mai mare nevoie de ele, explicîndu-le neapărat că au fost primite în dar de la muncitorii și țărani din gubernia Stavropol; în al treilea rînd, să luați măsuri pentru ca delegației să i se acorde atenția cuvenită, în sensul că trebuie să i se asigure cazarea și să i se transmită mulțumiri din partea Sovietului de deputați din Moscova și, în sfîrșit, să i se procure cărți și broșuri, să i se dea posibilitatea ca să viziteze instituțiile care o interesează.

Vă rog să-mi raportați numaidecît, în mod exact, cum a fost executată prezenta dispoziție.

Lenin

Dictată la telefon la 30 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XX*

*Se tipărește după textul unei
copii dactilografiate*

133

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV

Tovarășului Smolianinov

30.VII.1921

Vă rog să acordați tot sprijinul tovarășului Korostelev, membru al colegiului Inspecției muncitorești-țărănești, care are însărcinări speciale din partea mea. Stați de vorbă cu el și, dacă nu veți putea să-l satisfaceți în tot ce vă cere, comunicați-mi mie ca să chibzuiesc asupra măsurilor prin care l-aș putea ajuta.

Lenin

*Publicată pentru prima oară în 1928,
în „Culegeri din Lenin“, vol. VIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

134

DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

Urmăriți ca, *imediat* ce detașamentul sosește la Moscova, *să i se poarte de grijă*, prin Korostelev etc., și imediat să mă anunțați pe mine ca să ne înțelegem cu privire la activitatea pe care detașamentul urmează s-o desfășoare aici, în capitală.

30.VII

*Lenin**Scrisă la 30 iulie 1921*

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

135

CĂTRE L.B. KRASIN

30.VII

Vă atrag atenția asupra unei telegrame trimise la 19.VII din Trebizonda de Națarenus, care ne face cunoscut că acolo s-ar putea achiziționa o mare partidă de cărbune — la care indică și prețurile —, precum și o mare partidă de cereale. Procurați-vă imediat o copie a acestei telegrame și faceți totul pentru ca chestiunea să fie urgentată la maximum, întrucît s-ar putea să obținem un ajutor substanțial pentru industria de la Baku.

Comunicați-mi ce ați întreprins în această direcție⁸⁸.

*Lenin**Scrisă la 30 iulie 1921*

Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XX

Se tipărește după o copie
dactilografiată

136

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV⁹⁹

Tovarășe Smolianinov,

Vă rog să stați de vorbă cu Poteaev și Avanesov. Vedeți, jos, punctul I, în legătură cu Nepreahin*.

De ce n-ați prezentat depozitia la C. M. A. ?

Atita timp cit Nepreahin se află la Moscova, chestiunea nu trebuie mușamalizată. Asemenea fapte nu trebuie să rămână nepedepsite.

Avem de-a face aici cu indolență, și nu cu o conducere a activității economice.

30.VII

Lenin

Scrisă la 30 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1932, în „Culegeri din Lenin”, vol. XX

Se tipărește după manuscris

137

CĂTRE F.E. DZERJINSKI

Pentru tov. Dzerjinski

Tovarășe Dzerjinski,

Cunoașteți acest caz?⁹⁰

Mi se spune că aici e vorba, probabil, de un denunț ordinar, de o calomnie a unor oameni care se simt nedreptățiți sau vor să se răzbune.

Dacă nu-l cunoașteți, atunci încredințați unui tovarăș (dintre cei cu funcții de răspundere, demni de toată încrederea), care cunoaște bine acest caz și l-a studiat chiar el în amănunt, sarcina de a mă informa.

Înapoiati-mi, vă rog, această scrisoare cu un scurt referat.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 30 iulie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după o copie dactilografiată

* Vezi volumul de față, documentul 97. — Nota rou.

138

CĂTRE L.D. TROŢKI¹

Tovarăşului Troţki,
preşedintele Consiliului militar-revoluţionar al republicii

Lichidarea Departamentului marinei este absolut necesară. Comisia care a fost instituită, în acest scop, pe lângă Consiliul militar-revoluţionar al republicii a adoptat dinainte o asemenea hotărîre. Organele competente consideră necesar ca treaba să fie urgentată.

Vă rog să daţi cuvenitele dispoziţii şi să indicaţi ce termen aţi fixat şi cine răspunde de efectuarea lichidării.

Preşedintele C.C.P., *Lenin (Ulianov)*

Scrisă la 30 iulie 1921

Se tipăreşte pentru prima oară,
după o copie dactilografiată

139

CĂTRE N.A. RESKE

31.VII

Tovarăşe Reske,

1) V-aţi întremat pe deplin? Care este avizul medicului?

2) Mă gîndesc că ar fi bine ca dumneavoastră, împreună cu *întregul detaşament* de sub conducerea *dumneavoastră*, să fiţi lăsaţi la Moscova cu misiunea de a epura instituţiile de aici, atît pe cele locale, cît şi pe cele centrale. În special consiliile economice guberniale şi Consiliul economic superior.

3) O să luăm o hotărîre definitivă în acest sens după venirea lui Stalin, care o să fie aici la 7.VIII.

Pînă atunci informaţi-vă cît mai amănunţit mai cu seamă în legătură cu temele indicate de mine.

— Luaţi măsuri pentru ca întregul detaşament de sub conducerea dumneavoastră să fie „gata“.

— Faceți cunoștință cu Korostelev și stați de mai multe ori de vorbă cu el.

— Scrieți-mi ce părere aveți.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 31 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

140

CĂTRE L.B. KAMENEV

1

Tovarășe Kamenev,

Trmiteți-mi, vă rog, o listă exactă a uzinelor, fabricilor, sovhozurilor și a tuturor celorlalte întreprinderi care au fost luate de Troțki sub conducerea sa⁹².

Am nevoie de ea pentru unele informații.

Nu știți dacă a mai luat ceva (și dacă a putut să mai ia ceva) fără știrea dumneavoastră (direct de la comisarii poporului?)

Al dumneavoastră, *Lenin*

2

Tovarășului Kamenev

Vă rog să vă interesați și să-mi spuneți dacă nu s-ar putea face în așa fel ca el să fie obligat să vă informeze imediat în toate cazurile când a mai luat în arendă cîte ceva.

*Scrise la sfîrșitul lunii iulie
sau începutul lunii august 1921*

*Se tipăresc pentru prima oară,
după manuscris*

141

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.N. VAȘKOV

Secția electrotehnică a C.E.S., tov. Vașkov
O copie pentru tov. Krjijanovski

Vă adresez cele mai vii mulțumiri pentru articolul „Electrificarea Rusiei“, publicat în numărul din 10.VII al ziarului „Ekonomiceskaia Jizn“⁹³.

Este extrem de important ca astfel de informații să apară din când în când atât în „Ekonomiceskaia Jizn“, cât și în ziarele de mare tiraj. Vă rog să-mi trimiteți, dacă aveți la dispoziție, următoarele date suplimentare: 1) în tabelul dumneavoastră, la capacitatea centralelor electrice pe anul 1920 figurează 7 670 kw. În această cifră intră și cei 5 000 kw de la Șatura?

2) În articolul dumneavoastră se spune că în 1920 grupul de la Tula a furnizat 3 000 de kw. Această capacitate a intrat în tabel sau în el nu se includ asemenea date?

3) Nu s-ar putea grupa într-o categorie aparte centralele cu o capacitate mai mare, care prezintă într-adevăr o importanță industrială; bunăoară, cele de 1 000 de kw sau cu o capacitate asemănătoare, care ar putea fi considerate drept mari și prezentind importanță pentru industrie?

4) Pe câte luni din anul 1921 dispuneți de date în tabelele în care figurează anul 1921 în general?

5) Nu aveți cumva unele amănunte despre începutul organizării centralelor de la Șterovsk, Ivanovo-Voznesensk, Nijni Novgorod și Celebinsk?

6) În articolul dumneavoastră se spune că conectarea câtorva centrale mari a putut să furnizeze Moscovei 10 000 de kw. Vă rog să-mi comunicați dacă într-adevăr a furnizat, cât anume și când?

7) N-ați putea să-mi comunicați unele amănunte despre centrala din raionul Bolșevskaia, de lângă Mitișci, și cea de la Detskoe Selo, care alimentează Petrogradul,

și să-mi spuneți mai exact când considerați că vor fi terminate?

Totodată, vă rog să-mi comunicați dacă n-am putea să profităm de apropiatul congres al electrotehnicienilor, care urmează să se țină în octombrie⁹⁴, pentru a culege unele date mai exacte și mai complete despre toate centralele electrice existente, despre repartizarea lor pe județe și pe gubernii, despre perioada când au luat ființă, despre numărul centralelor care sînt folosite pentru predarea cunoștințelor de electricitate și electrificare ș.a.m.d.

Lenin

Dictată la telefon la 1 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

142

CĂTRE G.I. MEASNIKOV

1.VIII

Tovarășe Measnikov,

Abia azi am citit — și încă foarte superficial — articolul dumneavoastră pe care mi l-ați transmis prin Buharin.

Aș vrea să stau de vorbă cu dumneavoastră. Sper ca zilele acestea să vin la Moscova și să găsesc o jumătate de oră liberă ca să discutăm împreună.

Începutul articolului e bun, judicios.

În concluzii însă există o serie de erori vădite.

Poate că e la mijloc și o neînțelegere: se pare că în acest articol dumneavoastră *n-ați spus tot ce i-ați spus* lui N.I. Buharin. Ce fel de „libertate a presei“ doriți dumneavoastră? Cea prevăzută de lege? Și pentru muncitorii socialiști-revoluționari și menșevici? Chiar acum? În articol acest lucru nu e clar exprimat⁹⁵.

Scrieți-mi câteva rînduri.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 1 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

143

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.A. ANTONOV-OVSEENKO

Tovarășului Antonov-Ovseenko. Oriunde s-ar afla

Am primit și am citit raportul dumneavoastră în legătură cu situația din gubernia Tambov⁹⁶. Vă rog, în primul rând, ca proiectul de propunere în formularea lui definitivă (în sensul celor propuse de dumneavoastră) să-l prezentați spre aprobare Micului Consiliu al C.C.P., Consiliului Muncii și Apărării sau, respectiv, Comitetului Central. În al doilea rând, să chibzuiți dacă n-ar fi bine ca atribuțiile aparatului din Tambov să fie extinse măcar asupra unei părți din gubernia Saratov. Aștept răspuns.

Lenin

Dictată la telefon la 1 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tiprește după o copie
dactilografiată*

144

CĂTRE V.V. ADORATSKI*

2.VIII

Tov. Adoratski,

Am parcurs prefața. E greu să-ți faci o părere despre ea, fiindcă nu este încă terminată. Mi se pare că ar trebui s-o scurtați și să vă exprimați ideile mult mai limpede, reflectînd mai atent asupra formulărilor⁹⁷.

Citatele, *in t r - a d e v ă r* remarcabile, luate din diferite scrisori, trebuie îmbinate cu citate din *alte* scrieri ale lui Marx și din „*C a p i t a l u l*” (în problema

* Pe plicul acestei scrisori se află următoarea însemnare făcută de V. I. Lenin; „Tovarășului Adoratski (din partea lui Lenin) [și două mape (mici) cu manuscrisul anexat aici]”. — Nota red.

„egalității“, bunăoară, ceea ce este *mai important* găsiți în „Capitalul“). Dacă vreți să tratați problema *x*, trebuie să folosiți în acest scop anumite pasaje din scrisori, anumite pasaje din alte scrieri ale lui Marx și din „*Capitalul*“.

Asupra scrisorilor am putut să arunc doar o scurtă privire. Va trebui, desigur, să mai scurtați multe pasaje, să le îmbinați, să le aranjați; să reflectați de două și de trei ori, iar apoi să comentați *pe scurt*. Pe cit se vede, e mai mult de lucru decât se părea la început.

Ordinea cronologică (poate că aveți dreptate) pare a fi mai potrivită.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

P.S. Eu sint în concediu. Nu mă simt bine. Nu ne putem vedea.

Dacă ați terminat „Manualul“, dați-l mai repede la tipar⁹⁸. Probabil că cel mai repede ați putea să faceți acest lucru prin M.N. Pokrovski.

Scrisă la 2 august 1921

Publicată pentru prima oară,
parțial, în 1924, în revista
„*Proletarskaia Revoluția*“ nr. 3

Publicată pentru prima oară,
parțial, în 1932, în: V.I. Lenin.
Opere, ed. 2—3, vol. XXIX

Se tipărește după manuscris

145

CĂTRE V.D. BONCI-BRUEVICI

Dragă V.D.,

Vă rog să-mi spuneți:

1) dacă este adevărat că i-ați luat pe *duhobori** în sovhoz⁹⁹ și sînteți foarte mulțumit de ei;

2) cum stau lucrurile cu transportul sectanților (a) din Canada și (b) din Caucaz în Rusia (*dacă cunoașteți situația*);

* — *duhobori* — membri ai unei secte religioase care neagă ritualul ortodox. — *Nota trad.*

3) dacă consiliul economic al raionului în care funcționează sovhozul + fabricile de cărămidă etc., de care mi-ați vorbit, va întocmi și tipări o dare de seamă pentru Consiliul Muncii și Apărării.

Cine conduce în mod *oficial* acest sovhoz? :

Cine este reprezentantul lui în comisia economică raională?

Cu salutări comuniste, *Lenin*

P.S. Toate aceste întrebări au un caracter *particular*. De aceea, vă rog să nu pomeniți *nimănui* de scrisoarea mea.

Scrisă nu mai târziu de 2 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

146

CĂTRE L.K. MARTENS

Pentru *Martens*

Am primit o telegramă din Riga care ne comunică știrea apărută în ziarul „Golos Rossii”¹⁰⁰ din New York că la începutul lui iulie a avut loc în acest oraș congresul asociațiilor pentru acordarea de ajutor tehnic Rusiei Sovietice din Statele Unite și din Canada¹⁰¹.

Congresul, după cum reiese din această informație, a trimis lui Martens și comisarilor poporului o telegramă de salut în care declară că este hotărît să treacă numai-decît la organizarea de detașamente tehnice pentru a le trimite în Rusia Sovietică.

Cred că ar trebui să le trimit o telegramă cam în felul următor:

„Primind știrea, apărută în ziarul «Golos Rossii» din New York, despre congresul dumneavoastră și despre telegrama de salut trimisă de el Rusiei Sovietice, vă exprim, în numele Consiliului Comisarilor Poporului, cele mai calde mulțumiri.

Din partea mea personal adaug: avem mare nevoie de ajutor tehnic din partea Statelor Unite și a Canadei. Dacă e să trimiteți detașamente fără a vă înțelege în prealabil asupra locului, fabricii etc. unde ele urmează să se fixeze, atunci va trebui ca fiecare detașament să fie asigurat cu alimente și îmbrăcăminte pentru vreo doi ani. Este necesar ca fiecare detașament să fie pregătit să lucreze atât în industrie, cât și în agricultură. Ar fi de dorit să se trimită mai întâi delegați care să viziteze aici, la fața locului, terenurile pe care urmează să se stabilească detașamentul, precum și sectoarele silvice, minele, fabricile etc. pe care le vor lua în arendă“.

Președintele C.C.P., *Lenin*

E nevoie de semnătura lui Martens și a comisarului poporului pentru problemele muncii și ar fi de dorit să semneze și Bogdanov și Cicerin.

Scrisă la 2 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

147

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.L. RUHIMOVICI*

Harkov, președ. comit. executiv al guberniei Doneț

La 24 iunie am expediat pe numele dumneavoastră — cu numărul de înregistrare 688 — copia unei telegrame trimise de mine lui Peatakov¹⁰². Am nevoie de răspuns separat din partea dumneavoastră. Răspundeți-mi pe scurt printr-o telegramă și mai amănunțit printr-o scrisoare. Când începe la dumneavoastră activitatea comisiilor economice guberniale?

Lenin

Scrisă la 2 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după o copie dactilografiată

* Transmisă prin fir direct. — *Nota red.*

148

***TELEFONOGRAMĂ**
ADRESATĂ DIRECTORULUI ADJUNCT
AL DIRECȚIEI CENTRALE DE STATISTICĂ

Am primit comunicarea dumneavoastră din 29 iulie, înregistrată la nr. 7 772. Vă rog să-mi trimiteți datele existente la D.C.S. pe 1920 (și, dacă se poate, și pentru o parte din 1921), și anume: 1) la ce număr de gubernii se referă aceste date și pe ce perioadă; 2) totalul producției; 3) totalul consumului de combustibil.

Numai aceste trei cifre și numai pentru principalele ramuri industriale (de pildă: industria textilă, industria metalurgică, direcția generală a hirtiei, industria electro-tehnică, extracția sării, industria cauciucului).

Dacă aveți cifrele globale. Datele ce v-au fost furnizate de direcțiile generale să fie separate de cele primite direct de la întreprinderi.

Lenin

Dictată la telefon la 2 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
 în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după textul
 dactilografiat*

149

TELEFONOGRAMĂ
ADRESATĂ LUI T.L. AKSELROD

Tovarășului Akselrod

O copie pentru tovarășii Zinoviev și Radek

Am primit textul german al rezoluțiilor Congresului al III-lea. La pagina 71, articolul 2, constat aceeași greșeală și aceeași ineptie totală care figură și în proiectul inițial. Cu toate că am semnalat această greșeală chiar acolo, la congres, și chiar atunci am predat la secretariat broșura germană din care urmau să fie luate citațiile corecte, greșeala și ineptia au rămas în toată splendoarea lor. Protestez cu toată hotărârea împotriva publi-

cării rezoluțiilor congresului într-o asemenea formă, care ne pune într-o poziție dezonorantă și ridicolă. Am cerut, în repetate rânduri, ca măcar un mic număr de lucrători din Secretariatul Cominternului să respecte principiul răspunderii individuale. Vă rog să-mi comunicați cine e răspunzător de o asemenea redactare a rezoluțiilor.

Dacă și celelalte rezoluții au apărut într-o formă ca asta, nu ne rămâne decît să aruncăm în foc toată broșura.

Lenin

Dictata la telefon la 2 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

150

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV¹⁰³

Pentru tov. Smolianinov

Vă rog să trimiteți această scrisoare la Micul C.C.P. Să fie convocat neapărat și un reprezentant al *prezidiului Sovietului de deputați din Moscova*.

2.VIII

Lenin

Scrisă la 2 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

151

CĂTRE G.V. CICERIN

3.VIII.1921

- • • • • Tovarășe Cîcerin,
- • • • • Cine e acest Ionov?
- • • • • Cum poate el să propună pe menșevici și pe socialiști-revoluționari¹⁰⁴?

Aici incepe să se vadă, sau se străvede, ceva cît se poate de rău.

Ce părere aveți?

Cu salutări comuniste, *Lenin*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

152

CĂTRE A.V. LUNACEARSKI

3.VIII.1921

Tovarășului Lunacearski

Cite o copie pentru tovarășii Litkens, Molotov și Kiselev

Mi-ați trimis copia scrisorii dumneavoastră din 26.VII adresată tovarășului Kiselev¹⁰⁵.

Consider că atît tonul, cît și conținutul acestei scrisori sînt nejuste.

După mine, vinovat de toată treaba asta sinteți dumneavoastră sau, poate, tov. Litkens, care răspunde de sectorul administrativ al Comisariatului poporului pentru învățămînt. Vina dumneavoastră este că n-ați urmărit hotărîrile adoptate de Micul C.C.P. (prima încă de la 22.VI!!!) și nu v-ați adresat la timp Consiliului Comisariilor Poporului pentru a cere revizuirea lor.

Personal nu găsesc nimic greșit în hotărîrile Micului C.C.P., întrucît tov. Kiselev m-a încredințat că tov. Grinberg a participat la ședințele Micului C.C.P.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

153

CĂTRE M.N. POKROVSKI

Tovarășului M.N. Pokrovski

Tov. Lunacearski a sosit.

În sfârșit!

Înhămați-l, pentru numele lui Dumnezeu, și puneți-l să tragă din greu la învățămîntul profesional, la școala unică a muncii etc.

Nu-i permiteți să se ocupe de teatre!!

Lenin

Scrisă nu mai devreme
de 3 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

154

CĂTRE M.I. FRUMKIN

4.VIII

Tovarășe Frumkin,

În momentul de față principalul lucru, pe cît se pare, este stringerea impozitului în natură.

N-ar fi bine ca la cele întreprinse pînă acum să mai adăugăm încă ceva, în felul următor:

1) să întărim unitățile militare (în gubernia Moscova să repartizăm în acest scop jumătate din numărul *cursanților*)*, adică să le detașăm în număr mai mare la munca de aprovizionare?

2) — același lucru mai cu seamă în gubernia Moscova și în guberniile învecinate cu ea?

3) *A c e s t e u n i t ă ț i* (și subunități care acum, mi se pare, poartă o altă denumire: „miliția care ajută la stringerea impozitului în natură“ sau ceva asemă-

* Cuvintele din paranteză au fost adăugate de V.I. Lenin pe margine.
— Nota red.

nător) să fie hrănite pe seama țăranilor locali, cu câte 2 funți pe zi? Sau cu câte 3 funți pe zi?

Nu vă place, tovarăși țărani? Achitați mai repede *impozitul în natură*. Îndată ce achitați 50—75%, începem să le rechemăm!

4) să stabilim printr-o hotărîre (sau, poate, în loc să adoptăm „o hotărîre“ să aplicăm, cu titlu de experiență, și să introducem *drept model* în gubernia Moscova) următoarele măsuri:

să fie pedepsiți imediat, în mod exemplar foarte sever, câte zece țărani *dintre cei mai bogați* din fiecare plasă, pentru *întîrziere*, oricît de mică, la predarea impozitului în natură sau pentru atitudine *indolentă* dovedită cu acest prilej;

— — — la fel — să pedepsim *în mod exemplar* câte o plasă din fiecare județ sau 2—3 din fiecare gubernie pentru *încetineala* cu care predau impozitul în natură;

5) să instituim un premiu pentru strîngerea impozitului (în cereale) în proporție de 100% în termen de 2—3 săptămîni. Premiu în ce? În obiecte *de aur și de argint*. Vom lua asemenea obiecte de la *Depozitul statului*.

6) să mobilizăm pentru strîngerea impozitului în natură în gubernia *Moscova* încă vreo 200—300 de membri de partid dintre cei cu munci de mai mare răspundere, care să facă *raiduri* (pentru control, presiuni) măcar cite două zile pe săptămînă.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

P.S. Vă scriu dumneavoastră, și nu lui Briuhanov, în speranța că el a și plecat la odihnă. Dacă n-a plecat, atunci citiți-i, firește, și lui această scrisoare.

Scrisă la 4 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

155

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.A. SMOLIANINOV

Pentru Smolianinov

Dat fiind că tovarășul Cicerin a protestat în mod temeinic și categoric împotriva telegramii alăturate¹⁰⁶, vă rog să organizați o consfătuire suplimentară, la care să participe tovarășul Martens, un reprezentant al Comisariatului poporului pentru problemele muncii, care știe cum stau lucrurile, și un reprezentant al Comisariatului poporului pentru afacerile externe, care cunoaște și el problema. În total, cu dumneavoastră, patru persoane.

Vă rog ca la această consfătuire să examinați obiecțiile ridicate de Cicerin și în special să acordați atenție faptului că în telegramă se cere ca imigranții să aducă cu ei produse alimentare pentru doi ani.

Eu cred că dacă mai adăugăm încă o frază, în care să atragem atenția că noi, cei din Rusia, avem de luptat cu greutatea și lipsurile și că n-are rost să vină aici oameni care nu sînt în stare să îndure aceste lipsuri, atunci această telegramă poate într-adevăr să fie de folos. Vă rog ca, mâine seară cel mai târziu, să-mi trimiteți textul hotărîrii adoptate, care să fie cît se poate de scurt.

Lenin

Dictată la telefon la 4 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

156

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarășului Molotov

Am primit de la Cicerin proiectul de teze cu privire la politica noastră în Buhara, asupra căruia s-a căzut

de acord cu Comisia pentru treburile Turkestanului și cu reprezentantul nostru în Buhara¹⁰⁷. Sint de părere ca aceste teze să fie imediat aprobate, prin consultare telefonică a tuturor membrilor Biroului Politic.

Lenin

Dictată la telefon la 4 august 1921

*Se tipărește pentru prima oară,
după o copie dactilografată*

157

RADIOGRAMĂ ADRESATĂ TUTUROR COMISIILOR ECONOMICE GUBERNIALE ȘI JUDEȚENE

Către toate comisiile economice guberniale și județene

Direcția difuzării presei și tipăriturilor trimite în toate localitățile din țară nr. 44 din Colecția de hotărâri, care conține „Instrucțiunile Consiliului Muncii și Apărării“. Aceste „Instrucțiuni“ se adresează în primul rând comisiilor economice guberniale, județene, raionale și de plasă. Dispun în mod categoric să urmăriți în mod special și cit se poate de riguros ca „Instrucțiunile Consiliului Muncii și Apărării“ să fie distribuite comisiilor economice de plasă sau raionale, iar acolo unde asemenea comisii nu există, comitetelor executive de plasă. Îi fac personal răspunzători pe președinții și secretarii comisiilor economice guberniale și județene pentru primirea „Instrucțiunilor“ de către comitetele executive de plasă. Vă atrag atenția că este absolut necesar să faceți în așa fel ca aceste „Instrucțiuni“ să ajungă pînă în plăși și în sate, pentru a da posibilitate maselor largi ale țărănimii să ia cunoștință de această hotărâre a C.E.C. din Rusia. Comisiile economice guberniale sint obligate să ia măsuri pentru transmiterea acestei telegrame comisiilor economice județene, precum și secțiilor guberniale și județene ale Direcției difuzării presei și tipăriturilor.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării, *Lenin*

Scrisă nu mai detreme de 4 august 1921

*Publicată pentru prin a oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXI*

*Se tipărește după un text
dactilografiat*

158

DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

Intrebați-l pe Litkens cum „stau“ (sau *merg*) lucrurile¹⁰⁸.

Trimiteți-mi *răspunsul* lui.

Lenin

5.VIII

Scrisă la 6 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

159

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN

Tovarășului Krasin

Am primit copia scrisorii trimise de dumneavoastră lui Dzerjinski în legătură cu construcția de vapoare. Sint de acord cu dumneavoastră că în momentul de față nu e necesar să construim nave maritime. Cred că în favoarea unei asemenea hotărâri pledează și considerentele de ordin militar. Este absolut necesar să intensificăm construcția de nave petroliere în special pentru flota din Marea Caspică și pentru cea de pe Volga. Vă rog:

1) să cereți, în legătură cu această chestiune, avizul oficial al Comisiei de stat a planificării;

2) să consfințiți hotărârea definitivă printr-o consfătuire oficială la care să participe reprezentanți ai Comisariatului poporului pentru comerțul interior și ai Comisariatului poporului pentru căile de comunicație și, dacă mai e vreun departament interesat, atunci să participe și cineva din partea acestuia.

Lenin

Dictată la telefon la 6 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

160

CĂTRE A.I. POTEAEV

Tovarășului *Poteaev*

Am cele mai aspre cuvinte pentru lamentările dumneavoastră și pentru lipsa de spirit practic de care dați dovadă. În legătură cu cele spuse despre Meisner, trebuia să cereți oficial, în scris, relații lui Briuhanov și, în caz că el nu era de acord, să vă adresați Consiliului Muncii și Apărării (prezentînd și o copie a răspunsului primit de la Briuhanov).

N-are rost să tărăgănați lucrurile: tocmai de aceea se iscă atîtea birfeli, de care vă lăsați impresionat. Trebuie să faceți uz de drepturile dumneavoastră, iar nu să vă tinguiți. Mîine să primesc o telefonogramă oficială în legătură cu Meisner.

În ceea ce privește cererea pe linie de partid, prezentați-o în mod oficial la Biroul Organizatoric, și cît mai repede. Chestiunea asta nu mă privește pe mine. Puteți să faceți plîngere la Biroul Politic. „Planul“ încă nu l-am citit. Vă rog să-mi expuneți în scris, pe vreo două pagini, în ce constau divergențele dintre N.M. Knipovici și Meisner¹⁰⁹.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

5.VIII.1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după o copie
dactilografiată

161

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.M. KNIPOVICI

Secret

Pentru Nikolai Mihailovici *Knipovici*
(Bolșoi Kozihinski nr. 8)

Regret nespus de mult că, fiind bolnav, n-am putut să stau de vorbă cu dumneavoastră cînd ați venit la

Nadejda Konstantinovna. V-aș ruga să-mi scrieți pe scurt: 1) Ce părere aveți despre Meisner a) în ce privește conștiințiozitatea, b) din punct de vedere politic, c) sub raportul pregătirii profesionale d) al aptitudinilor sale administrative; 2) În ce constau divergențele dumneavoastră cu Direcția generală a industriei piscicole; 3) Ce propuneri aveți eventual de făcut în ce privește descentralizarea în acest domeniu, precum și în ce privește organizarea pescuitului și a prelucrării peștelui la Murmansk.

Cu salutări, *Lenin*

Dictată la telefon la 5 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

162

CĂTRE L.B. KAMENEV,
PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL
C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarășului *Kamenev*

Cicerin mi-a trimis textul răspunsului lui Hoover¹¹⁰. Cicerin propune să dăm drumul imediat prizonierilor americani. Sînt de acord. Propun să fie consultați telefonic membrii Biroului Politic. În privința lui Keeley, vă propun să vă interesați mai întîi la Enukidze, care mi-a spus zilele acestea că Prezidiul C.E.C. din Rusia a și adoptat hotărîrea de a-l elibera pe Keeley. Mă gîndesc că poate ar fi mai nimerit să-l separăm pe Keeley de toți ceilalți, întrucît el a fost condamnat printr-o sentință judecătorească. Sfătuiți-vă cu Cicerin. Poate că ar fi mai nimerit ca Keeley să fie eliberat înaintea altora și pentru alte motive.

Cred că, în legătură cu tratativele pe care le ducem la Riga cu directorul Braun, deocamdată nu trebuie să

publicăm nimic, cel puțin pînă ce nu se va fi încheiat primul stadiu al acestor tratative.

Lenin

5.VIII.1921

*Se tipărește pentru prima oară,
după o copie dactilografiată*

163

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Ați acționat în toată treaba asta cît se poate de prost, neoficial, indolent, neostășește¹¹¹.

Pe viitor voi adopta o atitudine *mai oficială* față de dumneavoastră.

Scrisă la 5 august 1921

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

164

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV¹¹²

Tovarășe Smolianinov,

Chestiunea aceasta trebuie urmărită îndeaproape (îndeosebi sub următoarele două aspecte: 1) cine răspunde? 2) este bine stabilită *i n d e p e n d e n ț a* acestei întreprinderi?).

Dacă e nevoie, sfătuiți-vă cu Korostelev.

Însemnați-vă această chestiune și urmăriți rezolvarea ei.

Lenin

5.VIII

Scrisă la 5 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1956,
în revista „Istoriceskii Arhiv” nr. 4*

Se tipărește după manuscris

165

TELEFONOGRAMĂ
ADRESATĂ LUI F.E. DZERJINSKI

Secret

Tovarăşului Dzerjinski

Am primit scrisoarea dumneavoastră cu expunerea celor două scheme¹¹³. Sint întru totul de acord cu dumneavoastră că trebuie să apărăm schema Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, care propune menținerea funcției și autonomiei directorului general. Mi s-a comunicat că Rudzutak sosește pe la 15.VIII; ar trebui să urgentăm sosirea lui. Comunicați-mi, în câteva cuvinte, dacă sînteți mulțumit de actualul comisar-șef al căilor de comunicație și ce candidaturi ați mai propune, eventual, pentru acest post.

Lenin

Dictată la telefon, la 5 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

166

TELEFONOGRAMĂ
ADRESATĂ LUI G.M. KRJIJANOVSKI

Tovarăşului Krjijanovski

Scriteți-mi, vă rog, câteva rinduri, în care să-mi spuneți ce observații aveți de făcut în legătură cu scrisoarea mea către Vașkov, pe care v-am trimis-o și dumneavoastră (în copie)¹¹⁴.

Lenin

Dictată la telefon la 5 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie,
dactilografiată*

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV ȘI MEMBRII C.M.A.¹¹⁵

Urgent

Tovarășului *S m o l i a n i n o v*

Vă rog să citiți propunerile scrise de mine pe verso și să le prezentați spre aprobare cu maximum de urgență, în 2—4 zile, *Consiliului Muncii și Apărării* (cu avizul Comisiei de stat a planificării).

Lenin

5.VIII

N. B.:

Pentru ca ele să fie aprobate cit mai curînd trebuie să procedați în felul următor:

1) să dați să dactilografieze două-trei copii. Una s-o trimiteți imediat lui Krjijanovski cu rugămintea să-și dea avizul *pînă marți*;

2) să le distribuiți numaidecît membrilor *C. M. A.* și să urmăriți ca ei să le citească repede și să-și facă observațiile imediat, pe loc;

3) să întrebați la telefon pe membrii *C.M.A.* dacă sint de acord ca hotărîrea să fie încredințată spre elaborare prealabilă unei comisii formate din: Krasin + Avane-
sov + Bogdanov (sau împuternicitului lui special).

Lenin

Consider că planul este bun și că ar putea să fie aprobat *imediat*. Poate că ar fi de dorit să se facă unele precizări și completări, ca, de pildă:

1) să dăm capital circulant *în aur*, dar numai din ceea ce *vom încasa din exportul* nostru pe 1921, *obligînd* grupul respectiv să urgenteze realizarea acestui export;

2) să precizăm *mai bine* regiunea ce urmează să fie dată în „arendă” acestui grup, repartizîndu-i mai cu seamă, sau chiar exclusiv, nordul cel mai depărtat (acest lucru este mai avantajos pentru noi, deoarece ne scutește de obligația de a trimite acolo alimente; el este mai

avantajos și din punct de vedere politic, intrucit condițiile avantajoase de care vor beneficia muncitorii — care vor primi pînă la 50 de copeici *în aur*!! — vor provoca mai puțină invidie în rîndul celorlalți muncitori și mai puține ciocniri);

3) Să precizăm *mai bine obligațiile* ce revin grupului: să îndeplinească nu mai puțin decît s-a stabilit în programul dat (în cel de producție ca și în cel de *export* pe 1922 și, separat, pe 1923);

4) să obligăm „grupul“ să caute a respecta interesele electrificării (să cumpere cît mai multe articole din străinătate pentru centralele electrice, să valorifice rumegușul etc.), interesele aprovizionării cu combustibil a Rusiei (căi ferate forestiere; creșterea transporturilor de combustibil, de lemne pentru Moscova ș.a.m.d.);

5) să se satisfacă doleanțele grupului în domeniul independenței financiare și materiale.

5.VIII.1921

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

168

CĂTRE V.S. DOVGALEVSKI*

Comisarului poporului pentru poștă și telegraf
Tovarășe Dovgalevski,

Încă o dată vă atrag serios atenția asupra modului cu totul defectuos în care funcționează telefonul meu din satul Gorki.

Astăzi, sîmbătă 6.VIII, pe linia Harkov-Moscova, după cum mi s-a spus, se aude *foarte bine*. De la mine nu se aude (eu aud Moscova), iar convorbirea *este întreruptă* de zeci de ori.

Oamenii pe care îi trimiteți fac pe deștepții, instalează nu știu ce aparate speciale, dar degeaba. Ori sînt

* Pe scrisoare se află următoarea indicație scrisă de V.I. Lenin: „Faceți o copie; expediați-o imediat“. — *Nota red.*

niște prostănaci și jumătate, ori sînt niște sabotori grozav de deștepți.

Reiese că *personalul* nu e bun de nimic, sau că dumnea-voastră *nu vă pricepeți* să organizați controlul necesar, sau că *nu vă pricepeți* să feriți personalul de o muncă excesivă și să organizați lucrurile în așa fel ca el să *mă* servească cum trebuie.

Cînd o să avem și noi, la 30—40 de verste, un telefon la care să putem auzi tot așa de bine ca cei de la Petrograd sau Harkov la 600—750 de verste?

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisi la 6 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

169

CONVORBIRE PRIN FIR DIRECT CU M.K. VLADIMIROV, LA 6 AUGUST 1921

(Moscova — Harkov)

Vladimirov: În regiunea din dreapta Niprului am stabilit cote prea mari, ceea ce implică un mare risc. Am hotărît să luăm următoarele măsuri: să antrenăm comisiile economice de plasă în munca de examinare a unei serii întregi de probleme care interesează satul, dar totodată în fața noastră se ridică problema sării, de care se simte mare lipsă în momentul de față. Problema se rezumă la următoarele: să dăm sare independent de predarea impozitului (asta în mod oficial), însă în practică să distribuim sare în primul rînd acelor plăși care au început să predea din timp cotele de impozit; în același timp consider că e just să vindem de pe acum sare pe bani. Vă rog să vă dați avizul.

Lenin: În primul rînd, vă sfătuiesc să vindeți sare numai pe cereale, și în nici un caz pe bani.

În al doilea rînd, vă recomand să vindeți sare numai plășilor, satelor sau gospodăriilor care au predat cel puțin $\frac{1}{4}$ sau $\frac{1}{2}$ din impozit.

În al treilea rînd, cred că pentru a strînge cu succes impozitul este necesar ca organelor de colectare să le

trimitem în ajutor unități militare, care să primească o rație alimentară mărită pe seama țăranilor locali pînă ce aceștia vor preda cotele cuvenite.

În al patrulea rînd, vă rog să-mi comunicați cum stăm cu aprovizionarea Donbassului, în ce măsură și pe cît timp este el asigurat cu produse alimentare.

Vladimirov: În primele chestiuni susțin punctul dumneavoastră de vedere.

În legătură cu unitățile militare, vă rog să stați de vorbă cu Frunze, care a plecat la Moscova.

În ce privește Donbassul, vă comunic că am pregătit pentru el patru eșaloane și am luat măsuri pentru a obține locomotive. Consider că începînd din ziua de 12, cel mai tîrziu, vom reuși să trimitem în mod regulat.

Lenin: Nu este suficient să susțineți primul punct de vedere. E nevoie să obțineți o hotărîre oficială a Comitetului Central. Dacă n-o puteți obține de la Comitetul Central de acolo, atunci va fi necesar să cerem Comitetului Central de aici să adopte o hotărîre în acest sens. Același lucru în ce privește normele de folosire a unităților militare.

În ce privește Donbassul, vă rog să-mi trimiteți de două ori pe săptămînă cite o informare scurtă, dar precisă, asupra cuantumului de produse alimentare de care dispune.

Vladimirov: Consider că cel mai bine ar fi să rezolvați această chestiune cu Racovski și Frunze, care au plecat la Moscova. Se știe care este părerea mea.

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat*

DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ¹¹⁶

De la Gorki?

Trimiteți-o lui Litkens cu rugămintea de a mi-o resti-

tui și de a-mi comunica despre ce este vorba, în fond, și *ce se face* în această privință.

6. VIII. 1921

Lenin

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

171

CĂTRE K.M. ȘVEDCIKOV¹¹⁷

Tovarășului Șvedcikov

Nu vă pot acorda întrevvedere pe care mi-o solicitați. Vă rog să-mi scrieți cîteva rînduri: în primul rînd, să-mi spuneți ce fond v-a fost alocat în cele din urmă pentru achizițiile în străinătate pe anul 1921, iar în al doilea rînd ce propuneri concrete aveți de făcut în momentul de față.

6.VIII.1921

Lenin

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

172

TELEFONOGRAMĂ
ADRESATĂ LUI V.A. SMOLIANINOV

Tovarășului Smolianinov

Am primit o comunicare de la tov. Hinciuk că a fost prezentat spre apreciere și aprobare din partea mea un proiect de concesiuni al cooperăției proletare, redactat de comitetul pentru concesiuni de pe lângă Consiliul economic superior, cu unele îndreptări propuse de Uniunea centrală a cooperativelor de consum. Vă rog să-l

căutați și să-mi comunicați prin telefon ce ați făcut, iar dacă se poate, să mi-l trimiteți.

6.VIII.1921

Lenin

*Se tipărește pentru prima oară,
după o copie dactilografiată*

173

CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU AGRICULTURĂ ȘI CĂTRE EDITURA DE STAT*

Pentru tov. Teodorovici
(la Comisariatul poporului pentru agricultură)
și pentru Editura de stat

7.VIII

Din cărțile nou apărute am primit de la Editura de stat:

S e m. M a s l o v: „Gospodăria țărănească“, 1921.
Ediția a 5-a! (sau a 4-a.)

E de ajuns s-o răsfoiești, ca să-ți dai seama că ai în față o carte burgheză de-a-dreptul infectă, care încearcă să-l prostească pe țăran prin epatante și „savante“ minciuni burgheze.

În cele aproape 400 de pagini n-ai să găsești nimic despre orinduirea sovietică și despre politica ei, despre legile și măsurile noastre de trecere la socialism etc.

Numai un prostănac sau un sabotor înrăit a putut să îngăduie apariția unei asemenea cărți.

Vă rog să cercetați cazul și să-mi comunicați numele tuturor acelor care sînt răspunzători de redactarea și tipărirea acestei cărți.

Președintele C.C.P., V. Ulianov (*Lenin*)

Scrisă la 7 august 1921

*Publicată pentru prima oară
în iulie 1924, în revista „Jizn“ nr. 1*

Se tipărește după manuscris

* Pe această scrisoare se află o însemnare făcută de V.I. Lenin: „Copiați-o pe o hirtie cu antet. Dați-mi-o s-o semnez“. — *Nota red.*

CĂTRE M.P. TOMSKI¹¹⁸

7.VIII

Tovarășe Tomski,

Vă mulțumesc foarte mult pentru scrisoare. Ea este foarte clară.

Aveți, firește, dreptate când spuneți că noi (Moscova) *avem neapărată nevoie* de cei „9 000 000 de berbeci”¹¹⁹. Trebuie să-i achiziționați cu orice preț! Și să ne trimiteți *numaidecît* la *Consiliul Muncii și Apărării* un program calendaristic de livrare a lor.

Același lucru în ce privește cerealele.

Pentru a încerca să ajungem la lichidarea divergențelor dintre dumneavoastră și tov. Safarov, îl trimitem acolo pe tov. Ioffe.

Cred că *putem* și *trebuie* să îmbinăm ambele tendințe:

1) să procurăm cereale și carne pentru Moscova în *p r i m u l* rînd;

2) să facem (în acest scop) o serie de concesii și să fixăm premii pentru „negustori”;

3) să aplicăm necondiționat *noua politică economică* (hotărârile Congresului al X-lea, ale conferinței din mai 1921 ș.a.m.d.);

4) să înființăm neapărat comitete ale *sărăcimii musulmane* și

5) să adoptăm o atitudine atentă, precaută, cu unele concesii față de *sărăcimea musulmană*.

Putem și trebuie să îmbinăm și să *consolidăm* o linie înțeleaptă, precaută, care să respecte interesele „politicii mondiale” promovate de noi în *i n t r e g u l* Orient.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

P.S. După cît se pare, Comitetul Central va aproba cererea dumneavoastră pentru $\frac{1}{2}$ de an. O să discut cu Rudzutak.

Scrisă la 7 august 1921
Trimisă la Taşkent

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

175

CĂTRE G.I. SAFAROV

7.VIII

Tovarășe Safarov,

Vă sînt foarte recunoscător pentru broșurică¹²⁰ și pentru celelalte materiale.

Îl trimitem acolo pe Ioffe cu misiunea de a încerca să imbine linia dumneavoastră cu aceea a lui Tomski.

Acest lucru *trebuie* făcut.

Să obținem neapărat piine și carne pentru Mescova în *p r i m u l* rînd.

În acest scop, trebuie să introducem în general „noua politică economică“ și să facem *o serie* de concesiuni și să acordăm premii negustorilor.

În același timp, să purtăm în mod sistematic o grijă deosebită sărăcimii musulmane, organizării și instruirii ei.

Putem și trebuie să elaborăm și să *consolidăm* (printr-o serie de directive *din cele mai precise*) o asemenea politică.

Această politică trebuie să constituie un model pentru *i n t r e g u l* Orient.

Cu salutări cordiale,

Al dumneavoastră, *Lenin*

P.S. După ce linia va fi elaborată, vi se va aproba, probabil, și dumneavoastră un concediu.

Scrisă la 7 august 1921
Trimisă la Taşkent

Publicată pentru prima oară, parțial,
în: V.I. Lenin, *Opere*, ed. a 4-a,
vol. 35

Se tipărește pentru prima oară
în întregime, după manuscris

176

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.F. PREOBRAJENSKI

Tovarășe Preobrajenski,

Cu tot regretul, în nici un caz nu ne putem vedea înaintea de 9.VIII.

Scrisoarea dumneavoastră o trimit tovarășului Molotov, la Secretariatul Comitetului Central¹²¹.

Stați de vorbă și cu el și cu Krjijanovski.

Mie să-mi trimiteți, *dacă e nevoie*, o copie cu propunerile dumneavoastră practice.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 7 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

177

DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ¹²²

Trimiteți acest referat la *Consiliul Muncii și Apărării*. Faceți câteva copii și trimiteți-le la Comisariatul poporului pentru agricultură, la Comisariatul poporului pentru aprovizionare, la Consiliul economic superior etc.

8.VIII

Lenin

Scrisă la 8 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

178

CĂTRE MICUL C.C.P.¹²³

1

Imobilele noastre sînt *peste măsură* de murdare. Legea asta nu e bună de nimic. Să fie arătate de zece ori mai

exact și mai complet persoanele răspunzătoare (și nu una din ele, ci mai multe, în ordinea convenită) și să fie băgate la închisoare, fără cruțare.

Scrisă între 8 și 11 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

2

Nu accept fără următoarele adăugiri:

1) în afară de administrator răspunde și „locțiitorul“ lui.

Trebuie să existe un asemenea locțiitor;

2) în afară de ei răspunde *comisia de control*, care e formată din locatari. Trebuie să existe o astfel de comisie, formată din cel puțin trei persoane, care să fie *totdeauna prezente*, sau din *locțiitorii lor*.

3) Toate aceste persoane sînt răspunzătoare atît în fața justiției, cit și pe linie *administrativă*.

Lenin

11.VIII

Scrisă la 11 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

3

Nu este suficient.

Mai trebuie adăugat:

1) răspunderea ce cade asupra locatarilor pentru nealegerea unui administrator și a unui locțiitor al acestuia;

2) — — — același lucru pentru nealegerea unei comisii de control;

3) obligația administratorului și a locțiitorului său, ca și a comisiei de control, de a urmări ca *în fiecare zi* să fie de serviciu un responsabil (administratorul în persoană, locțiitorul lui sau un membru al comisiei de control),

în afară de cei angajați în mod special (portar, etc.), *dacă există* astfel de angajați;

4) răspunderea ce revine locatarilor în imobilele cu mai puțin de 10 apartamente.

Cum să stabilim răspunderea locatarilor? Asupra acestui lucru trebuie să reflectăm și să găsim o modalitate.

Lenin

19.VIII

Scrisă la 19 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

179

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

9.VIII.1921

Tovarășe Krjijanovski,

Am primit scrisoarea dumneavoastră în legătură cu Mahonin¹²⁴.

Poate că ar fi necesar ca Comisia de stat a planificării să adopte o hotărâre oficială în acest sens.

Sau poate că deocamdată nu există încă motiv pentru așa ceva și e mai bine ca totul să se limiteze la un schimb de păreri neoficial?

Cu salutări comuniste, *Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

180

CĂTRE G.I. BOKII

9.VIII.1921

Tovarășe Bokii,

În scrisoarea referitoare la *Șelehes* (Iakov Savelievici), dumneavoastră spuneți: „pentru el intervine toată

lumea“, *pînă și Lenin*, și cereți „să vi se permită să nu dați nici o atenție tuturor demersurilor și presiunilor ce se fac în legătură cu Depozitul de obiecte de valoare al statului“¹²⁵.

Nu pot să îngădui așa ceva.

Raportul cerut de mine *nu* înseamnă *nici* „intervenție“, nici „presiune“ și nici „demers“.

Eu sint obligat să cer explicații de îndată ce sint informat că există *îndoieli* în privința justetei unor măsuri.

Sînteți dator să vă referiți *la fondul chestiunii* și să-mi răspundeți: „dovezile sau probele sint serioase, sint *următoarele*, mă pronunț *împotriva* eliberării, *împotriva ușurării* situației lor“ ș.a.m.d.

Un asemenea răspuns, care să aibă în vedere *fondul chestiunii*, sînteți dator să-mi dați.

Intervențiile și „demersurile“ le puteți *respinge*; „presiunea“ este o acțiune ilegală. Dar, repet, comiteți o *eroare* dacă, atunci cînd președintele Consiliului Comisarilor Poporului vă cere *să-i raportați* cum stau lucrurile într-o chestiune, calificați această cerere drept intervenție, demers sau presiune.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1945.
În „Culegeri cîn Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

CĂTRE A.M. GORKI

9.VIII.1921

Aleksei Maksimovici,

Am transmis scrisoarea dumneavoastră lui L.B. Kame-nev¹²⁶.

Sînt așa de obosit, că nu mai am de loc putere.

Iar dumneavoastră aveți hemoptizie și nu plecați!! O asemenea atitudine, credeți-mă, este lipsită de scrupule, este nerațională.

În Europa, într-un sanatoriu *lun*, veți putea să vă tratați și, *totodată*, să faceți de trei ori mai multă treabă decît aici.

Zău așa.

În schimb aici nu puteți nici să vă tratați, nici să lucrați — totul e doar *agitație*. O *agitație* inutilă.

Duceți-vă, și o să vă faceți bine. Vă rog, nu vă îndărătniciți.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1924,
în revista „*Russkii Sovremennik*” nr. 1

Se tipărește după manuscris

182

ÎNSEMNĂRI PE O RADIOTELEGRAMĂ A LUI B.S. STOMONEAKOV ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

Pentru care
din ele? E
vorba de
materiale
foarte im-
portante?

Partea cea mai importantă a materia-
lelor pentru centrala electrică de la
Kașira, și anume izolatorii, a fost coman-
dată și va fi expediată la sfîrșitul lunii
august, cu excepția unei mici părți
care urmează să fie trimisă în prima
jumătate a lunii septembrie. Termenele
de livrare pentru toate celelalte mate-
riale variază între trei și patru luni,
întrucît nici o uzină nu poate să execute
comanda într-un termen mai scurt. Pen-
tru locomotivele electrice termenul este
de șase luni. Facem tot ce e posibil pen-
tru a scurta toate termenele. Starkov și
cu mine căutăm să urgentăm toată treaba.
5 august. Stomoneakov.

Nu-s
pentru
Kașira?

8.VIII + 4 luni = 8.XII!! Dar transportul? Dar
montarea?

Să se trimită această telefonogramă lui *G. D. Tiurupa* cu rugămîntea să mi-o *înapoieze* imediat
cu *avizul său*. Ce înseamnă asta?

Ce termen de intrare în funcțiune decurge de aici?

11.VIII

Lenin

Scrise la 11 august 1921

*Publicate pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipăresc după manuscris

183

CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU BIROUL POLITIC
AL C.C. al P.C. (b) DIN RUSIA

11.VIII

Tovarășe Molotov,

Este absolut necesar să numim, din partea Biroului Politic, o comisie specială formată din Kamenev, Troțki și Molotov (cu dreptul de a fi înlocuit de Cicerin) pentru *rezolvarea* zilnică a problemelor legate de ajutorul pe care America¹²⁷ și Liga Națiunilor urmează să-l acorde infometaiților.

Aici e vorba de un joc extrem de complicat. America, Hoover și Consiliul Ligii Națiunilor sînt capabili de mari ticăloșii.

Trebuie să-l pedepsim pe Hoover, să-l *pălmuim în public*, ca să vadă *lumea întreagă*, să vadă și Consiliul Ligii Națiunilor.

E un lucru *foarte greu*, dar el *trebuie* făcut.

Eu nu pot lucra. Aici devine absolut necesar ajutorul lui Troțki, care posedă aptitudini în acest sens (are experiență diplomatică, precum și fler militar și politic).

Vă rog să procedați *numai decît* la o consultare telefonică a membrilor Biroului Politic.

Vă rog să arătați *tuturor* această scrisoare a mea și să le cereți să-și spună părerea.

Lenin

Trebuie luate drept model guvernul german și cel norvegian.

~~А что - ?
Москва~~

8/11 + 4 мес. = 8. XII !! А до-
сравка!

Вх 2965 9 АВГУСТА 1921 года.

ИЗ ШАБОЛОВСКОЙ РАДИОСТАНЦИИ НР 123 МОСКВУ ЗАБЦЕНТ-
РАДИО ДЛЯ НАРКОМИНОДЕЛА 8/9 1921 Берлин Нр 104
в 76 ЧИЧЕРИН ДЛЯ ЛЕНИНА
МОСКВА КОПИЯ Красину.

Важнейшая часть материала для Каширской станции
именно изоляторы заказаны и будут отправлены конце
августа за исключением небольшой части которая пой-
дет первой половиной сентября тчк Сроки доставки
всех остальных материалов от трех до четырех меся-

Ка-
ких?

цев так как ни один завод не может изготовить рань-
ше тчк На электровозы сроки около шести месяцев тчк
очень Делаем все возможное для сокращения всех сроков

и
важ-
нах?

точка Все дело ведется ударным порядком Старковым
и мною 5 августа 2250 СТОМОНЯКОВ

Что по Каширо? ЯЛЛ.

Послать Е. Дм. Цурюке,
чтобы юрис мне вернул с
отзывом. Что это значит?
Какой срок пуска гран-
ци привода вазла?
11/11. Ленин

Insemnări pe o radiotelegramă a lui
B. S. Stomoneakov și o dispoziție
cătrec secretară. — 11 august 1921

Micșorât

Orice altă atitudine trebuie s-o respingem, pentru motive care sînt clare tuturor, și să vorbim *răspicat*, ca să înțeleagă toată lumea.

Intervenționiștii camuflați trebuie *prinși* (să fie luat în ajutor Unșliht).

Trebuie antrenat aparatul Comisiei centrale pentru ajutorarea populației înfometate (dacă nu sînt forțe, să fie *împrumutate*, pentru două luni, de la *militari*).

În zilele ce vin capătă o importanță deosebită munca colectivă, deoarece răspunderea politică pentru această treabă *extrem de dificilă* este *imensă*.

Lenin

P.S. Este nevoie de manevre abile. Să luăm o serie de măsuri deosebit de severe. Hoover și Brown sînt niște neobrăzați și niște mincinoși.

Să punem condiții *extrem de severe*: pentru cel mai mic amestec în treburile interne — arestare și expulzare.

Scrisă la 11 august 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

184

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.V. CICERIN

Pentru Cicerin; o copie lui Kamenev

Îndată ce primiți de la Litvinov știri ceva mai amănunțite despre tratativele lui cu Brown, vă rog să-mi comunicați telefonic principalele rezultate.

Lenin

Scrisă la 11 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1960,
în „Documente de politică externă
a U.R.S.S.„, vol. IV

Se tipărește după o copie
dactilografată

CĂTRE G.E. ZINOVIEV

Pentru Zinoviev; o copie lui Radek

N-ați putea să-mi trimiteți o colecție — cât se poate de restrinsă — de documente și articole din cele mai importante cu privire la ultimele evenimente din Partidul Comunist Francez, în legătură cu atitudinea lui față de sindicalistii revoluționari?

Tot așa și în legătură cu evenimentele de la Roma, unde, în cursul demonstrației din iulie anul curent, îndreptată împotriva fasciștilor, muncitori din toate partidele s-au grupat în jurul comuniștilor.

Lenin

11.VIII

Scrisă la 11 august 1921

*Publicată pentru prima dată în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

CĂTRE P.A. BOGDANOV

Pentru Bogdanov; o copie lui Smolianinov

Consider necesar ca obligativitatea legală de a prezenta dări de seamă, în conformitate cu „Instrucțiunile Consiliului Muncii și Apărării“ și regulile generale de prezentare a dărilor de seamă, să fie extinsă asupra tuturor arendașilor (persoane particulare, asociații, instituții sovietice etc. etc.). Vă rog să verificați dacă există indicații precise în acest sens și, în caz că nu există, să urmăriți ca Consiliul Muncii și Apărării să adopte neîntârziat o hotărâre corespunzătoare.

Lenin

Scrisă la 11 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

187

TELEFONOGRAMĂ
ADRESATĂ LUI P.A. BOGDANOV

Pentru Bogdanov; o copie adjunctului lui Kurski

În ce privește S.K.F. (Fabrica suedeză de rulmenți cu bile) am mari îndoieli. Nu știu dacă li s-a înfățișat în suficientă măsură aspectul juridic al chestiunii, adică dacă sînt respectate interesele noastre.

Aceste interese ne cer să nu îngăduim cituși de puțin o slăbire a principiului că noi sîntem proprietarii tuturor întreprinderilor și depozitelor naționalizate. Aceste întreprinderi și depozite pot trece în mîinile foștilor proprietari numai dacă ei le cumpără în mod oficial de la noi. Putem să facem uneori cîte o concesiune, cedînd aceste întreprinderi și depozite la un preț redus, dar în nici un caz nu putem renunța la dreptul nostru de proprietate.

Vă rog să controlați cu deosebită atenție lucrurile din acest punct de vedere. Și în special vă rog să faceți o verificare la Comisariatul poporului pentru justiție, întrucît Kurski cunoaște această chestiune și s-a ocupat personal de ea; este necesar să dați de el sau să găsiți la acest comisariat pe cineva care este tot atît de bine informat cum e Kurski.

Lenin

*Dictată la telefon
la 11 august 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

188

CĂTRE L.A. FOTIEVA

Pentru *Fotieva*

Vă rog să întrebați pe cei de la Comisariatul poporului pentru comerțul interior și de la Consiliul economic

superior, precum și pe tovarășul Avanesov cum stăm cu concesionarea unor păduri lui *Azarh*¹²⁸.

Îi rog să-mi dea un scurt referat și să-mi trimită *contractul*.

11.VIII

Lenin

Scrisă la 11 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

189

CĂTRE V.M. MOLOTOV¹²⁹

Tovarășului Molotov

Sînt *contra*.

Nu e bine să ne jucăm atît de des de-a revizia; Litvinov e ocupat cu o revizie. Șleapnikov nu e bun de așa ceva.

11.VIII

Lenin

Scrisă la 11 august 1921

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

190

CĂTRE I.A. TEODOROVICI

Tovarășului Teodorovici

12.VIII.1921

Ivan Adolfovici,

Nu mi-ați răspuns în chestiunea sectanților. Trimițeți-mi, vă rog, scrisoarea mea* și concluziile dumneavoastră.

În ce privește cartea lui Semion Maslov, mi-a scris Skvorțov de la Editura de stat că *O s i n s k i* a dat

* Scrisoarea n-a fost găsită. — *Nota red.*

un aviz favorabil. Dacă așa stau lucrurile, înseamnă că a făcut o greșeală. Nu uitați ca, îndată ce vine Osinski, să-i transmiteți scrisoarea mea despre cartea lui Maslov*.

Al dumneavoastră, *Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

191

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN

Tovarășului Krasin

Vă rog să încheiați consfătuirea în legătură cu Depozitul de obiecte de valoare al statului, astfel ca înainte de plecarea dumneavoastră să primesc concluziile, definitiv formulate, ale acestei consfătuiri și hotăririle cu semnătura dumneavoastră și a tovarășilor Alski și Bokii.

Lenin

Scrisă la 12 august 1921

*Se tipărește pentru prima oară,
după o copie dactilografiată*

192

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI GUBERNIAL PERM AL P.C. (b) DIN RUSIA**

*Perm, comitetul gubernial al P. C. din
Rusia*

Vă rog ca într-o ședință a comitetului gubernial să dați citire ambelor articole ale lui Measnikov și răspunsului ce i-a fost adresat de mine¹³⁰. Același lucru să fie făcut și la o ședință a comitetului raional Motoviliha. Îl rog

* Vezi volumul de față, documentul 173. — *Nota red.*

** Pe manuscris se află următoarea însemnare făcută de V. I. Lenin: „Trimisă prin telefon. 12/VIII“. — *Nota red.*

pe Measnikov să facă două copii după scrisoarea mea de răspuns, una pentru mine, iar cealaltă pentru comitetul gubernial.

Lenin

Scrisă la 12 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX XVI*

Se tipărește după manuscris

193

CĂTRE G.V. CICERIN ȘI L.B. KAMENEV

Dat fiind că nemernicii de negustori americani vor să creeze impresia că am fi în stare să înșelăm pe cineva, sînt de părere să le propunem imediat în mod oficial, printr-o telegramă adresată în numele guvernului și sub semnătura lui Kamenev și a lui Cicerin (iar dacă e nevoie, și sub semnătura mea și a lui Kalinin), următoarele:

vom depune la o bancă din New York o sumă, în aur, reprezentînd 120% din ceea ce dau ei în decurs de o lună pentru 1 000 000 de copii infometați și de bolnavi. Dar atunci punem următoarea condiție: întrucît oferim o garanție materială atît de completă, americanii n-au nici cel mai mic drept de amestec, nu numai politic, dar nici administrativ, și nici nu pot să ridice vreo pretenție. În acest caz, toate punctele din convenție care le oferă un drept de amestec oricît de mic, fie el și numai administrativ, cad de la sine. Iar controlul se face de către comisia locale alcătuite la fața locului pe bază de paritate (din reprezentanți ai guvernului nostru și din reprezentanți de-ai lor)¹³¹.

Prin această propunere îi vom pune la punct pe acești neguțători, iar după aceea îi vom face de rușine în fața întregii lumi.

Nu trebuie să uităm că în localitățile rurale nu aplicăm, în general, și n-am aplicat niciodată sistemul rațiilor alimentare. Pentru a nu comite vreo greșală în această privință vă sfătuiesc ca la consfătuirea în legă-

tură cu această chestiune să invitați pe cineva de la Comisariatul poporului pentru aprovizionare.

13.VIII.1921

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se lipărește după manuscris,
care a fost confruntat cu copia
dactilografiată

194

O SCRISOARE CĂTRE G.E. ZINOVIEV
ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

Dați să dactilografieze 6
copii după această scrisoare
și apoi trimiteți-le

{	1) lui Radek
	2) mie
	3) lui Troțki
	4) lui Kamenev
	5) lui Stalin
	6) de rezervă

Tovarășului **Zinoviev**

13.VIII.1921

Este clar că în Rusia nu se poate organiza în bune condiții un birou pentru culegerea și selecționarea sistematică de date cu privire la mișcarea muncitorească internațională. Noi nu dispunem nici de biblioteci și nici de oameni potriviți etc.

Propun să organizăm un asemenea birou în Germania. Să angajăm un șef (dintre comuniștii incapabili de muncă politică sau, și mai bine, dintre *necomuniști*); plus 2 ajutori (+ 2—3 dactilografe).

Să alocăm pentru acest birou o sumă fixă lunară. Să căutăm să organizăm lucrurile în mod *legal*, sub firma, să zicem, a unui fel de *Zeitungskorrespondenz* — a cărui misiune este să furnizeze articole și materiale pentru redacțiile ziarelor.

Am putea, firește, să găsim trei germani (care să cunoască limbile engleză, franceză, italiană și cehă; pentru început ar fi suficient). Pe cât îmi amintesc, Radek chiar se gîdea la anumite persoane.

Acest birou, dacă am reuși să găsim niște oameni pricepuți și să-i angajăm prin contract (în Germania intelectualii o duc greu de tot, și noi am putea să găsim oameni bine pregătiți), ar desfășura pentru noi o muncă științifică sistematică de *culegere* de materiale publicistice, în general, și de materiale apărute în ziare, în special, și de *clasificare* a lor pe două teme principale, fundamentale:

A) *imperialismul mondial*;

B) *mișcarea muncitorească internațională*.

Drept colaboratori (și publiciști consultanți) pentru acest birou am găsi, poate (împreună cu Radek și cu ajutorul lui), 20—30 de comuniști care desfășoară activitate jurnalistică în toate țările din lume.

Un asemenea birou ar lucra în primul rînd la strîngerea de materiale în limba germană (în momentul de față, pe continentul european aceasta este, fără îndoială, limba cu cea mai mare circulație internațională); și la prima posibilitate s-ar completa publicațiile lui și cu traduceri în limbile franceză și engleză. Traduceri în limba rusă am putea organiza cu ușurință încă de pe acum: am însărcina pur și simplu pe linie de stat 2—3 profesori burghezi, ca să nu distragem forțe comuniste pentru o muncă de simplu executant.

Biroul ar avea misiunea să urmărească în mod sistematic tot ce se publică în lumea întreagă, mai cu seamă în ziare, și să întocmească *liste de cărți valoroase și de articole apărute în ziare* în legătură cu cele două teme indicate (A și B).

Principalul lucru pe care ar urma să-l facă acest birou ar fi să detalieze și să grupeze în mod just aceste probleme; să întocmească *o listă rațională* — care să fie completată la timp, potrivit cu cerințele momentului — a acestor probleme și să le grupeze.

Apoi, să întocmească referate de cel mult 3—10 rinduri despre cărți și despre unele articole de ziar — numai despre cele, foarte rare, care sînt deosebit de importante (1 la 100 sau, poate, 1 la 500) —, astfel ca să-ți poți da imediat seama ce se poate găsi sau despre ce se vorbește în cartea sau articolul respectiv.

Publiciștii consultanți ar putea cu ușurință să întocmească astfel de referate (sau, mai bine zis, nu referate, ci scurte rezumate) dacă centrul din Germania ar organiza acest lucru și ar asigura o remunerație publiciștilor.

Totodată, biroul ar trebui să întocmească:

o evidență a principalelor știri apărute în ziare și o colecție de tăieturi din ziare (pentru început măcar în 3—4 exemplare, din care unul să rămână pe loc, unul să fie trimis la Moscova și altul să fie de rezervă).

Noi am putea să întocmim (cu ajutorul *consultanților* și al lui Radek, care ar asigura îndrumarea lor) o listă de teme, ca, de pildă:

- — nuanțe și probleme litigioase în cadrul comunismului;
- — nuanțe și probleme litigioase și *în preajma* comunismului (II $\frac{1}{2}$ * și anarhiștii);
- — nuanțe și probleme litigioase tot așa, în cadrul mișcării sindicale;
- — alegerile și statistica lor (sau rezultatele lor) pentru a compara forța diferitelor curente din mișcarea muncitorească;
- — istoria celor mai importante greve și „evenimente“ (demonstrații, „acțiuni“, manifestări etc.) etc.

Cred că, printr-o bună organizare, acest birou ar aduce și un anumit venit, pentru că buletinele lui ar fi cumpărate de anumite ziare și biblioteci, ca un important material informativ.

Dar se înțelege că acest venit, în cel mai bun caz, ar acoperi doar o parte nu prea mare din cheltuieli. Noi

* Este vorba de Internaționala a II^a, care avea un caracter centrist.

— Nota red.

putem și trebuie să luăm asupra noastră aceste cheltuieli. La noi, întregul material ar servi în mod nemijlocit pentru instrucțiunea publică și pentru organizarea activității de agitație și propagandă.

Un asemenea birou putem și trebuie să organizăm. El ar fi în măsură să ne aducă mult folos. Fără un asemenea birou nu avem nici ochi, nici urechi și nici mâini pentru a participa la mișcarea internațională, — de aceea facem acest lucru în mod întâmplător, *depinzînd* (în ce privește informarea) de cine e mai aproape, de cine e la îndemînă, de cine a citit ceva întâmplător sau a trecut întâmplător, a povestit întâmplător ș.a.m.d.

Propun ca Biroul Politic să discute acest plan¹³² și să numească, pentru elaborarea lui *prealabilă*, o comisie restrînsă formată, bunăoară, din:

Radek
Troțki
+ ?

Poate că la început ar fi mai bine ca ea să fie alcătuită numai din doi. Ei *vor atrage* în muncă și pe Steklov, și pe Béla Kun (și pe mulți alții), *vor chema* la Moscova pe candidatul la postul de *șef al acestui birou* și atunci vor stabili un *buget* și vor prezenta Biroului Politic un întreg plan, elaborat *în amănunțime*.

Lenin

16.VIII

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

195

CĂTRE F.A. ROTȘTEIN

13.VIII

Stimate tov. Rotștein,

Abia ieri am primit scrisoarea dumneavoastră din 17.VII.

Cu politica, plină de prudență, pe care o duceți dumneavoastră în Persia se pare că sînt întru totul de acord. N-am auzit ce spune și „partea cealaltă“, însă cred că principalele argumente expuse de dumneavoastră nu pot fi respinse¹³³.

Ce-ar fi dacă ați scrie o lucrare despre Persia, pentru ca noi toți să mai aflăm cîte ceva în legătură cu o temă atît de interesantă și atît de puțin cunoscută de noi?

Este extrem de important să elaborăm o *linie* de activitate în Orient.

Nu vă scriu mai mult, pentru că noutățile o să le aflați din ziare, iar eu sînt în concediu: m-am surmenat și acum mă tratez.

Sper că Belgov a și sosit acolo.

V-am trimis prin el o scrisoare în legătură cu Aleksandr Aleksandrovici și Varvara Aleksandrovna Armand, care au plecat împreună cu el și de a căror soartă mă interesez îndeaproape. Sper că în Persia se vor dovedi utili în muncă și că le veți acorda puțină atenție.

O caldă strîngere de mînă și cele mai bune urări!

Lenin

Scrisă la 13 august 1921

*Se publică pentru prima oară,
după manuscris*

196

CĂTRE A.S. KISELEV¹³⁴

Pentru președintele Micului C.C.P.

Nu cumva e o atenuare a pedepselor?

Trebuie prezentat *Marelui* C.C.P. spre verificare.

Pedepsele pot fi doar **mărite**.

13.VIII

Lenin

Scrisă la 13 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

CĂTRE A.S. KISELEV¹³⁵

Pentru președintele Micului C.C.P.

La § 23: (o copie lui Smolianinov)

Ar trebui să cercetăm mulțimea de „planuri“ de acest fel care au fost aprobate pînă acum și să vedem ce rezultate *concrete* s-au obținut.

Lenin

13.VIII

Scrisă la 13 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

CĂTRE E.A. PREOBRAJENSKI

Se va trimite tovarășului **Preobrajenski**

Tovarășe Preobrajenski,

După părerea mea, ele trebuie tipărite¹³⁶. Dacă sînteți de acord, dați-le să le publice în „*P r a v d a*“. Dacă nu, trimiteți-le înapoi, însoțite de o apreciere în cîteva cuvinte.

13.VIII

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 13 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

199

CĂTRE A.M. LEJAVA

Pentru *Lejava*

De ce în schimbul de pește norvegian pe produse rusești se observă o stagnare?¹³⁷

14.VIII

*Lenin**Scrisă la 14 august 1921*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

200

CĂTRE L.A. FOTIEVA

Pentru Fotieva

Răspundeți-i, printr-o scrisoare¹³⁸, că n-am fost la Moscova și că sint bolnav.

Am citit scrisoarea lui și am să-l rog pe Lunacearski să aranjeze o întrevvedere cu el.

15.VIII

*Lenin**Scrisă la 15 august 1921*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

201

O SCRISOARE ADRESATĂ LUI P.I. POPOV
ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

Pentru șeful Direcției centrale
de statistică

Se vor dactilografia 6 copii și se vor trimite

{	1) lui Popov,
	2) lui Krjijanovski,
	3—5) vor fi date spre citire membrilor C.M.A.
	6) de rezervă.

16.VIII

Tovarășe Popov,

Correspondența cu Direcția centrală de statistică, și
ndeosebi informațiile cu privire la statistica industrială

curentă care mi-au fost prezentate la 3.VIII, mi-au demonstrat cât se poate de convingător că indicațiile mele (din scrisoarea de la 4.VI.1921)* nu sînt cîtuși de puțin respectate și că întreaga activitate și întreaga organizare a acestei instituții sînt defectuoase.

În ceea ce privește statistica industrială curentă, la 3.VIII mi-au fost prezentate date depășite; mi s-a pus la dispoziție multa non multum — mult ca volum, puțin ca conținut! Întocmai cum procedează „instituțiile birocratice“, de care dumneavoastră, în scrisoarea din 11.VI.1921, vreți să delimitați Direcția centrală de statistică.

„*Ekonomiceskaia Jizn*“, în suplimentul ei la nr. 152, adică în *iulie*, a și publicat unele date mai complete!

De la aceeași „*Ekonomiceskaia Jizn*“ am și primit date privind primul trimestru al anului 1921.

Direcția centrală de statistică, care rămîne în urma grupului de publiciști, constituie o mostră de instituție birocratică. Poate că pentru munca științifică ea ne va oferi, peste vreo doi ani, un material foarte bogat, însă noi nu de așa ceva avem nevoie acum.

De la scrisoarea mea din 4.VI.1921 au trecut aproape două luni și jumătate, și totul rămîne ca în trecut. Deficiențele sînt aceleași. „Programul calendaristic“ și toate celelalte pe care mi le-ați promis (în scrisoarea din 11.VI) tot nu le văd.

Încă o dată vă atrag atenția că o asemenea situație este anormală și că e necesar ca în cadrul Direcției centrale de statistică să vă reorganizați cît mai curînd munca.

Printre altele:

1) președintele sau șeful Direcției centrale de statistică trebuie să lucreze în mai strîns contact cu Comisia de stat a planificării, pe baza *indicațiilor directe* și a sarcinilor trasate de președintele Comisiei de stat a planificării și de prezidiul ei;

* Scrisoarea n-a fost găsită. — *Nota red.*

2) statistica curentă (atit cea industrială, cit și cea agricolă) trebuie să ofere date totalizatoare concrete din cele mai importante (aminind elaborarea academică a datelor „complete“) *in nici un caz* mai tirziu decit presa noastră, ci neapărat *mai devreme* decit ea.

Trebuie să știți să desprindeți ceea ce este important și urgent *din punct de vedere practic* și să aminați pentru mai tirziu ceea ce este valoros din punct de vedere academic.

3) împreună cu Comisia de stat a planificării trebuie să întocmiți un fel de index-number (un indice numeric) pentru aprecierea situației întregii noastre economii naționale și, în mod obligatoriu, să-l calculați cel puțin o dată pe lună, făcînd neapărat comparație cu cifrele de dinainte de război, apoi cu cele din 1920 și, pe cît posibil, cu cele din 1917, 1918 și 1919.

În caz că nu se pot obține cifre exacte, trebuie indicate cifre aproximative, ipotetice, preliminare (făcînd o mențiune specială cu privire la fiecare rezerve speciale asupra fiecăreia din aceste categorii sau din cele similare).

Pentru activitatea noastră practică *avem nevoie* de cifre, și Direcția centrală de statistică *trebuie* să dispună de ele *înaintea tuturor*. Iar verificarea exactității acestor cifre, determinarea procentului de eroare etc. le aminăm pentru mai tirziu.

Ce cifre se vor lua pentru index-number — asta trebuie s-o indice Direcția centrală de statistică și Comisia de stat al planificării. (Trebuie luate, bunăoară, cifrele principale, de bază: cele cu privire la populație, la teritoriu, la producția principalelor produse, datele cele mai importante cu privire la transporturi ș.a.m.d. — cel puțin 10—15 cifre, în felul în care statistica din străinătate își întocmește de multă vreme acești „indici numerici“.)

4) În legătură cu cele 8 chestiuni care au fost menționate de mine la 4.VI într-o „listă aproximativă“, este neapărat necesar să organizați imediat, fără nici o aminare (fiindcă este absolut inadmisibil ca în două luni și jumătate să nu se facă nimic), stringerea datelor și totalizarea lor imediată, atit în general cît și pe categorii:

— acest lucru trebuie făcut imediat pentru orașul Moscova (astfel ca el să constituie un model),

— iar după aceea pentru Petrograd

— și pentru fiecare gubernie (scoțînd în evidență acele gubernii în care oamenii știu să organizeze munca repede, fără târăgăneli, iar nu după vechile obiceiuri academice).

Trebuie ca $\frac{9}{10}$ din forțele de care dispune Direcția centrală de statistică și birourile guberniale să fie îndreptate imediat spre elaborarea justă și rapidă a acestor opt chestiuni, iar $\frac{1}{10}$ să se consacre activității academice de studiere a datelor complete și atotcuprinzătoare. Dacă nu se poate altfel, trebuie ca $\frac{99}{100}$ din forțe să fie repartizate pentru elaborarea a ceea ce este necesar din punct de vedere practic și imediat pentru construcția noastră, iar restul să fie amînat pentru vremuri mai bune, pentru o perioadă cînd vom dispune de forțe din plin.

5) În fiecare lună, Direcția centrală de statistică trebuie să prezinte Consiliului Muncii și Apărării — neapărat înaintea presei — totaluri *preliminare* în legătură cu *principalele* probleme ale economiei naționale (comparîndu-le în mod obligatoriu cu anul precedent). Aceste probleme principale, cifrele principale, atît cele care sînt incluse în index-number, cît și cele care nu sînt incluse, trebuie să fie elaborate imediat.

Vă rog să-mi trimiteți un program al acestor probleme, precum și răspunsul la celelalte puncte fără întîrziere.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 15 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în revista „Bolșevik” nr. 17*

Se tipărește după manuscris

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

16.VIII

G.M.,

Vă rog să citiți aceste hirtii și să mi le trimiteți înapoi cu un aviz în cîteva cuvinte.

După părerea mea, răspunsul lui Vașkov este nesatisfăcător¹³⁹.

Poate că ar fi cazul să trimitem o telegramă din partea *Consiliului Muncii și Apărării*:

tuturor *comitetelor executive guberniale*, pentru secțiile electrotehnice etc.

Numiți neapărat, fără întârziere, 2—3 persoane cu funcții de răspundere care să prezinte la congresul electrotehnicienilor din octombrie 1921 o statistică completă a centralelor electrice, în care să se indice data când a fost inaugurată fiecare, numărul kilowaților, ccombustibilul, consumul, modul cum au fost organizate prelegerile sau conferințele pe lângă aceste centrale ș.a.m.d.

..

Președintele C.M.A., *Lenin*

Cred că trebuie să trimitem asemenea telegrame*.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 16 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

203

CĂTRE REDACȚIILE ZIARELOR „IZVESTIIA” ȘI „PRAVDA” ȘI CĂTRE V.N. IPATIEV

Redacțiilor ziarelor „Izvestiia” și „Pravda”
și tovarășului Ipatiev

În ziarele „Izvestiia” și „Pravda” a apărut acum câteva zile o notă în legătură cu bogățiile nefolosite ale Karabugazului¹⁴⁰. Dacă aveți posibilitatea, v-aș ruga să-i comunicați autorului, direct sau prin intermediul ziarului, că pentru mine prezintă o mare importanță să știu în mod amănunțit cit de pregătit este din punct de vedere tehnic autorul în acest domeniu și totodată să

* Vezi volumul de față, documentul 210. — *Nota red.*

mi se comunice cît timp a studiat el această problemă la fața locului.

Lenin

Dictată la telefon la 17 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

204

CĂTRE M.I. FRUMKIN, V.A. AVANESOV ȘI I.V. STALIN

Tovarășilor Frumkin, Avanesov și Stalin

Am citit proiectul dumneavoastră de decret cu privire la monopolul sării. Sint mirat de marele număr de puncte pe care le conține; ele, după părerea mea, există și în legislația în vigoare, sint o repetare inutilă și nu intră în competența Consiliului Muncii și Apărării. Dacă nu mă înșel, singurul punct nou și care prezintă o utilitate practică este interdicția de a acorda premii în sare. Sint de părere că proiectul are nevoie de o atentă confruntare cu legile în vigoare întocmite de Comisariatul poporului pentru justiție și că el trebuie să fie refăcut. Aș recomanda ca interzicerea de a acorda premii în sare să fie prevăzută într-o hotărîre specială, care să fie adoptată imediat de Consiliul Muncii și Apărării¹⁴¹. Sint însă de părere că principalul lucru îl constituie tocmai ceea ce nu există în acest proiect, și anume o serie de măsuri practice imediate, avînd ca scop menținerea cu mai multă strictețe a sării în mîinile statului și reducerea la minimum a oricăror livrări de sare pentru muncitori, funcționari și orășeni, pentru întreaga populație în general. Această măsură din urmă trebuie aplicată în modul cel mai drastic, cel puțin în cursul acestei toamne și la începutul iernii, pentru că altfel nu vom obține de la țărani cereale în schimbul sării.

Lenin

Scrisă la 17 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

205

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.S. LOBACEV

Tovarășe Lobacev,

Vă rog să-mi trimiteți o informare cât se poate de scurtă, în care să se specifiche:

- 1) care era cuantumul rezervelor de cereale pentru aprovizionarea colectivă la 1 august;
- 2) cât s-a livrat din aceste rezerve;
- 3) cât s-a livrat întreprinderilor;
- 4) la cât se ridicau rezervele de cereale la 15 august, adică în a doua jumătate a lunii august;
- 5) cât s-a livrat din această cantitate;
- 6) cât s-a livrat întreprinderilor.

Vă rog să-mi comunicați pur și simplu cifrele totalizatoare, fără nici un fel de amănunte și subdiviziuni¹⁴².

Lenin

Dictată la telefon la 17 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după o copie dactilografiată

206

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI P.L. LAPINSKI

Berlin, pentru Lapinski

Comunicați-mi cum stați cu îndeplinirea misiunii ce v-ați asumat-o de a edita atlasul și de a studia, în acest scop, imperialismul. Comunicați-mi exact când îmi trimiteți planul lucrării și în ce termen va fi ea executată.

Lenin

Scrisă la 17 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după o copie dactilografiată

207

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ SECRETAREI

Vedeți dacă nu se poate cumva procura traducerea completă, în limba germană, a referatului prezentat de

Șmeral la Congresul din primăvara anului 1921 al Partidului Comunist din Cehoslovacia. Eu am dat această traducere tovarășului Akselrod în timpul congresului. S-a constatat că lipsește din ea tocmai prima parte a referatului, pînă la paragraful despre criza morală. Traducerea mi-a fost dată de către tov. Kreibich. Vă rog să vedeți dacă nu poate fi găsită această parte care lipsește din traducere¹⁴³.

Broșura mea despre impozitul în natură a fost editată în vreo limbă străină, în Rusia sau în străinătate? Dacă există asemenea traduceri, rog să mi se trimită și mie cîte un exemplar din fiecare.

Lenin

Dictată la telefon la 17 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1958
în revista „Probleme ale păcii
și socialismului” nr. 2*

*Se tipărește după un text
consemnat de M.I. Gleasser*

208

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.K. VLADIMIROV

Comisariatul poporului pentru aprovizionare al Ucrainei,
pentru Vladimirov

O copie: Simferopol,

Direcția centrală a stațiunilor balneoclimaterice din
Ucraina, Comisia regională pentru aprovizionare

După cum ni se comunică din Simferopol, situația alimentară a bolnavilor de la sanatoriile din Crimeea este extrem de grea, îndeosebi în ce privește pâinea. Numai Ucraina poate să dea un ajutor. Faceți tot posibilul și trimiteți cît mai urgent la Simferopol, pe adresa Direcției centrale a stațiunilor balneoclimaterice din Ucraina, zece vagoane de cereale — din care o parte

făină — și două vagoane de furaje. Comunicați-i lui Briuhanov, precum și mie, ce măsuri ați luat.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului

*Scrisă la 17 august 1921
Expedită la Harkov*

*Publicată pentru prima oară în 1960,
în revista „Voprosi Istoriei KPSS”
nr. 2*

*Se tipărește după un text
dactilografiat*

209

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.P. BRIUHANOV

Pentru Briuhanov
(anexă la copia telegramei adresate lui Vladimirov)

Este necesar să limităm numărul bolnavilor de la sanatoriile din Crimeea potrivit cu posibilitățile de asigurare deplină a aprovizionării cu alimente. Pe cât se pare, cadrele medicale nu țin seamă de această cerință, însă Comisariatul poporului pentru aprovizionare trebuie neapărat să reducă în mod simțitor numărul bolnavilor.

Lenin

Diclată la telefon, la 17 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
consemnat de L.A. Fotieva*

210

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE PENTRU SECȚIILE ELECTROTEHNICE

Către comitetele executive guberniale, pentru secțiile electrotehnice

Vă rog să trasați ca sarcină persoanelor ce vor fi delegate la apropiatul congres electrotehnic, care se va ține în octombrie, să prezinte acestuia date statistice din care

să se vadă cînd au fost date în folosință centralele electrice, care este puterea lor instalată (în kw), producția lor anuală (în kw/oră), consumul de combustibil, cauzele întreruperilor intervenite în activitatea cursurilor organizate pe lingă aceste centrale, numărul prelegerilor despre electrificare care au fost ținute de personalul centrelor. Pentru executarea urgentă a prezentei dispoziții și culegerea de date complete în legătură cu fiecare centrală, fără excepție, va răspunde fiecare delegat în parte sau fiecare persoană însărcinată în mod special de comitetul executiv gubernial.

Președintele C.M.A., *Lenin*

Dictată la telefon la 18 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1924,
în revista „Elektrifiția” nr. 4*

*Se tipărește după un text
consemnat de G.M. Krjijanovski
și L. A. Fotieva*

211

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.A. SMOLIANINOV

Tovarășului Smolianinov
O copie pentru Krjijanovski

Vă rog să-l ajutați pe tov. Stalin să ia cunoștință de toate materialele economice ale Consiliului Muncii și Apărării și ale Comisiei de stat a planificării, în special de cele cu privire la exploatarea zăcămintelor aurifere, întreprinderile petroliere de la Baku etc.

Lenin

Dictată la telefon la 18 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

*Se tipărește după o copie
dactilografială*

212

CĂTRE I.V. STALIN

Tovarășe Stalin,

Dacă vreți, dau eu o telefonogramă pentru ca autorul (nu-l cunosc personal) să vină la dumneavoastră¹⁴⁴.

Scriveți-mi, în câteva cuvinte, ce măsuri ați hotărît să luați.

Lenin

19.VIII

Scrisă la 19 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

213

CĂTRE L.A. FOTIEVA

19.VIII

Lid. Al.,

Nu de acesta e vorba¹⁴⁵. V-am cerut să găsiți referatul vechi, iar nu pe acesta.

Găsiți și trimiteți încă o dată aceste materiale, împreună cu vechiul referat (al lui Pokrovski? Nu mai țin minte al cui era).

Lenin

Scrisă la 19 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

214

CĂTRE I.S. UNȘLIHT¹⁴⁶

T o v a r ă ș u l u i U n ș l i h t

S e c r e t

Tovarășe Unșliht,

Dați, vă rog, dispoziție să mi se trimită o notă din care să se vadă cât mai are de stat fiecare și înapoiati-mi această scrisoare cu o notă suplimentară.

Se va ajunge la intentare de proces? Iar dacă nu se va ajunge, de ce? (Care este textul exact al *sentinței*?)

Lenin

19.VIII

Scrisă la 19 august 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

215

CĂTRE I.S. UNȘLIHT¹⁴⁷

U r g e n t
Secret

19.VIII

Tovarășe Unșliht,

Vă rog să însărcinați organul de resort să-mi prezinte:

1) date exacte, din care să se vadă *care* sint dovezile, precum și

2) o copie a *interogatoriului* sau a interogatoriilor în cazul *Nazvanov* (de la Petrograd) și *Șelehes* (de la Moscova).

Am mai scris despre acest lucru. Vă rog să *puneți în vedere* organului de resort să nu mai întârzie.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 19 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1958,
în cartea: V.I. Lenin. „Despre
legalitatea socialistă (1917—1922)“

Se tipărește după manuscris

216

CĂTRE P.I. POPOV

Tovarășe Popov,

Nu pot primi demisia dumneavoastră.

După cum știți, desigur, și dumneavoastră, puteți face plîngere împotriva instrucțiunilor date de mine,

dar această plingere nu suspendă obligația de a le executa. Vă rog să-mi trimiteți o scurtă enumerare a măsurilor luate de dumneavoastră în conformitate cu instrucțiunile date de mine, indicînd și termenele respective (firește, cu aproximație, de la ... pînă la ...).

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

P.S. Un concediu de boală, desigur, puteți și trebuie să luați, ca să vă îngrijiți sănătatea. Dar în acest caz scrieți-mi separat mie sau, dacă vreți să urgențați lucrurile, scrieți-i Lidiei Fotieva, și ea o să-mi citească la telefon (cererea de concediu și propunerea de „locțiitor“). Trebuie formal să numim *în mod provizoriu* un „locțiitor“.

P.P.S. Țin să adaug că scrisoarea dumneavoastră are un ton prea polemic. Eu nu sint împotriva polemicii, dar trebuie să știi cînd să faci uz de ea. Dumneavoastră vă legați de unele lucruri pe care eu nu le-am spus și la care nu m-am gîndit. Și le comentați în așa fel de parcă aș nega utilitatea celor făcute etc. Dar eu n-am spus și n-am gîndit așa ceva.

Vă rog să mă informați asupra măsurilor ce urmează să le luați, și aceasta în ordinea punctelor enumerate de mine în scrisorile de la 4 iunie* și 16 august** (bunăoară: „se vor prezenta scurte situații lunare despre industrie cu începere *de la data de ...*“ și despre *repartizarea* produselor alimentare *la data de ...* ș.a.m.d.).

Scrisă la 20 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după o copie dactilografată

SCHIMB DE BILETE CU L.B. KRASIN

Am vorbit cu Bogdanov despre concesiunea pe care vrem s-o acordăm lui Urquhart și am ajuns cu el la un acord deplin. Am cerut lui Urquhart proiectul contractului de concesiune întocmit de el și

* Scrisoarea n-a fost găsită. — *Nota red.*

** Vezi volumul de față, documentul 201. — *Nota red.*

am să ridic problema vizei de intrare pentru el și inginerii lui. N-ați putea ca pînă luni să-mi înapoiți materialul în legătură cu această chestiune, pe care l-ați reținut?

Mai e nevoie să găsim la *Comisia de stat a planificării* vreo trei oameni energici și competenți și să-i însărcinăm cu examinarea proiectului de contract cu Urquhart.

Scrise înainte de 22 august 1921

*Publicate pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipăresc după manuscris

218

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.M. KRJIJANOVSKI

Tovarășului Krjijanovski

Vă atrag în mod deosebit atenția asupra problemei acordării unei concesiuni lui Lesslie Urquhart (a uzinei de la Kîștîma și a numeroase mine de cupru).

Examinarea condițiilor în care urmează să fie încheiată această concesiune și pregătirea contractului respectiv trebuie să le facă Krasin și Bogdanov împreună cu dumneavoastră. Pentru noi este extrem de important să aranjăm lucrurile în așa fel ca, în primul rînd, concesionarul, care dorește să ia în concesiune aproape toate minele de cupru din Rusia, să ne garanteze o anumită cotă din producție, precum și livrarea ei în termen scurt, iar în al doilea rînd să avem posibilitatea să obținem de la el utilajul necesar pentru dezvoltarea exploataării minelor noastre. Vă rog ca, după ce veți studia această chestiune, să-mi comunicați în ce măsură este garantată, după părerea dumneavoastră, atît prima condiție, cît și cea de a doua, și care este din punct de vedere al aprovizionării Rusiei în general — și din acela al electrificării în special — însemnătatea concesiunii proiectate.

Lenin

Scrisă la 22 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

G.M.,

Citiți, vă rog, această scrisoare și *trimiteți-mi-o înapoi*¹⁴⁸.

Se prea poate ca într-o oarecare măsură să fiu eu vinovat, pentru că am provocat această isterie printr-o severitate excesivă.

Dar, în fond, am dreptate și voi persevera pe această cale, iar demisia *nu* am primit-o.

Ce părere aveți, poate ar fi cazul ca *Comisia de stat a planificării* să dezbată toate aceste măsuri, iar *Consiliul Muncii și Apărării* să le confirme *în mod special*.

(Citiți scrisoarea trimisă de mine lui Popov la 4.VI. 1921; sint acolo enumerate 8 probleme.)

În special: analiza repartiției produselor alimentare; situația combustibilului, economiile în acest domeniu ș.a.m.d.

Un plan exact al lucrărilor *Direcției centrale de statistică* și ale *Comisiei de stat a planificării*.

Ce părere aveți?

Lenin

22.VIII

P.S. Vă rog să-mi dați un telefon după ce citiți scrisoarea. Trebuie să ne înțelegem *precis* asupra acestei chestiuni. Amănunțit și precis.

Lenin

P.P.S. Să nu arătați nimănui scrisoarea lui Popov.

Scrisă la 22 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.E. ZINOVIEV

Tovarășului Zinoviev

1. Nu s-ar putea găsi prefața pe care am scris-o pentru ediția germană a cărții mele despre imperialism* Dacă o găsiți, trimiteți-mi-o. Această prefață am expediat-o la Petrograd, acum un an, și s-a rătăcit, probabil, pe undeva.

2. Mă neliniștește gândul că lozinca noastră, prin care îndemnăm ca colectele pentru ajutorarea Rusiei să fie trimise numai pe adresa noastră, direct, și nu prin intermediul guvernelor, nu a fost prezentată îndeajuns de pregnant și de clar în presa muncitorească în general, și în cea comunistă în special.

Simbătă am semnat, la Riga, o convenție cu Hoover, ministrul american al comerțului (nu vă grăbiți să dați publicității această știre), iar Harding face apel la poporul american să trimită toate donațiile prin intermediul lui Hoover.

Ar fi extrem de important ca Internaționala Comunistă, fără să pornească deocamdată un atac împotriva guvernului american, să lanseze lozinca precisă ca muncitorii să-și trimită donațiile numai direct pe adresa reprezentanților Rusiei Sovietice în străinătate.

Aceasta pentru că orice fel de donații trimise prin intermediul guvernelor burgheze ne obligă neapărat, direct sau indirect, într-o măsură mai mare sau mai mică, să respectăm anumite condiții, în timp ce muncitorii, fără îndoială, vor accepta să ne trimită donațiile lor fără să pună nici un fel de condiții, și această deosebire prezintă o importanță imensă pentru noi.

Poate că ar fi bine să controlăm dacă Cominternul și presa sindicală care simpatizează cu noi au înțeles că e necesar ca donațiile să fie trimise, fără nici un fel de condiții, pe adresa guvernului sovietic și că trebuie desfășurată o largă propagandă pentru ca toți muncitorii

* Vezi *V.I. Lenin, Opere complete*, vol. 27, București, Editura politică, 1964, p. 307—432. — *Nota red.*

să subscrie salariul pe o zi pentru ajutorarea infometaților din Rusia.

Lenin

*Dictată la telefon
la 22 august 1921*

*Se tipărește pentru prima oară,
după o copie dactilografiată*

221

O SCRISOARE ADRESATĂ LUI I.T. SMILGA ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

Foarte urgent

22.VIII.1921

Tovarășe Smilga,

Mi se pare că una din marile greșeli ce se fac în Donbass, adică în întreaga muncă de refacere a Donbassului, constă în aceea că în activitatea locală — industrială, agricolă și comercială — nu există coordonarea necesară.

Se pare că au fost unele fricțiuni, pe de o parte, între Peatakov și Ruhimovici, iar pe de altă parte, între Peatakov și sindicatele locale.

Consider că este extrem de important să nu vă limitați la probleme pur industriale, care privesc numai extracția cărbunelui, ci să acordați atenție necesității de a lichida fricțiunile sus-menționate.

Trebuie să faceți tot ce e cu putință pentru ca comisia economică gubernială din gubernia Doneț să desfășoare o activitate intensă și să acționeze în deplină armonie.

Trebuie să luați măsuri speciale pentru ca atât Peatakov, cât și întregul său aparat, să-și îndrepte toate eforturile spre ridicarea agriculturii locale și intensificarea schimbului de mărfuri cu țărani, precum și cu străinătatea prin Taganrog. În special, să acorde atenție măsurilor pentru ameliorarea agriculturii locale prin introducerea irigațiilor, care să fie efectuate cu ajutorul ecluzelor de pe riul Doneț. Un asemenea plan, care promite să fie foarte practic, a fost propus în cadrul Comisiei de stat a planificării.

În general, este cît se poate de falsă optica conducerii industriei carbonifere, care *se consideră ca fiind lipsită de orice legătură* cu agricultura din gubernia Doneț.

Sînt convins că, dacă forțele armatei muncii existente în această gubernie, precum și toate forțele de care dispun minerii locali și conducerea industriei cărbunelui, ar fi antrenate într-o activitate comună cu activiștii din această gubernie, s-ar ajunge nu numai la strîngerea în cel mai scurt timp a impozitului în natură, dar și la achiziționarea unor cantități incontestabil mai mari de produse alimentare prin schimbul, bine organizat, de mărfuri pe sare, cît și prin schimbul de cereale pe cărbuni.

Aștept să-mi trimiteți: în primul rînd, o telegramă prin care să-mi comunicați, pe scurt, că ați primit această scrisoare și că veți face tot ce e posibil în această direcție, iar în al doilea rînd, un raport amănunțit în legătură cu constituirea comisiei economice guberniale a guberniei Doneț și cu activitatea depusă de ea după sosirea dumneavoastră acolo.

În ce privește havezele, de care mi-a scris Peatakov, sînt în posesia unui referat precis și amănunțit al specialiștilor, în care se spune că în Donbass, dintr-o serie întregă de cauze, nu pot fi puse în funcțiune nici havezele care există acolo și că cumpărarea unor noi haveze este cu totul nerațională, pentru că asemenea mașini ar fi condamnate să stea fără întrebuințare.

Vă rog să studiați serios această problemă cu ajutorul unor adevărați specialiști, cunoscători în materie.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

Scrisoarea trebuie trimisă la Bahmut, la comitetul executiv gubernial, spre a fi transmisă lui Smilga, împuternicitul Consiliului Muncii și Apărării, care urmează să fie acolo între 27 august și 5 septembrie 1921. Ea trebuie trimisă prin departamentul militar cu un curier deosebit de rapid, sub semnătură proprie. Dacă Smilga n-a venit încă la Bahmut, să fie predată prin comitetul executiv gubernial.

Întrebați-l, la telefon, pe Stalin dacă n-are de trimis vreo scrisoare lui Ruhimovici. Dați-i să citească o copie de pe scrisoarea de față și, dacă are vreo scrisoare pentru Ruhimovici, să le trimiteti împreună *cel mai târziu mâine*.

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipăresc după o copie
dactilografiată

222

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV¹⁴⁹*Tovarășului Smolianinov*

Vă rog să urmăriți aplicarea cât mai grabnică a acestor măsuri (*prin intermediul C.M.A. ș.a.m.d.*).

Lenin

23.VIII

Scrisă la 23 august 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

223

O TELEFONOGRAMĂ
CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI
ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

Foarte urgent

Tovarășului Krjijancovski

Către prezidiul Comisiei de stat a planificării

Am nevoie, înainte de plecarea lui Krasin, de o schiță cât se poate de concisă a lucrărilor ce se efectuează la Comisia de stat a planificării în legătură cu măsurile necesare pentru ridicarea agriculturii în guberniile care au avut de suferit de pe urma secetei.

Vă rog să dați dispoziție să se întocmească pentru mine o asemenea schiță, astfel ca în două-trei zile să fie gata.

Vă rog să aveți în vedere că totul trebuie să se limiteze la informații cât se poate de scurte, doar de câteva rin-

duri, despre fiecare categorie de lucrări proiectate, indicându-se cu aproximație volumul și valoarea acestora.

Vă rog să-mi răspundeți peste cât timp voi primi această schiță.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Trimiteti de urgență această telefonogramă și interesați-vă telefonic când a fost primită de Krjijanovski.

*Dictată la telefon
la 23 august 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Cutegeri din Lenin”, vol. XXXV*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

224

CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarășului Molotov

În ce privește propunerea făcută de tovarășul Troțki, ca persoanele indicate de dînsul să se deplaseze în zona graniței, o sprijin pe deplin¹⁵⁰. Consider că o serie întregă de împrejurări impun într-adevăr ca în acest domeniu să se ia măsurile cele mai energice, care sînt de neconceput fără asemenea deplasări.

Vă rog să considerați că votez „pentru“.

Lenin

Scrisă la 23 august 1921

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

225

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.A. SMOLIANINOV¹⁵¹

Tovarășului Smolianinov

Vă rog să luați toate măsurile necesare pentru satisfacerea în cel mai scurt timp a cererii lui Țiperovici.

Înscrieți această problemă pe ordinea de zi a ședinței de mîine a Consiliului Muncii și Apărării și înțelegeți-vă cu Graftio, la telefon, în legătură cu raportul, iar lui Țiperovici comunicați-i hotărîrea Consiliului Muncii și Apărării.

Lenin

*Dictată la telefon
la 23 august 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1961,
în revista „Istoriceskii Arhiv” nr. 5*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

226

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ
MEMBRILOR BIROULUI POLITIC AL C.C.
AL P.C.(b) DIN RUSIA

23.VIII.1921

Pentru Troțki, Kamenev, Stalin, Molotov, Zinoviev

În ce privește propunerea făcută de Zinoviev — de a i se atrage atenția lui Steklov că publicarea articolului său „Despre stingism”¹⁵² constituie o lipsă de tact —, eu cred că în momentul de față nu este indicat să facem acest lucru.

Mi se pare că nota, în legătură cu această chestiune, publicată de Solț în „Pravda” a fost suficientă. Nu încapă îndoială că Steklov va trage concluzia cuvenită din publicarea acestei note, așa că, în momentul de față, o intervenție a Biroului Politic ar fi prematură.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

*Se tipărește pentru prima oară,
după o copie dactilografiată*

227

INSEMĂNĂRI PE O SCRISOARE
A LUI N.N. IAKOVLEV ȘI O NOTĂ
CĂTRE I.S. UNȘLIHT¹⁵³

E profesor la institutul de geologie. L-a cunoscut personal Nadejda Konstantinovna, prin 1890, ca un om cinstit și cu stare de spirit revoluționară. Fiul lui e comunist.

Tovarășe Unșliht,

Vă rog să dați dispoziție să se facă o verificare. Tare mi se pare că pe acești oameni de știință trebuie să-i eliberăm.

Sapropelul e un lucru important pentru economia noastră.

Lenin

23.VIII

Scrise la 23 august 1921

Se tipăresc pentru prima dată
după manuscris

228

O NOTĂ CĂTRE L.A. FOTIEVA ȘI O SCRISOARE
ADRESATĂ LUI MATYAS RÁKOSI, K.B. RADEK,
I.S. UNȘLIHT ȘI B.I. REINȘTEIN¹⁵⁴

Pentru *Fotieva*: vă rog să-i telefonați lui *Rákosi* (secretar al Internaționalei Comuniste) și să-l întrebați dacă există o hotărîre scrisă a Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. Cercetați personal chestiunea asta; dacă e necesar, trimiteți cîte o copie a scrisorii de mai jos lui *Rákosi*, *Radek*, *Unșliht*, *Reinștein* și cui o mai fi nevoie.

23.VIII

Lenin

Am primit o scrisoare în limba engleză de la *Adolf S. Karm* (hotelul „Dresden“, camera 37); se plinge amar-nic că, din ură fracționistă, a fost calomniat de *Haywood*, care a făcut afirmația că e spion. O comisie (a

Cominternului) — spune el — l-a găsit nevinovat, dar, cu toate că a fost eliberat din închisoare, nu i se dă voie să plece din Rusia; totodată i-au fost luate niște scrisori ș.a.m.d.

El spune că-l cunoaște și Boris Reinștein, și suedezul Kilbom, și comunistul finlandez Allan Wallenius și mulți alții.

Susține că a fost delegat de Partidul *Muncitoresc Socialist* din Statele Unite.

Lenin

Scrise la 23 august 1921

Publicate pentru prima oară, parțial, în 1958, în cartea: V.I. Lenin. „Despre legalitatea socialistă (1917—1922)“

Se tipăresc pentru prima oară, în întregime, după manuscris

229

CĂTRE I.V. STALIN ȘI CĂTRE TOȚI MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarășe Stalin,

Propunerea, atât de insolentă, a lui Nansen (de a desemna un cadet din comitetul de ajutorare)¹⁵⁶, comportarea acestor „Kukiși“, ca și telegrama alăturată, ne arată cât se poate de clar că am greșit. Sau, dacă n-am greșit înainte, o să facem o greșeală teribilă acum, dacă vom pierde momentul.

Știți că Rikov, cu puțin înainte de plecarea sa, a venit la mine și mi-a spus că un oarecare Runov, om de încredere, i-a povestit că s-a ținut o adunare, la care Prokopovici a rostit o cuvîntare antiguvernamentală. Adunarea a fost organizată de Prokopovici sub paravanul Comitetului pentru ajutorarea înfometaiților.

Ce să mai așteptăm? Putem noi să tolerăm *pregătirile* lor vădite?

Categoric nu putem!

Propun ca chiar astăzi, vineri 26.VIII, printr-o hotărîre a C.E.C. din Rusia să dizolvăm „Kukiș“-ul; motivul:

refuzul lor de a lucra, rezoluția adoptată de ei. Pentru preluarea banilor și lichidare să fie numit cineva din Ceka.

Prokopovici să fie arestat chiar astăzi, sub acuzația că a rostit o cuvintare antiguvernamentală (la adunarea la care a participat și Runov) și să-l reținem vreo trei luni, iar între timp să cercetăm amănunțit ce a fost cu adunarea asta.

Pe ceilalți membri ai „Kukiș“-ului să-i expediem chiar azi din Moscova, plasându-i, cite unul, în diferite capitale de județ, pe cât posibil fără cale ferată și punându-i sub supraveghere.

Ar fi, fără îndoială, o mare greșală din partea noastră să mai așteptăm. Până să plece Nansen, toată treaba va fi terminată. Lui Nansen i se va da un „ultimatum“ clar. Se va pune astfel capăt jocului (*cu focul*).

Publicăm chiar miine un scurt și sobru „comunicat al guvernului“, prin care facem cunoscut că comitetul a fost dizolvat pentru că n-a vrut să lucreze¹⁵⁶.

Vom da directivă ziarelor ca, începând chiar de miine, să-și bată joc în fel și chip de cei de la „Kukiș“. Să scrie despre ei că sint boieri, albgardiști, că au vrut să facă cite o plimbare în străinătate, că n-au vrut să plece pe teren. Kalinin a plecat, dar ei, cadeții, n-au catadixit să plece. Trebuie hărțuiți și ridiculizați prin toate mijloacele cel puțin o dată pe săptămână timp de două luni.

Măseaua stricată o să fie astfel smulsă dintr-o dată și cu mare folos în toate privințele.

Nu trebuie să șovăim. Recomand ca chiar astăzi, în ședința Biroului Politic, să fie adoptată o hotărîre în acest sens¹⁵⁷.

Vor începe să vină străinii, așa că trebuie să „curățim“ Moscova de „Kukiși“ și să punem capăt jocului lor (cu focul). Arătați această scrisoare membrilor Biroului Politic.

Lenin

26.VIII

230

TELEFONOGRAMĂ
ADRESATĂ LUI A.V. LUNACEARSKI¹⁵⁸

Tovarăşului Lunacearski

În nici un caz nu vă pot primi, întrucît sint bolnav.
Vă sfătuiesc să „înmormîntați“ toate teatrele.

Un comisar al poporului pentru învățămînt nu trebuie să se ocupe de teatre, ci de știința de carte.

Lenin

*Dictată la telefon,
la 26 august 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV*

*Se tipărește după un text
consemnat de L.A. Fotieva*

231

CĂTRE BHUPENDRANATH DATTA¹⁵⁹

Dragă tovarășe Datta,

Am citit tezele dumneavoastră. Să nu discutăm despre clasele sociale. Cred că trebuie să vă orientați după tezele mele în problema colonială. Culegeți date statistice despre uniunile țărănești, dacă în India există asemenea uniuni.

Al dumneavoastră...

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 26 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1952,
în cartea: Bhupendranath Datta.
„Dialectics of Land-economics
of India“, Calcutta*

*Se tipărește după textul cărții
Tradus din limba engleză*

232

*CĂTRE MICUL C.C.P.

27.VIII.1921

Vă trimit rezoluția prezidiului Sovietului de deputați din Moscova și rog pe președintele Micului Consiliu, cît

și pe toți membrii acestuia, și în special pe tov. *Goih-barg* ca jurist, să acorde cea mai mare atenție necesității de a pregăti cu mai multă prudență, grijă și chibzuință textele decretelor.

Nu mai pot fi tolerate la infinit îndreptările.

Și eu am impresia că, în ultimul timp, o serie de decrete ale Micului C.C.P. au fost întocmite în prea mare grabă.

Trebuie să luăm măsuri cât se poate de serioase împotriva acestei dezordini, pentru a nu provoca proteste vehemente din partea populației și a evita ca în fața Comitetului Central să fie pusă problema adoptării unor măsuri împotriva Micului Consiliu.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

233

*CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

29.VIII.1921

Vă rog să-l *obligați* pe tov. *Krjijanovski*, președintele Comisiei de stat a planificării,

să plece cu *Krasin* la *Riga* și să stea acolo, într-un sanatoriu sau într-o pensiune particulară, timp de o lună de zile pentru tratament și odihnă.

Vă rog foarte mult să adoptați această hotărâre astăzi, pentru că, în calitatea mea de președinte al Consiliului Muncii și Apărării, m-am convins că președintele Comisiei de stat a planificării și-a zdruncinat aproape complet sănătatea. Este necesară, absolut necesară, o reparație generală.

Fără o hotărâre a Biroului Organizatoric nu vom reuși să facem nimic¹⁶⁰.

Președintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

234

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.N. KAIUROV¹⁶¹

În ce privește curățirea rîndurilor partidului, voi transmite considerațiile dumneavoastră comisiei centrale respective. Părerea mea este că prima experiență serioasă obținută în acțiunea de curățire a rîndurilor partidului ne va oferi o serie de indicații practice, pe care le vom folosi ulterior la elaborarea condițiilor de primire. Cînd veți culege suficient material, vă rog să-mi faceți cunoscute, printr-o scrisoare, considerațiile dumneavoastră. Tot ce ați comunicat în legătură cu condițiile în care se desfășoară activitatea economică va fi examinat de mine în conexiune cu toate materialele existente. Chestiunea rechemării dumneavoastră din Siberia, pe cît se pare, se amîină pînă la terminarea lucrărilor de curățire a rîndurilor partidului.

Lenin

*Scrisă la 30 august 1921
Expedită la Novonikolaevsk*

*Publicată pentru prima oară în 1924,
în revista
„Proletarskaia Revoliuția“ nr. 3*

*Se tipărește după un text
dactilografiat*

235

TELEFONOGRAMĂ
ADRESATĂ LUI V.A. SMOLIANINOV

Tovarășului Smolianinov

Litvinov îmi comunică într-o telegramă că este în dezacord cu Krasin în ce privește oferta de cumpărare a unor bijuterii în valoare de 20 000 000 de lire sterline. În legătură cu această chestiune a fost trimisă o telegramă lui Krasin și lui Alski. Cereți lui Alski textul telegramei și, după ce o citiți, căutați să vedeți dacă Krasin a rezolvat problema în sensul indicat de Litvinov. Dacă nu, atunci trebuie discutată de urgență în cadrul Consi-

liului Muncii și Apărării sau al Comitetului Central¹⁶², și în acest caz vă rog să-mi telefonați imediat. În orice caz, comunicați-mi mâine cum stau lucrurile în această privință.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

*Dictată la telefon,
la 30 august 1921*

*Se tipărește pentru prima oară,
după o copie dactilografiată*

236

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV¹⁶³

U r g e n t

F o a r t e u r g e n t

Pentru *S m o l i a n i n o v*: sint categoric *p e n t r u*. Părerea mea este: să aprobăm imediat cererea lor și să le răspundem cât mai amabil cu putință. Procedați la o consultare succesivă a membrilor Biroului Politic (prin *M o l o t o v*) și ai Consiliului Comisarilor Poporului și *d a ț i - m i u n t e l e f o n*.

Lenin

30.VIII

Scrisă la 30 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

237

CĂTRE V.M. MOLOTOV,
PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL
C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarășului Molotov

Sint de acord cu Briuhanov.

Propun să punem la vot propunerea de a suspenda

lucrările comisiei¹⁶⁴. Avem de-a face aici cu un joc de-a comisiile.

30.VIII

Lenin

Scrisă la 30 august 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

238

ÎNSEMNĂRI PE O SCRISOARE A LUI R.E. KLASSON ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

31 august 1921

Mult stimate Vladimir Ilici,

Mă incumet să vă răpesc câteva minute pentru treburile Direcției exploatării hidraulice a zăcămintelor de turbă.

Vă pot comunica cu multă satisfacție că în ultimul timp am rezolvat în mod indiscutabil problema deshidratării industriale a turbei, și

încă cu mijloace extrem de simple*, iar acum trebuie să trecem de la faza de laborator la cea industrială, adică să creăm o întreprindere. Totodată am reușit să rezolvăm și problema uscării turbei în timpul sezonului de vară tot

prin tratarea chimică a turbei hidraulice, în așa fel că timpul de uscare este cam de două

ori mai mic în comparație cu vechiul sistem, iar turba nu se mai teme de ploaie. Toate ace-

stea sînt cuceriri extrem de prețioase, care pot

să constituie o bază temeinică pentru exploatarea turbei și să facă din turbă ceea ce trebuie ea să fie: unul din sorturile de combustibil cele mai importante din Rusia. Pentru a pune în practică toate aceste cuceriri, avem nevoie de produse alimentare și de bani. Produsele

alimentare se procură anevoie, și eu nu cer

important

*Pentru
Smolianinov:
de pus la
arhivă
??*

**# nu prea
îmi vine
să cred**

??

* nu avem nevoie decît de: 1) ipsos; 2) șpan vechi. ||

?

acest lucru, dar dacă ne-ați da bani — pe de o parte bani rusești, pentru cumpărarea de produse alimentare și pentru plata muncitorilor, iar pe de altă parte o anumită sumă în valută străină pentru achiziționarea în străinătate a unor mașini pe care nu le putem fabrica în țară — m-aș angaja să construiesc la „Elektroperedacea“, pentru sezonul anului viitor, prima întreprindere experimentală pentru deshidratarea turbei, să fac probele necesare în cursul sezonului, iar după aceea, din toamna viitoare, vom fi în măsură să organizăm pentru anul 1923 extracția turbei în orice proporție, potrivit cu mijloacele ce ne vor fi puse la dispoziție.

N.B.
care anume
este acest
coeficient?

Principalul lucru este că la această întreprindere putem să obținem nu brichete de turbă, ci direct praf de turbă, care arde la cazane ca păcura, cu flacără lungă și cu un coeficient caloric extrem de ridicat.

de cine?
cînd?

Mă încumet să mă adresez direct dumneavoastră pentru că toate drepturile cu care am fost investiți cîndva de dumneavoastră și de Consiliul Comisarilor Poporului ne-au fost de mult luate, și cele mai urgente lucrări stag-nează la noi pentru că n-avem posibilitate să cumpărăm produse alimentare — nu avem bani; dacă am avea bani, am putea să cumpărăm oricîte produse alimentare vrem, fără a deranja cit de cit Comisariatul poporului pentru aprovizionare, și să executăm toate lucrările necesare.

Cu toată stima, *R. Klasson*

- Cite o copie: 1) lui Smolianinov,
2) lui Ivan Ivanovici Radcenko,
3) Comisiei de stat a planificării,
4) lui Krasin.

Scrisă la 31 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

CĂTRE R.E. KLASSON

Dirrecția exploatării hidraulice a zăcămintelor
de turbă, str. Sadovniki, 11

Ing. Robert Eduardovici Klasson

Cite o copie pentru: Smolianinov, I.I. Radcenko,
prezidiul Comisiei de stat a planificării, Krasin

Am primit și am citit comunicarea dumneavoastră din 31 august. Dacă știrea ce mi-ați trimis-o — că ați rezolvat în mod indiscutabil problema deshidratării turbei pe scară industrială — corespunde întru totul realității, înseamnă că e vorba de un lucru de enormă importanță. Este necesar să procedăm imediat la o verificare și la o expertiză tehnică, iar după aceea să luăm o hotărîre în privința repartizării produselor alimentare cerute de dumneavoastră și a alocării de valută străină. Trebuie să ne comunicați ce cantități anume de produse alimentare cereți și cîtă valută străină.

Cele spuse de dumneavoastră, că drepturile ce v-au fost acordate de C.C.P. v-au fost de mult luate, mă miră, pentru că nimeni nu era în drept să vi le ia.

Vă rog să organizați o consfătuire la care să participe tov. Radcenko, un reprezentant al Comisiei de stat a planificării, precum și Smolianinov și Krasin¹⁶⁵. Întrucît Krasin pleacă la 7 septembrie, ar fi de dorit ca pînă la această dată totul să fie terminat. Acestei consfătuiri îi revin următoarele sarcini: să ia măsuri pentru verificarea celor comunicate de dumneavoastră și să stabilească cantitățile de produse alimentare și de valută străină pe care urmează să le primiți, precum și condițiile în care trebuie să vi se elibereze.

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 31 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

240

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV¹⁶⁶

**Urgent
Important**

Tovarășe Smolianinov,

Trebuie să vedeți ce-i cu telegrama asta. Ce mai e și cu acest „schimb forțat de mărfuri“? Care este echivalentul *real*. Interesați-vă la *A.P. Smirnov*. Trimiteți o depeșă lui Ponomarenko și vedeți ce răspunde.

Lenin

31.VIII

Scrisă la 31 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

241

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV

Pentru Smolianinov; o copie lui Briuhanov

S-a primit la 12 august o telegramă din Angora în care se comunică că medjilisul a adoptat hotărîrea să pună la dispoziția mea, pentru frații ruși înfometateți, toate cerealele din regiunea Samsun care aparțin statului¹⁶⁷. Vă rog să luați legătura cu Comisariatul poporului pentru afacerile externe și cu Comisariatul poporului pentru comerțul exterior, pentru a vedea cum stau într-adevăr lucrurile și a lua de urgență măsurile cuvenite.

Lenin

31 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

242

CĂTRE V.V. ADORATSKI

Tovarășe Adoratski,

Cererea adresată de Lavrentieva¹⁶⁸ am transmis-o lui Smolianinov (el îl înlocuiește pe Gorbunov în calitate de director al treburilor C.C.P.) ca s-o trimită la organul de resort.

Eu în nici un caz nu mă pot amesteca în treaba asta și în altele similare; și tot ajutorul pe care puteți să-l dați solicitanților trebuie să fie de ordin „juridic”, adică să-i învățați (și să-i ajutați) să lupte pentru drepturile lor, după toate regulile luptei pentru drepturi, care în R.S.F.S.R. e ocrotită de lege.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 31 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

243

CĂTRE V.M. MOLOTOV,
PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL
C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA¹⁶⁹

Consider că argumentele prezentate de Kissin și Briuhanov sînt juste. Votez pentru propunerea lor. Problema nu poate fi adusă în fața Comitetului Central înainte de a fi supusă spre examinare Consiliului Comisarilor Poporului.

Lenin

31.VIII

Scrisă la 31 august 1921

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

244

O SCRISOARE ADRESATĂ LUI P.I. POPOV ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

Pentru șeful Direcției centrale de statistică
sau pentru locțiitorul lui

Cîte o copie:

- 1) Direcției centrale de statistică,
- 2) mie,
- 3) prezidiului Comisiei de stat a planificării
(de adăugat *r u g ă m i n t e a* mea ca tov.
Sereda sau tov. Strumilin să-și pună avizul)

1.IX.1921

Programul de lucrări, care mi-a fost trimis fără să se indice data, se reduce la cererea de a vă pune la dispoziție anumite mijloace materiale suplimentare.

Așa ceva, deocamdată, nu se poate face.

De aceea *întregul* program trebuie *re d u s* în așa fel, încît lucrările necesare să poată fi continuate (și totodată să fie executate mai sistematic și terminate mai repede) cu mijloacele existente *î n m o m e n t u l d e f a ț ă*.

Propun ca această reducere să fie efectuată imediat; iar problema alocării unor mijloace suplimentare să fie aminată *cam pînă în noiembrie*.

Reducerea programului trebuie făcută în așa fel ca (pînă la alocarea de noi mijloace) să nu fie menținute decît lucrările *cele mai necesare*. Printre acestea trebuie să figureze:

1. Situații lunare de repartizarea produselor alimentare de către stat.

Forma în care urmează să fie prezentate situațiile trebuie stabilită, împreună cu Comisariatul poporului pentru aprovizionare, cam în felul următor:

a) numărul celor care primesc pîine (pentru început ar fi, poate, mai prudent să ne limităm la pîine dacă nu există posibilitatea de a prezenta și date despre toate

celelalte produse care se distribuie — atit despre cele alimentare, cit și despre cele nealimentare)

cite $\frac{1}{4}$ de funt

$\frac{1}{2}$ „ „

$\frac{3}{4}$ „ „

1 funt ș.a.m.d.

b) categoriile după profesiuni, ocupații etc.

c) total: numărul celor ce primesc piine și cantitatea de piine distribuită.

Datele cele mai urgente sînt cele privind Moscova și Petrogradul; urmează apoi guberniile Moscova și Petrograd, *principalele gubernii industriale* (Ivanovo-Voznesensk, Donbass, Baku, Ural etc.) și, în sfîrșit, celelalte gubernii.

2. Situații lunare cu privire la întreprinderile care sînt în curs de a trece la aprovizionarea colectivă.

Atita timp cit sînt puțin numeroase, ele trebuie luate toate sub observație (ceea ce s-a și propus în memoriul dumneavoastră, pag. 2, paragr. 1). Mai tîrziu, cînd vor fi foarte numeroase, urmează să se studieze *amănunțit* $\frac{1}{5}$ sau $\frac{1}{10}$ din ele, alese prin sondaj.

Într-un cuvînt, toate întreprinderile care au trecut la aprovizionare colectivă.

Dările de seamă pe care le-ați stabilit pentru aceste întreprinderi sînt prea ample (pag. 2 la sfîrșit, paragr. 2). Se pot cere — și trebuie cerute — dări de seamă mai scurte, care să cuprindă numai ceea ce este mai important.

3. Pentru situațiile lunare, statistica industrială curentă trebuie redusă, punînd pe primul loc, ca absolut necesară, indicarea *cantităților de produse fabricate*, și numai a celor mai importante.

Este absolut necesar ca aceste date să fie prezentate lunar.

Celelalte date nu sînt neapărat necesare și nu e nevoie să fie elaborate atit de urgent, ci pe măsură ce Direcția centrală de statistică va dispune de forțele și mijloacele necesare.

4. Producția, repartiția și consumul de combustibil.

Este absolut necesar ca în fiecare lună să fie prezentate date totalizatoare.

Programul să fie elaborat împreună cu Direcția generală a combustibilului, modificînd cît mai puțin formele care sînt azi în vigoare.

5. Situații lunare în ce privește schimbul de mărfuri (Comisariatul poporului pentru aprovizionare și Uniunea centrală a cooperativelor de consum), întocmite într-o formă cît se poate de scurtă: în schimbul cutărei cantități de cereale s-au livrat cutare cantități de produse, pe județe.

6. Este greu, firește, de obținut o evidență a muncii în instituțiile sovietice, așa cum ați și arătat în anexa nr. 1, paragr. IV. Dar greu nu e tot una cu imposibil. Dacă nu în fiecare lună, atunci o dată la 2—3 luni este absolut necesar ca, măcar pentru început, să fie prezentate situații despre „efectivul de cadre“, în comparație cu perioada de dinainte de război sau în comparație cu alte departamente, alte gubernii etc., cu o subîmpărțire rațională a tuturor salariaților pe categorii (cei cu munci de răspundere; simpli funcționari de birou; personal de serviciu — cu enumerarea aproximativă a unor categorii).

Trebuie făcută o comparare a celor mai mari și a celor mai mici state de personal pe gubernii etc., a celor din Moscova și Petrograd în primul rînd.

Hotărîrile ultimului congres al Sovietelor obligă în mod categoric Direcția centrală de statistică să procedeze la un studiu statistic al activității instituțiilor noastre sovietice, al efectivului lor de salariați etc.¹⁷⁰

7. Să fie alese pentru acest studiu un număr *nu prea mare* de întreprinderi tipice (fabrici, sovhozuri) și *instituții* (α) din cele mai bune, exemplare; (β) din cele mijlocii și (γ) din cele mai slabe.

Restul, în afară de aceste 7 paragrafe, trebuie redus.

Vă rog să-mi comunicați părerea dumneavoastră în ce privește fondul chestiunii, cît și în ce privește termenul de elaborare a programului de lucru.

Președintele C.M.A., *Lenin*

245

O NOTĂ CĂTRE V.A. SMOLIANINOV
ȘI O TELEGRAMĂ ADRESATĂ
LUI P.A. BOGDANOV

Tovarășe Smolianinov,

Vă rog să-i trimiteți lui *P. Bogdanov* (președintele *Consiliului economic superior*) la *Harkov* următoarea telefonogramă:

Harkov

Tov. Bogdanov, președintele *Consiliului economic superior*
O copie pentru *Ciubar*

În „*Ekonomiceskaia Jizn*“, Kaktin scrie despre niște fraude monstre, comise în bazinul Krivoi Rog, precum și despre revoltătoarea lipsă de spirit gospodăresc care domnește acolo. Vedeți care e situația și stabiliți cât mai precis cine sînt cei ce răspund personal de ea.

Președintele C.M.A., *Lenin*

1.IX

Scrisă la 1 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

246

CĂTRE V.M. MOLOTOV¹⁷¹

Tovarășe Molotov,

Toate aceste probleme (cite se află în acest plic) trebuie urgent rezolvate de Biroul Politic. E necesar să înștiințați chiar azi părțile interesate și, pentru mine (2.IX), să le invitați la Biroul Politic. Sper că dumneavoastră trei (Molotov + Kamenev + Stalin) vă veți descurca singuri și veți lua o hotărîre.

Lenin

1.IX

Scrisă la 1 septembrie 1921

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV¹⁷²

Tovarășe Smolianinov,

Trebuie pregătită această problemă pentru a fi pusă în discuția *Consiliului Muncii și Apărării* (cine este *adjunctul* lui Bogdanov? Sapronov? E nevoie și de asentimentul lui).

Nu este clar dacă au fost alese *numai* cele mai bune fabrici. *Numărul* fabricilor a fost redus cum trebuie?

Sau „necesarul“ a fost calculat pentru o *mulțime* de fabrici șubrede și neviabile.

E necesar ca această problemă, precum și altele să fie *lămurite mai exact*.

Lenin

1.IX

Scrisă la 1 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXVII

Se tipărește după manuscris

CĂTRE V. A. SMOLIANINOV¹⁷³

Tovarășe Smolianinov,

Trebuie: (1) să lămuriți dacă tovarășii gruzini au respectat condiția de a nu acorda vreo concesiune fără consimțământul nostru (a fost într-adevăr prevăzută o asemenea condiție? pe linie de partid?).

(2) Să vedeți dacă condițiile prevăzute în respectivul contract sînt sau nu avantajoase (bunăoară, cine este superarbitrul?). Pentru aceasta trebuie să desemnați, prin intermediul Comitetului Central, 1—3 experți, care să fie însărcinați să prezinte în scris concluziile lor.

Faceți și una și alta (prin intermediul Comitetului Central).

1.IX

Lenin

Scrisă la 1 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

249

O NOTĂ CĂTRE A.S. ENUKIDZE
ȘI O SCRISOARE ADRESATĂ UNOR
MEȘTEȘUGARI PERSANI¹⁷⁴

Tovarășe Enukidze,

Vă trimit confirmarea cerută. Poate că dumneavoastră știți cui și cum poate fi transmisă.

1.IX

Lenin

Dragi tovarăși,

Confirm primirea cadoului ce mi-a fost trimis de meșteșugarii persani și le adresez multe mulțumiri și un călduros salut.

1.IX.1921

Lenin

*Publicate pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

250

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV

Pentru *Smolianinov*

Trebuie să examinați această chestiune, să vă sfătuiți cu Gorbunov și să imprimați cercetărilor o orientare sau alta¹⁷⁵.

1.IX

Lenin

Scrisă la 1 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

251

CĂTRE G.V. CICERIN¹⁷⁶

Trebuie să-i mai „*tăi em nasu!*” acestui Skobelev. Numirea lui Noulens este o manifestare de insolență.

Lenin

1.IX

Scrisă la 1 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

252

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV¹⁷⁷

Tovarășe Smolianinov,

În legătură cu această chestiune trebuie să aflăm amănunte de la *Kurski*. El a fost de altă părere. Să facem un control *mai riguros* prin intermediul lui.

Lenin

1.IX

Scrisă la 1 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

253

ÎNSEMNĂRI PE O SCRISOARE
A LUI G.O. GRAFTIO ȘI O
ÎNSĂRCINARE PENTRU N.P. GORBUNOV

...Dacă dispuneți de timp liber, puteți vedea (din acest memoriu. — *Nota red.*) în ce condiții de nemaipomenită harababură birocratică, iresponsabilă, iar uneori parcă și

N.B. ||| de rezistență deliberată, sîntem nevoiți să construim noi
instalația de forță hidroelectrică de pe Volhov, a cărei
temelie ați pus-o acum trei ani prin tovarășul Smidovici.

...E cit se poate de dureros pentru mine că trebuie să vă răpesc din timpul dumneavoastră atât de prețios. Ceea ce mă determină să fac totuși acest pas este profunda mea convingere că centrala de pe Volhov trebuie construită cu orice preț și în termenul cel mai scurt. ||| N.B.

Urgent

Tovarășe *G o r b u n o v*,

Ocupați-vă dumneavoastră de acest caz (sau transmiteți-l lui Smolianinov, punându-vă de acord cu el).

Declarația și memoriul din 25.VIII al tovarășului Graftio, inginerul-șef al șantierului centralei electrice de pe Volhov, dau la iveală atât o *infracțiune* (tergiversare), cât și o serie de greșeli ale Consiliului economic superior sau ale Sovietului de deputați din Petrograd, sau ale Consiliului Muncii și Apărării, sau ale tuturor acestor instituții luate la un loc.

De aceea vă rog:

(1) să însărcinați numai decît, în numele meu, Comisariatul poporului pentru justiție să ancheteze acest caz și să *defere justiției pe vinovați*. În termen de o săptămînă să raportați *Consiliului Muncii și Apărării* ce măsuri ați întreprins.

(2) Să convocați o consfătuire (Consiliul economic superior + Sovietul de deputați din Petrograd + Comisia de stat a planificării, cu participarea altor departamente interesate) care să elaboreze în termen de o săptămînă un proiect de hotărîre a *Consiliului Muncii și Apărării* cu privire la măsurile necesare pentru urgentarea lucrărilor și buna lor organizare¹⁷⁸ (poate că într-un fel asemănător cu cel al trustului inului și prevăzînd drepturi sporite pentru Graftio).

Președinte C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Comunicați-mi cum a fost executată prezenta dispoziție

Lenin

2.IX

Scrisă la 2 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

INSEMNĂRI PE UN MEMORIU AL LUI N.N. KRESTINSKI ȘI ÎNSĂRCINĂRI PENTRU N.P. GORBUNOV

Tovarășului președinte al C.C.P.

...În îndeplinirea îndatoririlor ce le revin, organele financiare centrale și locale au de făcut față în ultimul timp unor situații extrem de dificile și defavorabile, provocate în primul rînd de faptul că organele executive ale Puterii sovietice nesocotesc cu desăvîrșire prevederile Constituției referitoare la întocmirea bugetelor și la efectuarea de cheltuieli în raport cu resursele bugetare, ceea ce are o influență extrem de dăunătoare asupra situației generale a bugetului și provoacă perturbări extraordinare în sistemul circulației monetare.

N.B.

Pentru exemplificare este de ajuns să menționez aici următoarele împrejurări: 1) în unele regiuni, plata muncitorilor nu se face după salariile tarifare, ci după prețurile existente pe piața liberă, astfel că se ajunge citeodată la 700 000 de ruble de om pe zi (regiunea Volgăi, guberniile din vest și din est); 2) la teatrele sovietice artiștii și lucrătorii nusint retribuiți după salariile tarifare, ci cu adaosuri care ajung să depășească cu sute de procente salariile tarifare (astfel, în bugetul Comisariatului poporului pentru învățămînt cheltuielile pentru întreținerea teatrelor se ridică la 29 de miliarde, în timp ce pentru întreținerea instituțiilor de învățămînt superior se cheltuiesc doar 17 miliarde; 3) achiziționarea de către instituțiile și întreprinderile sovietice pe piața liberă a obiectelor de care au nevoie — bineînțeles, la prețuri libere — a devenit un fenomen obișnuit, aproape o regulă...

așa ceva
e revol-
tător!!!

Dar cum și-au însușit-o fără aprobarea Comisariatului poporului pentru finanțe

O confirmare mai grăitoare a lipsei de sistem în cererea de semne monetare de la organele financiare o poate oferi practica însușită chiar la Moscova de către instituțiile sovietice, potrivit căreia organele Sovietului din Moscova fac totul pentru ca secția financiară Moscova să le pună la dispoziție semne monetare în valoare de 3 miliarde de ruble pe zi, adică 75 de miliarde pe lună, în timp ce, după cum

reiese din datele secției bugetare și ale casieriei centrale a Comisariatului poporului pentru finanțe, pentru secția financiară Moscova s-au deschis pînă în prezent credite în valoare de numai 188 de miliarde de ruble, adică, în medie, de cel mult 27—30 de miliarde pe lună...

Tovarășe Gorbunov,

Trimiteti, din partea mea, o adresă de felul următor *Comisariatului poporului pentru finanțe + Comisariatului poporului pentru Inspekția muncitorească-țărănească + președintelui Micului C.C.P. :*

Comisarul poporului pentru finanțe și cel pentru Inspekția muncitorească-țărănească (sau adjuncții lor) sînt însărcinați să convoace imediat o consfătuire la care să participe și președintele *Micului C.C.P.*, precum și tovarășul Gorbunov, directorul treburilor C.C.P., pentru a elabora și prezenta în termen de o săptămînă, Consiliului Comisarilor Poporului proiecte de hotărîre pentru lupta împotriva încălcărilor de lege menționate aici. Atrag atenția Inspekției muncitorești-țărănești asupra lipsei de vigilență de care a dat dovadă.

Cum au putut fi tolerate pînă acum revoltătoarele cazuri menționate în acest memoriu? În special depășirile de cheltuieli pentru teatre, la Comisariatul poporului pentru învățămînt?

Președintele C.C.P., *Lenin*

2.IX

Tovarășe Gorbunov,

Urmăriți ca această dispoziție să fie executată întocmai și fără întîrziere. Dacă vreți, puteți să trimiteți în locul dumneavoastră pe Smolianinov sau să lăsați să se țină doar o consfătuire în trei.

Lenin

2.IX

Scrisă la 2 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară, parțial, în 1928,

în „Culegeri din Lenin“, vol. VIII

Se tipărește pentru prima oară în întregime, după manuscris

255

TELEFONOGRAMĂ
ADRESATĂ LUI I.N. BORISOV

Comisariatul poporului pentru căile de comunicație
Tovarășului Borisov

Prin prezenta vă cer să luați măsuri pentru imediată încărcare și urgentă trimitere la destinație a încărcăturilor pentru șantierul de la Kașira care au fost blocate în gara Moscova, pe linia Moscova — Kazan, precum și în alte gări ale nodului de cale ferată Moscova.

Vagoanele trebuie expediate cu cea mai mare viteză. Informați-mă de executarea acestei dispoziții*.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Lenin

Scrisă la 2 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat completat
și semnat de V.I. Lenin*

256

CĂTRE A.I. DOGADOV ȘI V.V. KUIBIȘEV¹⁷⁹

*Consiliul Central al sindicatelor, pentru tov. Dogadov
și tov. Kuibîșev*

Vă rog să-mi comunicați pe scurt părerea dumneavoastră despre conținutul acestui memoriu, în general, și despre problema subliniată la pagina 4, în special.

2.IX.1921

Lenin

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

* Ultima frază a fost scrisă de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

Tov. Dovgalevski,

Vă rog să-mi prezentați o serie de date în legătură cu situația în care se află la noi radiotelefonია.

1) Postul central de emisiune de la Moscova funcționează? Dacă da, câte ore pe zi? La câte verste depărtare se poate comunica?

Dacă nu, ce-i lipsește?

2) Se fabrică aparate de recepție, aparate prin care se poate asculta ce se transmite de la Moscova (și câte anume)?

3) Cum se prezintă situația cu difuzoarele, cu aparatele care oferă posibilitatea ca o sală (sau o piață) întregă să asculte ce se transmite de la Moscova? Și așa mai departe.

Tare mă tem că și de data asta treaba „a adormit“ (după un blestemat obicei al Oblomovilor ruși, care fac ca totul și toate să *adoarmă*).

S-a „promis“ de multe ori, dar toate termenele au fost de mult depășite!

Această chestiune prezintă pentru noi o importanță *excepțională* (mai ales pentru propaganda în Orient). Orice târăgănare și orice neglijență în acest domeniu constituie o crimă.

În străinătate, toate acestea există de pe acum; putem — și trebuie — să cumpărăm ce ne lipsește. După toate probabilitățile există undeva o nepăsare criminală.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

2.IX.1921

*Publicată pentru prima oară,
parțial, în 1932,
în revista „Radiofront“ nr. 3*

*Publicată în întregime în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tiprește după manuscris

259

CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL
C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

Tovarăşului Stalin şi tuturor membrilor *B i r o u l u i*
P o l i t i c

Vă rog foarte mult să citiţi scrisoarea lui Safarov¹⁸¹
şi să parcurgeţi rezoluţiile Congresului al VI-lea al Parti-
dului Comunist din Turkestan.

Cred că Safarov are *perfectă dreptate*.

Lenin

2.IX

Scrisă la 2 septembrie 1921

Se tipăreşte pentru prima oară,
după manuscris

260

CĂTRE G.V. CICERIN¹⁸²

Tovarăşe Cicerin,

Cred că trebuie: (1) să publicăm această ştire în
presă pentru a stîrni comen-
tarii;

(2) s-o transmitem la radio;

(3) s-o includem în „*cartea*“ ne-
legiuirilor comise de Antantă.

Lenin

2.IX

Scrisă la 2 septembrie 1921

Se tipăreşte pentru prima oară,
după manuscris

261

CĂTRE N. P. GORBUNOV

Tovarăşe Gorbunov,

Chiar acum am semnat mandatele pentru preşedintele
şi membrii Comisiei extraordinare pentru export de pe

lingă Consiliul Muncii și Apărării (pentru Rikunov, Peatigorski, Valaev și Vladimir Spiridonovici Erma-
kov). Vă rog să luați cunoștință de componența acestei
comisii și de regulamentul ei de funcționare, iar după
aceea să vă informați sistematic asupra mersului lucră-
rilor ei, să studiați *dărilor ei de seamă* și să-mi
comunicați conținutul lor.

Mă folosesc de acest prilej pentru a vă atrage atenția
asupra necesității unei juste repartizări a lucrărilor între
dumneavoastră și Smolianinov (și Boris Volin, dacă o să
reușiți să-l atrageți și pe el) și a unei bune organizări
a întregii activități a direcției treburilor Consiliului
Comisarilor Poporului și Consiliului Muncii și Apărării.

E nevoie de o precisă delimitare a funcțiilor între
dumneavoastră și Smolianinov. Fiecare trebuie „*să aibă
în supraveghere*“ anumite *probleme* (plugurile electrice;
întreprinderile de exploatare hidraulică a zăcămintelor
de turbă; aprovizionarea colectivă; tarifele etc. etc.).

Pentru fiecare problemă, fie ea „veche“ sau nouă,
trebuie strinse în mod sistematic laolaltă toate docu-
mentele și toate informațiile pentru a putea găsi tot-
deauna ușor orice atunci când e nevoie.

În afară de repartizarea între dumneavoastră a proble-
melor în legătură cu „frontul economic“, care este în
momentul de față cel mai important, este necesar să repar-
tizați (sau să luați în întregime dumneavoastră personal)
și acele comisariate ale poporului care nu se ocupă de
problemele din domeniul economiei și să „urmăriți“
activitatea lor cu ajutorul dărilor de seamă ale comisiilor
economice guberniale și județene sau în alt mod.

În legătură cu fiecare „problemă“ trebuie să se efec-
tueze din când în când (o dată pe săptămână, o dată pe
lună sau o dată la două luni, după caracterul și impor-
tanța problemei, precum și *inopinată*) un *control* asupra
îndeplinirii *efective* a sarcinilor. Acesta este lucrul
cel mai important și mai necesar. Rezultatele fiecărui
control trebuie consemnate.

· Cred că, atunci când veți fi trei oameni (dumneavoastră
+ Smolianinov + B. Volin sau altcineva, dacă nu veți

reuși să-l atrageți pe Volin) veți fi în măsură ca (împreună cu un mic număr de funcționari care să vă ajute) să faceți față tuturor lucrărilor — firește, cu condiția, pe de o parte, de a asigura o punctualitate absolută, iar pe de altă parte, de a transmite tot ce puteți și trebuie să transmiteți publicației „*Ekonomiceskaia Jizn*“, Comisiei de stat a planificării și celorlalte instituții corespunzătoare. Pentru citirea dărilor de seamă ale organelor județene va trebui să mai atragem încă o serie de oameni, avînd grijă ca după ce le vor citi să semneze neapărat pe o foaie anexată la fiecare dare de seamă: vom atrage și publicațiști, și o serie de vechi membri de partid, precum și cîțiva specialiști. Cînd numărul dărilor de seamă pe care le veți primi va începe să crească, veți întocmi o listă a „celor care ajută la citirea dărilor de seamă“ și veți stabili o ordine *s t r i c t ă* pentru înapoierea materialelor citite.

Vă rog să dați să se facă o copie la mașină după această scrisoare și să mi-o trimiteți împreună cu răspunsul dumneavoastră în legătură cu planul de repartizare și organizare a tuturor lucrărilor direcției treburilor Consiliului Comisarilor Poporului și Consiliului Muncii și Apărării.

În special trebuie urmărită cu deosebită atenție activitatea Direcției exploatării hidraulice a zăcămintelor de turbă, atît în ce privește comenzile de pompe de turbă pentru sezonul 1922 care au fost deja făcute în străinătate, cît și în legătură cu recenta comunicare a lui R.E. Klasson cu privire la problema deshidratării, care a fost rezolvată de el¹⁸³.

Totodată vă trasez ca sarcină să cercetați de ce nu lucrează uzina suedeză „Nitves și Holm“ („*Ekonomiceskaia Jizn*“ nr. 194, p. 4)¹⁸⁴. „*A durat prea mult întocmirea formelor*“ în legătură cu comanda pentru turbinele hidraulice! Și asta în timp ce ducem o lipsă atît de mare de ele!! Așa ceva e culmea neobrăzării și a nerușinării!! *G ă s i ț i - i* neapărat pe vinovați, ca să-i putem osîndi ca pe niște ticăloși, să le putrezască oasele la închisoare.

Stabiliți răspunderi *personale precise* pentru activitatea acestei uzine și pentru îndeplinirea comenzilor ce i-au fost făcute.

În general, stabilirea unei răspunderi personale precise constituie una din sarcinile cele mai importante ale direcției treburilor Consiliului Comisarilor Poporului și Consiliului Muncii și Apărării. Îndeplinirea ei va fi urmărită de mine cu mai multă strictețe decît orice. În caz de nevoie, atrageți numai decît în această acțiune Comisariatul poporului pentru justiție și Inspekția muncitorească-țărănească sau cîte un „expert“ din partea lor.

Încă o chestiune. Secția pentru știință și tehnică a Consiliului economic superior se pare că a adormit de-a binelea. Trebuie s-o trezim sau să punem în mod categoric chestiunea izgonirii acestor trîntori savanți, iar apoi să stabilim neapărat, în mod exact, cine va răspunde pentru informarea noastră precisă, practică, la timp, și nu într-o formă birocratică, despre realizările tehnicii europene și americane. Între altele, trebuie să avem aici, la Moscova, cîte un exemplar din *toate* mașinile cele mai importante și *mai moderne* pentru a studia mecanismul lor și a-i învăța și pe alții. (Mi-au spus doi ingineri că în America drumurile se construiesc cu ajutorul unei mașini care transformă drumurile vicinale în șosele prin simpla ei forță de apăsare; cît de importantă ar fi folosirea unor astfel de mașini în țara noastră semibarbară, cu drumuri desfundate!)

Trebuie să luăm măsuri ca secția pentru știință și tehnică a Consiliului economic superior și numeroșii ei trîntori din străinătate să nu-și mai piardă vremea degeaba, sau să-i *înlocuim cu alți oameni*.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 3 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1923,
în „Culegeri din Lenin“, vol. VIII

Se tipărește după manuscris

262

O SCRISOARE ADRESATĂ LUI D.I. KURSKI ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

Tovarășului Kurski, *comisar al poporului pentru justiție*, și adjunctului său, precum și tuturor membrilor colegiului

de dactilografiat:

o hîrtie cu antet

cite o copie

{	1) pentru destinatar,
	2) pentru mine,
	3) pentru Avanesov,
	4) pentru Gorbunov și Smolianinov.

3.IX

V-am trimis, prin directorul treburilor Consiliului Comisarilor Poporului, o reclamație a profesorului Graf-tio, însoțită de niște documente în legătură cu uluitoare cazuri de birocrațism.

Acest birocrațism este un fenomen foarte obișnuit mai cu seamă în instituțiile orașului Moscova și în cele centrale. Și tocmai de aceea se impune să acordăm mai multă atenție combaterii lui.

Impresia mea este că Comisariatul poporului pentru justiție are, în această problemă, o atitudine pur formală, adică complet greșită.

De aceea este necesar:

- 1) să aduceți această chestiune în fața justiției¹⁸⁵;
- 2) să faceți totul pentru ca vinovații să fie înfierăți în coloanele presei și să li se aplice *sanctiuni* severe;
- 3) să interveniți pe lângă Comitetul Central ca să îndemne pe judecători să pedepsească cu mai multă asprime birocrațismul;

4) să organizați o consfătuire a judecătorilor din Moscova, a membrilor tribunalelor etc., în vederea elaborării unor măsuri *eficace* de combatere a birocrațismului;

5) să intentați neapărat în toamna aceasta și în iarna 1921—1922 la Moscova vreo 4—6 procese în legătură cu manifestările de târăgăneală birocrațică constatate în

acest oraș, alegind în acest scop cazuri mai „elocvente“ și făcând din fiecare un proces *politice*;

6) să găsiți printre comuniștii mai colțoși și mai combativi (printre care și Sosnovski), măcar 2—3 „experți“ pricepuți în procese de birocratism, care să învețe să *lovească* în cei ce se fac vinovați de târăgănare birocratică;

7) să dați publicității o scrisoare *bine* întocmită, judicioasă, nebirocratică (o circulară a Comisariatului poporului pentru justiție) în legătură cu lupta împotriva birocratismului.

De această sarcină, extrem de importantă, vor răspunde *personal* comisarul poporului și adjunctul său; rog să fiu informat *în mod regulat* asupra îndeplinirii ei.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 3 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară
la 6 februarie 1927,
în ziarul „Pravda“ nr. 30*

Se tipărește după manuscris

263

O NOTĂ CĂTRE N.P. BRIUHANOV ȘI O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI H.G. PESTUN¹⁸⁶

Tovarășe Briuhanov,

Îi trimit astăzi o telegramă lui Pestun; copia ei o puteți lua de la Gleasser. Dacă e nevoie și de o directivă din partea Comitetului Central, trimiteți un *proiect* pentru întregul ei text.

Textul telegramei înapoiati-l directorului treburilor C.C.P.

Lenin

3.IX

Gomel, pentru Pestun,
președintele comitetului executiv gubernial

Vă rog să aplicați cu toată strictețea directivele date de Sviderski și Reske. Am fost informat că într-o serie

de cazuri ați încălcat normele fixate de organele centrale în domeniul lucrărilor Comisariatului poporului pentru aprovizionare. Vă previn că, dacă se va stabili că ați mai încălcat o singură dată hotărârile și normele fixate de centru și dacă nu veți ajunge să lucrați în mod organizat și în deplină armonie cu Reske, vă voi trage la răspundere pe dumneavoastră personal. Răspundeți-mi în câteva cuvinte, printr-o telegramă, și în mod amănunțit, printr-o scrisoare.

Președintele C.M.A., *Lenin*

Scrisă la 3 septembrie 1921

*Publicate pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

264

O NOTĂ CĂTRE V.A. SMOLIANINOV ȘI O SCRISOARE ADRESATĂ LUI N.M. KNIPOVICI

Pentru Smolianinov

Tovarășe Smolianinov,

Citiți această scrisoare și păstrați-o *în cel mai strict secret*; n-o arătați nimănui¹⁸⁷.

N.M. Knipovici este nu numai o forță științifică de primul rang, dar și un om de o onestitate ireproșabilă.

Trebuie făcute din timp în timp controale la Direcția generală a industriei piscicole, pentru a vedea cum stau lucrurile.

Trimiteți-i lui N.M. Knipovici prin fiul său, Boris N. Knipovici (care locuiește în Moscova și lucrează la *Comisariatul poporului pentru agricultură*), următoarea scrisoare din partea mea (trebuie bătută la mașină pe o hîrtie cu antet):

Tovarășului N. M. Knipovici

Stimate Nikolai Mihailovici,

Vă mulțumesc foarte mult pentru ampla scrisoare din 6.VIII. Dumneavoastră, desigur, urmăriți cum merg

treburile la Direcția generală a industriei piscicole. Vă rog foarte mult să-mi trimiteți din cînd în cînd notă în legătură cu mersul lucrărilor, precum și propuneri practice, dacă dintr-un motiv sau altul acestea „întîmpină piedici“ din partea Direcției.

Cu sinceră considerație, *Lenin*

3.IX.1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

265

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV

Pentru Smolianinov

Aici se află Lapinski, care a venit de la Berlin (el poate fi găsit prin Radek). S-a angajat să îndeplinească o sarcină încredințată de mine, în legătură cu întocmirea unui atlas școlar, și care privește în special studierea imperialismului contemporan. Vă rog să stați de vorbă cu el, să lămuriți cum merge treaba (cînd termină ce are de făcut etc.) și să puneți în concordanță această lucrare cu ceea ce se face de către comisia de la Petrograd de sub președinția lui Kaisarov; totodată, să faceți o confruntare între constatările dumneavoastră și documentele care se află la secretariat.

Lenin

3.IX.1921

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după o copie
dactilografiată

266

DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

§ 21

Nu semnez.

*E prea devreme pentru a tipări o asemenea culegere*¹⁸⁸.

Mai întâi să publicăm o *scurtă* comunicare în ziare care să cuprindă următoarele indicații: unde trebuie căutate datele necesare? ce este mai important? etc.

În decurs de o lună (3—30.IX), culegerea va fi redactată de *trei ori* și *abia* după aceea va fi prezentată spre aprobare pentru a fi publicată.

Lenin

3.IX

Scrisă la 3 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

267

CĂTRE G.D. ȚIURUPA

Șantierul de la Kașira, pentru G.D. Țiurupa

Mi s-a comunicat că v-ați oferit să-l găzduiți acolo, la dumneavoastră, pe tovarășul Krjijanovski în timpul concediului de odihnă. Vă fac răspunzător dacă în decurs de o lună, cât se va afla în concediu, fi veți permite, sub orice motiv, tovarășului Krjijanovski să plece la Moscova. Apropo: comunicați-mi dacă ați primit vreun răspuns de la Stomoneakov și cât de regulat — sau cu ce întârziere — sînt efectuate lucrările pe șantierul de la Kașira.

Lenin

*Dictată la telefon,
la 3 septembrie 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

268

CĂTRE N.P. GORBUNOV ȘI V.A. SMOLIANINOV¹⁸⁹

Pentru *Gorbunov* și *Smolianinov*

Trebuie să acordăm acestei probleme o atenție deosebită:

1) să cerem rapoarte *exacte* din partea Comisariatului poporului pentru comerțul exterior al Bielorusiei;

2) să folosim experiența acestui comisariat pentru întreaga Uniune centrală a cooperativelor de consum din R.S.F.S.R.;

3) să luăm măsuri pentru a reduce lipsa de mărfuri și dincolo de limitele Bielorusiei.

Sfătuiți-vă cu Kissin, luați măsuri și comunicați-mi și mie.

Lenin

3.IX

Scrisă la 3 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

269

CĂTRE N.P. GORBUNOV¹⁹⁰

Tovarășe Gorbunov,

Transmiteți acest chestionar la *Ceka*.

Tihvinski nu a fost arestat în mod „întimplător”: chimia și contrarevoluția nu se exclud între ele.

Lenin

3.IX

Scrisă la 3 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

270

*CĂTRE SECRETARUL COMITETULUI EXECUTIV AL COMINTERNULUI

Este extrem de important pentru noi să obținem în mod regulat date exacte despre mersul colectelor inițiate de muncitorii din străinătate pentru ajutorarea înfome

taților din Rusia. În legătură cu aceasta, Biroul Politic a adoptat ieri o hotărîre*, care v-a fost trimisă și dumneavoastră. Aș considera că e necesar să fie desemnate persoane responsabile pentru fiecare țară sau pentru un grup de țări, și aceste persoane să urmărească presa muncitorească a diferitelor partide și să scoată din ea cifre exacte, limitîndu-se, firește, numai la: 1) totalurile colectelor; 2) indicarea exactă a valutei în care s-a făcut colecta; 3) indicarea termenului în care s-a făcut colecta; 4) denumirea ziarelor din care au fost luate datele respective și a partidului sau a organizației care a efectuat colectele.

Trebuie separate într-o rubrică specială hotărîrile adoptate de partide sau de syndicate în legătură cu subscrierea salariului pe o zi.

V-aș ruga foarte mult să-mi răspundeți ce anume a întreprins Comitetul Executiv și cînd pot spera să primesc primele date totalizatoare.

Lenin

*Dictată la telefon,
la 3 septembrie 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

*Se tipărește după un text
consemnat de M.I. Gleasser*

271

CĂTRE V.M. MOLOTOV,
PENTRU BIROUL POLITIC AL
C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarășe Molotov,

Mai trebuie totodată:

1) să fie puși la punct, printr-o admonestare *extrem de severă*, Melniceanski și Consiliul orășenesc al sindicatelor din Moscova (pentru procesul intentat lui Skvortov-Stepanov și Litkens). Așa ceva e culmea neo-

* Vezi V.I. Lenin. Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 114. — Nota red.

brăzării și nerușinării!! Cer să se dea o admonestare în numele *Biroului Politic* și să fie publicată¹⁹¹.

2) să fie anulată hotărîrea prin care *Prezidiul Comitetului Executiv Central din Rusia* alocă un miliard de ruble pentru teatre. Această hotărîre a fost adoptată *fără știrea Comisariatului poporului pentru învățămînt!!* Ea e ilegală. E culmea nerușinării. Cer să fie anulată de *Biroul Politic*.

Lenin

4.IX

Scrisă la 4 septembrie 1921

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

272

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV¹⁹²

Tovarășe Smolianinov,

Schimbul de mărfuri constituie o problemă din *cele mai importante*.

Vă însărcinez să urmăriți rezolvarea ei *în primul rînd*.

Printre altele:

1) să găsiți numărul 97 din „*Prodovolstvennaia Gazeta*“ și să-l atașați la acest dosar;

2) să cereți celor de la *Uniunea centrală a cooperativelor de consum* să completeze aceste date ale lui Hinciuk și să le publice;

3) să-mi trimiteți materialul apărut, avînd grijă ca tipărirea lui să se facă cît mai repede;

4) să publicați în „*Ekonomiceskaia Jizn*“ o notă prin care să fie stimulată pe toate căile *cule-*

gera și publicarea de date *factice* cu privire la schimbul de mărfuri (*cît* sau *pe cît?*).

Lenin

4.IX

Scrisă la 4 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

273

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV¹⁹³

Tovarășe Smolianinov,

Chemați-l pe autor, stați de vorbă cu el, propuneți-i să vă trimită:

1) numele celor 5 membri ai grupului său și cît mai multe amănunte despre *activitatea lor*;

2) numele colaboratorilor propuși de „grupul de inițiativă“;

3) un proiect de contract al acestui grup (sau al acestei asociații) cu Consiliul economic din Moscova sau cu Consiliul economic superior din Rusia; în el să se indice în mod concret obiectivele și condițiile.

Lenin

4.IX

Scrisă la 4 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

274

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.K. VLADIMIROV

Tovarășului Vladimirov,
comisar al poporului pentru aprovizionare al Ucrainei

Comanda nr. 12 801, din 28 februarie, pentru 10 000 de puduri de zahăr rafinat, care urmează să fie predate

în portul Petrovsk, trebuie executată imediat, dată fiind importanța schimbului pe orezul oferit de Persia.

Vă rog să telegrafiați de executare amănunțit și exact *.

4 septembrie

Scrisă la 4 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după un text
dactilografial completat
și semnat de V.I. Lenin

275

*CĂTRE N.P. GORBUNOV¹⁹⁴

Paragr. 1 și 2. Prezentați-le spre aprobare la C.M.A. (sau la C.C.P.?) Eu sint de acord.

Paragr. 3. Nu trebuie să vă adresați la C.M.A. Scrieți dumneavoastră o adresă, în numele meu, și eu o voi subscrie prin telefon.

Paragr. 4. Trebuie întocmit textul *răspunsului* de acord cu *Sereda*. Va fi semnat de *Sereda* și *de mine*.

Lenin

4.IX

Scrisă la 4 septembrie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

276

O SCRISOARE ADRESATĂ LUI V.M. MOLOTOV ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ¹⁹⁵

U r g e n t

Tovarășului Molotov: Dată fiind *extrema* importanță a acestei probleme și (sper) caracterul ei incontestabil, propun să trimiteti spre citire acest proiect tuturor membrilor *Biroului Politic* și să le cereți să se pronunțe prin telefon (îndreptările făcute de mine să fie considerate ca acceptate în caz că nu se pronunță împotriva nici membrii Comitetului Central și nici mem-

* Ultima frază a fost scrisă de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

brii Comisiei: dacă ele vor fi puse în discuție, vă sfătuiesc să adoptați proiectul *fără* aceste îndreptări, numai să nu întârzie). Totodată este neapărat necesar ca el să fie aprobat și de *C. C. S. din Rusia* și publicat ca document al *Consiliului Comisarilor Poporului*, menționându-se în mod obligator: aprobat și de *C. C. S. din Rusia* și de *C. C. al P. C. (b) din Rusia*.

Luni 5.IX voi trimite aceste teze la Petrograd lui *Oborin*, cu rugămintea să-și spună părerea prin telefon. Este important să avem avizul și, sper, și aprobarea activiștilor sindicali din Petrograd.

Tovarășului Molotov: trebuie să cereți lista *nominală* a acestor *30 de persoane* și s-o păstrați în arhiva Comitetului Central, menționând și *data* când a avut loc consfătuirea.

Lenin

4.IX

Se va transmite de urgență lui Molotov după ce *Lepeșinskaia* va fi introdus îndreptările făcute de mine.

4.IX

Lenin

Scrise la 4 septembrie 1921

Publicate pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipăresc după manuscris

CĂTRE V.P. OBORIN¹⁹⁶

4.IX.1921

Tovarășe *Oborin*,

Vă rog să mă iertați că (din cauza congresului Cominternului și a bolii mele) am întârziat atât de mult cu răspunsul la scrisoarea dumneavoastră din 18 mai 1921.

Sper că acum temerile (și nedumeririle) dumneavoastră în legătură cu noua politică economică au dispărut. Dacă nu — scrieți-mi pe scurt în ce constau ele.

Sper că voi reuși să vă trimit chiar astăzi tezele lui Kiselev și ale colegilor lui în problema tarifelor. Trimiteți părerea dumneavoastră prin telefon secretarei de la Consiliul Comisarilor Poporului, pentru Lenin.

E deosebit de important să obținem un sprijin prompt și deplin (sau, și mai bine, unanim) pentru aceste teze din partea tuturor activiștilor sindicali din Petrograd.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

278

CĂTRE E.I. MOISEEV

Tovarășe Moiseev,

Scrisoarea dumneavoastră mi-a făcut o deosebită plăcere. Vă rog să mă iertați că (din cauza congresului Cominternului și a bolii mele) am întârziat atât de mult cu răspunsul. Dar ați văzut totuși că politica noastră urmează mereu aceeași linie.

Scriveți-mi dacă mai aveți și acum de făcut propuneri practice și în ce constau ele.

În ce privește industria electrotehnică, propunerile dumneavoastră sînt perfect juste*. Prezentați-le la Consiliul economic superior (și trimiteți-mi și mie o copie), precum și la Congresul general al electrotehnicienilor, care va avea loc în octombrie 1921.

Cu salutări, *Lenin*

Voi căuta să vă trimit chiar astăzi tezele lui Kiselev și ale colegilor lui. Comunicați părerea dumneavoastră prin telefon secretarei de la Consiliul Comisarilor Poporului, pentru Lenin.

Scrisă la 4 septembrie 1921

Trimisă la Petrograd

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

* Vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 253—255. — Nota red.

279

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ
LUI G.V. ȚÎPEROVICI ȘI I.I. LEPSE

Petrograd. Pentru tov. Țîperovici și tov. Lapse, secretar
al consiliului sindical

La 5 septembrie am trimis la Petrograd, printr-un curier al Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, pe adresa tovarășului Oborin un plic cu nr. 801, care conținea proiectul tezelor cu privire la politica tarifară. Rog pe tovarășii Țîperovici și Lapse ca, înainte ca acest plic să fie transmis lui Oborin, să citească tezele și să comunice părerea lor prin telefon la secretariatul Consiliului Comisarilor Poporului, pentru mine.

Lenin

Scrisă la 5 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

280

*LA COMITETUL CENTRAL, PENTRU
TOV. SOLOVIEV, ȘEFUL SECȚIEI STATISTICE¹⁹⁷

5.IX

Tovarășe Soloviev,

Nu s-ar putea întocmi niște tabele cu date mai amănunțite cu privire la repartizarea comuniștilor pe funcții în aparatul *de stat* (în afara Armatei Roșii), în:

comisariatele poporului,

secții,

subsecții etc.,

și, ceva mai amănunțit, cu privire la caracterul și felul muncii lor?

Asta măcar pentru Moscova (în special este necesar ca acest oraș să fie luat separat de județul respectiv dacă

este posibil; căci el este centrul cel mai important) și pentru Petrograd.

Impresia mea este că statistica membrilor P.C.(b) din Rusia conține prea multe amănunte care sînt ceva „obișnuit“ în orice statistică, dar care nu prezintă importanță. Pe noi însă ne interesează amănunte în legătură cu repartizarea în diferite funcții din aparatul *d e s t a t*.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 5 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

281

CĂTRE A.O. ALSKI¹⁹⁸

5.IX

S e c r e t

Tovarășe Alski,

Trebuie urmărit cu multă atenție modul cum este cheltuit fondul de aur.

Poate că ar fi bine să procedați în felul următor:
să dați dispoziție să se întocmească un tabel.

*F o n d u l
e x i s t e n t*

Din el s-a
repartizat
(= s-a #
hotărit
să se plă-
tească)

Disponibil
în afară de
ceea ce s-a
repartizat

Fond de aur:

la 7.XI.1917,
7.XI.1918,
" " 1919,
7.XI.1920,
1.I.1921,
1.VII.1921

sau 4.IX (7.IX) 1921

Într-un cuvînt, tabelul trebuie să arate cît se poate de concret atît suma cheltuielilor, cît și *d i s p o n i b i l u l* (la data cutare).

Tabelul să fie întocmit în așa fel ca rubricile orizontale să fie continuate lunar (*statistica curentă*). Acest tabel mobil și completat în mod regulat să fie întocmit la dumneavoastră, la Comisariatul poporului pentru finanțe.

Mie să-mi trimiteți pînă la 1.IX.1921 o copie după acest tabel, iar după aceea completări în fiecare săptămîină (cheltuieli curente).

Totalul general trebuie să cuprindă tot aurul, *f ă r ă n i c i o* excepție.

Vă rog să-mi comunicați cînd o să puteți să-mi trimiteți asemenea tabele.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Poate că aici ar fi cazul să adăugăm vreo 2—3 rubrici verticale: a și fost trimis din Rusia, adică s-a plătit, sau poate și: s-a refuzat achitarea sau s-a redus cota etc.

Scrisă la 5 septembrie 1921

Se tipărește pentru prima oară
după manuscris

CĂTRE I.I. VIȘNEAK¹⁹⁹

„Micul Paris“, camera 5

Stimate tovarăș,

Vă mulțumesc foarte mult pentru informațiile despre Lalaianț. Îmi pare tare rău că s-a pomenit în afara rîndurilor P.C.(b) din Rusia.

V-aș ruga, dacă se poate, să-mi scrieți mai amănunțit de ce se află în afara partidului, cînd a ieșit din rîndurile lui, ce a făcut sub regimul lui Kolceak în Siberia ș.a.m.d.

Întrucît credeți că ar fi bine să-l atragem în aparatul de stat, v-aș mai ruga să-mi scrieți dacă sînteți de părere

că ar trebui să-și găsească de lucru la Irkutsk sau s-ar putea și ar fi util să caute în alt loc, bunăoară la Moscova.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Dictată la telefon
la 5 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după o copie
dactilografiată

283

CĂTRE G.V. CICERIN

5.IX

Tovarășe Cicerin,

Nu acord nici o importanță părerii lui Berzin că mișcarea muncitorească din Anglia e în declin²⁰⁰. El este prea puțin cunoscător în materie și este totdeauna „pesimist“.

Mă neliniștește mult faptul că bagajele lui au fost controlate. Mă gîndesc că ar fi cazul să aplicăm cu **toată rigurozitatea** față de reprezentanții englezi regula „ochi pentru ochi“. Ar trebui să dăm dovadă de pedantism: să-i tratăm tot atît de prost, ba chiar ceva mai prost. Procedați în felul acesta?

Apoi, în ce privește „oamenii lui Hoover“²⁰¹, consider că trebuie să-i urmărim din răspuseri (*Comisariatul poporului pentru afacerile externe*, prin intermediul presei și, poate, prin unele „legături“), iar pe cei mai răi dintre ei (pe un oarecare Lowrie?) să-i „pîndim“ și să-i prindem, ca să le facem scandal.

Împotriva acestora trebuie să ducem un război crîncen, *dî r z*.

Or fi știind toți reprezentanții noștri din străinătate că e necesar să sprijine din răspuseri colectele muncitorești (pentru ajutorarea infometaiilor) care ne sînt trimise *direct nouă*? Trimiteți în acest sens o telegramă (circulară) în care să cereți ca în fiecare depeșă ei să comunice cifrat: „colectele muncitorești efectuate în Anglia

(Franța, Suedia etc.) în timp de două săptămîni reprezintă cutare sumă“.

Numai să aibă grijă ca aceste colecte să fie trimise direct pe adresa noastră.

Este necesar ca acest lucru să-l aflăm repede, exact, sistematic.

Campania ce se duce pentru Nansen și „împotriva lui Nansen“²⁰² arată clar (dumneavoastră mi-ați trimis niște extrase extrem de interesante din „Daily Chronicle“) că trebuie să-i răspundem lui Noulens printr-un refuz categoric: să refuzăm a limine*. Atunci, și numai atunci, vom câștiga, vom atrage de partea noastră elementele „pronanseniste“ și vom pune capăt jocului antinansenștilor.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 5 septembrie 1921

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

284

CĂTRE A.O. ALSKI

Tovarășe Alski,

V-am cerut să-mi prezentați date numai cu începere din luna august**. Pe viitor vă rog:

1) să țineți o evidență aparte a cheltuielilor și plăților în aur, în ordine strict cronologică (bineînțeles, în afara rubricilor pe comisariate sau pe obiective, dacă va fi nevoie de astfel de rubrici);

2) cheltuielile efectuate din suma totală care a fost pusă la dispoziție printr-o hotărîre generală (de exemplu, din suma de 100 de milioane, alocată pentru aprovizionare) să le indicați neapărat separat de cheltuielile suplimentare, care n-au fost prevăzute prin nici un fel de hotărîre generală.

Dacă n-o să respectați aceste reguli, n-o să iasă o dare de seamă, ci un haos, din care n-o să puteți ieși nici dum-

* — din capul locului. — *Nota trad.*

** Vezi volumul de față, documentul 281. — *Nota red.*

neavoastră. Pentru alte indicații aștept răspunsul pe care urmează să mi-l trimiteți mâine.

Lenin

Scrisă la 7 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

285

CĂTRE A.M. NIKOLAEV

Strict confidențial

Tovarășului Nikolaev,
Comisariatul poporului pentru poștă și telegraf

Vă rog să numiți de urgență o comisie formată din trei specialiști în materie de radio, în vederea verificării definitive a rezultatelor obținute la laboratorul din satul Bogorodskoe²⁰³, a cărui activitate vă este cunoscută.

Ar fi de dorit ca din această comisie să facă parte și un comunist cu funcție de răspundere.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 7 septembrie 1921

*Se tipărește pentru prima oară,
după o copie dactilografiată*

286

CĂTRE V.M. MOLOTOV,
PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL
C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Tovarășului Molotov

În ceea ce privește declarația lui Lunacearski, care mi-a fost trimisă mie, consider că el n-are câtuși de puțin dreptate. În treburile administrative și organizatorice (în care intră, fără discuție, și repartizarea rațiilor alimentare) nu poate să hotărască el fără Litkens, iar dispozițiile lui nu pot fi considerate ca obligatorii pentru

acesta. Dacă între membrii Comitetului Central nu există un acord în această privință, vă rog să puneți problema în discuția Biroului Politic săptămîna viitoare, cînd voi fi și eu de față²⁰⁴. Vă rog să-mi răspundeți în scris sau să-mi dați un telefon.

Lenin

*Dictată la telefon,
la 7 septembrie 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografată*

287

CĂTRE G.E. ZINOVIEV

Tovarășe Zinoviev,

Am primit cele opt proiecte ale Comisariatului poporului pentru învățămînt²⁰⁵ trimise de dumneavoastră. În nici un caz nu pot fi de acord cu afirmația că în această privință nu trebuie să ne grăbim și că proiectele au în ele ceva greșit. Mă tem că dumneavoastră nu le-ați citit cu atenție. În aceste proiecte nu găsim o aplicare a principiului comercial la activitatea școlilor. Găsim în ele numai ideea că populația locală, în special țărănimea, trebuie antrenată în efortul de întreținere a școlilor. O asemenea măsură eu o consider ca fiind absolut justă și răspunzînd unei necesități absolut urgente. Desigur, în unele amănunte poate să fie nevoie de unele îndreptări, și ele vor fi făcute atunci cînd va fi examinat proiectul respectiv; însă, repet, în fond proiectele sînt perfect întemeiate. Numai în cel de-al optulea se poate găsi ceva ce aduce a principiu comercial, și anume dreptul de a organiza și a lua în arendă întreprinderi, în vederea aprovizionării unor instituții ale comisariatului poporului pentru învățămînt. Dar și acest proiect, pe care dumneavoastră nici nu l-ați subliniat, eu îl consider ca fiind perfect întemeiat, pentru că fără asemenea măsuri îmbunătățirea întreținerii școlilor și ameliorarea alimentației corpului didactic nu sînt posibile. Eu nu înțeleg de loc în ce vedeți dumneavoastră o slăbire a principiului men-

ținerii școlilor în miinile noastre. În punctele subliniate de dumneavoastră și în proiectul al optulea, în general, n-am găsit nimic în acest sens. Din partea țăranilor trebuie să obținem o contribuție din ce în ce mai mare pentru întreținerea școlilor locale.

Lenin

*Dictată la telefon,
la 8 septembrie 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
consemnat de L.A. Fotieva*

288

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV²⁰⁸

Pentru *Smolianinov*

Încă o dată: acordați toată atenția acestei chestiuni și aduceți-mi aminte când vin.

Lenin

8.IX

Scrisă la 8 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

289

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ PREZIDIULUI CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR

Foarte urgent

Prezidiul Consiliului economic superior; cite o copie Comisariatului poporului pentru finanțe, Comisariatului poporului pentru Inspekția muncitorească-țăărănească și inginerului Graftio (telefonul de acasă: 1-72-49, str. Povarskaia nr. 22, apart. 3)

După cum îmi comunică Graftio, șantierul hidrocentralei de pe Volhov este asigurat cu alimente pentru perioada septembrie-decembrie, dar lucrările stau pe

loc din lipsă de bani. Comitetul principal pentru construcții de stat pune la dispoziția acestui șantier pe luna septembrie 125 de milioane de ruble, în timp ce, după cum spune Graftio, e nevoie de mai mult de un miliard.

Vă rog să puneți imediat la dispoziția șantierului hidrocentralei de pe Volhov suma de bani necesară, pentru a asigura astfel desfășurarea în ritm forțat a lucrărilor, potrivit cu numărul rațiilor alimentare repartizate prin hotărârile din 30 mai și 5 noiembrie ale C.E.C. din Rusia.

Comunicați-mi cel mai târziu la 10 septembrie cum a fost executată această dispoziție.

Președintele C.C.P., *Lenin*

8 sep'tembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după o copie
dactilografiată

290

CĂTRE N.P. GORBUNOV²⁰⁷

Tovarășe N.P. Gorbunov,

Răspundeți-i că:

(1) un răspuns juridic vom trimite curînd (trebuie să-i dăm o formulare punîndu-ne *de acord* cu Kurski, Cicerin și Gohibarg, *să verificăm totul cu cea mai mare atenție*, să-l atragem, eventual, la treaba asta și pe Vladimirski);

2) pentru *atlas* să includeți toate aceste republici: vecine, prietene etc., folosind o formulă *comună* (pentru atlas, pentru statistică și pentru geografie).

Lenin

9.1X

Scrisă la 9 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

291

CĂTRE N.P. GORBUNOV²⁰⁸

Trebuie să știi să *descoperi* și să pedepsești
tărăgănelile administrative neintenționate, pentru că cele
„intenționate“ niciodată nu pot fi descoperite.

11.IX

Lenin

Scrisă la 11 septembrie 1921
Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tiprește după manuscris

292

*CĂTRE N.P. GORBUNOV²⁰⁹**Important**

- 1) Trimiteți o adresă la *Consiliul economic superior*;
mi-o dați mie s-o semnez;
- 2) întocmiți *un plan* (un program calendaristic) de
control al executării;
- 3) același lucru în ce privește comenzile făcute în
Germania.

11.IX

Lenin

Scrisă la 11 septembrie 1921
Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tiprește după manuscris

293

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tovarășului Gorbunov

Despre șantierul hidrocentralei de pe Volhov să-mi
amintiți încă o dată.

Lenin

11.IX

Scrisă la 11 septembrie 1921
Publicată pentru prima oară în 1961,
în revista „Istori-eskii Arhiv“, nr 5

*Se tiprește după o copie
dactilografială*

294

O NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ²¹⁰

Tovarășul *Domnenko*, directorul minelor *Ridder*. În legătură cu convorbirea pe care urmează s-o am cu el. *Cît timp* stă la Moscova?

Interesați-vă (la Consiliul economic superior) și comunicați-mi.

Lenin

11.IX

Scrisă la 11 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

295

O NOTĂ CĂTRE N.P. GORBUNOV ȘI
O SCRISOARE ADRESATĂ LUI A.S. KISELEV

Tovarășe N.P. Gorbunov,

Vă rog să transmiteți această scrisoare a mea comisiei prezidate de tov. *Kiselev*²¹¹ și să urmăriți cum se rezolvă această problemă.

Pentru comisia prezidată de tov. *Kiselev*

În legătură cu memoriul tovarășului A.P. Smirnov. Sînt categoric împotriva oricărei irosiri a cartofilor pentru fabricarea spirtului. Spirtul poate (după cum s-a și dovedit) și trebuie să fie fabricat din *t u r b ă*. E necesar ca acest mijloc de fabricare să capete o largă dezvoltare.

Lenin

11.IX

Scrisă la 11 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

296

*CĂTRE N.P. GORBUNOV²¹²

E o chestiune extrem de importantă. Vă rog să *u r m ă r i ț i* cum e îndeplinită hotărîrea și să-mi raportați de două ori pe lună.

Lenin

11.IX

Scrisă la 11 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

297

*CĂTRE N.P. GORBUNOV

Trebuie să citiți acest memoriu²¹³ și să cereți:

- 1) un aviz de la *Krasin* sau de la „adjunctul” lui;
- 2) idem — de la *Șvetov*;
- 3) după aceea să-i cereți, în scris sau telegrafic, lui Prigarin să trimită propuneri practice precise.

Lenin

11.IX

Scrisă la 11 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

298

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI²¹⁴

G.M.,

Vă sfătuiesc să-l publicați în „*Pravda*”, cu unele — mici — modificări, *menținînd ceea ce ați scris împotriva lui Groman* și adăugînd 1—2 pagini de fapte concrete

care vorbesc despre ritmul real al refacerii economiei în Europa occidentală.

Lenin

11.IX

Scrisă la 11 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

299

INSEMNAȚII PE O INFORMARE PREZENTATĂ DE SOVIETUL DIN MOSCOVA ÎN LEGĂTURĂ CU ÎNȚEPRINDERILE ȘI INSTITUȚIILE CARE URMAU SĂ TREACĂ LA SISTEMUL APROVIZIONĂRII DE CĂTRE STAT, PRECUM ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE N.P. GORBUNOV

„...Propunem să fie aprovizionați și pe viitor de către stat:

1)	1	<u>Muncitorii de la întreprinderile industriale</u>	100 000	100	}	228
2)	2	„ feroviari (pînă la 1 februarie erau aprovizionați de Uniunea centrală a cooperativelor de consum a feroviarilor din Moscova)	68 000			
3)	3	„ <u>din instituțiile sovietice (muncitorii, constructorii, camionagii, curierii etc.)</u>	60 000	128	}	453
4)	4	<u>Funcționarii din instituțiile sovietice</u>	100 000	100		
	5	Membrii de familie ai muncitorilor și funcționarilor	125 000	125		
					

1) Pe instituții

2) După felul serviciului: tehnicieni? funcționari de birou? la întreținerea căii? ș.a.m.d.

3) Pe comisariate ale poporului

4) Idem

5) Garnizoana. *Efectivul*.

Tovarășului *N. P. Gorbunov*: Vă rog să cereți în scris *amănunte* în legătură cu rubricile subliniate și să mi le arătați și mie²¹⁵.

11.IX

Lenin

Scrisă la 11 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

300

TELEGRAMĂ ADRESATĂ TUTUROR COMISIILOR ECONOMICE REGIONALE ȘI GUBERNIALE²¹⁶

Președintelui Consiliului economic superior, pentru toate secțiile și ramurile industriale; o copie pentru Direcția centrală de statistică

Una din sarcinile cele mai importante ale construcției economice și, indiscutabil, cea mai stringentă în momentul de față este reducerea numărului instituțiilor și întreprinderilor care sînt aprovizionate de stat. Trebuie menținut în acest sistem de aprovizionare numai un număr minim de întreprinderi, fabrici, uzine și mine din cele mai mari, mai bine utilizate și organizate și numai după ce se vor controla riguros resursele de care dispunem. Vă rog să procedați imediat la încă o verificare de acest fel și la încă o reducere a numărului întreprinderilor aprovizionate de către stat; lista întreprinderilor care urmează a fi menținute în acest sistem de aprovizionare să fie numaidecît întocmită, iar pînă la 1 octombrie anul curent să fie înaintată *Consiliului Muncii și Apărării*.

Sînt personal răspunzători de îndeplinirea acestei dispoziții toți membrii consiliilor economice și în special membrii birourilor guberniale de statistică. Pe cei ce se vor face vinovați de o reducere nu îndeajuns de radicală a numărului de întreprinderi îi voi deferi justiției.

Președintele C.M.A., *Lenin*

12 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după manuscris,
care a fost confruntat cu textul
dactilografiat semnat de V.I. Lenin*

301

*CĂTRE SECȚIA ELECTROTEHNICĂ A CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR

O copie pentru prezidiul Consiliului economic superior

Vă rog insistent ca, respectînd cu toată strictețea termenele stabilite de șantier, să aprovizionați șantierul centralei de la Kașira cu materialele electrotehnice necesare.

Cer în mod categoric ca în această privință să nu se admită nici o întîrziere, căci ar putea să aibă ca urmare neîndeplinirea lucrărilor de construcție în termenele fixate.

Datele în legătură cu mersul lucrărilor vor fi comunicate tovarășului Smolianinov la Consiliul Muncii și Apărării.

Președintele C.M.A., *Lenin*

Scrisă la 12 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

302

CĂTRE S.S. DANILOV²¹⁷

12.IX

Tovarăşe Danilov,

Este neapărat *n e c e s a r* ca şi „în rîndurile clasei“ şi în raporturile cu *oamenii muncii* din *alte* clase să se dezvolte simţul „într-ajutorării“ etc.

Cu salutări comuniste, *Lenin**Scrisă la 12 septembrie 1921**Se publică pentru prima oară,
după un text consemnat de secretară*

303

CĂTRE A.V. LUNACEARSKI

Pentru Lunacearski

O copie pentru Litkens

12.IX.1921

Paragraful 10 din legea de la 9.IX cu privire la măsurile pentru îmbunătăţirea aprovizionării şcolilor obligă Comisariatul poporului pentru învăţămînt să publice instrucţiunile corespunzătoare.

Trebuie să fim extrem de precauţi în ce priveşte paragraful 6 (partea de la sfîrşit, în legătură cu dreptul de schimb)²¹⁸. Să se prevadă neapărat obligaţia de a prezenta la termen întreaga gestiune cu respectarea unor reguli amănunţite, altfel — închisoare pentru furt.

Instrucţiunile să fie puse de acord cu Comisariatul poporului pentru justiţie, iar apoi să-mi fie prezentate mie înainte de semnare.

Acelaşi lucru despre paragraful 8, cu privire la plata unei taxe de intrare la biblioteci şi la cluburi.

E nevoie de cea mai mare precauție pentru a nu împiedica frecventarea lor. Să-mi fie arătate instrucțiunile înainte de semnare.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

304

CĂTRE MICUL C.C.P.

Către Micul Consiliu

Intrucît tovarășul Kamenev, membru al Biroului Politic, a declarat că nu e de acord cu asemenea hotărîre, propun ca acest decret să fie examinat încă o dată într-o ședință la care să participe și dînsul²¹⁹.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă între 12 și 15 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

305

CĂTRE A.A. IOFFE

13.IX.1921

Tovarășe Ioffe,

Precum vedeți, hotărîrea de azi a Biroului Politic (pe care o anexez aici) satisface în mare măsură cerințele formulate în telegrama dumneavoastră din 9.IX²²⁰.

Vă rog foarte mult să trimiteți un raport scris care să fie ceva mai amplu.

Totodată, pentru ca să mă pot orienta mai bine în această problemă, aș vrea, personal, să vă rog ca (în raportul dumneavoastră sau într-o completare specială la raport) să acordați o deosebită atenție problemei apărării intereselor băștinașilor împotriva exagerărilor „ruse” (velicoruse sau colonizatoare).

Care este atitudinea băştinaşilor faţă de Safarov? Comunicaţi-mi **fapte**, fapte şi iar fapte.

Chiar băştinaşii (partizani ai lui Safarov)? Cine sint aceştia? Ce vechime au în partid? Se bucură de autoritate? (Daţi-mi fapte, fapte concrete...).

Vor şti să se apere? Sigur? Şi chiar împotriva unui om atît de abil, de hotărît şi îndărătnic cum e Tomski? Ciţi sint ei?

„Uniunea săracilor“ (creată de Safarov?) — din cine se compune? Se bucură de autoritate? Reprezintă o forţă? Are un rol important? Este adevărat că se practică o diferenţiere „forţată“ a băştinaşilor?

Cum se prezintă situaţia cu bumbacul? Ce perspective se întrevăd? Este adevărat că Safarov subminează rezolvarea problemei bumbacului? Comunicaţi-mi *fapte* şi iar *fapte*.

S-au creat fronturi de luptă în Fergana? Ce se aude cu mişcarea basmacilor? Care este atitudinea lor faţă de „linia“ urmată de Tomski şi Safarov? Ce a întreprins Comitetul executiv central din Turkestan şi ce hotărîri concrete a adoptat în legătură cu mişcarea basmacilor? Comunicaţi fapte concrete, din care să reiasă în ce au constat şi cînd au izbucnit divergenţele, *în această problemă*, între Tomski şi Safarov sau între partizanii lor. (Trimiteţi extrase din hotărîrile respective, ca să se vadă exact cînd anume s-au manifestat oficial divergenţele şi de ce anume au fost ele provocate.)

În această problemă există unele divergenţe în Comitetul Central.

E foarte important să vă informaţi cit mai exact.

Mie personal „linia lui Tomski“ (sau poate că ar fi mai nimerit să i se spună linia lui Peters? sau a lui Pravdin? ş.a.m.d.) mi se pare **foarte** suspectă, în sensul şovinismului velicorus sau, mai bine zis, în sensul unei **devieri** în această direcţie.

Este extrem de important, pentru întreaga noastră Weltpolitik*, să **cîştigăm** încrederea băştinaşilor; s-o cîştigăm în mod repetat şi temeinic, adică *să dove-*

* — politică mondială. — Nota trad.

d i m că *nu* sintem imperialiști, că *nu* vom tolera nici un fel de *devieri* în această direcție.

Aceasta e o problemă de importanță internațională — o spun fără exagerare: de importanță internațională.

În această privință trebuie să fim cit se poate de exigenți.

Atitudinea noastră va avea repercusiuni asupra situației din India și din întregul Orient. Aici nu se poate glumi. Aici e nevoie de maximum de precauție.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară, parțial, în 1956, în „Pravda“ nr. 193

Publicată în întregime în 1959, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

306

*O SCRISOARE ADRESATĂ
COMITETULUI PENTRU CONCESIUNI
ȘI O ÎNSĂRCINARE PENTRU N.P. GORBUNOV²²¹

13.IX.1921

Către Comitetul pentru concesiuni de pe lângă
Consiliul economic superior
O copie secretarului prezidiului Consiliului
economic superior

Vă rog să-mi comunicați chiar astăzi, și cit mai repede posibil:

1) Cînd a fost prezentat Comitetului Central de către președintele (sau de către un membru) al Comitetului pentru concesiuni primul raport cu privire la acordarea concesiunii lui Leslie Urquhart (uzinele din Kîștima, Ridder, Ekibastuz ș.a.m.d.)?

2) Cine a fost raportorul?

3) Ce materiale în legătură cu această problemă au fost cerute și primite din localitățile respective (date cu privire la profilul acestor uzine; ultimele dări de seamă etc.)?

4) O scurtă prezentare de 2—3 rînduri a fiecăruia dintre documente (cînd a fost trimis, de la cine emană și ce cuprinde — ce s-a cerut și ce s-a răspuns; din arhivă s-a scos cutare dare de seamă; concluzia cutărui specialist ș.a.m.d.).

5) Să-mi trimiteți o listă a tuturor membrilor Comitetului pentru concesiuni.

Secretarului prezidiului Consiliului economic superior și tovarășului N.P. Gorbunov le revine sarcina de a controla personal și telefonic dacă această dispoziție este adusă grabnic la îndeplinire.

Președintele C.M.A., *Lenin*

*Publicate pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV*

*Se tipăresc după manuscris,
care a fost confruntat cu textul
dactilografiat semnat de V.I. Lenin*

307

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.M. LOMONOSOV

Londra, pentru Lomonosov

Comunicați-mi exact, printr-o telegramă, cînd s-a ivit posibilitatea de a comanda la uzinele „Nitves și Holm“, pe credit garantat cu cambie emisă de Comisariatul poporului pentru comerțul exterior, turbinele necesare, cînd și cui ați comunicat acest lucru, ce măsuri ați luat pentru ca această comandă să se facă imediat și cine e vinovat de încetarea lucrului la secția turbine.

13 septembrie 1921

Președintele C.C.P., *Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

308

CĂTRE E.M. SKLEANSKI

13.IX.1921

Tovarășe Skleanski,

Vă rog să-mi prezentați informații despre lucrările Consiliului militar-revoluționar al republicii, care au fost menționate de mine într-o scrisoare din 20 mai anul curent, precum și despre răspunsul Consiliului militar-revoluționar al republicii în legătură cu o comandă de material ce urma să fie efectuată în termen de o săptămână²²².

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

309

CĂTRE N.P. GORBUNOV SAU V.A. SMOLIANINOV

Pentru N.P. Gorbunov (sau pentru Smolianinov)

Aveți aici o scrisoare a lui Radek în legătură cu *a t l a s u l*. Mi se pare că am mai scris cîndva (lui Smolianinov) despre necesitatea *de a se pune de acord* cu Kaiserov*. Lucrul acesta trebuie dus **pină la capăt**.

Lenin

13.IX.1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

* Vezi volumul de față, documentul 265. — *Nota red.*

CĂTRE N.A. SEMAȘKO²²³

13.IX.1921

Tovarășe Semașko,

Primesc din ce în ce mai des informații că în stațiunile noastre balneoclimaterice din Crimeea și din Caucaz domnește o situație revoltătoare: se ia mită, se acordă privilegiile burghezilor, în timp ce comportarea față de muncitori este de-a dreptul scandaloasă. Dar foarte important este că, în ce privește tratamentele, domnește o completă dezorganizare și, mai important chiar, că aprovizionarea nu este de loc asigurată.

Vă rog să-mi prezentați numai datele exacte pe care le aveți la îndemână.

Iar după aceea să mă informați mai amănunțit despre mijloacele de control: cite din aceste stațiuni (din cite existente?) prezintă dări de seamă complete (ce cantitate de alimente se distribuie și la ce număr de bolnavi? Cît se dă pentru personal etc.), care e numărul băilor (de nămol) etc.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

*CĂTRE DIRECȚIA CANCELARIEI C.C.P.²²⁴

O copie pentru N.P. Gorbunov

13.IX.1921

Am constatat ieri că un document urgent pe care-l dădusem Lidiei Fotieva pentru L.B. Kamenev a mers pe calea „obișnuită”, adică idioată, și a întârziat multe ore, iar dacă nu aș fi intervenit a doua oară, ar fi întârziat zile întregi.

Acest fel de a lucra al cancelariei este inadmisibil și, dacă voi mai constata măcar o singură dată o asemenea

atitudine birocratică tipică și o asemenea zădărniciere a muncii, voi recurge la sancțiuni severe și la schimbarea personalului. Prin prezenta dispun:

1) ca secretara de serviciu (care, atunci cînd pleacă, trebuie să lase o înlocuitoare și să se înțeleagă în această privință cu telefonistele care fac de serviciu permanent) să urmărească *personal* ca fiecare document sau pachet dat de mine spre expediere să ajungă la destinație;

2) să vadă dacă au fost făcute *toate* mențiunile necesare (personal; urgent; se va semna de primire etc.);

3) să controleze dacă documentul sau pachetul a fost predat imediat curierului;

4) să *controleze* neapărat *prin telefon* dacă destinatarul a primit cele trimise;

5) să mi se *arate* plicul, la întoarcere, cu semnătura de primire;

6) aceleași reguli trebuie respectate și de telefonistele din cabină atunci cînd primesc asemenea sarcini în orele în care secretara lipsește.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

312

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tovarășe Gorbunov,

Vă rog să aplicați sancțiuni celor vinovați: dacă sînt la prima abatere, să li se facă o admonestare; dacă sînt la a doua abatere sau dacă există circumstanțe agravante, atunci să fie avertizați că, dacă nu-și vor îndeplini obligațiile cu mai multă conștiinciozitate, vor fi concediați.

Introduceți un sistem de control: o dată la *100 de cazuri* sau o zi *din 15* etc.

Lenin

Scrisă la 13 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

CĂTRE N. OSINSKI

Comisariatul poporului pentru agricultură,
tovarășului Osinski

Vă rog să-mi comunicați de urgență cum a fost organizată repartizarea semințelor în guberniile infometate, indicînd:

1) Principiile după care sînt distribuite semințele în rîndul populației (dacă se dau tuturor sau numai acelor care au pregătit pămîntul pentru semănat; dacă a fost organizat și în ce fel se efectuează controlul asupra suprafeței de teren arate etc.).

2) Dacă organele Comisariatului poporului pentru agricultură participă efectiv la recepționarea semințelor, la depozitarea lor sau la transportul lor de la stațiile de cale ferată la destinație, precum și la sortarea lor, și, dacă există date, care e ritmul lucrărilor de expediere a semințelor de la centrele de recepție la punctele de pe teren.

3) Dacă — și cum anume — este organizată evidența semințelor predate (dacă se întocmesc tabele; cui anume — unor persoane sau unui colectiv și căruia anume — i se predau semințele și în ce cantitate).

4) Dacă — și cum anume — este organizat controlul menit să asigure ca semințele să fie într-adevăr folosite pentru însămînțări, iar nu pentru nevoi alimentare.

Problema justei repartizări a semințelor prezintă o importanță deosebită.

Și totuși, dacă e să judecăm după cele aflate din articolul lui K. Measkov „Campania însămînțărilor de primăvară și a celor de toamnă“, apărut în „Izvestiia C.E.C. din Rusia“ nr. 202, precum și după alte informații pe care le deținem, aici nu-i totul în regulă.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului

Scrisă la 14 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

314

CĂTRE L.B. KRASIN

Tovarășului Krasin

Este necesar ca dumneavoastră „să procedați la o examinare“ *de fond* a propunerii lui Tomski (de a i se pune la dispoziție un anumit fond în aur *pentru operații comerciale?*) și să vedeți în *ce condiții* și cum va fi coordonat acest lucru cu Comisariatul poporului pentru comerțul exterior.

14.IX

*Lenin**Scrisă la 14 septembrie 1921**Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII**Se tipărește după manuscris*

315

CĂTRE I.I. RADCENKO²²⁵

Tovarășului Radcenko, adjunct al comisarului poporului pentru comerțul exterior

Vă rog să-mi trimiteți imediat, prin aducătorul acestei scrisori, următoarele informații:

1) De ce cantitate de santonină dispune Comisariatul poporului pentru comerțul exterior?

2) Unde, în ce fel de depozite se păstrează și cui aparțin ele?

3) Cit s-a vîndut din această cantitate, la ce preț și unde anume?

4) Cum și prin intermediul cui este ea vîndută în mod obișnuit?

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului

15.IX.1921

*Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII**Se tipărește după o copie dactilografiată*

CĂTRE M.M. LITVINOV²²⁶

Tovarășe Litvinov,

Scrieți-mi în citeva cuvinte dacă se poate aranja acest lucru. Aș vrea foarte mult să-l putem ajuta să studieze acolo. Nu știam că e însurat.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

15.IX

Scrisă la 15 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

CĂTRE A.S. KISELEV

Tovarășului Kiselev, președintele Micului C.C.P.

Cite o copie pentru tovarășii Bogdanov, Unșliht, Avanesov și Kurski

Țin să vă atrag atenția asupra unui articol al lui Mihels apărut în „Izvestiia“ nr. 203 din 13.IX.

Dinsul scrie că 2 500 000 de puduri de utilaj din metal deosebit de prețios zac din 1918 prin diferite depozite, aproape aruncate în noroi, fără să fi fost luate în evidență și fără să fie păzite, din care cauză unele sînt sustrate, iar altele se degradează.

Vă rog să controlați de urgență dacă cele arătate în acest articol corespund adevărului.

În caz că ele corespund adevărului, luați numai deocamdată toate măsurile necesare pentru întocmirea unei evidențe a acestor bunuri, pentru paza lor și pentru tragerea la răspundere, cu cea mai mare asprime, a celor vinovați.

Prezentați-mi în scris un raport amănunțit în care să fie indicate numele și funcțiile celor vinovați de această batjocură²²⁷ și apoi faceți o comunicare la Consiliul Muncii și Apărării.

Vă rog să aduceți la îndeplinire în cel mai scurt timp toate aceste măsuri.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 15 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1928, în „Culegeri din Lenin“, vol. VIII

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

318

*CĂTRE N.P. GORBUNOV²²⁸

Citiți-o, faceți însemnările convenite și peste 2—3 săptămâni stați de vorbă cu specialistul respectiv.

Lenin

16.IX

Scrisă la 16 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

319

CĂTRE V.M. MOLOTOV

Tovarășe Molotov,

Maxim Peșkov e comunist. În octombrie 1917, alb-gardiștii de două ori l-au pus la zid. Trebuie să-l ajutăm. Care este părerea dumneavoastră?

Lenin

16.IX

Scrisă la 16 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

320

CĂTRE G.V. CICERIN²²⁹

Tovarășe Cicerin,

Eu cred că trebuie să-i facem să se dezbare de acest obicei. Poate că acest lucru l-am putea face în felul următor: să le dăm un răspuns scris, formal, referindu-ne la „notă”. Atunci își vor da seama că (în curînd) ne vom bate joc de ei *in mod public* și îi vom gifler* pentru notele nesemnate.

Al dumneavoastră, *Lenin*

*Scrisă în a doua jumătate a
lunii septembrie 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

321

CĂTRE A.I. RIKOV

17.IX

Tovarășe Rikov,

Sînt de părere că trebuie:

1) să convocăm *mîine* vechea comisie alcătuită din următorii membri ai Comitetului Central: Stalin, Troțki (vine mîine) și dumneavoastră;

2) să întărim *vechiul* acord²³⁰;

3) să anulăm *toate* modificările și „îndreptările”;

4) să-i tragem lui Zaks o săpuneală *strașnică și* din partea comisiei de membri ai Comitetului Central.

Altfel o să iasă un mare scandal cu plecarea lui Gorki, iar noi o să ne pomenim într-o poziție falsă, deoarece comisia de membri ai Comitetului Central a și luat o hotărîre în această problemă.

* — pîlmui. — *Nota trad.*

Și ea nu mai poate fi schimbată.

Lenin

Scrisă la 17 septembrie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

322

CĂTRE N.P. GORBUNOV

17.IX.1921

Tovarășe Gorbunov,

Precum vedeți, Kurski și Cerliunceakevici au plecat *fără să predea oficial* lucrările în curs, și anume fără să semneze procesele-verbale ale Micului C.C.P. Asta-i culmea samavolniciei. Căutați să introduceți numai-decît ordine: a) întocmiți imediat un proces-verbal, b) cereți telegrafic răspuns din partea lui Kurski și a lui Cerliunceakevici, c) instituiți o comisie și efectuați o *anchetă* în legătură cu încălcarea de către Kurski și Cerliunceakevici a îndatoririlor ce le revin.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris,
care a fost confruntat
cu copia dactilografiată

323

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV

Tovarășe Smolianinov,

Vă însărcinez pe dumneavoastră, iar dacă dumneavoastră plecați, pe N.P. Gorbunov, să întocmiți în termenul cel mai scurt, *pe baza documentelor* Consiliului Comisarilor Poporului și Consiliului Muncii și Apărării,

un istoric al măsurilor, ordinelor și hotărârilor în legătură cu excavatoarele²³¹.

Președintele C.M.A., *Lenin*

*Scrisă nu mai târziu de
17 septembrie 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

324

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tovarășe Gorbunov,

Trebuie grăbită adoptarea acestui proiect²³².

Totodată să-i scrieți din partea mea lui Rikunov (dându-i și lui Ivan Ivanovici Radcenko o copie) că *a m c i t i t* proiectul și *c o n s i d e r c ă*:

Principala sarcină a lui Rikunov în momentul de față este să introducă sistemul dărilor de seamă (nu „excesive“, nu „voluminoase“, *c i c o n c r e t e*) și *studierea experienței* de pînă acum.

E vorba de o acțiune de mare amploare. Experiența practică trebuie bine chibzuită:

- a) împreună cu Uniunea centrală a cooperativelor de consum,
- b) cu uniunile guberniale,
- c) cu comisionarii și negustorii.

Lenin

19.IX

Scrisă la 19 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XIII*

Se tipărește după manuscris

325

CĂTRE COMISIA ECONOMICĂ A JUDEȚULUI KIRSANOV²³³

O copie Comitetului executiv gubernial Tambov

Stimați tovarăși,

Vă aduc și eu mulțumirile mele pentru că ați trimis darea de seamă mai devreme decât alții și vă rog să fiți și pe viitor un model în această privință.

Lenin

19.IX

Scrisă la 19 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

326

CĂTRE COMISIA ECONOMICĂ A JUDEȚULUI KRASNOIARSK

O copie Comitetului executiv gubernial Astrahan

Stimați tovarăși,

Vă mulțumesc pentru că ați trimis înaintea altora darea de seamă. Vă rog foarte mult ca și pe viitor s-o trimiteți la timp.

Lenin

19.IX

Scrisă la 19 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

327

CĂTRE N.P. BRIUHANOV²³⁴

Dacă Briuhanov lipsește, să i se predea lui Frumkin
(O copie pentru N.P. Gorbunov)

19.IX.1921

Tovarășe Briuhanov,

Azi am semnat o telegramă în care se cerea să se trimită 1 200 000 de puduri de fin la Moscova.

Mi se pare că nu e just ca *toate* telegramele de acest fel să-mi fie date mie să le semnez. Trebuie, poate că treptat, dar trebuie totuși, să încercăm și apoi să *facem totul* pentru ca oamenii (inclusiv comitele executive guberniale) să se supună dispozițiilor și cînd ele nu poartă semnătura mea, să facă acest lucru în mod obișnuit, și nu numai în situații excepționale.

Să se trimită 2—3 telegrame sub formă de dispoziții cu caracter urgent și să se urmărească modul cum acestea sînt aduse la îndeplinire. În caz de neexecutare să se dea sancțiuni severe și să se urmărească cum sînt aplicate.

Vă rog să-mi prezentați un plan exact (și un program *calendaristic*) de trecere a instituțiilor locale la o disciplină *normală*.

Președintele C.C.P., V. Ulianov (*Lenin*)

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

328

CĂTRE N.P. GORBUNOV

U r g e n t

19.IX.1921

Tovarășe Gorbunov,

Lista este, în mod vădit, prea lungă²³⁵. Ca să dau un exemplu, în acest oraș sînt 23 de tipografii cu 7 598 de oameni.

În nici un caz nu trebuie lăsate mai mult de *șapte* tipografii (care au fost trecute de pe acum la sistemul aprovizionării colective).

Cifra este vădit exagerată.

Vă rog să vă înțelegeți imediat cu Smilga (adjunctul lui Bogdanov) și cu Avanesov și să numiți chiar azi *o c o m i s i e* (alcătuită din cel mult trei membri: unul din partea orașului Moscova, unul din partea Consiliului economic superior și altul din partea Inspecției muncitorești-țărănești), care pînă miercuri să reducă această

listă, lăsînd *cel mult* 7 tipografii (care au și fost trecute la sistemul aprovizionării colective); și *încă o dată vă rog să reduceți întreaga listă.*

În nici un caz nu pot să îngădui asemenea exagerări vădite.

Președintele C.M.A., *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

329

CĂTRE N.P. GORBUNOV²³⁶

19.IX.1921

Tovarășe Gorbunov,

1) Cereți-i să prezinte un memoriu cu propuneri *practice* (care să fie mult mai scurt și, totodată, *mai exact*).

2) Adunați pentru mine toate cărțile lui.

3) Cereți referințe scrise despre el de la Rozengolț, Kirsanov, V.M. Sverdlov, Anțelovici ș.a.

4) Cereți autorului să prezinte curriculum vitae* și să indice locurile unde a lucrat în anii 1917—1921.

5) Însărcinați numaidecît pe cineva să extragă din această scrisoare tot ce prezintă importanță; eu voi cere avizul specialiștilor.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

330

CĂTRE E.Z. VOLKOV

Tovarășe Volkov,

19.IX.1921

Am citit scrisoarea dumneavoastră²³⁷. Vă înșelați. Poli-

* — autobiografia. — *Nota trad.*

tica noastră nu va submina legăturile noastre (comerciale) cu Franța, ci va duce la o continuă întărire a lor.

Noi am și cîștigat, pentru că *am abătut* Franța de la planurile ei intervenționiste, și vom cîștiga și mai mult.

Calea spre tratative comerciale cu Franța ne este deschisă.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

331

CĂTRE V.V. KUIBIȘEV

19.IX.1921

Tovarășe Kuibișev,

Chiar acum au fost la mine Rutgers, Callwert și Haywood, reprezentanții unui grup din colonia muncitorească americană care doresc să ia în exploatare uzina „Nadejdinski” și o serie de întreprinderi din bazinul Kuznețk²³⁸.

Ei ne roagă să permitem ca un reprezentant al lor (împreună cu un translator) să asiste personal la dezbaterea din ședința de vineri de la *Consiliul Muncii și Apărării*. Cred că e cazul să permitem acest lucru.

Apoi, vă atrag atenția asupra celor ce urmează, pe care vă rog să le comunicați tuturor membrilor comisiei și ai subcomisiilor:

(1) Uzina „Nadejdinski”, după părerea acestor reprezentanți, este *legată*, atît din punct de vedere economic cît și din punct de vedere tehnic, de un grup de întreprinderi din Kuzbass, pentru că ea urmează să furnizeze tractoare pentru gospodăriile lor agricole, tractoare și tot felul de unelte agricole pentru țărani; să repare mașinile pentru întreprinderile grupului lor din Kuzbass și să asigure echipamentul necesar pentru transportul naval care face legătura cu Siberia ș.a.m.d.

(2) În Kuzbass ei vor să ia în exploatare 12000 de de-seatine de pământ și o serie de întreprinderi, întrucât urmăresc să organizeze un ansamblu economic amplu și complet.

(3) Ei cer numai 300 000 de dolari în bani. Orice altă părere este greșită.

(4) În plus vor să li se dea piine și îmbrăcăminte, pentru a începe cât mai curînd, imediat chiar, lucrările de construcție necesare. Ei spun că trebuie să le începă chiar în iarna aceasta, ca să le poată termina pînă în primăvara anului 1922.

(5) Ei susțin mai ales că vor crea o administrație temeinică a grupului lor muncitoresc; iar întregul grup (de 3 000—6 000 de oameni) va fi alcătuit din cei mai buni muncitori, în cea mai mare parte tineri necăsătoriți, care cunosc din practică meseria respectivă și care au trăit în condiții climatice asemănătoare cu cele din Rusia (Canada sau nordul Statelor Unite).

(6) Ei vor să depindă direct de Consiliul Muncii și Apărării. Să constituie un fel de trust de stat autonom, alcătuit dintr-o asociație de muncitori.

Apropo. Ei spun că aici, la „casa emigrantului“, stau 200 de muncitori forestieri americani. Cei mai mulți dintre ei sînt fără lucru. Ar vrea să muncească. Să fie trimiși imediat, spun ei, vreo 30 de muncitori la uzina „Nadejdinski“ și vreo 15 în Kuzbass, să li se dea echipament complet și alimente, și vor trece imediat la construirea unor barăci de lemn. (După aceea vor pleca toți cei 200.) Ne roagă stăruitor să-i trimitem cât mai degrabă.

Ei spun că Gherbek (? nu prea am înțeles pronunția lor engleză) de la Biroul industrial din Ural și-a dat verbal asentimentul pentru planul lor, iar siberienii (cei de la Biroul industrial din Siberia) l-au aprobat în scris.

Vor lua 10—15% muncitori care vorbesc rusește. Pot să ia și mai mulți.

Vă rog să țineți seama de toate acestea.

Președintele C.M.A., V. Ulianov (Lenin)

332

CĂTRE I.I. MIROȘNIKOV

Tovarășului Miroșnikov
O copie tovarășului Gorbunov

Mi s-a comunicat că în zilele de 20, 21 și 22 septembrie liftul nu va funcționa.

E pur și simplu scandalos. Sint oameni bolnavi de inimă, pentru care urcatul scârilor este dăunător și primejdios. De o mie de ori am spus să se aibă grijă de lift și am numit un responsabil pentru treaba asta.

Vă sancționez cu admonestare severă și vă cer să stabiliți cine e de vină că n-au fost luate din vreme măsurile necesare; prezentați-mi încă o dată lista celor responsabili de această situație, precum și sancțiunile ce le-au fost aplicate.

Președintele C.P.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 19 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

333

CĂTRE N.P. GORBUNOV

20.IX.1921

Tovarășe Gorbunov,

Vă rog să dați dispoziție să se stringă următoarele materiale:

1) *tot ce a apărut în limba rusă în legătură cu electrificarea în afară de cartea „Planul de electrificare“.*

Referatele prezentate de Krjijanovski și de Ramzin la Petrograd. — Broșura lui Kușner. — Alte broșuri despre electrificare — cea publicată de Comitetul executiv gubernial *Vladimir*, precum și alte tipărituri locale.

2) Cărți nou apărute în limba germană (în anii 1915—1921) despre stadiul electrificării în diferite țări și despre sarcinile ei etc. (acestea prin intermediul lui Krjijanovski etc.)

Procurați-mi toate aceste materiale în termen de o săptămână sau două pentru Iv. Iv. Skvorțov (Stepanov), care are nevoie de ele pentru vreo două luni²³⁹.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

334

CĂTRE V.V. ADORATSKI

Tovarășe Adoratski,

Nu mi-ați putea ajuta dumneavoastră să găsec următoarele două materiale:

a) articolul (sau pasajul din broșură? sau scrisoarea?) lui Engels, în care el, bazându-se pe experiența anilor 1648 și 1789, spune că există, pe cât se pare, o lege care cere ca revoluția să meargă *mai departe decât poate lua temeinic în stăpînire*, pentru a consolida unele transformări de mai mică importanță?

Pe cât îmi amintesc, aceste rînduri au fost publicate în ziarul nostru bolșevic din străinătate („Proletarii“?) în anii 1908—1912, dar nu sînt sigur²⁴⁰.

2) scrisoarea lui Engels către Weidemeyer din 12.IV. 1853. Cu mulțumiri anticipate.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 20 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

335

CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Zinoviev a comunicat astăzi prin telefon că la Petrograd s-a produs un grav conflict de partid care a dezbinat, între alții, pe doi membri ai Comitetului Central, pe Zinoviev și Komarov.

Zinoviev cere să fie chemați chiar astăzi la Moscova cei doi membri ai Comitetului Central (Zinoviev și Komarov) și cei doi membri supleanți de acolo (Uglanov și Miliutin) pentru o discuție tovarășească.

Votul membrilor Biroului Politic:
pentru
Lenin²⁴¹

Scrisă la 20 septembrie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

336

CĂTRE V.V. FOMIN, N.P. BRIUHANOV ȘI FELIKS KON

Tovarășilor Fomin, Briuhanov și Feliks Kon

În baza hotărârii Biroului Politic din 21 septembrie a.c.²⁴², vă rog să organizați o consfătuire a reprezentanților Comisariatului poporului pentru căile de comunicație și ai Comisariatului poporului pentru aprovizionare, la care să participe și tovarășul Feliks Kon și la care să se discute problema sporirii numărului de vagoane pentru Ucraina și a posibilității de lărgire a spațiilor de depozitare a cerealelor.

Rezultatele consfătuirii ni le veți comunica în scris, avînd grijă să trimiteți o copie la Secretariatul Comitetului Central.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării

Scrisă la 22 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după o copie
dactilografată

337

TELEGRAMĂ ADRESATĂ TUTUROR COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE

Tuturor comitetelor executive guberniale;
cite o copie pentru șefii districtelor
și direcțiilor regionale ale căilor ferate

Căile ferate urmează să facă mari transporturi de produse alimentare, pentru care ele nu dispun de un număr suficient de vagoane în bună stare. Reparațiile vagoanelor se desfășoară în ritm nesatisfăcător, din lipsă de materiale și din cauza scăderii productivității muncii ca urmare a dificultăților alimentare.

Consiliul Muncii și Apărării a pus la dispoziție pentru reparațiile de vagoane 66 000 de puduri de cereale — o cantitate care asigură acordarea de premii în natură pe timp de o lună, ceea ce va contribui la o ridicare a productivității muncii —, dar lipsa de materiale, de forță de muncă calificată și de alte mijloace împiedică efectuarea în ritm mai intens a reparațiilor la vagoane. De aceea este necesar ca organele locale să sprijine în modul cel mai energic căile ferate, prin toate mijloacele de care dispun. Acest sprijin trebuie să se manifeste prin organizarea, acolo unde este cu putință, a reparațiilor de vagoane cu mijloacele locale, prin aprovizionarea direcțiilor regionale cu materiale, în special cu tablă de acoperiș, astereală, cuie, șuruburi, materiale de captușit, printr-o urgentă distribuire de produse alimentare acolo unde cele repartizate de centru n-au sosit, prin rezolvarea problemei locuințelor, prin punerea la dispoziție a forței de muncă necesare pentru sortarea vagoanelor și, în general, prin acordarea oricărui ajutor la cererea administrației căilor ferate. Se recomandă comitetelor executive guberniale să-și trimită reprezentanți la direcțiile regionale ale căilor ferate pentru a stabili cu administrația respectivă măsurile concrete de sprijinire a acțiunii de reparare a vagoanelor.

După consfătuirea cu autoritățile locale, organele administrative regionale ale căilor ferate vor raporta te-

grafic Direcției generale a căilor de comunicație rezultatele consfătuirii, indicind sub ce formă vor fi sprijinite de autoritățile locale.

Situația vagoanelor de marfă e atît de serioasă, că numai prin eforturi comune, printr-o muncă însuflețită vom putea să sporim numărul vagoanelor bune pentru transport și să ușurăm astfel situația alimentară, atît de grea, în care se află țara noastră.

Președinții comitetelor executive guberniale sînt personal răspunzători pentru executarea întocmai și cu toată energia necesară a instrucțiunilor de față și pentru prezentarea de rapoarte în acest sens²⁴³.

Președintele C.M.A., *Lenin**

Scrisă la 22 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după un text
dactilografiat completat
și semnat de V.I. Lenin

338

CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Către *Biroul Organizatoric* al Comitetului
Central

Îl cunosc personal pe tovarășul Șapovalov de foarte multă vreme — de la sfîrșitul secolului trecut, cînd se afla în deportare, și de la începutul acestui secol, cînd era emigrant. Prin prezenta atest că dînsul este unul dintre cei mai buni militanți din vechea gardă a partidului și că a dat dovadă de deplină abnegație și de onestitate ireproșabilă. De aceea consider că e de datoria mea să sprijin cererea lui de a i se acorda posibilitatea să plece în străinătate pentru a-și îngriji sănătatea și a lucra în

* Telegrama a fost semnată și de N.P. Briuhanov, adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare, și F.E. Dzerjinski, comisar al poporului pentru căile de comunicație. — *Nota red.*

cadrul Comisariatului poporului pentru comerțul exterior.

V. Ulianov (Lenin)

22.IX

Scrisă la 22 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară
în 1960, în revista
„Voprosi Istorii KPSS” nr. 2*

Se tipărește după manuscris

339

CĂTRE V.A. AVANESOV

Inspecția muncitorească-țărănească,
pentru tov. Avanesov

În legătură cu întârzierile cu care se face aprovizionarea șantierului centralei electrice de la Kașira

Vă trimit alăturat trei adrese primite din partea șantierului centralei electrice de la Kașira. La Consiliul Muncii și Apărării vin aproape zilnic reclamații din partea acestui șantier în care se arată că aprovizionarea cu produse alimentare se face cu întârzieri și intreruperi. O mare parte din energia constructorilor acestei centrale se pierde în lupta pentru obținerea de produse alimentare, în loc să fie folosită în scopul cuvenit. Este necesar să se pună capăt acestei stări de lucruri. Dată fiind importanța excepțională ce se acordă acestui șantier, așa ceva este perfect posibil chiar în situația alimentară în care ne aflăm noi azi.

Vă rog insistent să desemnați un lucrător cu funcție de răspundere pe care să-l însărcinați să examineze de urgență mersul aprovizionării șantierului de la Kașira, precum și sistemul după care se face această aprovizionare, să cerceteze din vina cui se produc târăgănelile și să tragă la răspundere pe vinovați, iar dacă va fi nevoie, să elaboreze un proiect de hotărîre a Consiliului Muncii și Apărării, prin care să se reglementeze sistemul de

aprovizionare a șantierului centralei electrice de la Kașira²⁴⁴.

Președintele C.M.A.

Scrisă la 23 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

340

*CĂTRE N.P. GORBUNOV²⁴⁵

Urgent și important. Vă rog să vă puneți de acord cu Smilga și cu *Ordjonikidze* (cit timp e încă aici) și să urmăriți să fie adoptată de urgență o *hotărîre*.

Lenin

23.IX

Scrisă la 23 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

341

CĂTRE N.P. GORBUNOV

23.IX.1921

Tovarășe Gorbunov,

Vă rog să citiți acest proiect și să-l trimiteți lui Krasikov, iar mie să-mi comunicați cînd o să primim răspunsul (cit mai repede)²⁴⁶.

Lenin

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

342

CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE

Urgent (prin Stalin)

Tovarășului Ordjonikidze

Acordați toată atenția acestei chestiuni. E necesar ca pînă la plecarea dumneavoastră treaba să fie formal terminată: *comisia să-și dea avizul*, iar *Consiliul Muncii și Apărării* să adopte o hotărîre. Totul să meargă repede²⁴⁷.

Lenin

23.IX

*Scrisă la 23 septembrie 1921**Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI**Se tipărește după manuscris*

343

CĂTRE D.B. REAZANOV

Tovarășe Reazanov,

Sprijin *cu toată căldura* rugămîntea tovarășului Adoratski, care a efectuat o muncă destul de amplă și utilă²⁴⁸. Este important să stringem *t o a t e* scrisorile lui Marx și Engels, și dumneavoastră puteți face lucrul acesta mai bine decît alții.

Cu salutări comuniste, *Lenin**Scrisă la 23 septembrie 1921
Expedită la Berlin**Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI**Se tipărește după manuscris*

344

CĂTRE MEMBRII COMISIEI PROVIZORII DE LA
BERLIN, ÎNSĂRCINATĂ CU EFECTUAREA
DE COMENZI ÎN STRĂINĂTATE PENTRU
DIRECȚIA EXPLOATĂRII HIDRAULICE
A ZĂCĂMINTELOR DE TURBĂ²⁴⁹

Vă rog să îndepliniți cu deosebită grijă această însărcinare, astfel ca la Berlin totul să fie terminat pînă la 1.II.1922 și, *neapărat*, pînă la 1.III.1922 totul să fie adus la Moscova. Trimiteți dări de seamă scurte, dar regulat, în fiecare lună. Controlul tehnic rămîne în sarcina comisiei. Dacă va fi nevoie, vom da premii. *Să nu pierdem momentul, cum l-am mai pierdut de atîtea ori în asemenea situații.*

Lenin

Scrisă la 24 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

345

CĂTRE G.E. ZINOVIEV

Tovarășului Zinoviev

Cîte o copie pentru Radek, Rákosi și secretarul „Pravdei“
24.IX.1921

În „Pravda“ au început să fie publicate informații în legătură cu colectele muncitorilor din străinătate pentru ajutorarea infometaților din Rusia²⁵⁰.

Nu avem nevoie de informații de acest fel, pentru că pînă la urmă se constată că sînt simple *povești*. Iar pentru *povești* nu dispunem de hîrtie și n-avem nici timp ca să le citim. N-are nici un rost să le publicăm.

Avem nevoie de scurte tabele de două ori pe lună după modelul de mai jos:

Germania	— 10 000 000	de mărci	=	aproximativ
			()	ruble aur
Austria	— 10 000 000	de coroane	=	aproximativ
			()	ruble aur
<hr/>				
<i>Total</i>	— — —			aproximativ
			()	ruble aur

Ele vor cuprinde 20—30 de rînduri și vor fi publicate de două ori pe lună. Ceea ce nu e prea mult.

Așa și numai așa trebuie să procedăm. Să publicăm *totalul în ruble aur*. Vă rog foarte mult să examinați această propunere și să-mi răspundeți.

Cu salutări comuniste, *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

346

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.N. SMIRNOV

Novonikolaevsk, Comitetul revoluționar din Siberia,
pentru Smirnov.

Cu toate că trustul „Lenzoloto“ a fost trecut pe lista întreprinderilor cu regim prioritar, iar organele centrale au depus toate eforturile pentru ca regiunea respectivă, în perioada extrem de scurtă a navigației pe Lena, să fie asigurată cu tot ce este necesar pentru o muncă productivă, organele din subordinea dumneavoastră nu manifestă energia necesară și nici nu acordă sprijinul cuvenit. Mereu primim informații în legătură cu tot felul de piedici și dificultăți. De pildă, ni s-a comunicat iarăși că Comitetul executiv gubernial Irkutsk a dat dispoziție să fie descărcate de pe vapoare niște încărcături destinate pentru „Lenzoloto“, care constau în îmbrăcăminte de protecție călduroasă și materiale tehnice, și în locul lor să fie imbarcat detașamentul lui Polonkin,

care mergea la Iakutsk. Încărcăturile care au fost date jos de pe vase sînt amenințate să înghețe pe drum. Vă rugăm să luați imediat măsuri pentru expedierea mai departe a acestor încărcături și pentru tragerea la răspundere a celor vinovați. Comunicați-ne cum a fost executată prezenta dispoziție²⁵¹.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării, *Lenin**

Scrisă la 24 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară
în 1933, în cartea: V.V.Fomin.
„Lenin și transporturile“

Se tipărește după un text
dactilografiat completat
și semnat de V.I.Lenin

347

CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE

Tovarășului Sergo (Ordjonikidze)

Cîte o copie pentru Radcenko, Frumkin și Avanesov
26.IX.1921

Ținînd seama de declarația făcută de *Comitetul pentru problemele petrolului din Azerbaidjan* că, întrucît aprovizionarea cu produse alimentare și cu alte articole nu este asigurată, este absolut necesar să i se mențină, în anumite condiții, dreptul de a face comerț direct cu străinătatea, vă rog să convocați imediat o consfătuire la care să participe I.I. Radcenko, Smilga, Frumkin și Avanesov (sau altcineva, împuternicit de el).

Concluziile acestei consfătuiri să fie prezentate sub formă de propuneri practice vineri 30.IX *Consiliului Muncii și Apărării*²⁵².

Președintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

* Telegrama a fost semnată și de I.T. Smilga, vicepreședinte al Consiliului economic superior. — *Nota red.*

348

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.N. NARIMANOV

Cifrat

26.IX.1921

Baku

Tovarăşului *Narimanov*

În nici un caz să nu încheiaţi cu germanii sau cu altcineva vreo convenţie comercială fără încuviinţarea secţiei regionale de comerţ exterior şi fără aprobarea Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia. Răspundeţi-mi telegrafic de primire şi executare, iar apoi comunicaţi-mi, printr-o scrisoare, toate amănuntele.

Lenin *

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se lipăreşte după manuscris

349

CĂTRE V.S. DOVGAEVSKI

Tovarăşe Dovgalevski,

Legătura telefonică cu Harkovul a devenit iarăşi extrem de dificilă; cu citva timp în urmă totul mergea foarte bine. Mă mir că mereu e nevoie să intervin pentru a menţine buna funcţionare a unui aparat care a fost deja pus la punct şi că pentru treaba asta nu este suficient că avem un Comisariat al poporului pentru poştă şi telegraf.

Cer ca legătura telefonică cu Harkovul să fie zilnic controlată şi de acest lucru să răspundă o persoană, al cărei nume să mi-l comunicaţi printr-o adresă oficială

* Urmează semnătura lui I.V. Stalin scrisă de mina lui V. I. Lenin.
— *Nota red.*

și căreia să i se pună în vedere că o voi sancționa cu toată severitatea pentru orice deranjament.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 26 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin

350

CĂTRE N.P. GORBUNOV

26.IX.1921

Tovarășe Gorbunov,

În legătură cu articolele apărute în ziare despre expoziția organizată de *Direcția generală a gospodăriilor agricole de pe lângă întreprinderile industriale*²⁵³ și despre dărilor de seamă prezentate de această instituție vă rog să adunați *de urgență* date oficiale suplimentare.

Trebuie să aflați *numai* decît ce dări de seamă, materiale etc. există și unde anume.

(a) La sus-menționata Direcție generală.

Dări de seamă (pe prima jumătate a anului 1921)?

(Așa reiese din „*Ekonomiceskaia Jizn*“ din 22.IX.)

Alteceva? Dări de seamă lunare există?

Dar trimestriale?

(b) La Consiliul economic superior se află aceleași dări de seamă sau altele?

(c) Dar la Direcția centrală de statistică?

(d) Și la Inspecția muncitorească-țărănească?

(e) Sau mai cu seamă la Sovietul de deputați din Moscova? și la Sovietul de deputați din Petrograd?

Interesați-vă la toate aceste instituții (și, poate, la altele), telefonați-le, dați telefonograme (ca să existe un

document în acest sens) și cereți-le să răspundă *chiar azi ce materiale au.*

Comunicați-mi, la orele 3 ³/₄, care e rezultatul.

Președintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

351

CĂTRE K.B. RADEK

Tovarășe Radek,

Vă mulțumesc foarte mult pentru materialele trimise. Vi le înapoiez. Nu pot să-mi spun părerea, deoarece pentru mine chestiunea nu este clară: cele însemnate de dumneavoastră și cele citite de mine sînt în totul insuficiente pentru a-mi forma o părere.

Apropo. Dacă-l vedeți pe Gennari, transmiteți-i mulțumiri pentru scrisoarea lui din 18.IX.1921 „către membrii Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste“.

În ea totul e clar, precis și *cît se poate* de convingător.

Serrati e un amestec de meschinărie mic-burgheză și potlogărie politicianistă. Dacă Gennari și alți tovarăși — printre care, bineînțeles, dumneavoastră și Zinoviev — consideră că ar fi util ca eu să spun acest lucru și în coloanele presei, *am s-o fac cu plăcere*. În acest caz, n-are decît să-mi trimită Gennari *originalul* articolului lui Serrati, apărut în „Avanti“, și eu am să aștern pe hîrtie vreo 20 de rînduri sub forma unei scrisori deschise. Dar mă îndoiesc că așa ceva merită osteneala.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 26 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

CĂTRE I.K. EJOV

27.IX.1921

Tovarășului *Ejov*, șeful Direcției centrale a aprovizionării din Consiliul economic superior

Tovarășe *Ejov*,

Am primit și am examinat hîrțile în legătură cu depozitul.

Trecerea lui în subordinea Consiliului economic superior este acum hotărîtă²⁵⁴.

Aștept de la dumneavoastră informații *s c u r t e*, dar precise, din care să se vadă dacă s-a obținut *într-adevăr* vreo îmbunătățire în administrarea depozitelor și cum se duce lupta împotriva sustragerilor atît la depozitul menționat, cit și la alte depozite.

Nu pot să nu vă învinuiesc și pe dumneavoastră de tărăgăneală birocratică. „De trei ani tot țipăm“, „de vreo zece ori am mers, în această chestiune, **a p r o a p e** pînă la capăt“, scrieți dumneavoastră. Dar tocmai acesta e neajunsul, că *niciodată* n-ați dus lucrurile *p î n ă l a c a p ă t* fără „aproape“.

Cunoașteți Constituția R.S.F.S.R. și Statutul P.C.(b) din Rusia. Pînă la capăt înseamnă: pînă la sesiunea C.E.C. din Rusia (din moment ce atunci nu are loc un congres al Sovietelor). Pe linie de partid înseamnă a merge pînă la plenara Comitetului Central.

Dumneavoastră n-ați mers niciodată pînă la capăt.

1) O comunicare scurtă, „telegrafică“, dar clară și precisă, adresată membrilor Comitetului Central, membrilor Prezidiului C.E.C. din Rusia;

2) un articol în presă;

3) inițiativa celulei de partid locale sau a unei celule din vecinătate, intervenția ei, o sesizare din partea ei către Sovietul de deputați din Moscova —

— iată *trei* măsuri obligatorii în lupta împotriva birocratismului.

Aceasta este o luptă grea, fără îndoială.

Dar ceea ce-i greu nu e numai decît și imposibil.

Dumneavoastră v-ați descurajat și nu v-ați zbatut, n-ați folosit toate mijloacele de luptă pe care le aveți la îndemînă.

O bună organizare a depozitelor impune o luptă mult mai perseverentă împotriva tărăgănelii birocratice — un control exercitat „de jos în sus“, „de către mase“ —, impune publicitate în presă, control și iarăși control ș.a.m.d.

Vreau să sper că acum, cînd aveți o experiență grea și tristă, dar folositoare, veți porni în așa fel această luptă împotriva tărăgănelii, încît s-o duceți într-adevăr „pină la capăt“.

Este necesar ca din cînd în cînd să aflăm care sînt rezultatele acestei lupte.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

P.S. Aș dori ca o dată cu *scurtele*, foarte *scurtele* comunicări despre mersul luptei (împotriva tărăgănelii birocratice) să-mi trimiteți unele informații *sumare* despre aparatul dumneavoastră (ce număr de oameni are, cîți dintre ei sînt comuniști, care e calificarea lor: cu munci de răspundere, simpli executanți, funcționari de birou etc.) și un *scurt* plan de lucru.

Scrieți-mi pe scurt, în stil telegrafic, atașînd, la nevoie, anexe speciale. O expunere prea lungă, probabil, că nici n-am s-o pot citi.

Dacă aveți de făcut propuneri *practice*, scrieți-le pe o foaie separată cît mai pe scurt, *ca o telegramă*, și atașați totodată o copie pentru secretară.

Lenin

Publicată pentru prima oară parțial
la 25 ianuarie 1924, în ziarul
„*Ekonomiceskaia Jizn*“ nr. 95

Publicată în întregime
la 6 februarie 1927,
în ziarul „*Pravda*“ nr. 30

Se tipărește după manuscris

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.K. MARTENS

Ekaterinburg

Comunicați-i printr-o telegramă lui Martens la Nijni Taghil că Rutgers insistă să luăm de urgență o hotărîre în chestiunea, pusă de el, ca o parte din Kuzbass și uzina „Nadejdinski“ să fie predate unui grup de muncitori americani, motivînd această urgență prin situația în care se află reprezentantul acestui grup, Callwert, care trebuie să plece imediat în America. Sînt într-o situație dificilă deoarece mi-ați făcut rugămîntea să amin totul pînă ce veniți aici și n-aș vrea să iau o hotărîre fără dumneavoastră. Comunicați-mi: în primul rînd, cînd veniți la Moscova; în al doilea rînd, cum apreciați în fond graba lui Rutgers, dacă considerați că într-adevăr este absolut necesar să adoptăm imediat o hotărîre sau mă sfătuiți să insist ca Rutgers să aștepte pînă ce veniți. Rutgers afirmă că sînteți de acord cu el, în pofida celor spuse de dumneavoastră în recenta telegramă²⁵⁵.

Președintele C.M.A., *Lenin**Scrisă la 27 septembrie 1921**Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII**Se tipărește după manuscris*PROIECTUL UNEI TELEGRAME ÎN LEGĂTURĂ CU ORGANIZAREA CAMPAНИЕI DE TREI SĂPTĂMÎNI PENTRU SCOATEREA LEMNELOR DIN PĂDURE ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ²⁵⁶

Către consiliile economice de ținut, guberniale și județene, comitetele de partid de ținut, guberniale și județene, comitetele executive guberniale și județene, comitetele de căi ferate guberniale și șefii direcțiilor de căi ferate regionale

Sezonul de scoatere a lemnului din pădure se apropie de sfîrșit. Peste 2—3 săptămîni, ploile de toamnă și

drumurile desfundate vor întrerupe, pînă la stabilirea drumurilor de sanie, scoaterea lemnelor din pădure. În același timp, cantitățile de lemne care în prezent sînt stocate lîngă liniile de cale ferată — și care urmează să fie transportate, conform planului Direcției generale a silviculturii, în scurtul răstimp care a mai rămas pînă se strică vremea — nu asigură cîtuși de puțin funcționarea normală a transporturilor. Sîntem amenințați cu întreruperea completă a transporturilor pe principalele linii de cale ferată.

Pentru a preîntîmpina o eventuală catastrofă în transporturi, Consiliul Muncii și Apărării dispune că trei săptămîni, cu începere de la 1 octombrie, să fie consacrate scoaterii lemnelor din pădure și, în această perioadă, toate forțele și mijloacele să fie mobilizate pentru aducerea lemnelor în apropierea liniilor de cale ferată, considerînd că această operație este tot atît de importantă ca și stringerea impozitului în natură.

Să fie convocată imediat o ședință a comisiei economice, la care să participe și reprezentanți ai căilor ferate și care să ia toate măsurile necesare pentru scoaterea din pădure a unei cantități cît mai mari de lemne peste normele fixate, urmărind scoaterea unei cantități duble față de sarcinile fixate, iar consumul de furaje să nu depășească cotele stabilite, care vor fi distribuite concomitent cu efectuarea transporturilor, neadmițîndu-se în nici un caz abateri de la aceste norme. Despre măsurile luate se va raporta neîntîrziat Consiliului Muncii și Apărării.

Intr-o situație deosebit de critică se află căile ferate Kazan, Nord-vest, Sud-vest, Kiev-Voronej, Nikolaevsk și cele din Siberia. De aceea în guberniile prin care trec aceste linii, deosebit de importante, trebuie depuse eforturile cele mai energice și folosite toate măsurile pentru a obține rezultate cît mai însemnate.

Președinții comitetelor executive, ai comitetelor silvice și ai comisiilor extraordinare din fiecare gubernie

sint personal răspunzători pentru aplicarea cu toată energia a acestor instrucțiuni atât pe linie de stat, cât și pe linie de partid.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării,

V. Ulianov (Lenin)*

Vă rog să cereți telefonic celor în cauză să se pună de acord, astfel ca mine, 28.IX, aceste măsuri să fie adoptate, tot telefonic, de către Biroul Politic și Prezidiul C.E.C. din Rusia.

27.IX.

Scrise la 27 septembrie 1921

Publicate pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipăresc după un text
dactilografial completat și
semnat de V.I. Lenin

355

CĂTRE N.P. GORBUNOV²⁵⁷

Tovarășe Gorbunov,

1) Telefonați autorului acestei scrisori (el e la Petrograd; cereți-i adresa la Kalinin sau chemați-l prin dînsul) și întrebați-l *cînd* vine aici.

2) Întrebați-l dacă n-ar putea să scrie un articol pentru „*Pravda*“.

3) În caz că nu poate, trebuie luat un extras din această scrisoare (în legătură cu plugul electric) și trimis la „*Pravda*“.

4) Procurați-i materialele cerute (adresați-vă *oficial* lui Osinski, Direcției generale a gospodăriilor agricole de stat de pe lângă întreprinderile industriale, precum și altor instituții).

* Telegrama mai e semnată și de M.I. Kalinin, președintele C.E.C. din Rusia, și V.M. Molotov, secretar al C.C. al P.C.(b) din Rusia. — Nota red.

5) Apropo. Căutați să stați de vorbă cu *Stiunkel* și controlați (cît mai serios și mai amănunțit) cum stau lucrurile cu plugurile electrice.

Lenin

Scrisă la 27 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

356

CĂTRE M.I. FRUMKIN

27.IX.1921

Tovarășe Frumkin,

Vă rog ca *miine*, nu mai tîrziu de ora 1, să-mi trimiteți o informare din care să aflu:

1) dacă decretul aprobat la 6.IX a fost discutat în colegiu și cînd anume? trimiteți-mi un extras din procesul-verbal;

2) cine a prezentat acest decret Consiliului Comisarilor Poporului;

3) de ce n-a fost prezentat Biroului Politic²⁵⁸.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

357

CĂTRE I.V. STALIN

Tovarășe Stalin,

Vă trimit un material cu caracter „militar“.

Propunerea trebuie prezentată spre examinare Biroului Politic la 29 septembrie. Sau poate că ar fi mai indicat s-o respingem de urgență, telefonic?²⁵⁹

Lenin

P.S. O să trimit, *pentru dumneavoastră*, o scrisoare „Cu privire la problema Rabkrinului“. Citiți-o și după aceea o să stăm de vorbă.

Scrisă la 27 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

358

CĂTRE I.T. SMILGA²⁶⁰

Tovarășe Smilga,

Care este părerea dumneavoastră? Ați făcut ceea ce am vorbit?

Ce ați făcut și cum anume?

Lenin

27.IX

Scrisă la 27 septembrie 1921

Se tipărește pentru prima oară după manuscris

359

CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE

28.IX.1921

Tovarășe Ordjonikidze,

Vă rog să stați de vorbă cu tov. Krumin, redactor-șef al ziarului „*Ekonomiceskaia Jizn*“, organul Consiliului Muncii și Apărării, și să vă înțelegeți cu el asupra modului cum trebuie organizată trimiterea de corespondențe din Caucaz:

- a) permanente,
- b) nepermanente, *în special* din partea muncitorilor și țărănilor.

Președintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

360

CĂTRE N.P. GORBUNOV

28.IX.1921

Tovarășe Gorbunov,

Tovarășul Krumin este nevoit să intrerupă *pentru cîtva timp* activitatea biroului său de decupări din diverse publicații.

Dar decupările, mai cu seamă cele din „*E c o n o m i c e s k a i a J i z n*“, sînt neapărat necesare (un exemplar pentru „*Ekonomiceskaia Jizn*“ și altul pentru C.M.A.).

Vă rog să vă înțelegeți cu dînsul ca această activitate să *continue* fie în instituția de care mi-ați vorbit, fie în alt loc.

Președintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

361

O NOTĂ CĂTRE C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA
ȘI UN PROIECT DE TELEFONOGRAMĂ
CĂTRE G.E. ZINOVIEV

Propun să-i răspundem printr-o telefonogramă cu următorul cuprins: „Nu sîntem de acord cu dumneavoastră. Vă trimitem azi o scrisoare“²⁶¹.

*Lenin**

Scrisă la 29 septembrie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

* Urmează semnătura lui I.V. Stalin (scrisă de mîna lui V.I. Lenin) și a lui V.M. Molotov. — Nota red.

CĂTRE G.E. ZINOVIEV

Tovarășe Zinoviev,

Noi citeșitrei (Molotov, Stalin și cu mine), în calitate de comisie aleasă de Comitetul Central, am examinat scrisoarea dumneavoastră.

Nici de data asta nu putem să ne declarăm de acord cu dumneavoastră.

La Moscova au existat mari divergențe principiale, a existat o „opoziție muncitorească“, care a fost condamnată de congresul partidului pentru o „deviere“ care s-a manifestat nu numai la Moscova, ci în întreaga Rusie și care are o lungă istorie.

La Petrograd nu există nici un fel de divergențe principiale, nu se manifestă nici măcar o tendință de deviere. Așa ceva nu se observă nici la Komarov și la Uglanov, care la Congresul al X-lea al P.C.(b) din Rusia s-au dovedit a fi printre cei mai de nădejde, și tot așa la Congresul lucrătorilor din metalurgie. Nu puteau acești tovarăși, așa deodată, să cadă în deviere. N-avem nici măcar umbră de fapte concrete care să ne dovedească așa ceva.

Există o dorință legitimă a majorității de a fi intradevăr majoritate și de a pune în locul grupului prin intermediul căruia ați „condus“ dumneavoastră un alt grup. Oamenii au crescut, și, chiar privită din acest punct de vedere, dorința lor e legitimă.

Nu trebuie să-i împingem spre deviere vorbind de „divergențe principiale“. Conducerea *ideologică* trebuie exercitată cu multă precauție, dând *toată* posibilitatea noii majorități să fie majoritate și să *conducă*. Sintem convinși că, dacă ați dori acest lucru, ați putea realiza pe deplin un asemenea obiectiv, iar „vechiului grup“ i-ați ajuta să se deplaseze în alt oraș și să se mai înprospăteze.

*Lenin**

Scrisă la 29 septembrie 1921
Expedită la Petrograd

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

* Documentul mai este semnat și de I.V. Stalin și V.M. Molotov. —
Nota red.

363

CĂTRE N.P. GORBUNOV

29.IX.1921

Tovarășe Gorbunov,

Problema expusă în documentele alăturate prezintă o importanță neîndoielnică.

Că o serie de sovhozuri pendinte de Direcția generală a gospodăriilor agricole de pe lângă întreprinderile industriale lucrează în mod exemplar a fost, după părerea mea, pe deplin lămurit și dovedit de presa noastră: dovadă articolele publicate de Beleakov în „Izvestiia“ și de Sosnovski în „Pravda“, precum și o serie de alte articole și informații. Despre activitatea remarcabilă a tovarășului Runov, care se află în fruntea acestei instituții, mi-a vorbit și tov. Muralov, un om competent. Înfăptuirea cu succes a acestei organizări a agriculturii cu adevărat proletare prezintă o importanță principială imensă.

Importanța ei practică e tot atît de mare, *dacă nu și mai mare.*

De aceea vă rog să faceți cit de urgent pregătirile necesare pentru ca această problemă să fie discutată astăzi de Micul C.C.P. (repartizarea mijloacelor bănești), iar mâine de C.M.A. (să fie pusă pe ordinea de zi și să se ceară la telefon informațiile cuvenite ș.a.m.d.)²⁶².

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

P.S. Dacă nu se poate altfel, trebuie să dăm ceea ce ni se cere (suma *m a x i m ă*) *ca împrumut pe timp de un an*. Oamenii aceștia au făcut de o mie de ori dovada că merită toată încrederea.

Lenin

364

CĂTRE A.S. ENUKIDZE

29.IX.1921

Tovarășe Enukidze,

Tovarășul G.D. Țiurupa mă roagă să vă amintesc că i-ați promis să cereți Prezidiului C.E.C. din Rusia să aprobe eliberarea lui Nikolai Leontievici *Kareev*, actualmente întemnițat la Ceka gubernială din Tula, și transferarea lui ca specialist agronom la șantierul centralei electrice de la Kașira²⁶³.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

365

CĂTRE N.P. GORBUNOV

29.IX.1921

Tovarășe Gorbunov,

Trebuie să lămurim chestiunea aceea cu Kara-Bugazul, Dacă sînteți prea ocupat, putem amîna cu cîteva zile, dar nu mai mult.

În „Pravda“ din 29.IX, Lațis revine din nou asupra acestei chestiuni într-un articol intitulat „O bogăție inepuizabilă“²⁶⁴. Luați de la secretariatul C.C.P. corespondența* purtată de mine, nu de mult, cu profesorul Ipatiev (membru al colegiului Consiliului economic superior), specialist în acest domeniu și conducătorul industriei noastre chimice.

El mi-a răspuns că în momentul de față nu putem începe nici un fel de lucrări.

Cine greșește? Direcția generală a exploatării salinelor sau ceilalți?

* Vezi volumul de față, documentul 203. — *Nota red.*

Să luăm datele de care dispune această direcție generală și să vedem cit sint de temeinice sau să procedăm altfel?

Informați-vă și comunicați-mi și mie.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

366

CĂTRE N.P. GORBUNOV

30.IX.1921

Tovarășe Gorbunov,

Am trimis cîndva (prin Smolianinov, mi se pare) o telegramă tuturor secțiilor electrotehnice guberniale*, cerindu-le să trimită, prin delegații la Congresul general al electrotehnicienilor, *date statistice* în legătură cu toate centralele electrice din Rusia.

Căutați neapărat copia acelei telegrame și, cit timp *Congresul electrotehnicienilor își ține ședințele sale*, controlați în mod minuțios și pe bază de documente dacă dispoziția a fost executată.

Trebuie să facem **totul** pentru ca ea să fie executată, intrucit problema aceasta prezintă o imensă importanță economică și politică.

Dacă o să fie nevoie, o să împărțim delegaților niște *chestionare* și *n-o să le dăm drumul* pînă ce nu le completează.

Faceți în așa fel ca dispoziția să fie executată întocmai și să obțineți informațiile cerute, și controlați totul în mod amănunțit și riguros²⁶⁵.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

* Vezi volumul de față, documentul 210. — *Nota red.*

O DISPOZIȚIE CĂTRE N.P. GORBUNOV ȘI O
SCRISOARE ADRESATĂ LUI K.H. DANIȘEVSKI,
V.M. MOLOTOV ȘI A.S. KISELEV

30.IX.1921

Tovarășe Gorbunov,

Vă rog să trimiteți câte o copie după această scrisoare tovarășilor: 1) Danișevski (Direcția generală a silviculturii), 2) Molotov, secretar al Comitetului Central, și 3) Kiselev, președintele Micului C.C.P.

Comitetul Central a hotărît să dea 15 activiști cu funcții de răspundere pentru campania de stringere a combustibilului (mai exact a lemnului de foc)*, care va ține trei săptămîni.

Aș ruga foarte mult pe tovarășii care se angajează în această muncă extrem de importantă să acorde o atenție deosebită următoarelor măsuri:

1) Controlul asupra modului cum este organizată *evidența* la fața locului (la stocatul lemnului, la scoaterea lor din pădure și aducerea în gări).

Lucrurile stau prost. *Consiliul Muncii și Apărării* își dă seama de asta, dar nu știe cum să ajute. Tovarășii care văd cum se prezintă situația acolo *jos*, la fața locului, vor putea fi de mare folos dacă *vor examina* totul cu atenția cuvenită.

2) Cercetarea metodelor de sustragere.

Furtul de lemne a căpătat o mare amploare (ceea ce e și de înțeles într-o țară ruinată, cu climă rece, în care majoritatea populației o formează țărani). Birocrații și antreprenorii acoperă foarte des hoția sau o practică în chip „maestru“.

Este extrem de important să fie studiate *cît mai amănunțit metodele* de sustragere folosite acolo *jos*

* Vezi volumul de față, documentul 354. — Nota red.

(controlindu-se registrele, recipisele etc. etc.). *Consiliul Muncii și Apărării* are mare nevoie de asemenea informații.

Rog insistent pe *toți* cei 15 tovarăși care pleacă pe teren să citească această scrisoare și să-mi scrie câteva rânduri; dacă va fi nevoie, *să facă bine* și să mai rămână acolo încă o săptămână, pentru a studia chestiunea în mod temeinic²⁶⁶.

Cu salutări comuniste,

Președintele C.M.A., *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

368

*CĂTRE PREZIDIUL CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR

Vă rog să-mi trimiteți o serie de date din care să se vadă cîte grupuri, trusturi și uniuni, precum și întreprinderi autonome cuprinde fiecare direcție generală.

Să specificați denumirea fiecărei uniuni sau a fiecărui grup, indicînd numărul întreprinderilor care alcătuiesc fiecare grup, precum și numărul inginerilor și tehnicienilor care lucrează:

- a) în fiecare direcție generală, grup, trust sau uniune;
- b) în întreprinderi (în toate laolaltă).

Aceste date vă rog să mi le trimiteți cel mai tîrziu la 2 octombrie a.c.

Dacă grupurile, trusturile și uniunile nu s-au conturat definitiv, să-mi trimiteți un tabel prezumtiv.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 30 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după o copie
dactilografiată

CĂTRE COMITETUL PENTRU LITERATURĂ STRĂINĂ²⁶⁷

Comitetul pentru literatură străină

După cum reiese din raportul ce ni l-a prezentat, Comitetul pentru literatură străină n-a făcut, în fond, pînă acum nimic.

Principala sarcină pe care trebuie să și-o pună acest comitet este de a face în așa fel ca la Moscova, Petrograd și în celelalte orașe mari ale republicii noastre să fie concentrat în biblioteci speciale cîte un exemplar din toate revistele și cărțile de știință și tehnică moderne (de chimie, fizică, electrotehnică, medicină, statistică, economie etc.) apărute în străinătate în anii 1914—1921 și să fie organizată primirea regulată a tuturor publicațiilor periodice. Întreaga activitate a acestui comitet o voi aprecia în primul rînd din punctul de vedere al îndeplinirii efective a acestei sarcini.

Apropo:

a) în raport se spune că Comitetul pentru literatură străină a adoptat o hotărîre în sensul că toate creditele de la toate departamentele trebuie trecute în contul lui. A fost îndeplinită această hotărîre? Ce credite s-au primit de la fiecare departament?

b) La pagina 3 a acestui raport se spune: „În lăzile cu literatură tehnico-științifică soseau o sumedenie de cărți care nu prezentau absolut nimic interesant sau remarcabil: tipărituri beletristice, costisitoare ediții de lux (pentru persoane particulare), care fuseseră comandate pentru a face unele servicii personale“.

Așa ceva e o infamie și o fărădelege nemaipomenită. Ce a făcut Comitetul pentru literatură străină pentru a pedepsi pe vinovați? Comunicați-mi imediat numele celor vinovați și sancțiunile care le-au fost aplicate.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 30 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

370

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.T. SMILGA

Direcția generală a combustibilului, pentru tov. Smilga
O copie la secția metalurgie a Consiliului economic
superior, pentru tov. Cernov

Vă rog insistent să livrați neîntârziat cocs uzinei din Kolomna, pentru ca ea să poată efectua comenzile urgente ale șantierului centralei electrice de la Kașira.

Informați-mă telegrafic de executarea acestei dispoziții²⁶⁸.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 30 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat completat și
semnat de V.I. Lenin*

371

CĂTRE P.A. KRASIKOV

Tovarășului Krasikov, adjunct al comisarului poporului
pentru justiție

La 3 septembrie am trimis tovarășului Kurski, adjunctului său și tuturor membrilor colegiului o scrisoare*, înregistrată la nr. 809, în care îi însărcinam ca în toamna aceasta și în iarna ce vine să intenteze neapărat la Moscova vreo 4—6 procese în legătură cu manifestările de tărgăneală birocratică constatate în acest oraș, alegând în acest scop cazuri mai „elocvente” și făcând din fiecare un proces politic.

Acum vă trimit un memoriu primit de la tov. Hinciuk, președintele comisiei extraordinare pentru ajutorarea infometaiților, care a fost instituită pe lângă Uniunea centrală a cooperativelor de consum. În acest memoriu se arată că înlăptuirea sarcinii trasate Uniunii centrale

* Vezi volumul de față, documentul 262.—*Nota red.*

a cooperativelor de consum în legătură cu colectarea de semințe a fost zădărnicită de târăgăneala birocratică a unor instituții centrale. Acesta e un caz destul de „elocvent”. Dispun să instituți o anchetă. Rezultatele ei să mi le comunicați săptămînal în scris prin tov. Gorbunov.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

P.S. În ce privește componența comisiei (sau persoana) pe care o numiți (sau, mai bine zis, propuneți să fie numită) pentru a face această anchetă, vă rog să vă înțelegeți în prealabil cu tov. Gorbunov²⁶⁹.

Lenin

Scrisă la 30 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după un text
dactilografiat completat și
semnat de V.I. Lenin

372

TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI ECONOMIC DIN URAL

Ekaterinburg, Consiliul economic din Ural, pentru *Jukov*

Date fiind informațiile contradictorii în legătură cu venirea lui Martens la Moscova, vă rog să-l chemați imediat la telefon și să-l întrebați dacă confirmă comunicarea făcută de dînsul că va fi la Moscova nu mai tîrziu de 15 octombrie. Răspunsul dumneavoastră telegrafic, cu semnătura lui Martens și a dumneavoastră, trebuie să-l primim neapărat pînă mine.

Președintele C.M.A., Lenin

Moscova, Kremlin

30.IX.1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin

373

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
BIROULUI INDUSTRIAL DIN URAL

Urgent

Ekaterinburg
Biroul industrial din Ural

Consiliul Muncii și Apărării, în ședința sa din 30.IX, a anulat hotărârile și comunicările telegrafice precedente și a hotărît: „Să fie chemat imediat Martens la Moscova”²⁷⁰.

De aceea dispun ca Martens să vină neîntârziat și, totodată, să comunice telegrafic data plecării de acolo.

Președintele C.M.A., *Lenin*

Scrisă la 30 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

374

CĂTRE L.D. TROŢKI

30.IX.1921

Tovarășe Troțki,

V-aș ruga foarte mult să citiți telegrama alăturată, primită de la Martens, și apoi s-o trimiteți, împreună cu scrisoarea mea, tovarășului Molotov, pentru toți membrii Biroului Politic.

Acum (la orele 7 și jumătate seara) am hotărît în cadrul C.M.A. ca Martens să fie chemat nu la 15.X, ci *imediat* (din partea C.M.A.). Tovarășul Rutgers, în ședința de la C.M.A., a vorbit pe un ton „amenințător” (ca să mă exprim mai delicat), spunînd că el și ai lui nu vor să aștepte și nici n-o să aștepte, că noi ne lăsăm influențați de un sabotor, că ei nu lucrează „pentru bani” etc.

Și tocmai enervarea lui Rutgers ne-a silit să facem o concesiune (noi voiam să așteptăm pînă la 15.X, cînd urma să sosească Martens). Ar fi foarte bine dacă tovarășul Troțki ar căuta să-l influențeze pe Rutgers *personal* cam în sensul următor: nu plecați, nu vă enervați, așteptați pînă vine Martens! (Mi-e teamă că în anturajul lui Rutgers e cineva care se teme și are motive să se teamă de critica lui Martens.)

(Martens consideră că Callwert nu e un om serios. Haywood nu este decît un agitator, un semianarhist. Rutgers e un tovarăș minunat, un bun propagandist, dar e îndoielnic ca el să fie și un bun administrator. Așa arată întreg acest grup de trei, care constituie conducerea.)

Lenin

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

375

O DISPOZIȚIE CĂTRE N.P. GORBUNOV ȘI O SCRISOARE ADRESATĂ LUI V.V. KUIBIȘEV

30.IX.1921

Tovarășe Gorbunov,

Vă rog foarte mult să trimiteți scrisoarea de mai jos tovarășului *Kuibîșev* (membru al prezidiului Consiliului economic superior) și să vă înțelegeți cu el, să-i dați o stenografă de-a noastră, ca el să-i poată dicta la telefon.

Tovarășe Kuibîșev,

Ați văzut ieri, în ședința *Consiliului Muncii și Apărării*²⁷¹, cum Rutgers ne aduce acuzații nouă, și în special dumneavoastră? Aceasta e o chestiune foarte importantă. Și nu incupe îndoială că ea va avea un ecou *internațional*. De aceea trebuie *consemnat* cu ceva mai multă grijă mersul tratativelor, astfel ca mai tîrziu să *nu se poată* isca birfeli și denaturări.

Vă rog foarte mult să consemnați sau să dictați stenografeii noastre (ceea ce o să vă răpească mai puțin timp) întregul mers al tratativelor, și în special ceea ce mi-ați spus la telefon despre comportarea de necrezut a lui Rutgers, despre schimbarea condițiilor de la o zi la alta ș.a.m.d.

Se înțelege că, deocamdată, acest material documentar nu-l vom arăta nimănui. Dar, pentru orice eventualitate, trebuie să-l strângem de pe acum.

Chestiunea va fi pusă și în discuția Comitetului Central. Va trebui să informăm exact și complet atât Comitetul Central, cât și Internaționala sindicală. Tovarășul Gorbunov o să vă pună la dispoziție o telefonistă etc.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

376

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

Pentru *Krjijanovski*

Să nu uitați:

1) La Congresul electrotehnicienilor să prezentați (direct sau printr-o comisie care să se bucure de *autoritate*) unele amendamente și completări la „Planul de electrificare“, pentru ca el să fie aprobat *definitiv*;

2) să întocmiți un program calendaristic de *elaborare a planurilor* (în primul rînd, a celor *de bază*) de către Comisia de stat a planificării pe anul curent.

(Se duce o *campanie* împotriva Comisiei de stat a planificării pentru că, de fapt, nu vrea și nu știe să elaboreze planuri.)

Lenin

*Scrisă la sfîrșitul
lunii septembrie 1921*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

377

CĂTRE M.I. FRUMKIN

Tovarășului *Frumkin*:

- 1) Cît era înainte (ce cantitate de cartofi pentru un pud)?²⁷²
- 2) S-a ajuns la o *majorare* a impozitului?
- 3) Cu 50%.
- 4) Cum de-ați putut să recurgeți la o *majorare a impozitului*? Fără aprobarea Biroului Politic?

Scrisă în septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

378

CĂTRE L.D. TROȚKI

Plîngerile în legătură cu lipsa de bani au devenit un fenomen general, universal. S-ar putea să dăm greș. Pretutindeni în provincie (pe cît se spune), oamenii, ca niște deserați, pun în vânzare tot ce se poate și ce nu se poate. Țipă toți din toate părțile. Nu știu ce să mai facem și cum să procedăm. Poate că ar fi bine să vă duceți personal să vedeți cum lucrează comisia de sub președinția lui Preobrajenski²⁷³ sau să stați de vorbă cu el.

Un mic exemplu: Ruhimovici spune că în octombrie ar putea obține de la micii antreprenori care au luat în arendă mine în Donbass vreo 5 000 000 de puduri de cărbune. Dar cum să plătim? De unde să luăm bani?

Mereu sîntem în întîrziere. Valul comerțului e mai puternic decît noi. *Comisia financiară* și noi toți sîntem în întîrziere. Nota dumneavoastră în legătură cu polițele am trimis-o chiar acum tovarășului Preobrajenski.

Scrisă în septembrie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

379

CĂTRE A.D. ȚIURUPA

Dați, vă rog, dispoziție ca mâine să fie prezentate toate cifrele și datele în legătură cu campania de colectare a cartofilor:

surplusurile — predările obligatorii (+ termenele recente campanii)

Moscova și Petrograd ș.a.m.d. etc.
pentru Biroul Politic²⁷⁴.

Scrisă la 1 sau 2 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

380

CĂTRE V.M. MOLOTOV

Tovarășe Molotov,

Mâine, în ședința Biroului Politic, trebuie să punem pe ordinea de zi anularea hotărârii C.C.P. din 6.IX cu privire la majorarea impozitului pe cartofi (să fie convocat și Frumkin)²⁷⁵.

Lenin

Cum v-ați înțeles cu *Stalin* în ce privește Petrogradul?*

Scrisă la 2 octombrie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

381

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tovarășe Gorbunov,

Unde este traducerea în limba rusă? Trimiteți-o tuturor membrilor *Consiliului Muncii și Apărării* și ai *B i r o*

* Vezi volumul de față, documentul 362. — *Nota red.*

ului Politic; fiecare din ei s-o citească, să scrie pe ea „am citit“ și să-și pună semnătura, iar după aceea să v-o înapoieze *dumneavoastră*²⁷⁶.

Lenin

3.X

Scrisă la 3 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

382

CĂTRE N.P. GORBUNOV

3.X.1921

Tovarășe Gorbunov,

Vă rog să-i comunicați tovarășului Radcenko că am temeinice temeri să nu comit o încălcare a normelor în această chestiune: cum aș putea eu să semnez niște concluzii *tehnice*? Trebuie să trimiteți acest proces-verbal la departamentele respective, ca să-și dea avizul, și să *urgentați* adoptarea unei hotărâri de Micul C.C.P. sau de C. M. A. Voi da tot sprijinul pentru ca acest lucru să se facă cât mai repede²⁷⁷.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

383

CĂTRE N.P. GORBUNOV

Tovarășe Gorbunov,

Am cerut relații de la *Ponomarenko* și aștept răspuns de la el, iar nu de la A. Smirnov*.

3.X

Lenin

Scrisă la 3 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

* Vezi volumul de față, documentul 240. — Nota red.

384

CĂTRE N.P. GORBUNOV

3.X.1921

Tovarășe Gorbunov,

Tovarășul Beloborodov, președintele Consiliului economic al Ținutului de sud-est, m-a informat că lucrurile se prezintă extrem de prost.

El spune că *C.M.A.* nu răspunde la întrebările ce i se adresează. Împuternicitul Comisariatului poporului pentru comerțul exterior n-a fost investit cu drepturile cunoscute, libertatea sa de inițiativă este extrem de limitată ș.a.m.d.

Este necesar să lămurim această chestiune și să prezentăm spre aprobare *Consiliului Muncii și Apărării și Comitetului Central* o serie de hotărâri.

Propun să fie numită o comisie din care să facă parte:

Stalin (în caz că nu poate, să fie înlocuit cu tovarășul Ordjonikidze, membru al Comitetului Central),

Radcenko (adjunct al comisarului poporului pentru comerțul exterior) și *Beloborodov* (poate fi găsit la Kremlin prin *Zaluțki*), și aceștia cred că sînt de ajuns.

Vă rog să vorbiți la telefon cu Stalin și cu membrii *C.M.A.* și să-mi comunicați rezultatele mâine, 4.X, pentru ca să pot semna, *tot mâine*, numirea definitivă a comisiei și să precizez sarcinile ce-i revin²⁷⁸.

Președintele *C.M.A.*, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

385

CĂTRE N.P. GORBUNOV

3.X.1921

Tovarășe Gorbunov,

Vă rog să lămuriți dacă Șatelen a venit la congresul electrotehnicienilor și *dacă se face totul* pentru a crea

repede și *la momentul oportun* o comisie și pentru a studia problema concesiunii ce urmează să fie acordată lui Urquhart.

Intrucit această problemă prezintă o importanță *cu totul deosebită*, vă rog să urmăriți *în mod special* și *cu precădere* rezolvarea ei, astfel ca ea să fie neapărat *rezolvată* înainte de sfârșitul congresului electro-tehnicienilor²⁷⁹.

Lenin

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

386

*CĂTRE N.P. GORBUNOV²⁸⁰

De ce la această telegramă, care a fost primită încă de la 29.IX, nu mi-ați dat *pînă acum* să semnez nici un răspuns, nici o cerere de informații și nici o dispoziție?

3.X

Lenin

Scrisă la 3 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

387

CĂTRE I.N. SMIRNOV

Tovarășe Smirnov,

1) De ce nu mi-ați scris *mai devreme*, adică îndată ce vi s-au cerut relații despre uzinele Ridder (cînd ați primit telegrama respectivă?), ceea ce îmi comunicați acum?

2) Totodată: de ce n-a făcut acest lucru Brikov (sau Ciuțkaev)?

3) Pe cine ați propune în locul lui Domnenko?

4) Cine l-a numit în acest post pe Domnenko?²⁸¹

4.X

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 4 octombrie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după un text consemnat de
Lidia Fotieva

388

CĂTRE I.M. GUBKIN

4.X.1921

Tovarășe Gubkin,

I-am trimis lui Smilga scrisoarea dumneavoastră din 22 septembrie*. El are nevoie de Predtecenski. Dar Baku prezintă mai multă importanță. Va trebui să vă găsiți un adjunct. Ați dat la tipar datele (din scrisoarea de la 22 septembrie) în legătură cu succesele obținute cu șisturile ca atare? Trimiteți-le să le publice în ziarele de mare tiraj și comunicați-mi și mie în ce numere au apărut.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după o copie
dactilografiată

389

CĂTRE A.S. KISELEV

Tovarășului Kiselev, președintele Micului C.C.P.

Însărcinarea dată la 30 septembrie Micului Consiliu de către Consiliul Muncii și Apărării (vezi procesul-verbal nr. 254 al C.M.A., p. 9) încă n-a fost îndeplinită²⁸². Problema nici n-a fost încă examinată și nici măcar n-a figurat pe ordinea de zi.

Vă rog insistent să convocați numaidecît o ședință extraordinară a Micului C.C.P., să adresați o invitație

* Vezi volumul de față, documentul 340. — *Nota red.*

ultimativă departamentelor interesate și să soluționați problema. Departamentele care n-au prezentat concluzii să fie sancționate, și acest lucru să fie anunțat în presă.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 4 octombrie 1921

*Publicată pentru prima dată la
14 februarie 1924, în „Pravda” nr. 36*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

390

ADRESĂ ÎN LEGĂTURĂ CU MERSUL CAMPANIEI DE ÎNSĂMÎNȚĂRI

Circulară

Telegramă

Simbirsk, Astrahan, Țarițin, Saratov,
Samara, Ufa, Uralsk, Veatka

Comitetelor guberniale pentru însămințări: Marxstadt,
Ceborksari, Krasnokokșaisk, Astrahan, Ijevsk

Comitetelor regionale pentru însămințări: Kazan,
Orenburg, Sterlitamak

Comisariatului poporului pentru agricultură

În ultima lună n-ați mai trimis nici un fel de informație în legătură cu modul cum se desfășoară campania însămințărilor și lupta împotriva foametei. Comisariatul poporului pentru agricultură, care în momentul de față este preocupat în special de lichidarea urmărilor secetei, are nevoie mai mult decât lunile trecute de o informare regulată, cit mai completă cu putință, în legătură cu activitatea dumneavoastră, cu situația reală a agriculturii în gubernia respectivă. De aceea, confirmând în mod categoric dispozițiile anterioare cu privire la termenele de prezentare a informărilor, vă rog insistent să ridicați la înălțimea convenită aparatul informativ și, dînd urmare acestei dispoziții, în termen de

48 de ore de la primirea prezentei telegrame să trimiteti telegrafic următoarele date: 1) ce suprafață pentru însămînțări de toamnă a fost aprobată; 2) cit s-a însămînțat din această suprafață; 3) cite deseatine de arături de toamnă s-au efectuat; 4) ce cantitate de sămînță s-a primit prin repartitie de la centru în cadrul schimbului de mărfuri; 5) ce cantitate de sămînță a fost efectiv repartizată; 6) în ce mod s-a făcut repartizarea; 7) ce măsuri s-au luat pentru salvarea efectivului de animale și ce rezultate s-au obținut? 8) ce măsuri s-au luat pentru salvarea inventarului mort și ce rezultate s-au obținut; 9) ce acțiuni sociale au fost prevăzute și care au fost aduse la îndeplinire; 10) care este situația strămutării de populație; 11) care este situația comitetelor satești, cum participă ele la munca obștească. După ce expediati telegrama, trimiteti-ne îndată, printr-un curier special, un raport complet. În guberniile care n-au dat răspuns în termenul convenit, lucrătorii cu funcții de răspundere vor fi sancționați disciplinar.

La întrebările 6—11 trimiteti telegrafic un răspuns cit se poate de scurt sau comunicați data exactă cînd ați expediat răspunsul scris²⁸³.

Președintele Consiliului Apărării, *Lenin**

Scrisă la 4 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat completat și
semnat de V.I. Lenin*

391

CĂTRE E.A. PREOBRAJENSKI

Tovarășe Preobrajenski,

Raportul pe care urmează să-l prezentați la plenară (la 6 sau la 7.X.) va avea aceeași temă. N-ați putea să

* Telegrama este semnată și de N. Osinski, adjunct al comisarului poporului pentru agricultură. — *Nota red.*

trimiteți *m î n e* tezele *s a u*, *m a i b i n e*, propunerile dumneavoastră practice?²⁸⁴

Lenin

Scrisă la 4 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

392

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.T. BELOBORODOV

Tovarășului Beloborodov; cite o copie tovarășilor:
Sergo (Ordjonikidze), Radcenko, Smilga, Andreev
(Consiliul Central al Sindicatelor)

Data fiind declarația Consiliului economic al Ținutului de sud-est, că împuternicitul Comisariatului poporului pentru comerțul exterior în acest ținut nu este investit cu destule drepturi și libertatea lui de inițiativă este extrem de limitată ș.a.m.d., vă rog să convocați neîntârziat o consfătuire la care să participe: Sergo (Ordjonikidze), I.I. Radcenko (Comisariatul poporului pentru comerțul exterior), Smilga (Consiliul economic superior), Andreev (Consiliul Central al Sindicatelor), astfel ca concluziile acestei consfătuiri să fie prezentate sub formă de propuneri practice Consiliului Muncii și Apărării vineri 7 octombrie, precum și Comitetului Central²⁸⁵.
Moscova, Kremlin

4.X.1921

Președintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după o copie
dactilografiată

393

CĂTRE P.I. POPOV
DIRECȚIA CENTRALĂ DE STATISTICĂ

Tovarășe Popov,

Nu s-ar putea publica în buletinul dumneavoastră (sau separat în 4 pagini), pentru a fi larg difuzate, rezultatele preliminare ale recensământului populației R.S.F.S.R. în comparație cu situația din Rusia de dinainte de război?

(Adică materialul dactilografiat pe care mi l-ați trimis dumneavoastră.)

Ca material informativ el se va dovedi totdeauna util mai ales dacă i se vor adăuga date privind suprafața și numărul guberniilor și al județelor*.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 4 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

394

CĂTRE A.S. KISELEV

Tovarășului Kiselev, președintele Micului C.C.P.

În legătură cu memoriul lui A.P. Smirnov, v-am scris** că sint categoric împotriva oricărei irosiri a cartofilor pentru spirt și am arătat că spirtul poate și trebuie să fie fabricat din turbă.

Acum a ieșit la iveală că problema fabricării spiritului din turbă n-a fost încă definitiv rezolvată. Procedeul n-a fost verificat pe scară industrială și n-a fost clarificată nici importanța lui din punct de vedere economic (nu s-a făcut un calcul riguros și nu există nici date concrete pentru așa ceva). De aceea nu se poate încă vorbi de o producție masivă a spiritului din turbă.

* Vezi volumul de față, documentul 441. — *Nota red.*

** Vezi volumul de față, documentul 295. — *Nota red.*

Luați toate măsurile necesare pentru a grăbi cu orice chip punerea în funcțiune a unei fabrici experimentale de spirt din turbă — fosta fabrică de drojdie a lui Ghivartovski din Moscova.

În ceea ce privește propunerea făcută de Smirnov de a plăti cu spirt cartofii cumpărați de la țărani sînt categoric împotrivă. Dacă el insistă, n-are decît să pună problema în discuția Comitetului Central.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 5 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de V.I. Lenin

395

CĂTRE C.G. RACOVSKI²⁸⁶

Tovarășului Racovski

Vă rog să organizați o consfătuire sub președinția dumneavoastră în legatură cu trimiterea de vagoane goale în Ucraina și cu planul de transport. La această consfătuire să participe cîte un reprezentant din partea Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, a Comisariatului poporului pentru aprovizionare și a Direcției generale a combustibilului, precum și tovarășii Ciubar și Bogdanov.

Întrucît e vorba de o problemă extrem de importantă și de urgentă, îi rog foarte mult pe comisarii poporului să vină personal la această consfătuire sau să delege pe adjuncții lor, dar să nu trimită lucrători de mîna a doua.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 5 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după o copie
dactilografiată

396

DISPOZIȚIE PE O SCRISOARE
A DIRECȚIEI INSTITUȚIILOR ȘTIINȚIFICE ALE
CENTRULUI ACADEMIC²⁸⁷

Să se pună la dispoziția acestei expediții echipamentul necesar pentru opt persoane.

Președintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

5.X.1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

*Se tipărește după un text
consemnat de N.P. Gorbunov
și semnat de V.I. Lenin*

397

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
COMITETULUI EXECUTIV CENTRAL
AL REPUBLICII KIRGHIZE, BIROULUI
INDUSTRIAL AL REPUBLICII KIRGHIZE,
COMITETULUI REVOLUȚIONAR DIN SIBERIA,
BIROULUI INDUSTRIAL DIN SIBERIA
ȘI ORGANELOR DE CONDUCERE ALE MINELOR
RIDDER, EKIBASTUZ ȘI ZÎREANOV²⁸⁸

Se revine asupra dispozițiilor din telegramele precedente și se hotărăște:

1. Minele Ridder, Zîreanov, Ekibastuz și toate minele mici situate în aceste regiuni rămân, cu toate instalațiile lor, sub conducerea Biroului industrial din Kirghizia.

2. Președintele Biroului industrial din Kirghizia răspunde personal de păstrarea în perfectă stare a minelor, instalațiilor și arhivelor. Până în momentul predării complete, asemenea răspundere revine și președintelui Biroului industrial din Siberia.

3. Domnenko este eliberat din funcția ce o ocupă și este pus la dispoziția Biroului industrial din Siberia.

4. Tovarășul Dreiman este numit director al minelor Ridder; el trebuie să preia imediat toate atribuțiile și să plece la această întreprindere.

5. Dreptul de a numi conducătorul tehnic al acestei întreprinderi miniere se încredințează lui Dreiman.

6. Ivanov, împuternicitul Biroului industrial din Kirghizia, după intrarea în funcție a lui Dreiman, trece la dispoziția acestui birou.

7. Lucrările de reparații la drumurile de acces și la canalul de aducție de la Ridder, cele de construcție a secției experimentale de electroliză și de punere la punct a fabricii de innobilare trebuie executate de urgență. Comitetul revoluționar din Siberia și Biroul industrial din Siberia sint datoare să acorde tot sprijinul.

8. Toate măsurile arătate aci trebuie aplicate imediat, în deplină înțelegere, de Biroul industrial din Siberia și de cel din Kirghizia. Comunicați, printr-o telegramă adresată prezidiului Consiliului economic superior, de îndeplinirea acestor dispoziții.

Președintele C.M.A., *Lenin**

Moscova, Kremlin
6 octombrie 1921

*Se publică pentru prima oară,
după un text dactilografiat
completat și semnat de V.I. Lenin*

398

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU CĂILE DE COMUNICAȚIE

Comisariatul poporului pentru căile de comunicație

Prin prezenta dispun ca în termen de două zile să rezolvați problema trecerii pe podul de peste Oka a cablurilor electrice de la linia Kașira—Moscova²⁸⁹.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Lenin

Scrisă la 6 sau 7 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

* Aici figurează și semnăturile, scrise la mașină, ale lui P.A. Bogdanov, președintele Consiliului economic superior, I.V. Stalin, comisar al poporului pentru problemele naționalităților, și I.N. Smirnov, președintele Comitetului revoluționar din Siberia. — *Nota red.*

399

CĂTRE M.I. FRUMKIN

Tovarășului Frumkin

(O copie pentru tov. Hinciuk)

Stabilirea comisionului convenit cooperativelor de consum (la repartitia produselor pe linie de stat) intirzie. Vă rog să urgentați pe cât se poate rezolvarea acestei probleme.

Бедствъ а devenit foarte insistent; s-a creat o situație imposibilă.

Vă rog să acționați fără intirziere și să-mi răspundeți în câteva cuvinte.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)**Scrisă la 7 octombrie 1921*

Publicata pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după o copie
dactilografiată

400

*CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI
PENTRU AFACERILE EXTERNE (SERVICIUL
ÎNREGISTRĂRII PUBLICAȚIILOR), CEKA,
COMISARIATUL POPORULUI PENTRU
PROBLEMELE MILITARE, COMINTERN,
C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

O copie la Comisariatul poporului pentru învățămînt,
tovarășului *Pokrovski*

Din informațiile primite de la Comisariatul poporului pentru învățămînt reiese că hotărîrea adoptată de Consiliul Comisarilor Poporului la 17 ianuarie 1920 și înscrisă în procesul-verbal nr. 341, punctul 3 (o anexez aici), n-a fost aplicată de loc sau a fost aplicată doar parțial. Pînă la 1 septembrie 1921 nu s-au făcut (de la toate departamentele) decît 36 de trimiteri. Unele instituții consi-

deră și azi că materialele albgardiste, scrise sau tipărite, constituie un bun al lor și ca atare fac din ele o parte inalienabilă a bibliotecilor respective, unde aceste materiale nici pe departe nu sînt folosite în modul cuvenit.

Vă rog să lămuriți de ce această hotărîre a C.C.P. este atît de defectuos aplicată și, totodată, să dați instituțiilor din subordinea dumneavoastră dispozițiile, circularele și instrucțiunile cuvenite.

În legătură cu măsurile pe care le-ați luat, vă rog să mă informați în scris prin intermediul tovarășului Gorbunov, directorul treburilor C.C.P.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 7 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

401

*MAREA ARAL. SOVIETUL DIN BUGUN AL PESCARILOR ȘI MUNCITORILOR DE PE ȚĂRMUL DE NORD²⁹⁰

Către tovarășii muncitori pescari de la Marea Aral

Dragi tovarăși,

Ați aflat, desigur, și dv. că o mare calamitate, o foamete nemaipomenită, s-a abătut asupra întregii regiuni a Volgăi și a unei părți din ținutul Uralului. Din gubernia Astrahan și pînă în Republica Tătară și în Gubernia Perm, pretutindeni seceta a pîrjolit aproape complet cerealele și iarba. Milioane de oameni — muncitori și țărani muncitori — sînt amenințați să piară de foame, se sting încă de pe acum, și aceeași soartă o au milioane de vite.

Pe ruși și pe musulmani, pe cei stabili și pe cei nomazi — pe toți, deopotrivă, îi așteaptă o moarte necruțătoare, dacă nu le vin în ajutor tovarășii lor — munci-

tori și țărani muncitori, ciobani și pescari din regiunile care se află într-o situație mai favorabilă. Se înțelege că Puterea sovietică, la rîndul ei, se grăbește să-i ajute pe infometați; ea a și trimis din timp peste 12 000 000 de puduri de cereale pentru însămințările de toamnă și trimite acum produse alimentare, organizează cantine etc. Dar toate aceste măsuri nu sînt suficiente. Calamitatea e atît de mare, iar Republica sovietică e atît de ruinată de războiul țarist și de albgardiști, încît cu resursele alimentare oferite de stat putem hrăni, cu multă greutate, pînă la recolta viitoare cel mult un sfert din numărul celor aflați în nevoie.

Nici pe ajutorul bogătașilor capitaliști nu ne putem bizui. Capitaliștii care se află azi în fruntea celor mai puternice state din lume — Anglia, S.U.A., Franța — au declarat, ce-i drept, că și ei sînt de acord să dea ajutor țărănimii noastre din regiunile infometate, dar în condiții care ar însemna trecerea în mîinile lor a întregii puteri asupra republicii noastre muncitorești-țărănești. Acest lucru e și de înțeles. Căci nu s-a mai văzut niciodată ca asemenea lipitori ale oamenilor muncii, cum sînt capitalistul și cămătarul, să-i ajute în chip dezinteresat. Clasa capitaliștilor a căutat totdeauna să profite de foamea care-i chinuie pe oamenii muncii, pentru a le înrobi trupul și sufletul. Și de data asta capitaliștii vor să profite de foamea care bîntuie la noi, pentru a desființa libertatea pe care am dobîndit-o cu sîngele nostru, pentru a smulge pe vecie puterea din mîinile muncitorilor și țăranilor și a instaura din nou domnia țarului, a moșierului, a patronului, a polițaiului, a cinovnicului.

Infometații din guberniile Kazan, Ufa, Samara și Astrahan își pun toată nădejdea în strînsa solidaritate proletară a oamenilor muncii, care au, ca și ei, mîinile bătătorite, care-și cîștigă, ca și ei, pîinea în sudoarea frunții lor, și nu trăiesc din exploatarea altora. La voi, la Marea Aral, se prinde destul pește, și voi n-o s-o duceți prea greu. De aceea e cazul să dați o parte din peștele prins de voi pentru bătrînii și bătrînele care rabdă cumplit de foame, pentru cei 8 000 000 de truiditori sleiți

de putere care, în permanență flămânzi, trebuie să muncească din greu pe ogoare aproape un an de zile pînă la noua recoltă, în sfîrșit, pentru cei 7 000 000 de copii care sînt cei dintii amenințați să piară.

De aceea, dragi tovarăși, pescari și muncitori de la Marea Aral, trebuie să fiți cit mai darnici cu puțință. Nu numai că veți face un act de omenie, dar veți contribui totodată la consolidarea revoluției muncitorești. Fiindcă veți arăta astfel lumii întregi și în primul rînd tuturor oamenilor muncii, că puterea statului sovietic, care e un stat al muncitorilor și se sprijină pe solidaritatea deplină a proletarilor din cele mai îndepărtate colțuri, este de neînvins.

Întreaga clasă muncitoare să se ridice, ca un singur om, spre a vindeca rana, deosebit de gravă, a regiunii Volga, și această regiune, în anii ce vin, ne va răsplăti la rîndul ei cu grînele rodnicului ei pămînt. Numai în felul acesta vom putea să menținem Puterea sovietică și să apărăm libertatea cucerită, împotriva tuturor atentatelor criminale puse la cale de capitaliștii din lumea întreagă.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 7 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1942,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV

Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin

CĂTRE G.I. KRUMIN²⁹¹

Examinați proiectul de față și după aceea o să-i dăm o formă definitivă:

Se consideră că e absolut necesar să se acorde o mai mare atenție culegerii *de date* (prin corespondenți speciali, fără ca ei să fie angajați *numai decît în acest scop*, prin toți împuterniciții speciali ai Consiliului Muncii și Apărării și ai comisariatelor poporului; în sfîrșit — și ceea ce este mai important — din obișnuitele dări de

seamă de pe teren *pe care le primesc* organele de resort), — de date care vin direct de la organele locale (uzine, mine, diferite parcele de pădure sau exploatări forestiere etc.). Strângerea de date nu numai de la direcțiile generale, dar și de la organele care lucrează direct pe teren, precum și *analiza* lor, trebuie să devină una din sarcinile cele mai importante ale ziarului „*Ekonomiceskaia Jizn*“.

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 7 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară la
26 ianuarie 1924, în ziarul
„*Ekonomiceskaia Jizn*“ nr. 96

Se tipărește după facsimil

403

CĂTRE P.A. KRASIKOV

8.X

Tovarășe Krasikov,

Biroul Organizatoric a suspendat ieri procesul (de la comisia de disciplină de pe lângă Consiliul sindical gubernial Moscova) și a transferat dosarul la Comisariatul poporului pentru justiție.

Acum e necesar ca în cursul zilei de luni să-mi prezentați concluziile dumneavoastră.

După părerea mea ar trebui:

(a) să publicați o scurtă relatare în presă (are cine s-o face?) *începînd* cu procesul lui Maiakovski versus* Skvorțov**

(b) să precizați sau să *modificați* neapărat pe cale legislativă legea respectivă. Mă veți informa luni în legătură cu această chestiune.

N-ați putea să faceți acest lucru *împreună* cu cei de la Consiliul Central al Sindicatelor?

Aștept răspuns***. Lenin

Scrisă la 8 octombrie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

* — contra. — Nota trad.

** Vezi volumul de față, documentul 271. — Nota red.

*** Vezi volumul de față, documentul 413. — Nota red.

404

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI²⁹²

G.M.,

Dacă sînteți de acord cu conținutul acestui mesaj, vă rog să mi-l restituiți; am să-l dau la dactilografiat, iar după aceea am să-l trimit (cui? dumneavoastră?). Mă indoiesc dacă face să-l trimit. Nu vi se pare că ar fi ceva *prea* „ostentativ“? Ar aduce vreun folos *r e a l* ?

*Lenin**Scrisă la 8 sau 9 octombrie 1921**Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII**Se tipărește după manuscris*

405

O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.I. POTEAEV
ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

(De controlat exactitatea adresei la Meisner, Direcția generală a industriei piscicole)

Astrahan

Tovarășului *Poteaev*, președintele Direcției generale a industriei piscicole

9.X.1921

Am primit scrisoarea dumneavoastră din 21.IX²⁹³. Publicați o descriere a noilor procedee în ziarele de la Astrahan, cît și în cele de aici, din capitală. Propunerile cu privire la fabricarea butoaielor trimiteți-le telegrafic Consiliului Muncii și Apărării.

Președintele C.M.A., *Lenin*

Am răspuns printr-o telegramă la 9.X.

Vedeți care e răspunsul lui Poteaev și prezentați-l la C. M. A.

Lenin

9.X

*Publicate pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII**Se tipăresc după manuscris*

РОССИЙСКАЯ
СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ
ФЕДЕРАТИВНАЯ
Советская Республика.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
СОВЕТА
Народных Комиссаров.

Москва, Кремль.

Г. № X 192.../2

(Прислать
адрес у Мейнера
в шаврсе)

Астрахань

Предназначение

Потееву

Получил ваше письмо от 2/9
описание новых приемов
дайра в печать и в Астрахани
и в Москве предложением касаясь
содержания дела злосудия ружья в
СПО

Представитель Ленин

406

CĂTRE L.A. FOTIEVA

Pentru *Fotieva*

A trecut o lună. Cereți să vi se trimită o scurtă informare, citiți-o și spuneți-mi și mie care e situația²⁹⁴.

Lenin

9.X

Scriși la 9 octombrie 1921

Publicată pentru primă oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

S-a tipărit după manuscris

407

*TELEGRAMĂ ADRESATĂ
TUTUROR COMITETELOR
EXECUTIVE GUBERNIALE, COMITETELOR
GUBERNIALE DE PARTID,
CONSILIILOR SINDICALE GUBERNIALE,
COMITETELOR GUBERNIALE PENTRU
PROBLEMELE MUNCII

10 octombrie 1921

Ca urmare a înrăutățirii care s-a produs, în perioada mai—iulie, în situația alimentară din Donbass, zeci de mii de muncitori au părăsit minele și s-au împrăștiat, o parte din ei ieșind chiar din zona bazinului carbonifer. Deosebit de accentuată este tendința de evadare a lucrătorilor de la abataje, al căror număr, în cursul lunii august, a scăzut de la 16 000 la 10 000, precum și a muncitorilor calificați de la cazane. Acum în Donbass s-a creat o situație alimentară stabilă, și anume: s-au adus rezerve de cereale pentru trei luni, iar cantitatea lor va fi sporită. E necesar să desfășurați o amplă acțiune de propagandă pentru întoarcerea în mine a unor categorii de mun-

citori din subteran care au plecat din Donbass, ca: lucrători de la abataje și de la sănii, armatori, sondori, săpători de puțuri, vagonetari, precum și cazangii și mecanici. Alți muncitori, în afara celor din categoriile menționate, nu trebuie trimiși. În acțiunea de propagandă trebuie să explicați: 1) că aprovizionarea cu piine este complet asigurată; 2) că se introduc noi reguli de retribuire a muncii în produse alimentare și bani în raport cu productivitatea, înlăturându-se nivelarea care se practică la retribuirea în produse alimentare și bani; 3) că de reînțoarcerea muncitorilor depinde în mare măsură succesul campaniei de aprovizionare în Ucraina, care este frînată de lipsa combustibilului necesar pentru transporturile de produse alimentare.

Președintele C.M.A., *Lenin**

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin

408

TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI C.C.P. AL R.S.S. BIELORUSE

Bielorusia, Președintelui Consiliului Comisarilor
Poporului

O copie pentru comisia economică

Raportul prezentat de Teumin²⁹⁵ Comisariatului poporului pentru comerțul exterior nu dă răspuns la întrebările puse de Consiliul Muncii și Apărării, întrucât nu oferă material cifric. La telegramele nr. 01 090 din 8 septembrie, nr. 01 134 din 14 septembrie, nr. 01 161 din 19 septembrie, nr. 01 204 din 1 octombrie și nr. 01 220 din 5 octombrie, primite din partea directorului treburilor C.C.P., comisia economică din Bielorusia trimite răspunsuri pur formale sau nesatisfăcătoare. Vă rog să cereți imediat de la comisia economică toate telegramele

* Telegrama este semnată și de V.M. Molotov, secretar al C.C. al P.C.(b) din Rusia. — *Nota red.*

menționate, să faceți cercetările cuvenite, iar pe cei ce se vor dovedi vinovați de târăgăneală birocratică și sabotaj să-i deferiți justiției. Situația cerută, cu semnătura președintelui comisiei economice, trebuie trimisă numai-decît. Comunicați-mi telegrafic de primirea telegramei și de executarea dispoziției.

10 octombrie

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Lenin

Scrisă la 10 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Cul geri din Lenin”, vol. XXXVI*

*Se tipărește după un text
da tipografiat semnal de V.I. Lenin*

409

CĂTRE V.M. MOLOTOV,
PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL
C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Mi-a fost prezentată această chestiune abia după terminarea ședinței Biroului Politic.

Vă rog să trimiteți de urgență prezenta scrisoare tuturor membrilor Biroului Politic, pentru ca ei să-și exprime votul în scris.

10.X

Tovarășe Molotov,

M-am înțeles cu tov. Unșliht să suspende executarea sentinței în procesul lui Nazvanov și am să pun această chestiune în discuția Biroului Politic.

În legătură cu Nazvanov am primit astă-vară (încă înainte de arestarea lui) o scrisoare de la Krasin. Îmi propunea să atrag în muncă pe acest inginer, care, după cum spunea el, este un element deosebit de valoros.

Krjijanovski mi-a relatat că îl cunoaște pe Nazvanov, că nu o dată a avut cu el, după 25.X.1917, discuții deosebit de aprinse și că era cît pe-aci să-l dea afară din casă pentru părerile lui antisovietice. Dar în primăvara sau

vara anului 1921 a observat, cică, la el o schimbare și l-a luat să lucreze la *Comisia de stat a planificării*.

În afară de asta, au fost la mine doi tovarăși de la C.C. al sindicatului muncitorilor din industria zahărului și, la întrebarea mea, au dat referințe bune despre Nazvanov, pe care le-au consemnat și în scris. Pe baza celor arătate pînă aci pun această chestiune în discuția Biroului Politic.

Propun: dacă e nevoie, să căutăm scrisoarea lui Krasin și referințele scrise date de cei doi muncitori. Dacă Biroul Politic hotărăște, o să caut eu aceste două documente.

În ce mă privește, propun să fie anulată sentința Cekăi din Petrograd și să fie aplicată cea propusă de Agranov (ea se află aici la dosar), adică doi ani închisoare cu eliberarea condiționată²⁹⁶.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 10 octombrie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

410

CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA²⁹⁷

Consider că chestiunea este extrem de importantă și de urgentă, întrucît contractarea unui împrumut în Italia, *fără ca* această țară să ceară *recunoașterea vechilor datorii*, poate să însemne străpungerea blocadei financiare.

Propun să fie numită *imediat*, pentru un termen scurt (2—4 zile), o comisie secretă din partea Biroului Politic. Ea ar putea fi compusă, bunăoară, din: Litvinov, Șeinman, Radcenko, Krestinski (cu dreptul de a fi înlocuit cu un alt membru al colegiului Comisariatului poporului pentru finanțe), Bogdanov (cu același drept).

Am putea oferi drept garanție: o pădure (o concesiune în nordul țării); petrol, în regiunea râului Uhta sau în aceea a râului Emba; mine de cupru etc.

Lenin

11.X

(Sarcina comisiei: (în termen de 2—4 zile)
să studieze *în mod special*
propunerea Italiei, iar apoi principiile
generale ale garanțiilor.)

Scrisă la 11 octombrie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

411

CĂTRE M.L. RUHIMOVICI²⁹⁸

11.X

Tovarășe Ruhimovici,

Am citit raportul întocmit de dumneavoastră, și acum vă ocărăsc de mama focului.

El se prezintă într-o formă cu totul neîngrijită. De ce nu v-ați gândit să folosiți măcar aici, la Moscova, 2—3 ore (dacă acolo, în Donbass, nu dispuneți de timpul necesar) pentru *a-l pune la punct?*

Este nepus la punct și neclar.

Nu conține tabelul necesar și în același timp e plin de cifre inutile.

E nevoie de un scurt tabel în care să se arate: prețul în făină sau în ruble aur ș.a.m.d.

1 000 de puduri de cărbune neto la mină sau la gară etc.

Înainte de război.... — — —

Acum care e prețul etc. la întreprinderile Direcției centrale a industriei cărbunelui — — — — —
(minele mari).

Și la acestea cu condiția menționată de dumneavoastră (îndeplinirea cu deplin succes a întregului program de aprovizionare colectivă?) — — — —

La minele mici date în arendă — — — —

Totul era să întocmiți un asemenea tabel!

Și dumneavoastră tocmai un asemenea tabel n-ați fost în stare să prezentați.

Toate tabelele dumneavoastră ar fi trebuit să fie grupate într-un mic capitol special, ca o detaliere și o argumentare foarte precisă a tabelului principal, fundamental.

Mai departe. Nu s-a arătat clar: cutare persoane *competente* (numele, vechimea lor în muncă, titlul?) susțin că minele mici *nu* sînt rentabile.

Cutare persoane (numele lor etc.) sînt de părere contrară.

Aceasta este o chestiune importantă, dar ea a fost escamotată.

În al treilea rînd. Care e concluzia? Trebuia să scoateți în evidență ceea ce este discutabil.

Să fie date în arendă minele mici?

În prezent acest lucru e indiscutabil.

În raportul dumneavoastră, chestiunea e bagatelizată și neclar expusă, și *în acest caz* ce mai rămîne de discutat?

Pe cît se vede, trebuia arătat dacă:

1) este necesar să se facă imediat *reparații* la o serie de mine mari (*la care?* dați *nu m e l e l o r*) și ca ele să fie scoase din funcție în vederea reparațiilor, producția respectivă urmînd s-o dea minele mici?

2) Să fie date în arendă și minele *mijlocii*?

3) — — și anume *prin intermediul* comisiei economice din bazinul Donețului?

Toate acestea nu sînt limpede arătate. Și eu, ca și oricine citește acest raport, trebuie să-l pun la punct, cu toate că asta era *sarcina dumneavoastră*.

În felul acesta pot fi anihilate și cele mai bune intenții!

Pentru ca totul să fie clar ar fi nevoie ca în *planul dumneavoastră* să indicați: se vor închide pentru reparații cutare mine. Minele mici vor da în termen de 2 ani 900 000 000 (sau cît anume?) ș.a.m.d.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 11 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

412

CĂTRE M.L. RUHIMOVICI

12.X

Tovarășe Ruhimovici,

Stalin mi-a spus că v-ați simțit tare jignit de cele spuse de mine în scrisoare*.

Degeaba însă. N-am avut cîtuși de puțin intenția să vă jignesc.

M-am supărat pentru că am luat *în serios* ideile dumneavoastră. Chiar eu am chemat ieri la telefon pe *Ramzin* (un savant de primul rang și totodată foarte conștiințios) și pe *Smilga* și le-am vorbit despre chestiunea asta. *Smilga mi-a promis* că va convoca o comisie formată din *Bajanov*, *Ramzin* și dumneavoastră.

Trebuie să știi să *lupți* și să nu fii prea modest, cum sinteți dumneavoastră.

Scrisoarea pe care v-am trimis-o n-am arătat-o *nimănui*.

Pregătiți-vă mai bine pentru lucrările comisiei, și, dacă ideile dumneavoastră n-o să fie acceptate de membrii ei, comunicați-mi într-o formă clară și precisă în ce constă „opinia separată”²⁹⁹.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 12 octombrie 1921

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

413

ÎNSEMNĂRI PE O SCRISOARE
A LUI P.A. KRASIKOV ȘI O NOTĂ
ADRESATĂ ACESTUIA³⁰⁰

Vladimir Ilici,

În legătură cu cazul *Litkens* și *Lengnik*, deocamdată se pot spune cu certitudine următoarele:

1) Potrivit prevederilor articolului 8 din decret³⁰¹, litigiul provocat de concedierea ilegală a unor muncitori și funcționari nu este de competența comisiei de disciplină.

* Vezi documentul precedent. — *Nota red.*

2) Doi dintre implicații (Litkens și Lengnik) fac parte din categoria persoanelor numite de C.C.P., și, de aceea, nu pot fi judecați de o comisie de disciplină pentru acte comise în exercițiul funcțiunii.

3) De fapt, cazul lor se încadrează în normele generale sau în prevederile decretului din 27 ianuarie 1921.

4) Secția noastră de anchetă penală a primit deja dosarul, dar trebuie să strângem lămuriri suplimentare în legătură cu fondul acuzațiilor formulate, întrucît procesul s-a judecat în mod haotic, încălcîndu-se cele mai elementare norme de procedură, și, în afară de asta, din partea lui Litkens și Lengnik ne vin noi documente, care anterior nu figurau în dosar. Ca atare, concluziile de fond vor fi comunicate în decurs de 2—3 zile.

5) Dat fiind că unele articole din decretul cu privire la comisiile de disciplină sînt neclare și insuficient coordonate între ele și că decretul, luat în ansamblu, nu este nici el în concordanță cu legislația generală, ar fi cazul ca Consiliul Comisarilor Poporului să adopte o hotărîre generală în legătură cu revizuirea decretului cu privire la comisiile de disciplină (la aceeași concluzie a ajuns și comisia Biroului Organizatoric).

Prin urmare, trebuie prezentat **numaidecît** Micului C.C.P. următorul proiect de hotărîre: „Se consideră că revizuirea decretului este necesară și se însărcinează Comisariatul poporului pentru justiție (de comun acord cu Consiliul Central al Sindicatelor?) să facă acest lucru în termen de trei zile“.

6) În ce privește articolul care urmează să fie publicat în presă, el va fi scris de Krilenko sau de Goihbarg.

Comunicați-mi, vă rog, unde va apărea și cînd anume.

7) Cu cei din Consiliul Central al Sindicatelor vom în-
cerca să ajungem la o înțelegere în ce privește tezele, cedîm-

↖ cînd anume?

du-le lor domeniul eticii tovărășești și al disciplinei, dar scoțînd din competența lor infracțiunile și abaterile comise în exercițiul funcțiunii.

P. Krasikov

Tovarășe Krasikov,

Tare mi-e teamă că și de data asta treaba o să se împotmolească. Vă rog să - mi î n a p o i a ț i această scri-

soare, după ce veți adăuga *cîteva cuvinte*, în care să indicați (pe puncte): *cînd anume?*

Pentru numele lui Dumnezeu, nu lăsați ca treaba să se împotmolească, pentru că haosul ar dăinui și de acum încolo și s-ar adînci chiar.

Al dumneavoastră, *Lenin*

12.X

Scrise la 12 octombrie 1921

*Publicate pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipăresc după manuscris

414

CĂTRE V.M. MOLOTOV,
PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL
C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

12.X

Tovarășe Molotov,

Vă rog să citiți acest proiect de hotărîre și să-l arătați numai membrilor *Biroului Politic*. Să fie *secret*.

Eu sînt *pentru* eliberarea lui Tomski din funcția pe care o deține în Turkestan, deoarece pînă și Rudzutak, care îi e prieten, mi-a spus ieri:

- (1) Dacă eu sînt pe $\frac{3}{4}$ „colonialist“, apoi Tomski e pe $\frac{5}{4}$.
- (2) Pentru mine e uimitor cît de repede și-a însușit Tomski tonul „de comandă“.
- (3) Eu (Rudzutak) am vrut să aranjez o întîlnire între Tomski și Rahimbaev. Dar *Tomski a refuzat*.

Și nu mai știu cum o să lucreze ei împreună.

Aceste trei observații, făcute de un prieten al lui Tomski sînt cît se poate de caracteristice³⁰².

Lenin

Scrisă la 12 octombrie 1921

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

CĂTRE M.I. GLEASSER³⁰³

Dacă ei „în unanimitate“ au ajuns la această concluzie, eu sînt gata să semnez imediat hotărîrea, și atunci totul s-a terminat. Să semneze *toți* membrii (subcomisiei și comisiei), și atunci o să semnez și eu.

Dar dacă lucrurile nu stau așa și e cumva nevoie de o ședință a comisiei la care să particip și eu, atunci să fixăm chiar acum data: azi la *ora 9*, mîine la *12* sau vineri la *12*.

Dați-i un telefon lui Kurski.

Scrisă la 12 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1915,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

CĂTRE V.V. KUIBIȘEV³⁰⁴

12.X.1921

Tovarășe Kuibișev,

Vă rog ca, în completare la materialele pe care le-am primit în legătură cu acordul cu grupul Rutgers, să mai lămurii următoarele chestiuni:

- 1) *toți* vorbesc de o cheltuială de 300 000 de dolari care cade asupra noastră.

Dar la paragraful 4 *a*) se spune:

„Guvernul sovietic alocă cîte 100 de dolari *pentru fiecare muncitor strămutat*“,

iar după cum reiese din paragr. 5 a) și b) se strămută $2\ 800 + 3\ 000 = 5\ 800$.

Nu cumva cheltuielile noastre o să se ridice la 600 000 de *dolari*?

Sau să adăugăm această clauză limpede: cîte 100 de dolari pentru cei 3 000 de oameni care urmează să lucreze la uzina „Nadejdinski“, și atîta tot?

2) De ce nu figurează o declarație *scrisă*, în care cei trei — Rutgers, Haywood și Callwert — să menționeze că *vor semna* „angajamentul” ce se anexează la dosar?

Vă rog să dați chiar astăzi dispoziție să se întocmească un asemenea angajament, și neapărat în limba *engleză*.

3) Sfârșitul paragr. 8 (obligația noastră de a restitui cheltuielile făcute de ei) ar trebui să fie expus mai precis într-un paragraf special: „Guvernul sovietic se obligă să restituie cheltuielile numai în cutare cazuri și numai în cutare condiții”.

4) Amendamentele lui Rutgers și ale altora la textul adoptat de prezidiul Consiliului economic superior au un caracter ultimativ?

Vă rog să-mi trimiteți răspunsul dumneavoastră (+ angajamentul în limba engleză) și să *trimiteți înapoi această scrisoare mâine, joi 13.X* pe adresa lui *Molotov*, secretar al Comitetului Central.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

417

TELEGRAMĂ ADRESATĂ TUTUROR COMISIILOR ECONOMICE

Către președinții comisiilor economice
guberniale și regionale;

Rostov pe Don — consiliul economic al ținutului;

Novonikolaevsk — Consiliul economic din Siberia;

Harkov — Consiliul economic din Ucraina

Spre cunoștința tuturor consiliilor comisarilor poporului
din republicile autonome

Cite o copie: Comisariatului poporului pentru
aprovizionare, Consiliului economic superior, Comisariatul
lui poporul pentru Inspecția muncitorească-țărănească și
Uniunii centrale a cooperativelor de consum

În ședința sa din 7 octombrie, Consiliul Apărării a
hotărât să interzică instituțiilor și întreprinderilor de stat

orice fel de vânzări, cu excepția acelor care sînt prevăzute în mod clar de legile cu privire la cotele procentuale. În scopul păstrării fondului de mărfuri al statului pentru efectuarea unui schimb sistematic de mărfuri prin intermediul organelor respective ale Comisariatului poporului pentru aprovizionare și ale Uniunii centrale a cooperativei de consum, precum și în scopul preîntîmpinării cazurilor de vânzare de către organele din domeniul producției a produselor destinate aprovizionării Armatei Roșii, dispun să urmăriți, pe propria dumneavoastră răspundere, ca această hotărîre a Consiliului Muncii și Apărării să fie riguros respectată și să nu admiteți ca organele din domeniul producției să vîndă nici un fel de mărfuri sau produse, cu excepția celor aprobate prin hotărîrile și decretele cu privire la prelevările pentru fondul în natură.

Președintele C.M.A., *Lenin*

Scrisă la 12 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de V.I. Lenin

418

CĂTRE N.P. GORBUNOV

13.X.1921

Tov. Gorbunov,

Vă rog ca, după ce în prealabil vă veți pune de acord cu președintele Micului C.C.P. (și veți lămuri lucrurile cu secretarii), să luați măsuri ca sistemul de convocare a raportorilor (atît la Marele C.C.P. cît și la Micul C.C.P.) să fie modificat.

Acum raportorii sînt convocați la ședință fără o programare precisă și sînt nevoiți să aștepte ore întregi.

Un asemenea procedeu e pur și simplu scandalos și barbar.

Trebuie luate măsuri ca ei să fie convocați la o anumită oră.

Printr-un *dublu* control telefonic, cu scopul de a stabili dacă e nevoie de raportori și de care anume, precum și printr-o justă delimitare a problemelor ce urmează să fie examinate în ședința respectivă (a celor pentru care e nevoie de raportori și a celor pentru care nu e nevoie) se poate — și trebuie — să se facă în așa fel ca raportorii să nu aștepte mai mult de 15 minute.

Vă rog să elaborați numai decît un asemenea sistem, cumpănind cu multă grijă toate amănunțele lui, și să-mi comunicați textul hotărîrii respective după ce ea va fi adoptată de Micul C.C.P.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară
la 21 ianuarie 1925,
în ziarul „Pravda” nr. 17

Se tipărește după manuscris

419

CĂTRE L.B. KAMENEV³⁰⁵

Tovarășe Kamenev,

Pe Noghin îl trimitem în Turkestan. Pentru treaba asta ar trebui să fie repartizați *ceva mai mulți străini*. Operațiile de achiziționare de cereale în străinătate se desfășoară destul de bine.

Vă rog să stați de vorbă cu Frumkin sau să-i scrieți câteva rînduri.

13. X

Lenin

Scrisă la 13 octombrie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

420

CĂTRE SIDNEY HILLMAN

13.X.1921

Tovarășe Hillman,

Vă mulțumesc din tot sufletul pentru ajutorul ce ni l-ați dat. Datorită dumneavoastră a putut fi repede reali-

zat un acord cu privire la organizarea ajutorării Rusiei Sovietice de către muncitorii americani³⁰⁶. Deosebit de important este, totodată, că problema organizării acestui ajutor este pusă acum și în fața muncitorilor care *nu* sînt comuniști. În întreaga lume, și mai ales în țările capitaliste cele mai avansate, există milioane de muncitori care în prezent nu împărtășesc vederile comunistilor, dar care sînt totuși dispuși să sprijine Rusia Sovietică, să ajute și să hrănească pe infomețați, sau măcar pe o parte din ei, și totodată să contribuie la efortul de refacere a economiei Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse. Asemenea muncitori repetă cu deplină convingere — și, ceea ce este mai important, nu numai repetă, dar și traduc în viață — cuvintele conducătorilor Internaționalei sindicale de la Amsterdam (care este categoric ostilă comunismului), anume că orice victorie pe care burghezia internațională ar repurta-o împotriva Rusiei Sovietice ar însemna o mare victorie a reacțiunii internaționale împotriva clasei muncitoare în general.

Rusia Sovietică își încordează toate forțele pentru a birui foametea, ruina și dezorganizarea. Sub acest raport, ajutorul financiar al muncitorilor din lumea întreagă, împreună cu sprijinul lor politic și moral prezintă pentru noi o importanță cu totul deosebită. America, bineînțeles, se situează în fruntea statelor ai căror muncitori ne pot ajuta, ne ajută de pe acum și — sînt profund convins — ne vor ajuta și pe viitor într-o măsură mult mai mare.

Devotați cauzei noastre comune, energicii muncitori înaintați din America se vor situa în fruntea tuturor muncitorilor dintr-o serie de țări industriale, care pun la dispoziția Rusiei Sovietice cunoștințele lor tehnice și sînt gata să îndure tot felul de privațiuni, numai să ajute republicii muncitorești-țărănești să-și refacă economia. Dintre mijloacele pașnice de luptă împotriva opresiunii capitalului financiar internațional, împotriva reacțiunii internaționale, nu există un altul care să promită o victorie atît de sigură și de rapidă ca ajutorul ce se

acordă pentru redresarea economiei naționale a Rusiei Sovietice.

Transmiteți salutări cordiale tuturor muncitorilor care, într-un fel sau altul, acordă sprijin Rusiei Sovietice.

N. Lenin

*Publicată pentru prima oară
în 1930, în: V.I. Lenin.
Opere, ed. 2—3, vol. XXVII*

Se tipărește după manuscris

421

TELEGRAMĂ ADRESATĂ TUTUROR COMITETELOR SILVICE ȘI TUTUROR SECȚIILOR GUBERNIALE ALE CEKĂI

Către comitetele silvice guberniale, raionale, regionale și de cale ferată și către secțiile guberniale ale Cekăi (Cite o copie pentru Ceka din Rusia și pentru Inspekția muncitorească-țărănească, tovarășului Avanesov)

În ciuda repetatelor avertismente date de Direcția centrală a industriei forestiere, comitetele silvice continuă să întârzie cu prezentarea dărilor de seamă despre mersul lucrărilor lor sau le prezintă într-o formă incompletă sau necorespunzătoare. La urma urmelor, trebuie să înțeleagă și ele că lipsa unor date precise cu privire la completarea fondului de lemne și de materiale îngreuiază considerabil activitatea de planificare și repartizare desfășurată de organele centrale și are grele repercusiuni asupra tuturor ramurilor economiei naționale, întrucât combustibilul lemnos este acela care asigură activitatea întregii industrii a statului și bunul mers al căilor ferate, iar materialul lemnos, pe lângă faptul că satisface nevoi stricte ale țării, constituie o bază reală pentru comerțul exterior, fără de care refacerea economică a republicii este cu neputință. Prin prezenta cer în mod categoric tuturor comitetelor silvice ca în cel mai scurt timp să pună ordine în sistemul dărilor de seamă cu privire la doborîrea arborilor, scoaterea lor din pădure, predarea lemnului, a manganului și a materialelor lemnoase; toate

organele guberniale ale Cekăi să urmărească respectarea riguroasă a termenelor și formelor stabilite de Direcția centrală a industriei forestiere. Președinții comitetelor silvice sînt obligați să asigure, pe propria lor răspundere, trimiterea de urgență a unui răspuns exact, care să cuprindă numele tuturor aceluia care răspund personal de prezentarea dărilor de seamă³⁰⁷.

Președintele C.C.P., *Lenin**

Scrisă la 13 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după un text
dactilografiat completat și
semnat de V.I. Lenin

422

CĂTRE N.P. GORBUNOV

13.X.1921

Tovarășe Gorbunov,

1) Broșura asta trebuie s-o înapoiați autorului (după ce vă notați titlul ei și locul de muncă al autorului)³⁰⁸.

2) Căutați să aflați în care dintre biblioteci există această carte.

3) Întrebați-l într-o scrisoare pe inginerul N.S. Vetcinkin dacă n-ar putea să scrie pentru „*Ekonomiceskaia Jizn*“ sau „*Izvestiia*“ un articol pe această temă.

Să scrie o mică broșură, care să cuprindă, într-un capitol suplimentar, concluzii din *noile publicații de specialitate* din străinătate (1914—1921).

4) Să propuneți prezidiului Consiliului economic superior:

(a) să dispună organizarea, de comun acord cu Departamentul armatei, a unei evidențe exacte a mașinilor rutiere existente la noi în țară;

(b) să numească persoane care să răspundă de evidența și folosirea acestor mașini (probabil că la *Comitetul pentru construcții de stat de pe lângă Consiliul economic superior* se vor fi găsimd astfel de persoane);

* Telegrama mai e semnată și de V.A. Trifonov, subșeful Direcției generale a combustibilului, și K.H. Danișevski, șeful Direcției centrale a industriei forestiere. — *Nota red.*

(c) să examineze dacă n-ar fi cazul să repartizeze pentru aceste lucrări măcar un număr mic de tractoare și să aibă grijă ca ele să se desfășoare în mod sistematic.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*.

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

423

CĂTRE A.M. IGNATIEV

13.X.1921

Tovarășe Ignatiev,

Mi s-a spus că nici de data asta nu vrei să lucrezi la Depozitul de obiecte de valoare al statului și că pregătiți un memoriu pe care vrei să mi-l prezentați mie.

Protestez în mod categoric.

N-am să citesc nici un memoriu.

Vă rog să lăsați încolo memoriul și, începînd *chiar de mine*, să treceți la treabă.

Înapoiăți-mi, vă rog, acest bilet, după ce veți fi semnat că ați luat cunoștință spre conformare.

Cu salutări,

Al dumneavoastră, *Lenin*

Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

424

CĂTRE L.K. MARTENS

Secret

O copie pentru tov. Solț, președintele Comisiei Centrale de Control

14.X.1921

Tovarășe Martens,

Primind scrisoarea adresată de dumneavoastră lui Litvinov, îmi exprim extrema mea indignare și tot regre-

tul meu. În calitate de persoană oficială v-aș da *cel puțin o admonestare severă*, cu consemnare în cartea de muncă.

Litvinov n-a procedat bine folosind o expresie *polemică, iritantă*: „prieteniului lui Martens“.

O asemenea expresie nu e bine aleasă, dar nu constituie un motiv să vă considerați ofensat.

Dumneavoastră însă i-ați răspuns printr-o *nemaipomenită insultă*: l-ați acuzat de „denaturare premeditată a adevărului“ ș.a.m.d.

Trimit această scrisoare a mea, împreună cu o copie după scrisoarea dumneavoastră, Comisiei Centrale de Control.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

P.S. Trebuia să-i răspundeți lui Litvinov pe un ton calm, fără insulte.

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

CĂTRE MEMBRII C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Spre cunoștința tuturor membrilor Comitetului Central

Reinștein mi-a comunicat ieri că *Hammer*, un milionar american de origine rusă (stă la închisoare fiind acuzat de provocare ilegală de avort; în realitate, după cât se spune, e vorba de o răzbunare pentru simpatiile lui față de comunism), oferă *un milion de puduri de cereale muncitorilor din Ural în condiții foarte avantajoase (5%) și acceptă să ia în comision obiecte de preț din Ural*, pentru a le vinde în America.

În Rusia se află fiul (și asociatul) acestui Hammer; e medic și i-a adus cadou lui Semașko instrumente chirurgicale în valoare de 60 000 de dolari. A fost în Ural cu

Martens și a promis că va ajuta la refacerea industriei din această regiune.

În curînd are să prezinte *Martens* un raport oficial.

Lenin

14.X

Scrisă la 14 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

426

CĂTRE V.M. MOLOTOV
PENTRU TOȚI MEMBRII BIROULUI POLITIC AL
C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA³⁰⁹

Tovarășului Molotov, pentru toți membrii *Biroului
Politic*

Sînt pentru trimiterea lui Noghin în Turkestan. Béla Kun a cerut ca Noghin să fie lăsat la Internaționala sindicală, însă eu cred că pentru asemenea funcție trebuie folosiți *străinii*.

Lenin

*Scrisă nu mai tîrziu de
14 octombrie 1921*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

427

CĂTRE G.V. CICERIN³¹⁰

Tovarășe Cicerin,

Mă îndoiesc că un alt comisariat al poporului ar tolera așa ceva. După părerea mea, vinovat de treaba asta e P.P. Gorbunov, directorul treburilor C.C.P. El este obligat să elaboreze și să prezinte spre aprobare Biroului Politic un regulament precis, în care să fie expuse drepturile Comitetului organizației de partid din Moscova

și să se arate că fără asentimentul dumneavoastră acesta nu are dreptul să scoată (în sensul larg al cuvîntului) pe nimeni.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

*Scrisă nu mai devreme de
14 octombrie 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

428

O NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ³¹¹

Întrebați-l pe *Reinștein* dacă asociatul lui Hammer a semnat contractul și cînd am să primesc acest contract + + proiectul hotărîrii suplimentare a Consiliului Muncii și Apărării.

Pe Kurski: despre *S.K.F.* Cînd o să fie gata contractul?

Pe Krasikov: 1) cînd are să trimită proiectul cu privire la comisiile de disciplină; 2) el sau *Kurski* să indice o persoană (competentă) care să cerceteze cazul cu plugurile sistem „Fowler“.

*Scrisă între 14 și 24
octombrie 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

429

CĂTRE V.A. AVANESOV

15.X

Tovarășe Avanesov,

Ce ziceți, n-ar fi bine să luăm o parte din uzinele de șoc, constructoare de material rulant, care se află în subordinea Consiliului economic superior și să le trecem în subordinea Comisariatului poporului pentru comunicații (potrivit celor discutate ieri)?³¹².

Trebuie să-l cointeresăm pe beneficiar.
Reflectați asupra acestei chestiuni.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

În legătură cu problema depozitelor, am putea eventual să adoptăm o hotărîre de felul acesta:

Funcționarii de la depozite să primească *un premiu* pentru eliberarea a $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ din spațiul depozitelor respective dacă vor expedia (sau vor furniza) direct conținutul lor întreprinderilor producătoare ale statului (fabrici, sovhozuri etc.).

Un premiu similar să capete și cei care primesc materialele din depozite dacă le furnizează aceluiași fabrici etc.

Fără cointeresare personală n-o să ajungem la nici un rezultat. Trebuie să *știm* să cointeresăm oamenii.

Troianovski nu-i un om deștept. *Dumneavoastră* veți răspunde pentru un astfel de „președinte”. *Dumneavoastră* personal. Luați aminte.

Aici e nevoie de un om deștept.

Lenin

Scrisă la 15 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară, parțial, la 21 ianuarie 1927, în ziarul „Komsomolskaia Pravda” nr. 17

Publicată integral în 1928, în „Culegeri din Lenin”, vol. VIII

Se tipărește după manuscris

430

CĂTRE N.N. KRESTINSKI

15 octombrie

Tovarășe Krestinski,

Date fiind cele comunicate de dumneavoastră în scrisoare, eu nu-i mai scriu lui Ignatiev și consider chestiunea închisă.

Prin urmare, rămîne să aranjați lucrurile cu Bașa și Bokii etc., fără Ignatiev³¹³.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 15 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după o copie
dactilografiată

431

CĂTRE M.F. VLADIMIRSKI

15.X

Tovarășe Vladimirski,

Vă trimit extrase din cele două hotărîri adoptate de Biroul Politic în legătură cu problema locuințelor la Moscova. Vă rog să-mi comunicați:

- 1) cine vă ține locul în „comisia Vladimirski”³¹⁴ în caz că sînteți bolnav, plecat etc.;
- 2) dacă cumva hotărîrea Biroului Politic are nevoie de unele precizări (sau completări);
- 3) dacă hotărîrile au fost comunicate tuturor membrilor „comisiei Vladimirski”.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 15 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după o copie
dactilografiată

432

CĂTRE I.A. BERZIN

15.X

Tovarășe Berzin,

Am primit scrisorica dumneavoastră din 29.IX, pentru care vă mulțumesc.

Trebuie să vă tratați cum trebuie. Neapărat. Și să vă înzdrăveniți.

Apropo. Am citit articolul lui I. Pavlov publicat în „Pravda“. E probabil ca I. Pavlov să vină la dumneavoastră pentru vreo două zile. Spuneți-i că ar fi poate mai bine să publice articole fără semnătură, fără dată și fără locul de domiciliere. Mă tem că altfel n-o să meargă³¹⁵.

Care este părerea dumneavoastră?

Vă rog să vă urmați *cu regularitate* tratamentul și să-mi scrieți din cînd în cînd.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 15 octombrie 1921
Expedită la Londra

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

433

CĂTRE L.B. KRASIN

Tovarășe Krasin,

Trebuie să ne îngrijim de sănătatea tovarășului Berzin, să-l vindecăm complet. E un lucrător de valoare. Și-a distrus sistemul nervos.

Căutați să-i creați condițiile necesare. Găsiți-i o locuință în afara orașului. Cu sau fără telefon. Și de acolo să vină la Londra doar pentru două ore.

Pe baza indicațiilor unui medic bun.

Scrieți-mi câteva rînduri în această privință.

Dar cu pistoanele ce se aude? Le trimiteți?

Cu salutări, *Lenin*

Scrisă la 15 octombrie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

434

CĂTRE L.K. MARTENS

15.X

Tovarășe Martens,

Nu s-ar putea să-l convingem pe *Hammer* (mi-a vorbit Reinstein despre el*) să-și asume finanțarea grupului Rutgers, pentru salvarea Uralului, *imbu nă tă ț i n d* componența acestui grup?, completându-l, să zicem, cu patru americani *p r i c e p u ț i*?

Răspundeți-mi cât mai repede la această întrebare.

În al doilea rând, poate că am putea trezi interesul lui Hammer pentru planul de electrificare a Uralului, astfel ca el, Hammer, să pună la dispoziție nu numai cereale, dar și echipament electric (pe datorie, bineînțeles).

Planul lui Rutgers trebuie să-l *corecțați* (încercați să faceți acest lucru prin Hammer), iar nu pur și simplu să-l respingeți³¹⁶.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 15 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Oulegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

435

CĂTRE N.A. UGLANOV

15.X

Tovarășe Uglanov,

Vă trimit, dumneavoastră și lui Komarov, prezenta scrisoare, *confidențial*.

Aveți în vedere că această hotărâre a fost luată *î n a-
i n t e d e* venirea comisiei Kamenev + Ordjonikidze + Zaluțki și *i n d e p e n d e n t d e e a*. Ceka din Petro-

* Vezi volumul de față, documentul 425. — Nota red.

grad nu e bună de nimic, nu e la înălțimea misiunii ei, nu dă dovadă de pricepere. Trebuie găsiți oameni mai inteligenți³¹⁷.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 15 octombrie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

436

CĂTRE E.A. LITKENS³¹⁸

Tovarășului Litkens

V-au ocărit cu toții îngrozitor (și pe bună dreptate) pentru întârziere și pentru lipsa dumneavoastră de operativitate, intrucit:

- 1) n-ați prezentat *mai devreme* Biroului Politic propunerile în legătură cu Nevski și Iordanski;
- 2) propunerile pentru conferința consfățuirii* — în ciuda indicațiilor date *de mine* — nu le-ați însoțit cu o introducere clară.

Lenin

Scrisă mai târziu de 15
octombrie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

437

CĂTRE M.F. VLADIMIRSKI³¹⁹

Tovarășe Vladimirski,

Rația acestora, cred eu, trebuie s-o asigurăm prin impunere *locală*, examinând cu atenție problema și adoptând o lege corespunzătoare.

Lenin

16.X

Scrisă la 16 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după o *копия*
доставленная

* Așa e în manuscris. — Nota red.

CĂTRE G.V. CICERIN

16.X

Tovarășe Cicerin,

Nu sînt de acord cu dumneavoastră în aprecierea situației și nici în ce privește măsurile pe care le preconizați³²⁰. Despre ieșirea mea și a lui Troțki din Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste nu poate fi nici vorbă.

În ce privește datoriile, e de ajuns să-i spuneți lui Krasin.

Cu Urquhart sîntem *deocamdată* în dezacord în ce privește cota procentuală; el ne-a oferit 5% din producția globală, iar comisia noastră a cerut 10%.

Englezii și francezii vor să ne jefuiască. Așa ceva nu vom îngădui. Și nu vom da atenție faptului că ei sînt „nemulțumiți“ de atitudinea noastră.

Am și acordat o concesiune: aceea a unor păduri din Caucaz. În raporturile comerciale cu germanii se constată o apropiere. Se întrezărește o apropiere și între noi și Italia; ea ne oferă un împrumut. Trebuie să ne grăbim cu tratativele și să depunem eforturi sporite în această direcție.

Am încheiat un contract pentru cazane cu Armstrong. Avem un contract și cu Norvegia.

Numai Anglia și Franța au operat o „cotitură bruscă“, și eu sînt de părere că nu trebuie să facem *nici* un fel de concesiuni și nici un demers. Înțelegerea cu comisia Hoover constituie pentru noi un avantaj real.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 16 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscri

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

Cite o copie pentru tovarășii Osinski și Avanesov și una pentru membrii C.M.A., care să fie trimisă pe rînd tuturor ca s-o citească fiecare și să semneze de luare de cunoștință

17.X.1921

Tovarășe Krjijanovski,

Țin să vă atrag atenția asupra articolului tovarășului Racovski „Foametea și porumbul“, apărut în numărul 231 (din 14.X.1921) al ziarului „Pravda“.

Cele citite în acest articol mă fac să cred că *concluziile* prezentate (la 13.IX.1921, sub semnătura tovarășului Sereda) de secția agricolă a Comisiei de stat a planificării în ce privește porumbul sînt, fără îndoială, nesatisfăcătoare.

Avantajele pe care le prezintă, în multe privințe, porumbul (și fasolea) au fost, pe cît se pare, *îndeajuns dovedite*. Și, dacă așa se prezintă lucrurile, trebuie să luăm măsuri mult mai urgente și mai energice. O deosebită importanță are faptul că e nevoie de *10—15 ori* mai puțină sămînță decît în mod obișnuit.

Acesta este, pe cît se pare, un argument *hotărîtor*.

Trebuie să adoptăm numaidecît o hotărîre în sensul că *întreaga* cantitate de porumb necesară pentru însămînțarea *completă a întregii* suprafețe prevăzute pentru primăvara anului 1922, în *toată* regiunea Volgăi, să fie achiziționată din timp.

Pentru atingerea acestui scop trebuie totodată:

1) să elaborăm o serie de măsuri, foarte precise și minuțios gîndite, menite să ducă la o popularizare a culturii porumbului și să-i deprindă pe țărani să cultive porumb în condițiile actuale, cînd dispun de mijloace atît de precare;

2) să examinăm de urgență întreaga situație și să vedem dacă, în *actualele* condiții ale gospodăriei țărănești și ținînd seama de modul de *v i a ț ă* și de *d e p r i u d e r i l e* țăranilor, putem găsi mijloace și căi concrete

pentru a introduce în alimentația oamenilor porumbul (cf. p. 35 din memoriul Comisiei de stat a planificării).

Vă rog să organizați imediat, la secția agricolă și în prezidiu, o dezbateră asupra acestor probleme și să căutați neapărat ca în cadrul ei să fie ascultate toate părerile, de orice nuanță, în ce privește porumbul.

În ședința de vineri (21.X.1921) a C.M.A.³²¹ veți prezenta un raport în legătură cu această problemă.

Președintele C.M.A., V. Ulianov (Lenin)

Publicată pentru prima oară
la 15 aprilie 1930,
n. ziarul „Pravda“ nr. 104

Se tipărește după manuscris

440

CĂTRE N.N. KRESTINSKI

O copie pentru tov. Preobrajenski

17.X.1921

Tovarășe Krestinski,

Aș vrea să știu dacă nu sînteți de părere că ar fi timpul să facem două categorii de calcule, și anume:

1) să întocmim un plan (foarte sumar și foarte general, cu titlu de primă aproximație) de restabilire a valutei noastre. Bunăoară: în cutare condiții, în decurs de atîția ani și prin aplicarea consecventă a cutărilor măsuri am putea să realizăm cutare lucru.

Considerați dumneavoastră (și comisia pentru probleme financiare) că e posibil un astfel de calcul sau credeți, poate, că *deocamdată* un astfel de calcul, fie el și aproximativ, este prematur și imposibil?

2) Să evaluăm, dacă se poate, cît reprezintă în aur bugetul nostru de *cheltuieli* și să facem o comparație (pe *principalele* rubrici — și, poate, pe departamente și regiuni, gubernii, capitale etc., pe cît posibil) cu cifrele *de dinainte de război*.

Trebuie ca prin întocmirea unor calcule de acest fel sau a altora asemănătoare să trecem cît mai repede la

o reformă a bugetului nostru, care a apărut spontan, s-a umflat fără nici o noimă, a fost neglijat și nu-și are nici un corespondent real.

Vă rog să-mi comunicați părerea dumneavoastră în această problemă și — dacă nu aveți de făcut obiecții speciale — s-o puneți în discuția comisiei financiare.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1924,
în cartea „Marele conducător”

Se tipărește după manuscris

441

CĂTRE P.I. POPOV

Tovarășe Popov,

Am primit tabelele statistice ale populației pe unități administrative ale R.S.F.S.R.

1) Vă rog ca, atunci când le dați publicității, să faceți unele precizări (bunăoară, nu s-a spus că ele sînt rezultatul recensămîntului din 28 august 1920).

2) Regiunile și republicile autonome (Comuna de muncă din Karelia, republicile autonome Bașkiră, Tătară etc.) să le scoateți din lista guberniilor și să le așezați separat, punîndu-vă de acord (dacă există unele îndoieli) cu Comisariatul poporului pentru afacerile interne și cu Comisariatul poporului pentru justiție.

3) În încheiere, să puneți laolaltă, pentru recapitulare, unitățile mari:

cam în felul acesta	}	Rusia europeană, R.S.F.S.R. propriu-
		zică;
		republicile autonome;
		R.S.S. Ucraineană
		Republica Turkestană
		Republica Caucaziană
		Republica Extremului Orient ș.a.m.d.

4) Să controlați încă o dată dacă pe anii 1914 și 1897 au fost luate în considerație *aceleași* teritorii; bunăoară Republica Bașkiră:

1920 1 268 132

1914 357 700 (?? e o greșeală evidentă)

5) Adăugați un scurt text (care să corespundă cu acela al broșurii editate de Comisariatul poporului pentru afacerile interne) în legătură cu schimbările intervenite (în delimitarea județelor și plășilor) în diferite gubernii și regiuni.

Președintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

P.S. Ar fi de dorit — bineînțeles, *dacă nu vă vine prea greu* — să menționați în plus: următoarele state, care înainte făcuseră parte din imperiul rus, s-au separat de R.S.F.S.R.; totodată să indicați (unde există date) teritoriul, populația respectivă în anii 1897 și 1914.

Președintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

P.P.S. Dacă se poate, adăugați și numărul județelor, plășilor, orașelor, satelor (ca în anuarul pe 1914—1915).

Președintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 17 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Oulegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după o copie
dactilografiată

442

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI

17.X

G.M.,

Vă trimit secret această scrisoare.

Citiți-o și înapoițați-mi-o chiar azi sau cel mai târziu mâine dimineață.

Într-o anumită privință, autorul propunerii³²² are dreptate; ca atare voi modifica sarcina trasată în *concluzie* Comisiei de stat a planificării (indicând sarcina ce revine Comisariatului poporului pentru agricultură).

Gândiți-vă în ce mod am putea să coordonăm atribuțiile și să *precizăm* sarcinile Comisiei de stat a planificării și comunicați-mi în *scris* planul dumneavoastră (un proiect de hotărîre cu privire la delimi-

șarea sarcinilor Comisiei de stat a planificării de acelea ale comisiilor de planificare din diferite comisariate ale poporului).

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 17 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

443

CĂTRE L.N. KRIȚMAN

Tovarășului *Krițman*

Vă rog ca în termen de 24 de ore să procedați la o examinare de fond a cererii Trustului piscicol din Turkestan de a i se repartiza două excavatoare sistem „Parsens“ și patru sistem „Arthur Koppel“, precum și un strung și o mașină de frezat pentru cele șase șantiere de reparații navale de la Marea Aral.

Țin să vă atrag atenția că este extrem de important ca activitatea Trustului piscicol din Turkestan să se desfășoare în bune condiții. La ședința comisiei pentru folosirea resurselor materiale trebuie invitat și reprezentantul acestui trust, tovarășul Safonov.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării

Scrisă la 18 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

444

CĂTRE G.V. CICERIN

18.X

Tovarășe Cicerin,

Nu s-ar putea să-l înlocuim pe Voikov cu Goihbarg (e nevoie de el în străinătate*), iar pe Voikov să-l trimitem în Canada.

* Dacă poate, bineînțeles, să stea în străinătate.

Krasin are dreptate cînd spune că în Canada trebuie să trimitem *de urgență* pe cineva.

Dacă nu vreți să-l trimitem pe Voikov, atunci trebuie să căutăm cît mai curînd pe altcineva.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 18 octombrie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

445

O PROPUNERE PENTRU BIROUL [POLITIC AL
C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA
ȘI O SCRISOARE PENTRU V.M. MIHAILOV³²³

Către *membrii* Biroului Politic

În ce mă privește, propun să acceptăm propunerea lui Cicerin.

18.X. *Lenin*

18.X

Tovarășe Mihailov,

Vă rog să *trimiteți* propunerea alăturată, *pe rînd*, tuturor membrilor Biroului Politic, astfel ca fiecare, după ce a citit-o și și-a făcut însemnarea respectivă, s-o transmită celui ce urmează (sau dumneavoastră).

Dacă nimeni nu va cere ca ea să fie *discutată* de Biroul Politic, atunci hotărîrea majorității să fie imediat consemnată într-un proces-verbal.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrise la 18 octombrie 1921

Se tipăresc pentru prima oară,
după manuscris

446

CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Către toți membrii Biroului Politic

Sint împotriva propunerii subliniate aci³²⁴. Astfel de manifestări nu fac altceva decît să creeze impresia că sintem slabi: ca întotdeauna în asemenea cazuri, adversarul o să devină și mai insolent. Consider că interviul lui Krasin și polemica purtată în presă sint suficiente. Rog pe tov. Mihailov să-i ceară tovarășului Cicerin scrisoarea mea anterioară în legătură cu această chestiune și s-o trimită, de asemenea, membrilor Biroului Politic*.

18.X

Lenin

Scrisă la 18 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

447

*CĂTRE PREZIDIUL CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR

Vă rog să-mi trimiteți de urgență date și materiale în legătură cu construcția centralei electrice raionale Ivanovo-Voznesensk (pe lacul Rubskoe)³²⁵.

1) Hotărîrea cu privire la centrala electrică de stat din raionul Ivanovo-Voznesensk sau cu privire la construcția ei.

2) Dacă au fost elaborate sau aprobate proiectele pentru construcția acestei centrale și care sint principalele date din proiect: capacitatea, tipul ș.a.m.d.

* Vezi volumul de față, documentul 438. — *Nota red.*

3) Cum este organizată conducerea șantierului; cîte birouri are; unde se află; în ce raporturi se află ele unele cu altele, precum și cu centrul; cui îi este direct subordonat șantierul aici la centru; în ce raporturi se află organele șantierului cu instituțiile sovietice guberniale din Ivanovo-Voznesensk; numele, funcția și vechimea în muncă a principalelor persoane care dețin posturi de răspundere pe acest șantier; cine răspunde direct aici, la centru, pentru tot ce se face acolo.

4) Numărul muncitorilor și funcționarilor din conducerea șantierului și de pe șantier la 1 mai și la 1 octombrie, inclusiv personalul din toate birourile centrale și locale ale șantierului (Moscova, Ivanovo-Voznesensk, Teikovo, lacul Rubskoe); separat, cîți:

Muncitori constructori și de alte categorii:

a) calificați,

b) necalificați;

Funcționari de birou;

Personal tehnic-administrativ:

a) ingineri,

b) alți tehnicieni.

5) Ce sarcini au fost trasate conducerii șantierului, care e programul de construcții pe anii 1921 și 1922; care e programul calendaristic pe acești doi ani și cum este el îndeplinit.

6) În ce situație se aflau lucrările de construcție la 1 octombrie 1921, ce s-a făcut în mod real de la deschiderea șantierului și pînă la această dată.

7) În ce măsură este asigurat șantierul pe anii 1921 și 1922 cu:

produse alimentare,

materiale de construcție și materiale tehnice, precum și cu forță de muncă ș.a.m.d.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 19 octombrie 1921

*Publicată pentru prima dată în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

448

**TELEGRAMĂ ADRESATĂ
COMITETULUI EXECUTIV
GUBERNIAL ARHANGHELSK**

Arhanghelsk, comitetul executiv gubernial
O copie pentru comisia economică gubernială

Din informațiile primite de noi reiese că organizarea activității trustului „Severoles“ întimpină o anumită rezistență din partea unor persoane din aparatul de stat și de partid în ce privește aplicarea normelor sale de activitate, care au fost stabilite prin hotărîrea adoptată de Consiliul Muncii și Apărării la 17 august. Cer comitetului executiv gubernial ca, pe propria răspundere a președintelui, să dea ordin categoric tuturor instituțiilor și persoanelor să respecte cu strictețe, în ce privește „Severoles“, dispozițiile date de C.E.C. din Rusia și C.M.A. Confirmați primirea prezentei dispoziții și informați-ne de executare³²⁶.

Moscova, Kremlin
19.X.1921

Președintele C.C.P., *Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat completat și semnat
de V.I. Lenin*

449

CĂTRE A.D. ȚIURUPA

Berlin, tovarășului Țiurupa. Urgent

Respectați neapărat cu toată strictețea prescripția profesorului Kraus. Terminați complet tratamentul și aduceți-mi avizul și indicațiile ce v-au fost date în scris pentru perioada de convalescență de acest profesor³²⁷.

19 octombrie 1921

Președintele C.C.P., *Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text consemnat
de L.A. Fotieva și completat
și semnat de V.I. Lenin*

450

CĂTRE L.K. MARTENS

Tovarășe Martens,

Dacă planul lui Hammer de a furniza Uralului 1 000 000 de puduri de cereale e serios (și cele ce-mi scrieți irii dau impresia că confirmarea de către dumneavoastră a celor spuse de Reinștein ne obligă să credem că acest plan este serios, și nu e o simplă flecăreală), atunci trebuie să căutați să-i dați o formă riguros juridică de contract sau de *concesiune**.

Poate să fie și o *concesiune* fictivă, dar să fie *concesiune* (al cărei obiect să fie azbestul sau alte minereuri prețioase din Ural, sau orice vreți). Pentru noi este important să arătăm și să anunțăm în presă (mai târziu, după ce se va trece la *punerea în aplicare*) că americanii *au început să accepte concesiunile*. Acest lucru este important din punct de vedere politic. Aștept răspuns.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 19 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

451

CĂTRE L.K. MARTENS

Tovarășe Martens,

Acest răspuns al lui Rutgers³²⁸, după părerea mea, *echivalează cu acceptarea condițiilor noastre*.

Comitetul Central va lua o hotărâre astăzi sau mâine.

Vă rog să vă gândiți la o *listă* de candidați și să-mi aduceți astăzi la ora 8¹/₂ referințele dumneavoastră (și, respectiv, propunerile dumneavoastră).

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 19 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

* Vezi volumul de față, documentele 500 și 511. — Nota red.

O SCRISOARE CĂTRE I.I. RADCENKO ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE F.V. LENGNIK

19.X.1921

Tovarășe Radcenko,

Vă recomand pe aducătorul acestei scrisori, Nikolai Aleksandrovici *Emelianov*. Vă rog să-l trimiteți *pentru o jumătate de an* în delegație în străinătate, ca să se mai odihnească puțin după activitatea istovitoare depusă la Petrograd și să-și mai schimbe îndeletnicirea.

Îl cunosc personal foarte bine pe Nikolai Aleksandrovici și sint convins că acest tovarăș, care e un comunist de o onestitate ireproșabilă, profund devotat cauzei, și care are o mare experiență de viață, de muncă în uzină și de activitate de partid, poate și trebuie să fie folosit pentru curățirea unor grajduri ale lui Augias cum sint instituțiile din străinătate ale Comisariatului poporului pentru comerțul exterior, ai căror funcționari practică hoția și sabotajul. Vă rog să-mi dați astăzi un telefon.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Tovarășe Lengnik,

Vă rog să citiți această scrisoare și apoi să-mi dați un telefon (scrisoarea o s-o arătăm după aceea lui I.I. Radcenko). Vă rog foarte mult să-i dați în cel mai scurt timp lui *Emelianov* ordinul de plecare în delegație corespunzător.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

453

CĂTRE N. OSINSKI

Tovarășului Osinski
O copie pentru tov. Krjijanovski

20.X.1921

În vederea modificării unor dispoziții din scrisoarea mea de la 17 octombrie cu privire la cultura porumbului*, îl rog pe tovarășul Osinski să prezinte vineri 28 octombrie Consiliului Muncii și Apărării un raport despre planul însămânțărilor în guberniile care au avut de suferit de pe urma secetei etc., precum și un referat din partea Comisiei de stat a planificării³²⁹.

Președintele C.M.A., V. Ulianov (Lenin)

Publicată pentru prima dată în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după o copie
dactilografată

454

DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ³³⁰*S e c r e t*

Gorbunov sau Smolianinov (acela dintre ei care posedă mai multe cunoștințe tehnice în domeniul telefoanelor) este rugat să citească acest material și să întocmească un referat în legătură cu această chestiune, pe care să mi-l prezinte mie (între altele, să arate dacă știe ceva despre expertul Cekăi guberniale Petrograd).

Lenin

20.X

Scrisă la 20 octombrie 1921

Publicată pentru prima dată în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

* Vezi volumul de față, documentul 439. — Nota red.

455

***CĂTRE DIRECȚIA CONSTRUCȚIILOR
DE PE LÎNGĂ SERVICIUL SANITAR
AL ORAȘULUI MOSCOVA**

Prin prezenta dispun:

1) Să-mi dați explicații de ce în cursul întregii perioade de construcții din ultima vreme la sanatoriul „Himki“ nu s-au făcut nici un fel de lucrări de reparații și de ce nici pînă astăzi la acest sanatoriu nu s-a intrcdus lumină electrică;

2) Să începeți imediat lucrările și să mă informați săptămînal despre mersul lor.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 20 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

456

***CĂTRE TRIBUNALUL REVOLUȚIONAR
DIN MOSCOVA**

În urma unei hotărîri a colegiului Cekăi din Moscova, v-a fost înaintat dumneavoastră dosarul celor vinovați de birocrațism de la Comisariatul poporului pentru aprovizionare (procesul lui Iakov Stepanovici Artiuhov)³³¹.

Vă rog să judecați, în termenul cel mai scurt, acest proces important și să-mi comunicați și mie sentința.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

P.S. Este cît se poate de important — din punct de vedere partinic, cît și politic — mai cu seamă pentru aducerea la îndeplinire a hotărîrilor celui de-al VIII-lea Congres al Sovietelor³³² ca judecarea procesului în legătură cu tărăgănelile birocratice să aibă un caracter deose-

bit de solemn și de *educativ*, iar sentința să fie îndeajuns de drastică.

Lenin

Scrisă la 20 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după un text dactilografiat, cu unele completări scrise de mina secretarei

457

CĂTRE I.V. STALIN

Tovarășe Stalin,

Citiți, vă rog, această scrisoare și, dacă aveți posibilitatea, întrebați pe careva dintre vechii membri de partid, eventual pe armeni. L-am cunoscut pe *Lalaianț*, încă de prin 1890, ca un marxist, iar după aceea ca un bolșevic. El este, fără îndoială, un revoluționar devotat cauzei și trebuie folosit, în ciuda existenței unor divergențe politice³³³.

Lenin

20.X

Scrisă la 20 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXV

Se tipărește după manuscris

458

CĂTRE V.A. AVANESOV

20.X

Tovarășe Avanesov,

E necesar ca la ședința comisiei instituite în urma raportului prezentat de Comisia principală a transporturilor și de *Consiliul economic superior*³³⁴ să chemați și un reprezentant al *Comisiei de stat a planificării*. Cereți să vi se trimită unul care cunoaște problema.

Vă rog să-mi răspundeți în câteva cuvinte.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 20 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

459

CĂTRE N.P. GORBUNOV³³⁵

Stringeți pentru mine următoarele documente:

- (α) proiectul de contract,
- (β) amendamentele noastre,
- (γ) amendamentele lor (ale celor de la S.K.F.),
- (δ) avizul lui Kurski,
- (ε) avizul din 2.IX.1921 al Comisiei de stat a planificării,
- (ξ) avizul sau hotărîrea din 6.VIII.1921 a Consiliului comerțului exterior,
- (η) punctul (sau „un contract întocmit în mod special” la indicațiile lui Kurski) cu privire la depozit,
- (ς) evaluarea în aur.

Scrisă la 20 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

460

CĂTRE P.A. BOGDANOV

20.X

Tovarășe Bogdanov,

Vă rog să-mi trimiteți *toate* materialele în legătură cu S.K.F. (lista lor v-am dat-o în ședința C.C.P.), precum și un *scurt* rezumat al punctului dumneavoastră de vedere.

Ceea ce importă nu sînt amănuntele contractului, ci (1) o comparație între situația actuală a uzinei și situația

în care se va afla ea în urma încheierii contractului de concesionare;

(2) valoarea uzinei și, separat, aceea a depozitului;

(3) unele date mai amănunțite despre depozit. Situația lui juridică în momentul de față și după concesionare*.

Lenin

Scrisă la 20 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

461

CĂTRE A.G. GOIHBARG,

1

Tovarășe Goihbarg,

Vă rog să-mi trimiteți o *scurtă* expunere a punctului dumneavoastră de vedere.

Ceea ce împertă nu sînt amănunțele contractului, ci

(1) o comparație între situația actuală a uzinei și situația în care se va afla ea după încheierea contractului de concesionare;

(2) valoarea uzinei și (separat) aceea a depozitului.

(3) unele date mai amănunțite despre depozit. Situația lui juridică în momentul de față și după concesionare.

Lenin

2

Tovarășe Goihbarg,

Pentru ca să pot preda referatul dumneavoastră Biroului Politic, vă rog să fiți atît de bun și

(1) să anexați întrebările mele;

(2) să adăugați concluziile *dumneavoastră*, atît pe cele generale, cît și, eventual, pe cele care se des-

* Vezi volumul de față, documentul 496. — *Nota red.*

prind din unele chestiuni pe care eu nu le-am pus, întrucât Biroul Politic a cerut ambelor părți să prezinte un referat de ansamblu.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 20 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris-

462

CĂTRE T.I. SEDELNIKOV³³⁶

20.X

Tovarășe Sedelnikov,

Dintre membrii Biroului Organizatoric al Comitetului Central n-am putut să vorbesc decât cu Stalin (Mihailov, care-i ține locul lui Molotov, nu vă cunoaște). Stalin nu știe nimic despre vreo „dizgrație“ care ar constitui obiectul bănuielilor dumneavoastră. El n-are nimic cu dumneavoastră.

Prin urmare, în cadrul Comitetului Central nu poate fi vorba de o cădere a dumneavoastră în „dizgrație“.

În ce privește numirea dumneavoastră ca membru al colegiului, trebuie să stați de vorbă cu Osinski. Se pare — cel puțin asta e impresia mea — că întregul colegiu al Comisariatului poporului pentru agricultură nu vrea să rezolve acum această chestiune, ci *să vadă* mai întâi *cum lucrați*.

Țineți seamă de acest considerent și stați de vorbă mai deschis cu Osinski.

Cu salutări comuniste, *Lenin*.

Scrisă la 20 octombrie 1921

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris*

463

CĂTRE V.A. SMOLIANINOV³³⁷

Tovarășe Smolianinov,

Trebuie făcute eforturi pentru soluționarea mai urgentă a problemei *bumbacului* în Caucaz, în Azerbaidjan (stepa Mugan) și în Armenia.

Spuneți-i lui Rîkov și aveți grijă ca Banca de stat să acorde un împrumut *mai mare* și în condiții mai avantajoase.

Cu salutări comuniste, *Lenin**Scrisă la 21 octombrie 1921*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

464

DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

Krișman arată iarăși ca unul care trage să moară.

Pe cât se pare, ceea ce am cerut odată să se facă pentru el nu s-a făcut.

Căutați hîrtia precedentă, vedeți dacă s-a făcut ceva și spuneți-mi și mie.

21.X

*Lenin**Scrisă la 21 octombrie 1921*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

465

CĂTRE P.A. KRASIKOV

21.X

Tovarășe Krasikov,

Vă rog să-mi comunicați pe cine ați însărcinat să întreprindă cercetări în legătură cu plugurile sistem „Fowler“³³⁸.

Cu salutări comuniste, *Lenin**Scrisă la 21 octombrie 1921*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după o copie dactilografiată

466

CĂTRE V.I. CIUBAR ȘI C.G. RACOVSKI

Pentru Ciubar și Racovski

În ședința de azi a Consiliului Muncii și Apărării am examinat raportul cu privire la aducerea de produse alimentare din Ucraina, și, ținînd seamă că v-ați asumat obligația de a asigura prin mijloace proprii transportul cerealelor destinate centrului, dar pînă acum ați reușit să trimiteți abia un sfert din norma stabilită, am hotărît că, dacă în decurs de trei zile nu se produce o îmbunătățire radicală, vom fi nevoiți să numim un imputernicit al nostru în Ucraina. C.M.A. vă roagă să răspundeți imediat la această telegramă a sa*.

Președintele C.M.A., *Lenin*

21.X.1921

Expediată la Harkov

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după un text
consemnat de L.A. Fotieva și semnat
de V.I. Lenin

467

CĂTRE A.O. ALSKI

Secret

21.X

Tovarășe Alski,

Trimiteți-mi, vă rog, date cu privire la fondul de rezervă intangibil de semne monetare:

- (1) lunar atît timp cît acest fond nu este mai mic de un trilion,
- (2) de două ori pe lună dacă el nu este mai mic de $\frac{1}{2}$ de trilion,
- (3) săptămînal dacă nu este mai mic de $\frac{1}{4}$ de trilion,
- (4) zilnic dacă este mai mic.

* În colțul din dreapta sus al manuscrisului figurează următoarea însemnare făcută de L.A. Fotieva: „Tovarășului Hartman. Trebuie s-o expediați numai decît și să urmăriți primirea răspunsului”. — Nota red.

Totodată, vă rog să-mi comunicați care e *sistemul de cheltuire* a fondului intangibil (cine are dreptul să-l cheltuiască și ce formalități trebuie îndeplinite în acest caz? ș.a.m.d.).

Chibzuiți asupra acestor chestiuni și răspundeți-mi printr-o scrisoare strict confidențială, într-un plic cusut în pinză și sigilat pe care să se menționeze: tovarășului Lenin, de la Alski; se va înmîna *personal*³³⁹.

Lenin

Scrisă la 21 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

468

CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA³⁴⁰

Tovarășului Mihailov, pentru Biroul Organizatoric al C.C.

Ținînd seama de rugămîntea ce mi-a fost adresată de Ivan Ivanovici Skvorțov (Stepanov), vă cer să reveniți asupra trimerii lui în delegație și, în schimb, să-l *surghiuniți într-unul* din sovhozurile din *preajma Moscovei*, unde să poată bea lapte pe săturate și, în timp de o lună, o lună și jumătate, nemaifiînd solicitat de alte treburi, să poată termina lucrarea publicistică începută. (Un asemenea sovhoz trebuie găsit prin respectivul organ din Moscova.)

Lenin

Scrisă la 21 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1929, în revista „Proletarskaia Revoluia“ nr. 10

Se tipărește după manuscris

469

CĂTRE MICUL CONSILIU³⁴¹

Vă rog să acordați toată atenția acestei probleme, s-o examinați cât mai repede și să-mi comunicați telefonic ce hotărîre a fost adoptată de *Micul C.C.P.*

Lenin

21.X

*Scrisă la 21 octombrie 1921**Publicată pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI**Se tipărește după manuscris*

470

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
BIROULUI INDUSTRIAL DIN SIBERIA

Biroului industrial din Siberia, o copie pentru Comitetul revoluționar din Siberia

Acordul cu Rutgers a fost, în fine, încheiat. În contract a fost prevăzută obligația, pentru noi, de a pregăti pînă în primăvară 50 000 de grinzi pentru lucrările din bazi-nul Kuznețk. Luați măsurile necesare pentru a satisface neapărat această cerință. Raportați telegrafic ce măsuri ați luat³⁴².

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

*Lenin***Scrisă la 21 octombrie 1921**Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII**Se tipărește după un text dactilografiat semnat de V.I. Lenin*

471

CĂTRE A.A. NOVIŢKI

Tovarășe Novițki,

Poate că va fi mai clar să puneți astfel:

* Telegrama a fost semnată și de P.A. Bogdanov, președintele Consiliului economic superior. — *Nota red.*

(+)

rubrica 3: numerarul efectiv
 și *ceea ce a fost expediat* (-),
 atunci *vom avea jos* cifra:
numerar rămas

+

iar alături
 rubricile 6 și 6 bis: cui, unde,
 când, în urma cărei hotărâri.

Apoi

asignațiile 4 + 8 + 9
 a 10-a la rubrica 4 de sus,

iar mai departe

numerarul *minus* asigurațiile,
 adică *rubrica a 5-a*.

Astfel de tabele (ca acelea pe care mi le trimiteți mie)
 trebuie să fie strict confidentiale*.

De aceea cred că e cazul să le întocmiți *numai* în
 2 exemplare (unul pentru dumneavoastră + unul pentru
 mine, ca să-l prezint Biroului Politic), fără să dați să
 le bată la mașină.

Mai adăugați încă o rubrică: *s-a hotărât de către Comi-
 tetul Central*, poate sub titlul:

S-a hotărât, după cum comunică

tov. Molotov:

când s-a hotărât,

cît,

în ce scop.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

P.S. Înapoițați-mi această scrisoare, cu observațiile
 dumneavoastră, precum și materialele anexate.

Scrisă înainte de 22 octombrie 1921

Se lipărește pentru prima oară,
 după manuscris

* Vezi și volumul de față, documentul 467. — Nota red.

472

CĂTRE A.A. NOVIŢKI

Secret

Tovarăşe NoviŢki,

În tabelele cu privire la fondul de aur, întocmite de dumneavoastră, să introduceţi şi următoarea rubrică: s-a adoptat o hotărîre în acest sens de către Biroul Politic, dar nu s-au luat încă măsuri pe linie de stat şi aurul n-a fost expedit; înţelegeţi-vă cu tov. Mihailov, secretar al Comitetului Central, să vă trimită dînsul aceste date şi introduceţi-le dumneavoastră personal în tabele.

Strict confidenţial.

Lenin

22.X

Scrisă la 22 octombrie 1921

Se tipăreşte pentru prima oară,
după manuscris

473

CĂTRE L.S. SOSNOVSKI³⁴³

22.X

Tovarăşe Sosnovski,

Am primit scrisoarea dumneavoastră în legătură cu Ejev.

Mă indoiesc că am putea da o mie sau o mie cinci sute de muncitori şi funcţionari.

Un milion şi un sfert sau un milion şi jumătate de ruble sovietice pe lună e indoielnic.

Mă gîndesc că ar fi bine să elaborăm un sistem de *premiere* în vederea desconggestionării rapide a depozitelor întreprinderilor producătoare (uzine ale statului, fabrici, sovhozuri ş.a.m.d.).

Celelalte propuneri ale dumneavoastră trebuie prezentate cât mai degrabă de către Ejov (să mi se trimită și mie o copie).

Trebuie elaborat un proiect scurt și precis.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 22 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1928, în „Culegeri din Lenin”, vol. VIII

Se tipărește după o copie dactilografiată

474

CĂTRE P.A. BOGDANOV

22.X.1921

Tovarășe Bogdanov,

Vă rog să-mi comunicați dacă considerați necesară numirea unei comisii speciale de recepție sau efectuarea unei expertize tehnice înainte de punerea în funcțiune a centralei electrice³⁴⁴.

În caz că da, cine face o asemenea numire și pe cine propuneți dumneavoastră să facă parte din ea?

Vă rog, totodată, să cereți, în legătură cu această chestiune, și avizul Comisiei de stat a planificării.

Președintele C.M.A., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după o copie dactilografiată

475

O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI B.S. STOMONEAKOV ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE I.I. RADCENKO

Urgent

1

Berlin, pentru Stomoneakov

Pentru ca să avem într-adevăr posibilitatea să punem în funcțiune la 5 decembrie a.c. centrala electrică de la

Kașira, care din considerente politice trebuie neapărat să fie pusă în funcțiune la această dată, este absolut necesar ca materialele mai jos enumerate să fie livrate franco Moscova în termenele indicate aici: cele din caietul de sarcini nr. 1, pozițiile 1—6 și 8—13, ambele inclusiv, pînă la 10 noiembrie; cele din caietul nr. 3, poziția 32 pînă la 10 noiembrie; izolatorii din caietul nr. 1, pozițiile 16 și 17, o treime pînă la 1 noiembrie, o altă treime pînă la 10 noiembrie și restul pînă la 15 noiembrie; din caietul nr. 2, poziția 42 pînă la 1 decembrie; din caietul nr. 2, pozițiile 108—114 pînă la 1 noiembrie; din caietul nr. 2, poziția 45 pînă la 1 decembrie. Vă rog să stabiliți în mod exact aceste termene, cu garanția că ele vor fi respectate, și să treceți imediat la expedierea tuturor materialelor enumerate, comunicînd totodată telegrafic șantierului de la Kașira data expedierii fiecărei partizi, mijlocul de transport și lista exactă a obiectelor ce se expediază. În caz că termenele ce au fost indicate nu pot fi respectate, comunicați-mi termenele de care garantați dumneavoastră. Răspundeți-mi imediat.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Lenin

Scrisă la 22 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

2

22.X

Tovarășului Radcenko

(sau, dacă dînsul e bolnav, locțiitorului său)

Vă rog să expediați *de urgență* această telegramă (hotărîți chiar dumneavoastră în ce fel: cifrat sau necifrat) și să-mi comunicați ziua și ora cînd a fost expediată³⁴⁵.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrise la 22 octombrie 1921

*Publicate pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

Se tipăresc după manuscris

476

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISIILOR ECONOMICE REGIONALE ȘI GUBERNIALE

Către comisiile economice regionale și guberniale
Către Comisia specială Harkov

Întrucît se semnalează cazuri cînd organe economice regionale și guberniale introduc, cu de la sine putere, modificări în planurile de repartitie întocmite pe baza hotărîrilor Comisiei centrale a combustibilului și a unor dispoziții ale Direcției generale a combustibilului, ceea ce provoacă o completă dezorganizare în planificarea aprovizionării cu combustibil, vă rog ca pe viitor să nu mai recurgeți în nici un caz la asemenea modificări arbitrare. În caz că e totuși nevoie de unele modificări, trebuie să cereți în prealabil aprobarea Direcției generale a combustibilului sau să prezentați problemele spre rezolvare Consiliului Muncii și Apărării. De executarea acestei dispoziții vor fi făcuți personal răspunzători președinții comisiilor economice. Informați-mă de primirea acestei dispoziții și de executarea ei³⁴⁶.

Președintele C.M.A., *Lenin*

Scrisă la 22 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat completat și semnat
de V.I. Lenin*

477

CĂTRE D.I. KURSKI

22.X

Tovarășe Kurski,

Anexez o serie de materiale în legătură cu concesiunea S.K.F. (contractul și alte materiale se află la Bogdanov). Cunoașteți această problemă.

Vă rog să mi le trimiteți înapoi însoțite de un referat.

Vă aduceți aminte: dumneavoastră v-ați pronunțat împotriva din considerente care priveau *situția depozitului*.

Poate că s-ar putea rezolva această problemă în felul următor: să găsim o formă (potrivită, comodă) de încheiere a **două** tranzacții: printr-o tranzacție S.K.F. să cumpere de la noi tot depozitul. (Să recunoască dreptul *nostru* de proprietate asupra depozitului — iată ce ne interesează, în fond, pe noi.)

Prin cealaltă tranzacție — să cumpărăm noi de la ei diferite obiecte pentru o sumă echivalentă cu cea stabilită prin contract.

Prin urmare, *noi* să le plătim această sumă*.

Am putea să asigurăm *altfel* respectarea intereselor noastre? Mă îndoiesc.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 22 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

478

CĂTRE N. OSINSKI³⁴⁷

Tovarășe Osinski,

Citiți, vă rog, această telegramă și trimiteți-o lui *Alski* (la Comisariatul poporului pentru finanțe) ca s-o citească și el și să mi-o înapoieze însoțită de un referat.

După părerea mea, e necesar: (1) să grăbim lucrurile cu banca; (2) Comisariatul poporului pentru agricultură să-și intensifice acțiunea de propagandă și să aplice *cu mai multă energie* planul Comisiei de stat a planificării.

* Vezi volumul de față, documentul 496. — *Nota red.*

Trebuie trimisă o radiogramă în străinătate și publicate o serie de articole.

Lenin

22.X

Scrisă la 22 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

479

ÎNSEMNĂRI FĂCUTE PE UN MEMORIU ȘI O SCRISOARE ADRESATĂ LUI G.V. CICERIN

Tovarășe Cicerin,
Vedeți scrisoarea,
pag. 4
și verso.

Lenin

22 octombrie 1921

Mult stimate Vladimir Ilici,

Din comunicarea cifrată de azi a tovarășului Krasin — care ne-a fost transmisă doar parțial— în legătură cu declarațiile și campania lui Urquhart reiese că chestiunea e mult mai serioasă și că ea nu poate fi considerată doar ca un bluf, prin care s-ar urmări o reducere cu 5% din redevență în caz că se acordă concesiunea. Pe cât se vede, cei de-acolo sînt deziluzionați de noua noastră orientare. Este și firesc ca, în cazul unei combinații istorice atît de complexe cum este acordarea unor concesiuni capitaliștilor vest-europeni într-o țară cu guvern bolșevic, lucrurile să nu se aranjeze prea repede și fără unele dificultăți. Dar de aici reiese și mai evident că trebuie să avem grijă să înlăturăm toate aceste frecuri. Mie personal îmi sînt complet necunoscute acele resoarte ale politicii noastre care au determinat, la sfîrșitul lunii august, o anumită cotitură în orientarea noastră, așa că nu mă sînt cîtuși de puțin în măsură să mă pot pronunța asupra necesității acestei cotituri...

Tovarășe Cicerin,

În cursul lunii august n-a fost operată nici umbră de „cotitură în orientarea noastră“ (vezi p. 1). Noi n-am jurat și nu vom jura niciodată că nu vom mai aresta escroci, că nu vom mai condamna la moarte și executa pe complotiști, că nu vom respinge propunerile excesiv de avide ale unor concesionari.

În problema datoriei, vă sfătuiesc să cereți Biroului Politic să numească o comisie (și să faceți propuneri de candidați) care să verifice în ce stadiu au ajuns lucrările comisiilor Groman și Goihbarg.

În „faptele menționate de Krasin“ etc. eu nu văd altceva decât o încercare de șantaj din partea lui Urquhart.

În primăvară *vor declanșa* o intervenție, dacă vor putea să *forțeze* Polonia: în acest caz, nu putem face nimic altceva decât să sporim capacitatea de apărare a țării.

Mihalski scrie despre unele cotituri noi în politica Angliei. Care-i sensul lor? Ce părere aveți? Nu cumva le e teamă de Washington și vor să „îmbuneze“ Franța și să intimideze Rusia?

Pentru noi este *extrem de important* să ajungem la un acord *cu americanii* și să încheiem unele contracte de concesiuni; cu Hoover am ajuns la unele rezultate (destul de importante). Cu *Hammer* aproape că am reușit să facem ceva. Cu *Amruss* o să aranjăm curînd ³⁴⁸.

Trebuie ca noi (și în special dumneavoastră) să facem tot posibilul pentru a înlătura *toate* fricțiunile (regretabile și dăunătoare) dintre Litvinov și Martens*.

Al dumneavoastră, *Lenin*

Scrisă la 22 octombrie 1921

Se tipărește pentru prima oară,
după manuscris

* Vezi volumul de față, documentul 424. — *Nota red.*

480

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISARIILOR GUBERNIALI PENTRU APROVIZIONARE ȘI SECȚIILOR AGRICOLE GUBERNIALE³⁴⁹

Către comisarii guberniali pentru aprovizionare și
secțiile agricole guberniale, cu excepția
celor din regiunile infometate

În baza hotărîrii adoptate la 4 octombrie a.c. de Consiliul Comisarilor Poporului cu privire la măsurile de luptă împotriva nedeclarării unor terenuri arate, vă rog ca în cel mai scurt timp să puneți la dispoziția comisiilor pentru verificarea terenurilor arate — care ființează pe lângă organele pentru aprovizionare — numărul necesar de ingineri hotarnici, atât pentru a formula concluzii și a prezenta planuri, cât și pentru a se deplasa la fața locului pentru a face verificări într-un număr nu prea mare de localități. Vor putea să ia concediu cel mult 60% din numărul total al inginerilor hotarnici, la aprecierea secțiilor agricole, și pe o durată de cel mult o lună. Totodată, secțiile județene de organizare a teritoriului la cererea organelor pentru aprovizionare, trebuie să prezinte concluzii cu privire la suprafețele arabile ale plășilor și satelor, conform planurilor cadastrale de care dispun.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului, *Lenin*

Scrisă la 22 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat completat și semnat
de V.I. Lenin*

481

CĂTRE I.V. STALIN³⁵⁰

Tovarășe Stalin,

Calculul mi se pare exagerat. Totuși trebuie să mărturisesc că nu cunosc amploarea muncii de „repartizare“

desfășurată de Biroul Organizatoric. Motivele expuse mi se par întemeiate. Trebuie, în primul rînd, să reducem „cererile“ comisariatelor neeconomice.

Lenin

Scrisă între 22 și 31 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

482

CĂTRE N.A. SEMAȘKO

24.X.1921

Tovarășe Semașko,

Semnînd azi hotărîrea Micului C.C.P. cu privire la cele două miliarde de ruble (așa mi se pare; nu-mi amintesc exact suma³⁵¹) alocate pentru salubritatea Moscovei și citind „Decizia“ publicată de Comisariatul poporului pentru ocrotirea sănătății cu privire la săptămîna asanării locuințelor („Izvestiia“ din 12 iulie), am ajuns la concluzia că bănuielile mele (în ce privește totala defectuoșitate a organizării întregii acțiuni) sînt întemeiate.

Miliardele o să fie luate, sustrase și irosite, și treabă n-o să facă.

La Moscova trebuie asigurată o curățenie exemplară (sau pentru început măcar *acceptabilă*), pentru că ceva mai scandalos decît murdăria „sovietică“ din casele sovietice „de primul rang“ nici nu se poate închipui. Și cine știe *ce-o mai fi* în celelalte case!

Vă rog să-mi trimiteți un raport cît se poate de scurt, dar precis, concret, faptic, din care să se vadă ce rezultate s-au obținut în săptămîna asanării locuințelor și unde anume? Există măcar o gubernie în care să se fi făcut ceva mai ca lumea?

Mai departe. Ce se face (și ce s-a făcut) la Moscova? Cine răspunde de treaba asta? Nu cumva doar niște „funcționari“ cu pompoase titluri sovietice care nu pricep

nimic, nu cunosc misiunea ce li s-a încredințat și nu fac altceva decât să semneze hirtii? Sau există și conducători *pricepuți*? Care anume?

Încetățenirea răspunderii personale — iată care e lucrul cel mai important.

Ce s-a întreprins în acest sens?

Prin cine s-a exercitat controlul?

Prin inspectori? Cîți inspectori sînt? Și cine sînt ei?

Prin detașamente de tineret (U.T.C.)? Există asemenea detașamente? Cîte? Unde și în ce fel s-au manifestat ele?

Ce alte mijloace de control *real* există?

Banii sînt cheltuiți pentru cumpărarea de lucruri necesare (acid fenic? unelte de curățenie? cît s-a cumpărat?) sau pentru întreținerea unor noi „funcționari“ care nu fac nimic?

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (*Lenin*)

*Publicată pentru prima oară,
parțial, la 22 ianuarie 1927,
în ziarul „Izvestiia“ nr. 18*

*Publicată în întregime în 1933, în
„Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se lipărește după manuscris

483

CĂTRE V.V. KUIBIȘEV

Tovarășe Kuibișev,

Vă trimit o copie după telefonograma pe care am primit-o de la tov. Reinștein.

În legătură cu paragr. 3 — vă rog să-mi trimiteți o notă în care să-mi explicați cum *s-au încheiat* tratativele cu Rutgers.

A fost întocmit *textul* contractului? Trebuie să mi-l trimiteți imediat.

În legătură cu paragr. 1: e o chestiune *foarte* urgentă. Vă rog să arătați acest paragraf tovarășului Bogdanov și să-mi prezentați *cît mai curînd* un referat din partea lui (iar dacă e nevoie și din partea dumneavoastră), din care să se vadă care sînt dificultățile.

Trebuie să terminăm *cît mai repede* tratativele cu *Hammer** și să încheiem un contract de concesiune.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 24 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

484

CĂTRE L.B. KAMENEV³⁵²

Tovarășe Kamenev,

Propun să le răspundem în felul următor:

„Am primit scrisoarea dumneavoastră în legătură cu trimiterea de colete, sint perfect de acord. Guvernul nostru i-a și dat lui Hoover o aprobare în acest sens; o să vă dăm cu plăcere și dumneavoastră o aprobare similară, numai să nu se opună guvernul american. Lenin“.

Vă rog să-mi spuneți ce părere aveți: n-ar trebui să mai adăugăm ceva? Sau poate că ar fi cazul ca mai întii să adoptăm o lege**?

Lenin

24.X

Scrisa la 24 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

485

CĂTRE V.V. KUIBIȘEV

24.X.1921

Tovarășe Kuibișev,

Vă rog să examinați acest proiect împreună cu Bogdanov. Dacă nu sînteți de acord, vă rog să-mi dați un telefon.

* Vezi volumul de față, documentele 500 și 511. — *Nota red.*

** Vezi volumul de față, documentul 488. — *Nota red.*

Sînt *pentru*, intrucît aici nu este vorba de o impu-
ternicire generală, ci *numai* de dreptul de a protesta
împotriva modului cum e alcătuit „Comitetul de organi-
zare“³⁵³.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

P.S. E o chestiune foarte urgentă intrucît Rutgers
pleacă la ora 5.

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

486

CĂTRE G.V. CICERIN³⁵⁴

Tovarășe Cicerin,

Sînt de părere că nu trebuie, că nu e cazul ca gu-
vernul să dezmintă niște zvonuri atît de absurde.
Dați indicații să se publice niște articole în presă și
să fie luați în derîdere, fără menajamente, cei ce dau cre-
zare unor asemenea zvonuri și se fac colportorii lor.
Aici e vorba de o încercare de șantaj a celor de teapa lui
Urquhart sau Curzon, care urmăresc acum, prin asemenea
zvonuri, să zădărnicească tratativele. E o vădită încercare
de șantaj.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

24.X

Scrisă la 24 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

487

CĂTRE D.I. KURSKI³⁵⁵

Tovarășe Kurski,

Trebuie studiată cu toată atenția problema *arendărilor*
și a *concesiunilor* în agricultură.

Ea n-a fost studiată cum trebuie.

Interzicerea în principiu a arendărilor prezintă o importanță imensă. Cine lucrează pământul, acela e și posesorul lui.

Nu trebuie să existearendă.

Dar poate fi arendat un *sovhoz* sau un „teren nelucrat“?

Aici trebuie făcută o anumită distincție.

Aici e vorba de o formă specială.

Cel ce lucrează pământul este, și în acest caz, posesorul lui. Statul este proprietarul, iar arendașul sovhozului cultivă pământul. Acesta, propriu-zis, nu este un arendaș și, în cazul de față, nu avem de-a face cu o arendare în sensul propriu al cuvântului.

Aici se poate vorbi mai degrabă de o transmitere a *administrării*.

Acest lucru trebuie studiat în chip mai amănunțit și mai profund.

Lenin

1921

Scrisă la 25 octombrie 1921

Publicată pentru prima dată în 1924, în cartea „Cel de-al V-lea Congres general al juriștilor sovietici. Dare de sean ă stenografiată“. Moscova

Se tipărește după manuscris

488

DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

Telefonați-i lui Kamenev și spuneți-i:

- 1) decretul (cu privire la primirea de colete) n-a fost încă publicat³⁵⁶;
- 2) nu s-au dat instrucțiuni în acest sens;
- 3) această chestiune trebuie trecută pe ordinea de zi a ședinței *de mîine* a C.M.A.

Scrisă la 25 octombrie 1921

Publicată pentru prima dată în 1933, în „Culegeri ale Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

O SCRISOARE CĂTRE D.I. KURSKI ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

25.X

Tovarășe Kurski,

Dați *chiar acum* dispoziție ca aceste teze să fie puse de acord între ele, și în acest scop:

1) să se decupeze și să se lipească pe margini *t o a t e* legile respective (cu data când a fost emisă fiecare);

2) același material să fie orînduit după criteriile *l o g i c e*, în *2 e x e m p l a r e*, din care unul pentru mine³⁵⁷.

Lenin

Menționați când a fost expediată scrisoarea și amintiți-mi *mîine*.

Scrise la 25 octombrie 1921

Publicate pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipăresc: scrisoarea după
textul consemnat de L.A. Fotieva,
iar dispoziția după manuscris

CĂTRE I.V. STALIN

Tovarășe Stalin,

Vă rog să citați această scrisoare și s-o dați tovarășului Mihailov.

Recomand călduros pe aducătorul prezentei scrisori, tov. Nikolai Aleksandrovici *Alekseev*.

Îl cunosc din anul 1902, de la Londra, unde am lucrat împreună la „*Iskra*”.

Posedă o temeinică pregătire marxistă, e bolșevic și e un tovarăș deosebit de conștiincios în îndeplinirea îndatoririlor sale.

De vreo zece ani a fost azvîrlit în Siberia și ar vrea să vină iarăși la centru. Trebuie să-l ajutăm să se mute

V. I. Lenin cu prilejul experimentării primului plug electric sovietic la stațiunea experimentală a Institutului zootehnic din Moscova. — 22 octombrie 1921

aci, fiindcă e exagerat să trimitem oamenii pentru zeci de ani în Siberia; e mai mult decât exagerat.

În Siberia ar trebui să-l înlocuim cu unul din vechii membri de partid, dintre cei mai cinștiți și mai de nădejde, pentru că acolo „comuniștii“ comit o mulțime de prostii și fărădelegi³⁵⁸.

Lenin

Scrisă la 25 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

491

*MATERIALE CARE AR TREBUI COMANDATE (DIN CELE APĂRUTE ÎN GERMANIA)

- I. Broșuri și procese-verbale ale tuturor partidelor și ale consfăturilor următoarelor curente politice:
 - 1) comuniști,
 - 2) Kommunistische Arbeiter Partei Deutschlands,
 - 3) anarhiști și sindicaliști,
 - 4) Partidul independenților (de stînga și de dreapta).
- II. Romane și povestiri în spiritul grupului „Clarté“³⁵⁹ (în genul lui Latzko etc.), cu orientare pacifistă critică, aprecieri asupra războiului imperialist, concluzii etc.
- III. Economia epocii contemporane: rezultatele războiului, refacerea economiei, sarcinile postbelice ale industriei, agriculturii ș.a.m.d. (în special broșuri, cărți, procese-verbale).
- IV. Cîteva exemplare, prin *a b o n a m e n t*:

{	<p>pentru Comintern, pentru 4—6 biblioteci universitare și alte biblioteci, ș.a.m.d.</p>
---	--

{ „Rote Fahne“,
 { K.A.P.D.*,
 { „Hamburger Volkszeitung“,
 { o listă de cărți în toate domeniile etc.

25.X

*Lenin**Scrisă la 25 octombrie 1921**Publicată pentru prima oară în 1933,
 în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII**Se tipărește după manuscris*

492

CĂTRE N.P. GORBUNOV³⁶⁰

Tovarășe Gorbunov,

Ce s-a întâmplat? Cum se explică această tărăgănare?
 Citiți scrisoarea de față și răspundeți-mi *chiar astăzi*.

26.X

*Lenin**Scrisă la 26 octombrie 1921**Publicată pentru prima oară în 1933,
 în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII**Se tipărește după manuscris*

493

DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

Vedeți ce hîrtii se mai află la mine în legătură cu santolina și dați-le lui Smolianinov sau lui Gorbunov să le studieze *de urgență*³⁶¹.

26.X

*Lenin**Scrisă la 26 octombrie 1921**Publicată pentru prima oară în 1933,
 în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII**Se tipărește după manuscris** Kommunistische Arbeiter Partei Deutschlands. — *Nota red.*

494

CĂTRE N.P. GORBUNOV³⁶²

Tovarășe Gorbunov,

N.M. Knipovici este una din personalitățile noastre științifice cele mai de seamă și un om de o *onestitate ireproșabilă*, de o conștiinciozitate *cu totul deosebită*. De aceea trebuie să i se acorde *toată* încrederea, iar propunerea lui să fie *imediat acceptată*. Prezentați-o, cât de curînd, spre aprobare Micului C.C.P. și, dacă se ivește vreo piedică oricît de mică, comunicați-mi.

26.X

*Lenin**Scrisă la 28 octombrie 1921**Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV**Se tipărește după manuscris*

495

*SCRISOARE ADRESATĂ
UNOR COMISARI AI POPORULUI

Comisarului poporului pentru căile de comunicație

” ” ” afacerile externe

” ” ” afacerile interne

Tovarășului Enukidze

26.X.1921

Vă rog să acordați tot sprijinul Comisiei internaționale pentru achiziționarea de locomotive³⁶³, care a sosit în R.S.F.S.R. împreună cu tovarășul Lomonosov și a adus 1 700 de locomotive noi.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)**Se tipărește pentru prima oară, după o copie dactilografiată*

496

CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA

Către membrii *Biroului Politic*

Consider că singura soluție justă este cea propusă de tovarășul *Kurski*. Propun să fie adoptată printr-o hotărâre *suplimentară* a C.C.P.³⁶⁴

26.X

Lenin

Scrisă la 26 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

497

CĂTRE V.A. TRIFONOV

Tovarășe Trifonov,

Nu consider că este rațional, în momentul de față să înființăm un asemenea ziar. *Nu de așa ceva* trebuie să se ocupe acum Direcția generală a combustibilului³⁶⁵.

Cu salutări tovarășești, *Lenin*

26.X

Scrisă la 26 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

498

CĂTRE I.V. LOMONOSOV

26.X.1921

Tovarășului Lomonosov

Cite o copie pentru tovarășii Radcenko și Litvinov

Vă rog să convocați o consfătuire preliminară cu tovarășii Radcenko și Litvinov, pentru a lămuri în ce constau

propunerile suedeze de împrumut (și concesiuni) și a vedea dacă e cazul să începem tratative³⁶⁶. Când va deveni clar că e cazul, vă rog să-mi comunicați, ca să perfectăm, prin *C.M.A.* sau prin alte organe, numirea unei comisii (compusă din dumneavoastră, Radcenko și Litvinov).

Președintele *C.M.A.*, *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

499

O SCRISOARE CĂTRE L.B. KAMENEV ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

Tovarășe Kamenev,

Pe ordinea de zi a ședinței *Consiliului Comisarilor Poporului* figurează problema *tarifelor*. Veniți marți? Sigur?

În plus, ar fi bine ca în cadrul *C.C.P.* să susțineți în mod categoric rezolvarea acestei probleme ³⁶⁷.

Să mi se aducă aminte mâine, 27.X, în prezența lui Kamenev.

Scrisă la 26 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

500

CĂTRE L.K. MARTENS

O copie pentru tov. Bogdanov

27.X.1921

Tovarășe Martens,

Am primit cele două contracte³⁶⁸. Vi le înapoiez.

De ce nu figurează *punctele suplimentare*, care mi-au fost arătate (în proiect) de către Reinștein și Hammer?

E necesar să le dați, cât mai curînd, o formă definitivă și să le prezentați spre aprobare.

Trebuie să urmărim cu toată atenția ca clauzele ce ne privesc *pe noi* să le respectăm *in mod efectiv* și cu toată rigurozitatea.

Nu trebuie să ne bizuim doar pe dispozițiile ce vor fi date.

Dacă n-o să aplicăm un triplu control, o să se încurce treaba și n-o să iasă nimic bun.

Trebuie să numim un om inteligent și energic care să răspundă personal și să-l controlăm îndeaproape.

Trebuie să *facem curte* asiduă concesionarilor, întrucît concesiunile prezintă pentru noi o importanță cu totul deosebită, atît economică cît și politică.

Comunicați-mi, vă rog, ce măsuri anume intenționați să luați dumneavoastră sau prezidiul Consiliului economic superior.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

P.S. În afară de asta, este necesar să lămurim dacă n-ar fi bine ca asemenea chestiuni să fie date publicității.

Numeroase fapte ne arată că pentru noi ar fi extrem de important ca în presa noastră să apară ceva mai multe materiale în legătură cu această concesiune și cu contractul.

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

501

CĂTRE I.I. RADCENKO

27.X.1921

Tovarășe Radcenko,

Tovarășul Martens mi-a trimis contractul semnat de dumneavoastră cu compania americană (Hammer și Mishell).

Mi se pare că acest contract prezintă o imensă însemnătate, ca unul ce constituie un început de legături comerciale.

Este absolut necesar să acordați *cea mai mare* atenție îndeplinirii *efective* a tuturor obligațiilor ce ni le-am asumat.

Sînt convins că fără presiuni *serioase* și fără o supraveghere atentă *n-o să se facă nimic*. Luați toate măsurile de *precauție* și de *control* al executării.

Comunicați-mi pe cine desemnați ca executor responsabil; ce mărfuri pregătiți; dacă puneți accentul în special pe obiectele de artă și pe cele de valoare aflate în Depozitul de stat ș.a.m.d.

Trimiteți-mi, de două-trei ori pe lună, rapoarte în care să se arate ce s-a adus în port.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

P.S. La 25.XII.1921 sosește la Petrograd? Nu e prea tîrziu?

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

502

DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ

Miine la ora 7, în ședința *Consiliului Apărării*, Lomonosov va prezenta un important raport în legătură cu căile ferate³⁶⁹.

Invitați în special pe *Kamenev*, pe *Krestinski* și pe *t o ț i* membrii Comitetului Central.

Scrisă la 27 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

503

CĂTRE L.B. KAMENEV

27.X. 1921

Tovarășe Kamenev,

Fiind nevoit să mă „canonesc“ încă o dată citind o redare idioată, neglijentă, agramată a unei expuneri

făcute de mine³⁷⁰, trebuie să vă declar că sînt de acord să rostesc sîmbătă cuvîntarea pe care am promis-o numai dacă se respectă următoarea condiție: atît președintele adunării, cît și o persoană cu experiență publicistică desemnată în mod special pentru treaba asta să-mi prezinte pînă sîmbătă la ora 12 o declarație scrisă prin care se obligă să întocmească o expunere inteligibilă, corectă a conținutului cuvîntării mele, mai bine zis *o dare de seamă* care să fie publicată în presă. Ei răspund de calitatea expunerii, iar eu îmi rezerv dreptul de a da publicității numele lor.

Dacă nu se acceptă această condiție, refuz să țin cuvîntarea.

Indivizi neglijenți și agramați se angajează să consemneze „întreaga“ cuvîntare, dar nu ne oferă o înregistrare exactă, ci ceva îngrozitor și absurd, ca cei de pe urmă ignoranți, de e mai mare rușinea să citești.

Și nici nu e nevoie de o consemnare întocmai a cuvîntării, ci de o *dare de seamă* concisă, inteligentă a conținutului ei.

Dacă nu mi se oferă garanția că va fi îndeplinită această condiție, nu pot accepta să vorbesc.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

CĂTRE P.A. BOGDANOV

28.X. 1921

Tovarășe Bogdanov,

Întîmplător am aflat că comisia (instituită în vederea concesiunii unor întreprinderi lui Urquhart) n-a plecat încă³⁷¹.

Aceasta e o tergiversare monstruoasă, o atitudine de-a dreptul scandaloasă. Vă rog să sancționați pe cei vinovați de o asemenea atitudine și să luați măsuri pentru ca comisia să plece într-adevăr imediat.

Dacă Consiliul economic superior va tolera o asemenea tergiversare, va trebui să renunțăm la orice „construcție“.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

505

CĂTRE E.A. PREOBRAJENSKI

28.X

Tovarășe Preobrajenski,

Citiți această scrisoare și înapoiăți-mi-o³⁷².

Optimismul dumneavoastră, pe cât văd, e tot mai mult infirmat de fapte.

Trebuie elaborat în orice caz:

- 1) un program calendaristic și
- 2) un calcul de plan:

(α) pentru cutare minimum de muncitori retribuiți după cutare normă revin atâtea miliarde;

(β) datoriile însumează cutare cifră;

(γ) le vom acoperi la data cutare în ordinea cutare.

Dar, *în afară de aceasta*, întregul ritm al reformei noastre monetare trebuie schimbat *în mod radical*.

Periculum in mora*.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 28 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

* Pericolul e în tergiversare. — *Nota red.*

506

CĂTRE M.V. RİKUNOV

28.X

Tovarășe Rikunov,

Am primit plicurile dumneavoastră — pe cel de ieri și pe cel de azi³⁷³ — și trebuie să vă spun că procedați greșit.

În toate aceste probleme trebuie să vă puneți de acord cu respectivul comisar al poporului (în prezent cu Radcenko).

Este o greșeală, atât de principiu cit și de fapt, să încerci a rezolva problemele în mod separat cu diferiți membri ai colegiului, pentru că acest procedeu duce la întârzieri și provoacă haos.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)**Scrisă la 28 octombrie 1921*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se publică după o copie
dactilografiată

507

CĂTRE V.M. MIHAILOV, PENTRU BIROUL
POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

28.X

Tovarășului Mihailov,

Secret

Vă rog să cereți Biroului Politic să adopte o hotărâre în acest sens.

N.B.

Este vorba de 500—1 000 de milioane de coroane suedeze.

Am numit o comisie preliminară (alcătuită din Lomonosov, Radcenko și Litvinov) și, pe baza referatului ei favorabil, vă rog să acceptați propunerile.

Îl vom numi în comisie și pe Șeinman, dar *fără obligația* de a pleca și el*.

Lenin

Scrisă la 28 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

508

CĂTRE COMITETUL RAIONAL DE PARTID ZAMOSKVORECIE

28.X.1921

Dragi tovarăși,

Vă rog foarte mult să mă scuzați că n-am putut să satisfac rugămintea dumneavoastră³⁷⁴: am atâtea treburi curente, încît îmi este pur și simplu imposibil să mai iau tocul în mînă. Fiind obosit, nu pot să scriu, și de aceea am rămas „dator” cu o mulțime de articole revistei „Internaționala Comunistă” și altor publicații.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

509

CĂTRE I.I. RADCENKO³⁷⁵

Tovarășe *Radcenko*,

Sper că ați primit această comunicare! Dacă nu, atunci citiți-o. Se pare că ne amenință o *întîrziere*. Iarăși o să scăpăm momentul, iarăși o să pierdem un prilej! Cereți specialistului dumneavoastră să întocmească un text în care să atragă atenția asupra acestei comenzi, să grăbească efectuarea ei (poate că ar fi cazul să le dăm zor celor din Germania), iar eu am să-l trimit lui Starkov

* Vezi volumul de față, documentul 498. — *Nota red.*

și lui Stomoneakov. Trebuie să luăm toate măsurile pentru terminarea comenzilor și expedierea lor la timp, în aprilie 1922.

28. X. *Lenin*

Scrisă la 28 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1934,
în cartea „Lenin pe frontul economic“*

Se tipărește după manuscris

510

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.V. STARKOV

Cifrat

Berlin, reprezentanța comercială a Rusiei Sovietice,
Starkov

Vă răspund la telegrama nr. 411 din 24 octombrie. Insist cu toată hotărîrea asupra perfectării comenzilor pentru Direcția exploatații hidraulice a zăcămintelor de turbă, în așa fel ca ele să fie efectuate, adică expediate la Moscova cel mai tîrziu în cursul lunii martie. Vă rog să-mi trimiteți un răspuns cît mai urgent și mai exact. Tare mă tem că o să pierdem și anul 1922.

28 octombrie

Președintele C.C.P., *Lenin**

Scrisă la 28 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

511

*CĂTRE MICUL C.C.P.

Acordul prin care el ne livrează 1 000 000 de puduri de cereale prezintă pentru noi o importanță excepțională**. De aceea trebuie să-i puneți la dispoziție, fără întîrziere, o locuință bună.

* Telegrama a fost semnată și de I.I. Radcenko, adjuncț al comisarului poporului pentru comerțul exterior. — *Nota red.*

** Vezi volumul de față, documentele 450, 483 și 500. — *Nota red.*

Vă rog să urmăriți în mod special ca această dispoziție să fie executată întocmai și în cel mai scurt timp.

31.X.1921

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după o copie
dactilografiată

512

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.V. STARKOV

Berlin, reprezentanța comercială a Rusiei Sovietice,
Starkov

Luați măsuri energice pentru reducerea termenului de executare a utilajelor sistem „Madruck“, astfel ca ele să fie puse în funcțiune și supuse la probe de încercare în cursul lunii iunie. Cointeresați fabrica, prin fixarea unui premiu, și luați toate măsurile necesare pentru ca transportul lor să se facă fără nici o întârziere.

Comunicați-mi cât mai exact și mai amănunțit ce anume ați întreprins în acest sens și ce rezultate ați obținut*.

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 31 octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după un text
dactilografiat completat și semnat
de V.I. Lenin

513

O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ ȘI O TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.P. BRIUHANOV

Transmiteți următoarea telefonogramă tovarășului
Briuhanov

Sînt informat că în guberniile Orel și Tula operațiile de strîngere a impozitului în natură decurg destul de repede și se efectuează cu o ușurință remarcabilă. Preo-

* Această frază a fost scrisă de mîna lui V.I. Lenin. — *Nota red.*

brajenski, care a fost în gubernia Orel, ne asigură că, în decurs de trei săptămîni, impozitul în natură va fi predat în întregime. Vă rog să-mi comunicați în câteva cuvinte ce informații aveți și cît de des primiți telegrame în legătură cu strîngerea acestui impozit. Guberniile sau județele model vor trebui să fie recompensate în mod special.

Ce măsuri au fost luate pentru concentrarea rezervelor de sare și pentru ca nici în R.S.F.S.R. și nici în Ucraina sarea să nu fie vîndută altfel decît pe cereale? Poate că ar fi bine ca în același timp să fixăm anumite restricții pentru distribuirea sării la orașe și să împiedicăm astfel ca schimbul de mărfuri pe sare să se desfășoare în chip anarhic.

Lenin

Dictată la telefon la 31 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

514

CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE

Comisariatului poporului pentru aprovizionare i se trasează sarcina de a evidenția și de a premia din propriile-i resurse pe cei care au obținut succese deosebite și care *nu au dat prilej* de plîngeri din partea țărănilor³⁷⁶.

Lenin

31.X

Scrisă la 31 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

515

DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETAR

În ce privește convocările — situația e *de-a dreptul revoltătoare*.

Stabiliți în scris (sub semnătura lui Gorbunov), și de acord cu Bricikina, *o ordine precisă*:

(a) secretarul Comitetului Central comunică în cutare termen *cutăruia*,

(b) secretarele de la Consiliul Comisarilor Poporului comunică:

(aa) *prin telefon* tuturor comisarilor poporului (sau unora dintre ei), termenul;

(bb) *în scris* tuturor ș.a.m.d.

Scrisă în octombrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

516

CĂTRE I.I. RADCENKO³⁷⁷

Tovarășe Radcenko,

Fondul de export trebuie să fie strâns de *mici achiziitori*, de agenți și comisionari ai Comisariatului poporului pentru comerțul exterior.

Pentru munca lor ei trebuie să primească un anumit procent.

Așa sint într-adevăr organizate lucrurile sau altfel?

Lenin

Scrisă în octombrie-noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII

Se tipărește după manuscris

517

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ CONDUCERII, COMITETULUI SINDICAL ȘI CELULEI DE PARTID DE LA FABRICA DE CARTUȘE DIN PODOLSK

1) La Podolsk

2) tovarășului Șleapnikov

Mulțumesc foarte mult tovarășilor și-i rog să mă scuze dacă eu (după toate probabilitățile) n-am să pot veni.

Vă rog ca în nici un caz să nu mă așteptați sau să amînați ședința³⁷⁸.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Scrisă la 1 noiembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

518

UN SCHIMB DE BILETE CU A.V. LUNACEARSKI

1

Ați citit materialele (italiene) în legătură cu congresul lor?

Dacă vreți, vi le dau, ca să scrieți un articol în care să-l faceți de două parale, să-l terfeliți amarnic pe nemernicul de Serrati.

Cu toată plăcerea. Pînă la congres am urmărit cum merg treburile, dar despre felul cum s-au desfășurat lucrările lui nu știu mare lucru. Ar trebui să mi se pună la dispoziție tot materialul. Cam ce dimensiune trebuie să aibă articolul și în care din organele de presă urmează să apară?

Scris la 1 noiembrie 1921

*Publicat pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

2

Tovarășe Lunacearski,

Sînt de părere să scrii un articol de mari proporții — de proporții maxime — și cu cît mai multe citate exacte. E nevoie de așa ceva. Eu voi face demersuri ca să-l publice cît mai repede. Și totdeauna vom reuși să facem dintr-un articol mare unul mic.

Lenin

Scris la 2 noiembrie 1921

*Publicat pentru prima oară în 1945,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

519

CĂTRE G.D. ȚIURUPA

Tovarășului *Țiurupa*, inginer-șef al șantierului de la
Kașira

N-ați dat dovadă de suficientă prevedere pentru a asigura primirea fără nici o întârziere a transformatoarelor și a uleiului pentru transformatoare ce ne-au fost trimise din Suedia.

Este inadmisibil ca niște utilaje venite din străinătate să fie lăsate, cum spune Vișneak, să „zacă“ la vama din Moscova.

Dumneavoastră sînteți de vină pentru că n-ați luat toate măsurile menite într-adevăr să asigure primirea neîntârziată a utilajelor (trebuia să urmăriți ca cei de la Revel să primească specificația exactă și adresele).

Scuza invocată de dumneavoastră, că în specificație există indicația „pentru centrala electrică de la Kașira“, s-a dovedit complet neîntemeiată și dumneavoastră nu v-ați adresat în mod special Comisariatului poporului pentru comerțul exterior.

E neapărat necesar ca pe viitor să luați măsuri ca tuturor instanțelor să li se indice adresele și destinația și să specificați cine sînt persoanele direct responsabile.

Comunicați tovarășului Smolianinov ce măsuri ați luat³⁷⁹.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 2 noiembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografial semnat de
V.I. Lenin*

520

CĂTRE I.S. UNȘLIHT

Tovarășe Unșliht,

Dintr-o informație primită la Consiliul Muncii și Apărării am aflat că la vama din Moscova au fost lăsate

să zacă o sumedenie de utilaje primite din străinătate pentru șantierul centralei electrice de la Kașira*.

Acest caz a fost comunicat de tov. Smolianinov, spre cercetare, secției economice a Cekăi prin adresa nr. 14 717 din 19 octombrie a.c.

Vă rog să dați dispoziție să se întreprindă o anchetă severă.

Rezultatele ei vă rog să le comunicați directorului treburilor C.M.A.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 2 noiembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

521

***CĂTRE CONSILIUL ECONOMIC SUPERIOR,
COMISARIATUL POPORULUI PENTRU
APROVIZIONARE, COMISARIATUL POPORULUI
PENTRU CĂILE DE COMUNICAȚIE,
COMISARIATUL POPORULUI PENTRU
AGRICULTURĂ, COMISARIATUL POPORULUI
PENTRU COMERȚUL EXTERIOR**

După cum ne-a comunicat tov. Krumin, redactorul responsabil al revistei „*Ekonomiceskaia Jizn*“, unele departamente nu și-au desemnat nici pînă azi reprezentanții lor în colegiul consultativ de pe lângă redactorul-șef al acestei publicații (potrivit hotărîrii Consiliului Muncii și Apărării din 22 iulie 1921, pct. 3).

Vă rog să desemnați imediat persoane cu funcții de răspundere, care să facă parte din colegiul consultativ al revistei „*Ekonomiceskaia Jizn*“, iar numele lor să-l

* Vezi documentul precedent. — *Nota red.*

comunicați în termen de o săptămână directorului treburilor Consiliului Muncii și Apărării.

Președintele C.M.A.

Scusă la 2 noiembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XIII

Se tipărește după o copie
dactilografiată

522

CĂTRE E.A. PREOBRAJENSKI³⁸⁰

1

1) Indicați-mi însă o cifră: de câte ori denominația propusă de *dumneavoastră* va face să sporească emisiunea?

2) N-ar fi mai bine să înrăutățim (după aceea) calitatea banilor de hîrtie pentru a grăbi astfel autolichidarea lor?

2

Argumentele *dumneavoastră* împotriva modulului 1 : 50 000:

1) muncitorul va primi 25 000 de ruble = $\frac{1}{4}$ de rublă!!

2) aurul nu va avea o valoare proporțională.

Dar în cazul modulului 1 : 10 000?

1) un muncitor va primi 25 000 de ruble = $2\frac{1}{2}$ ruble,

membrii C.E.C. din Rusia vor primi 27 000 = 2 ruble și 70 copeici pe lună,

2) aur?

Argumentul invocat de *dumneavoastră* nu se reduce, în fond, la ideea că mai trebuie păstrată posibilitatea de a opera încă o „retragere”, atunci cînd *vom asimila* monedele de hîrtie cu aurul (peste un an, doi etc.), *nu mai* după ce cursul rublei *se va întări*?

Iar acum:

a) e nevoie de emisiune;

b) 1 : 10 000 = o încercare prudentă, • „tatonare a terenului“.

3

1) La Semion Enukidze,
cam aceeași cantitate de hirtie (13 000 și 12 000 de
puduri) reprezintă

4 500 de miliarde de ruble vechi sau 457 000 000
de ruble noi, adică tot 4 500 de miliarde de ruble
vechi.

Așa e?

Și care sint rezultatele?

2) Nu este mai avantajos să punem în circulație hirtie
proastă pentru a obține o *autolichidare mai*
grabnică a banilor ce se emit?

Scrisă înainte de 3 noiembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

Se tipărește după manuscris

523

CĂTRE N.P. GORBUNOV³⁸¹

Tovarășe Gorbunov,

Vă rog să lămuriți cum stau lucrurile, să precizați în
ce condiții poate fi satisfăcută cererea și să-mi comuni-
cați concluziile (sau să-mi prezentați spre semnare cuve-
nita dispoziție).

Lenin

3.XI

Scrisă la 3 noiembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

524

CĂTRE M.I. FRUMKIN³⁸²

Comisariatul poporului pentru
aprovizionare. Pentru tov. Frumkin

Cu privire la cele două informări:

Verificați faptele; prezentați-mi, pînă joi la ora 12, fie îndreptările pe care le propuneți (sau o nouă expunere), fie o punere de acord cu faptele.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

3.XI

Scrisă la 3 noiembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

Se tipărește după manuscris

525

CĂTRE D.I. KURSKI

3.XI.1921

Tovarășe Kurski,

Poate că ar fi bine ca în comisia prezidată de dumneavoastră (comisia pentru revizuirea legilor cu privire la noua politică economică, înființată la 1 noiembrie 1921 în cadrul C.C.P.³⁸³) să fie inclus și tovarășul Krițman, întrucît Comisia pentru folosirea resurselor materiale e în strînsă legătură cu sarcinile ce revin comisiei dumneavoastră. Vă rog să-mi comunicați la ce concluzie ați ajuns.

În paragraful 3 (al hotărîrii din 1 noiembrie) trebuie inclusă neapărat Comisia pentru folosirea resurselor materiale și alte comisii de acest fel, precum și Comisia de stat a planificării.

E necesar ca hotărîrea de la 1 noiembrie să fie completată în mod corespunzător.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

526

CĂTRE PREȘEDINTELE MICULUI C.C.P.

Tovarășului președinte al Micului C.C.P.

3.XI.1921

Tovarășul Litvinov îmi cere insistent să vă rog să examinați astăzi acordul cu guvernul mongol³⁸⁴.

Vă rog să-mi răspundeți în câteva cuvinte dacă puteți să faceți acest lucru.

Cu salutări comuniste, *Lenin*

Publicată pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după manuscris

527

CĂTRE ARMAND HAMMER

3.XI.1921

Dragă mister Hammer,

Tovarășul Reinștein mi-a comunicat că astă-seară părăsiți Moscova. Îmi pare foarte rău că sint reținut la o ședință a Comitetului Central al partidului nostru. Regret nespus de mult că nu pot să vă văd încă o dată și să vă salut.

Vă rog să fiți atât de amabil și să transmiteți salutări din partea mea tatălui dumneavoastră, lui Jim Larkin, Ruthenberg și Ferguson, tuturor acestor tovarăși minunați care în momentul de față zac în închisorile din America. Tuturora să le transmiteți cele mai calde sentimente de simpatie și cele mai bune urări din partea mea.

Încă o dată vă adresez un salut cordial dumneavoastră și prietenilor dumneavoastră care au trimis făină pentru muncitorii noștri, precum și cele mai bune urări pentru concesiunea încheiată de dumneavoastră. E un început

extrem de important. Nădăjduiesc că va avea o însemnătate imensă.

Cu cele mai bune urări,
al dumneavoastră sincer devotat, *Lenin*

P.S. Vă rog să mă scuzați că vă scriu într-o englezească atît de defectuoasă.

*Publicată pentru prima oară
în limbile rusă și engleză
(în facsimil) la 21 ianuarie 1926,
în „Krasnaia Gazeta” nr. 17*

*Se tipărește după o fotocopie
a manuscrisului
Tradusă din limba engleză*

A N E X E

1

CĂTRE L.K. MARTENS³⁸⁵

Tovarășe Martens,

Vă rog să acordați un sprijin energetic și perseverent organizării fabricii de confecții nr. 36 de către murcitorii americani.

Căutați să înlăturați orice tărăgăneli în procurarea materialelor necesare, și în special a țevilor, a armăturii lor (fitinguri, mufe etc.) și a cablului electric.

Faceți demersuri pentru repartizarea locuințelor necesare colectivului de muncitori, lucru care trebuie rezolvat fără nici o tergiversare din partea secției spațiului locativ.

Trebuie luate măsuri urgente pentru terminarea și punerea în funcțiune a fabricii în termenul cel mai scurt. În toată treaba asta s-a dat dovadă de o delăsare și o tărăgăneală birocratică inadmisibilă.

Președintele Consiliului Muncii și al Apărării

Scrisă la 27 iunie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

2

CĂTRE V.M. LIHACEV

Tovarășului Lihacev, președintele Consiliului economic
orășenesc Moscova

Vă rog să sprijiniți din plin și cu toată hotărîrea munca de organizare a fabricii de confecții nr. 36 de către grupul de muncitori americani.

Dați cuvenitele dispoziții tovarășului Sereakov, directorul Trustului de confecții din Moscova.

Înlăturați orice târăgănare în procurarea materialelor, în special a țevilor, a armăturii lor și a cablului electric.

În treaba asta s-a manifestat o intolerabilă târăgăneală și un birocratism inadmisibil.

Acordați tot sprijinul colectivului de muncitori ca să capete locuințe fără nici o amânare din partea secției spațiu locativ.

E necesar să faceți totul pentru terminarea fabricii și punerea ei în funcțiune în termenul cel mai scurt.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării

Scrisă la 27 iunie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

3

*CĂTRE PREZIDIUL
CONSILIULUI ECONOMIC MOSCOVA³⁸⁶

Vă trimit o cerere adresată de Muzîcenko, directorul fabricii de confecții nr. 36, în numele reemigranților americani care lucrează la această fabrică.

Vă rog să examinați de urgență această cerere și, dacă considerați că ea poate fi satisfăcută, căutați ca acest lucru să se facă numaidecît.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării,

V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 27 iunie 1921

*Se publică pentru prima oară,
după un text dactilografiat
semnat de V.I. Lenin*

4

CĂTRE V.V. ŞMIDT

Comisariatul poporului pentru problemele muncii,
tov. Şmidt

O copie pentru preşedintele Consiliului economic superior

În adresa mea cu nr. 7 482 din 25.VI crt.* am cerut să se ia măsuri ca să nu se acorde concedii muncitorilor și funcționarilor de la șantierul centralei electrice de la Kașira fără asentimentul administrației, și totuși comisia pentru aminări și detașări de pe lângă secția pentru problemele muncii a orașului Moscova continuă să facă acest lucru, dezorganizând astfel munca și întârziind terminarea construcției centralei de la Kașira, ceea ce înseamnă o încălcare a hotărârii Biroului Politic. Vă rog să-mi dați explicațiile cuvenite.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

Scrisă la 2 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XX*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

5

***TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI
ECONOMIC SUPERIOR, COMISARIATULUI
POPORULUI PENTRU AGRICULTURĂ,
COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU
APROVIZIONARE, COMISARIATULUI POPORULUI
PENTRU COMERȚUL EXTERIOR,
COMISARIATULUI POPORULUI
PENTRU FINANȚE**

Vă rog să stringeți de urgență, de la secțiile departamentului dumneavoastră și de la direcțiile respective, materiale în legătură cu producția celor mai valoroase

* Vezi Opere complete, vol. 52, București, Editura politică, 1969, Anexe, documentul 45. — *Nota red.*

mărfuri pe piața actuală (fabricate, materiale, materii prime etc.) și, după o analiză prealabilă, să trimitеți cu ele un reprezentant al dumneavoastră la Micul Consiliu, la ședința de vineri 8 iulie, ora 11, a comisiei.

Ședința va fi prezidată de tovarășul Kiselev, președintele Micului C.C.P

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

V. Ulianov (Lenin)

4 iulie 1911

Publicată pentru prima oară în 1915,
în „Cutegeri din Lenin“, vol. XXXV

Se tipărește după un text
dactilografial semnal de
V.I. Lenin

6

***TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ COMISARIATULUI
POPORULUI PENTRU AGRICULTURĂ,
COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU
APROVIZIONARE, CONSILIULUI ECONOMIC
SUPERIOR, COMISARIATULUI POPORULUI
PENTRU COMERȚUL
EXTERIOR, COMISARIATULUI
POPORULUI PENTRU POȘTĂ ȘI TELEGRAF,
COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU
AFACERILE INTERNE, COMISARIATULUI
POPORULUI PENTRU AFACERILE EXTERNE,
COMISARIATULUI POPORULUI
PENTRU FINANȚE³⁸⁷**

Convocați o consfătuire a reprezentanților competenți ai departamentului dumneavoastră în legătură cu plata unor servicii prestate populației de către stat și a unor articole pe care în momentul de față departamentul dumneavoastră le distribuie în mod gratuit.

Materialele acestei consfătuiri și respectivul proiect de decret urmează să le prezentați pînă la 15 iulie tovarășului Kiselev, președintele Micului C.C.P.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,
V. Ulianov (Lenin)

4 iulie 1921

*Se tipărește pentru prima oară,
după un text dactilografiat semnat
de V.I. Lenin*

7

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.A. SEMAȘKO

Comisariatul poporului pentru ocrotirea sănătății,
tov. Semașko

Prin prezenta vă rog să detașați de urgență la șantierul centralei electrice de la Kașira un medic, întrucît, în urma aglomerării de muncitori pe acest șantier, poate să izbucnească o epidemie de holeră.

Dispoziție dată de președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 15 iulie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

8

TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIILOR ECONOMICE REGIONALE

De primă urgență

Circulară către consiliile economice din Ekaterinburg, Harkov, Rostov pe Don și Petrograd și către toate consiliile economice regionale

Prin prezenta vă rog: 1) Să trimiteți la timp, fără întârziere, la Direcția treburilor C.M.A. procesele-verbale ale ședințelor dumneavoastră, în trei exemplare. 2) Să

anexați la procesele-verbale ale consiliilor economice cite o copie după materialele pe baza cărora a fost rezolvată problema (rapoarte scrise, teze, hotăriri, circulare), precum și stenogramele complete ale dezbaterilor, acolo unde ele au fost întocmite. 3) Să trimiteți la Direcția treburilor C.M.A. cite 3 exemplare din revistele și ziarele economice editate de consiliile economice, cit și de diferite organe economice.

Președintele Consiliului Muncii și Apărării,

Lenin

Scrisă la 30 iulie 1921

*Se publică pentru prima oară,
după o copie dactilografiată*

9

CĂTRE P.A. BOGDANOV

Tovarășului Bogdanov, președintele prezidiului C.E.S.

Pentru a stabili stocurile de produse, existente la fabrici și la depozitele statului, care n-au fost repartizate de centru sau de organele locale de aprovizionare, vă rog să cereți imediat prin fir direct tuturor consiliilor economice guberniale, birourilor industriale, direcțiilor raionale să vă comunice date cu privire la cantitatea de mărfuri existente la fabricile și depozitele de stat aflate în gestiunea lor la 1 august a.c., menționind pentru ce cantitate din fiecare din aceste mărfuri au fost prezentate documente (ordine de repartiție etc.):

1) pentru Comisariatul poporului pentru aprovizionare, comitetele de aprovizionare guberniale, Uniunea centrală a cooperativelor de consum și respectivele uniuni guberniale și 2) pentru toate celelalte organizații și instituții.

Datele, exprimate în unități comune (puduri, arșini, bucăți etc.) și în grupuri comune de mărfuri (sticlă de geam, vase de sticlă, încălțăminte, țesături de bumbac ș.a.m.d.), să fie prezentate Direcției centrale de statis-

tică de pe lângă Consiliul economic superior pînă la 10 august a.c.

Datele totalizatoare să fie întocmite pe grupuri de mărfuri, potrivit cu birourile de planificare existente, (birourile pentru administrație, pentru textile etc.) ale Comisiei pentru folosirea resurselor naturale și îmi vor fi prezentate pînă la data de 15 august a.c.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 1 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

10

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR DIN PETROPAVLOVSK*

Petropavlovsk, comitetul militar-revoluționar;
o copie pentru șantierul de construcție a căii ferate
Petropavlovsk-Kokcetav

Avînd în vedere că construcția liniei de cale ferată Petropavlovsk-Kokcetav, care este menită să ocupe un loc de primul ordin în transportul produselor alimentare, prezintă o importanță excepțională și considerînd că evacuarea organelor de conducere ale acestui șantier echivalează cu zădărnicierea unor lucrări care au fost pornite cu mare greutate și care acum sînt în toi, dispun ca aceste organe de conducere să fie lăsate în continuare în vechea clădire. Raportați de executare.

Președintele C.M.A., *Lenin*

5.VIII.1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografată*

* — transmisă prin fir direct. — *Nota red.*

11

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ
DIRECȚIEI GENERALE
A INDUSTRIEI COMBUSTIBILULUI³⁸⁸

Direcției generale a industriei combustibilului

Vă rog ca în termen de trei zile să puneți la dispoziție uzinei din Podolsk 1 000 de puduri cocs metalurgic pentru executarea comenzilor primite din partea șantierului de la Kașira. Raportați de executare.

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 8 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

12

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ
DIRECȚIEI GENERALE
A INDUSTRIEI CAUCIUCULUI³⁸⁹

Direcția generală a industriei cauciucului

Vă rog ca în termen de trei zile să rezolvați problema livrării materialelor cerute de șantierul centralei electrice de la Kașira.

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 8 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

13

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.K. MARTENS

10.VIII.1921

Tovarășului Martens, șeful secției metalurgice a C.E.S.

Cei de la șantierul de la Kașira mi se plîng că comenzile lor de șuruburi, piulițe și șaibe n-au fost executate. Din lipsă de șuruburi, lucrările de montaj au fost sistate. Vă rog să luați măsuri urgente pentru ca, în termen de trei săptămîni, 50% din comenzile acestui șantier să fie satisfăcute.

Președintele C.C.P., *Lenin*

*Publicată pentru prima oară,
parțial, la 21 ianuarie 1930,
în „Rabocœia Gazeta“ nr. 17*

*Publicată în întregime în 1933,
în „Culeq ri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tiparește după o copie
dactilografiată*

14

TELEGRAMĂ ADRESATĂ UNOR ORGANE
DE CONDUCERE DIN SIBERIA³⁹⁰

Novonikolaevsk, Comitetul de aprovizionare din Siberia, pentru Kalmanovici; Comitetul revoluționar din Siberia, pentru Smirnov; Biroul din Siberia al C.C. al P.C.(b) din Rusia, pentru Iakovleva; Omsk, Direcția districtuală a căilor de comunicație din Siberia

Sînt nevoit să constat că munca depusă de dumneavoastră pentru îndeplinirea hotărîrii din 21 iunie a Consiliului Muncii și Apărării, care v-a fost comunicată de Comisariatul poporului pentru aprovizionare la 22 iunie cu nr. 79 758, se desfășoară în mod nesatisfăcător. Situația ce s-a creat mă obligă să-mi asum conducerea generală pentru îndeplinirea acestei sarcini de primă importanță, care v-a fost trasată de C.M.A., și să controlez zilnic munca dumneavoastră în toate fazele ei. Vă cer ca, începînd de la 15 august, să orînduiți lucrurile în așa fel ca

în fiecare zi să se trimită la Moscova, pe adresa Comisariatului poporului pentru aprovizionare, cite un tren direct de cel puțin 30 de vagoane. Aceste trenuri marșrutizate vor purta denumirea de trenuri ale Consiliului Comisarilor Poporului și vor avea o numerotare specială începînd de la 21. Tov. Kalmanovici este obligat ca în termen de trei zile să comunice datele mai jos indicate, pe care trebuia să le aveți în permanență la dispoziție ca material pentru conducerea generală în acțiunea de transpunere în viață a acestei sarcini de importanță primordială, trasată C.M.A.: 1) În care sectoare ale căilor ferate — și în ce cantitate în fiecare din ele — se află cele 500 000 de puduri de cereale destinate centrului; 2) Ce parte din cantitatea de cereale aflată în raza fiecărui sector se află în gări și în apropierea lor, la ce distanță medie se află restul cerealelor; 3) Cum se desfășoară transportul cu tracțiune animală și ce măsuri intenționați să luați pentru ca în gări să se afle cereale într-o cantitate care să garanteze îndeplinirea întocmai a indicației, date de mine, ca în fiecare zi să fie expedit în mod regulat cite un tren marșrutizat; 4) Dacă lucrările de încărcare au fost asigurate cu brațe de muncă și cu vagoane bune pentru transportul cerealelor; ce măsuri au luat în acest sens Comitetul de aprovizionare din Siberia și Direcția districtuală a căilor de comunicație. Vă rog ca pe viitor să mă informați prin reprezentantul de serviciu al Comisariatului poporului pentru aprovizionare la telefonul guvernului, iar în caz că acest reprezentant nu va putea obține legătura — prin telefoanele statului-major de campanie, la fiecare șase zile; la 21 august îmi veți prezenta, pentru cele cinci zile care au trecut, un raport întocmit după următoarea schemă: cit urmează să fie transportat, în următoarele cinci zile, din sectorul de cale ferată respectiv; ce cantitate de cereale prevăzută a fi expediată pe adresa centrului se află în gări; ce cantitate a fost încărcată în cele cinci zile care au trecut și ce cantitate a fost expediată cu trenurile marșrutizate în aceeași perioadă; ce cantitate de cereale a fost încărcată, dar n-a fost încă expediată în trenuri marșrutizate destinate centrului. În caz că aveți

cea mai mică temere că, dintr-o cauză sau alta, nu veți putea îndeplini sarcina ce vă revine, sînteți obligați să comunicați ce măsuri preventive ați luat și să arătați, totodată, cînd anume ați dat dispoziție pentru aplicarea lor. În afară de aceasta, căutați să comunicați zilnic, la adresele menționate, cîte trenuri marșrutizate ați trimis, indicînd totodată numărul lor și stația de plecare. Aceste trenuri vor fi însoțite de șefi de tren responsabili, de o brigadă de pază, de ungători care vor răspunde de buna funcționare a mecanismului de propulsare al trenului. Întregul sistem de dări de seamă stabilit anterior de Comisariatul poporului pentru aprovizionare și de Comisariatul poporului pentru căile de comunicație se menține. Comitetul revoluționar din Siberia și Biroul din Siberia al C.C. al P.C.(b) din Rusia au obligația de a sprijini în mod efectiv Comitetul de aprovizionare din Siberia și Direcția districtuală a căilor de comunicație în munca lor de fiecare zi pentru îndeplinirea acestei sarcini de primă importanță. Vă rog să confirmați imediat primirea acestei telegrame și să indicați funcția și numele celor ce conduc această muncă, precum și domeniul de care se ocupă fiecare.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Lenin

12 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Cul geri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de V.I. Lenin*

15

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ DIRECȚIEI GENERALE A INDUSTRIEI COMBUSTIBILULUI³⁹¹

Direcția generală a industriei combustibilului

12.VIII.1921

Vă rog ca în termen de o săptămînă să distribuiți uzinei siderurgice „Mișegski“ 1 000 de puduri de cocs,

care îi sînt necesare pentru executarea unor comenzi urgente ale șantierului centralei electrice de la Kașira.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Lenin

*Publicată pentru prima oară
la 21 ianuarie 1930,
în „Kaboceia Gazeta” nr. 17*

*Se tipar ște după un text
dactilografat*

16

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.N. VAȘKOV³⁹²

Urgent. Secția electrotehnică a C.E.S., tov. Vașkov

Comunicați-mi de urgență în ce situație se află comenzile de cablu neizolat, cablu blindat și cablu izolat, mufe și materiale pentru reostat pe care trebuie să le livrați șantierului centralei electrice de la Kașira. E neapărat necesar să luați măsuri pentru livrarea lor în cî' mai scurt timp.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Lenin

Scrisa la 16 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIII*

*Se iparește după un text
dactilografat*

17

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.P. SEREBROVSKI³⁹³

Urgent, prin fir direct, Baku, tov. Serebrovski
O copie: Baku, Ţerkovnaia nr. 199, pentru ing. Ghelfat

Vă rog să dați dispoziție urgentă ca depozitele Comitetului petrolului din Baku să livreze inginerului Ghelfat, reprezentantul șantierului centralei electrice de la Kașira, materiale de montaj și instalații, precum și

scule, la alegerea lui. Raportați de executare. Toate materialele alese trebuie să le expediați cu un însoțitor la Kașira, pe adresa șantierului de acolo.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Lenin

Scrisă la 18 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

18

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.N. VAȘKOV³⁹⁴

Secția electrotehnică a C.E.S., tov. Vașkov

Comunicați de urgență ce măsuri ați luat pentru racordarea stației Kojuhovo la rețeaua electrică orășenească.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Lenin

Scrisă la 19 august 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat*

19

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI SPECIAL DIN UCRAINA PENTRU REFACEREA DONBASSULUI³⁹⁵

Harkov, Comitetul special din Ucraina

Consiliul Muncii și Apărării dispune ca de acum încolo să sistați rechiziționarea de combustibil aparținând celor

trei uzine combinate ale industriei metalurgice: „Iuzovka“, „Petrovsk“, „Makeevka“.

Președintele C.M.A., *Lenin*

Scrisă la 26 august 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după un text
dactilografiat

20

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.I. FRIDBERG³⁹⁶

Întreprinderile de transporturi Moscova, tov. Fridberg

Vă rog să luați măsuri excepționale pentru a asigura încărcăturilor destinate șantierului de la Kașira transportul de la depozitele din Moscova la gările de cale ferată ale orașului. Raportați de executare.

Președintele C.M.A., *Lenin*

Scrisă la 2 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după un text
dactilografiat

21

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI REVOLUȚIONAR DIN SIBERIA³⁹⁷

Comitetul revoluționar din Siberia, Omsk

Vă rog să luați măsuri urgente pentru ca autoritățile locale să nu rețină la Omsk expediția care pleacă spre Peninsula Iamal, ci să-i acorde tot sprijinul lor pentru ca să pornească cât mai curînd spre locul de destinație. Raportați telegrafic de executare.

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 4 septembrie 1921

Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII

Se tipărește după un text
dactilografiat

22

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ DIRECȚIEI GENERALE A INDUSTRIEI COMBUSTIBILULUI³⁹⁸

Direcția generală a industriei combustibilului

Prin prezenta vă cer să luați toate măsurile pentru ca pînă la 15 octombrie a.c. centrala electrică de la Kașira să fie suficient aprovizionată cu cărbune.

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 6 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografat semnat de
V.I. Lenin*

23

TELEGRAMĂ ADRESATĂ UZINEI KOLOMNA

Urgent. Uzina Kolomna, gara Golutvino, tov. Elenin
O copie pentru ing. Gaken și una pentru direcția
șantierului centralei electrice de la Kașira

Data fiind urgența lucrărilor de pe șantierul centralei electrice de la Kașira, vă rog să executați cu precădere, și cît mai grabnic, toate comenzile acestui șantier. Comunicați-mi cum a fost îndeplinită această dispoziție.

Președintele C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 7 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografat*

24

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KAMENEV³⁹⁹

Tovarășului Kamenev, președintele Sovietului
de deputați din Moscova

O copie pentru tov. Krilenko

Data fiind extrema importanță și urgența necesitate ca pînă la 1 noiembrie a.c. biroul din Moscova al șantie-

rului centralei electrice de la Kaşira să funcţioneze continuu, vă rog să faceţi demersuri pentru ca acest birou să rămână în clădirea pe care o ocupă în momentul de faţă (stradela Teatralnaia, nr. 3), întrucît o mutare a lui în alt local, într-o perioadă cînd pe acest şantier se desfăşoară o activitate atît de intensă, poate avea repercusiuni negative asupra întregii munci.

Preşedintele Consiliului C.C.P., *Lenin*

Scrisă la 9 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipăreşte după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

25

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.P. BRIUHANOV

Comisariatul poporului pentru aprovizionare,
tov. Briuhanov

O copie pentru Halatov

Vă rog să luaţi toate măsurile pentru aprovizionarea regulată a şantierului centralei electrice de la Kaşira cu pîine şi furaje.

După cum reiese din cererea adresată de conducerea acestui şantier, este urgentă nevoie de 4 000 de puduri de ovăz şi, săptămînal de trei vagoane de cereale la Kaşira şi un vagon la Kojuhovo.

Comunicaţi ce măsuri aţi luat.

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Lenin

Scrisă la 12 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipăreşte după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

26

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.N. VAȘKOV

Secția electrotehnică a C.E.S., tov. Vașkov

Ca o completare la întrebarea pusă de mine*, vă rog să-mi comunicați în ce măsură ați satisfăcut cererile de cablu, conducte și alte materiale necesare șantierului centralei electrice de la Kașira pentru diferite instalații.

Prezentați-mi, sub semnătură proprie, o listă a întregului material realizat.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Lenin

Scrisa la 12 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară
la 21 ianuarie 1930,
în „Kaboceaia Ga-eta” nr. 17*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

27

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI FELIKS KON

De cerut informații printr-o telefonogramă secretă
Harkov, C.C. al P.C.(b) din Ucraina, tov. Kon

C.C. al P.C.(b) din Ucraina a adoptat hotărîrea de a recomanda comitetelor guberniale să facă în așa fel ca la congresele guberniale ale comitetelor celor nevoiași din Ucraina⁴⁰⁰ să se dea directiva ca 50% din fondul gubernial al acestor comitete să fie alocat în folosul informațiilor. Vă rog să-mi comunicați dacă această directivă a fost aplicată de comitetele locale.

Președintele C.M.A., *Lenin*

Scrisă la 19 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat
de V.I. Lenin*

* Vezi volumul de față, Anexe, documentul 16. — *Nota red.*

CĂTRE C.G. RACOVSKI

Harkov, tov. Racovski; o copie pentru tov. Vladimirov

Comisariatul poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R. v-a trimis 20 de miliarde de ruble în semne monetare, din care 10 miliarde pentru Kiev și 10 miliarde pentru Harkov, în vederea cumpărării de cereale și vite. Se proiectează ca în viitorul cel mai apropiat să vi se trimită în mod sistematic, peste norma de mijloace bănești prevăzută pentru Ucraina, vreo 50 de miliarde de ruble lunar cu destinația specială de a cumpăra cereale. C.C. al P.C.(b) din Rusia vă recomandă: 1) să stabiliți în mod precis că aceste sume ce vi se vor trimite pot fi folosite numai în scopul ce v-a fost indicat, sub răspunderea personală a tuturor organelor Comisariatului poporului pentru finanțe, 2) organele de aprovizionare să fie obligate, pe răspunderea comisarului poporului pentru aprovizionare din Ucraina și a comisarilor guberniali pentru aprovizionare, să folosească fondurile primite numai pentru cumpărarea de cereale și vite. C.C. al P.C.(b) din Rusia vă recomandă să înregistrați decretul Consiliului Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. din 23 august și anexa C.E.C. din Rusia cu privire la monopolul sării.

Președintele C.M.A., *Lenin*

Scrisă la 19 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

29

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ DIRECȚIEI GENERALE A INDUSTRIEI COMBUSTIBILULUI

Direcția generală a industriei combustibilului

Vă rog să furnizați de urgență șantierului centralei electrice de la Kașira 1 000 de puduri de cocs.

Președintele C.C.P., *Lenin*

27.IX.1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

30

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.B. HALATOV

Comisariatul poporului pentru aprovizionare,
tov. Halatov

Vă rog să luați măsuri urgente pentru completarea restanțelor de produse alimentare, în special a celor de pește și de carne, pe luna septembrie și pentru repartizarea produselor cuvenite pe luna octombrie șantierului de la Kașira.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Lenin

Scrisă la 30 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

31

TELEGRAMĂ ADRESATĂ UZINEI DIN PODOLSK

Podolsk, direcția fostei uzine „Singer”, pentru Menșikov

Prin prezenta dispun ca, pe propria dumneavoastră răspundere, pînă la 10 octombrie să executați în canti-

tățile cerute și potrivit indicațiilor date comenzile ce au fost făcute uzinei dumneavoastră de șantierul centralei electrice de la Kașira.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Lenin

Scrisă la 30 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

32

*CĂTRE DIRECȚIA FABRICII DE CARTUȘE DIN SIMBIRSK

Vă rog să vă conformați numaidecît dispoziției date de tovarășul Bogdanov, președintele Consiliului economic superior, și să trimiteți la șantierul centralei electrice de la Kașira pe frații Zubanov, unul tehnician, iar celălalt electrician.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Lenin

Scrie la 30 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

33

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI GUBERNIAL PENTRU APROVIZIONARE DIN TULA

Urgent. Tula, comitetul gubernial pentru aprovizionare
Cite o copie pentru biroul de aprovizionare și pentru
direcția șantierului centralei electrice de la Kașira

Vă rog ca, după primirea prezentei telegrame, să vă conformați numaidecît dispoziției date de Comisariatul

poporului pentru aprovizionare de a livra șantierului centralei electrice de la Kașira 5 000 de puduri de ovăz, 30 000 de puduri de fin, 10 000 de puduri de făină. Din gărilile Mordves și Bogatișcevo să li se trimită 37 000 de puduri de ovăz. Același lucru în ce privește ordinele de repartiție a cartofilor. Raportați de executare.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului,

Lenin

Scrisă la 30 septembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

34

APEL CĂTRE LUCRĂTORII DIN TRANSPORTURILE PE APĂ

Către: direcțiile regionale ale căilor de comunicație din Siberia, Saratov, Sud și Caucaz, direcțiile administrative regionale și raionale, direcțiile de linii, sectoarele de exploatare și oficiile transporturilor fluviale și maritime

Foametea care s-a abătut asupra regiunii Volgăi, ca și lipsa de combustibil și de materiale de care suferă țara noastră vă dictează imperios vouă, lucrătorilor din transporturile pe apă, ca încă înainte de închiderea navigației să efectuați toate transporturile de produse alimentare, de combustibil, de încărcături pentru armată și de altă natură, pentru ca și de data asta Republica sovietică să iasă învingătoare.

Sîntem ferm convinși că veți depune toate eforturile pentru a transporta la timp încărcăturile la punctele de destinație și a efectua o amplasare metodică și în bune

condiții a ambarcațiunilor în locuri sigure, potrivite pentru staționare în timpul iernii și pentru reparații.

Președintele C.M.A., *Lenin**

*Scrisă la sfîrșitul
lunii septembrie 1921*

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. A.XIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

35

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISIILOR PENTRU PROBLEMELE MUNCII DIN JUDEȚELE TULA, ALEKSIN, TARUSA ȘI KOLOMNA

Către comisiile pentru problemele muncii din județele
Tula, Aleksin, Tarusa și Kolomna

Vă rog să alegeți imediat 20 de tencuitori și să-i trimi-
teți la Kașira să lucreze la șantierul centralei electrice
de acolo. Raportați de executare.

Președintele C.C.P., *V. Ulianov (Lenin)*

Scrisă la 6 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. A.XIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

36

TELEGRAMĂ ÎN LEGĂTURĂ CU ADOPTAREA DE MĂSURI PENTRU STRÎNGEREA IMPOZITULUI ÎN NATURĂ**

Către comisarii guberniali pentru aprovizionare,
președinții comitetelor executive guberniale,
împuterniciții C.E.C. din Rusia, cu excepția
celor din regiunile înfometate

Situația, extrem de grea, în care se află republica ca

* Acest document a fost semnat și de A.I. Emșanov, adjunct al comi-
sarului poporului pentru căile de comunicație. — *Nota red.*

** Vezi volumul de față, documentul 480. — *Nota red.*

urmare a foametei care bintuie în regiunea Volgăi ne obligă să luăm toate măsurile pentru strângerea în proporție de 100% a impozitului în natură, și această sarcină, în baza hotărârii adoptate de cea de-a IV-a sesiune a C.E.C. din Rusia, revine Comisariatului poporului pentru aprovizionare. Toate instituțiile sovietice locale sînt obligate să acorde neapărat, în această acțiune, tot sprijinul lor organelor de aprovizionare. O măsură din cele mai importante pentru strângerea completă a impozitului în natură constă în a combate cu energie tăinuirea de terenuri arate, ca și tendința de a prezenta, în declarațiile capilor de familie, un număr mai mare de guri de hrănit decît cel real — și pentru aceasta este necesar să se aplice hotărârea din 19 octombrie a Consiliului Comisarilor Poporului. Dat fiind că pînă la căderea zăpezii a mai rămas doar puțin timp, dispun: 1) Lupta împotriva tăinuirii de terenuri arate să fie declarată drept o acțiune de primă importanță a organelor de aprovizionare, care în mod obligatoriu să fie sprijinită de toate instituțiile sovietice. 2) În timp de 24 de ore să se organizeze o comisie gubernială pentru lupta împotriva tăinuirii de terenuri arate — care să fie formată din comisarul gubernial pentru aprovizionare, șeful secției agricole guberniale și șeful secției guberniale a Inspecției muncitorești-tărănești și care să colaboreze cu biroul gubernial de statistică — precum și comisii de control pe teren, care să fie formate din reprezentanți ai aceluiași instituții și care, pe propria lor răspundere, să stabilească și să identifice suprafețele arate în proporțiile fixate de centru. 3) La 10 noiembrie cel mai tirziu să fie terminate în fiecare gubernie lucrările de stabilire a suprafeței terenurilor arate, iar cota de impunere să fie adusă la limitele ei reale. 4) Să se desfășoare o amplă campanie în presă, publicîndu-se date statistice, pe plăși, cu privire la întinderea terenurilor agricole, și la numărul populației în comparație cu datele obținute la prezentarea declarațiilor de impunere și făcînd apel la toți cetățenii sovietici cinstiți să dezvăluie cazurile de tăinuire. 5) Cifrele terenurilor arate stabilite de comisiile de plasă vor fi predate comitetelor executive de plasă,

căroră li se va cere, pe propria răspundere a președintelui respectiv, ca, în caz că aceste cifre nu coincid cu rezultatele impunerii, să descopere tăinuirile săvârșite, să dea explicații și, în caz că acestea se vor dovedi nesatisfăcătoare, să repartizeze pe sate diferența de teren tăinuită, proporțional cu suprafețele arate. Procesul-verbal care va fi întocmit va fi prezentat spre aprobare tribunalului revoluționar pentru problemele aprovizionării, iar după aprobarea lui se va proceda la impunerea gospodăriilor în conformitate cu paragrafele 4 și 5 din decret. După 10 noiembrie, toate persoanele oficiale vinovate, ca și gospodarii care au tăinuit terenuri arate vor fi judecate de tribunalele revoluționare pentru problemele aprovizionării. 6) Va fi intensificată în fiecare plasă activitatea comisiilor de control, care au fost instituite în conformitate cu ordinul nr. 1 032 din 9 septembrie al Comisariatului poporului pentru aprovizionare, li se vor da sarcini precise cu privire la întinderea terenurilor arate și numărul gurilor de hrănit în fiecare plasă, așa cum au fost stabilite de comisiile județene în conformitate cu datele obținute pe fiecare județ și confirmate de comisiile guberniale, va fi sporit numărul lor și li se va da sprijinul necesar. 7) Subsecțiile județene și guberniale de organizare a teritoriului, birourile guberniale și județene de statistică, la cererea organelor de aprovizionare, vor furniza toate datele necesare și, pe baza planurilor și documentelor existente, vor face expertize cu privire la întinderea pământurilor pendinte de plăși sau de sate. Prin hotărârea din 21 octombrie a Consiliului Muncii și Apărării, 60% din numărul inginerilor hotarnici, în urma indicațiilor date de secțiunile agrare, au fost puși pe timp de o lună la dispoziția organelor de aprovizionare pentru a efectua diverse lucrări cerute de comisii. Folosiți din plin forțele ce v-au fost puse la dispoziție, și în toate cazurile dubioase dați însărcinare inginerilor hotarnici să meargă la fața locului și să se pună la dispoziția comisiilor de plasă pentru a face măsurătorile necesare. 8) Veți introduce o evidență strictă la toate comisiile locale, care sînt obligate să raporteze comisiei județene despre felul cum și-au îndeplinit misi-

unea. Comisarul gubernial pentru aprovizionare este obligat ca la fiecare trei zile să prezinte prezidiului comitetului executiv gubernial un raport cu privire la mersul lucrărilor. La fiecare cinci zile veți raporta despre felul cum se desfășoară lucrările la Comisariatul poporului pentru aprovizionare, secția organizatorică. Zilele acestea veți primi instrucțiunile cu privire la aplicarea decretului.

Președintele C.C.P., *Lenin**

Scrisă la 24 octombrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după un text
dactilografiat semnat de
V.I. Lenin*

37

TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ SECȚIEI GUBERNIALE MOSCOVA A UNIUNII MUNCITORILOR METALURGIȘTI

Secția gubernială Moscova

a Uniunii muncitorilor metalurgiști din Rusia

Vă rog să trimiteți Consiliului Muncii și Apărării, pentru informare, datele — pe care le deține secția gubernială — cu privire la aprovizionarea efectivă a uzinelor de prelucrare a metalelor în cursul ultimei luni.

Președintele C.M.A.

Scrisă la 3 noiembrie 1921

*Publicată pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII*

*Se tipărește după o copie
dactilografiată*

38

PLANUL UNEI SCRISORI ADRESATE LUI N.N. VAȘKOV**

α) Mulțumiri.

β) Date suplimentare.

* Telegrama a fost semnată și de M.I. Frumkin, adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare. — *Nota red.*

** Veți și volumul de față, documentul 141. — *Nota red.*

1) 1920: 7670 kW. Este inclusă și centrala de la Șatura?

2) — dar grupul de la Tula?

3) nu s-ar putea grupa într-o categorie aparte centralele mari, de pildă cele de 1 000 kW ș.a.m.d.?

4) pe câte luni din anul 1921?

5) există cumva amănunte despre „începutul organizării” centralelor raionale?

6) „*p u t e a* să dea” Moscovei? Dar a *dat*? Și *c i n d*?

7) *amănunte* despre centrala din raionul Bolșevskaia și despre cea de la Detskoe Selo (în ce lună vor fi terminate?)

γ) Unele date pentru Congresul al X-lea⁴⁰¹. Nu s-ar putea să fie mai *amănunțite*? Despre cele 774 de centrale.

δ) Despre prelegerile care se țin la centrale, pentru Congresul al X-lea, din 1921.

*Scrisă nu mai devreme de
10 iulie 1932*

*Publicată pentru prima oară în 1932,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XX*

Se tipărește după manuscris

O NOTĂ CĂTRE BIBLIOTECAR ȘI NIȘTE
INSEMNĂRI PE O LISTĂ DE CĂRȚI
ȘI BROȘURI PRIMITE DIN STRĂINĂTATE*

Vă rog să-mi trimiteți pe cele subliniate.

11.IX

Lenin

LISTA DE CĂRȚI ȘI BROȘURI PRIMITE
DIN STRĂINĂTATE

Limba	Autorul	Titlul	Editura	Anul apariției	Locul apariției	Nr. de ex.
88						
Engl.	Morris Hillquit	From Marx to Lenin	The Hanford Press	1921	New York	1
"	Lala Lajpat Rai	Reflections on the Political Situation in India	Verlag von Otto Wigand	1917	Leipzig	1
Deutsch.		Der Reichenberger Parteitag 1921. Der Weltkrise des Kapital und die Kommunist. Internationale	Verlag der Volksbuchhand. Runge & Co.	1912	Reichenberg	1

Scrise la 11 septembrie 1921

Publicate pentru prima oară în 1959,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXVI

Se tipăresc după manuscris

* Aici se publică numai titlurile cărților subliniate de V.I. Lenin. —
Nota red.

SCRISORI ALE LUI
V. I. LENIN
INCLUSE ÎN VOLUMELE APĂRUTE
ALE EDIȚIEI DE FAȚĂ

—
SCRISORI ALE LUI
V. I. LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE

—
ADNOTĂRI
—
INDICI

SCRISORI ALE LUI V. I. LENIN
INCLUSE ÎN VOLUMELE APĂRUTE
ALE EDIȚIEI DE FAȚĂ

(27 iunie — 3 noiembrie 1921)

SCRISOARE CĂTRE O.W. KUUSINEN ȘI W. KOENEN. 9 iulie 1921.

Vol. 44, p. 54.

PROPUNERI DE MODIFICĂRI ÎN PROIECTUL DE TEZE CU
PRIVIRE LA APLICAREA PRACTICĂ A NOII POLITICI ECONOMICE,
ADRESATE LUI L.B. KAMENEV. 21 iulie 1921.

Vol. 44, p. 71.

SCRISOARE CĂTRE G. MEASNIKOV. 5 august 1921.

Vol. 44, p. 76—81.

TOVARĂȘULUI THOMAS BELL. 13 august 1921.

Vol. 44, p. 83—85.

SCRISOARE CĂTRE COMUNIȘTII GERMANI. 14 august 1921.

Vol. 44, p. 86—97.

SCRISOARE CĂTRE V.V. KUIBIȘEV ȘI PROIECT DE ANGAJA-
MENT DIN PARTEA MUNCITORILOR CARE VIN DIN AMERICA ÎN
RUSIA. 22 septembrie 1921.

Vol. 44, p. 125—126.

CARE SÎNT SARCINILE RABKRINULUI ȘI CUM TREBUIE ELE
SĂ FIE ÎNȚELESE ȘI ÎNDEPLINITE. 27 septembrie 1921.

Vol. 44, p. 127—133.

SCRISOARE CĂTRE A.S. KISELEV, CU UN PROIECT DE HOTĂ-
RÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI. 10 octombrie 1921

Vol. 44, p. 140.

CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C.(b) DIN RUSIA.
11 octombrie 1921.

Vol. 44, p. 141.

SCRISOARE CĂTRE V.M. MOLOTOV, CU UN PROIECT DE HOTĂRÎRE A BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ÎN PROBLEMA ACORDULUI CU GRUPUL RUTGERS. *12 octombrie 1921.*

Vol. 44, p. 142.

SCRISOARE CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC, CU UN PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ȘI A C.M.A. ÎN LEGĂTURĂ CU PROPUNERILE LUI S. RUTGERS. *Între 12 și 15 octombrie 1921.*

Vol. 44, p. 144.

SCRISOARE CĂTRE V.M. MIHAILOV ȘI UN PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ÎN PROBLEMA ACORDULUI CU GRUPUL RUTGERS. *19 octombrie 1921.*

Vol. 44, p. 179—180.

SCRISOARE CĂTRE COMUNIȘTII POLONEZI. *19 octombrie 1921.*

Vol. 44, p. 182—183.

SCRISOARE CĂTRE G.V. CICERIN ȘI OBSERVAȚII PE MARGINEA PROIECTULUI DE DECLARAȚIE A GUVERNULUI SOVIETIC CU PRIVIRE LA RECUNOAȘTEREA DATORIILOR. *24 octombrie 1921.*

Vol. 44, p. 187—190.

SCRISOARE CĂTRE V.M. MIHAILOV, CU UN PROIECT DE TELEGRAMĂ CĂTRE L.B. KRASIN. *28 octombrie 1921.*

Vol. 44, p. 192.

SCRISORI ALE LUI V. I LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE PÎNĂ
ÎN PREZENT

(27 iunie — 3 noiembrie 1921)

CĂTRE V.M. MOLOTOV. 27 iunie 1921. În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează un registru de intrare a corespondenței adresate lui V.I. Lenin, în care se menționează că o scrisoare a lui A.G. Șlihter (înregistrată la nr. 523) a fost trimisă la 27 iunie 1922 lui Molotov „cu o însemnare făcută de Lenin“.

CĂTRE G.V. CICERIN. 29 iunie 1921. În registrul de ieșire a corespondenței lui V.I. Lenin, care se păstrează la Arhiva centrală de partid, la nr. 476 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Cicerin, în legătură cu urgentarea cerută în telegrama lui Kopp, secret (fără copie)“.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. 30 iunie 1921. În registrul de ieșire a corespondenței lui Lenin, la nr. 478 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Molotov (fără copie, sigilat)“.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. 1 iulie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 482 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Molotov, de la Vl. Ilici (plic sigilat)“.

CĂTRE I.S. UNȘLIHT. 1 iulie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 483 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Unșliht, secret (fără copie)“.

CĂTRE V.I. NEVSKI. 7 iulie 1921. În această scrisoare V.I. Lenin i-a răspuns lui V.I. Nevski care în scrisoarea sa din 5 iulie 1921 îi cerea să-l primească Arhiva centrală de partid). În registrul de ieșire, la nr. 498 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Nevski, în legătură cu data primirii lui.“

CĂTRE V.V. MOLOTOV. 9 iulie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 503 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Molotov (sigilat)“.

CĂTRE G.E. ZINOVIEV. 10 iulie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 507 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Zinoviev — un plic sigilat“.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. 10 iulie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 508 găsim următoarea însemnare: „Tovarășului Molotov — un plic sigilat“.

CĂTRE G.V. CICERIN. *10 iulie 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 509 găsim următoarea însemnare: „Tovarăşului Cicerin — un plic sigilat“.

CĂTRE G.E. ZINOVIEV. *13 iulie 1921.* Într-o scrisoare din 13 iulie 1921 V.I. Lenin îi comunica lui L.B. Kamenev: „Am trimis astăzi lui Zinoviev proiectele de hotărâri ale C.C. şi o scrisoare“ (Arhiva centrală de partid).

CĂTRE F. PLATTEN. *13 iulie 1921.* La 13 iulie 1921, V.I. Lenin o ruga, într-un bilet, pe L.A. Fotieva să caute pe delegatul Partidului Comunist Elveţian la Congresul al III-lea al Cominternului, pentru a trimite prin el o scrisoare lui F. Platten (Arhiva centrală de partid). În registrul de ieşire, la nr. 640 se află următoarea însemnare: „O scrisoare — de transmis (tovarăşului Platten)“.

CĂTRE N.I. BUHARIN. *13 iulie 1921.* La 13 iulie 1921, V.I. Lenin o întreba, într-un bilet, pe Fotieva: „I-aţi trimis lui Buharin scrisorelele mele?“ (Arhiva centrală de partid).

CĂTRE G.E. ZINOVIEV. *14 iulie 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 524 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Zinoviev — un plic sigilat“.

CĂTRE L.B. KAMENEV. *14 iulie 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 525 figurează următoarea însemnare: „Tovarăşului Kamenev — un plic sigilat“.

CĂTRE M.P. PAVLOVICI. *15 iulie 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 535 găsim următoarea însemnare: „Tovarăşului Pavlovici, în legătură cu aprobarea de către Vladimir Ilici a planului de întocmire a atlasului şi propunerea de a lua legătura cu Kaisarov registrul de intrare, la nr. 681)“.

CĂTRE N.V. KORBLINSKI. *15 iulie 1921.* Această scrisoare conţine răspunsul la o scrisoare primită de la N.V. Korblinski la 15 iulie 1921, pe care figurează următoarea însemnare: „s-a răspuns la 15 VII“ (Arhiva centrală de partid). În registrul de ieşire, la nr. 536 figurează următoarea însemnare: „Tovarăşului Korblinski — să i se comunice răspunsul la scrisoarea lui în legătură cu încălcarea unor drepturi ce i-au fost acordate (registrul de intrare, la nr. 668)“.

CĂTRE G.L. ŞKLOVSKI. *15 iulie 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 537 figurează următoarea însemnare: „Tovarăşului Şklovski (sigilat)“.

CĂTRE A.L. POTEAEV. *16 iulie 1921.* În registrul de ieşire figurează următoarea însemnare: „Tovarăşului Poteaev, cu rugămintea de a-şi da avizul în legătură cu telegrama prin care Ţiurupa cere ca muncitorii de la şantierul centralei electrice de la Kaşira să fie aprovizionaţi cu peşte“.

CĂTRE I.I. IONOV. 18 iulie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 551 figurează următoarea însemnare: „Tovarășului Ionov. Îi cere avizul în legătură cu plecarea a doi membri ai comisiei în străinătate pentru a studia noile hărți și atlase și îi cere să-și spună părerea despre prof. Anucin și Bodrov“.

CĂTRE A.S. RIKOV. 18 iulie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 552 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Rikov, un plic sigilat cu mențiunea: «Nașa Pravda», ziar din Kozlov, s-a trimis“.

CĂTRE L.B. KRASIN. 18 iulie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 553 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Krasin — un plic sigilat“.

CĂTRE L.B. KAMENEV. 20 iulie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 565 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Kamenev (sigilat)“.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. 20 iulie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 566 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Molotov (sigilat)“.

CĂTRE V.S. DOVGALEVSKI. 21 iulie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 575 figurează următoarea însemnare: „Tovarășului Dovgalevski (Comisariatul poporului pentru poștă și telegraf), în legătură cu modul nesatisfăcător în care funcționează telefoanele“.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. 21 iulie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 577 figurează următoarea însemnare: „Tovarășului Molotov (sigilat)“.

CĂTRE E. BLOOR. 21 iulie 1921. Această scrisoare conține răspunsul la o scrisoare a lui E. Bloor din 19 iulie 1921, pe care V.I. Lenin a scris: „La arhivă (scrisoare de la un comunist american)“ și „i-am răspuns la 21/VII“ (Arhiva centrală de partid). În registrul de ieșire, la nr. 578 se află următoarea însemnare: „lui E.R. Bloor, hotel «Continental», camera 63 (sigilat)“.

CĂTRE C. ZETKIN. 25 iulie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 597 se află următoarea însemnare: „Tovarășei Zetkin. De stabilit împreună ziua și ora de primire la Vl. Ilici“.

CĂTRE A.I. RIKOV. 25 iulie 1921. În registrul de ieșire; la nr. 598 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Rikov, indicații despre felul cum trebuie procedat față de lipsa tovarășului Șleapnikov de la ședință“.

CĂTRE C. ZETKIN. 26 iulie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 607 găsim următoarea însemnare: „Tovarășei Zetkin, în limba germană“.

CĂTRE V.S. DOVGALEVSKI. *26 iulie 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 608 găsim următoarea însemnare: „Tovarăşului Dövgalevski, indicaţie să vorbească la telefon cu dr. Ghetie“.

CĂTRE G.V. CICERIN. *26 iulie 1921.* În această scrisoare, V.I. Lenin răspunde la o scrisoare a lui G.V. Cicerin primită la 26 iulie 1921 (Arhiva centrală de partid). În registrul de ieşire, la nr. 611 figurează următoarea însemnare: „Tovarăşului Cicerin, în legătură cu propunerile practice care urmează să fie prezentate Comitetului Central“.

CĂTRE G.V. CICERIN. *26 iulie 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 613 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Cicerin, în legătură cu adoptarea de către Biroul organizatoric a unei hotărâri cu privire la propaganda în străinătate“.

CĂTRE E.V. PAŞKOVSKI. *26 iulie 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 623 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Paşkovski, la Direcţia centrală de statistică, cu rugămintea de a prezenta date cu privire la principalele ramuri industriale“.

CĂTRE L.K. MARTENS. *1 august 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 642a se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Martens, cu rugămintea de a comunica, în privinţa lui Bitti, a cui hotărâre rămîne în vigoare, a lui Cicerin sau a lui Martens, căci ele sînt complet diferite“.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. *1 august 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 025b, cu următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Urgent, tovarăşului Molotov (*de la Lenin*). Să semneze de primire pe plic“ şi cu semnătura lui Molotov de primire a scrisorii la 1 august. În registrul de ieşire, la nr. 643 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Molotov (sigilat)“.

CĂTRE G.E. ZINOVIEV. *2 august 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 648 găsim următoarea însemnare: „Tovarăşului Zinoviev (sigilat)“.

CĂTRE L.D. TROŢKI. *2 august 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 649 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Troţki (sigilat)“.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. *4 august 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 666 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Molotov, cu privire la luarea unei hotărâri definitive în legătură cu Goldenberg“.

CĂTRE I.A. TEODOROVICI. *5 august 1921.* În scrisoarea sa din 12 august 1921 adresată lui I.A. Teodorovici, V.I. Lenin scria: „Nu mi-aţi răspuns la întrebările cu privire la sectanţi. Vă rog să-mi înapoiati scrisoarea şi să-mi scrieţi ce părere aveţi în această problemă“ (volumul de faţă, documentul 190).

În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 676/1 070b, pe care V.I. Lenin a scris: „tovarășului *Teodorovici* (din partea lui Lenin)“, precum și semnătura lui Teodorovici de primire a scrisorii. În registrul de ieșire a corespondenței, la nr. 676 se află următoarea însemnare: „Un plic sigilat, pentru tov. Teodorovici“.

CĂTRE I.S. UNȘLIHT. 5 august 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 677/1 068b, pe care se află următoarea indicație a lui V.I. Lenin: „La Ceka, pentru tov. *Unșliht* (de la Lenin)“ și pe care Unșliht a semnat de primire la 5 august 1921, ora 23 și 45 de minute. În registrul de ieșire, la nr. 677 se află următoarea însemnare: „Scrisoare închisă, pentru tov. Unșliht“.

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. 6 august 1921. În registrul de ieșire, la nr. 681 se află următoarea însemnare: „Pentru Krjijanovski. O scrisoare sigilată de la V.I.“.

CĂTRE G.D. ȚIURUPA. 7 august 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 088b/684, cu următoarea indicație a lui V.I. Lenin: „*Pentru G. D. Țiurupa*“ și cu semnătura lui Țiurupa de primire a scrisorii la 8 august, ora 10 și 15 minute. În registrul de ieșire, la nr. 684 se află următoarea însemnare: „Pentru G.D. Țiurupa. O scrisoare sigilată din partea lui V. I.“.

CĂTRE P.A. BOGDANOV. 7 august 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 087/6 85a, cu următoarea indicație a lui V.I. Lenin: „Tovarășului *Bogdanov*, președintele Consiliului economic superior“, și cu semnătura lui Bogdanov de primire a scrisorii la 7 august. În registrul de ieșire, la nr. 685 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Bogdanov, o scrisoare sigilată de la V.I.“.

CĂTRE COMANDAMENTUL MILITAR AL KREMLINULUI. 7 august 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează o scrisoare înregistrată la nr. 859, cu semnătura de primire pusă de secretară.

CĂTRE P.A. BOGDANOV. 8 august 1921. În Arhiva centrală de partid se află un plic, înregistrat la nr. 688/1 096b, pe care se află semnătura de primire și data: 8 august 1921, ora 12 și 40 minute. În registrul de ieșire, la nr. 688 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Bogdanov, în legătură cu trustul irului și cu rugămintea de a discuta această chestiune. (Fără copie.)“

CĂTRE I.P. GOLDENBERG. 8 august 1921. În registrul de ieșire, la nr. 692 se află următoarea însemnare: „Pentru Goldenberg“.

CĂTRE L.B. KAMENEV. Între 8 și 12 august 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 117,

cu următoarea indicație a lui Lenin: „*Pentru L. B. Kamenev*“ și cu semnătura lui Kamenev de primire a scrisorii.

CĂTRE I.P. GOLDENBERG. *11 august 1921.* În această scrisoare, Lenin îi răspunde lui I.P. Goldenberg la scrisoarea lui din 10 august 1921 (Arhiva centrală de partid). Pe scrisoarea lui Goldenberg se află următoarea însemnare a lui Lenin: „De la Goldenberg. Răspuns 11/VIII. La Arhivă“. În Arhiva centrală de partid se află un plic, înregistrat la nr. 1 134b/706, pe care Lenin a scris: „Tovarășului Osip Petrovici *Goldenberg* (din partea lui Lenin)“. În registrul de ieșire, la nr. 706 se află următoarea însemnare: „Tov. Os. Petr. Goldenberg (sigilat)“ și semnătura lui Goldenberg de primire a scrisorii la 12 august 1921.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. *12 august 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 136b/704, cu următoarea indicație a lui V.I. Lenin: „**Urgent**, tovarășului **Molotov** (de la Lenin). *Va semna* de primire pe plic“ și cu semnătura lui Molotov de primire a scrisorii la 12 august. În registrul de ieșire, la nr. 704 figurează următoarea însemnare: „Pentru tov. Molotov (sigilat)“.

CĂTRE M.V. FRUNZE. *12 august 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează o scrisoare înregistrată la nr. 1 135b/705. În registrul de ieșire, la nr. 705 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Frunze (sigilat)“.

CĂTRE I.S. UNȘLIHT. *12 august 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic pe care Lenin a scris „La Ceka. Tovarășului Unșliht (de la Lenin)“. În registrul de ieșire, la nr. 707 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Unșliht (sigilat)“.

CĂTRE N.P. BRIUHANOV. *12 august 1921.* În registrul de ieșire, la nr. 711 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Briuhanov, în legătură cu stringerea impozitului în natură, premiarea guberniilor model și concentrarea sării“.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. *13 august 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 146b, cu următoarea însemnare a lui V.I. Lenin: „**Urgent**. Conține o imputernicire pentru Molotov (de la Lenin)“ și cu semnătura lui Molotov de primire a scrisorii la 13 august.

CĂTRE L.D. TROȚKI. *16 august 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 154b/723, pe care V.I. Lenin a scris: „Tovarășului *Troțki* (de la Lenin, 16/VIII)“ și care poartă semnătura lui Troțki de primire a scrisorii. În registrul de ieșire, la nr. 723 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Troțki — un plic sigilat“.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. *16 august 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 153b/726, pe care V.I. Lenin a scris: „**Urgent**, tovarășului *Molotov*“

(de la Lenin)“ și care poartă semnătura lui Molotov de primire a scrisorii la 16 august. În registrul de ieșire, la nr. 726 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Molotov — un plic sigilat“.

CĂTRE L.B. KAMENEV. 16 august 1921. În registrul de ieșire, la nr. 727 găsim următoarea însemnare: „Tovarășului Kamenev, cu rugămintea de a comunica cum merg tratativele de la Riga“.

CĂTRE L.D. TROŢKI, K.B. RADEK, I.V. STALIN, L.B. KAMENEV ŞI G.E. ZINOVIEV. 16 august 1921. În registrul de ieșire, la nr. 728 găsim următoarea însemnare: „Tovarășilor Troțki, Radek, Stalin, Kamenev și Zinoviev, în legătură cu biroul de informații“.

CĂTRE M.I. FRUMKIN. 22 august 1921. În registrul de ieșire, la nr. 746 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Frumkin, în legătură cu schimbul de mărfuri“.

CĂTRE ROZENBLAT. 22 august 1921. În registrul de ieșire se află următoarele însemnări: la nr. 749: „Tovarășului Rozenblat, redactor la «Ekon. Jizn» (plic sigilat)“ și la nr. 750: „tovarășului Rozenblat, redacția «Ekon. Jizn» (plic sigilat)“.

CĂTRE D.I. KURSKI. 22 august 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează plicul, cu numărul de înregistrare 1 446/1 360, în care V.I. Lenin i-a trimis o scrisoare lui D.I. Kurski la 22 august 1921, ora 22 și 19 minute, și pe care Kurski a semnat de primire la ora 23 și 55 de minute.

CĂTRE I.S. UNȘLIHT. 26 august 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 763/7 217b, pe care V.I. Lenin a scris: „Tovarășului Unșliht (de la Lenin) (secret)“ și pe care Unșliht a semnat de primire la 16 august 1921. În registrul de ieșire, la nr. 763 găsim următoarea însemnare: „Tovarășului Unșliht (sigilat)“.

CĂTRE G.V. CICERIN. 27 august 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează, înregistrat la nr. 1 231b, un plic în care V.I. Lenin a trimis o scrisoare lui G.V. Cicerin și pe care secretara a semnat de primire la 27 august 1921, ora 17 și 5 minute.

CĂTRE M.K. VETOȘKIN. 28 august 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează plicul — înregistrat la nr. 773 — al scrisorii trimise de V.I. Lenin lui M.K. Vetoșkin.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. 29 august 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 238b, pe care V.I. Lenin a scris: „Tovarășului Molotov (de la Lenin), contra semnătură“, și pe care Molotov a semnat de primire la 29 august.

CĂTRE I.V. STALIN. 30 august 1921. În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 242b, pe care V.I. Lenin a scris: „*Secret. Urgent.* Tovarășului *Stalin* (de la Lenin). Să semneze pe plic“ și care poartă semnătura lui Stalin, de primire la 30 august.

CĂTRE I.V. STALIN. 30 august 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 242b, pe care V.I. Lenin a scris: „Urgent. Tovarășului *Stalin* (de la Lenin). Să semneze pe plic“ și care poartă semnătura lui Stalin de primire la 30 august.

CĂTRE E.S. VARGA. 31 august 1921. În această scrisoare, Lenin răspunde la o scrisoare a lui Varga. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 255b/751, pe care V.I. Lenin a scris: „An den Genossen *E. Varga*, tovarășului *Varga*, la fostul hotel «Lux», camera 20 (din partea lui Lenin)“, iar Varga a semnat de primire. Pe scrisoarea lui Varga, V.I. Lenin a notat „I-am răspuns la 31/8“. În registrul de ieșire, la nr. 751 găsim următoarea însemnare: „Un plic sigilat, pentru tov. Varga“.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. 31 august 1921. În registrul de ieșire, la nr. 788 găsim următoarea însemnare: „Tovarășului Molotov — un plic sigilat“.

CĂTRE L.B. KRASIN. 2 septem'rie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 793 găsim următoarea însemnare: „Tovarășului Krasin, secret, sigilat“. Aici e anexată o dovadă de primire a scrisorii semnată de Krasin.

CĂTRE E.S. VARGA. 2 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 267b/794, pe care V.I. Lenin a scris: „An den Genossen *E. Varga*. Tovarășului *Varga*, urgent la fostul hotel «Lux», camera 20 (din partea lui Lenin)“, iar Varga a semnat de primire. În registrul de ieșire, la nr. 794 găsim următoarea însemnare: „Tovarășului Varga — un plic sigilat“.

CĂTRE I.S. UNȘLIHT. 4 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 276b, pe care V.I. Lenin a scris: „Secret, la Ceka, tovarășului *Unșliht* (din partea lui Lenin). Să semneze pe plic“ și cu semnătura lui Unșliht de primire a scrisorii la 4 septembrie 1921, ora 23 și 15 minute.

CĂTRE L.B. KAMENEV. 5 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 277b, cu indicația dată de V.I. Lenin: „Urgent, tovarășului *L. B. Kamenev* (din partea lui Lenin)“ și cu semnătura lui Kamenev de primire a scrisorii.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. 5 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează, înregistrat la nr. 1 116/1 286, plicul scrisorii adresate de V.I. Lenin lui V.M. Molotov cu semnătura acestuia de primire.

CĂTRE REDACȚIA ZIARULUI „PRAVDA“. 5 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează plicul, înregistrat la nr. 808/1 301, cu semnătura de primire a scrisorii la 5 sep-

tembrie, ora 17 și 30 de minute. În registrul de ieșire, la nr. 808 se află următoarea însemnare: „Către redacția ziarului «Pravda», cu rugămintea de a-mi trimite articolul tovarășului G. Safarov despre Turkestan“.

CĂTRE I.S. UNȘLIHT. 12 septembrie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 831 găsim următoarea însemnare: „Tovarășului Unșliht, în legătură cu punerea în libertate a profesorului Șcepkin“.

CĂTRE REDACȚIA ZIARULUI „EKONOMICESKAIA JIZN“. 13 septembrie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 846 se află următoarea însemnare: „Către redacția ziarului «Ekonomeskaia Jizn», în legătură cu trimiterea numărului 191“.

CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE. 14 septembrie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 851 figurează următoarea însemnare: „Către Comisariatul poporului pentru aprovizionare, în legătură cu livrarea unor obiecte gospodărești necesare tovarășului Socinev“.

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. 16 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează următoarea dovadă de primire: „Am primit de la V.I. Lenin, președintele C.C.P., un plic pentru a-l remite tovarășului Krjijanovski personal“*.

CĂTRE B.S. STOMONEAKOV. Înainte de 17 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic cu următoarea indicație dată de V.I. Lenin: „Cu rugămintea de a trimite la Berlin lui Stomoneako această scrisoare din partea lui Lenin“ și cu semnătura lui Stomoneakov de primire la 17 septembrie 1921.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. 17 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 861/1 426, cu următoarea indicație dată de V.I. Lenin: „Tovarășului Molotov personal secret (din partea lui Lenin)“ și cu semnătura lui Molotov de primire a scrisorii la 17 septembrie. În registrul de ieșire, la nr. 861 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Molotov, un plic sigilat din partea lui V.I.“

CĂTRE I.S. UNȘLIHT. 19 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 865/1 434b, cu următoarea indicație a lui V.I. Lenin: „Secret, tovarășului Unșliht, la Ceka (din partea lui Lenin)“. În registrul de ieșire, la nr. 865 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Unșliht, în legătură cu vaporul «Kornard»“.

CĂTRE I.I. RADCENKO. 19 septembrie 1921. Această scrisoare a fost scrisă de V.I. Lenin în urma primirii unei scrisori a lui I.I. Radcenko din 16 septembrie 1921. În registrul de ieșire se află următoarea însemnare: „Tovarășului Radcenko, cu rugămintea de a da unele lămuriri în legătură cu scrisoarea din 16/IX (nr. 1 214 din registrul de intrare)“.

* Semnătura e indescifrabilă. — Nota red.

CĂTRE SBRUEV. 20 septembrie 1921. În registrul de ieşire, la nr. 876 găsim următoarea însemnare: „Tovarăşului Sbruev, secretar al Cekăi din Moscova, în legătură cu cazul inginerului Slotinţev“.

CĂTRE I.S. UNŞLIHT. 20 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 880/1 454b, cu următoarea indicaţie scrisă de V.I. Lenin: „Čeka, tovarăşului Unşliht *personal* (din partea lui Lenin)“ şi cu semnătura lui Unşliht de primire a scrisorii la 21 septembrie 1921, ora 16. În registrul de ieşire, la nr. 880 găsim următoarea însemnare: „Tovarăşului Unşliht, un plic sigilat din partea lui V.I.“.

CĂTRE G.E. ZINOVIEV. 20 septembrie 1921. N.S. Lepeşinskaia, secretară la C.C.P., scria la 20 septembrie 1921 serviciului de expediţie al C.E.C. din Rusia: „Plicul alăturat trebuie expediat astăzi la Petrograd tovarăşului Zinoviev, din partea tovarăşului Lenin“.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. 21 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează, înregistrat la nr. 1 250/1 459b, plicul scrisorii adresate de V.I. Lenin lui V.M. Molotov. În registrul de ieşire, la nr. 1 250 se arată că s-a trimis lui V.M. Molotov cererea lui A.M. Şapovalov, adresată Biroului organizatoric al C.C., „de a i se permite să plece în Germania la tratament, precum şi un post-scriptum din partea lui V.I.“.

CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE. 22 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează plicul scrisorii trimise de V.I. Lenin lui G.K. Ordjonikidze.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. 23 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează, înregistrat la nr. 1 464/886, plicul scrisorii adresate de V.I. Lenin lui V.M. Molotov, cu indicaţia de a i se preda personal. În registrul de ieşire, la nr. 886 găsim următoarea însemnare: „Plic sigilat, pentru Molotov (de restituit scrisorile lui Tomski şi Peters)“.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. 23 septembrie 1921. În registrul de ieşire a corespondenţei, la nr. 887 găsim următoarea însemnare: „Tovarăşului Molotov, în legătură cu asigurarea familiei lui Gukovski cu cele necesare (fără copie)“.

CĂTRE V.V. KUIBÎŞEV. 24 septembrie 1921. În registrul de ieşire, la nr. 891 găsim următoarea însemnare: „Tovarăşului Kuibîşev, cu rugămintea de a comunica printr-o telefonogramă dacă s-au primit ştiri de la Martens“.

CĂTRE A.B. HALATOV. 24 septembrie 1921. În registrul de ieşire, la nr. 893 se află scris: „Tovarăşului Halatov, în legătură cu livrarea de produse alimentare Comisariatului poporului pentru agricultură în vederea unor lucrări de instalaţii electrice“.

CĂTRE I.V. STALIN. 24 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 894/1 473b, cu următoarea indicație a lui Lenin: „Tovarășului Stalin, *person a l. Urgent* (din partea lui Lenin)“. În registrul de ieșire, la nr. 894 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Stalin — un plic sigilat“.

CĂTRE L.N. KRIȚMAN. 24 septembrie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 895 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Krițman, o telefonogramă de informare cu privire la asigurarea exploatărilor piscicole cu cele trebuitoare (registrul de intrare, la nr. 1 262)“.

CĂTRE M.I. KALININ. 27 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 904/1 496b, cu următoarea indicație a lui V.I. Lenin: „Tovarășului Kalinin“ și cu semnătura acestuia de primire a scrisorii. În registrul de ieșire, la nr. 904 găsim următoarea însemnare: „Tovarășului Kalinin — un plic sigilat“.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. 27 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 500b, cu următoarea indicație a lui Lenin: „Tovarășului Molotov (din partea lui Lenin)“ și cu semnătura lui Molotov de primire a scrisorii pe data de 27 septembrie.

CĂTRE D.B. REAZANOV. 28 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează următoarea dovadă de primire: „Scrisoarea lui Lenin din 28 septembrie am primit-o la 6 octombrie 1921. — D. Reazanov“.

CĂTRE M.I. FRUMKIN. 29 septembrie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 911 găsim următoarea însemnare: „Tovarășului Frumkin — un plic sigilat“.

CĂTRE I.V. STALIN. 29 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 521b, cu următoarea indicație a lui V.I. Lenin: „Tovarășului Stalin (din partea lui Lenin)“.

CĂTRE I.V. STALIN. 30 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 528 b, cu următoarea indicație a lui V.I. Lenin: „Tovarășului Stalin (din partea lui Lenin)“ și cu semnătura lui Stalin de primire a scrisorii.

CĂTRE L.D. TROȚKI. 1 octombrie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 923 figurează următoarea însemnare: „Tovarășului Troțki — un plic sigilat“.

CĂTRE I.V. STALIN. 3 octombrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 547b, cu următoarea mențiune a lui V.I. Lenin: „Tovarășului Stalin (din partea lui Lenin)“ și cu semnătura lui Stalin de primire a scrisorii.

În registrul de ieşire, la nr. 926 găsim următoarea însemnare: „Tovarăşului Stalin — un plic sigilat“.

CĂTRE G.V. CICERIN. *3 octombrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 548b, cu următoarea indicaţie a lui V.I. Lenin: „Tovarăşului Cicerin (de la Lenin)“.

CĂTRE B.I. REINŞTEIN. *4 octombrie 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 929 a fost făcută următoarea însemnare: „Tovarăşului Reinştein — un plic sigilat“.

CĂTRE DIRECŢIA GENERALĂ A INDUSTRIEI COMBUSTIBILULUI. *4 octombrie 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 930 se află următoarea însemnare: „Direcţiei generale a industriei combustibilului (o copie secţiei metale), în legătură cu aprovizionarea cu cocs a şantierului centralei electrice de la Kaşira.“

CĂTRE N.A. SEMAŞKO. *7 octombrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează, înregistrat la nr. 942/1 580b, plicul scrisorii primite de A. Semaşko de la V.I. Lenin. În registrul de ieşire, la nr. 942 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Semaşko — un plic sigilat (fără copie)“.

CĂTRE L.D. TROŢKI. *8 octombrie 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 947 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Troţki — un plic sigilat“.

CĂTRE I.E. RUDZUTAK. *8 octombrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 948, cu următoarea indicaţie dată de V.I. Lenin: „Tovarăşului *R u d z u t a k* (din partea lui Lenin)“ şi cu semnătura lui Rudzutak de primire a scrisorii. În registrul de ieşire, la nr. 948 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Rudzutak — un plic sigilat“.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. *8 octombrie 1921.* În registrul de ieşire, la nr. 949 se află următoarea însemnare: „Tovarăşului Molotov — un plic sigilat“.

CĂTRE P.A. ZALUŢKI. *8 octombrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează plicul, înregistrat la nr. 1 420/163, al scrisorii primite de P.A. Zaluţki de la V.I. Lenin.

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. *11 octombrie 1921.* În Arhiva centrală de partid se păstrează plicul, înregistrat la nr. 956/1 613b, al scrisorii primite de G.M. Krjijanovski de la V.I. Lenin. În registrul de ieşire, la nr. 956 găsim următoarea însemnare: „Tovarăşului Krjijanovski — o scrisoare de la Vl. Ilici, în legătură cu raportul lui Dovgalevski cu privire la incendiul de la Petrograd“.

CĂTRE L.B. KRASIN. *11 octombrie 1921.* În această scrisoare, V.I. Lenin îi răspunde lui L.B. Krasin la o scrisoare din 25 septembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 957, cu următoarea indicaţie a lui V.I. Lenin:

„La Comisariatul poporului pentru afacerile externe, pentru tov. Gorbunov, cu rugămintea de a-l expedia la *Londra*, tovarășului *Krasin* (iar dacă el lipsește, tovarășului *Berzin*) (din partea lui Lenin)“ și cu semnătura lui *Krasin* de primire a scrisorii la 25 octombrie 1921, precum și cu semnătura lui P.P. Gorbunov de primire a scrisorii și o adeverință, eliberată de secția curieri diplomatici a Comisariatului poporului pentru afacerile externe, că scrisoarea a fost trimisă la *Londra* la 17 octombrie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 957 găsim următoarea însemnare: „La *Londra*, tovarășului *Krasin*, prin P.P. Gorbunov, din partea lui Lenin — un plic sigilat“.

CĂTRE L.D. TROŢKI. 12 octombrie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 959 se află următoarea indicație: „Tovarășului *Troțki* — secret, în legătură cu scrisoarea lui *Bronski* (fără copie)“.

CĂTRE L.B. NOVIŢKI. 13 octombrie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 963 se află următoarea însemnare: „Tovarășului *Novițki* — un plic sigilat“.

CĂTRE PREOBRAJENSKI*. 14 octombrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează, înregistrat la nr. 973/1 636, plicul scrisorii primite de *Preobrajenski* de la V.I. Lenin. În registrul de ieșire, la nr. 973 se află următoarea însemnare: „Tovarășului *Preobrajenski* — un plic sigilat“.

CĂTRE N.N. KRESTINSKI. 15 octombrie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 979 găsim următoarea însemnare: „Tovarășului *Krestinski* — o scrisoare a lui *Ignatiev*, însoțită de o referință a lui Lenin (plic sigilat)“.

CĂTRE I.I. RADČENKO. 16 octombrie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 982 găsim următoarea însemnare: „Tovarășului *Radcenko* — o scrisoare în limba engleză a lui *Frank Sorin*, cu un post-scriptum din partea lui V.I. Lenin, care cere să i se răspundă cine este acest *Cibrario*, de care se vorbește în scrisoare, și cine este *Sorin*“.

CĂTRE N.I. BUHARIN. 17 octombrie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 983 găsim următoarea însemnare: „Tovarășului *Buharin* — un plic sigilat“.

CĂTRE I.S. UNȘLIHT. 17 octombrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează, înregistrată la nr. 1 677/992, o adeverință a lui I.S. Unșliht că a primit „personal“ scrisoarea lui V.I. Lenin. În registrul de ieșire, la nr. 992 găsim următoarea însemnare: „Tovarășului *Unșliht* — un plic sigilat“.

CĂTRE V.M. MOLOTOV. 17 octombrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic cu următoarea indicație dată de V.I. Lenin: „Urgent, tovarășului *Molotov*, scrisoarea mea și

* Pe cit se pare, către E.A. *Preobrajenski*. — Nota red.

toate materialele în legătură cu afacerea *Rutgers* (din partea lui Lenin)“ și cu semnătura lui Molotov de primire a scrisorii la 17 octombrie.

CĂTRE T.I. SEDELNIKOV. 18 octombrie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 1 001 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Sedelnikov — un plic sigilat“.

CĂTRE I.S. UNȘLIHT. 19 octombrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 703, cu următoarea indicație dată de V.I. Lenin: „Ceka. Pentru tov. *Unșliht* (din partea lui Lenin). *Personal. Urgent*“ și cu semnătura lui Unșliht de primire a scrisorii la 19 octombrie 1921, ora 22 și 30 de minute.

CĂTRE P.P. GORBUNOV. 20 sau 21 octombrie 1921. În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 722b, cu următoarea indicație dată de V.I. Lenin: „Comisariatul poporului pentru afacerile externe. Pentru tov. *P. P. Gorbunov* (din partea lui Lenin)“.

CĂTRE L.D. TROȚKI. 21 octombrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 013/1 733b, cu următoarea indicație dată de V.I. Lenin: „Tovarășului *Troțki* (*personal*) (din partea lui Lenin)“.

În registrul de ieșire, la nr. 1 013 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Troțki — un plic sigilat“.

CĂTRE S. RUTGERS. 24 octombrie 1921. În registrul de ieșire a corespondenței, la nr. 1 024 se află următoarea însemnare: „Tovarășului *Rutgers* — un plic sigilat“.

CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. 24 octombrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează, înregistrat la nr. 6 631, un plic cu următoarea mențiune: „Tovarășului *Krjijanovski* (strict secret și numai sub semnătură personală) din partea lui Lenin“.

CĂTRE G.I. LOMOV. 24 octombrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează, înregistrat la nr. 306d/6 631, plicul scrisorii trimise de V.I. Lenin lui G.I. Lomov.

CĂTRE M.M. LAȘEVICI. 25 octombrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează, înregistrat la nr. 6 631, plicul scrisorii trimise de V.I. Lenin lui M.M. Lașevici.

CĂTRE I.V. STALIN. 25 octombrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează, înregistrat la nr. 1 028/1 766b, un plic cu următoarea indicație dată de V.I. Lenin: „Tovarășului *Stalin* (din partea lui Lenin)“.

În registrul de ieșire, la nr. 1 028 se află următoarea însemnare: „Tovarășului *Stalin* (un plic sigilat)“.

CĂTRE I.S. UNȘLIHT. 25 octombrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează dovada de primire de către Unșliht, la 25 octombrie, ora 20 și 35 de minute, a scrisorii lui Lenin (cu mențiunea: „secret“), înregistrată la nr. 1 029/1 767b. În registrul de ieșire, la nr. 1 029 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Unșliht — un plic sigilat“.

CĂTRE K.B. RADEK. 26 octombrie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 1 033 găsim următoarea însemnare: „Tovarășului Radek, cu privire la activitatea comisiei instituite de Comitetul Central în legătură cu retribuirea celor ce dețin funcții oficiale în străinătate (în registrul de intrare, la nr. 1 374)“.

CĂTRE M.V. FRUNZE. 26 octombrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează, înregistrat la nr. 1 776b, un plic cu următoarea indicație dată de V.I. Lenin: „*Tovarășului Frunze personal* (cu rugămintea de a transmite mai departe adresantului indicat în scrisoare) (din partea lui Lenin)“. În registrul de ieșire, la nr. 1 033 găsim următoarea însemnare: „Tovarășului Frunze — un plic sigilat“.

CĂTRE L.V. NOVIȚKI. 27 octombrie 1921. În Arhiva centrală de partid, se păstrează înregistrat la nr. 1 037/1 798b, plicul scrisorii trimise de V.I. Lenin lui L.V. Novițki. În registrul de ieșire, la nr. 1 037 găsim următoarea însemnare: „Tovarășului Novițki (un plic sigilat)“.

CĂTRE A.A. SOLȚ. 29 octombrie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 1 047 figurează următoarea însemnare: „Pentru Solț — un plic sigilat“.

CĂTRE L.D. TROȚKI. 31 octombrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează un plic, înregistrat la nr. 1 048/16v, cu următoarea indicație dată de V.I. Lenin: „*Tovarășului Troțki* (din partea lui Lenin)“. În registrul de ieșire, la nr. 1 048 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Troțki — în legătură cu trecerea granițelor Ucrainei și cu protestul lui Kr—a (plic sigilat)“.

CĂTRE N. OSINSKI. 31 octombrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează, înregistrat la nr. 1 051/21v, plicul scrisorii primite de N. Osinski de la V.I. Lenin. În registrul de ieșire, la nr. 1 051 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Osinski — o apreciere în legătură cu articolul lui despre cooperarea agricolă și țăraniile nevoiași (în registrul de intrare, la nr. 1 390)“.

CĂTRE P.A. ZALUȚKI. 3 noiembrie 1921. În Arhiva centrală de partid se păstrează, înregistrat la nr. 40v, un plic cu următoarea

indicație dată de V.I. Lenin: „*Urgent, tovarășului Zaluțki personal* (din partea lui Lenin)“ și semnătura lui Zaluțki de primire a scrisorii la 3 noiembrie, ora 9 și 35 de minute seara.

CĂTRE F. PLATTEN. 3 noiembrie 1921. În registrul de ieșire, la nr. 1 059 se află următoarea însemnare: „Tovarășului Platten (scrisoare adresată lui Platten de V.I. Lenin, cu rugămintea de a-i fi transmisă imediat)“.

ADNOTĂRI

- 1 Această telegramă a fost scrisă ca răspuns la o scrisoare trimisă la 15 iunie 1921 de un grup de comuniști din organizația din Samarkand „Primului soldat al Armatei revoluționare comuniste mondiale“. În această scrisoare, comuniștii îi salutau cu căldură pe V.I. Lenin și-și manifestau adevărată admirație la noua politică economică. Pe plicul scrisorii, Lenin a scris următoarea dispoziție către secretară, cu data de 27 iunie 1921: „Urgent. Le trimitem o telegramă de mulțumire și încurajare. Scrieți textul ei și dați-mi-l să-l văd și eu“ („Culegeri din Lenin“, vol. XX, p. 117). Textul telegramei de răspuns a fost întocmit de secretariatul C.C.P. pe baza indicațiilor date de Lenin. — 1.
- 2 La 20 iulie 1921, Consiliul Muncii și Apărării a adoptat o hotărâre în care erau prevăzute măsurile îndreptate spre lichidarea întârzierilor în transmiterea telegramelor privind industria piscicolă și transportul peștelui. — 3.
- 3 Pe cât se pare, această telegramă a fost întocmită la Comisariatul poporului pentru aprovizionare; are viza lui A.B. Hala-tov, membru al Colegiului acestui comisariat, și unele îndreptări făcute de A.D. Țiurupa, comisar al poporului pentru aprovizionare. — 4.
- 4 La 29 iunie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a examinat și, în principiu, a aprobat propunerea lui A.M. Gorki cu privire la crearea unui Comitet pentru ajuto-rarea populației înfometate din Rusia. Din acest comitet urmau să facă parte, afară de reprezentanții Puterii sovietice, și o seamă de „frunțași ai vieții publice“ din rândurile burgheziei (N.M. Kișkin, E.D. Kuskova, S.N. Prokopovici și alții). Pentru a-i împiedica să folosească această instituție în scopurile lor contrarevoluționare, printr-o hotărâre a Birou-lui Politic cu data de 12 iulie a fost aprobat planul creării unui grup comunist în cadrul acestui comitet.

Comitetul pentru ajutorarea populației înfometate din Rusia a fost constituit la 21 iulie 1921 și a ființat paralel cu Comisia centrală pentru ajutorarea populației înfometate, de pe lângă C.E.C. din Rusia, care fusese înființată prin hotărârea din 17 februarie 1921 a C.E.C. din Rusia. Totuși elementele antisovietice din comitet practicau o politică contra-revoluționară și sabotau în fel și chip ajutorarea înfomețivilor. La 27 august 1921, după ce majoritatea membrilor comitetului au refuzat să aducă la îndeplinire propunerea, făcută de C.E.C. din Rusia, ca principalele forțe să fie trimise pe teren pentru ajutorarea înfomețivilor, comitetul a fost lichidat. În legătură cu activitatea acestui comitet, vezi documentele 41 și 229 din volumul de față. — 5.

- 5 Această dispoziție a fost scrisă pe o scrisoare a lui E.A. Litkens, adjunct al comisariatului poporului pentru învățământ, care comunica că tipărirea manualelor pentru noul an școlar a fost suspendată. — 6.
- 6 Construcția centralei electrice raionale de la Kașira a început în februarie 1919 și, potrivit planului, urma să fie terminată la sfârșitul anului 1921. Dar, din cauza unor greutăți mari agregatele din prima etapă a acestei centrale (12 000 de kilowați) au fost puse în funcțiune abia la 4 iunie 1922.

Acordind o mare importanță acestei construcții, V.I. Lenin a urmărit îndeaproape mersul lucrărilor, controlînd cum se face aprovizionarea șantierului cu materialele necesare, cu forță de muncă, combustibil și utilaje, așa cum se vede dintr-o serie de documente cuprinse în volumul de față (vezi documentele 67, 68, 77, 182, 267, 292, 301, 339, 370, 398, 474, 475, 509 și 519; Anexele 4, 7, 11, 12, 13, 15, 16 etc.). — 6.

- 7 Este vorba de tratativele cu Societatea pe acțiuni a uzinelor de rulmenți din Göteborg (Suedia) — S.K.F. — în vederea încheierii unui contract de concesiune. La 18 octombrie 1921, Consiliul Comisariatului Poporului a respins proiectul de contract prezentat de Consiliul economic superior, întrucît S.K.F. refuza să recunoască dreptul de proprietate al R.S.F.S.R. asupra depozitelor de rulmenți naționalizate. Această chestiune a fost examinată în ședințele din 20 și 27 octombrie ale Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. Biroul Politic s-a pronunțat pentru continuarea tratativelor. Contractul cu S.K.F. a fost semnat în aprilie 1923.

În legătură cu această chestiune, vezi și documentele 187, 252, 428, 459, 460 și 477 din volumul de față. — 7.

- 8 În prima parte a acestei scrisori, V.I. Lenin a făcut unele observații asupra primei variante a articolului lui G.M. Krji-janovski „Criticilor noștri“, scris ca răspuns la un articol al lui I. Larin „Misterele industriei sovietice“, care fusese publicat la 9 iunie 1921 în ziarul „Pravda“ și în care era criticată activitatea Comisiei de stat a planificării. G.M. Krji-janovski

fi scria lui V.I. Lenin: „Atunci, cuprins de indignare, am scris la repezeală articolul «Criticilor noștri», însă după aceea mi s-a părut că aduce prea mult a foileton și am hotărît să renunț la el; dacă aveți un moment liber, vă rog să aruncați o privire asupra lui...” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). Ulterior G.M. Krjijanovski și-a refăcut articolul (vezi volumul de față, documentul 298).

Cea de-a doua parte a acestei scrisori (începînd cu cuvintele: „Iată cam cum cred eu că ar trebui orînduit materialul în raportul pentru C.M.A.”) conține indicațiile date de Lenin pentru raportul cu privire la activitatea Comisiei de stat a planificării, pe care urma să-l prezinte G.M. Krjijanovski într-o ședință a C.M.A. Raportul a fost prezentat la 8 iulie 1921. — 7.

- 9 În aprilie 1921 a fost organizată o comisie științifică specială, sub președinția lui V.D. Kaiserov, pentru întocmirea unui atlas școlar. Planul acestei lucrări a fost trasat de V.I. Lenin într-o scrisoare trimisă lui M.P. Pavlovici la 31 mai 1921 (vezi Opere complete, vol. 52, București, Editura politică, 1969, documentul 388).

În iunie 1921, în munca de întocmire și editare a acestui atlas a fost atras și economistul P.L. Lapinski, de la reprezentanța sovietică din Germania. Lenin a urmărit cu atenție mersul acestei lucrări (vezi Opere complete, vol. 52, Editura politică, 1969, documentele 410 și 471, precum și volumul de față, documentele 17, 206, 265, 290 și 309).

Dispoziția de față a fost scrisă de Lenin pe memoriul lui V.D. Kaiserov cu privire la întocmirea atlasului școlar (vezi „Culegeri din Lenin”, vol. XX, p. 321—322). Pe acest memoriu se află următoarea mențiune făcută de V.I. Lenin: „Lidiei Fotieva. În legătură cu atlasul imperialismului, vezi p. 2.” În paragr. 4 al memoriului se propunea să fie organizată trimiterea unei delegații în străinătate în vederea achiziționării materialelor documentare necesare pentru întocmirea atlasului. Lucrările de întocmire a atlasului au fost târăgănite, astfel că el n-a apărut în termenul prevăzut. — 11.

- 10 Aceste bilete, adresate lui Bohumir Šmeral, unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Cehoslovacia, au fost scrise de V.I. Lenin într-una din ședințele Congresului al III-lea al Internaționalei Comuniste în legătură cu pregătirea raportului asupra tacticii P.C.(b) din Rusia, pe care Lenin urma să-l prezinte la cea de-a 17 ședință, din 5 iulie 1921, a congresului (vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 34—54). — 12.

- 11 „Vorwärts” — organ de presă al social-democraților de stînga din Austria, a apărut la Reichenberg din 1911 pînă în 1934.

În 1921 a devenit organ de presă al Partidului Comunist din Cehoslovacia (secția germană). — 12.

- 12 Acest document a fost scris pe un memoriu prezentat Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia de către N.P. Briuhanov, adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare, și A.M. Lejava, adjunct al comisarului poporului pentru comerțul exterior, care comunicau că există posibilitatea de a cumpăra 5 000 000 de puduri de grâu din nord-estul Persiei și cereau să se aloce în acest scop 4 000 000 de ruble argint. La 6 iulie 1921, membrii Biroului Politic al P.C.(b) din Rusia au aprobat această propunere.

La 18 iulie, Micul C.C.P. a alocat Comisariatului poporului pentru comerțul exterior 4 000 000 de ruble. — 13.

- 13 Lenin se referă la următoarele materiale de statistică a reparării posesiunilor coloniale și a surselor de materii prime: Supan. „Die territoriale Entwicklung der europäischen Kolonien“, editura Peters din Gotha, atlasul pentru comerțul mondial, al lui Bartolomeu, și anuarul maritim german „Nauticus“. Aceste cărți au fost enumerate în nota lui K. Radek pe care a fost scris biletul de față. — 13.

- 14 Este vorba de călătoria întreprinsă în Rusia Sovietică de Joseph France, senator american. La 15 iulie 1921 acesta a fost primit de V.I. Lenin, care a avut o convorbire cu el (vezi volumul de față, documentul 59). — 13.

- 15 Este vorba de o comisie, în frunte cu I.T. Smilga, care a fost instituită printr-o hotărâre a C.M.A. din 8 iulie 1921, pentru soluționarea problemelor legate de sporirea productivității la exploatarea petrolifere de la Baku și Groznii, precum și în bazinul carbonifer al Donetului.

În legătură cu această chestiune, vezi și documentele 222, 441 și 412 din volumul de față. — 15.

- 16 Este vorba de conflictul dintre Direcția generală a industriei piscicole (președinte A.I. Poteaev) și Comisariatul poporului pentru aprovizionare. Esența divergențelor dintre aceste instituții consta în aceea că Direcția generală a industriei piscicole insista să fie inclusă în sistemul direcțiilor generale ale Consiliului economic superior, în timp ce Comisariatul poporului pentru aprovizionare voia s-o mențină în subordinea sa.

La 7 iulie 1921, o comisie a C.C. al P.C.(b) din Rusia, instituită în vederea soluționării conflictului, a hotărât să mențină Direcția generală a industriei piscicole în cadrul Comisariatului poporului pentru aprovizionare, obligând totodată pe conducătorii celor două instituții să lucreze în cel mai strins contact și să stabilească relații normale între ei.

V.I. Lenin cerea să fie lichidat urgent acest conflict, întrucât fricțiunile de la centru exercitau o influență negativă asupra activității aparatului de jos. Vezi și scrisorile lui Lenin

- în legătură cu această chestiune (volumul de față, documentele 50, 97, 98, 99, 101, 102, 119, 136). — 16.
- 17 Este vorba de cuvântarea rostită de Lenin în legătură cu problema cehoslovacă în ședința de la 6 iulie 1921 a comisiei pentru tactică a Congresului al III-lea al Internaționalei Comuniste. — 16.
- 18 Nu s-a putut stabili despre ce este vorba aici. — 16.
- 19 Nu s-a putut stabili despre ce scrisori este vorba. — 18.
- 20 Într-un raport trimis la 13 iulie 1921 lui V.I. Lenin, V.S. Dovgalevski îi comunica măsurile luate de el în legătură cu întârzierea transmiterii telegramei la Bahmut. — 19.
- 21 La 9 iulie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat următoarea hotărâre: „Se acordă tovarășului Lenin un concediu de o lună cu dreptul de a participa, în acest timp, numai la ședințele Biroului Politic (dar nu și la acelea ale C.C.P. și C.M.A., în afară de unele cazuri speciale prevăzute printr-o hotărâre a Secretariatului Comitetului Central)“. — 20.
- 22 Această notă a fost scrisă pe o scrisoare a lui G.V. Cicerin din 9 iulie 1921 prin care se făcea cunoscut că Fridtjof Nansen, reprezentant al Crucii Roșii Internaționale, propune să trimită produse alimentare populației din Petrograd, cu condiția ca la distribuirea lor să participe, ca supraveghetor, și un reprezentant străin (vezi adnotarea 25 din volumul de față). — 20.
- 23 La 9 iulie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat următoarea hotărâre „Cu privire la intensificarea muncii de aprovizionare“: „Se va atrage încă o dată atenția Biroului Organizatoric că este necesar să fie scoși din muncile lor cât mai mulți comuniști și, ca o excepție, și alți tovarăși deosebit de valoroși pentru a fi transferați în munca de aprovizionare, mergându-se în acest sens pînă la închiderea provizorie, fie și în proporție de $\frac{9}{10}$, a unei serii întregi de secții ale instituțiilor și chiar a unor întregi comisariate, dintre cele care nu prezintă o importanță prea mare“. — 21.
- 24 Este vorba de propunerile de modificări făcute de V.I. Lenin la proiectul de teze ale Consiliului economic superior cu privire la aplicarea principiilor noii politici economice care a fost adoptat de prezidiul Consiliului economic superior la 6 iulie 1921 (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XX, p. 102—106). Textul proiectului, cu modificările propuse de V.I. Lenin, a fost trimis lui G.M. Krjijanovski, I.T. Smilga, N.P. Briuhanov, A.M. Lejava, V.A. Avanesov și V.V. Șmidt. La 11 iulie, prezidiul Consiliului economic superior a examinat din nou proiectul de teze, l-a aprobat și l-a trimis spre examinare Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. La 12 iulie 1921, tezele Consiliului economic superior au fost examinate de

Consiliul Comisarilor Poporului, iar la 16 iulie de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. Biroul Politic a adoptat în principiu tezele propuse și a numit o comisie pentru redactarea lor. Comisia a prezentat o nouă variantă de teze, în care V.I. Lenin a făcut de asemenea modificări (vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 71). Acest proiect a fost discutat la 23 iulie, într-o adunare a fracțiunilor comuniste din comitetele centrale ale sindicatelor, a prezidiului Consiliului sindical orășenesc Moscova și a reprezentanților sindicatelor din Petrograd. Adunarea a adoptat în principiu tezele prezentate și a numit o comisie, care, împreună cu comisia instituită de C.C. al partidului, să le dea redactarea definitivă. La 9 august tezele au fost adoptate de plenary C.C. al P.C.(b) din Rusia și în aceeași zi au fost aprobate în ședința C.C.P. ca „Directive ale C.C.P. cu privire la aplicarea practică a principiilor noii politici economice“ (vezi „Directivele P.C.U.S. și ale guvernului sovietic în domeniul economiei“, vol. 1, Moscova, 1957, p. 254—259).

În legătură cu această chestiune, vezi și documentele 32, 33 și 34 din volumul de față. — 21.

- 25 Această însemnare a fost făcută pe o scrisoare a lui V.M. Molotov, secretar al C.C. al P.C.(b) din Rusia, prin care se cerea membrilor Biroului Politic să-și dea avizul în legătură cu două propuneri: 1) cu privire la însărcinarea dată unei comisii, alcătuită din P.A. Bogdanov și G.V. Tiperovici, să elaboreze un proiect de contract cu un consorțiu german, care se obliga să participe la refacerea industriei metalurgice din Petrograd; 2) propunerea lui Fridtjof Nansen privind trimiterea de produse alimentare populației Petrogradului. La 11 iulie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a acceptat această propunere. — 24.
- 26 Aceste două scrisori, adresate lui V.A. Smolianinov, se referă la echiparea unei expediții pe riul Kara, pentru a transporta diverse produse în Siberia spre gurile fluviilor Obi și Ienisei, cu scopul de a organiza schimbul de mărfuri cu un concern suedez. S.E. Ciuțkaev, vicepreședintele Comitetului revoluționar din Siberia, într-o telegramă adresată lui V.I. Lenin la 8 iulie 1921, își exprima îndoiala în reușita acestei expediții, întrucât L.B. Krasin anulase convenția cu suedezii și se făcuseră achiziții de mărfuri de la englezi.
- La 14 iulie 1921, V.A. Smolianinov, din însărcinarea lui V.I. Lenin, a întocmit, împreună cu L.B. Krasin, o notă de răspuns lui Ciuțkaev, în care erau comunicate măsurile ce au fost luate pentru a asigura reușita acestei expediții. — 25.
- 27 Aceste bilețele au fost scrise în legătură cu întârzierea publicării „Instrucțiunilor Consiliului Comisarilor Poporului, ale Consiliului Muncii și Apărării către instituțiile sovietice locale“. Proiectul de „Instrucțiuni ale C.M.A.“ a fost scris

de V.I. Lenin în mai 1921 (vezi Opere complete, vol. 43, București, Editura politică, 1967, p. 271—298). După o amplă dezbateră, el a fost aprobat, la 30 iunie 1921, de către Prezidiul C.E.C. din Rusia, sub forma de „Instrucțiuni ale C.C.P. și C.M.A. către instituțiile sovietice locale“. Lenin a căutat să grăbească publicarea lor (vezi documentele 53, 91 și 92 din volumul de față). Aflind că întârzierea tipăririi nu se datorește tipografiei, ci marelui număr de corecturi, V.I. Lenin, într-o scrisoare adresată, la 14 iulie 1921, lui V.A. Avanesov și P.I. Popov, a propus să fie numit un corector responsabil.

Îndată ce „Instrucțiunile“ au fost tipărite, Lenin a avut grijă ca ele să fie expediate la organizațiile locale. „Să vă notați și să chibzuiți — îi recomanda el lui V.A. Smolianinov — cum trebuie controlat dacă au ajuns în toate *plășile*“ (vezi „Amintiri despre Vladimir Ilici Lenin“, partea a 3-a, Moscova, 1960, p. 314). — 26.

28 Într-un raport adresat lui V.I. Lenin la 15 iulie 1921, R.A. Peterson, comandantul Kremlinului, îi comunica măsurile luate de el, printre care și aceea de a face control de câteva ori pe zi la serviciile de expediții. — 27.

29 Acest bilet a fost scris în ședința din 12 iulie 1921 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, în cursul căreia s-a discutat problema înființării Comitetului pentru ajutorarea populației înfometate din Rusia. N.A. Semașko s-a pronunțat împotriva organizării acestui comitet sub motiv că menșevicii și eserii vor putea să-l folosească pentru desfășurarea unei activități ostile Puterii sovietice. Pentru a împiedica o asemenea posibilitate, Biroul Politic a aprobat planul de a crea un grup comunist în cadrul acestui comitet și a hotărât ca din prezidiul comitetului să facă parte numai un anumit număr de „frunțași ai vieții publice“ proveniți din rîndurile burgheziei. — 28.

30 A.P. Serebrovski, președintele Comitetului pentru problemele petrolului din Azerbaidjan, într-o scrisoare cu data de 8 iulie 1921, îl informa pe V.I. Lenin despre situația grea în care se afla industria petrolieră din Baku și propunea o serie de măsuri pe care le considera necesare pentru organizarea producției. — 28.

31 Într-o convorbire pe care a avut-o la începutul lunii iulie 1921 cu A.A. Korostelev, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru Inspectia muncitorească-țărănească, Lenin i-a propus să înființeze pe lângă acest comisariat o comisie pentru sprijinirea organelor economice. Korostelev urma să prezinte un raport, în acest sens, într-o ședință a prezidiului Sovietului din Moscova. Dar acest raport n-a fost prezentat la data inițial stabilită, întrucât în aceeași zi și-a început lucrările cel de-al III-lea Congres gubernial al Sovietelor. Raportul a fost prezentat de Korostelev la 15

iulie 1921 în fața noului Comitet executiv al Sovietului din Moscova.

V.I. Lenin acorda o mare importanță activității Comisiei pentru sprijinirea organelor economice și cerea să fie informat în mod regulat despre mersul lucrărilor ei (vezi documentele 115 și 133 din volumul de față). — 29.

- 32 Acest document a fost scris în urma primirii unei scrisori din partea lui I.A. Semeannikov, comunist și ostaș al Armatei Roșii, care îi făcea cunoscute lui V.I. Lenin diferite cazuri de proastă gospodărire, de delapidare și de abuz de putere din partea unor lucrători din domeniul aprovizionării și a unor comuniști cu funcții de răspundere din regiunea Donului. El cerea să se ia imediat măsuri pentru curmarea acestor fărâ-delegi, care provoacă indignare în rindurile muncitorilor și țăranilor. — 30.

- 33 O apreciere a lui Lenin asupra celui de-al treilea partid american — Partidul muncitoresc-țăranesc sau Partidul uniunii muncitorilor și fermierilor — este dată în Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 299.

Răspunzându-i lui Lenin printr-o scrisoare, la 14 iulie 1921, M.M. Borodin îi comunica că în termen de 5 zile va întocmi un referat pe baza materialelor existente. Pe scrisoarea lui Borodin, V.I. Lenin a scris următoarea dispoziție către secretară: „Vă rog să-mi aduceți aminte peste o săptămână. 14.VII.Lenin“; ulterior a anulat această dispoziție și a scris următoarea mențiune: „la arhivă“.

După ce a primit referatul lui Borodin, Lenin i-a răspuns printr-o scrisoare (vezi volumul de față, documentul 116). — 31.

- 34 Este vorba despre comisia de sub președinția lui A.G. Șlihter care a fost instituită, din inițiativa lui V.I. Lenin, în mai 1921 pentru a cerceta în mod amănunțit activitatea Depozitului de obiecte de valoare de pe lângă Comisariatul poporului pentru finanțe și a reorganiza sistemul de păstrare a obiectelor de valoare ale statului. În legătură cu această chestiune, vezi și documentele 129 și 191 din volumul de față. — 32.
- 35 Prezentele documente au fost scrise pe dosul unei telegrame trimise din Tașkent la 12 iulie 1921 de M.P. Tomski, președintele Comisiei C.E.C. din Rusia și a C.C.P. al R.S.F.S.R. pentru problemele Turkestanului, care comunica că la Alma-Ata s-au produs inundații. Din cauza unor deficiențe tehnice, telegrama era prost scrisă, și în unele locuri n-a putut fi decifrată. De aceea Lenin a dat dispoziție „să se ceară cit mai degrabă îndreptarea greșelilor din telegramă“. — 32.
- 36 Pe acest document se afla următorul adaos: „De transmis printr-o telefonogramă cu mențiunea că V.I. ar vrea să capete răspuns chiar astă-seară“. La 14 iulie 1921 i s-a trimis lui

Lenin procesul-verbal al comisiei instituite de Comitetul Central pentru aplanarea litigiului dintre Direcția generală a industriei piscicole și Comisariatul poporului pentru aprovizionare. — 33.

- 37 Această notă a fost scrisă pe o scrisoare a lui A.A. Ioffe, care în prima ei parte își expunea considerațiile sale în legătură cu selecționarea cadrelor și cu unele probleme ale construcției de partid și de stat. Pe scrisoare se află unele însemnări și sublinieri făcute de Lenin (vezi Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). Printre altele, Lenin a subliniat pasajele care se refereau la priceperea organizatorului de a selecționa cadrele, și pe margine a scris: „just!“.

În cea de-a doua parte a scrisorii sale, Ioffe se referea la activitatea lui personală și propunea să se înființeze o comisie pentru politica externă, care să coordoneze acțiunile Comisariatului poporului pentru afacerile externe cu acelea ale Comisariatului poporului pentru comerțul exterior și ale Comisariatului poporului pentru finanțe. — 34.

- 38 Această scrisoare e un răspuns la o scrisoare a lui A.A. Korostelev, care arăta de ce Comisia pentru sprijinirea organelor economice nu și-a început activitatea. El se referea în special la faptul că la unele întreprinderi din Moscova și Petrograd n-a fost încă introdusă aprovizionarea colectivă a muncitorilor. — 36.

- 39 La 14 iulie 1921, Micul C.C.P. a adoptat următoarea hotărîre: „Tovarășului Vetoșkin, care a prezidat ședința din 11.VII a Micului C.C.P., i se trasează următoarele sarcini: 1) să lămuirească cum de au apărut aceste știri în «*Ekonomiceskaia Jizn*», 2) să tragă la răspundere pe cei vinovați, 3) să facă, în presă, rectificările cuvenite și 4) să dea explicații tovarășului Lenin, președintele Consiliului Comisarilor Poporului“.

Cînd Lenin a primit această hotărîre, a subliniat punctul 4 și a scris: „Dar unde sînt aceste «*explicații*»? Să-mi fie prezentate chiar azi, în cursul dimineții“. Președintele Micului C.C.P., A.S. Kiselev, i-a comunicat lui V.I. Lenin la 15 iulie că „protestul tovarășului Cicerin se bazează pe o informație greșită sau — ca să mă exprim mai delicat — pe o neînțelegere“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 37.

- 40 Într-o telegramă trimisă, la 14 iulie 1921, de președintele comitetului executiv gubernial Iaroslavl, se comunica că în timpul lucrărilor de încărcare și descărcare a ambarcațiunilor de pe Volga, se comit furturi de produse alimentare. — 37.

- 41 Această notă a fost scrisă pe dosul unei scrisori a lui L.B. Krasin, comisar al poporului pentru comerțul exterior, care făcea

- cunoscut că el și adjunctul său, A.M. Lejava, insistă să fie anulată tranzacția de achiziționare de cereale din Mancuira, întrucât s-a ivit posibilitatea de a efectua asemenea achiziții în America, Canada, Argentina și în alte țări. Consiliul Comisarilor Poporului a examinat, la 15 iulie 1921, această problemă și a însărcinat pe L.B. Krasin, pe M.I. Frumkin, adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare, și pe L.M. Hinciuik, președintele Uniunii centrale a cooperativelor de consum, să lămurească în ce condiții s-ar putea realiza pe piețele din Orient fondul de aur, în sensul garanțiilor de securitate etc. — 38.
- 42 Răspunzându-i lui Lenin printr-o scrisoare, G.V. Cicerin spunea: „i-am transmis tovarășului Unșliht scrisoarea dumneavoastră, însă, indiferent de părerea exprimată în referatul lui, mi se pare că e necesar să-i explicăm lui France că nu putem sacrifica securitatea noastră. Atâta timp cât America nu s-a împăcat cu noi și nu ne-a dat garanții pentru o atitudine binevoitoare față de noi, există pericolul ca ea să sprijine rebeliuni de felul celei de la Kronstadt, așa că nu este indicat să lăsăm să plece în America o spioană de-a lor. Oricât de mult preț am pune pe interesele electorale ale d-lui France, sacrificiul care ni se cere e prea mare“. Într-un adaos la această scrisoare, Cicerin scria la 18 iulie: „vă transmit răspunsul Cekoai, pe care chiar acum l-am primit. Lui France i s-a permis să intre în țară cu condiția să nu aducă vorba despre prizonieri, și, dacă el n-a respectat această condiție, nu înseamnă că trebuie să-i satisfacem dorința“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 39.
- 43 Este vorba de călătoria pe care șeful Direcției generale a combustibilului, I.T. Smilga, care conducea o comisie a Consiliului Muncii și Apărării, urma s-o întreprindă în Donbass, la Baku și la Groznii. Marți 19 iulie 1921, într-o ședință a C.M.A., a fost examinată situația industriei combustibilului și a fost aprobat un proiect de hotărâre: „Cu privire la măsurile necesare pentru redresarea și sprijinirea industriei combustibilului“. — 40.
- 44 Este vorba de proiectul de hotărâre a C.C. al P.C.(b) din Rusia în care se preciza că e inadmisibilă încălcarea de către lucrătorii din Baku a politicii guvernului sovietic față de Persia (Iran). Hotărârea a fost adoptată de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia la 3 octombrie 1921. — 41.
- 45 „*Rude Pravo*“ — cotidian, a fost, la început, organul de presă al Partidului social-democrat (al celor de stînga) din Cehoslovacia, iar apoi Organul Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia; apare cu începere de la 21 septembrie 1920. — 41.

46 Este vorba de *Congresul Partidului social-democrat din Cehoslovacia (al celor de stînga)*, care a avut loc între 14 și 16 mai 1921 la Praga și care a pus bazele Partidului Comunist din Cehoslovacia. Lenin a studiat în mod minuțios materialele acestui congres (vezi documentele 65 și 207 din volumul de față). — 41.

47 Tratatul pentru acordarea unei concesiuni lui L. Urquhart, industriaș și financiar englez, care înainte de Revoluția din Octombrie fusese președinte al Societății ruso-asiatice unite și proprietar al unor mari întreprinderi miniere din Rusia (Kîștîm, Ridder, Tanalik, Ekibastuz), au început la Londra, la mijlocul lunii iunie 1921.

Lenin a indicat principalele condiții pentru acordarea concesiunii și a urmărit îndeaproape mersul tratatelor și activitatea comisiei pentru studierea întreprinderilor care urmau să fie concesionate (vezi volumul de față, documentele 218, 385 etc.). Din august și pînă în septembrie 1921, tratativele au continuat la Moscova. A fost elaborat proiectul contractului de concesiune. Dar în octombrie 1921 Urquhart a întrerupt tratativele și s-a alăturat campaniei antisovietice, scontînd că prin presiune și șantaj va obține din partea guvernului sovietic concesiuni substanțiale.

Tratatul cu Urquhart a fost reluat în 1922. La 9 septembrie 1922, Krasin a semnat cu el textul preliminar al contractului de concesiune. Lenin a apreciat acest contract ca vîdit dezavantajos pentru Statul sovietic și s-a pronunțat împotriva aprobării lui (vezi Opere complete, vol. 45, București, Editura politică, 1967, p. 232—233). Această problemă a fost discutată în ședințele din 14, 21 și 28 septembrie ale Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia și la plenara din 5 octombrie 1922 a C.C. al P.C.(b) din Rusia. Plenara s-a pronunțat împotriva semnării contractului cu Urquhart.

Problema motivelor care au determinat guvernul sovietic să respingă contractul cu Urquhart, precum și a posibilității unei reluări a tratatelor cu acesta a fost atinsă de Lenin în interviurile acordate lui Farbman, corespondentul ziarelor engleze „Observer“ și „Manchester Guardian“, la 27 octombrie 1922 (vezi Opere complete, vol. 45, București, Editura politică, 1967, p. 262—263) și lui A. Ransome, corespondentul ziarului „Manchester Guardian“, la 5 noiembrie 1922 (op. cit., p. 284). — 42.

48 Pe cît se pare, este vorba de vînzarea unor obiecte de valoare în străinătate. — 44.

49 Lenin se referă la broșura lui I.I. Skvorțov-Stepanov „Electrificarea R.S.F.S.R. în legătură cu faza de tranziție a economiei mondiale“, care a apărut în 1922 cu o prefață a lui V.I. Lenin (vezi Opere complete, vol. 45, București, Editura politică, 1967, p. 54—56). — 44.

- 50 Răspunzîndu-i lui Lenin printr-o telegramă la 23 iulie 1921, G.K. Ordjonikidze îi făcea cunoscut că a încercat să intre în legătură cu reprezentantul Turciei în vederea unei eventuale concesiuni a minelor de cupru, dar deocamdată fără nici un rezultat; întreba dacă rămîne în vigoare hotărîrea Comitetului Central de a se acorda 5 000 000 de ruble pentru Comisariatul comerțului exterior al Transcaucaziei și cînd va fi trimisă această sumă; totodată îi comunica unde se află Reske și îl informa despre starea sănătății lui Stalin. — 47.
- 51 Este vorba despre broșura lui K. Uhanov și N. Borisov: „Din viața și activitatea Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din raionul Rogojk-Simonovsk al orașului Moscova (martie 1917 — ianuarie 1921)“. Un exemplar din această broșură, cu observațiile lui V.I. Lenin, se păstrează în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. Pe acest document se află următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Moscova, Leninskaia sloboda (Simonovo), fosta uzină «Dinamo»“. — 47.
- 52 La 24 iulie 1921, N.A. Reske, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească, îi comunica printr-o telegramă lui V.I. Lenin că de la Rostov a plecat spre Moscova un grup de 23 de funcționari ai acestui comisariat, care au făcut cercetări și au verificat activitatea organelor sovietice locale.
- Lenin avea de gînd să folosească acest grup în acțiunea de epurare a instituțiilor (centrale și locale) din Moscova (vezi și documentele 134 și 139 din volumul de față). — 49.
- 53 La 1 august 1921, Comisia centrală pentru ajutorarea populației infometate, de pe lângă C.E.C. din Rusia, a lansat un apel către țărani și toți oamenii muncii din R.S.F.S.R., prin care le cerea să dea de fiecare pud de cereale treierate cite un funt în folosul regiunilor infometate. La 4 august, Prezidiul C.E.C. din Rusia a adoptat hotărîrea (publicată la 6 august 1921 în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia“) ca 1% din cantitățile de produse alimentare ce se obțin prin schimbul de mărfuri să se aloce în folosul populației infometate. — 49.
- 54 La 21 iulie 1921, V.S. Dovgalevski, comisarul poporului pentru poștă și telegraf, îi comunica lui V.I. Lenin conținutul acordului intervenit între Departamentul poștelor din Anglia și cel din R.S.F.S.R., în legătură cu trimiterea de colete.
- Pe această comunicare, Lenin i-a scris lui V.A. Smolianov cîteva rînduri prin care-i cerea să prezinte cît mai repede Consiliului Comisarilor Poporului, spre aprobare, o hotărîre în acest sens și apoi s-o dea publicității (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XX, p. 256). La 28 iulie 1921, Smolianov îi comunica lui L.B. Krasin într-o scrisoare: „Vladimir Ilici mi-a cerut să grăbesc rezolvarea chestiunii expedierii de colete din Anglia în Rusia. Vă rog să mă informați cum merg

lucrurile, pentru ca să-i pot raporta lui Vladimir Ilici". Comisariatul poporului pentru comerțul exterior i-a trimis următorul răspuns: „I-am comunicat lui Kliško, printr-o telegramă, că sintem gata pentru primirea coletelor în toate orașele, afară de cele din Turkestan“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 53.

55 Este vorba de o scrisoare a lui M.I. Frumkin din 17 iulie 1921 în care acesta ridică obiecții împotriva hotărârii „Cu privire la organizarea schimbului de mărfuri de către Uniunea centrală a cooperativelor de consum“, care fusese propusă de V.I. Lenin și adoptată, la 15 iulie, de Consiliul Comisarilor Poporului; prin această hotărâre se acorda Uniunii și organelor ei o mare libertate în fixarea prețurilor (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XX, p. 301). — 53.

56 În această scrisoare, Lenin răspunde țăranilor din Gorki, care l-au invitat la festivitatea organizată cu prilejul electricității satului lor. — 54.

57 Este vorba de o scrisoare trimisă lui V.I. Lenin de R. Müller și H. Malzahn, membri ai delegației sindicatelor germane la primul Congres internațional al sindicatelor revoluționare (iulie 1921), în legătură cu o rezoluție aprobată de congres într-o problemă de organizare care privea sindicatele din Germania.

După înființarea sa, Partidul Comunist Unificat din Germania a organizat în toate sindicatele o rețea de fracțiuni comuniste. Drept răspuns, birocracia sindicală, care urmărea să izoleze pe comuniști de masele sindicale, a exclus din sindicate pe unii comuniști mai de văză, iar în unele locuri chiar organizații întregi. — 54.

58 Este vorba de protestul lui G.V. Cicerin împotriva propunerii de a încheia un contract de concesiune cu firma engleză „Bolton“ pentru amenajarea unui port liber la Petrograd. Cicerin susținea că acceptarea acestei propuneri ar crea un pericol serios pentru securitatea externă a republicii.

Această chestiune a fost dezbătută în repetate rânduri de C.M.A. și Micul C.C.P. Până la urmă propunerea a fost respinsă. — 56.

59 La 22 iulie 1921, Golțev, secretarul Centralei presei, îi comunica lui V.I. Lenin: „Centrala presei n-a primit încă hotărârea din 1.VII a C.E.C. din Rusia cu privire la prezentarea dărilor de seamă de către organele locale (afară de cele două exemplare trimise o dată cu scrisoarea dumneavoastră)... În ceea ce privește distribuirea ziarului «*Ekonomiceskaia Jizn*» la comisiile economice, am dat dispoziție tuturor oficiilor Direcției difuzării presei să distribuie în primul rând comisiilor economice câte două exemplare din acest ziar.

- Pe această telegramă Lenin a scris următoarea rezoluție, adresată lui V.A. Smolianinov: „Nu se poate tolera o asemenea târăgănare; trebuie să *urgentați* distribuirea și să controlați cum a fost efectuată. 23.VII.Lenin“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lingă C.C. al P.C.U.S.). — 59.
- 60 În scrisoarea sa din 22 iulie 1921, în care răspundea la această telegramă, A.S. Enukidze îl informa pe V.I. Lenin despre măsurile luate pentru lichidarea neregulilor semnalate. Pe această scrisoare Lenin a făcut următoarea însemnare: „Pentru Smolianinov. Urmăriți executarea acestei dispoziții. 23.VII. Lenin“ (Arhiva Centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lingă C.C. al P.C.U.S.). — 59.
- 61 La 22 iulie 1921, Consiliul Muncii și Apărării a examinat această chestiune și a adoptat o hotărîre care prevedea că toate misiunile statelor străine, precum și diferite persoane din străinătate care vin în Rusia, urmează să obțină produse alimentare de la un punct special de repartiție al Comisariatului poporului pentru aprovizionare pe baza unor carnete nominale, înregistrate la Comisariatul poporului pentru afacerile externe. — 60.
- 62 Răspunzîndu-i lui V.I. Lenin la această scrisoare, V.A. Smolianinov îi comunica: „Tabelele nu sînt gata deoarece corectura am primit-o abia astăzi și am trimis-o tovarășului Popov. Mîine sau poimîine vor fi gata. Urmăresc totul îndeaproape“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lingă C.C. al P.C.U.S.). — 62.
- 63 Este vorba de o scrisoare a subșefului Direcției generale a hergheliilor statului, M. Krucinski, care făcea cunoscut că în domeniul creșterii cailor s-a creat o situație grea, din cauza lipsurilor existente în activitatea Comisariatului poporului pentru agricultură. — 62.
- 64 Această notă a fost scrisă în legătură cu nerespectarea de către Comuna de consum din Petrograd (al cărei președinte era A.E. Badaev) a hotărîrii din 12 iulie 1921 a Consiliului Comisariilor Poporului, în care se prevedea verificarea grupurilor de consumatori aprovizionați de ea, precum și reducerea cu 30% a numărului de rații alimentare, ca urmare a greiei situații existente în domeniul aprovizionării. Consiliul Comisariilor Poporului l-a sancționat pe A.E. Badaev cu admonestare. — 62.
- 65 Această rezoluție a fost trimisă lui V.I. Lenin de fracțiunea comunistă a Congresului împuterniciților Uniunii centrale a cooperativelor de consum care a avut loc între 16 și 23 iulie 1921. La acest congres au fost examinate probleme legate de activitatea cooperației în condițiile noii politici economice,

precum și probleme privind cooperarea internațională și comerțul exterior.

V.I. Lenin a urmărit îndeaproape mersul lucrărilor congresului și a trimis o scrisoare de salut, căreia i s-a dat citire în prima ședință plenară (vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 68—69). — 63.

- 66 Este vorba de raportul cu privire la „*Situația actuală și perspectivele imediate ale industriei piscicole de stat din Astrahan*”, prezentat la 16 iunie 1921 de I.P. Babkin, împuternicitul Consiliului Muncii și Apărării pentru întreprinderile de pescuit din Astrahan.

Observațiile și însemnările făcute de V.I. Lenin pe raportul lui Babkin se află publicate în „Culegeri din Lenin”, vol. XX, p. 293—298.

La 27 iulie 1921, Consiliul Muncii și Apărării a adoptat o hotărâre „Cu privire la îmbunătățirea activității în industria piscicolă și în exportul peștelui”, care stabilea totodată și formele pe care urmau să le capete relațiile dintre Direcția generală a industriei piscicole și Comisariatul poporului pentru aprovizionare. — 64.

- 67 Această dispoziție a fost scrisă pe proiectul de hotărâre a Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la crearea unui fond de export. La 9 august 1921, Consiliul Comisarilor Poporului a aprobat proiectul, iar hotărârea a fost publicată la 12 august în ziarul „Izvestia C.E.C. din Rusia”. — 67.

- 68 M.V. Fofanova îl informa pe V.I. Lenin într-o scrisoare despre unele nereguli și abuzuri comise de organele locale de partid și de stat din Crimeea. — 68.

- 69 Proiectul de hotărâre „Cu privire la reorganizarea cerealelor între Moscova și Petrograd” a fost aprobat de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia la 26 iulie 1921. — 70.

- 70 V.L. Kopp, reprezentantul R.S.F.S.R. pentru problemele prizonierilor în Germania, a propus să se organizeze un schimb de produse între organizațiile cooperatiste din R.S.F.S.R. și cele din Germania. La 16 aprilie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a aprobat această propunere și l-a însărcinat pe Kopp să înceapă, împreună cu B.S. Stomoneakov, tratative preliminare cu cooperativele muncitorești din Germania.

În telegrama lui Kopp, menționată aici, era vorba de organizarea unor depozite de mărfuri în Rusia, și în primul rând la Petrograd. Se făcea propunerea de a se aduce la aceste depozite mărfuri din Germania, pe baza unor liste aprobate dinainte, iar plata să se facă în valută germană sau în mărfuri rusești. — 70.

- 71 Acest document, precum și cele următoare au fost scrise în legătură cu o scrisoare a lui G.V. Cicerin către M.M. Șeinman, căruia îi arăta că e neapărat necesar să pregătească cit

- mai curînd un studiu în care să demaște pe menșevicii gruzini și îl ruga să trimită foiletoane înfățișînd diferite aspecte diplomatice ale conflictului gruzin. — 71.
- 72 Este vorba de broșura lui N.L. Meșcereakov „În raiul menșevic. Impresii dintr-o călătorie în Gruzia“, apărută în 1921. — 71.
- 73 Este vorba de un memoriu al lui P.S. Sorokin, comisar pentru aprovizionare al guberniei Moscova, în legătură cu modul cum Comuna de consum din Moscova a aplicat hotărîrea din 12 iulie 1921 a C.C.P. prin care numărul celor ce primeau produse alimentare se reducea cu 30%, ca urmare a grelei situații existente în domeniul aprovizionării. În ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 26 iulie 1921 a fost creată o comisie căreia i s-a trasat sarcina de a verifica rezultatele acțiunii întrepr. se de Comuna de consum din Moscova. Comisia trebuia, în special, să lămurească dacă răspunde obiectivului urmărît faptul că Comuna de consum din Moscova a redus cu 30% numărul celor care au drept la rație alimentară și dacă nu există posibilitatea de a ridica dreptul la rația alimentară întregii populații care nu lucrează. — 72.
- 74 Aceste rînduri au fost scrise pe o scrisoare primită din Berlin de la I. Maksimov, care își oferea serviciile de mijlocitor în relațiile dintre Rusia Sovietică și firmele comerciale americane. La 27 iulie 1921, M.M. Litvinov îi scria lui V.A. Smolianinov: „Habar n-avem cine e autorul acestei scrisori. Vă trimit alăturat traducerea în limba rusă. Propunerea nu este serioasă și nu merită nici un răspuns. Prin metode băbești nu vom ajunge să stabilim legături comerciale cu America“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lingă C.C. al P.C.U.S.). — 73.
- 75 Lenin se referă la proiectul de acord (din 14 iulie 1921) cu partidul naționalist armean Dașnakțutiun, care prevedea ca teritoriul turcesc locuit de armeni să fie alipit la Armenia sovietică, pentru a forma o Armenie „independentă“. La 26 iulie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a respins acest proiect de acord. — 73.
- 76 În telegrama menționată, N.K. Klișko, locțiitorul reprezentantului sovietic în Marea Britanie, comunica că, primind propunerea de a înființa un comitet anglo-rus pentru strîngerea de fonduri pentru infometajii din Rusia, el a formulat anumite condiții, printre care și aceea ca cerurile guvernamentale din Anglia să manifeste o atitudine binevoitoare față de guvernul sovietic. — 74.
- 77 Această notă a fost scrisă în urma primirii unei scrisori a lui G.V. Cicerin din 24 iulie 1921 în care acesta făcea cunoscut că Comisariatul poporului pentru afacerile externe a fost nevoit să se ocupe de găzduirea dansatoarei Isadora Duncan,

- care venise în Rusia la invitația lui A.V. Lunaccarski și L.B. Krasin. G.V. Cicerin pune problema scutirii acestui comisariat de obligația de a găzdui pe străinii care vin în Rusia fără nici o legătură cu misiunile oficiale. — 74.
- 78 Este vorba de Comisia pentru sprijinirea organelor economice (vezi volumul de față, adnotarea 31). — 75.
- 79 Este vorba despre telegrama adresată lui L.B. Krasin la 22 iulie 1921 de către G.K. Ordjonikidze, care îl întreba dacă există posibilitatea de a cumpăra cereale pentru republicile din Transcaucazia și dacă se acordă Comitetului pentru problemele petrolului din Azerbaidjan dreptul de a achiziționa în mod independent mărfuri din străinătate și arăta totodată că este necesar ca Comisariatul poporului pentru comerțul exterior să organizeze achiziționarea de echipament tehnic pentru întreprinderile petroliere de la Baku. — 77.
- 80 Este vorba despre reglementarea raporturilor dintre Direcția generală a industriei piscicole și Comisariatul poporului pentru aprovizionare (în legătură cu conflictul dintre ele, vezi volumul de față, adnotarea 16). Lenin insistă ca această chestiune să fie soluționată în ședința din 27 iulie 1921 a Consiliului Muncii și Apărării (vezi adnotarea 56). — 78.
- 81 Prezenta dispoziție a fost scrisă pe o scrisoare a lui M.P. Sajin, prieten apropiat și colaborator al lui M.A. Bakunin. În această scrisoare, Sajin se plîngea împotriva încetinelii birocratice cu care e rezolvată chestiunea plecării lui în străinătate în vederea editării operelor lui M.A. Bakunin. La începutul lunii ianuarie 1922, M.P. Sajin a plecat în străinătate, unde a pregătit editarea scrierilor lui M.A. Bakunin. — 79.
- 82 La 29 iulie 1921, problema aplicării sistemului impozitului în natură în Ucraina a fost discutată într-o ședință a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. În ședința de dimineață a fost adoptată în principiu propunerea făcută de P.I. Popov de a percepe un impozit de minimum 120 000 000 de puduri de cereale.
- Totuși, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Ucraina a comunicat, printr-o telegramă, că este necesar ca această hotărâre să fie revizuită. „Ca unul care cunoaște îndeaproape și a controlat cu atenție situația recoltei din diferite județe, Biroul Politic al P.C.(b) din Ucraina poate să garanteze un impozit în natură în proporție de 100 000 000 de puduri de cereale, plus 20 000 000 de puduri din uium și 10 000 000 de puduri prin schimbul de mărfuri“. În ședința de seară a Biroului Politic al P.C.(b) din Rusia a fost anulată hotărârea anterioară și a fost adoptată propunerea Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Ucraina. — 82.
- 83 „Sowiet“ — revistă lunară, a apărut la Berlin, sub conducerea redacțională a lui Paul Levi, din 1919 pînă la 1 iulie 1921.

După excluderea lui Levi din Partidul Comunist Unificat din Germania, începînd cu numărul din 1 iulie revista și-a schimbat orientarea și a apărut sub denumirea de „Unser Weg“. Și-a încetat apariția la sfîrșitul anului 1922. — 83.

- 84 Manuscrisul lucrării Rosei Luxemburg a fost publicat în 1922 de către Paul Levi cu o prefață scrisă de el și sub titlul „Die russische Revolution. Eine kritische Würdigung. Aus dem Nachlass von Rosa Luxemburg“. Drept răspuns, Clara Zetkin a publicat în 1922 cartea „Um Rosa Luxemburg Stellung zur russischen Revolution“, în care a arătat activitatea de renegeat a lui Levi și a expus adevăratele păreri ale Rosei Luxemburg despre revoluția rusă.

O apreciere a lui Lenin asupra lui Paul Levi este dată în Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 425—429. — 84.

- 85 Această notă a fost scrisă pe o scrisoare a lui L.B. Krasin din 27 iulie 1921 care făcea cunoscute condițiile pentru încheierea unei convenții cu firmele de construcții navale engleze, care ofereau Rusiei Sovietice un credit pe termen lung pentru construcția de vapoare pentru flotele comerciale din Marea Neagră, Marea Caspică și de pe Volga, precum și din sistemul de navigație Mariinski. În legătură cu aceasta, Krasin a formulat propunerea ca aceste firme sau guvernul englez să acorde un credit suplimentar pentru achiziționarea de mijloace de producție și a propus să se elaboreze un plan de folosire a acestui credit pentru refacerea economiei naționale. — 85.

- 86 Prezenta notă a fost scrisă pe un memoriu prezentat de I.S. Unșliht, vicepreședintele Ceka. Acesta propunea ca, în scopul descompunerii trupelor albgardiste internate în Polonia și în Cehoslovacia, care constituiau elementul de bază în planurile militare ale lui S.V. Petliura și B.V. Savinkov, să se decreteze amnistie pentru toți soldații internați, respectîndu-se anumite condiții și restricții. Această propunere a fost adoptată de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. — 87.

- 87 Această notă a fost scrisă pe o scrisoare a lui A.G. Șleapnikov, președintele Comisiei centrale provizorii pentru îmbunătățirea condițiilor de trai ale muncitorilor, care făcea cunoscut că în ședința din 26 iulie 1921 a Consiliului Comisarilor Poporului a fost respinsă cu majoritate de voturi propunerea acestei comisii de a i se pune la dispoziție mărfuri de larg consum și obiecte de uz casnic, precum și materialele necesare pentru reparațiile de locuințe și de îmbrăcăminte. — 89.

- 88 Răspunzîndu-i lui V.I. Lenin printr-o scrisoare, L.B. Krasin îi făcea cunoscut că cărbunele de Zangulak e de calitate inferioară și nu e bun pentru locomotive, și de aceea Direcția generală a combustibilului acceptă să-l cumpere numai pe

bani de hîrtie: „vom încerca să achiziționăm ceva cereale prin Națarenus. Dar, în general, mă îndoiesc că propunerea e serioasă“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 91.

- 89 Pe acest document se află următoarea însemnare făcută de Lenin: „De ce nu s-au adus la îndeplinire?“ Este vorba de dispozițiile date în scrisoarea adresată lui A.I. Poteaev la 24 iulie 1921 (vezi volumul de față, documentul 97). — 92.
- 90 Este vorba de procesul intentat unor specialiști burgezi de la șantierul hidrocentralei de pe Svir, care erau acuzați de abuzuri și sabotaj (vezi Opere complete, vol. 52, București, Editura politică, 1969, adnotarea 255). — 92.
- 91 Reorganizarea Comisariatului poporului pentru problemele maritime a fost dictată de reducerea flotei militare și trecerea unei serii de instalații portuare în subordinea Comisariatului poporului pentru căile de comunicație. — 93.
- 92 Este vorba de organizarea pe lângă Consiliul militar-revoluționar al republicii a unui grup al întreprinderilor combinate din Moscova. Proiectul de hotărîre a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia în legătură cu această problemă a fost scris de V.I. Lenin la 29 iulie 1921.

Potrivit acestei hotărîri, grupul urma să fie organizat pe baza cîtorva sovhozuri care se aflau în subordinea Departamentului militar și a întreprinderilor învecinate luate de ele în arendă, „cu scopul de a îmbina agricultura cu industria și a forma un tot economic unic cu misiunea specială de a verifica de jos justetea și utilitatea decretelor noastre, de a analiza condițiile de angajare și folosire a brațelor de muncă civile ș.a.m.d.“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

Regulamentul Grupului întreprinderilor combinate din Moscova, întocmit pe baza hotărîrii Consiliului Muncii și Apărării din 14 septembrie 1921, a fost aprobat la 24 septembrie de Consiliul economic Moscova. — 94.

- 93 În articolul menționat, N.N. Vașkov a făcut o scurtă expunere asupra realizărilor obținute în domeniul electrificării, a prezentat un tablou al dezvoltării noilor centrale electrice sătești și orașenești în anii 1917—1921. În acest articol se vorbea și despre lucrările care fuseseră începute în diferite regiuni în vederea studierii resurselor energetice și a nevoilor de electrificare. — 95.
- 94 Este vorba de *cel de-al VIII-lea Congres general al electrotehnicienilor din Rusia*, care a fost convocat din inițiativa lui V.I. Lenin, în urma unei rezoluții adoptate de Congresul al VIII-lea al Sovietelor, pentru a discuta sub toate aspectele problemele tehnice-economice legate de înlăptuirea planului GOELRO. Înainte de congres s-a trimis tuturor comitetelor

- executive guberniale — pentru secțiile electrotehnice respective — o telegramă prin care se cerea ca respectivii delegați să aducă cu ei date în legătură cu toate centralele electrice existente (vezi volumul de față, documentul 210). — 96.
- 95 Este vorba despre articolul „Probleme nevralgice”, scris de G.I. Masnikov la 27 iulie 1921. Într-o scrisoare adresată lui G.I. Masnikov la 5 august 1921, V.I. Lenin a supus unei critici acerbe concepțiile lui (vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 76—81). — 96.
- 96 Într-un memoriu cu data de 3 martie 1921, V.A. Antonov-Ovseenko arăta cum se desfășoară activitatea de partid și de stat în gubernia Tambov. Referindu-se la măsurile care au fost luate pentru îmbunătățirea activității aparatului de stat, el făcea cunoscut că pe lângă prezidiile comitetelor executive județene au fost organizate comisii — alcătuite din trei membri — care aveau misiunea de a controla instituțiile administrative și judecătorești, de a ridica la înălțimea cuvenită instanțele judecătorești și miliția, de a verifica legalitatea măsurilor luate de organele de stat. — 97.
- 97 Este vorba de prefața scrisă de V.V. Adoratski la culegerea pregătită de el pentru tipar din însărcinarea lui Lenin: K. Marx și F. Engels. „Scrisori. Probleme de teorie și politică în corespondența lui Marx și Engels”. Culegerea a fost publicată în 1922. — 97.
- 98 Lenin se referă la cartea „Programa pentru problemele fundamentale ale marxismului”, pregătită pentru tipar de V.V. Adoratski și apărută în 1922. — 98.
- 99 Este vorba de sovhozul secției sanitare Moscova, care pe vremea aceea se afla sub conducerea lui V.D. Bonci-Bruevici. — 98.
- 100 Lenin se referă la „*Russkii Golos*” — cotidian progresist în limba rusă pe care-l scoate, cu începere din 1917, compania ruso-americană de editură din New York. — 99.
- 101 *Asociația pentru acordare de ajutor tehnic Rusiei Sovietice* a fost organizată în mai 1919 la New York de un grup de emigranți ruși. Asociații similare au fost înființate și în alte localități din S.U.A. și Canada. Scopul acestor asociații era să sprijine refacerea economiei naționale a Rusiei Sovietice prin trimiterea de muncitori calificați și de tehnicieni.
- În zilele de 2—4 iulie 1921 a avut loc la New York primul Congres al asociațiilor pentru acordare de ajutor tehnic Rusiei Sovietice. La acest congres asociațiile locale dintr-o serie de orașe din S.U.A. și Canada s-au unit și au format o singură asociație pentru acordare de ajutor tehnic Rusiei Sovietice. De la sfârșitul anului 1921 până în octombrie 1922 Asociația a trimis în Rusia Sovietică șapte comune agricole, două comune

de construcții și una minieră, precum și o serie de grupuri, care au adus cu ele utilaj, semințe și produse alimentare în valoare de aproximativ 500 000 de dolari. Activitatea Asociației căpăta o extindere tot mai mare. În anul 1923, Asociația avea peste 75 de secții și număra peste 20 000 de membri. Cel de-al doilea Congres al Asociației, care a avut loc în iunie 1923, a luat hotărîrea de a intensifica munca de organizare a noi comune și grupuri pregătitoare, formate din muncitori calificați, și de trimitere a lor în Rusia. Activitatea intensă depusă de această Asociație în direcția ajutorării economice a Rusiei a durat pînă în 1925.

Activitatea Asociației a fost apreciată de Lenin ca o strălucită manifestare de internaționalism proletar, de solidaritate frățească a oamenilor muncii. — 99.

- 102 În telegrama sa din 24 iunie 1921, V.I. Lenin îl întreba pe G.L. Peatakov, președintele Direcției generale a industriei cărbunelui din Donbass, în ce constau divergențele lui cu M.L. Ruhimovici, președintele comitetului executiv gubernial și al consiliului economic gubernial Doneț, cu activiștii sindicali din Donbass (vezi Opere complete, vol. 52, București, Editura politică, 1969, documentul 467). Divergențele ce s-au ivit în legătură cu aprovizionarea muncitorilor s-au adîncit ca urmare a unor excesive practici administrative introduse de G.L. Peatakov, ceea ce a provocat mari nemulțumiri în rîndurile muncitorilor. — 100.
- 103 Această notă a fost scrisă pe o scrisoare a lui E.A. Preobrajenski, care s-a adresat membrilor C.C. al P.C.(b) din Rusia și ai Micului C.C.P. cu propunerea ca în Moscova să fie organizat un mare magazin universal.
- La 1 decembrie 1921, Micul C.C.P. a aprobat o „Hotărîre cu privire la înființarea Magazinului universal de stat“. Acest magazin, pendinte de Consiliul economic superior, era destinat pentru aprovizionarea întreprinderilor și instituțiilor de stat cu materiale, alimente și alte produse, precum și pentru vînzarea cu amănuntul a mărfurilor către populație. — 102.
- 104 Lenin se referă la propunerea făcută de Ionov (Koighen, F.M.) ca în filialele din străinătate ale Comisiei centrale pentru ajutorarea populației infometate, de pe lingă C.E.C. din Rusia, să fie incluși și menșevici și eseri. Pe telegrama lui Ionov către G.V. Cicerin, în care era cuprinsă această propunere, V.I. Lenin a făcut următoarea însemnare: „În nici un caz“. — 102.
- 105 Într-o scrisoare adresată lui A.S. Kiselev, președintele Micului C.C.P., A.V. Lunacearski cerea să fie sistate lucrările comisiei pentru cercetarea activității Ccmisariatului poporului pentru învățămînt în domeniul conducerii teatrelor, sub motiv că

n-a fost înștiințat în mod oficial de instituirea unei asemenea comisii.

Această comisie, alcătuită din reprezentanți ai Comisariatului poporului pentru Inspekția muncitorească-țărănească, ai Comisariatului poporului pentru finanțe și ai Asociației oamenilor de artă și avind ca președinte pe A.S. Kiselev, a fost instituită la 22 iunie 1921 printr-o hotărâre a Micului C.C.P. La 1 august Micul C.C.P. a examinat cererea lui A.V. Lunacearski și a hotărât să recomande comisiei să-și continue lucrările. — 103.

- 106 Este vorba de o telegramă adresată Asociației americane pentru acordare de ajutor tehnic Rusiei Sovietice. Proiectul ei a fost scris de V.I. Lenin (vezi volumul de față, documentul 146). Chestiunea trimiterii acestei telegrame a fost discutată la consfătuirea din 6 august 1921 a reprezentanților Consiliului economic superior, Comisariatului poporului pentru afacerile externe și Comisariatului poporului pentru problemele muncii. Dat fiind că nu s-a ajuns la o unitate de vederi, V.I. Lenin a cerut să fie consultați membrii Consiliului Comisarilor Poporului, care în majoritatea lor s-au pronunțat pentru trimiterea telegramei.

La propunerea lui V.I. Lenin, în textul telegramei a mai fost introdus următorul pasaj: „E necesar să se țină seama de greutățile existente în Rusia, de dificultățile de aprovizionare etc. care trebuie biruite. Oamenii care vin în Rusia trebuie să fie pregătiți să le înfrunte. E neapărat necesar să vă conduceți după indicațiile date de secția pentru emigrare industrială de pe lângă Consiliul economic superior din Rusia, ale cărei instrucțiuni vi le trimitem“. Textul definitiv al acestei telegrame se află publicat în „Documente cu privire la politica externă a U.R.S.S.“, vol. IV, Moscova, 1960, p. 261. — 106.

- 107 În proiectul de teze se prevedea că întreaga politică a Puterii sovietice în Buhara și Hiva trebuie aplicată numai prin reprezentanții plenipotențieri ai Rusiei; măsurile adoptate de Comisia pentru treburile Turkestanului trebuiau să fie stabilite de comun acord cu reprezentanții plenipotențieri, iar în chestiunile deosebit de importante, cu Comisariatul poporului pentru afacerile externe.

La 5 august 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a aprobat acest proiect. — 107.

- 108 Este vorba de stadiul în care se afla dicționarul limbii ruse moderne, a cărui pregătire a fost începută, potrivit indicației lui Lenin, de lucrători ai Comisariatului poporului pentru învățământ. În legătură cu această chestiune, vezi Opere complete, vol. 52, București, Editura politică, 1968, documentele 307, 316, 341 și 394, precum și „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 205.

- În munca de întocmire a dicționarului au fost antrenați peste 30 de oameni de știință din Moscova și Petrograd; în toamna anului 1923, primul volum era gata în linii generale, dar în acea perioadă treaba n-a putut fi dusă pînă la capăt. Ea a fost reluată abia în 1927. Dicționarul explicativ al limbii ruse, în patru volume, întocmit sub îngrijirea lui D.N. Ușakov, a apărut în anii 1935—1940. În prefața la primul volum se arăta că autorii lui s-au străduit să-i imprime un caracter care să răspundă cerințelor formulate de V.I. Lenin pentru un dicționar model al limbii ruse literare contemporane. — 108.
- 109 N.M. Knipovici, specialist în domeniul cercetărilor piscicole, era de părere că V.I. Meisner, șeful Direcției generale a industriei piscicole, înăbușă inițiativa altor instituții în domeniul cercetărilor piscicole și că această direcție aplică o politică greșită în problemele pescuitului. Toate aceste teze au fost expuse de el într-o scrisoare trimisă la 6 august 1921 lui V.I. Lenin, care a făcut unele însemnări pe marginea ei (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 164—167). — 109.
- 110 H. Hoover, președintele Administrației ajutorului american, a pus drept condiție pentru ajutorarea populației înfometate din Rusia eliberarea imediată a prizonierilor americani (vezi „Documente cu privire la politica externă a U.R.S.S.“, vol. IV, Moscova, 1960, p. 246—247).
- În legătură cu tratativele dintre M.M. Litvinov, reprezentantul R.S.F.S.R., și W. Brown, reprezentantul S.U.A., vezi adnotarea 127 din volumul de față. — 110.
- 111 Este vorba de executarea unor comenzi de pluguri electrice. Încă din decembrie 1920, Micul C.C.P., în urma indicațiilor date de V.I. Lenin, a aprobat planul de fabricare a mașinilor electrice de arat. De îndeplinirea acestui plan se ocupa Comisia extraordinară pentru fabricarea de utilaj electric de arat („Elektroplug“), care era compusă din reprezentanți ai Consiliului economic superior și ai Comisariatului poporului pentru agricultură; ulterior funcțiile ei au fost transmise Direcției generale a mașinilor agricole din Consiliul economic superior. V.I. Lenin a urmărit îndeaproape fabricarea la timp a plugurilor electrice și cerea lucrătorilor din această comisie să-l informeze în mod permanent și exact despre îndeplinirea comenzilor (vezi Opere complete, vol. 52, București, Editura politică, 1968, documentele 34 și 60). — 111.
- 112 Prezenta dispoziție a fost scrisă pe un raport prezentat de V.I. Ugrimov, împuternicitul Consiliului Muncii și Apărării în secția din Petrograd a comisiei „Elektroplug“, în legătură cu situația la uzinele care executau comenzile acestei comisii. — 111.

- 113 Este vorba de scrisoarea din 2 august 1921, în care F.E. Dzerjinski îi comunica lui Lenin cele două scheme de organizare a Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, care fuseseră prezentate de acest comisariat și de Comitetul central unificat al feroviarilor și al lucrătorilor din transporturile pe apă (Tektran). La 28 iulie 1921, Micul C.C.P. a adoptat proiectul noului regulament de organizare a Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, pe baza schemei prezentate de acest comisariat; în această schemă era prevăzută și funcția de director general, care era conducătorul tehnic al comisariatului.

Comisar-șef — director general — al căilor de comunicație era pe atunci inginerul I.N. Borisov. — 112.

- 114 În legătură cu scrisoarea către N.N. Vașkov, de care este vorba aici, vezi documentul 141 din volumul de față. G.M. Krjijanovski i-a scris lui V.I. Lenin: „Scumpe Vladimir Ilici! Scrisoarea trimisă de dumneavoastră tovarășului Vașkov a produs asupra mea și asupra lui aceeași impresie: «ce bine ar fi să avem mai mulți cititori de felul acesta!...» Ca tehnician (hm! hm!) numai cu multe eforturi am putut să adaug un singur punct: 8) Trebuie să ne folosim și de secția electrotehnică și de congres pentru a obține o situație sintetică semestrială cu următoarele rubrici: a) combustibil consumat de toate centralele electrice...; b) energie electrică furnizată pentru nevoile tehnice, kw/oră...; c) pentru iluminat, kw/oră. Și atita tot... Al dumneavoastră, G. Krjijanovski“. — 112.

- 115 Aceste indicații au fost scrise în legătură cu un memoriu înaintat la 20 iulie 1921 de S.I. Liberman, expert al Comitetului pentru concesiuni de pe lângă Comisia de stat a planificării, care propunea ca regiunea forestieră Arhanghelsk să fie trecută sub administrația unui grup de specialiști în industria forestieră, care să funcționeze ca o instituție de stat, dar să-și păstreze totodată o oarecare libertate în sens comercial.

Pe baza acestui memoriu, prezidiul Consiliului economic superior, Direcția generală a silviculturii și C.C. al sindicatului muncitorilor din industria de prelucrare a lemnului au elaborat un „Regulament de organizare a administrației industriei forestiere din regiunea Nord — Marea Albă“. La 12 august 1921, Consiliul Muncii și Apărării a numit o comisie, compusă din V.A. Avanesov, P.A. Bogdanov și L.B. Krasin, care avea sarcina ca, împreună cu reprezentanții comisariatelor interesate, să elaboreze un proiect de hotărâre în acest sens. La 17 august 1921, Consiliul Muncii și Apărării a adoptat o hotărâre cu privire la organele de administrare a industriei forestiere din regiunea Nord — Marea Albă, potrivit căreia în sistemul Direcției generale a silviculturii era creat un organ special — „Severoles“. — 113.

- 116 Prezenta dispoziție a fost scrisă pe o scrisoare semnată de un grup de academicieni și de profesori de la instituțiile de învă-

țământ superior din Moscova și Petrograd (I.P. Pavlov, A.E. Fersman, I.M. Gubkin, P.P. Lazarev și alții). În această scrisoare era criticată activitatea secției de învățământ superior din Comisariatul poporului pentru învățământ și erau formulate o serie de probleme privind organizarea învățământului superior în Rusia Sovietică.

La 2 septembrie 1921, Micul C.C.P. a aprobat proiectul de hotărâre „Cu privire la instituțiile de învățământ superior din R.S.F.S.R. (Regulament)” (vezi „Colecția de dispoziții și hotărâri ale guvernului muncitoresc-țărănesc” nr. 65 din 9 noiembrie 1921, p. 486). — 116.

- 117 Această notă a fost scrisă de V.I. Lenin în legătură cu o scrisoare din 5 august 1921 a lui K.M. Șvedcikov, care-l ruga să-l primească pentru a discuta cu el despre îmbunătățirea activității Direcției generale a hirtiei, a serviciului poligrafic al Editurii de stat și a altor organizații legate de activitatea tipografică-editorială. — 117.
- 118 Această scrisoare și cea care urmează au fost scrise de Lenin în legătură cu scrisoarea ce-i fusese trimisă la 23 iulie 1921 de președintele Comisiei C.E.C. din Rusia și a C.C.P. al R.S.F.S.R. pentru treburile Turkestanului, M.P. Tomski, care expunea esența divergențelor dintre el și G.I. Safarov, membru al Biroului C.C. al P.C.(b) din Rusia pentru treburile Turkestanului, în ceea ce privește aplicarea noii politici economice în Turkestan. Tomski insistă asupra introducerii impozitului în natură în Turkestan și considera că în Turkestan noua politică economică nu poate fi îmbinată cu organizarea de comitete ale sărăcimii și împărțirea între țărani săraci a avutului, vitelor și inventarului confiscat de la chiaburi. Safarov însă susținea că impozitul în natură și libertatea schimbului nu sînt pe deplin aplicabile în condițiile din Turkestan și insistă asupra organizării uniunilor de țărani săraci și a diferențierii de clasă a populației locale.
- În legătură cu această problemă, vezi și documentele 175, 259 și 305 din volumul de față. — 119.
- 119 Este vorba de achiziționarea de berbeci de la crescătorii și negustorii de vite din Turkestan și din China, în vederea aprovizionării populației din Moscova cu carne. Dar, cum s-a dovedit ulterior, tranzacția era dezavantajoasă. Într-o telegramă din 19 septembrie 1921, semnată de V.I. Lenin și adresată lui M.P. Tomski, se recomandă să fie sistate operațiile privind achiziționarea de vite (vezi „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII, p. 186). — 119.
- 120 Este vorba de broșura lui G.I. Safarov „Problemele imediate ale politicii naționale”, apărută în 1921. — 120.
- 121 N.F. Preobrajenski, membru al Comisiei de control din Siberia și președinte al secției siberiene a GOELRO, într-o scrisoare

adresată lui V.I. Lenin, expunea deficiențele activității politice și economice în Siberia. Pe scrisoarea lui N.F. Preobrajenski, V.I. Lenin a făcut următoarea însemnare: „Pentru Molotov, spre luare de cunoștință. 7.VIII. Lenin“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 121.

- 122 Prezenta dispoziție a lui Lenin a fost scrisă pe un memoriu al lui M.V. Frunze și C.G. Racovski în legătură cu unele „Măsuri suplimentare pentru lupta împotriva secetei“. Autorii acestui memoriu arătau avantajele pe care le prezintă porumbul și fasolea în comparație cu alte culturi agricole și propuneau Comisariatului poporului pentru agricultură „să-și fixeze drept sarcină practică extinderea culturii porumbului în toate guberniile din țară unde condițiile climatice permit“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

La 31 august 1921, Consiliul Muncii și Apărării a ascultat raportul Comisiei de stat a planificării în legătură cu această problemă și a însărcinat Comisariatul poporului pentru agricultură să organizeze de urgență experiențe practice în domeniul cultivării porumbului. — 121.

- 123 Aceste note au fost scrise de V.I. Lenin în legătură cu regulamentul „Cu privire la administrarea locuințelor“, care a fost adoptat la 8 august 1921 de către Micul C.C.P. În acest regulament se prevedea că răspunderea pentru păstrarea fondului de locuințe cade în primul rînd asupra responsabilului de imobil. Problema elaborării măsurilor suplimentare propuse de V.I. Lenin în vederea sporirii răspunderii pentru păstrarea în bune condiții a fondului de locuințe a fost examinată în ședințele din 12 și 22 august 1921 ale Micului C.C.P. — 121.

- 124 Este vorba de o scrisoare a lui G.M. Krjijanovski, președintele Comisiei de stat a planificării, și de un referat din partea lui M.A. Șatelen, membru al acestei comisii, în care era negativ apreciată invenția inginerului I.I. Mahcnin (un tren electric cu baterii de acumulatori). În referatul lui Șatelen se spunea că o asemenea invenție „nu poate să prezinte o importanță cît de cît serioasă în acțiunea de perfecționare a transportului feroviar în Rusia“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 123.

- 125 Afacerea Depozitului de obiecte de valoare al statului, de care e vorba în text, a izbucnit în urma dispariției unei mari cantități de briliante. I.S. Șelehes, prețuitor al depozitului, a fost învinuit de furt de valori și a fost arestat de Ceka. La 8 august 1921, Lenin a trimis o scrisoare lui I.S. Unșliht, vicepreședinte al Cekăi, căruia i-a cerut explicații în legătură cu arestarea lui Șelehes. La 9 august a primit răspuns din partea lui G.I. Bokii, membru al colegiului Cekăi. Prezenta scrisoare

i-a fost prilejuită lui V.I. Lenin de răspunsul nesatisfăcător al lui Bokii.

În legătură cu această chestiune, vezi și documentul 215 din volumul de față. — 124.

- 126 Pe cât se pare, este vorba de o scrisoare a lui A.M. Gorki în legătură cu propunerea făcută de Administrația ajutorului american (A.R.A.) de a încheia o convenție cu Rusia Sovietică. Scrisoarea lui Gorki a fost transmisă de V.I. Lenin, la 31 iulie 1921, lui L.B. Kamenev. — 124.

- 127 O comisie specială pentru soluționarea problemelor legate de ajutorarea populației înfometate a fost instituită de Biroul Politic al Comitetului Central la 12 august 1921.

În august 1921 au avut loc, la Riga, tratative între reprezentantul guvernului sovietic, M.M. Litvinov, și reprezentantul Administrației ajutorului american (A.R.A.), W. Brown (președinte al A.R.A. era H. Hoover, ministrul de comerț al S.U.A.). W. Brown a prezentat proiectul american de convenție, care conținea o serie de clauze politice prin care se urmărea amestecul în treburile interne ale Republicii sovietice. Într-o scrisoare adresată la 13 august 1921 lui G.V. Cicerin și L.B. Kamenev (vezi documentul 193 din volumul de față), V.I. Lenin a expus contrapropunerile sovietice, care au și fost transmise lui Brown. Poziția hotărâtă adoptată de guvernul sovietic în timpul tratativilor i-a determinat pe împuțerniciții A.R.A. să renunțe la cererile lor ultimative. Convenția între guvernul R.S.F.S.R. și Administrația ajutorului american a fost semnată la 20 august 1921. În iunie 1923 activitatea A.R.A. în U.R.S.S. a fost sistată.

În legătură cu această chestiune, vezi și documentul 184 din volumul de față.

Fridtjof Nansen, principalul împuțernicit al Conferinței de la Geneva a reprezentanților organizațiilor naționale și internaționale de Cruce Roșie, a încercat să obțină fonduri din partea Ligii Națiunilor pentru ajutorarea populației înfometate din Rusia. În septembrie 1921, la Adunarea Generală a Ligii Națiunilor, el a prezentat propunerea de a se acorda credite bănești guvernului sovietic pentru lupta împotriva foametei. Dar Liga Națiunilor, care în vorbe își exprima simpatia față de poporul Rusiei, în realitate n-a acordat nici un ajutor practic populației înfometate din regiunile Rusiei care a avut de suferit de pe urma secetei. — 126.

- 128 Azarh, un comerciant din Petrograd, a cerut să i se acorde în concesiune niște mari parchete de pădure din nordul Rusiei. Chestiunea aceasta a fost discutată în cadrul Micului C.C.P. și C.M.A. Contractul n-a fost încheiat din cauză că solicitantul nu dispunea de fondurile necesare. — 130.

- 129 Această notă a fost scrisă pe un memoriu al Comisariatului poporului pentru Inspectia muncitorească-țărănească prin

care se cerea să se aprobe trimiterea unor grupuri de revizori în străinătate cu misiunea de a efectua un control la reprezentanțele comerciale ale R.S.F.S.R. — 130.

130 Este vorba de memoriul prezentat de G.I. Measnikov Comitetului Central al C.C. al P.C.(b) din Rusia și de articolul său „Probleme litigioase”. Vezi scrisoarea de răspuns a lui Lenin, în Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 76—81. — 131.

131 Telegrama propusă de V.I. Lenin, cu unele modificări de redactare, a fost trimisă în aceeași zi, adică la 13 august, la Riga, lui M.M. Litvinov, care participa la tratativele cu Administrația ajutorului american ca reprezentant al guvernului sovietic.

În legătură cu această chestiune, vezi și documentul 183 din volumul de față. — 132.

132 Chestiunea înființării în străinătate a unui birou de informații pentru strângerea de date în legătură cu mișcarea muncitorească internațională a fost discutată la 17 august 1921 într-o ședință a prezidiului Internaționalei Comuniste. Propunerea lui Lenin a fost adoptată.

În legătură cu această chestiune vezi și „Scrisoarea către E.S. Varga și tezele cu privire la organizarea unui institut de informare în problemele mișcării muncitorești internaționale”, din 31 august, și scrisoarea către E.S. Varga din 1 septembrie 1921, care se publică în vol. 54, în secțiunea „Scrieri incluse suplimentar în ediția de față a Operelor complete ale lui V.I. Lenin”.

Planul înființării unui asemenea birou n-a fost înfăptuit. — 136.

133 Este vorba de divergențele ivite între F.A. Rotștein, reprezentantul plenipotențiar al R.S.F.S.R. în Persia (Iran), și lucrătorii cu funcții de conducere din Azerbaidjan în legătură cu aplicarea politicii sovietice față de Persia, în special în ceea ce privește curentele politice din această țară.

La 3 octombrie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat o hotărîre prin care se sublinia din nou inadmisibilitatea oricărui amestec în treburile interne ale Persiei (Iranului). — 137.

134 Această notă a fost scrisă în legătură cu examinarea de către Micul C.C.P. la 12 august 1921 a proiectului de decret cu privire la măsurile de combatere a luării de mită. La 16 august decretul a fost aprobat de Consiliul Comisarilor Poporului, iar la 21 august 1921 a apărut în „Izvestiia C.E.C. din Rusia”. — 137.

135 Această notă a fost scrisă în legătură cu examinarea, în ședința din 11 august 1921 a Micului C.C.P., a planului de evacuare

din Crimeea a bunurilor militare și a celor de altă natură.
— 138.

136 Este vorba de tezele unui lucrător al Comisariatului poporului pentru finanțe cu privire la politica decontărilor fără numerar. Tezele n-au fost publicate în „Pravda”. — 138.

137 Ulterior, V.I. Lenin i-a cerut în repetate rânduri lui V.A. Smolianinov, locțiitor al directorului treburilor C.M.A., să se intereseze la Comisariatul poporului pentru comerțul exterior despre felul cum merg treburile cu cumpărarea peștelui din Norvegia. Operațiunile de import au fost începute în decembrie 1921. — 139.

138 Este vorba de N.A. Morozov, care într-o scrisoare îl ruga pe V.I. Lenin să-l primească în audiență și să-l ajute să-și publice cartea sa „Hristos”.

În legătură cu această chestiune, vezi și documentul 213 din volumul de față. — 139.

139 Este vorba de răspunsul lui N.N. Vașkov, șeful secției electrotehnice a Consiliului economic superior, la telefonograma lui V.I. Lenin din 1 august 1921. — 143.

140 Într-un articol al lui Goldebaev, „Bogățiile noastre” (apărut în „Pravda” din 13 august 1921), erau citate materiale dintr-o scrisoare a lui Elfimov, participant la o expediție specială în regiunea Kara-Bogaz-Gol. Răspunzându-i lui Lenin printr-o scrisoare la 20 august 1921, V.N. Ipatiev, șeful secției industriei chimice din Consiliul economic superior, arăta că în golful Kara-Bogaz există mari zăcăminte de materii prime, dar că în mod practic exploatarea lor este îngreuiată de lipsa de apă, de combustibil și de mijloace de transport în această regiune.

Extracția industrială a sulfatului de sodiu a fost începută în 1924. În prezent golful Kara-Bogaz a căpătat o mare importanță, ca una din principalele surse de materii prime minerale necesare pentru dezvoltarea industriei chimice și a altor ramuri ale economiei naționale.

În legătură cu această problemă, vezi și documentul 365 din volumul de față. — 143.

141 În completarea și modificarea decretului din 31 mai 1921 cu privire la monopolul statului asupra sării, Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat la 23 august 1921 o hotărâre în care erau trasate măsuri practice menite să asigure monopolul sării și repartizarea ei rațională în economia națională. Hotărârea a fost publicată la 2 septembrie 1921 în „Izvestiia C.E.C. din Rusia”.

Hotărârea C.E.C. din Rusia și a C.M.A. prin care se interzicea acordarea de premii în sare și se prevedeau sancțiuni pentru cazurile de nerespectare a monopolului sării a fost

- aprobată la 29 august 1921 și publicată la 2 septembrie 1921 în „Izvestiia C.E.C. din Rusia”. — 144.
- 142 Situația rezervelor de cereale pentru aprovizionarea colectivă și a repartizării lor a fost prezentată lui V.I. Lenin de I.S. Lobacev, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, la 18 august 1921. — 145.
- 143 Este vorba despre raportul prezentat de Bohumir Šmeral la Congresul de constituire a Partidului Comunist din Cehoslovacia, care a avut loc în zilele de 14—16 mai 1921.
Primind de la secretara sa, M.I. Gleasser, o scrisoare în care i se comunica că cuvântarea lui Bohumir Šmeral a fost găsită și dată la tradus, V.I. Lenin a făcut pe ea următoarea însemnare: „În biblioteca mea”. — 146.
- 144 Este vorba de inginerul de mine S.A. Podiakov, consultant al Comisiei de stat a planificării, autorul unui referat cu privire la măsurile necesare pentru dezvoltarea industriei aurifere. — 148.
- 145 Este vorba de referatul lui A.V. Lunacearski la manuscrisul unei scrieri a lui N.A. Morozov intitulată „Hristos”. În referatul său, Lunacearski nu se pronunța împotriva editării acestei cărți; ulterior însă a dat un aviz negativ, calificând-o drept neștiințifică. — 149.
- 146 Această scrisoare a lui V.I. Lenin a fost scrisă pe un memoriu din 17 august 1921 al lui I.S. Unșliht, vicepreședintele Cekăi, care comunica rezultatele anchetei întreprinse în cazul centralei de pe Svir, unde fuseseră arestați o serie de specialiști burghezi care erau învinuiți de abuzuri și sabotaj. Datele cerute de V.I. Lenin în această scrisoare au fost trimise de Ceka la 23 august 1921. — 149.
- 147 Răspunzând la această scrisoare, I.S. Unșliht, vicepreședinte al Cekăi, îi comunica lui Lenin la 20 august 1921 că informațiile în legătură cu I.S. Šelehes (acuzat de sustragere de valori) și M.K. Nazvanov (acuzat de participare la conplotul contrarevoluționar de la Petricgrad) i-au și fost trimise. „Noua dispoziție, de a prezenta dosarele interogatoriilor — scria Unșliht —, va fi executată la 22 august în cazul lui Šelehes și la 24 în cazul lui Nazvanov”. — 150.
- 148 Este vorba de scrisoarea din 19 august 1921 prin care P.I. Popov, șeful Direcției centrale de statistică, cerea să fie eliberat din această funcție. Scrisoarea de răspuns a lui Lenin este publicată în volumul de față (documentul 246). — 153.
- 149 Această dispoziție a fost dată lui V.A. Smolianinov în urma primirii unei telegrame de la G.L. Peatakov, președintele Direcției generale a industriei carbonifere din Donbass, în legătură cu activitatea desfășurată de comisia C.M.A. pentru refacerea industriei carbonifere din Donbass. Pe biletul lui

- V.I. Lenin găsim următoarea însemnare a lui Smolianinov în legătură cu propunerile comisiei: „Cererile lor se reduc, în fond, la reglementarea problemei tarifelor și aprovizionarea cu semne monetare. Prima problemă a fost rezolvată de C.C.S. din Rusia, iar a doua este pe cale de a fi rezolvată de către Micul C.C.P., în legătură cu aprovizionarea industriei combustibilului, în general, cu semne monetare“. — 157.
- 150 La 23 august 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat o hotărîre în care se prevedea că unii membri ai Consiliului militar-revoluționar al republicii urmează să se deplaseze la granița de vest pentru a lua cunoștință de modul cum se prezintă lucrurile cu paza și apărarea ei. — 158.
- 151 Această dispoziție a fost scrisă pe o scrisoare a lui G.V. Ţîperovici, reprezentantul Consiliului economic din Petrograd, care propunea ca în cadrul Consiliului Muncii și Apărării să se discute situația lucrărilor de la șantierele centralelor electrice de pe Volhov și de pe Svir. La 24 august 1921, Consiliul Muncii și Apărării, ascultînd raportul, cu această temă, prezentat de G.O. Graftio, inginerul-șef al șantierului hidrocentralei de pe Volhov, a obligat Consiliul economic superior ca în termen de trei zile să examineze posibilitatea de a asigura desfășurarea lucrărilor la șantierul de pe Svir paralel cu cele de pe Volhov și de la Utkina zavod. — 158.
- 152 Este vorba de articolul lui I.M. Steklov „Stîngism, dar mai cu măsură“, apărut la 18 august 1921 în „Izvestiia C.E.C. din Rusia“. Articolul lui A.A. Solț „O alarmă fără rost“ a fost publicat în „Pravda“ din 21 august 1921. — 159.
- 153 Acest document a fost scris de V.I. Lenin în urma primirii unei scrisori din partea lui N.N. Iakovlev, profesor la Institutul de geologie, cu privire la arestarea unor specialiști în geologie care făceau cercetări în domeniul extracției sapropelului. N.N. Iakovlev considera că ei au fost arestați fără motiv temeinic și cerea să fie eliberați cît mai curînd.
Răspunzînd printr-o scrisoare la 25 august 1921, I.S. Unșliht făcea cunoscut că unul dintre geologii arestați a fost eliberat, iar ceilalți nu pot fi eliberați întrucît s-a stabilit că erau în legătură cu o organizație contrarevoluționară din Petrograd. — 160.
- 154 Pe manuscrisul lui V.I. Lenin se află următoarea însemnare făcută de secretară: „Am vorbit cu tov. Rákosi: a promis că se va informa și va da răspuns scris“. I.S. Unșliht, vicepreședintele Cekăi, i-a comunicat lui V.I. Lenin la 9 septembrie 1921 că lui Adolf Karm, întrucît a fost eliberat, i s-a permis să plece din R.S.F.S.R., iar cazul lui a fost lichidat. — 160.
- 155 În legătură cu propunerea lui Fridtjof Nansen, vezi adnotările 22 și 25.

- „*Kukiși*“ — membrii Comitetului pentru ajutorarea populației înfometate din Rusia. Această denumire ironică provine din îmbinarea primelor silabe din numele unor membri ai comitetului — E.D. Kuskova și N.M. Kișkin. — 161.
- 156 Comunicatul guvernului cu privire la dizolvarea Comitetului pentru ajutorarea populației înfometate din Rusia a fost publicat în „*Pravda*“ din 30 august 1921. — 162.
- 157 La 27 august 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat hotărârea de a aresta pe membrii Comitetului pentru ajutorarea populației înfometate ca urmare a activității lor contrarevoluționare. — 162.
- 158 Telefonograma de față constituie un răspuns la scrisoarea din 25 august 1921 a lui A.V. Lunacearski, care-l ruga pe Lenin să-l primească în legătură cu reorganizarea Teatrului de artă din Moscova. În încheiere Lunacearski spunea că, dacă propunerile făcute de el nu vor putea fi acceptate, teatrul „va fi înmormintat“; această expresie a fost folosită de Lenin în prezenta telefonogramă. — 163.
- 159 Această scrisoare constituie răspunsul lui V.I. Lenin la tezele primite din partea lui Bhupendranath Datta, fruntaș politic progresist indian, care se referă la mișcarea de eliberare națională din India. Mai târziu Bhupendranath Datta spunea că scrisoarea lui Lenin „a fost o revelație pentru autor. Revoluționarului care lupta pentru libertate națională niciodată nu-i trecuse prin minte că «mișcarea țărănească» prezintă importanță pentru mișcarea de eliberare națională. La baza naționalismului stă sentimentalismul. Burghezia mijlocie se consideră reprezentanta națiunii, și din acest punct de vedere privește ea orice mișcare. De aceea indicația dată de Lenin să nu discute problema claselor sociale, ci să se preocupe de mișcarea țărănească l-a pus pe gânduri. Ea l-a făcut să-și revizuiască atitudinea, să-și schimbe concepția despre mijloacele și metodele de luptă pentru libertatea Indiei“ (Bhupendranath Datta. „*Dialectics of Land-economics of India*“, Calcutta, p. III).
- În scrisoarea sa către Bhupendranath Datta, V.I. Lenin amintește despre tezele sale cu privire la problema națională și problema colonială, pentru Congresul al II-lea al Internaționalei Comuniste (vezi Opere complete, vol. 41, București, Editura politică, 1966, p. 163—170). — 163.
- 160 La 30 august 1921, lui V.I. Lenin i s-a trimis un extras din procesul-verbal al ședinței din 29 august 1921 a Biroului Organizatoric al C.C. al P.C.(b) din Rusia, în care se arăta că s-a acordat un concediu lui G.M. Krjijanovski. — 164.
- 161 Acest document conține răspunsul lui V.I. Lenin la telegrama lui V.N. Kaiurov, care fusese numit președinte al comisiei de curățire a rîndurilor partidului în Siberia. La 30 august 1921 a avut loc un schimb de telegrame prin fir direct. În

- convorbirea pe care a avut-o cu V.I. Lenin, V.N. Kaiurov a exprimat unele îndoieli în legătură cu utilitatea curăţirii rindurilor partidului şi a propus să se urmărească mai îndeaproape cum îşi desfăşoară comuniştii activitatea lor practică. La cererea lui Lenin, comisia din Siberia şi-a prezentat consideraţiile ei în această privinţă Comisiei centrale pentru curăţirea rindurilor partidului. — 165.
- 162 La 2 septembrie 1921 Biroul Politic, examinând problema ridicării interdicţiei asupra vînzării obiectelor de valoare, a adoptat o hotărîre prin care atrăgea atenţia Comisariatului poporului pentru comerţul exterior că e necesar ca asemenea obiecte să fie vîndute în condiţii cît mai convenabile. — 166.
- 163 Această notă a fost scrisă de V.I. Lenin în legătură cu cererea, adresată guvernului sovietic de către Asociaţia duhoborilor (sectă religioasă care neagă ritualul ortodox. — *Nota trad.*) din Canada, de a se permite reprezentanţilor ei să vină în Rusia pentru a duce tratative în vederea întoarcerii în ţară. Membrii Biroului Politic şi ai Consiliului Comisarilor Poporului s-au pronunţat pentru propunerea lui V.I. Lenin. — 166.
- 164 Este vorba de o comisie, formată din reprezentanţi ai C.E.C. al R.S.F.S.R. şi ai C.E.C. al R.S.S.U., cu participarea unor reprezentanţi ai Comisariatului poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R. şi ai Comisariatului poporului pentru aprovizionare al R.S.S.U., care avea misiunea să cerceteze cum se desfăşoară munca de aprovizionare în Ucraina. Ridicînd obiecţii împotriva instituirii unei asemenea comisii, N.P. Briuhanov îi scria lui V.I. Lenin: „Mă îndoiesc că această comisie va propune măsuri noi. În schimb va abate cu siguranţă o parte din energia şi atenţia lucrătorilor din domeniul aprovizionării de la îndeplinirea unei sarcini urgente, care se impune cu toată seriozitatea“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 167.
- 165 La 7 septembrie 1921 a avut loc, sub preşedinţia lui L.B. Krasin, o consfătuire a comisiei formate din reprezentanţi ai Comisiei de stat a planificării, Direcţiei generale a exploatării turbei şi Direcţiei exploatării hidraulice a zăcămintelor de turbă, care a examinat comunicarea cu privire la noul procedeu de extracţie a turbei şi a luat o serie de măsuri pentru a asigura aplicarea lui. Luînd cunoştinţă la 11 septembrie 1921 de materialele comisiei, Lenin l-a însărcinat pe N.P. Gorbunov să instituie un control sistematic asupra aplicării hotărîrilor adoptate (vezi volumul de faţă, documentul 296). — 169.
- 166 Prezenta dispoziţie a fost scrisă de V.I. Lenin pe o telegramă a lui T.M. Ponomarenko, împuternicit al Consiliului Muncii şi Apărării, în legătură cu situaţia colectării şi transportului de cereale din gubernia Akmolinsk. În septembrie 1921 i s-au

- trimis lui V.I. Lenin informații cu privire la condițiile de colectare a cerealelor în această gubernie. — 170.
- 167 Potrivit celor comunicate de Comisariatul poporului pentru comerțul exterior, ajutorul acordat de medjilisul turc s-a redus la trimiterea a 150 de saci de porumb. — 170.
- 168 Este vorba de o cerere adresată lui V.I. Lenin, care era solicitat să acorde sprijinul său pentru restituirea unor lucruri confiscate. — 171.
- 169 Această notă a fost scrisă pe o adresă primită de V.I. Lenin de la Direcția treburilor C.C. al P.C.(b) din Rusia în care se punea la vot propunerea de a se acorda Cooperativei muncitorești din Moscova dreptul de a colecta cartofi direct de la producători.
- A.A. Kissin și N.P. Briuhanov au adoptat o atitudine negativă față de această propunere, dar au considerat totuși că s-ar putea acorda Cooperativei din Moscova dreptul de a-și avea împuterniciții ei și aparatul ei de recepționare pe lângă uniunile guberniale. Ei socoteau că achizițiile făcute în mod direct, fără a ține seama de uniunile guberniale, ar putea să favorizeze specula în schimbul de mărfuri. — 171.
- 170 Este vorba de hotărîrea „Cu privire la construcția sovietică“ adoptată de cel de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia (22—29 decembrie 1920). — 174.
- 171 Această notă a fost scrisă de V.I. Lenin pe o scrisoare a lui M.M. Litvinov, împuternicitul C.C.P. pentru operații valutare în Comisariatul poporului pentru comerțul exterior, care recomandă să se accepte oferta făcută de Administrația ajutorului american de a îndeplini oficiul de mijlocitor în achiziționarea de cereale în România, Bulgaria și Serbia pentru Rusia Sovietică. Pe scrisoare se află următoarea însemnare făcută de Lenin: „S-ar părea că Litvinov are dreptate. 1.IX. Lenin“. Această propunere a Administrației ajutorului american n-a mai fost examinată de Biroul Politic al Comitetului Central. Ce alte probleme considera Lenin că trebuie discutate în ședința Biroului Politic, nu s-a putut stabili. — 175.
- 172 Această dispoziție a fost prilejuită de o scrisoare a lui B.P. Pozern, președintele Direcției generale a întreprinderilor textile, în legătură cu organizarea muncii în fabricile de textile. În scrisoarea sa din 17 septembrie, în care răspundea Direcției treburilor C.C.P. și C.M.A., Pozern comunica că e prevăzută aprovizionarea numai pentru fabricile textile cele mai bine organizate. În septembrie 1921, prezidiul Consiliului economic superior a repartizat Direcției generale a întreprinderilor textile fonduri pentru achiziționarea de produse alimentare și combustibil, precum și pentru efectuarea de reparații capitale la întreprinderi. — 176.

- 173 Prezenta dispoziție a fost scrisă în urma primirii textului unui contract de concesiune încheiat de guvernul Gruziei pentru exploatarea pădurilor în două raioane ale republicii. La 30 septembrie, Consiliul Muncii și Apărării a hotărât să aprobe contractul. Comisariatul poporului pentru comerțul exterior a fost însărcinat să culegă date cu privire la solvabilitatea concesionarilor. — 176.
- 174 Această notă a fost scrisă la sfârșitul unei scrisori a lui I.P. Figatner, membru al Biroului din Caucaz al C.C. al P.C.(b) din Rusia, care făcea cunoscut că i s-a trimis în dar lui V.I. Lenin un portret brodat de un meșteșugar comunist persan și ruga să i se confirme în scris primirea portretului. — 177.
- 175 Această dispoziție a fost scrisă pe un memoriu al Administrației regionale a bazinului carbonifer din regiunea Moscovei, în care se cerea instituirea unei anchete în legătură cu incendiul de la centrala electrică din sectorul minelor de cărbuni de la Bobrikovo, aflată în construcție. La 23 decembrie 1921, Comisariatul poporului pentru justiție a comunicat Direcției treburilor Consiliului Comisarilor Poporului că, după cum a stabilit ancheta, focul a fost pus, dar făptașii n-au putut fi descoperiți. — 177.
- 176 Textul acestei note a fost scris de V.I. Lenin pe o telegramă a lui I.A. Berzin adresată lui G.V. Cicerin, în care se comunica că M.I. Skobelev, intrând în tratative cu guvernul francez în calitate de reprezentant al Comitetului pentru ajutorarea populației înfometate din Rusia, roagă să i se acorde împuterniciri și din partea guvernului sovietic.
- Mai departe este vorba de numirea lui J. Noulens, fostul ambasador al Franței în Rusia (1917—1918), unul dintre organizatorii comploturilor contrarevoluționare împotriva Puterii sovietice și inspirator al intervenției armate străine, ca președinte al Comisiei internaționale pentru ajutorarea Rusiei în lupta împotriva foametei. Această comisie a fost creată, potrivit unei hotărâri a Consiliului suprem al Antantei, din reprezentanți ai puterilor membre ale Antantei (Marea Britanie, Franța, Italia și Belgia) și era de fapt un paravan pentru înfăptuirea planurilor antisovietice. — 178.
- 177 Prezenta dispoziție a fost scrisă pe un memoriu al lui P.A. Bogdanov, președintele Consiliului economic superior, în legătură cu proiectata încheiere a unui contract de concesiune cu S.K.F. (Societatea pe acțiuni a fabricilor suedeze de rulmenți din Göteborg). Bogdanov considera că e necesară încheierea acestui contract, cu condiția ca pretenția, formulată de S.K.F., de a fi reintegrată în drepturile ei asupra depozitelor de rulmenți aflătoare în Rusia Sovietică să fie respinsă, și propunea ca problema acestor depozite să fie soluționată

prin rambursarea valorii lor de către guvernul sovietic. În legătură cu problema depozitelor a fost înființată o subcomisie specială a Comisariatului poporului pentru justiție, sub președinția lui D.I. Kurski, comisar al poporului. Kurski considera că, în această etapă a tratativelor, nu e posibilă încheierea contractului întrucât principala condiție pusă de S.K.F. — transmiterea depozitelor — nu poate fi îndeplinită.

În legătură cu încheierea contractului de concesiune cu S.K.F. vezi volumul de față, adnotarea 7. — 178.

- 178 Consiliul Muncii și Apărării, prin hotărârea sa din 16 septembrie 1921, a trecut șantierul de la Volhov în categoria obiectivelor „de primă importanță”. Toate departamentele au primit dispoziție să satisfacă cu prioritate cererile acestui șantier. Mersul lucrărilor de pe șantierul de la Volhov a format obiectul unor repetate analize în cadrul sesiunilor C.E.C. din Rusia.

În legătură cu această problemă vezi și documentele 262, 288, 289 și 293 din volumul de față. — 179.

- 179 Această scrisoare, adresată lui A.I. Dogadov, membru al prezidiului C.C.S. din Rusia, și lui V.V. Kuibișev, secretar al C.C. al P.C.(b) din Rusia, a fost scrisă de V.I. Lenin în legătură cu un memoriu înaintat de K. Șur, activist sindical, care înfățișa lipsurile existente în structura diferitelor organizații sindicale și în relațiile dintre ele. La pagina 4 a acestui memoriu se spune că pentru a ieși din situația creată este nevoie de crearea unor uniuni sindicale guberniale și de întărirea lor. La acest pasaj, Lenin a făcut următoarea observație: „Așa stau într-adevăr lucrurile?” („Culegeri din Lenin”, vol. XXIII, p. 256).

În scrisorile lor de răspuns, A.I. Dogadov și V.V. Kuibișev n-au sprijinit propunerile lui K. Șur. — 182.

- 180 Răspunzînd printr-o scrisoare, la 16 septembrie 1921, V.S. Dovgalevski, comisar al poporului pentru poștă și telegraf, făcea cunoscut că la Moscova deocamdată au fost instalate aparate radiotelefonice doar la postul de la Hodinka, care nu este pus în funcțiune din cauza slabei utilități tehnice. Comisariatul poporului își propunea ca pînă la 1 aprilie 1922 să amenajeze patru posturi de recepție și emisiune (Moscova—Harkov—Novonikolaevsk și Tașkent) și 200 de posturi recepție locale. Totodată, comunica că la laboratorul de radio de la Nijni Novgorod s-au făcut încercări reușite de fabricare a difuzoarelor, care urmează să fie date în exploatare. — 183.

- 181 În scrisoarea sa din 21 august 1921, G.I. Safarov, membru al Biroului din Turkestan al C.C. al P.C.(b) din Rusia, vorbea despre lucrările Congresului al VI-lea al Partidului Comunist din Turkestan, despre divergențele dintre el și M.P. Tomski, președintele comisiei C.E.C. din Rusia și a C.C.P. pentru treburile Turkestanului, în ce privește politica economică

- în Turkestan. În legătură cu această problemă, vezi și documentele 174, 175 și 305 din volumul de față. — 185.
- 182 Această adresă a fost scrisă în urma primirii unei scrisori de la M.F. Kuznețov, împuternicit al Comisariatului poporului pentru comerțul exterior, care făcea cunoscut că la Constantinopol agenții englezi au arestat doi funcționari ai Comisariatului poporului pentru comerțul exterior. — 185.
- 183 Este vorba de scrisoarea adresată de R.E. Klasson lui V.I. Lenin la 31 august 1921 (vezi documentul 238 din volumul de față). — 187.
- 184 Consiliul Muncii și Apărării a însărcinat, la 4 noiembrie 1921, pe V.A. Avanesov și D.I. Kurski să ancheteze cauzele încetării lucrului la uzina suedeză „Nitves și Holm“. La 8 februarie 1922, Comisariatul poporului pentru justiție a prezentat Consiliului Muncii și Apărării concluziile sale, în care erau expuse măsurile pentru tragerea la răspundere a persoanelor vinovate de încetarea lucrului la secția turbine a acestei uzine. — 187.
- 185 În avizul său trimis la 18 octombrie 1921 Consiliului Comisarilor Poporului, Comisariatul poporului pentru justiție a confirmat că o serie de lucrători ai Comitetului principal pentru construcții de stat și ai trustului „Elektrostroi“ sînt vinovați de întârzierile cu care erau satisfăcute nevoile șantierului Centralei electrice de pe Volhov. În octombrie 1921, cea de-a IV-a sesiune a C.E.C. din Rusia a deferit acest caz Tribunalului suprem. — 189.
- 186 Această notă a fost scrisă de V.I. Lenin pe o telegramă prin care A.I. Sviderski, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare și împuternicit al C.E.C. din Rusia pentru gubernia Gomel, îi comunica lui N.P. Briuhanov, adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare, că H.G. Pestun, președintele Comitetului executiv gubernial Gomel, n-a executat dispozițiile date de Comisariatul poporului pentru aprovizionare. — 190.
- 187 Este vorba de o scrisoare adresată lui V.I. Lenin, la 6 august 1921, de N.M. Knipovici (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 164—167). — 191.
- 188 Lenin se referă la culegerea sistematică de decrete privind tarifele căilor ferate, pe care Micul C.C.P. intenționa să o scoată la 1 septembrie 1921. Examinînd, la 20 septembrie 1921, această problemă, C.C.P. n-a aprobat editarea culegerii. — 192.
- 189 Această notă a fost scrisă pe o scrisoare a lui L.B. Krasin în care erau expuse măsurile pe care Comisariatul poporului pentru comerțul exterior al Bielorusiei intenționa să le ia în vederea dezvoltării comerțului cu străinătatea. — 193.

- 190 Această dispoziție a fost scrisă de V.I. Lenin în urma demersului făcut de Asociația fizicienilor și chimiștilor din Rusia, care cerea punerea în libertate a lui M.M. Tihvinski, profesor de chimie, și a altor oameni de știință arestați în legătură cu procesul organizației contrarevoluționare din Petrograd. — 194.
- 191 Este vorba de procesul intentat de V.V. Maiakovski lui I.I. Skvortov-Stepanov, directorul Editurii de stat, pentru neachitarea unui onorar. La 25 august 1921, comisia de disciplină de pe lângă Consiliul sindical gubernial Moscova a adoptat o hotărâre prin care lui I.I. Skvortov-Stepanov i se ridică dreptul de membru de sindicat pe timp de șase luni. La 8 septembrie procesul a fost revizuit, și sentința a fost anulată.
- E.A. Litkens, adjunct al comisarului poporului pentru învățământ, și F.V. Lengnik, membru al colegiului Academiei pentru educație prin muncă, au fost acuzați de concedierea unui grup de muncitori și funcționari. Comisia de judecată tovrășească de pe lângă Consiliul sindical gubernial Moscova i-a sancționat cu admonestare și le-a ridicat dreptul, pe termen de șase luni, de a deține funcții electivă. O comisie a C.C. al P.C.(b) din Rusia, examinând la 26 septembrie această chestiune, a hotărât: „1) Se recomandă comisiei de disciplină de pe lângă Consiliul sindical gubernial Moscova să revizuiască procesul. 2) Ținând seama de fondul acuzației... să se limiteze la o admonestare pe linie sindicală și de partid“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).
- În legătură cu propunerea formulată de V.I. Lenin la punctul 2 al acestui document, la 6 septembrie 1921 Biroul Politic al Comitetului Central a atras atenția Prezidiului C.E.C. din Rusia că este necesar ca problema alocării unui miliard de ruble pentru nevoile teatrelor să fie înaintată spre examinare Consiliului Comisarilor Poporului. — 196.
- 192 Această notă a fost scrisă în urma primirii unui raport din partea lui L.M. Hinciuk, președintele Uniunii centrale a cooperativelor de consum, care informa că în guberniile Orel, Breansk și Gomei schimbul de mărfuri este pe cale de a intra pe făgașul normal.
- În „Prodovolstvennaia Gazeta“ nr. 97 din 17 iunie 1921 a apărut articolul „O experiență a schimbului de mărfuri organizat de stat“. — 196.
- 193 Prezenta însărcinare a fost dată în urma primirii unei scrisori și a unui memoriu din partea lui M.M. Suțkever, reprezentantul grupului de inițiativă pentru organizarea unor „asociații de producție“. Acest grup își propunea să atragă pe foștii specialiști industriași și comercianți la organizarea unei industrii mici și mijlocii „pe principiul asocierii producătorilor“.

Lenin a făcut însemnări pe memoriul lui Suțkever (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 57—58). Propunerile acestui grup nu prezentau importanță practică. — 197.

- 194 Aceste dispoziții date lui N.P. Gorbunov au fost scrise pe o scrisoare trimisă lui V.I. Lenin de G.M. Krjijanovski la 3 septembrie 1921. Dispozițiile de la paragrafele 1 și 2 se referă la cererea lui Krjijanovski ca, pe timpul cât el va fi în concediu, atribuțiile președintelui Comisiei de stat a planificării să fie îndeplinite de S.P. Sereda, care să aibă ca adjuncți pe S.G. Strumilin și A.A. Neopihanov. Printr-o hotărâre a Consiliului Muncii și Apărării din 7 septembrie 1921, cererea lui Krjijanovski a fost satisfăcută. La paragraful 3 se dă răspuns la propunerea lui Krjijanovski de a se institui o comisie pentru verificarea rezultatelor unei invenții. În indicația de „a întocmi textul răspunsului de acord cu Sereda“ (paragr. 4) Lenin se referea la răspunsul ce urma să fie dat la o telegramă a Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei în legătură cu măsurile de refacere a Donbassului, propuse de Comisia de stat a planificării (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 78). În telegrama din 7 septembrie 1921 către Consiliul Comisarilor Poporului al Ucrainei, semnată de V.I. Lenin și G.M. Krjijanovski, se comunica că Consiliul Comisarilor Poporului și Comisia de stat a planificării refuză să ia hotărâri în legătură cu Donbassul înainte de reîntoarcerea comisiei trimise acolo și de discutarea problemei cu organele locale (vezi Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 198.

- 195 Această dispoziție a fost scrisă pe o scrisoare a lui A.S. Kiselev în care se făcea cunoscut că i s-a trimis lui V.I. Lenin proiectul „Principiilor de bază în problema tarifelor“, întocmit de membrii Micului C.C.P. (A.S. Kiselev, A.A. Belov și I.I. Ghindin) și aprobat în cadrul unei consfătuiri a conducătorilor principalelor unități de producție, la care au participat vreo 30 de persoane. Acest proiect avea la bază directivele Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia. Luînd cunoștință de cuprinsul proiectului, Lenin a făcut unele îndreptări care subliniau legătura directă dintre retribuirea muncii și rezultatele obținute în producție (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 258—260). După ce au fost examinate sub toate aspectele în cadrul C.C. al P.C.(b) din Rusia și al C.M.A., în ședința comună a birourilor fracțiunii de partid a C.C.S. din Rusia și a Consiliului sindical gubernial Moscova și a fracțiunii de partid din prezidiul Consiliului economic superior, „Principiile de bază în problema tarifelor“ au fost aprobate de C.C.P. la 16 septembrie și publicate la 17 septembrie 1921 în „Izvestiia C.E.C. din Rusia“.

În legătură cu această problemă, vezi și documentele 277, 278 și 279 din volumul de față. — 198.

- 196 Avizul lui V.P. Oborin asupra proiectului de teze cu privire la politica tarifelor a fost trimis lui V.I. Lenin la 8 septembrie 1921. Acest proiect a fost sprijinit de plenara lărgită a Consiliului sindical gubernial Petrograd. — 199.
- 197 Această scrisoare a fost scrisă în legătură cu unele materiale statistice cu privire la membrii P.C.(b) din Rusia primite de la Secretariatul Comitetului Central. Răspunzînd lui Lenin printr-o scrisoare (la 8 septembrie 1921), N.I. Soloviev, șeful secției statistice, îi făcea cunoscut că materialele cu privire la repartizarea pe funcții în aparatul de stat a comuniștilor din Moscova și Petrograd vor fi trimise în scurt timp. — 201.
- 198 Informarea despre fondul de aur disponibil și despre cheltuirea lui a fost prezentată lui V.I. Lenin de către Comisariatul poporului pentru finanțe. La 14 septembrie 1921, Biroul Politic al Comitetului Central l-a însărcinat pe A.O. Alski să țină o evidență strictă a tuturor cheltuielilor lor din fondul de aur.
 În legătură cu această problemă vezi și volumul de față, documentul 284, precum și Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 118. — 202.
- 199 Pe scrisoarea lui I.I. Vișneak se află următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „Vișneak despre Lalaianț la 5.IX.1921, vezi verso“. Pe dosul paginii se află începutul acestui document și însemnarea „prin telefon“, scrise de mîna lui Lenin (vezi Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 203.
- 200 Această părere a fost exprimată de I.A. Berzin într-o scrisoare trimisă din Anglia, pe cît se pare, pe adresa lui G.V. Cicerin. — 204.
- 201 Este vorba de niște funcționari ai Administrației ajutorului american, de sub președinția lui H. Hoover. Propunerea lui V.I. Lenin de a se lua împotriva lor o serie de măsuri restrictive a fost dictată de faptul că aparatul acestei organizații, alcătuit în cea mai mare parte din ofițeri ai armatei americane, se îndeletnicea cu spionajul și sprijinea elementele contrarevoluționare din Rusia. — 204.
- 202 Activitatea depusă de Fridtjof Nansen pentru stringerea de donații din partea unor organizații obștești și a unor persoane particulare pentru ajutorarea populației înfometate din Rusia a provocat nemulțumirea cercurilor reacționare dintr-o serie de țări capitaliste. Poporul sovietic a apreciat cum se cuvine eforturile depuse de Nansen pentru ajutorarea populației înfometate din Rusia, iar cel de-al IX-lea Congres general al Sovietelor și-a exprimat la 25 decembrie 1921 profunda sa recunoștință pentru aceste eforturi.
 „The Daily Chronicle“ — ziar al burgheziei imperialiste engleze, a apărut la Londra din 1855 pînă în 1930. — 205.

- 203 Este vorba de experiențele tehnice-științifice în legătură cu provocarea de explozii la distanță, cu care se îndeletnicea S.I. Botin în anii 1920—1921. În octombrie 1921, o comisie de specialiști a dat un aviz negativ asupra rezultatelor experiențelor efectuate și a propus ca ele să nu mai fie continuate intrucit nu sînt puse la punct. În legătură cu această problemă, vezi și Opere complete, vol. 51, București, Editura politică, 1969, documentele 373, 400, 415, 477, 532, 545 și 578. — 206.
- 204 La început propunerea lui V.I. Lenin a fost adoptată prin consultare telefonică de toți membrii Biroului Politic, afară de I.V. Stalin, care s-a pronunțat împotriva. La 8 septembrie 1921, Biroul Politic a adoptat, în problema raporturilor dintre Lunacearski și Litkens, o hotărîre în sensul formulării date de Lenin. — 207.
- 205 Lenin se referă la niște proiecte elaborate de Comisariatul poporului pentru învățămînt pe baza cărora a fost întocmită hotărîrea „Cu privire la măsurile de îmbunătățire a aprovizionării școlilor și a altor instituții de învățămînt“. Această hotărîre, adoptată de C.C.P. la 15 septembrie, a fost publicată la 23 septembrie 1921 în „Izvestiia C.E.C. din Rusia“. În legătură cu această problemă, vezi volumul de față, documentul 304. — 207.
- 206 Această dispoziție a fost scrisă pe un memoriu înaintat la 2 septembrie 1921 de G.O. Graftio, care, printre măsurile necesare pentru asigurarea bunului mers al lucrărilor șantierului de pe Volhov, sublinia în mod deosebit necesitatea de a se repartiza de urgență produse alimentare și bani. — 208.
- 207 Prezenta dispoziție a fost scrisă în legătură cu cererea lui V.D. Kaisarov, președintele comisiei științifice speciale pentru întocmirea unui atlas școlar, de a se indica exact limitele teritoriale ale R.S.F.S.R., precum și relațiile dintre ea și republicile care s-au format pe teritoriul fostului imperiu rus. — 209.
- 208 Această indicație a fost prilejuită de o scrisoare a lui N.P. Gorbunov, care, comunicînd rezultatele anchetei cu privire la întîrzierea întocmirii formelor pentru plecarea lui M.P. Sajin în străinătate, scria că, „în ceea ce privește Comisariatul poporului pentru învățămînt, tîrîgăneala n-a fost intenționată“. Lenin a subliniat cuvîntul „intenționată“. — 210.
- 209 Prezenta dispoziție a fost scrisă de V.I. Lenin pe o scrisoare a lui G.D. Tiurupa, inginer-șef al șantierului Centralei electrice de la Kașira, care solicita sprijin pentru a obține de la secția electrotehnică a Consiliului economic superior toate materialele electrotehnice necesare pentru construcția centralei. La 12 septembrie 1921 Lenin a trimis o telegramă la

secția electrotehnică a Consiliului economic superior (vezi volumul de față, documentul 301). — 210.

- 210 Această dispoziție către secretară a fost scrisă de V.I. Lenin în legătură cu comunicarea primită din partea lui G.I. Lomov, președintele Biroului din Siberia al Consiliului economic superior, care îi făcea cunoscut că situația la minele Ridder s-a complicat în urma trecerii lor în subordinea Republicii Kirghize. Lomov îl ruga pe Lenin ca, în legătură cu această chestiune, să-l primească în audiență pe E.F. Domnenko, directorul minelor Ridder. În convorbirea pe care a avut-o, curînd după aceea, cu Domnenko, Lenin s-a interesat de problemele productivității muncii în mine, refacerii utilajului ș.a.m.d. (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 65). Într-o telegramă semnată de V.I. Lenin și P.A. Bogdanov, președintele Consiliului economic superior, și trimisă, la 10 septembrie 1921, Comitetului executiv central al Republicii Kirghize, se făcea recomandarea ca la minele Ridder „lucrările să nu fie întrerupte, iar conducerea numită de Biroul din Siberia al Consiliului economic superior să nu fie schimbată“ (op cit., p. 64).
Intrucît guvernul sovietic intenționa să concesioneze minele Ridder lui L. Urquhart, în noiembrie 1921 a plecat acolo o comisie specială cu misiunea de a cerceta în ce stare se află lucrările. În legătură cu această problemă, vezi și documentele 306, 385 și 438 din volumul de față. — 211.
- 211 Este vorba de o comisie, sub președinția lui A.S. Kiselev, care avea sarcina de a stabili fondul de vinuri în vederea schimbului pe cereale. — 211.
- 212 Această dispoziție a fost scrisă pe procesul-verbal al ședinței din 7 septembrie 1921 a comisiei pentru problemele exploataării hidraulice a zăcămintelor de turbă. Pe marginile procesului-verbal, și în textul lui, se află însemnări și sublinieri făcute de V.I. Lenin (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 90—91). — 212.
- 213 Este vorba de un memoriu trimis lui V.I. Lenin de către A.V. Prigarin, lucrător în Uniunea centrală a cooperativelor de consum din Siberia răsăriteană, în legătură cu procurarea de mașini agricole pentru Siberia și cu posibilitatea de a acoperi cheltuielile de cumpărare a mașinilor din străinătate cu materii prime provenite din Siberia. În avizul primit la 3 octombrie 1921 din partea Comisariatului poporului pentru comerțul exterior se sublinia că „problemele de acest fel trebuie rezolvate numai ținîndu-se seama de interesele întregii republici“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe linză C.C. al P.C.U.S.). — 212.
- 214 Această notă a fost scrisă de V.I. Lenin pe marginea primei pagini din manuscrisul articolului lui G.M. Krjijanovski,

- „Criticilor noștri“. Pe marginea textului, Lenin a făcut totodată o serie de propuneri de modificare. În acest articol autorul critica pe unii lucrători din aparatul de stat care nu credeau în posibilitatea realizării planului de electrificare a țării (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 10—11). Articolul n-a apărut. — 212.
- 215 Sovietul din Moscova i-a trimis lui Lenin răspuns la aceste întrebări la 10 octombrie 1921.
În legătură cu întreprinderile care urmau să rămână la sistemul de aprovizionare de către stat, vezi și documentele 300 și 328 din volumul de față. — 214.
- 216 În partea de sus a proiectului de telegramă, care a fost scris de Lenin, se află următoarea indicație, consemnată de Lidia Fotieva: „pentru Bogdanov, Briuhanov și Avanesov, spre a referi de urgență“. — 214.
- 217 Aceste rînduri au fost scrise ca răspuns la o scrisoare din 8 septembrie 1921 a lui S.S. Danilov, comisar militar, în care acesta vorbea de necesitatea de a cultiva simțul „dragostei, compasiunii, întrajutorării în rîndurile clasei, înăuntrul lagărului oamenilor muncii“. — 216.
- 218 În paragraful 6 al legii menționate se spunea că se acordă școlilor dreptul de a schimba obiecte de prisos, primite în cadrul aprovizionării de către stat, pe produse de care au nevoie. În paragraful 8 a fost inclus un punct în care se prevedea „autoimpunerea“ benevolă a celor ce frecventează bibliotecile și cluburile. — 216.
- 219 Este vorba de hotărîrea „Cu privire la întreținerea instituțiilor cultural-educative cu mijloace locale“, adoptată la 9 septembrie 1921 de Micul C.C.P. Această hotărîre a fost examinată pentru a doua oară în ședința din 15 septembrie a Micului C.C.P. și a fost adoptată sub următoarea denumire: „Cu privire la măsurile pentru îmbunătățirea aprovizionării școlilor și a altor instituții de cultură“. — 217.
- 220 Într-o telegramă cu data de 9 septembrie 1921, A.A. Ioffe făcea cunoscut că divergențele dintre M.P. Tomski, președintele Comisiei C.E.C. din Rusia pentru treburile Turkestanului, și G.I. Safarov, membru al Biroului din Turkestan al C.C. al P.C.(b) din Rusia, duc la o înțepire a zizaniei între populația rusă și cea locală, între diferitele naționalități. La 13 septembrie, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a luat hotărîrea de a examina problema politicii în Turkestan după ce va primi un raport scris din partea lui Ioffe și după ce membrii Biroului Politic vor lua cunoștință de toate materialele. La 14 octombrie 1921, Biroul Politic, după ce a examinat problema activității în Turkestan, a fixat o nouă componență a Biroului din Turkestan al C.C. al P.C.(b) din Rusia și a Comisiei C.E.C. din Rusia pentru treburile Tur-

- kestanului și a trasat principalele sarcini ale activității de partid și de stat în Turkestan. Biroul Politic a subliniat necesitatea de a aplica în mod precaut noua politică economică în Turkestan, pentru a asigura astfel îndeplinirea sarcinii de a atrage masele muncitoare în opera de construire a socialismului. — 217.
- 221 Acest document a fost scris de V.I. Lenin cu prilejul înscrierii pe ordinea de zi a ședinței C.C.P. din 13 septembrie 1921 a problemei acordării unei concesiuni lui Urquhart. Răspunsul Comitetului pentru concesiuni de pe lângă Consiliul economic superior la întrebările puse de V.I. Lenin a fost primit la 15 septembrie. — 219.
- 222 Într-o scrisoare cu data de 30 mai 1921, V.I. Lenin a cerut Consiliului militar-revoluționar să elaboreze un plan de folosire a armatei pe frontul economic și a indicat în mod concret în ce domenii ale economiei naționale se simte nevoie în primul rind de ajutorul ei (vezi Opere complete, vol. 52, București, Editura politică, 1969, documentul 380). — 221.
- 223 Această scrisoare, adresată lui N.A. Semaško, a fost scrisă de V.I. Lenin în legătură cu informațiile despre situația grea a stațiunilor balneare din Crimeea, permise de la M.V. Fofanova (care fusese trimisă în Crimeea, din partea Comisariatului poporului pentru agricultură, în cadrul unei comisii a C.E.C. din Rusia). Răspunzându-i lui Lenin printr-o scrisoare la 15 septembrie, N.A. Semaško arăta măsurile ce urmau să fie luate de Comisariatul poporului pentru ocrotirea sănătății în vederea îmbunătățirii situației la stațiunile balneare și climaterice din Crimeea și din Caucaz. — 222.
- 224 Primind această scrisoare a lui V.I. Lenin, N.P. Gorbunov' directorul treburilor C.C.P., a făcut la 13 septembrie 1921 următoarea însemnare în registrul de dispoziții: „Se vor întocmi instrucțiuni pentru Secretariatul Marelui C.C.P. cu privire la dispozițiile și corespondența lui Vladimir Ilici. Executat. Vezi ordinul din 20 septembrie“ („Istoriiceskii Arhiv“ nr. 5, 1961, p. 41). În legătură cu această problemă, vezi și documentul 312 din volumul de față. — 222.
- 225 Drept răspuns la întrebările puse de V.I. Lenin, Comisariatul poporului pentru comerțul exterior a trimis o informare în legătură cu stocurile de santonină și cu fabricarea acestui medicament. Pe acest document se află niște calcule făcute de V.I. Lenin în legătură cu rezervele de santonină și cu valoarea ei în ruble aur (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 181). — 225.
- 226 Această notă a fost scrisă în urma primirii unei scrisori din partea lui V.V. Vorovski, ambasador în Italia, care îl ruga pe Lenin să dea dispozițe să se acorde o bursă de studii lui M.A. Peșkov, care se afla pe atunci în Italia. Răspunzând

- printr-o scrisoare la 15 septembrie 1921, M.M. Litvinov propunea ca această bursă să fie acordată de Comisariatul poporului pentru învățămînt. În legătură cu această chestiune, vezi și documentul 319 din volumul de față, precum și „Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV, p. 409. — 226.
- 227 În legătură cu această chestiune, V.I. Lenin a primit un memoriu din partea lui I.K. Ejov, șeful Direcției centrale a depozitelor din sistemul Consiliului economic superior, care se plîngea de lipsa clădirilor pentru depozitare, de subordonarea lor multiplă, precum și de lupta pe care o duc între ele diferitele departamente pentru a-și asigura asemenea clădiri. Răspunsul lui V.I. Lenin la memoriul lui I.K. Ejov este publicat în volumul de față, documentul 352. — 226.
- 228 Această dispoziție dată lui N.P. Gorbunov a fost scrisă pe o scrisoare din 16 septembrie 1921 a lui V. S. Dvoglevski, comisar al poporului pentru poștă și telegraf, care expunea măsurile ce urmau să fie luate pentru crearea unor posturi de radio (vezi adnotarea 180). — 227.
- 229 Această indicație a fost scrisă pe o scrisoare a lui G.V. Cicerin în legătură cu nota din 7 septembrie 1921 a lui Curzon, ministrul de externe al Marii Britanii, care conținea născociri despre o pretinsă încălcare de către guvernul sovietic a acordului ruso-englez din 16 martie 1921. Nota nu avea nici titlu, nici adresă și nici semnătură. În nota sa de răspuns din 27 septembrie 1921, guvernul sovietic a respins această acuzație, ca fiind lipsită de temei. — 228.
- 230 Este vorba de un acord între Editura de stat și editura lui Z.I. Grjebin, în legătură cu publicarea unei ediții prescurtate a scrierilor clasice ale rușii în străinătate. Această acțiune a fost întreprinsă din inițiativa lui A.M. Gorki. — 228.
- 231 Informarea în legătură cu excavatoarele întocmită de B.G. Zaks, locțiitor al directorului treburilor C.M.A., a fost prezentată lui V.I. Lenin la 26 septembrie 1921. Pe acest document găsim următoarea însemnare făcută de Lenin „Tovarășului Smolianinov“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 230.
- 232 Este vorba despre un proiect de regulament cu privire la organizarea muncii în instituțiile publice întocmit de Comisariatul poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească, împreună cu o comisie de sub președinția lui M.V. Rikunov, funcționar al Comisariatului poporului pentru comerțul exterior. Acest proiect a fost examinat de Micul C.C.P. în ședința din 2 septembrie și de Consiliul Comisarilor Poporului în ședința din 20 septembrie 1921.

- Dispoziția menționată aici e legată de numirea lui Rikunov ca președinte al Comisiei extraordinare pentru export; ea a fost pusă în aplicare la 20 septembrie. — 230.
- 233 Acest adaos și cel care urmează au fost făcute de V.I. Lenin la sfârșitul unor scrisori adresate de N.P. Gorbunov, directorul treburilor C.C.P., comisiilor economice ale județelor Kirsanov și Krasnoiarsk, în care, din însărcinarea lui Lenin, se exprimau mulțumiri pentru prezentarea la timp a dărilor de seamă. — 231.
- 234 Răspunzînd la această scrisoare, M.I. Frumkin, adjunctul comisarului poporului pentru aprovizionare, a comunicat la 27 septembrie 1921 Direcției treburilor C.C.P. că „a luat cunoștință de scrisoarea lui Vladimir Ilici și se va conforma dispozițiilor primite“. În registrul de dispoziții, directorul treburilor C.C.P., N.P. Gorbunov, a făcut următoarea însemnare: „Dispoziția a fost executată la 14 decembrie. N.P. Briuhanov a comunicat că comitetele executive guberniale «se supun» dispozițiilor primite“ („Istoricul Arhiv“ nr. 5, 1961, p. 42). — 231.
- 235 Este vorba de o listă a întreprinderilor industriale mai mari și mai bine utilate din punct de vedere tehnic din orașul și gubernia Moscova, care trebuiau să rămînă în sistemul aprovizionării de către stat. Propunerea lui Lenin de a se reduce această listă a fost îndeplinită pînă la 30 septembrie 1921. — 232.
- 236 Această notă a fost scrisă de V.I. Lenin în urma primirii unei scrisori din partea lui V.I. Aleksandrov, inginer de mine, care făcea unele considerații cu privire la refacerea industriei și a transporturilor. Aleksandrov a prezentat totodată lui Lenin un memoriu cu propuneri practice, precum și trei cărți despre industria minieră. În referatele asupra acestui memoriu, care au fost înaintate la Direcția treburilor C.C.P. în lunile septembrie-octombrie 1921, propunerile de ordin tehnic ale lui Aleksandrov n-au fost sprijinite. — 233.
- 237 Într-o scrisoare adresată lui V.I. Lenin, E.Z. Volkov, șeful subsecției informații a Comisiei pentru ajutorarea populației înfometate de pe lângă C.E.C. din Rusia, își exprima încredința în legătură cu oportunitatea dizolvării Comitetului pentru ajutorarea populației înfometate din Rusia, socotind că dizolvarea comitetului și arestarea membrilor lui ar putea avea consecințe defavorabile asupra relațiilor cu Franța. — 233.
- 238 În 1921, diferite grupuri de muncitori americani, unite în jurul „Asociației pentru acordarea de ajutor tehnic Rusiei Sovietice“, și-au exprimat dorința de a veni în Rusia Sovietică și a participa la construcția economică.
- În două jumătate a anului 1921, un grup de muncitori americani, în frunte cu inginerul comunist olandez S. Rut-

gers, a dus tratative cu guvernul sovietic pentru luarea în exploatare a unei părți din bazinul carbonifer Kuznețk din Siberia și organizarea unei colonii industriale pe teritoriul lui. Propunerea lui S. Rutgers a fost examinată la ședința Consiliului Comisarilor Poporului din 13 septembrie 1921; s-a hotărât ca ea să fie transmisă Consiliului economic superior.

La 19 septembrie Lenin a primit pe reprezentanții coloniei muncitorești americane și a stat de vorbă cu ei. S-au păstrat însemnările făcute de Lenin în timpul acestei convorbiri (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 39).

La 23 septembrie 1921, Consiliul Muncii și Apărării a stabilit că încheierea unui contract cu grupul lui S. Rutgers este de dorit și a însărcinat o comisie specială să întocmească textul definitiv al acestui contract. Contractul a fost definitiv aprobat la 21 octombrie de Consiliul Muncii și Apărării, iar la 25 octombrie 1921 de Consiliul Comisarilor Poporului. Colonia muncitorească americană din bazinul carbonifer Kuznețk a ființat ca o întreprindere subordonată direct Consiliului Muncii și Apărării.

În legătură cu această problemă, vezi și volumul de față, documentele 353, 374, 375, 416 etc.; Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 126—127, 142—143, 144. — 234.

- 239 Materialele menționate de V.I. Lenin în acest document erau necesare lui I.I. Skvorțov-Stepanov, care lucra la cartea sa „Electricizarea R.S.F.S.R. în legătură cu faza de tranziție a economiei mondiale“ (Gosizdat, 1922).

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează două bilete scrise de N.P. Gorbunov la 7 octombrie 1921 în legătură cu această însărcinare dată de V.I. Lenin. Într-unul din ele, adresat lui G.M. Krjijanovski, se spune: „Potrivit celor vorbite de noi la telefon, vă trimit o copie după o scrisoare a lui Vladimir Ilici, care mi-a cerut să procur material documentar în domeniul electricității — în limbile rusă și germană — pentru I.I. Skvorțov“. În biletul adresat lui V.I. Lenin, Gorbunov scria: „Vladimir Ilici! Gleb Maksimilianovici s-a angajat să procure materialul necesar și să vi-l trimită. Eu am să urmăresc acest lucru“.

În registrul de dispoziții date de V.I. Lenin la C.C.P. și C.M.A., la 20 septembrie 1921 se află următoarea însemnare: „De procurat pentru I.I. Skvorțov-Stepanov material documentar în legătură cu electricizarea. Dispoziția a fost executată la 21 octombrie“ („Istoriceskii Arhiv“ nr. 5, 1961, p. 42). — 237.

- 240 V.I. Lenin se referă la următorul pasaj din articolul lui F. Engels „Despre materialismul istoric“ (introducere la ediția engleză a lucrării „Dezvoltarea socialismului de la utopie la știință“): „Pentru ca burghezia să poată culege fie și numai

roadele deja coapte ale victoriei, revoluția a trebuit să fie împinsă cu mult dincolo de țel, întocmai ca în Franța în 1793 și în Germania în 1848. Aceasta pare a fi, într-adevăr, una din legile de dezvoltare ale societății burgheze“. Acest pasaj este citat de V.I. Lenin în articolul său „Cu privire la aprecierea revoluției ruse“, apărut în „Proletarii“ din 10 (23) mai 1908 (vezi Opere complete, vol. 17, București, Editura politică, 1963, p. 46).

Scrisoarea lui F. Engels către Weydemeyer — vezi K. Marx și F. Engels, Opere, vol. 28, București, Editura politică, 1967, p. 516—524. — 237.

- 241 Această propunere a lui V.I. Lenin a fost adoptată în aceeași zi (20 septembrie 1921) de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. În ședința din 21 septembrie a Biroului Politic a fost instituită o comisie compusă din V.I. Lenin, I.V. Stalin și V.M. Molotov, care a fost însărcinată să examineze cauzele conflictului din organizația de partid din Petrograd. Biroul Politic a confirmat hotărîrea sa din 20 septembrie prin care G.E. Zinoviev și N.A. Uglanov erau chemați la Moscova (vezi și documentele 361 și 362 din volumul de față).

Conflictul din organizația de partid din Petrograd a fost provocat de nemulțumirea manifestată de majoritatea activiștilor de partid și de stat față de metodele birocratice de conducere folosite de G.E. Zinoviev. — 238.

- 242 La 21 septembrie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a adoptat următoarea hotărîre: „Tovarășul Lenin este însărcinat cu convocarea unei consfătuiri a reprezentanților Comisariatului poporului pentru căile de comunicație și ai Comisariatului poporului pentru aprovizionare, la care să participe și tovarășul Feliks Kon și la care să se discute problema sporirii numărului de vagoane pentru Ucraina și a posibilității de lărgire a spațiilor de depozitare a cerealelor“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

Consfătuirea reprezentanților Comisariatului poporului pentru căile de comunicație și ai Comisariatului poporului pentru aprovizionare, care a avut loc la 22 septembrie sub președinția lui V.V. Fomin, adjunctul comisarului poporului pentru căile de comunicație, a hotărît ca la căile ferate din Regiunea de sud să se asigure încărcarea zilnică a 1 000 de vagoane (din care 400 pentru transportul combustibilului, 150 pentru transporturile interne și 450 pentru transportul produselor alimentare). În ce privește transportul de cereale din Ucraina (pînă la 40 000 000 de puduri) și asigurarea spațiilor de depozitare a acestor cereale, consfătuirea a propus Comisariatului poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R. ca, împreună cu Comisariatul poporului pentru aprovizionare al Ucrainei, să elaboreze în termen de două săptămîni și să prezinte spre aprobare Consiliului Muncii și Apărării

un plan de transport al cerealelor și de măsuri menite să asigure păstrarea lor. La 28 septembrie această chestiune a fost examinată în ședința Consiliului Muncii și Apărării, care a hotărât să sporească pînă la 57 000 000 de puduri cantitatea de cereale care urma să fie adusă din Ucraina potrivit angajamentului luat de guvernul Ucrainei (vezi și documentul 395 din volumul de față). — 238.

243 Ultimul alineat din textul acestei telegrame a fost scris de V.I. Lenin. — 240.

244 La 26 octombrie 1921, Consiliul Muncii și Apărării a examinat problema aprovizionării cu produse alimentare a șantierului centralei electrice de la Kașira și a aprobat proiectul de hotărîre prezentat de V.A. Avanesov. — 242.

245 Această dispoziție a fost scrisă în legătură cu cererea lui I.M. Gubkin, președintele Direcției generale a exploatării șisturilor, ca inginerul S.A. Predtecenski, specialist de seamă în extracția șisturilor, membru al colegiului Direcției generale a exploatării șisturilor și șeful exploatărilor din regiunea șistoasă a Volgăi de mijloc, să nu fie transferat la Baku. În legătură cu această chestiune, V.I. Lenin i-a cerut lui I.T. Šmilga, într-o scrisoare, să-și spună părerea (vezi „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII, p. 106). I.T. Šmilga s-a pronunțat pentru transferarea lui S.A. Predtecenski în regiunea petrolieră Baku (vezi și documentul 388 din volumul de față). — 242.

246 Este vorba de proiectul unui cod de legi cu privire la obligațiile ce decurg din contractele încheiate între statul sovietic și diverse persoane particulare.

Această problemă a fost discutată de cîteva ori în ședințele Micului C.C.P. și ale Marelui C.C.P. A fost instituită o comisie specială, care a prezentat un nou proiect de regulament cu privire la obligațiile ce decurg din contracte. Proiectul a fost aprobat, cu unele completări și amendamente, de către Consiliul Comisarilor Poporului la 21 februarie 1922. — 242.

247 Această dispoziție a fost scrisă pe o telegramă trimisă de L.B. Krasin, comisar al poporului pentru comerțul exterior, lui A.P. Serebrovski, președintele Comitetului pentru problemele petrolului din Azerbaidjan, prin care se interzicea acestui comitet să facă comerț direct cu străinătatea. (O copie a acestei telegrame a fost trimisă lui Lenin.) „Practica din trecut a acestui comitet — se spunea în telegramă — se reducea la încheierea unor tranzacții cu niște speculanți greci extrem de dubioși, cărora aproape că li se acordau drepturi de monopol în comerțul cu petrolul din Caucaz” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). Această problemă a fost examinată la 19 octom-

- brie 1921 de Consiliul Muncii și Apărării, care a hotărît să alocе Comitetului pentru problemele petrolului din Azerbaidjan suma de 500 000 de ruble aur în vederea unor achiziții din străinătate. — 243.
- 248 V.V. Adoratski, care din însărcinarea lui V.I. Lenin lucra la o culegere de scrisori alese ale lui K. Marx și F. Engels, îl ruga pe D.B. Reazanov, care se afla pe atunci în Germania, să strângă toate scrisorile lui K. Marx și F. Engels apărute acolo și să le trimită în Rusia. Culegerea a apărut în 1922 sub titlul „Scrisori. Teorie și politică în corespondența lui Marx și Engels. Traducere, studiu introductiv și adnotări de V.V. Adoratski“. — 243.
- 249 Această dispoziție a fost scrisă de V.I. Lenin la sfîrșitul „Instrucțiunilor date Comisiei provizorii de la Berlin, însărcinată cu efectuarea de comenzi în străinătate pentru Direcția exploatării hidraulice a zăcămintelor de turbă“, în al cărui text el a făcut o serie de însemnări (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 92).
- După cum se vede din raportul lui R.E. Klasson din 11 februarie 1922 adresat lui V.I. Lenin, comenzile făcute în străinătate de sus-numita direcție au fost executate în termenul stabilit: „Prin prezenta — scria el — am onoare să raportez Comisariatului poporului pentru comerțul exterior că m-am întors din misiunea pe care am avut-o în străinătate și că comenzile făcute de Direcția exploatării hidraulice a zăcămintelor de turbă au fost executate în termenele stabilite. A mai rămas să fie comandat — de către V.V. Starkov — doar un mic număr de piese de mașini, pentru care s-a și încheiat un acord înainte de plecarea mea în țară“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 244.
- 250 Stringerea de fonduri în rîndurile muncitorilor din străinătate pentru ajutorarea populației infometate din Rusia a căpătat amploare în urma „Apelului către proletariatul internațional“, scris de V.I. Lenin la 2 august 1921 (vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 73—74). Răspunzînd la această scrisoare, M. Rákosi, secretar al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste, îi comunica la 27 septembrie 1921 lui V.I. Lenin că „s-a luat act de propunerea lui și că ea va fi tradusă în viață“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 244.
- 251 Ultima frază din această telegramă a fost scrisă de mîna lui V.I. Lenin. — 246.
- 252 După ce a ascultat la 30 septembrie 1921 raportul comisiei împuternicite să adopte măsuri pentru refacerea și dezvoltarea industriei cărbunelui din bazinul Donețului, a industriei

petrolului din regiunile Baku și Groznii, Consiliul Muncii și Apărării a hotărât să alocе Direcției generale a combustibilului 4 000 000 de ruble aur în vederea achiziționării de utilaj tehnic în străinătate; totodată a stabilit să se repartizeze acestei direcții 22 de autoturisme și 140 de camioane. — 246.

- 253 *Dirrecția generală a gospodăriilor agricole* de pe lângă întreprinderile industriale ale republicii a fost înființată în primăvara anului 1919; avea în subordine gospodăriile agricole de stat (sovhozurile) atribuite întreprinderilor industriale, pe care le aproviziona cu semințe, unelte de muncă și fonduri bănești. Ei îi revenea și sarcina de a extinde culturile tehnice (sfecla de zahăr, tutunul etc.). La 1 iulie 1921 în subordinea ei se aflau 1 060 de gospodării agricole de stat, dintre care 810 (care dețineau în total 639 000 de deseatine de pământ) erau repartizate unor întreprinderi și instituții, iar 250 erau gospodării cu caracter industrial, care se îndeletniceau cu producția de materii prime agricole.

Expoziția Direcției generale a gospodăriilor agricole de pe lângă întreprinderile industriale, la care au participat 73 de gospodării agricole de stat din guberniile Moscova, Reazan, Tula, Smolensk și Kaluga, situate în apropiere de Moscova, s-a deschis la 18 septembrie. Ea s-a bucurat de mare succes: în decurs de o săptămână a fost vizitată de peste 100 000 de persoane. — 248.

- 254 Este vorba, pe cit se pare, de scoaterea depozitului nr. 11 din Simonovo (care aparținuse fostei Societăți orientale) din subordinea Comisariatului poporului pentru căile de comunicație și trecerea lui în subordinea Consiliului economic superior. O hotărîre în acest sens a fost adoptată de Micul C.C.P. la 23 septembrie și aprobată de C.C.P. la 4 octombrie 1921.

Răspunzîndu-i lui Lenin printr-o scrisoare la 11 octombrie, I.K. Ejev îi dădea o serie de informații concise despre administrarea depozitelor aparținînd Direcției centrale a aprovizionării din Consiliul economic superior și despre planul lor de activitate pe viitor. La aceste depozite lucrau 2 000 de oameni, dintre care 5 erau comuniști. — 250.

- 255 În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează textul convorbirii telefonice de la 28 septembrie 1921 dintre L.K. Martens și A.P. Kizas, secretară la C.C.P.; pe marginea acestui text se află următoarea rezoluție a lui V.I. Lenin: „După ce va fi citită de către toți membrii Biroului Politic, va fi înalțată secretarei de la C.C.P.”. — 252.

- 256 Proiectul de telegramă conține însemnate modificări făcute de V.I. Lenin.

La această telegramă a fost anexată o filă cu numele celor consultați telefonic de secretară în ziua de 27 septembrie 1921. A fost consemnat numele lui I.T. Smilga, E.M. Sklean-ski, N.B. Eismont, M.I. Frumkin, A.A. Andreev, L.B. Kame-nev, A.M. Anikst, V.M. Molotov, I.V. Stalin, L.D. Troțki, A.S. Enukidze (în numele Prezidiului C.E.C. din Rusia) și V.A. Avanesov.

Telegrama a fost publicată la 1 octombrie 1921 în „Izvestiia C.E.C. din Rusia“. Vezi și „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 101. — 252.

257 Această dispoziție a fost scrisă pe o scrisoare lui L.M. Mihailov (al cărei text, împreună cu însemnările lui V.I. Lenin, a fost publicat în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 110—111). Dispoziția a fost transmisă de N.P. Gorbunov unuia dintre secretarii C.C.P., B.G. Zaks, care la 17 octombrie făcea cunoscut că articolul lui L.M. Mihailov a apărut în „Pravda“ din 11 octombrie sub semnătura: L. Glagolev; că răspunsul lui N. Ozinski va fi transmis lui Mihailov la Petrograd; că, după cum comunică B.E. Stiunkel, „în ce privește fabricarea de pluguri electrice, lucrurile se desfășoară normal. Până la 1 martie 1922 vor fi gata 20“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 254.

258 Este vorba de un decret cu privire la efectuarea schimbului de mărfuri, care a fost adoptat de C.C.P. în lipsa lui V.I. Lenin, la 6 septembrie 1921, pe baza unui raport prezentat de Uniunea centrală a cooperativelor de consum. Prin acest decret se modifica echivalentul la predarea impozitului în natură: țărani care predau cartofi în loc de secară urmau să dea 6 puduri de cartofi (în loc de 4) pentru un pud de secară. Vezi și documentele 379 și 380 din volumul de față. — 255.

259 S-ar putea să fie vorba de niște materiale privind acordarea de echipament militar Turciei. Această problemă a fost examinată în ședința din 29 septembrie 1921 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. Biroul Politic a hotărât: „Se respinge“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

În ce privește *scrisoarea în legătură cu Rabkrinul*, vezi articolul „Care sînt sarcinile Rabkrinului și cum trebuie ele să fie înțelese și îndeplinite“ (Opere complete, vol. 44, Bucu-rești, Editura politică, 1967, p. 127—133). — 255.

260 Această notă a fost scrisă în legătură cu o scrisoare adresată de M.M. Litvinov, adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe, lui P.A. Bogdanov, președintele Consiliului economic superior (cu o copie pentru V.I. Lenin), căruia îi făcea cunoscut că inginerul englez Marshall, care venise în

Rusia, s-a adresat Comisariatului poporului pentru afacerile externe, cerându-i sprijin pentru ducerea la bun sfârșit a tratativelor începute cu Comisariatul poporului pentru căile de comunicație și cu Consiliul economic superior, pentru reparațiile de locomotive.

La 28 septembrie 1921, I.T. Smilga a dat următorul răspuns: „Am dat directiva... să se ducă tratative cu Marshall în legătură cu concesionarea exploatărilor de petrol de la Groznii“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 256.

- 261 Acest document a fost scris pe blancheta unei telegrame trimise de G.E. Zinoviev la 29 septembrie 1921, din Petrograd, lui V.I. Lenin și I.V. Stalin, în calitate de membri ai comisiei, înstitute de Biroul Politic, pentru aplanarea conflictului din organizația de partid din Petrograd (vezi volumul de față, documentul 335). În această telegramă, Zinoviev cerea încă o dată să se trimită la Petrograd o comisie a Comitetului Central. Comisia instituită de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a propus o serie de măsuri pentru aplanarea conflictului. La 10 octombrie 1921, Biroul Politic a adoptat următoarea propunere făcută de V.I. Lenin: „Vor fi trimiși pentru 2—3 zile la Petrograd tovarășii Kamenev, Zaluțki și Ordjonikidze, ca să urmărească cum sînt executate hotărârile adoptate de comisia alcătuită din Molotov, Stalin și Lenin și aprobate de Biroul Politic și, totodată, să ajute la lichidarea oricăror urme de fracționism“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).
Vezi și documentul următor. — 257.

- 262 În registrul de dispoziții date de V.I. Lenin la C.C.P. și C.M.A. se află următoarea însemnare cu data de 29 septembrie 1921: „Se va prezenta de urgență Consiliului Muncii și Apărării un proiect de hotărîre cu privire la executarea unor lucrări de ameliorare la sovhozurile din gubernia Moscova (scrisoarea lui L.S. Sosnovski către Vladimir Ilici). Dispoziția a fost executată la 30 septembrie (vezi procesul-verbal nr. 254 al C.M.A., pct. 9)“ („Istoriiceskii Arhiv“ nr. 5, 1961, p. 43).

Consiliul Muncii și Apărării, examinînd raportul prezentat la 30 septembrie 1921 de T.A. Runov, șeful Direcției generale a gospodăriilor agricole de pe lângă întreprinderile industriale ale republicii, a hotărît să aloce mijloacele bănești și să repartizeze produsele alimentare necesare pentru efectuarea unor lucrări de ameliorare la sovhozurile din jurul Moscovei; totodată s-a dat dispoziție Comisariatului poporului pentru agricultură să repartizeze tractoare pentru aratul terenurilor defrișate. — 259.

- 263 Agronomul N.L. Kareev, fost membru al partidului eserilor, în anii 1920—1921 a lucrat la secția agricolă gubernială Tula. În iunie 1921 a fost arestat de Ceka gubernială din Tula sub

- acuzația că a dat dovadă de neglijență în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu. În septembrie a fost pus la dispoziția unuia din sovhozurile pendinte de șantierul centralei electrice de la Kașira. — 260.
- 264 Într-un articol al lui M.I. Lațis, președintele Direcției generale a exploatarii salinelor, apărut sub titlul „O bogăție inepuizabilă“, se vorbea de importanța zăcămintelor de la Kara-Bogaz. Acestea puteau să furnizeze sulfat de sodiu, care ar fi constituit unul din principalele articole de export. Pentru aceasta, după părerea lui, era nevoie de investirea unui capital de un miliard și jumătate de ruble, care ar fi putut fi recuperat în scurt timp. — 260.
- 265 Primind această dispoziție, N.P. Gorbunov s-a adresat printr-o scrisoare lui V.L. Levi, la secția electrotehnică a Consiliului economic superior, iar apoi i-a trimis o telefonogramă cu următorul cuprins: „Vă rog să-mi comunicați în ce stadiu se află stringerea datelor statistice de la delegații la Congresul general al electrotehnicienilor, care au fost cerute prin telegrama nr. 0 981 a președintelui Consiliului Comisarilor Poporului și prin scrisoarea nr. 1 011/1 din 1 octombrie a directorului treburilor C.C.P.“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 261.
- 266 În registrul de dispoziții date de Lenin la C.C.P. și C.M.A. găsim, în legătură cu acest document, următoarea însemnare datată 30 septembrie: „Cei 15 activiști cu funcții de răspundere, mobilizați (timp de trei săptămâni) pentru campania de stringere a combustibilului (a lemnelor de foc), trebuie să urmărească executarea următoarelor dispoziții ale lui Vladimir Ilici: a) să controleze modul cum este organizată evidența locală, b) să cerceteze care sînt metodele de sustragere. Dispoziția a fost executată la 29.XII.1921. La 8.X, de cules date în legătură cu vechimea lor în funcție. Dispoziția a fost executată la 11.X“ („Istoricul Arhiv“ nr. 5, 1961, p. 43).
- În rapoartele lor adresate lui V.I. Lenin, activiștii mobilizați de C.C. al P.C.(b) din Rusia comunicau rezultatele campaniei de stringere a combustibilului și totodată dădeau la iveală serioase lipsuri existente în activitatea organelor de exploatare forestieră, procedeele de sustragere a lemnelor și propuneau unele măsuri de combatere a acestor neajunsuri (vezi Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).
- Vezi și „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI, p. 327. — 263.
- 267 *Comitetul pentru literatură străină* — comisie interdepartamentală de pe lângă Comisariatul poporului pentru învățămînt, care avea în atribuția ei achiziționarea și repartizarea de literatură străină. Răspunzînd printr-o scrisoare la 10 octombrie 1921, O.I. Șmidt, președintele acestui comitet, arăta că repartizarea cărților noi, cumpărate în străinătate, se face

- în spiritul indicațiilor date de V.I. Lenin; au fost repartizate în total 3 749 de titluri, care însumează vreo 25 000 de volume; s-a dat de urma „celui vinovat de trimiterea de beletristică și de ediții de lux“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 264.
- 268 Ultima frază din textul dactilografiat al acestei telegrame a fost completată de mîna lui V.I. Lenin. — 265.
- 269 Acest post-scriptum, care completează textul dactilografiat al scrisorii lui V.I. Lenin, a fost scris de mină. — 266.
- 270 La 30 septembrie 1921, Consiliul Muncii și Apărării a confirmat că e în principiu de acord să se încheie un contract cu grupul S. Rutgers și a însărcinat pe N.A. Anikst și V.A. Avanesov să adreseze, în numele C.M.A., o scrisoare grupului Rutgers și Haywood. În această scrisoare se arată că întîrzierea aprobării definitive a contractului a fost dictată doar de unele considerații de ordin practic — și anume de necesitatea de a se pune de acord cu L.K. Martens, care a strîns, la fața locului, diferite date cu caracter tehnic și unele informații cu privire la atitudinea muncitorilor din Ural în această problemă.
- L.K. Martens s-a înapoiat la Moscova, venind din Ural, la 7 octombrie și a început imediat tratativele cu grupul Rutgers. În partea de sus a scrisorii se află o notă în care se spune că ea a fost citită de L.D. Troțki, I.V. Stalin (care s-a abținut de la vot), V.M. Molotov și L.B. Kamenev. — 267.
- 271 Pe acest document figurează data de 30 septembrie 1921, scrisă de V.I. Lenin. Ședința Consiliului Muncii și Apărării de care se vorbește ca de o ședință de ieri a avut loc tot la 30 septembrie. Pe cit se vede, documentul a fost scris de V.I. Lenin la 30 septembrie noaptea tîrziu, urmînd ca scrisoarea să-i fie trimisă lui V.V. Kuibîșev abia la 1 octombrie; în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează o copie dactilografiată a acestei scrisori și poartă data de 1 octombrie 1921. — 268.
- 272 Este vorba de echivalentul cerealelor în diverse alte produse la predarea impozitului în natură. Comisariatul poporului pentru aprovizionare a stabilit că țăraniii pot preda cartofi în loc de seară la echivalentul de șase puduri de cartofi pentru un pud de seară.
- La ordinea de zi a ședinței din 3 octombrie 1921 a Biroului Politic, V.I. Lenin a adăugat următorul punct: „8. Impozitul în cartofi“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). Vezi și volumul de față, adnotarea 275. — 270.
- 273 *Comisia de sub președinția lui Preobrajenski* — Comisia financiară a C.C. al P.C.(b) din Rusia și a Consiliului Comisarilor

- Poporului; a fost înființată, la propunerea lui V.I. Lenin, curînd după Congresul al X-lea al partidului, în vederea elaborării unor probleme ale politicii financiare legate de trecerea la noua politică economică. — 270.
- 274 Aceste date, pe cît se pare, i-au fost necesare lui V.I. Lenin cu prilejul abrogării, în ședința din 3 octombrie 1921 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, a decretului C.C.P. din 6 septembrie cu privire la majorarea impozitului pe carțofi (vezi documentul următor). — 271.
- 275 Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, discutînd la 3 octombrie această problemă, a adoptat următoarea hotărîre: „Tov. Frumkin este însărcinat cu întocmirea unui proiect de rezoluție al fracțiunii comuniste a sesiunii C.E.C. din Rusia... În această rezoluție să se arate că este necesar să se revină asupra hotărîrii prin care se pune a povară suplimentară țărănilor, dar care a fost impusă de necesitatea de a ajuta pe infomețați; totodată să se indice și măsurile ce trebuie luate pentru remedierea situației“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).
- Cea de-a IV-a sesiune a C.E.C. din Rusia, examinînd împrejurările care au determinat C.C.P. să majoreze echivalentul în carțofi al secarei, a ajuns la concluzia că o asemenea majorare putea fi admisă doar ca o măsură excepțională, explicabilă numai prin împrejurări speciale (foametea), și și-a exprimat convingerea că populația rurală va accepta noul echivalent ca un mijloc pentru a-și îndeplini datoria față de cei infomețați (vezi „Izvestiia C.E.C. din Rusia“ din 7 octombrie 1921). — 271.
- 276 Este vorba de traducerea în limba rusă a „Declarației“ lui Rutgers și Haywood din 29 septembrie 1921, în care ei spuneau că nu sînt de acord ca „colonia industrială autonomă“ să se afle în subordinea Consiliului economic superior. Ei nu acceptau altă imixtiune în treburile coloniei în afară de aceea a Consiliului Muncii și Apărării. — 272.
- 277 I.I. Radcenco îl ruga pe V.I. Lenin să semneze un proces-verbal al Consiliului Direcției exploatării hidraulice a zăcămintelor de turbă, care la 29 septembrie 1921 hotărîse să prelungească termenul de executare a macaralelor pe șenile pentru întreprinderile acestei instituții, de la 1 martie la 1 mai 1922.
- În registrul de dispoziții al C.C.P. și C.M.A. se află o însemnare, cu data de 3 octombrie, în care se spune: „De lămurit: 1) dacă Vladimir Ilici are dreptul, din punct de vedere juridic, să semneze de unul singur, fără contrasemnătură din partea C.C.P. sau C.M.A.; 2) dacă Vladimir Ilici trebuie să confirme procesul-verbal din 29 septembrie al Consiliului Direcției exploatării hidraulice a zăcămintelor de turbă, așa cum cere I.I. Radcenco. Aceste dispoziții au fost execu-

- tate la 3 octombrie" („Istoriceskii Arhiv“ nr. 5, 1961, p. 43). — 272.
- 278 Consiliul economic al Ținutului de sud-est avea în competența sa teritoriul regiunilor Don, Kuban și Terek, al guberniilor Cernomorskaia și Stavropol, al republicilor sovietice autonome Gorskaia și Daghestan; împuternicitul Comisariatului poporului pentru comerțul exterior în Ținutul de sud-est avea în atribuțiile sale operațiile de comerț exterior ale țării în porturile de la Marea Neagră, Marea de Azov și Marea Caspică. În legătură cu această problemă, vezi și documentul 392 din volumul de față. — 273.
- 279 V.I. Lenin propusese ca M.A. Șatelen și grupul lui să fie incluși în comisia C.M.A. pentru cercetarea zăcămintelor de la Kiștim, Tanalik și Ekibastuz, care urmau să fie concesionate lui L. Urquhart. După cum se vede din materialele care se păstrează în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S., Lenin s-a ocupat personal de alegerea oamenilor pentru această comisie (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 44 și 65—66). — 274.
- 280 Prezenta notă a fost scrisă pe o telegramă a lui E.F. Domnenko, directorul minelor Ridder (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 67). În legătură cu această notă, L.A. Fotieva comunica la 15 octombrie 1921: „Nu am posibilitatea să stabilesc exact cine este vinovat în cazul de față și de aceea iau vina asupra mea, avînd toată răspunderea în această privință“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 274.
- 281 Acest document a fost scris în urma primirii unei scrisori cu data de 4 octombrie 1921 din partea lui I.N. Smirnov în legătură cu starea de lucruri la minele Ridder, care urmau să fie concesionate: „Impresia generală este următoarea: paragină, dezorganizare și disensiuni în rândurile muncitorilor și ale administrației“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).
- I.N. Smirnov considera că numirea lui Domnenko la minele Ridder este o greșeală: el îi terorizează și pe muncitori și pe cei din administrație și n-a reușit să stabilească o bună colaborare cu organizația de partid și cu cea sindicală. Aceasta — scria el — este părerea „întregii organizații locale de partid. De aceeași părere este și Brikov, fostul președinte al Consiliului economic din Siberia“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).
- În legătură cu această scrisoare a fost trimisă o telegramă prin care Domnenko era eliberat din funcția ce o ocupa (vezi și documentul 397 din volumul de față). — 275.
- 282 La 30 septembrie 1921, Consiliul Muncii și Apărării, după ce a ascultat raportul Consiliului economic superior cu privire

la activitatea desfășurată de Direcția generală a gospodăriilor agricole de pe lângă întreprinderile industriale ale republicii în domeniul lucrărilor de ameliorare la sovhozurile din gubernia Moscova, a hotărât ca cel mai târziu pînă la 3 octombrie să găsească mijloacele necesare în acest scop, prin reducerea proporțională a alocărilor pentru toate departamentele; Micului C.C.P. i s-a trasat sarcina ca la 3 octombrie să adopte o hotărîre definitivă în sensul că va cere tuturor departamentelor interesate să-i prezinte concluziile lor (vezi Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

În urma acestei scrisori a lui V.I. Lenin, Micul C.C.P. a aprobat la 4 octombrie 1921 alocarea de fonduri pentru Direcția generală a gospodăriilor agricole de pe lângă întreprinderile industriale. Acest punct din hotărîrea Micului C.C.P. a fost semnat de V.I. Lenin. — 275.

283 Ultima frază din textul acestei telegrame a fost scrisă de mina lui V.I. Lenin. — 277.

284 Acest bilet a fost scris în ședința C.C.P. în care a fost prezentat raportul comisiei financiare a C.C.P. asupra schimbului de mărfuri pe bani și a celui în natură. E.A. Preobrajenski a răspuns că tezele vor fi trimise tuturor membrilor Comitetului Central la 5 octombrie 1921 (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 149).

La 8 octombrie 1921, plenara C.C. al P.C.(b) din Rusia a aprobat raportul cu privire la politica financiară, prezentat de Preobrajenski și N.N. Krestinski. — 278.

285 Această consfătuire, în componența indicată aici de V.I. Lenin, a fost convocată în aceeași zi (4 octombrie 1921). A fost adoptată hotărîrea de a se acorda împuternicitorului Comisariatului poporului pentru comerțul exterior „toate drepturile necesare pentru a desfășura în regiunea respectivă o muncă sistematică și, totodată, s-a stabilit în mod special dreptul de a întreține legături directe cu reprezentanțele din străinătate ale R.S.F.S.R.“; Direcția exportului din Comisariatul poporului pentru comerțul exterior a primit dispoziție să prezinte de urgență împuternicitorului acestui comisariat planul de export pe timp de 6 luni (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

La 19 octombrie, N.P. Gorbunov i-a raportat lui V.I. Lenin că această problemă a fost rezolvată printr-o înțelegere între departamentele interesate. În consecință, n-a mai fost nevoie de adoptarea unei hotărîri speciale de către C.M.A. sau de către C.C. al P.C.(b) din Rusia. — 278.

286 În această scrisoare, Lenin dă urmare unei hotărîri adoptate de C.C.P. la 4 octombrie 1921, în legătură cu măsurile necesare pentru stringerea și transportul a 57 000 000 de puduri de

cereale din Ucraina. La 7 octombrie, în urma raportului prezentat de comisie (V.V. Fomin, I.T. Smilga, A.B. Halatov, C.G. Racovski și V.I. Ciubar), Consiliul Muncii și Apărării a hotărât să confirme proiectul de hotărâre, cu unele îndreptări și „cu semnăturile tovarășilor Halatov și Fomin, și să imputernicească pe tovarășul Lenin să-l semneze în numele Consiliului Muncii și Apărării” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). Pe acest document se află următoarea însemnare făcută de secretară: „Consfătuirea se va ține în ziua de 6.X, la orele 14, în biroul lui Halatov”. Vezi și „Culegeri din Lenin”, vol. XXIII, p. 139. — 280.

- 287 Este vorba de procurarea de echipament pentru expediția specială care urma să determine locul cel mai potrivit pentru un observator astronomic în regiunea Caucazului de nord. După cum își amintește academicianul V.G. Fesenkov, la 4 octombrie el i-a comunicat telefonic lui V.I. Lenin că de trei luni se tot zbate și nu poate să capete echipamentul necesar. A doua zi problema era rezolvată. Peste câteva zile, expediția, complet echipată, a plecat spre Caucazul de nord. — 281.
- 288 În proiectul acestei telegrame, V.I. Lenin a făcut unele modificări; el a propus: „Să se adauge: se revine asupra dispozițiilor din telegramele precedente și se hotărăște”; în loc de „demis”, el a pus „eliberat” (vezi punctul 3 din această telegramă). — 281.
- 289 Acest document a fost scris în urma primirii unei reclamații din partea administrației șantierului centralei electrice de la Kașira în care se arăta că mutarea liniei de telegraf a căilor ferate de pe o parte a podului de peste fluviul Oka pe cealaltă parte, cu scopul de a elibera astfel locul necesar pentru instalarea stîlpilor pentru cablurile electrice de pe linia Moscova—Kașira, este târăgănată.
În aceeași zi, V.V. Fomin, adjunct al comisarului poporului pentru căile de comunicație, a dat telegrafic dispoziție Direcției căii ferate Reazan—Ural să mute imediat linia de telegraf. — 282.
- 290 Acest document a fost predat în 1927 de un muncitor comiteului raional de partid din Aral, care tot atunci l-a trimis la Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. — 284.
- 291 La 30 septembrie 1921, în ședința comisiei C.M.A. pentru problemele combustibilului, care a fost prezidată de V.I. Lenin, a fost adoptată hotărârea de a însărcina pe G.I. Krumin „să studieze problema îmbunătățirii modului cum sînt publicate în ziarul «Ekonomeskaia Jizn» informațiile cu privire la activitatea desfășurată în domeniul aprovizionării cu com-

bustibil de Direcția generală a silviculturii, în primul rând, și de a prezenta în termen de o săptămână Consiliului Muncii și Apărării un proiect de hotărâre, care să fie citit în prealabil de tovarășul Lenin" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

Pe cit se vede, proiectul prezentat de G.I. Krumin nu l-a satisfăcut pe V.I. Lenin, și el a scris documentul de față, care a constituit proiectul de hotărâre adoptat la 7 octombrie de Consiliul Muncii și Apărării. — 286.

- 292 Această notă a fost scrisă pe mesajul de salut adresat de V.I. Lenin celui de-al VIII-lea Congres general al electrotehnicienilor din Rusia (vezi Opere complete, vol. 44, București, Ediția politică, 1967, p. 136—137). — 288.
- 293 Într-o scrisoare cu data de 21 septembrie 1921, A.I. Poteaev făcea cunoscut că a crescut considerabil cantitatea de pește pescuit și că acest lucru se datorește noilor forme de retribuire a pescarilor. „Fiecare pescar — scria A.I. Poteaev — ne predă peștele la prețurile din 1913 (calculate în valută aur), cu unele ajustări (în funcție de prețul pieței), și primește un bon special cu care face cumpărături la un magazin sau la o prăvălie de-a noastră... Pentru muncitorii de la pescării am introdus sistemul plății în acord... A fost introdusă o evidență comercială riguroasă atât a mărfurilor din magazine și din prăvălii, cât și a produselor de pescărie... Am profunza convingere că numai printr-o cointeresare materială directă a pescarului, muncitorului, funcționarului în rezultatele muncii lui vom ieși din situația în care ne aflăm și vom obține o productivitate maximă" (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 288.
- 294 Această dispoziție a fost scrisă pe o scrisoare din 7 septembrie 1921 a lui E.A. Litkens, adjunct al comisarului poporului pentru învățământ, care comunica cum merg treburile cu întocmirea dicționarului de limbă rusă și promitea că peste o lună va prezenta, pe scurt, obișnuita situație. Întrucât situația promisă nu a fost prezentată, V.I. Lenin a scris această dispoziție către secretară. — 291.
- 295 Este vorba de un raport al lui I.V. Teumin, imputernicitul Comisariatului poporului pentru comerțul exterior pe lângă C.C.P. al Bielorusiei, cu privire la operațiile de schimb ale Comisariatului poporului pentru comerțul exterior al Bielorusiei (vezi și documentul 268 din volumul de față). — 292.
- 296 *M.K. Nazvanov* — inginer tehnolog, specialist în industria zahărului, consultant al Comisiei de stat a planificării, a fost arestat de Ceka gubernială din Petrograd, împreună cu un grup de profesori și ingineri, sub acuzația că a avut legături cu V.N. Taganțev, conducătorul unei organizații contrarevo-

luționare, deosebit de active, din Petrograd. A fost judecat și condamnat la moarte prin împușcare.

V.I. Lenin, pe cît se pare, a aflat de acest caz dintr-o scrisoare ce-i fusese trimisă, la 26 iunie 1921, de tatăl lui M.K. Nazvanov, care-l ruga să intervină pentru a ușura soarta fiului său (vezi Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). G.M. Krjijanovski, la rîndul său, într-o scrisoare trimisă lui V.I. Lenin la 18 septembrie, îl ruga să intervină pentru eliberarea lui Nazvanov.

Membrii Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, prin votul lor din 10 octombrie, s-au pronunțat pentru propunerea lui V.I. Lenin. La 14 octombrie, Biroul Politic a confirmat hotărîrea sa din 10 octombrie prin care ședința Cekăi guberniale din Petrograd era anulată. La 17 decembrie, după ce ancheta în cazul Taganțev s-a încheiat, Nazvanov a fost pus în libertate. La 26 ianuarie 1922, V.I. Lenin a dat telefonic dispoziție secretarei să-i comunice lui V.A. Smolianinov că este însărcinat să urmărească dacă M.K. Nazvanov a fost angajat la Comisia de stat a planificării, să ceară, peste două luni, de la conducerea acestei instituții un raport despre felul cum lucrează Nazvanov și să-i amintească despre toate acestea. — 294.

- 297 Această notă a fost scrisă în urma primirii unei scrisori din partea lui M.M. Litvinov cu data de 10 octombrie 1921, în care se spunea: „Tov. Vorovski ne-a comunicat telegrafic de cîteva ori și ne-a scris că băncile italiene sînt dispuse să ne acorde, cu consimțămîntul guvernului țării lor, un împrumut“. Pe această scrisoare se află niște însemnări făcute de V.I. Lenin (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 294.
- 298 V.I. Lenin s-a ocupat îndăaproape de refacerea industriei cărbunelui și a industriei metalurgice din Donbass, pe care el a calificat-o drept principală bază a marii industriei și drept fortăreața Rusiei Sovietice (vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 310, și „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 81—87). — 295.
- 299 Într-un memoriu prezentat lui V.I. Lenin la 13 octombrie 1921, M.L. Ruhimovici expunea bilanțul lucrărilor comisiei instituite de C.M.A. pentru rezolvarea problemelor legate de dezvoltarea industriei cărbunelui în Donbass. „Membrii comisiei — scria autorul acestui memoriu — nu sînt de acord cu mine în ceea ce privește necesitatea de a micșora sarcinile Direcției centrale a industriei cărbunelui din Donbass în legătură cu extracția ... Ei consideră că s-au făcut destule lucrări pregătitoare“. Cît despre exploatarea mici și mijlocii, comisia, în unanimitate, s-a pronunțat pentru darea lor în arendă (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 297.

- 300 Acest document a fost scris cu prilejul judecării lui E.A. Litkens și F.V. Lengnik de către comisia de disciplină a Consiliului sindical Moscova (vezi și documentul 271 din volumul de față). — 297.
- 301 Este vorba de decretul „Cu privire la sancțiunile administrative pentru încălcarea disciplinei în instituțiile sovietice”, emis de C.E.C. din Rusia la 27 ianuarie 1921. Potrivit prevederilor acestui decret, celor ce încălcau disciplina li se aplicau următoarele sancțiuni: admonestare, admonestare cu publicare în presă, detențiune pe timp de cel mult două săptămâni (vezi „Colecția de dispoziții și hotărâri ale guvernului muncitoresc-tărănesc pe anul 1921”, art. 58, p. 103—104). — 297.
- 302 Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a aprobat la 14 octombrie 1921 propunerea lui V.I. Lenin de a rechema din Turkestan pe M.P. Tomski și a hotărât să numească în Biroul C.C. al P.C.(b) din Rusia pentru treburile Turkestanului și în Comisia C.E.C. din Rusia pentru treburile Turkestanului pe G.I. Sokolnikov — președinte, V.P. Noghin, I.I. Suriș, I.H. Peters (provizoriu, pînă cînd Ceka din Rusia îl va înlocui, propunînd pe altcineva), N.T. Tiureakulov, A.P. Rahimbaev și K.S. Atabaev — membri. Vezi și documentele 174, 175, 259 și 305 din volumul de față. — 299.
- 303 Această notă este un răspuns la o scrisoare a Mariei Gleasser, secretară la C.C.P., în care se spunea: „Vladimir Ilici, l-am întrebat pe Kurski de ce în ședința de ieri a C.C.P. n-a pus în discuție problema acordării unei concesiuni firmei S.K.F. (rulmenți). El mi-a răspuns că membrii subcomisiei, în unanimitate, au ajuns la concluzia că principala condiție pe care o pune această societate (aceea de a i se ceda depozitele) este inacceptabilă. De aceea ei consideră necesar ca această chestiune să fie din nou examinată în cadrul unei ședințe a comisiei, la care să participați și dumneavoastră” („Culegeri din Lenin”, vol. XXXV, p. 218). — 300.
- 304 Observațiile lui V.I. Lenin se referă la proiectul „Principiilor de bază ale unui acord între C.M.A. și grupul Rutgers”, care a fost aprobat la 10 octombrie 1921 de prezidiul Consiliului economic superior.
„Angajamentul” — proiectul obligațiilor, în ce privește condițiile de plecare și de muncă, pe care urmau să și le asume muncitorii americani care voiau să meargă să lucreze în Rusia Sovietică. Acest proiect a fost întocmit de V.I. Lenin la 22 septembrie 1921 (vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 125—126). — 300.
- 305 Această notă a fost scrisă pe o scrisoare a lui M.I. Frumkin din 13 octombrie 1921, în care se vorbea despre măsurile pentru intensificarea, în străinătate, a campaniei de colecte pentru ajutorarea înfometaiților din Rusia; între altele, se propunea

- ca V.P. Noghin să fie trimis în Argentina, „pentru ca, în numele Uniunii centrale a cooperativelor de consum și cu o împuternicire a Comisariatului poporului pentru comerțul exterior, să organizeze ajutorarea populației infometate. Argentina ar putea să constituie o bază pentru întreaga Americă de Sud“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 303.
- 306 Lenin se referă la încheierea, în ziua de 12 octombrie 1921, a unui contract-model între guvernul sovietic și Asociația comercială-industrială ruso-americană (devenită ulterior Corporația industrială ruso-americană), care a fost întemeiată de Uniunea asociațiilor muncitorilor din industria de confecții din America. Această uniune a propus să i se dea în arendă câteva fabrici de confecții din Moscova, iar ea să le refacă prin mijloace proprii, cumpărând utilaje din America, și să pună la punct producția. — 304.
- 307 Ultima frază din textul acestei telegrame a fost scrisă de V.I. Lenin. — 306.
- 308 Este vorba de broșura „Drumuri vicinale solide“ a lui V.D. Batișkov și N.S. Vetcinkin. În registrul de dispoziții ale lui V.I. Lenin de la C.C.P. și C.M.A. se află următoarea însemnare, datată 23 septembrie 1921. „De strîns date cu privire la mașinile americane pentru construcția rapidă a șoselelor. Despre aceste mașini i-a vorbit lui Vladimir Ilici tov. Bogdanov. De stabilit: 1) cite mașini de acest fel avem, unde și cum sînt ele folosite; 2) cît costă astfel de mașini în străinătate; 3) cît de perfecționate sînt ele în momentul de față. De grăbit toată treabă asta. Sarcina a fost executată la 3 octombrie“ („Istoricessii Arhiv“ nr. 5, 1961, p. 42). — 306.
- 309 Propunerea lui V.I. Lenin a fost adoptată de Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia la 14 octombrie 1921 (vezi și documentul 305 din volumul de față). — 309.
- 310 Acest document a fost scris pe o scrisoare a comisariului poporului pentru afacerile externe, G.V. Cicerin, adresată Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia; în ea se făcea cunoscut că Comitetul organizației de partid din Moscova, fără știrea Comisariatului poporului pentru afacerile externe, a trimis în delegație în străinătate pe șeful secției pentru țările baltice și scandinave. — 309.
- 311 În dispozițiile către secretară era vorba:
- 1) Despre contractul prin care R.S.F.S.R. dădea în concesiune Companiei mixte americane de medicamente și chimicale minele de azbest de la Alapaevka din Ural. Contractul a fost semnat la 2 noiembrie 1921, iar la 4 noiembrie a fost aprobat de C.M.A.

2) Despre S.K.F. — firma suedeză „Societatea pe acțiuni a fabricilor de rulmenți din Göteborg“ —, cu care se duceau pe atunci tratative pentru încheierea unei concesiuni (vezi volumul de față, documentele 459, 460, 461 și 496).

3) Despre proiectul cu privire la comisiile de disciplină (vezi volumul de față, documentele 403 și 413).

4) Despre târăgăneala manifestată în fabricarea plugurilor sistem „Fowler“. P.A. Krasikov sau D.I. Kurski urmau să desemneze un jurist competent pentru cercetarea acestui caz (vezi volumul de față, documentul 465). — 310.

312 În ședința din 14 octombrie a Consiliului Muncii și Apărării s-a discutat raportul de activitate pe lunile iunie-august 1921 al Comisiei principale a transporturilor de pe lângă C.M.A. În raport se vorbea despre o bruscă scădere a productivității muncii la atelierele feroviare și la șantierele navale din cauza greutăților de ordin alimentar și financiar, precum și din cauza lipsei materialelor și a pieselor de schimb, care trebuiau să fie livrate de uzinele de material rulant ale Consiliului economic superior. — 310.

313 Aceste rînduri constituie un răspuns la o scrisoare din 15 octombrie a lui N.N. Krestinski, care făcea cunoscut că încercările lui de a-l convinge pe A.M. Ignatiev să lucreze la Depozitul de obiecte de valoare al statului s-au dovedit zadarnice.

Pe plic se află scrisă următoarea dispoziție pentru secretară: „Hîrțile din acest plic să fie trimise *la arhivă* pentru dosarul Ignatiev. Scrisoarea (alăturată) s-o expediați după ce faceți o copie. *Lenin*“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 194). — 312.

314 „*Comisia Vladimirski*“ — comisie pentru descongestionarea Moscovei. — 312.

315 V.I. Lenin se referă la o „Scrisoare din Anglia (Nr. 1)“, publicată în numărul din 11 octombrie 1921 al ziarului „Pravda“, la rubrica „Știri externe“, sub semnătura: I. Pavlov. Autorul ei era I.A. Berzin. În ea se vorbea despre atitudinea diferitelor clase din Anglia față de Rusia Sovietică, se făcea o analiză a mișcării muncitorești, a situației Partidului Comunist din Anglia ș.a.m.d. — 313.

316 V.I. Lenin se referă la atitudinea negativă a lui L.K. Martens față de planurile grupului Rutgers. Într-o scrisoare cu data de 10 octombrie, adresată Consiliului Muncii și Apărării, el arăta că aceste planuri se disting prin lipsa lor de maturitate și de chibzuință, precum și printr-o necunoaștere a adevăratei situații; el era împotriva finanțării acestor planuri, întrucît considera că succesul lor este cu totul îndoielnic. — 314.

317 Acest document a fost scris pe un extras din procesul-verbal al ședinței din 14 octombrie 1921 a Biroului Politic al C.C.

al P.C.(b) din Rusia referitor la Ceka gubernială din Petrograd. După ce a ascultat raportul lui I.S. Unșliht în legătură cu componența nesatisfăcătoare a Cekăi guberniale din Petrograd, Biroul Politic a adoptat următoarea hotărâre: „Tov. Unșliht împreună cu Biroul Organizatoric vor prezenta în termen de trei zile Biroului Politic spre aprobare o listă de propuneri pentru conducerea Cekăi din Petrograd“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

În legătură cu comisia Kamenev—Ordjonikidze—Za-luțki, vezi volumul de față, documentele 361 și 362. — 315.

- 318 În ședința din 14 septembrie 1921 a Biroului Politic s-a discutat ordinea de zi a viitoarei plenary a C.C. al P.C.(b) din Rusia. S-a stabilit ca la această plenară să se examineze problema Comisariatului poporului pentru învățămînt; s-a hotărît ca V.I. Nevski, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru învățămînt, să fie transferat la Petrograd, la dispoziția comitetului de partid din acest oraș. Abia după o lună, Comisariatul poporului pentru învățămînt a prezentat următoarea propunere, care a fost aprobată de Biroul Politic la 15 octombrie: „1) Tov. Nevski este scos din colegiul Comisariatului poporului pentru învățămînt. 2) Colegiul Comisariatului poporului pentru învățămînt este autorizat să numească provizoriu, pe termen de trei luni, în conducerea Direcției generale a educației sociale și a învățămîntului politehnic pe specialistul N.N. Iordanski. 3) Se acordă tovarășului N.N. Iordanski, pe aceeași perioadă, dreptul de membru al colegiului“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

Nu s-a putut stabili despre ce conferință sau consfătuire este vorba la punctul 2 al acestui document. — 315.

- 319 În această notă Lenin a răspuns la o scrisoare a lui M.F. Vladimirovski, care propunea să se acorde rație alimentară președinților și mai cu seamă secretarilor comitetelor executive de plasă, iar toți ceilalți lucrători ai acestor organe să fie aprovizionați din resurse locale. — 315.
- 320 La 15 octombrie 1921, G.V. Cicerin îi scria lui V.I. Lenin că dizolvarea Comitetului pentru ajutorarea populației infometate din Rusia, sub acuzația că desfășoară activitate contra-revoluționară, precum și ruperea tratatelor purtate cu L. Urquhart în vederea încheierii unei concesiuni au dus la o înrăutățire a situației internaționale a R.S.F.S.R. În legătură cu aceasta, el propunea să se întreprindă o serie de măsuri menite să ducă, după părerea lui, la o îmbunătățire a relațiilor cu țările capitaliste: ieșirea lui Lenin și Troțki din Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste, o declarație prin care guvernul sovietic recunoaște datoriile Rusiei țariste etc.

În ultima propoziție, Lenin se referă la acordul de ajutare a populației infometate din regiunea Volgăi încheiat în 1921 cu Administrația ajutorului american, de sub conducerea lui H. Hoover. — 316.

- 321 Raportul Comisiei de stat a planificării cu privire la cultura porumbului figura pe ordinea de zi a ședinței Consiliului Muncii și Apărării din 21 octombrie 1921, dar prezentarea lui a fost amînată, cu scopul de a invita la dezbaterea acestei probleme și reprezentanți ai Comisarului poporului pentru agricultură, întrucît, într-o scrisoare cu data de 17 octombrie, N. Osinski, adjunct al comisarului poporului pentru agricultură, ridică obiecții împotriva procedurii folosit de secția agricolă a Comisiei de stat a planificării, care din proprie inițiativă supunea spre examinare Consiliului Muncii și Apărării probleme importante ale agriculturii (vezi și volumul de față, documentul 442). — 318.
- 322 *Autorul propunerii* era N. Osinski, adjunct al comisarului poporului pentru agricultură, care la 17 octombrie, în răspunsul său la o scrisoare a lui V.I. Lenin (vezi volumul de față, documentul 439), insistă să fie soluționată din punct de vedere juridic problema raporturilor dintre Comisariatul poporului pentru agricultură și Comisia de stat a planificării. El propunea ca rolul Comisiei de stat a planificării să fie redus „la o simplă coordonare generală a planurilor prezentate de departamente; Comisia de stat a planificării să nu elaboreze din proprie inițiativă planurile, ci totul să se facă de către comisiile de planificare ale diferitelor comisariate“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

În răspunsul său, G.M. Krjijanovski scria că N. Osinski are dreptate „în sensul că activitatea Comisiei de stat a planificării trebuie să aibă un caracter consecutiv. Dar ar fi o eroare să se tragă de aici concluzia că cei de la Comisia de stat a planificării ar trebui să se ocupe de «sintetizarea datelor», fără să aibă secții speciale care să folosească, într-o oarecare măsură, specialiștii de la diferite departamente. Eu am și pus în fața tuturor secțiilor problema modificării și delimitării atribuțiilor organelor primare de planificare și a întregii noastre activități“ (loc. cit.). În continuare, G.M. Krjijanovski expunea o serie de măsuri menite să ducă la îmbunătățirea activității Comisiei de stat a planificării. — 320.

- 323 Această propunere a lui V.I. Lenin a fost scrisă pe o scrisoare a lui G.V. Cicerin, comisar al poporului pentru afacerile externe, adresată Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia în legătură cu rugămintea lui S.P. Națarenus, ambasadorul sovietic în Turcia, de a i se indica linia de conduită în legătură cu propunerile făcute lui Kemal, președintele Republicii turce, de către Franța de a încheia un acord care conținea și

unele articole îndreptate împotriva Țării sovietice. Națarenus făcea cunoscut că a avut convorbiri cu Kemal, care i-a spus că a respins categoric orice articole îndreptate împotriva Rusiei Sovietice. Națarenus scria că i-a dat de înțeles lui Kemal că, dacă Turcia ar încheia un acord care ar conține asemenea articole, guvernul sovietic s-ar vedea nevoit să ia măsuri ca Anglia să nu recunoască un asemenea acord, și totodată să-și întărească forțele armate de la granița sovieto-turcă. G.V. Cicerin propunea ca Biroul Politic să adopte o hotărâre prin care să confirme justetea demersurilor lui Națarenus și să le considere ca fiind suficiente. — 322.

- 324 Acest document a fost scris pe o scrisoare a lui G.V. Cicerin din 17 octombrie 1921 în care acesta propunea din nou ca guvernul sovietic să facă o declarație în sensul că recunoaște datoriile contractate de Rusia țaristă (această propunere a fost subliniată de V.I. Lenin).

Din însărcinarea Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, G.V. Cicerin a întocmit un proiect de declarație cu privire la recunoașterea datoriilor, în care V.I. Lenin a introdus la 24 octombrie unele rectificări (vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 187—190). La 27 octombrie, Biroul Politic a adoptat în principiu textul prezentat de Cicerin, cu modificările făcute de Lenin, și l-a însărcinat pe Cicerin să publice declarația sub semnătura sa (vezi „Izvestiia C.E.C. din Rusia“ din 29 octombrie 1921). — 323.

- 325 Această adresă a fost scrisă în urma primirii unui memoriu din partea lui N.N. Kolotilov, președintele comitetului executiv gubernial Ivanovo-Voznesensk, în care se vorbea de lipsa de spirit gospodăresc a conducerii șantierului centralei electrice locale și se arăta că șantierul are câteva birouri, mulți funcționari și un număr redus de muncitori.

În aceeași zi N.P. Gorbunov, din însărcinarea lui V.I. Lenin, a stat de vorbă cu N.N. Kolotilov.

La 20 octombrie 1921, Direcția construcțiilor electrotehnice a trimis o scrisoare în care răspundea în mod amănunțit la întrebările lui V.I. Lenin. — 323.

- 326 În registrul de dispoziții ale C.C.P. și C.M.A. a fost consemnată la 9 octombrie următoarea dispoziție dată de V.I. Lenin: „De întreat pe I.T. Smilga dacă trebuie trimisă o telegramă semnată de Vladimir Ilici, în legătură cu «Severoles». Dispoziția a fost primită de N.G. Krasina la 12 octombrie și a fost executată la 22 octombrie“ („Istoriceskii Arhiv“ nr. 5, 1961, p. 45).

Ultima frază din textul telegramii a fost completată de V.I. Lenin. — 325.

- 327 V.I. Lenin a completat cu următoarele cuvinte textul acestei telegrami: „complet“, „aduceți-mi“, „și indicațiile ce v-au

fost date, pentru perioada de convalescență, de acest profesor". — 325.

- 328 V.I. Lenin se referă la o scrisoare a lui S. Rutgers, din 11 octombrie 1921, către Consiliul Muncii și Apărării, în care, în numele grupului de muncitori americani care urmau să plece în Rusia Sovietică, dădea răspuns la toate observațiile făcute de L.K. Martens. Proiectul de hotărâre a C.C. al P.C.(b) din Rusia în problema acordului cu grupul Rutgers a fost scris de V.I. Lenin (vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 179—180).

„Vă rog să vă gândiți la o listă de candidați” — este vorba de cei ce urmau să fie propuși să facă parte din organul de conducere din partea grupului de organizare al muncitorilor americani. — 326.

- 329 La 28 octombrie 1921, Consiliul Muncii și Apărării, ascultând raportul prezentat de N. Osinski în legătură cu planul de însămînțări în guberniile care au avut de suferit de pe urma secetei, a hotărît să însărcineze Comisariatul poporului pentru agricultură să elaboreze măsurile menite să stimuleze pe țărani să cultive suprafețe mai mari cu porumb, iar la prima ședință (plenară) din 1922 a C.M.A. să prezinte un amplu raport în legătură cu îndeplinirea acestei sarcini (vezi „Ekonomiceskaia Jizn” nr. 244 din 30 octombrie 1921).

Pe acest document se află următoarea însemnare făcută de secretară: „De amintit lui Vladimir Ilici la 27 sau 28.X, dimineața” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 328.

- 330 Prezenta dispoziție a fost prilejuită de cercetarea cauzelor incendiului care s-a produs în noaptea de 5 spre 6 octombrie 1921 la centrala telefonică din Petrograd. În știrile apărute în ziare („Pravda” din 8 octombrie și „Izvestiia C.E.C. din Rusia” din 12 octombrie) se arăta că focul a fost pus. Expertul Cekăi guberniale din Petrograd, în raportul întocmit de el, era de altă părere. În raportul prezentat lui V.I. Lenin, V.A. Smolianinov, sprijinindu-se pe declarațiile unor martori și pe concluziile expertizei, își exprima părerea că incendiul s-a produs din cauza unui scurtcircuit. — 328.

- 331 La sfârșitul lunii iulie 1921, I.S. Artiuhov, șeful subsecției planificare a Direcției achiziționării din Comisariatul poporului pentru aprovizionare, a primit o adresă prin care i se cerea să reducă impozitul în natură pentru două plăși din județul Novokamensk, gubernia Moscova, care fuseseră lovite de grindină. Adresa a stat la Artiuhov pînă în octombrie. — 329.

- 332 Cel de-al VIII-lea Congres al Sovietelor (22—29 decembrie 1920), după ce a examinat mijloacele de îmbunătățire a activității organelor de stat la centru și în provincie și de luptă

împotriva birocrațismului, a adoptat o amplă hotărîre cu privire la construcția de stat. — 329.

- 333 Aceste rinduri au fost scrise pe o scrisoare trimisă lui V.I. Lenin, la 10 septembrie 1921, de I.I. Vișneak în legătură cu I.H. Lalaianț.

Vorbînd de divergențe politice, V.I. Lenin avea în vedere următorul pasaj din scrisoarea lui I.I. Vișneak: „După eliberarea Irkutskului, tov. Lalaianț a încercat să-și dea seama ce s-a întîmplat în Rusia Sovietică în acești ani și să se lămurească asupra tacticii folosite de P.C.(b) din Rusia. El mi-a citat adeseori pasajul din raportul în problema agrară, prezentat de dumneavoastră la Congresul de la Stockholm, în care spuneți că singura garanție împotriva restaurației după victoria revoluției în Rusia este o revoluție socială în Apus. Izolarea noastră, neconcordanța dintre puterea noastră politică și fundamentul ei economic, precum și o serie întregă de alte probleme, la care el n-a găsit încă răspuns, îl împiedică să intre în P.C.(b) din Rusia“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lingă C.C. al P.C.U.S.).

Pe scrisoarea lui I.I. Vișneak se poate citi și răspunsul lui I.V. Stalin: „Și eu sînt de părere că trebuie să-l chemăm pe Lalaianț să lucreze la Moscova“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXXV, p. 278).

I.H. Lalaianț a fost chemat la Moscova și a lucrat în Comisariatul poporului pentru învățămînt. — 330.

- 334 Este vorba de comisia creată prin hotărîrea adoptată de C.M.A. la 14 octombrie pe marginea raportului de activitate pe lunile iunie-august 1921, prezentat de comisia principală a transporturilor de pe lingă C.M.A. (vezi și documentul 429 din volumul de față). — 330.
- 335 Acest document, ca și cele două care urmează, a fost scris în legătură cu problema acordării unei concesiuni firmei S.K.F. (Societatea pe acțiuni a fabricilor de rulmenți din Goteborg), care a fost discutată, la propunerea lui V.I. Lenin, în ședința din 20 octombrie 1921 a Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. Biroul Politic l-a însărcinat pe V.I. Lenin să trimită tuturor membrilor săi materialele existente în legătură cu această problemă și să clarifice care sînt diferitele puncte de vedere (vezi și documentele 460, 461 și 496 din volumul de față). — 331.
- 336 Acest document a fost scris în legătură cu recomandarea lui T.I. Sedelnikov ca membru al colegiului Comisariatului poporului pentru agricultură. — 333.
- 337 La 21 octombrie, Consiliul Muncii și Apărării a adoptat o hotărîre prin care Comisariatul poporului pentru finanțe

- era însărcinat să aloce imediat mijloacele necesare pentru irigarea stepei Mugan. — 334.
- 338 Primind, în aceeași zi, răspuns din partea lui P.A. Krasikov că sarcina de a întreprinde cercetări în legătură cu neîndeplinirea hotărârii C.C.P. și C.M.A. cu privire la fabricarea plugurilor autopropulsate sistem „Fowler” a fost încredințată lui P.I. Roizman, V.I. Lenin l-a convocat pe acesta și a stat de vorbă cu el. La 10 noiembrie, Roizman a fost primit pentru a doua oară în audiență de V.I. Lenin. — 334.
- 339 Așa cum se vede din documentele care se păstrează la Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S., începând de la 1 noiembrie 1921 i se trimeau lui V.I. Lenin de două ori pe lună situații cu privire la fondul de rezervă intangibil (vezi și documentele 471 și 472 din volumul de față). — 336.
- 340 Această notă a fost scrisă în urma primirii la 18 octombrie 1921 a unei scrisori din partea lui I.I. Skvorțov-Stepanov, care lucra la cartea „Electricizarea R.S.F.S.R. în legătură cu faza de tranziție a economiei mondiale”. În scrisoarea sa, acesta ruga ca până ce termină cartea să fie eliberat de orice sarcină. — 336.
- 341 Această dispoziție a fost scrisă pe o telegramă a lui K.A. Alferov, președintele Comitetului principal pentru construcții de stat, în care se comunica că Micul C.C.P. întârzie cu alocarea de fonduri. Problema a fost rezolvată în aceeași zi în ședința Micului C.C.P. — 337.
- 342 După cum se vede dintr-o telegramă trimisă la 8 mai 1922 din Novonikolaevsk (astăzi Novosibirsk) Consiliului Muncii și Apărării și care se păstrează în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S., sarcina trasată de V.I. Lenin a fost îndeplinită. Grinzile erau destinate construcției de locuințe pentru muncitori. — 337.
- 343 Prezentul document constituie un răspuns la o scrisoare a lui L.S. Sosnovski în care acesta își expunea planul său de îmbunătățire a activității depozitelor de stat pendinte de Consiliul economic superior: printre altele, el propunea ca cei 1 000—1 500 de muncitori și funcționari ai acestor depozite să aibă asigurat un salariu de 30 pînă la 50 de ruble-aur, iar cei cu funcții de răspundere un salariu de 75 de ruble-aur și, totodată, să se fixeze termene limitative pentru păstrarea mărfurilor în depozite etc. — 339.
- 344 Este vorba de punerea în funcțiune a centralei electrice de la Kașira. La 24 octombrie 1921 P.A. Bogdanov îi scria lui V.I. Lenin că consideră „absolut necesar ca probele tehnologice să se facă cu respectarea tuturor condițiilor cerute de

·tehnică. Efectuarea probelor trebuie încredințată Direcției generale a termocentralelor, respectiv profesorului Ramzin“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

V.I. Lenin a subliniat acest fragment din scrisoarea lui Bogdanov și a scris: „Să i se citească lui Krjijanovski aceste rinduri și să se noteze răspunsul lui“ (ibid.). La 18 noiembrie, Consiliul Muncii și Apărării a aprobat constituirea unei comisii pentru recepționarea centralei electrice de la Kașira, din care făceau parte L.K. Ramzin (președinte), profesorul K.A. Krug, inginerul A.V. Vinter ș.a. — 340.

345 În aceeași zi I.I. Radcenko i-a răspuns lui V.I. Lenin că „telegrama în legătură cu comanda pentru centrala electrică de la Kașira a fost expediată azi la Berlin“. El comunica totodată că o parte din utilajele au fost deja expediate în Rusia. „Comisariatul poporului pentru comerțul exterior a luat și continuă să ia toate măsurile necesare pentru ca centrala electrică de la Kașira să primească în cel mai scurt timp toate cele necesare“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). — 341.

346 Ultima propoziție din această telegramă, precum și cuvintele „sau prezentați problemele spre rezolvare Consiliului Muncii și Apărării“ au fost scrise de V.I. Lenin. — 342.

347 Această notă a fost scrisă pe o telegramă trimisă de L.B. Krasin din Londra. În ce privește textul telegramii și însemnările făcute pe ea de către V.I. Lenin, vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI, p. 347—348. — 343.

348 *Comisiile Groman și Goihbarg* — comisia pentru evaluarea daunelor suferite de Rusia Sovietică de pe urma războiului și a blocadei imperialiștilor Antantei. Președinte al acestei comisii a fost la început V.G. Groman, iar după aceea A.G. Goihbarg.

„*Le e teamă de Washington*“ — este vorba despre apropiata Conferință de la Washington în legătură cu limitarea înarmărilor navale și cu problemele țărilor din zona Oceanului Pacific și din Extremul Orient. Conferința a fost convocată din inițiativa Statelor Unite ale Americii și s-a ținut la Washington între 12 noiembrie 1921 și 6 februarie 1922. Rusia Sovietică n-a fost invitată să participe la lucrările ei. Hotărârile adoptate la această conferință au constituit o completare a Tratatului de la Versailles.

Amruss — pe cât se pare, aici e vorba de Asociația comercială și industrială ruso-americană, care ulterior a purtat denumirea de Corporația industrială ruso-americană (Rusaminko sau RAIK). A fost înființată de Uniunea asociațiilor muncitorilor din industria de confecții din America. La 12 octombrie 1921 între Amruss și R.S.F.S.R. a fost încheiat un contract-model. — 345.

- 349 Problema adoptării unor măsuri pentru perceperea în întregime a impozitului în natură și pentru combaterea tendințelor de tăinuire a unor terenuri arate a fost în repetate rânduri examinată în ședințele Consiliului Muncii și Apărării și ale Consiliului Comisarilor Poporului, precum și în cadrul unor comisii instituite de ele. Consiliul Muncii și Apărării, în ședința sa din 14 octombrie (care a fost prezidată de V.I. Lenin), examinând proiectul de hotărâre a C.C.P. cu privire la lupta împotriva tăinuirii unor terenuri arate, a făcut unele modificări și a hotărât: se aprobă în principiu acest proiect; tov. Krasikov, în calitate de adjunct al comisarului poporului pentru justiție, este însărcinat să-l redacteze în forma definitivă. Textul telegramei, cu însemnate modificări, a fost aprobat în ședința din 21 octombrie 1921 a Consiliului Muncii și Apărării (care a fost prezidată de V.I. Lenin). În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează unul din proiectele de telegramă, cu o îndreptare făcută de V.I. Lenin. Dată fiind importanța acestei probleme, la 24 octombrie a fost trimisă înăcă o telegramă (vezi volumul de față, Anexe, documentul 36). — 346.
- 350 Aceste rânduri constituie un răspuns la scrisoarea adresată Biroului Organizatoric al C.C. al P.C.(b) din Rusia (cu o copie pentru V.I. Lenin) la 22 octombrie 1921 de către I.V. Stalin, care pune problema unei noi repartizări pe comisariate a lucrătorilor comuniști din aparatul de stat, astfel ca cei mai buni dintre ei să fie concentrați în Comisariatul poporului pentru Inspecția muncitorească-tărănească. Stalin considera că acest comisariat are nevoie de 1 000—1 200 de lucrători noi și indica cifra 250 ca un minimum absolut necesar. — 346.
- 351 Este vorba de hotărârea, adoptată de Micul C.C.P. la 21 octombrie 1921, de a alocă suma de două miliarde de ruble pentru reparațiile de locuințe din Moscova. — 347.
- 352 Acest document a fost scris în urma primirii unei scrisori din partea redacției ziarului „Russkii Golos“ (vezi adnotarea 100), care, în numele coloniei ruse din S.U.A., cerea să se permită trimiterea de colete personale rudelor din Rusia. — 349.
- 353 Este vorba de proiectul imputernicirii, ce urma să i se acorde lui S. Rutgers, de a confirma sau recuza pe membrii comitetului organizatoric al grupului de muncitori americani, înainte de aprobarea definitivă de către Consiliul Muncii și Apărării (vezi documentul 451 din volumul de față).
- Pe această scrisoare se află următoarea însemnare făcută de secretară: „Tov. Kuibîșev mi-a comunicat telefonic la 24.X.1921 că e de acord“. — 350.

354 Această indicație a fost scrisă pe o scrisoare a lui G.V. Cicerin în care era reprodus conținutul telegramei unui correspondent american care arăta că capitaliștii străini nu prea doresc să capete concesiuni în Rusia Sovietică, întrucît circulă zvonuri persistente că într-un viitor apropiat guvernul sovietic va restitui patronilor din străinătate, cu drept de deplină proprietate, fostele lor uzine din Rusia. G.V. Cicerin a propus ca aceste zvonuri să fie dezmințite.

Pe această scrisoare se află și următoarea însemnare făcută de V.I. Lenin: „De ce nu mi-ați trimis ziarul «Times» cu data de 12.IX?” — 350.

355 Acest document a fost scris în timpul pregătirii Congresului al IX-lea al Sovietelor, la care s-a discutat problema măsurilor necesare pentru întărirea și dezvoltarea agriculturii. Legislația pe atunci în vigoare (Decretul asupra pământului, aprobat de Congresul al II-lea al Sovietelor, Legea cu privire la socializarea pământului) interzicea arendarea pământului. Trecerea la noua politică economică și necesitatea de a lua măsuri pentru dezvoltarea și întărirea agriculturii țărănești au făcut să fie pusă pe ordinea de zi problema admiterii în parte a arendării pământului. Cel de-al IX-lea Congres al Sovietelor a adoptat în legătură cu această problemă o hotărîre corespunzătoare. Potrivit Codului agrar al R.S.F.S.R., care a fost adoptat în octombrie 1922, la cea de-a IV-a sesiune a C.E.C. din Rusia a celei de-a IX-lea legislaturi (vezi V.I. Lenin. Opere complete, vol. 45, București, Editura politică, 1967, p. 267—268), era admisă numai arenda bazată pe muncă, și ea se acorda pe termen scurt.

Concesiunile în domeniul agricol erau reglementate printr-o legislație specială. — 350.

356 La 30 septembrie 1921, Consiliul Muncii și Apărării a adoptat o hotărîre cu privire la modalitățile de taxare și distribuire a coletelor de alimente și de altă natură primite din țările care nu încheiaseră cu R.S.F.S.R. convenții cu privire la schimbul de colete poștale.

Decretul cu privire la coletele poștale a fost publicat la 28 octombrie 1921 în „Izvestiia C.E.C. din Rusia”. — 351.

357 Este vorba de coordonarea unor prevederi din proiectul de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la vânzarea liberă a produselor unor întreprinderi care au fost scoase din sistemul aprovizionării directe de către stat; această misiune i-a fost încredințată lui D.I. Kurski în ședința din 25 octombrie 1921 a C.C.P.

C.C.P. a introdus o serie de modificări în proiectul de hotărîre și a trasat ca sarcină Secției pentru propuneri legislative din Comisariatul poporului pentru justiție „să redacteze definitiv întregul proiect, astfel ca după ce va fi semnat de tov. Kurski să-l considere aprobat” (Arhiva centrală de partid

a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

Dispoziția către secretară a fost scrisă de V.I. Lenin pe dosul scrisorii. — 352.

- 358 În 1925, N.A. Alekseev, într-o scrisoare adresată Institutului Lenin, spunea în legătură cu documentul de față: „Vă trimit o copie de pe o scrisoare a lui V.I. Lenin de la sfârșitul lunii octombrie 1921. A doua zi după întâlnirea pe care am avut-o cu V.I. Lenin în locuința sa de la Kremlin, după încheierea lucrărilor celui de-al II-lea Congres al comitetelor pentru educație politică (la care am participat în calitate de șef al comitetului pentru educație politică din gubernia Krasnoiarșk), ...în convorbirea sa cu mine, Vladimir Ilici s-a interesat în mod deosebit de starea de spirit a țărănimii siberiene. Probabil că cele relatate de mine în legătură cu situația din Siberia, ca și informațiile pe care le-a primit din alte surse, l-au făcut să folosească niște termeni nu prea măgulitori atunci când, la sfârșitul scrisorii sale, vorbea despre «comuniștii» din Siberia” (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

La 28 octombrie 1921, Biroul Organizatoric al C.C. al P.C.(b) din Rusia a hotărât să-l recheme pe N.A. Alekseev și să-l pună la dispoziția Comitetului Central. — 353.

- 359 „Clarté” — grup internațional al scriitorilor progresiști din Europa occidentală; a fost organizat de H. Barbusse în 1919, pe baza „Asociației republicane a foștilor combatanți” din Franța, la care ulterior au aderat grupuri similare din alte țări, formînd „Internaționala foștilor combatanți”. Din grupul „Clarté” au făcut parte aderenți ai Internaționalii Comuniste ca H. Barbusse, A. France, P. Vaillant-Couturier și scriitorii pacifiști ca R. Rolland, S. Zweig, H. Wells, T. Hardy, U. Sinclair ș.a. Acest grup edita o revistă lunară cu același titlu (a apărut, cu unele întreruperi, din octombrie 1919 pînă în ianuarie 1928 la Paris). După demisia lui H. Barbusse (în aprilie 1924) din funcția de redactor-șef, revista „Clarté” și-a pierdut semnificația ei progresistă și în 1928 și-a încetat apariția, iar grupul s-a destrămat. — 353.

- 360 Aceste rinduri au fost scrise pe o scrisoare a lui A.A. Belea-kov, care se plîngea că înființarea unei comisii extraordinare a C.M.A. pentru folosirea și evidența metalelor vechi este tărăgănată. După părerea lui, o asemenea comisie ar putea să strîngă repede și să întocmească o evidență a imenselor rezerve de metale vechi și de materii prime, să le distribuie meșteșugarilor și să primească de la ei produse finite pentru sate. — 354.

- 361 Lenin manifesta un deosebit interes pentru fabricarea santoninei, care putea să constituie un important articol de export

- sovietic pe piața mondială. La 16 noiembrie 1921, Consiliul Muncii și Apărării a adoptat o hotărîre prin care fabrica de santonină de la Cimkent era pusă în subordinea directă a Consiliului economic superior, iar vînzarea acestui produs era concentrată în mod exclusiv în minile unui împuternicit special al Comisariatului poporului pentru comerțul exterior. — 354.
- 362 Această dispoziție a fost scrisă pe o scrisoare a lui N.M. Knipovici în care era expusă cererea Consiliului internațional pentru cercetări maritime de a i se restitui suma de 14 000 de ruble, reprezentînd cota achitată de Rusia pe anul bugetar 1914—1915 și depusă la Banca Azov-Don. Subliniind marea importanță științifică a activității consiliului, Knipovici scria că nu este indicat ca Rusia „să rămînă în afara acestei activități atunci cînd se va ajunge la o normalizare a relațiilor internaționale“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.). Vezi și „Culegeri din Lenin“, vol. XXXV, p. 288. — 355.
- 363 *Comisia internațională pentru achiziționarea de locomotive* — e vorba, pe cît se pare, de Misiunea feroviară din Rusia, care a fost instituită în 1920 cu scopul de a plasa în străinătate comenzi de locomotive, cisterne și alt material rulant. În fruntea acestei misiuni se afla profesorul I.V. Lomonosov, împuternicit al Consiliului Muncii și Apărării. În 1923 misiunea a fost desființată. — 355.
- 364 Această indicație a fost dată în urma primirii unui referat din partea lui D.I. Kurski cu privire la încheierea unei concesiuni cu firma suedeză S.K.F. în care el propunea două variante de contract suplimentar în chestiunea litigioasă a depozitelor de rulmenți care fuseseră naționalizate de guvernul sovietic. La 27 octombrie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a ajuns la concluzia că este de dorit să se continue tratativele cu această firmă și să se încheie un contract pe baza uneia din variantele propuse de D.I. Kurski. — 356.
- 365 Această scrisoare, adresată lui V.A. Trifonov, subșeful Direcției generale a combustibilului de pe lângă Consiliul economic superior, este un răspuns la propunerea lui de a se înființa un ziar de informare comercială. — 356.
- 366 Este vorba de propunerea făcută de băncile suedeze de a acorda un împrumut R.S.F.S.R. Acordarea împrumutului era condiționată de rezolvarea în sens favorabil a cererii Suediei de a i se acorda unele concesiuni forestiere și de a se recunoaște vechile datorii contractate de Rusia. La 28 octombrie 1921, Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia a numit o comisie căreia i-a fixat ca sarcină să înceapă tratative pentru contractarea unui împrumut în bani sau în mărfuri (vezi și documentul 507 din volumul de față). — 357.

- 367 Problema tarifelor a fost înscrisă de V.I. Lenin pe ordinea de zi a ședinței din 25 octombrie 1921 a C.C.P. cu prilejul alocării unor fonduri Comisariatului poporului pentru poștă și telegraf. Consiliul Comisarilor Poporului a considerat necesar să majoreze cota alocată acestui comisariat, dată fiind situația deosebit de grea în care se aflau lucrătorii de la telecomunicații. La 1 noiembrie, problema politicii de tarifare (împreună cu aceea a repartizării de fonduri pe noiembrie) a fost din nou examinată într-o ședință a Consiliului Comisarilor Poporului. — 357.
- 368 Este vorba de contractele prin care i se concesionau lui A. Hammer niște zăcăminte de azbest și se achiziționa de la el un milion de puduri de cereale.
Puncte suplimentare — modificări prezentate de A. Hammer pentru a fi introduse în contractul de concesionare. Proiectul hotărârii suplimentare, adoptat de C.M.A. la 28 octombrie 1921, prevedea că concesionarilor li se garantează integritatea avutului, dreptul de liberă deplasare dintr-o localitate în alta și de intrare și ieșire din țară a personalului în interes de serviciu. — 357.
- 369 În ședința din 28 octombrie a Consiliului Muncii și Apărării, I.V. Lomonosov a prezentat un raport în legătură cu două puncte de pe ordinea de zi: o comandă de cisterne în străinătate și o comandă de cazane la uzinele firmei „Armstrong”. — 359.
- 370 Pe cât se pare, V.I. Lenin se referă la stenograma expunerii sale „Noua politică economică și sarcinile comitetelor pentru educație politică”, prezentată la cel de-al II-lea Congres general al comitetelor pentru educație politică din Rusia (vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 157—177).
 Simbătă 29 octombrie 1921, la cea de-a VII-a Conferință a organizației guberniale de partid Moscova, V.I. Lenin a făcut o expunere „Cu privire la noua politică economică” (vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 193—221). — 360.
- 371 Este vorba de o comisie, numită de Consiliul Comisarilor Poporului, a cărei misiune era să inspecteze întreprinderile care aveau să fie, probabil, concesionate lui L. Ūrquhart. La 1 noiembrie, C.C.P. a ascultat un raport al lui P.A. Bogdanov în legătură cu cauzele care au făcut să întârzie plecarea comisiei și l-a însărcinat să ia măsuri ca în termen de trei zile ea să plece în misiune. — 360.
- 372 Lenin se referă la o scrisoare a lui I.S. Unșliht în legătură cu retribuirea lucrătorilor Cekăi după noile tarife de salarizare. 361.

- 373 Este vorba de niște teze și de o scrisoare a lui M.V. Rikunov, președintele Comisiei extraordinare pentru export. — 362.
- 374 Comisia din raionul Zamoskvorecie pentru organizarea festivităților din 1921 consacrate Revoluției din Octombrie l-a rugat pe V.I. Lenin să-i trimită amintirile lui despre Revoluția din Octombrie. — 363.
- 375 I.I. Radcenko povestește, în amintirile sale, că această notă a fost scrisă de V.I. Lenin în legătură cu comanda — în străinătate — a unor utilaje „pentru deshidratarea artificială a turbei după sistemul Madruck“. Vezi „Lenin pe frontul economic. Culegere de amintiri“. Moscova, 1934, p. 23.
- În raportul de activitate al C.E.C. din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului, prezentat la cel de-al IX-lea Congres general al Sovietelor, V.I. Lenin a arătat că „acum au fost comandate în Germania, și sint asigurate pentru anul 1922, 20 de asemenea aparate“ (Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 324). — 363.
- 376 Această dispoziție dată de Lenin Comisariatului poporului pentru aprovizionare a fost scrisă pe proiectul unei telegrame adresate comitetului gubernial de aprovizionare din Tula (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 140). Întrucît V.A. Avanesov, adjunct al comisarului poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească, era împotriva trimiterii telegramei (vezi loc. cit.), V.I. Lenin a scris documentul de față. — 366.
- 377 I.I. Radcenko scrie, în amintirile sale, că prin această indicație V.I. Lenin urmărea să întărească monopolul comerțului exterior, contrar celor preconizate de unii lucrători care cereau „să se permită intrarea liberă în R.S.F.S.R. a unor negustori străini și a unor companii comerciale străine în vederea încheierii a tot felul de tranzacții comerciale“ („Lenin pe frontul economic. Culegere de amintiri“. Moscova, 1934, p. 30). — 367.
- 378 Textul acestei telegrame a fost scris pe dosul invitației adresate de conducerea, de comitetul sindical și de celula de partid a fabricii de cartușe din Podolsk pentru adunarea festivă de la 6 noiembrie 1921 consacrată celei de-a IV-a aniversări a Revoluției din Octombrie. Trimițându-i această invitație lui V.I. Lenin, A.G. Șleapnikov îl ruga să răspundă muncitorilor printr-o telefonogramă dacă vine sau nu. — 368.
- 379 G.D. Țiurupa i-a raportat lui V.I. Lenin că întârzierea cu care au fost primite materialele se datora faptului că Comisariatul poporului pentru comerțul exterior n-a informat administrația șantierului despre sosirea materialelor la Moscova.
- La 14 noiembrie, P.A. Bogdanov, președintele Consiliului economic superior, a transmis scrisoarea lui V.I. Lenin și

- răspunsul lui G.D. Ţiurupa Comisariatului poporului pentru Inspectia muncitorească-tărănească ca să cerceteze cine anume s-a făcut vinovat de această întârziere. — 369.
- 380 Aceste note au fost scrise cu prilejul pregătirii unei schimbări a denotației bănești, considerată drept unul din mijloacele de îmbunătățire a circulației fiduciare și de stabilizare a rublei. Prin decretul din 3 noiembrie 1921 al Consiliului Comisarilor Poporului, o rublă nouă era echivalată cu 10 000 de ruble vechi (vezi „Izvestiia C.E.C. din Rusia“, 26 noiembrie 1921). — 371.
- 381 Această indicație a fost scrisă pe marginea unui memoriu al Comisiei de stat a planificării, în care G.M. Krjijanovski îl ruga pe V.I. Lenin să dea dispoziție să se livreze suma de bani și hirtia necesară pentru publicarea materialelor Congresului al VIII-lea al electrotehnicienilor, astfel ca ele să apară înainte de deschiderea celui de-al IX-lea Congres al Sovietelor. — 372.
- 382 Prezenta dispoziție a fost scrisă de V.I. Lenin pe o „Notă informativă cu privire la aprovizionarea cu varză“, primită din partea Uniunii centrale a cooperativelor de consum, care făcea cunoscut că tratativele cu Comisariatul poporului pentru aprovizionare în vederea obținerii de fonduri necesare pentru a achiziționa 1 000 000 de puduri de varză și ceapă durează prea mult și că, într-o vreme când prețurile cresc mereu, o asemenea târăgănare amenință să zădărnicească întreaga acțiune. — 372.
- 383 Este vorba de o comisie specială pentru revizuirea, sistematizarea și dezvoltarea legislației privind noua politică economică. Sarcinile comisiei și compoziția ei au fost în prealabil discutate în ședința Consiliului Muncii și Apărării din 28 octombrie 1921. Comisia era alcătuită din D.I. Kurski (președinte), V.V. Obolenski (N. Osinski), P.A. Bogdanov, O.I. Șmidt și I. Larin.
- În *paragraful 3* al hotărârii C.C.P. din 1 noiembrie 1921 era înscrisă obligația, pe care o aveau comisariatele, „de a informa comisia despre toate lucrările efectuate de ele în legătură cu problemele ce urmează să fie examinate de comisie“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXIII, p. 247). — 373.
- 384 Proiectul acordului dintre guvernul R.S.F.S.R. și guvernul popular al Mongoliei a fost examinat și aprobat de Micul C.C.P. în aceeași zi, 3 noiembrie 1921.
- La 5 noiembrie, V.I. Lenin a primit delegația Republicii Populare Mongole și a avut cu ea o convorbire (vezi Opere complete, vol. 44, București, Editura politică, 1967, p. 233—234).

Comunicatul Comisariatului poporului pentru afacerile externe cu privire la semnarea tratatului sovieto-mongol a fost publicat în ziarul „Pravda” din 11 noiembrie 1921. — 374.

385 În primăvara anului 1921, un grup de muncitori americani din industria confecțiilor a strâns bani, a cumpărat utilajul industrial necesar și a plecat în Rusia Sovietică. Aici i s-a dat posibilitatea să organizeze activitatea fabricii de confecții nr. 36 din Moscova. La indicația personală a lui Lenin, pentru organizarea acestei fabrici a fost repartizată o clădire cu patru etaje.

La 16 iunie 1921, muncitorii americani au adresat lui Lenin o scrisoare colectivă în care-l rugau să le acorde sprijin pentru terminarea construcției fabricii. Lenin s-a ocupat îndeaproape de punerea în funcțiune a fabricii (vezi volumul de față, Anexe, documentele 2 și 3). — 379.

386 Pe acest document găsim următoarea însemnare făcută de N.P. Gorbunov, directorul treburilor C.C.P.: „Dat fiind că au fost expediate scrisorile cu nr. 470 și 471 (vezi volumul de față, Anexe, documentele 1 și 2. — *Nota red.*), nu se va mai trimite această cerere, ci va fi transmisă tovarășului Smolianinov”. — 380.

387 O telegramă cu conținut asemănător a fost trimisă Comisariatului poporului pentru căile de comunicație (ea a fost publicată în 1945 în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV, p. 265). În textul ei, după cuvântul „servicii” au fost adăugate următoarele: „afară de transportul mărfurilor și pasagerilor”. — 382.

388 Textul acestor telefonograme a fost întocmit de administrația și șantierului centralei electrice de la Kașira. Pe ele se află viza
389 lui G.D. Țiurupa, inginerul-șef al șantierului. — 386.

390 Pe cit se pare, proiectul acestei telegrame a fost întocmit la Comisariatul poporului pentru aprovizionare; textul conține o modificare și poartă viza lui N.P. Briuhanov, adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare, a lui I.S. Lobacev, membru al prezidiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, a lui V.A. Avanesov, adjunct al comisarului poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească, etc. — 387.

391 Prezenta telefonogramă a fost întocmită de conducerea șantierului centralei electrice de la Kașira. — 389.

392 Textul acestei telefonograme a fost întocmit de conducerea șantierului centralei electrice de la Kașira. Documentul poartă viza lui G.D. Țiurupa, inginerul-șef al șantierului. Semnătura lui V.I. Lenin a fost confirmată prin telefon. — 390.

- 393 Textul acestei telegrame a fost întocmit de conducerea șantierului centralei electrice de la Kașira. Documentul poartă viza lui G.D. Țiurupa, inginerul-șef al șantierului. — 390.
- 394 Textul acestei telefonograme a fost întocmit de conducerea șantierului centralei electrice de la Kașira. Documentul poartă viza lui G.D. Țiurupa, inginerul-șef al șantierului. Semnătura lui V.I. Lenin a fost confirmată prin telefon. — 391.
- 395 Problema sistării rechizițiilor de combustibil în Donbass a fost examinată în ședința din 24 august 1921 a Consiliului Muncii și Apărării, la care Lenin n-a participat. Semnătura lui a fost obținută prin telefon în ziua de 26 august 1921. — 391.
- 396 Textul acestei telefonograme a fost întocmit de conducerea șantierului centralei electrice de la Kașira. Documentul poartă viza lui G.D. Țiurupa, inginerul-șef al șantierului. Semnătura lui V.I. Lenin a fost obținută prin telefon. — 392.
- 397 Este vorba de o expediție polară pentru cercetarea căilor de transport pe apă în peninsula Iamal cu scopul de a găsi o ieșire spre ocean, fapt care prezenta o importanță deosebită pentru dezvoltarea economiei Siberiei. — 392.
- 398 Textul acestor telefonograme a fost întocmit de conducerea și șantierului centralei electrice de la Kașira. Documentul poartă viza lui G.D. Țiurupa, inginerul-șef al șantierului. — 393.
- 399
- 400 „Comitetele celor nevoiași“ erau alcătuite din țărani fără pământ sau cu pământ puțin; ele au ființat în Ucraina din 1920 până în 1933. — 395.
- 401 Este vorba de cel de-al VIII-lea Congres al electrotehnicienilor din Rusia. Vezi adnotarea 94 din volumul de față. — 404.

INDICE DE NUME*

A

Adoratski, V.V. (1878—1945) — membru de partid din 1904. Din 1920 pînă în 1929 a fost director adjunct la Direcția centrală a arhivelor statului (vezi și vol. 44, p. 622**). — 97—98, 171, 237, 243.

Agranov, I.S. (1893—1938) — în anii 1912—1914 a fost eser; în 1915 a devenit membru al partidului bolșevic. În 1921 a fost secretar al Micului C.C.P. Din 1923 pînă în 1937 a deținut posturi de răspundere în Direcția politică de stat și în Comisariatul poporului pentru afacerile interne. În 1937 a fost exclus din partid pentru încălcare sistematică a legalității. — 294.

Akselrod, T.L. (1888—1938) — membru de partid din 1917. În anii 1920—1921 a condus secția de presă a Cominternului. Ulterior a lucrat în domeniul editorial (vezi și vol. 50, p. 524). — 41, 42, 101, 146.

Aleksandrov, V.I. (n. 1866) — inginer de mine. Din februarie 1921 a ocupat succesiv posturile de subșef la serviciul tracțiunii, director de uzină, șef al agenției din Petrograd a Direcției economice a Comisariatului poporului pentru căile de comunicație. În 1930 a fost numit inspector tehnic al secției de protecție a muncii din Leningrad. — 232.

Alekseev, N.A. (n. 1873) — membru de partid din 1897. Începînd din iulie 1921 a condus secția de educație politică din gubernia Krasnoiarsk (vezi și vol. 10, p. 513—514). — 352.

* Avînd în vedere marea număr de nume menționate în volumul de față, la persoanele pentru care în indicele din volumele precedente s-au prezentat informații amănunțite, aici, de regulă, sînt prezentate doar date în legătură cu anul 1921. Referitor la persoanele care sînt menționate pentru prima oară în acest volum, sînt prezentate informații mai amănunțite. Despre unele persoane nu s-au putut afla nici un fel de date.

** Aici și mai departe au fost puse în paranteze trimiterile la volumele precedente ale ediției de față în ale căror indice de nume se pot găsi date mai amănunțite despre persoana respectivă.

Alski, A.O. (1892—1939) — membru de partid din 1917. Din 1921 pînă în 1927 a fost adjunct al comisariului poporului pentru finanțe și a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru finanțe al R.S.F.S.R., apoi al U.R.S.S. (vezi și vol. 44, p. 622). — 85, 131, 165, 202, 205—206, 335, 343.

Andreev, A.A. (n. 1895) — membru de partid din 1914. În anii 1920—1922 a fost secretar al C.C.S. din Rusia; din mai pînă în octombrie 1921 a fost reprezentant al Consiliului Central al Sindicatelor în Consiliul Muncii și Apărării (vezi și vol. 44, p. 623). — 278.

Antonov-Ovseenko, V.A. (1834—1938) — membru de partid din 1917. În 1921 (din februarie pînă în iulie) a fost președintele Comisiei extraordinare a C.E.C. din Rusia pentru lichidarea banditismului politic în gubernia Tambov (vezi și vol. 35, p. 528—529). — 97.

Anțelovici, N.M. (1888—1952) — membru de partid din 1905. După revoluția din februarie 1917 a făcut parte din grupul de propagandiști ai Comitetului din Petersburg al P.M.S.D.(b) din Rusia și a condus sindicatul electricienilor. A participat activ la Revoluția din Octombrie. Din 1918 pînă în 1921 a fost președinte al Consiliului sindical gubernial din Petrograd. În anii următori a deținut funcția de adjunct al comisariului poporului pentru Inspekția muncitorească-țărănească, al comisariului poporului pentru industria lemnului, al comisariului poporului pentru comerț al R.S.F.S.R. La congresele al XV-lea și al XVI-lea ale partidului a fost ales membru supleant, iar la Congresul al XVIII-lea membru al C.C. al P.C.(b) din Rusia. — 233.

Armand, A.A. (1903—1944) — fiul cel mai mic al Inesei F. Armand — activistă de seamă a mișcării muncitorești și comuniste internaționale; de profesiune inginer mecanic. În 1944 a devenit membru de partid (vezi și vol. 48, p. 439). — 24—25, 137.

Armand, V.A. (n. 1901) — membră de partid din 1921; fiica cea mai mică a Inesei F. Armand. Din 1920 pînă în 1929 a urmat cursurile Institutului superior de artă și tehnică (vezi și vol. 52, p. 498) — 24—25, 137.

Artiuhov, I.S. (1884—1945) — lucrător în domeniul economic. De specialitate economist, statistician. În anii 1919—1920 a fost șeful secției statistice a Uniunii cooperativelor; din 1920 pînă în 1923 — șef al serviciului planificare din Direcția colectărilor a Comisariatului poporului pentru aprovizionare. După aceea a lucrat în Direcția generală a geodeziei din Consiliul economic superior. În anii care au urmat a desfășurat activitate didactică la institutele de învățămînt superior din Moscova. — 329.

Avanesov, V.A. (1884—1930) — membru de partid din 1903. Din 1903 pînă în 1924 a fost adjunct al comisariului poporului pentru

Inspecția muncitorească-țărănească, membru al colegiului Cekăi, apoi adjunct al comisarului poporului pentru comerțul exterior (vezi și vol. 44, p. 623). — 2, 15, 23, 35, 64, 65, 66, 67, 68, 85, 92, 113, 144—145, 186, 226, 232, 241, 305—306, 310—311, 317, 330.

Azarh, S.A. (n. aprox. 1880) — exploatator de păduri. După Revoluția din Octombrie — comerciant. — 130.

B

Babkin, I.P. (1885—1940) — membru de partid din 1902. În anii 1918—1921 a lucrat în Comisariatul poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R. ca șef al secției muncii, apoi a fost imputernicit extraordinar al C.C.P. și C.M.A. în regiunea Volga-Caspica. Începând din septembrie 1921 a fost membru al prezidiului Uniunii centrale a cooperativelor de consum, președinte al consiliului de conducere al Uniunii generale a cooperativelor de producție din industria piscicolă (vezi și vol. 51, p. 510). — 15, 65, 68.

Badaev, A.E. (1883—1951) — membru de partid din 1904. Din 1921 până în 1929 a fost președinte al Asociației pentru aprovizionare din Petrograd, apoi al Uniunii asociațiilor pentru aprovizionare din Leningrad (vezi și vol. 49, p. 590). — 2, 62, 88, 89.

Bajanov, V.M. (1889—1939) — inginer de mine, membru de partid din 1910. Din 1918 până în 1921 a fost președinte al colegiului, iar după aceea șef al Direcției generale a cărbunelui (vezi și vol. 50, p. 527). — 60, 297.

Bașa, N.A. (1883—1957) — membru de partid din 1917. În anii 1921—1923 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru finanțe și șef al Depozitului de obiecte de valoare ale statului (vezi și vol. 52, p. 500). — 312.

Batiuşkov, V.D. — inginer de drumuri, unul dintre autorii broșurii „Drumuri vicinale solide“. — 188—189, 306—307.

Beleakov, A.A. (1870—1927) — membru de partid din 1903. Începând din 1920 a deținut posturi de răspundere în economie și în presă (vezi și vol. 52, p. 500). — 259.

Belenki, A.I. (1883—1941) — membru de partid din 1902. Din 1919 până în 1924 a fost șeful serviciului de pază personală a lui V.I. Lenin (vezi și vol. 41, p. 562). — 35, 61.

Belgov, V.N. (1884—1936) — membru de partid din 1905. După Revoluția din Octombrie a lucrat în diplomație, a deținut funcții de răspundere în economie și în aparatul de partid din Ucraina, Siberia și Republica Extremului Orient. Începând din 1921 a lucrat în Comisariatul poporului pentru comerțul exterior, a fost reprezentant comercial în Persia, director al reprezentanței comerciale a U.R.S.S. în Austria (din 1922 până în 1924), repre-

zentant al Comisariatului poporului pentru afacerile interne în Asia Centrală (1925) și a deținut și alte posturi de răspundere. — 137.

Beloborodov, A.G. (1891—1938) — membru de partid din 1907. Din martie 1921 a fost președinte al comisiei economice a Regiunii de sud-est. În luna octombrie a aceluiași an a fost numit membru al colegiului, iar apoi adjunct al comisarului poporului pentru afacerile interne (vezi și vol. 50, p. 528). — 273, 278.

Berzin (Berzin-Ziemelis)*, I.A. (Pavlov, I.) (1881—1941) — membru de partid din 1902.

În 1921 a fost reprezentant plenipotențiar în Finlanda. În 1921—1925 a deținut funcția de locțiitor al reprezentantului comercial în Anglia (vezi și vol. 48, p. 441). — 204, 312—313.

Bogdanov, P.A. (1882—1939) — membru de partid din 1905. Din 1921 până în 1925 a fost președinte al Consiliului economic superior și membru al C.C.P. al R.S.F.S.R. — 17, 22, 30, 42, 70, 113, 128, 129, 175—176, 226, 280, 294, 340, 342, 348, 384—385, 398.

Boki, G.I. (1879—1940) — membru de partid din 1900. În 1921 a fost numit membru al colegiului Cekăi, apoi al colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile interne (vezi și vol. 51, p. 512). — 123—124, 131, 312.

Bonci-Bruevici, V.D. (1873—1955) — membru de partid din 1895. După Revoluția din Octombrie a fost șef al Direcției treburilor de pe lângă Consiliul Comisarilor Poporului. În anii care au urmat a fost director al colhozului „Lesnie poleani“ de lângă Moscova și a deținut funcții de răspundere în diverse instituții științifice (vezi și vol. 8, p. 595). — 98—99.

Borisov, I.N. (1839—1928) — lucrător în transportul feroviar, inginer. Din 1920 a fost șeful Direcției generale a Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, a făcut parte din Consiliul superior al transporturilor. În 1923 a fost numit locțiitor al comisarului poporului pentru căile de comunicație. — 182.

Borisov, N.E. (n. aprox. 1899) — ziarist, în 1921 a lucrat în redacția ziarului „Pravda“; a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din raionul Rogojsk-Simonovsk al orașului Moscova. — 47.

Borodin (Gruzenberg), M.M. (1884—1951) — membru de partid din 1903. Din 1918 până în 1922 a lucrat în Comisariatul poporului pentru afacerile interne al R.S.F.S.R. și în Comintern (vezi și vol. 37, p. 675). — 31, 77.

Bricikina, S.B. (n. 1883) — membră de partid din 1903. Din 1921 până în 1922 a deținut postul de subșef al Direcției treburilor

* În paranteze, cu litere cursive, sînt scrise adevăratele nume de familie.

de pe lângă Comintern; citva timp a deținut un post similar pe lângă C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 51, p. 512). — 367.

Briuhanov, N.P. (1878—1943) — membru de partid din 1902. Din 1918 pînă în decembrie 1921 a lucrat în Comisariatul poporului pentru aprovizionare ca membru al colegiului, apoi ca adjunct al comisarului (vezi și vol. 38, p. 497). — 3, 4, 15, 17, 20—21, 63—64, 66, 105, 147, 166, 170, 171, 231, 238, 365, 394.

Brikov, A.P. (1889—1937) — membru de partid din 1917. După Revoluția din Octombrie a fost membru al prezidiului secției soldățești a Sovietului din Moscova, vicepreședinte al secției pentru aprovizionarea armatei din Consiliul economic superior. În anii 1919—1924 a deținut funcțiile de imputernicit extraordinar al Consiliului Muncii și Apărării, vicepreședinte al Comitetului revoluționar din Siberia și membru al Biroului C.C. al P.C.(b) din Rusia pentru treburile Siberiei. Din 1924 a fost vicepreședinte al Consiliului economic superior al R.S.F.S.R., șef al Direcției generale a industriei bumbacului și a ocupat și alte posturi în domeniul economiei. La Congresul al XII-lea al partidului a fost ales membru al Comisiei Centrale de Control a P.C.(b) din Rusia, iar la Congresul al XVI-lea membru al Comisiei centrale de revizie. — 274.

Brown, W.

Buharin, N.I. (1888—1938) — membru de partid din 1906. După Revoluția din Octombrie a fost redactor al ziarului „Pravda”, membru al Biroului Politic al Comitetului Central și membru al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste (vezi și vol. 41, p. 564). — 96.

C

Callwert, G.S. — muncitor american. În 1921 a luat parte la organizarea unei colonii industriale autonome în Bazinul Kuznețkului. — 234, 252, 268, 301.

Cerliunceakevici, N.A. (1876—1938) — membru de partid din 1907. Jurist. După Revoluția din Octombrie a lucrat la tribunalul popular din Moscova, apoi a făcut parte din colegiul Comisariatului pentru justiție al R.S.F.S.R. În anii 1922—1926 a lucrat în Ucraina. Din 1927 a deținut funcția de subșef al Direcției centrale de statistică și pe aceea de membru al prezidiului Comisiei de stat a planificării. — 229.

Cernov — vezi Grecinev-Cernov, A.S.

Cicerin, G.V. (1872—1936) — membru al P.M.S.D.R. din 1905; în perioada reacțiunii — adept al menșevismului; în anii primului război mondial — internaționalist; în 1918 a intrat în P.C.(b) din Rusia.

. Din 1918 pînă în 1930 a deținut funcția de comisar al poporului pentru afacerile externe (vezi și vol. 37, p. 676—677). — 13, 14, 25, 38—39, 41, 55—56, 70, 71, 73, 74, 75, 100, 106, 126—127, 132, 185, 204, 209, 228, 316, 344—345, 350.

Ciubar, V.I. (1891—1941) — membru de partid din 1907. Din 1918 pînă în 1922 a fost președinte al prezidiului C.E.S. al R.S.S.U. și membru al prezidiului C.E.S. al R.S.F.S.R. vezi și vol. 43, p. 497—498). — 175, 280, 335.

Ciuțkaev, S.E. (1876—1946) membru de partid din 1907. Din 1921 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru finanțe, apoi adjunct al comisarului poporului pentru finanțe. A fost președinte al comisiei pentru desființarea impozitului în bani, iar după aceea președinte al Comitetului revoluționar din Siberia vezi și vol. 51, p. 514. — 25, 274.

D

Danilov, S.S. (1877—1939) — membru de partid din 1904. În 1911—1917 a lucrat în domeniul ziaristicii. După Revoluția din Octombrie a activat în armată; a fost comisar de stat-major, iar din iulie 1921 a făcut parte din Consiliul militar-revoluționar al Armatei muncitorești-tărănești. În anii 1929—1930 a lucrat la Institutul K. Marx și F. Engels. — 216.

Danișevski, K.H. (1884—1941) — membru de partid din 1900. De la începutul anului 1914 a fost șeful Direcției generale a silviculturii și a deținut și alte funcții în domeniul administrativ și economic (vezi și vol. 20, p. 542—543; vol. 44, p. 628. — 262.

Datta, Bhupendranat (n. 1880) — sociolog indian, fruntaș al mișcării de eliberare națională din India. La începutul secolului al XX-lea a fost unul dintre liderii organizațiilor revoluționare naționale ilegale din Bengal, redactor al ziarului patriotic „Yugantar“, care chema poporul la luptă pentru răsturnarea dominației engleze în India. În august 1921, la invitația Cominternului, a vizitat Rusia Sovietică și i-a predat lui V.I. Lenin tezele sale, cuprinse într-un articol care trata despre problema mișcării naționale de eliberare din India. — 163.

Dogadov, A.I. (1888—1938) — membru de partid din 1905. A dus muncă de partid la Kazan, Petersburg și Baku. A participat la Conferința a 6-a generală (de la Praga) a P.M.S.D.R. Începînd din 1918 a activat la Kazan, unde a deținut funcția de președinte al Consiliului sindical, iar apoi pe aceea de membru al Consiliului Comisarilor Poporului al Republicii Tătare. În 1921 a fost membru al prezidiului, secretar al Consiliului Central al Sindicatelor, locțiitor de reprezentant, apoi reprezentant al C.C.S. din Rusia în Consiliul Muncii și Apărării. În 1930 a fost ales vicepreședinte al Consiliului Central al Sindicatelor. A făcut parte din biroul Internaționalei sindicale. Începînd din 1931 a lucrat în Comi-

săriatul poporului pentru Inspekția muncitorească-țărănească. La Congresul al XV-lea al partidului a fost ales membru, la Congresul al XVI-lea — membru supleant al Comitetului Central, iar la Congresul al XVII-lea — membru al Comisiei controlului de stat. A făcut parte din C.E.C. al U.R.S.S. — 182.

Domnenko, E.F. (n. 1896) — începînd din 1913 a făcut parte dintr-o organizație a socialistilor-revoluționari de dreapta, în 1917 a aderat la P.M.S.D.(b) din Rusia. După Revoluția din Octombrie a fost președinte al Comisiei pentru construcții din Dauria (Extremul Orient. În 1921 a fost director al minelor Ridder, iar după aceea a intrat în Armata Roșie. — 211, 275, 281.

Dovgalevski, V.S. (1885—1934) — membru de partid din 1908. În anii 1921—1924 a fost comisar al poporului, iar apoi adjunct al comisarului poporului pentru poștă și telegraf al R.S.F.S.R. (U.R.S.S.) vezi și vol. 44, p. 629). — 19, 53, 114, 183—184, 247.

Dreiman, R.A. (1887—1938) — membru de partid din 1905. După revoluția din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai soldaților din Tomsk. După Revoluția din Octombrie a făcut parte din Armata Roșie, apoi a deținut funcția de comisar al poporului pentru comunicații în guvernul sovietic al Letoniei. În 1920 a făcut parte din consiliul de conducere al trustului „Angarometal”, a fost director al minei Ridder din Altai. În anii 1926—1929 a fost director al Combinatului de topitorie a cuprului din Krasnoiarsk. — 281, 282.

Dzerjinski, F.E. (1877—1926) — membru de partid din 1895. După Revoluția din Octombrie a fost președinte al Cekăi, apoi comisar al poporului pentru afacerile interne, iar în 1921 i s-a înredințat și funcția de comisar al poporului pentru căile de comunicație. A fost membru al C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 35, p. 534). — 37, 92, 108, 112.

E

Ejov, I.K. (n. 1885) — membru de partid din 1918. În anii 1918—1924 a fost șeful Direcției centrale a depozitelor din sistemul Consiliului economic superior. Din 1924 a deținut funcții de răspundere în aparatul tehnic-ingineresc și în cel de partid al unor organizații de construcții. — 250—251, 339—340.

Elenin, A.A. (1891—1939) — muncitor, membru de partid din 1919. Din 1919 pînă în 1921 a fost președinte al comitetului de întreprindere, iar din 1922 pînă în 1925 director adjunct al Uzinei de construcții de mașini din Kolomna. În anii următori a ocupat funcții de conducere în trustul uzinelor de construcții de mașini și al uzinelor din industria de război. — 393.

Elizarova, S.S. (n. 1888) — membră de partid din 1920, de specialitate biolog. După Revoluția din Octombrie a desfășurat

activitate tehnică-științifică și a deținut posturi de conducere în industria piscicolă; începînd din 1920 s-a aflat în conducerea unor instituții științifice din domeniul pisciculturii. În 1930 a fost numită director adjunct al Institutului de biologie experimentală al Comisariatului poporului pentru ocrotirea sănătății. Începînd din 1930 a condus laboratoarele Institutului de chimie „A.N. Bah”. — 33.

Emelianov, N.A. (1871—1958) — membru de partid din 1904. În iulie-august 1917 l-a ascuns la Razliv pe V.I. Lenin, care era urmărit de agenții guvernului țarist. Din septembrie 1921 pînă în 1923 a lucrat în cadrul reprezentanței comerciale a R.S.F.S.R. în Estonia, a condus operațiile de reparare și de aprovizionare a vapoarelor sovietice din portul Revel (vezi și vol. 50, p. 534). — 327.

Engels, Friedrich (1820—1895). — 237, 243.

Enukidze, A.S. (1877—1937) — membru de partid din 1898. Din 1918 pînă în 1922 a deținut funcțiile de membru al Prezidiului și secretar al C.E.C. din Rusia (vezi și vol. 48, p. 447). — 32, 33, 41, 59, 72, 110, 177, 260, 355.

Enukidze, T.T. (Semion) (1877—1937) — membru al P.M.S.D.R. din 1899, bolșevic. După Revoluția din Octombrie a fost director al tipografiilor C.E.C. din Rusia. În 1919 a fost numit director al Monetăriei statului. — 372.

Ernakov, V.S. (n. 1888) — membru de partid din 1917. În anii 1920—1921 a fost împuternicit al Comitetului special al Consiliului Apărării pentru supravegherea stării de război la căile ferate. Din septembrie 1921 a făcut parte din Comisia extraordinară pentru export de pe lângă Consiliul Muncii și Apărării (vezi și vol. 51, p. 517). — 186.

F

Ferguson, A.E. — 374.

Fofanova, M.V. (n. 1883) — participantă la mișcarea revoluționară. După Revoluția din Octombrie, pînă în 1921 a lucrat în Comisariatul poporului pentru agricultură, a făcut parte din comisia de (trei) împuterniciți ai Comitetului executiv central în Crimeea, iar ulterior a fost numită rector al Institutului zootehnic din Moscova. — 68, 69.

Fomin, V.V. (1884—1942) — membru de partid din 1910. Din ianuarie 1921 a fost președinte al Consiliului superior al transporturilor, apoi adjunct al comisarului poporului pentru căile de comunicație (vezi și vol. 42, p. 539—540). — 238.

Fotieva, L.A. (n. 1881) — membră de partid din 1904. Din 1918 a lucrat ca secretară a C.C.P. și C.M.A. și, totodată, ca secre-

tară a lui V.I. Lenin (vezi și vol. 44, p. 630). — 11, 18, 30—31, 35, 49, 61, 63, 129—130, 139, 149, 160, 222, 291.

France, Joseph Irvin (1873—1939) — senator american în anii 1917—1923; în vara anului 1921 a venit în Rusia Sovietică. S-a ocupat de problemele comerțului exterior. — 13, 14, 17, 38—39.

Fridberg, V.I. (1885—1938) — în anii 1904—1907 a aderat la bolșevici. După revoluția din februarie 1917 a făcut parte din partidul menșevicilor. După Revoluția din Octombrie a lucrat în domeniul aprovizionării la Moscova. În 1920 a intrat în P.C.(b) din Rusia. Din 1918 până în 1923 a fost membru al colegiului și șef al secției transporturi a Sovietului din Moscova. — 392.

Frumkin, M.I. (1878—1939) — membru de partid din 1898. Din 1918 până în martie 1922 a fost membru al colegiului, apoi adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare (vezi și vol. 44, p. 630). — 53, 104—105, 144, 231, 246, 255, 270, 271, 303, 372—373.

G

Gaken. — 393.

Gennari, Egidio (1876—1942) — unul dintre întemeietorii Partidului Comunist Italian (vezi și vol. 44, p. 630). — 249.

Ghelfat. — 390—391.

Gherbek, G.G. (n. 1890) — în 1921 a deținut postul de vicepreședinte al Biroului Consiliului economic superior pentru industria din Ural și de locțiitor al imputernicitului extraordinar al Consiliului Apărării muncitorești-tărănești pentru aprovizionarea armatei și a flotei. — 235.

Ghetie, F.A. (1863—1938) — medic, mare specialist în boli interne; director al unor spitale din Moscova; medic primar al spitalului Basman, iar apoi fondator și medic primar al spitalului Botkin (fost Soldatenkov). După înființarea Direcției medicosanitare a Kremlinului, a fost invitat să lucreze acolo. Din 1919 a fost medicul lui V.I. Lenin. — 19.

Ghetov, S.A. (1883—1937) — în anii 1918—1923 a fost vicepreședinte al Comitetului general al cărbunelui și (din 1920) șef al Direcției generale a industriei cărbunelui (vezi și vol. 50, p. 536—537). — 60.

Gleasser, M.I. (1890—1951) — membră de partid din 1917. În anii 1917—1924 a lucrat la secretariatul Consiliului Comisarilor Poporului (vezi și vol. 51, p. 519). — 30, 35, 190, 300.

Goihburg, A.G. (1883—1962) — membru de partid din 1919 până în 1924. Din octombrie 1920 până în 1924 a făcut parte din

colegiul Comisariatului poporului pentru justiție, a fost membru al Micului C.C.P., iar după aceea vicepreședinte și președinte al Micului C.C.P. (vezi și vol. 51, p. 519). — 164, 209, 321—322, 332—333, 381.

Goldebaev. — 143, 144.

Goldenberg, I.P. (1873—1922) — social-democrat, după Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a devenit bolșevic, în perioada noului avânt revoluționar s-a situat pe o poziție împăciuitoare, iar în timpul primului război mondial a adoptat o atitudine defensivă; în 1917—1919 a făcut parte din grupul „Novaia Jizn”; în 1920 a fost din nou primit în partid. S-a îndeletnicit cu ziaristica (vezi și vol. 49, p. 600). — 40.

Gorbunov, N.P. (1892—1938) — membru de partid din 1917. Din 1920 a fost director al treburilor Consiliului Comisarilor Poporului și ale Consiliului Muncii și Apărării, membru al Comisiei de stat a planificării (vezi și vol. 45, p. 660). — 6, 111, 171, 177, 178—181, 183—184, 185—190, 193—194, 198, 209, 210—211, 212—214, 219—220, 221, 222, 223, 227, 231, 232, 233—234, 235—237, 242, 248—249, 257, 259—261, 262, 268, 269, 271, 272, 273, 274, 284, 302, 303, 306—307, 328, 331, 354, 367, 372.

Gorbunov, P.P. (n. 1885) — membru de partid din 1918. Din februarie 1921 până în februarie 1922 a fost membru al colegiului și director al treburilor Comisariatului poporului pentru afacerile interne (vezi și vol. 52, p. 509). — 75, 309.

Gorki, Maxim (Peșkov, A.M.) (1868—1936). — 5, 116, 124, 228.

Graftio, G.O. (1869—1949) — inginer și om de știință sovietic, specialist în domeniul energiei. A participat la lucrările Comisiei de stat pentru electrificarea Rusiei (GOELRO). În anii 1921—1927 a deținut funcția de inginer-șef la șantierul hidrocentralei de pe Volhov și apoi la hidrocentrala de pe Svirul inferior (vezi și vol. 51, p. 520). — 159, 179, 189, 208—209.

Grecinev-Cernov, A.S. (n. 1881) — inginer mecanic, membru de partid din 1905. În anii 1919—1923 a fost director al uzinei din Sormovo (până în vara anului 1921), președinte al Direcției generale a metalurgiei de pe lângă Consiliul economic superior și membru al consiliului de conducere al grupului de uzine pentru construcția de mașini ale statului. Începând din 1925 a ocupat funcții de conducere în Comisariatul poporului pentru comerțul exterior. — 265.

Gribanova, L.D. (n. 1890) — din 1921 până în 1934 a deținut postul de secretară tehnică la Consiliul Muncii și Apărării (vezi și vol. 52, p. 509). — 26—27.

Grigoriev, G.I. (n. 1894) — lucrător în industria combustibilului. În anii 1917—1920 a ocupat un post de contabil în Donbas.

Din ianuarie 1921 pînă în octombrie 1922 a deținut funcția de șef al Direcției generale a industriei cărbunelui. — 52.

Grinberg, Z.G. (1889—1949) — în anii 1906—1914 a făcut parte din Bund, iar din 1917 pînă în 1922 a fost membru al P.C.(b) din Rusia. După Revoluția din Octombrie a fost comisar al ziarului „Novaia Rusi“, membru al Comitetului de stat pentru instrucțiunea publică, adjunct al comisarului poporului pentru învățămînt al Uniunii comunelor din Regiunea de nord. Din februarie 1920 a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru învățămînt al R.S.F.S.R., apoi a fost membru al comitetului de conducere al Muzeului de istorie și director al Muzeului militar. Din 1927 pînă în 1945 a desfășurat activitate pedagogică și de cercetări la Universitatea din Moscova și la Institutul de literatură universală „A.M. Gorki“ al Academiei de Științe al U.R.S.S. — 103.

Groman, V.G. (n. 1874) — social-democrat, menșevic. În 1920 a fost numit președinte al comisiei pentru evaluarea pierderilor pricinuite economiei Rusiei de războiul imperialist și de războiul civil; din 1921 a făcut parte din Comisia de stat a planificării (vezi și vol. 12, p. 515). — 212—213, 345.

Gubkin, I.M. (1871—1939) — eminent geolog sovietic. Membru de partid din 1921. În anii 1919—1924 a fost președinte al Comitetului general pentru exploatarea șisturilor și a deținut și alte funcții (vezi și vol. 45, p. 660). — 30, 275.

H

Halatov, A.B. (1896—1938) — membru de partid din 1917. În 1921 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R., președinte al Comisiei C.C.P. pentru aprovizionarea muncitorilor (vezi și vol. 41, p. 574—575). — 394, 397.

Hammer, Armand — președintele Companiei mixte americane de medicamente și chimicale. În anii 1925—1930 a avut sub conducerea sa o concesiune — obținută de această companie în U.R.S.S. — pentru producția și vînzarea rechizitelor de birou. — 308, 310, 314, 326, 345, 349, 357, 374—375.

Hammer, Julius — milionar american. A avut o poziție amicală față de Revoluția din Octombrie din Rusia. Din 1921 pînă în 1927 a fost președinte al consiliului de administrație al concesiunii „Alamerico“ pentru exploatarea minereului de azbest (din Ural). — 308, 374—375.

Harding, Warren (1865—1923) — președinte al S.U.A. în anii 1921—1923 (vezi și vol. 42, p. 541). — 154.

Harrison, Margaret — ziaristă americană. Începînd din 1917, în calitate de corespondentă, a făcut parte din corpul expediționar

american în Franța, apoi în Germania. În 1921 a venit la Moscova; se îndeletnicea cu spionajul. — 39.

Haywood, William (Bill) (1869—1928) — militant al mișcării muncitorești din S.U.A. În 1921 a devenit membru al partidului comunist; a trăit în U.R.S.S. (vezi și vol. 44, p. 632—633). — 160, 234, 268, 301.

Hegel, Georg Wilhelm Friedrich (1770—1831) — mare filozof german, idealist obiectiv. — 5.

Heckert, Fritz (1884—1936) — activist de seamă al mișcării muncitorești germane și internaționale. În 1903 a aderat la aripa stângă a partidului social-democrat. A participat activ la mișcarea sindicală. În primul război mondial a fost unul dintre întemeietorii „Uniunii Spartacus”. A avut un rol însemnat în crearea Partidului Comunist din Germania; începând din 1919 a făcut parte din Comitetul Central (cu o întrerupere în anii 1924—1925). Din 1921 a fost membru al Biroului Executiv al Internaționalei sindicale. A participat la congresele III—VI ale Internaționalei Comuniste și la toate congresele Internaționalei sindicale. La Congresul al VI-lea al Internaționalei Comuniste (1928) a fost ales membru al Comitetului Executiv. — 54.

Hillman, Sidney (1887—1946) — activist sindical american, originar din Lituania. Din 1907 a trăit în S.U.A.; în 1914 a devenit conducătorul Uniunii centrale a muncitorilor din industria de confecții din America, apoi a fost ales președinte al Uniunii sindicatelor muncitorilor din industria de confecții pentru bărbați. În repetate rânduri a luat atitudine împotriva comuniștilor și a aripii de stînga a sindicatelor. În 1921 a venit la Moscova, a avut o convorbire cu V.I. Lenin în legătură cu crearea unei corporații industriale ruso-americane care să ajute la redresarea economică a Rusiei Sovietice. În 1945 Hillman a participat la înființarea Federației Sindicale Mondiale. — 303—304.

Hillquit, Moris (1869—1933) — socialist american (vezi și vol. 44, p. 633). — 405.

Hinciuk, L.M. (1868—1944) — membru de partid din 1920. Din 1921 până în 1926 a fost președinte al consiliului de conducere al Uniunii centrale a cooperativelor de consum (vezi și vol. 44, p. 656). — 86—87, 117, 265, 283.

Hoover, Herbert Clark (1874—1964) — om politic reacționar american, mare capitalist. A participat activ la exploatarea prădalnică a industriei miniere din Siberia a Rusiei țariste, iar după aceea la organizarea intervenției antisovietice. Începând din 1919 a condus așa-numita Administrație a ajutorului american (A.R.A.). În anii 1921—1928 a fost ministru al comerțului, iar după aceea — președinte al S.U.A. (1928—1933). — 110, 126, 127, 154.

I

Iakovlev, G.N. (1899—1932) — agronom. În 1921 a absolvit Academia agricolă „K.A. Timireazev“. A lucrat ca agronom la sovhoziurile din raionul Peatigorsk și din gubernia Voronej. — 160.

Iakovlev, N.N. (n. 1870) — inginer de mine. A participat îndeaproape la mișcarea revoluționară studențească. Prin anii 1890—1895 a fost, împreună cu N.K. Krupskaia, învățător la o școală serală și duminicală din Smolensk, iar după aceea la fabrica „Obuhov“ din Petersburg. Începînd din 1897 s-a îndeletnicit cu munca științifică și pedagogică. A desfășurat o intensă activitate științifică și de cercetare a zăcămintelor minerale din Ural, Donbass, Caucaz și din alte regiuni. Doctor în geologie și mineralogie. În 1921 a fost ales membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S. A scris o serie de lucrări în domeniul geologiei, mineralogiei și paleontologiei. — 160.

Iakovleva, V.N. (1885—1944) — membră de partid din 1904. Din primăvara anului 1921 pînă în 1922 a fost secretară a Biroului pentru Siberia al C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 45, p. 662). — 387, 388.

Ignatiev, A.M. (1879—1936) — membru de partid din 1903. A participat la revoluția din 1905—1907, a făcut parte din grupul tehnic de luptă de pe lângă C.C. al P.M.S.D.R. După Revoluția din Octombrie a făcut parte din Armata Roșie: a fost inspector al apărării antiaeriene a Petrogradului. În anii 1920—1925 a deținut funcția de reprezentant comercial al U.R.S.S. în Finlanda. În 1929 a lucrat la reprezentanța sovietică de la Berlin. În anii următori a desfășurat activitate științifică. — 307, 312.

Ioffe, A.A. (1883—1927) — membru de partid din 1927. În 1921 a fost numit președinte al delegației de pace însărcinate să ducă tratative cu reprezentanții Poloniei burghezo-moșierești. După aceea a fost numit președinte al Comisiei C.E.C. din Rusia și a C.C.P. al R.S.F.S.R. pentru treburile Turkestanului și al Biroului C.C. al P.C.(b) din Rusia pentru treburile Turkestanului, dar curînd a fost rechemat la Moscova (vezi și vol. 45, p. 662). — 34, 74, 119, 217—218.

Ioghihes, Leo — vezi Tyszka, Jan.

Ionov, I.I. (1887—1942) — membru de partid din 1904. Din 1918 pînă în 1926 a fost director al editurii Sovietului din Petrograd, apoi a condus secția din Petrograd a Editurii de stat (vezi și vol. 50, p. 541). — 11.

Ianov (Koighen, F.M.) (1870—1923) — social-democrat, unul dintre liderii Bundului. După Revoluția din Octombrie a lucrat la reprezentanța sovietică din Berlin, a devenit membru al P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 19, p. 590). — 102.

Iordanski, N.I. (1876—1928) — membru de partid din 1921. În luna noiembrie a aceluiași an a fost numit membru al colegiului Comisariatului poporului pentru învățămînt (vezi și vol. 49, p. 605. — 315.

Ipatiev, V.N. (1867—1952) — profesor de chimie, academician. În 1921 a fost membru al prezidiului și șef al secției chimie industrială a Consiliului economic superior. — 143, 260—261.

Ivanov. — 282.

J

Jukov, I.D. (n. 1886) — în 1921 deținea funcția de director al treburilor Consiliului economic regional din Ural. — 266.

K

Kaisarov, V.D. (1878—1942) — de profesie inginer militar. În 1921 a fost președinte al comisiei științifice speciale pentru întocmirea unui atlas geografic (vezi și vol. 52, p. 513). — 13, 78, 192, 221.

Kaiurov, V.N. (1876—1936) — membru de partid din 1900. În anii 1921—1922 a fost președinte al Comisiei regionale Siberia pentru curățirea rîndurilor partidului, instituită de Comisia Centrală de Control a P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 36, p. 697). — 165.

Kaktin, A.M. (1893—1937) — membru de partid din 1916. După Revoluția din Octombrie a ocupat diferite posturi în economie, în armată și în aparatul de partid. În anii 1920—1922 a fost membru al prezidiului și vicepreședinte al Consiliului economic superior al Ucrainei. În 1922 a fost numit redactor responsabil adjunct al ziarului „*Ekonomiceskaia Jizn*“. Din 1926 pînă în 1929 a deținut funcția de subdirector al treburilor Consiliului Comisarilor Poporului și Consiliului Muncii și Apărării. În anii 1931—1934 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească al U.R.S.S., conducător al unui grup de irigație a bumbacului. În 1934 a fost numit vicepreședinte al C.C.P. al R.S.S. Tadjice. — 175.

Kalinin, M.I. (1875—1946) — membru de partid din 1898. Începînd din martie 1919 a deținut funcția de președinte al C.E.C. din Rusia, iar de la Congresul al VIII-lea al P.C.(b) din Rusia a fost membru al Comitetului Central (vezi și vol. 45, p. 662). — 49, 59, 132, 162, 254.

Kalmanovici, M.I. (1888—1937) — membru de partid din iulie 1917. În 1921 a deținut postul de președinte al Comitetului pentru aprovizionare din Siberia (vezi și vol. 52, p. 513—514). — 387—388.

Kamenev (Rozenfeld), L.B. (1883—1936) membru de partid din 1901.

În anii 1918—1926 a deținut funcția de președinte al Sovietului din Moscova. A fost membru al Biroului Politic al Comitetului Central (vezi și vol. 35, p. 537—538; vcl. 49, p. 606). — 29, 36, 49, 82, 94, 110, 111, 124, 125, 126, 159, 175, 217, 222, 303, 314, 351, 357, 359—360, 393.

Kareev, N.L. — agronom, în anii 1920—1924 a lucrat la secția agricolă gubernială din Tula. Din septembrie 1921 până în 1924 a fost director administrativ al sovhozului de pe lângă centrala electrică raională de la Kașira. — 260.

Karm, Adolf S. — în 1921 a venit în Rusia Sovietică ca reprezentant al Partidului muncitoresc-socialist din S.U.A. — 160.

Karpinski, V.A. (1880—1965) — membru de partid din 1898. Din 1918 până în 1922 a fost (cu unele întreruperi) redactor al ziarului „Bednota“ (vezi și vol. 44, p. 636. — 57—58.

Keeley, Royal Anzik (n. 1875) — inginer mecanic american (vezi și vol. 51, p. 525). — 110.

Kilbom, Karl (n. 1885) — social-democrat suedez; ulterior a devenit membru al Partidului Comunist din Suedia și a fost reprezentantul lui în Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste (vezi și vol. 49, p. 608). — 161.

Kirsanov, P.N. (1897—1937) — membru de partid din 1905. În anii 1918—1919 a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, iar din 1919 până în 1922 a fost șeful direcției financiare a acestui departament. Începând din 1922 a deținut diferite funcții economice-administrative în sistemul Comisariatului poporului pentru căile de comunicație. — 233.

Kiselev, A.S. (1879—1938) — membru de partid din 1898. În anii 1921—1923 a fost președinte al Micului C.C.P., membru supleant al C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 48, p. 455). — 103, 137, 200, 211, 226—227, 262, 275—276, 279, 382, 383.

Kissin, A.A. (1885—1938 — lucrător în comerț. Membru de partid din 1920. În anii 1907—1914 a făcut serviciu la diferite firme comerciale din Germania. După Revoluția din Octombrie s-a întors în Rusia, a lucrat în Centrala cooperativelor de consum ca agent comercial, membru al consiliului de conducere și, apoi, ca vicepreședinte; a ocupat și alte funcții în domeniul economiei. — 171, 194.

Kiškin, N.M. (1864—1930 — unul dintre liderii partidului cadeților.

În 1921 a făcut parte din Comitetul pentru ajutorarea populației înfometate din Rusia; împreună cu alți membri antisovietici ai

acestei organizații, a încercat să se folosească de ea în scopuri contrarevoluționare (vezi și vol. 36, p. 598—599). — 161—162.

Klasson, R.E. (1868—1926) — specialist de seamă în domeniul energiei. După proiectele întocmite de el și sub conducerea lui s-au construit o serie de centrale electrice la Moscova, Petrograd, la exploatrările petroliere de la Baku, precum și prima centrală electrică din lume care folosea drept combustibil turba. A fost unul dintre inventatorii metodei hidraulice de extragere a turbei (vezi și vol. 16, p. 640). — 167—169, 187.

Klișko, N.K. (1880—1937) — membru de partid din 1904. În 1921 a fost secretar al delegației comerciale sovietice la Londra (vezi și vol. 43, p. 504). — 71, 74.

Knipovici, B.N. (1880—1924) — economist și statistician. Din 1917 pînă în 1921 a lucrat în Comisariatul poporului pentru agricultură (vezi și vol. 48, p. 455). — 191.

Knipovici, N.M. (1862—1939) — eminent zoolog sovietic și activist pe tărîm social. În 1893 a fost numit conferențiar la Universitatea din Petersburg, dar mai tîrziu a fost exclus din corpul profesoral fiind bănuțit de atitudine ostilă regimului țarist. În anii 1911—1930 a fost titularul catedrei de zoologie și biologie generală la Institutul de medicină din acest oraș. În 1927 a fost ales membru corespondent, iar în 1935 membru de onoare al Academiei de Științe a U.R.S.S. și maestru emerit al științei și tehnicii în R.S.F.S.R. A fost întemeietorul școlii ruse de ihtiologie, organizatorul activității de exploatare științifică și cercetare a mărilor din zona europeană a U.R.S.S. A organizat și condus o serie de expediții cu caracter științific în domeniul pescuitului. — 119, 191—192, 355.

Kolceak, A.V. (1873—1920) — amiral al flotei țariste. În anii 1918—1919 a fost unul dintre principalii conducători ai contra-revoluției ruse. Cu sprijinul Antantei s-a proclamat „cîrmuitor suprem” al Rusiei și a trecut în fruntea dictaturii militare burghezo-moșierești din Ural, Siberia și Extremul Orient (vezi și vol. 44, p. 638). — 203.

Komarov, N.P. (1886—1937) — membru de partid din 1909. În timpul războiului civil a fost comisar de batalion pe Frontul de est, șef al secției speciale și președinte al Cekăi guberniale din Petrograd. Din 1921 a deținut funcția de secretar al Comitetului executiv gubernial Petrograd. La Congresul al X-lea al partidului a fost ales membru al Comitetului Central. Începînd din 1925 a fost secretar al Biroului din Regiunea de nord-vest al Comitetului Central, președinte al Sovietului din Petrograd și al comitetului executiv gubernial, a făcut parte din prezidiul C.E.S. al U.R.S.S.; din 1931 a deținut postul de comisar al poporului pentru gospodăria comunală în R.S.F.S.R. — 238, 258, 314.

Kon, F.I. (1864—1941) — membru de partid din 1906. În anii 1919—1922 a fost secretar al P.C.(b) din Ucraina (vezi și vol. 47, p. 392). — 238, 395.

Kopp, V.L. (1880—1930) — membru de partid din 1917. În mai 1921 a fost numit reprezentant al R.S.F.S.R. în Germania pentru rezolvarea problemelor privind prizonierii de război (vezi și vol. 42, p. 526). — 70.

Korostelev, A.A. (1887—1937) — membru de partid din 1905. După Revoluția din februarie 1917 a fost ales președinte al Sovietului de deputați ai muncitorilor din orașul Orenburg și al comitetului executiv gubernial; a fost membru al Consiliului militar-revoluționar și șef al secției politice a Armatei din Turkestan. Din mai 1921 până în aprilie 1922 a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru Inspekția muncitorească-tărănească; a condus Comisia pentru sprijinirea organelor economice. Din 1922 a deținut posturi de conducere în aparatul sindical și în domeniul economic-administrativ. La congresele al XI-lea, al XII-lea și al XV-lea ale partidului a fost ales membru al Comisiei Centrale de Control. — 29, 36, 75—76, 90—91, 94, 111.

Krasikov, P.A. (1870—1939) — membru de partid din 1892. În 1921 a făcut parte din Micul C.C.P. (vezi și vol. 10, p. 527). — 242, 265, 287, 297—298, 310, 334.

Krasin, L.B. (1870—1926) — membru de partid din 1890. Din 1921 a fost reprezentant al R.S.F.S.R. în Anglia; a deținut postul de comisar al poporului pentru comerțul exterior (vezi și vol. 48, p. 456). — 7, 14, 26, 28, 34, 43, 70, 74, 75, 77, 85, 88, 91, 108, 113, 131, 157, 165, 169, 225, 293—294, 316, 322, 323, 345.

Kraus, Friedrich (1858—1936) — medic internist german. Din 1892 — profesor și director de clinică medicală la Berlin. A avut o atitudine amicală față de Rusia Sovietică. — 325.

Kreibich, Karel (n. 1883) — militant de seamă al mișcării comuniste cehoslovace și internaționale. A participat îndeaproape la crearea Partidului Comunist din Cehoslovacia. A fost delegat la Congresul al III-lea al Internaționalei Comuniste. În anii 1922, 1924 și 1925 a fost membru al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. Ulterior a fost redactor al revistei „Internaționala Comunistă”. În anii 1950—1952 a fost ambasadorul Republicii Socialiste Cehoslovace la Moscova (vezi și vol. 44, p. 639). — 42, 146.

Krestinski, N.N. (1883—1938) — membru de partid din 1903. În anii 1918—1921 a fost comisar al poporului pentru finanțe (vezi și vol. 44, p. 639—640). — 180—181, 294, 311, 312, 318—319, 359.

Krilenko, N.V. (1885—1938) — membru de partid din 1904. Din 1919 până în 1922 a fost președinte al unei comisii a Tribuna-

lului revoluționar suprem de pe lângă C.E.C. din Rusia (vezi și vol. 35, p. 541). — 393.

Krițman, L.N. (1890—1938) — membru de partid din 1918. În 1921 a făcut parte din prezidiul Comisiei de stat a planificării. A fost președinte al Comisiei pentru folosirea resurselor materiale ale R.S.F.S.R. de pe lângă Consiliul Muncii și Apărării (vezi și vol. 45, p. 665—666). — 321, 334, 373.

Krjijanovskaia-Nezvorova, Z.P. (1870—1948) — membră de partid din 1898. În 1921 a lucrat în Comitetul principal pentru educația politică (vezi și vol. 46, p. 559). — 18.

Krjijanovski, G.M. (1872—1959) — membru de partid din 1893. În 1920, din însărcinarea lui Lenin, a trecut la conducerea Comisiei pentru electrificarea Rusiei (GOELRO). În anii 1921—1930 a condus Comisia de stat a planificării (vezi și vol. 8, p. 614—615). — 7—11, 22—23, 24, 28, 30, 40, 95—96, 112—113, 121, 123, 139—143, 148, 152, 153, 157, 164, 193, 236—237, 288, 317.

Krucinski, M.A. (n. 1894) — din 1920 până în martie 1921 a fost șef al Direcției generale a hergheliilor din Comisariatul poporului pentru agricultură, apoi, timp de câțiva ani, a făcut parte din Armata Roșie. Membru de partid din 1942 (vezi și vol. 52, p. 517—518). — 62.

Krumin, G.I. (1894—1943) — membru de partid din 1908. Din 1919 până în 1929 a fost redactor responsabil al ziarului „Ekonomeskaia Jizn” (vezi și vol. 44, p. 640). — 57—58, 256—257, 286—287, 370.

Krupskaia, N.K. (1869—1939) — tovarășa de luptă și soția lui V.I. Lenin. Membră de partid din 1898. După Revoluția din Octombrie a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru învățămînt; începînd din aprilie 1921 a condus Comitetul principal pentru educația politică (vezi și vol. 7, p. 553). — 86, 110, 160.

Kuibîșev, V.V. (1888—1935) — membru de partid din 1904. În mai 1921 a fost numit membru al prezidiului Consiliului economic superior și șef al Direcției generale a energiei electrice. La Congresul al X-lea al partidului a fost ales membru supleant al C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 44, p. 640). — 182, 234—235, 268—269, 300—301, 348—350.

Kun, Béla (1886—1939) — unul dintre întemeietorii și conducătorii Partidului Comunist din Ungaria. În 1919 a fost conducătorul guvernului sovietic al Ungariei. După prăbușirea Puterii sovietice în Ungaria a emigrat în Austria, iar de acolo în Rusia. În 1921 a desfășurat activitate de partid în Ural, a fost membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia, imputernicit al C.C. al P.C.(b) din Rusia în C.C. al U.T.C. din Rusia, membru al Prezidiului

Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste (vezi și vol. 41, p. 580—581). — 50, 136, 309.

Kurski, D.I. (1874—1932) — membru de partid din 1904. Din 1918 pînă în 1928 a fost ministru al justiției; în 1921 a făcut parte din Prezidiul C.E.C. din Rusia (vezi și vol. 45, p. 666). — 129, 178, 189—190, 209, 226, 229, 265, 300, 310, 342—343, 350—352, 356, 373.

Kuskova, E.D. (1869—1958) — publicistă burgheză, militantă pe tărîm social. A participat la mișcarea cooperatistă. În 1921 a făcut parte din Comitetul pentru ajutorarea populației infometate din Rusia; împreună cu alți membri ai acestei asociații, adversari ai regimului sovietic, a încercat să se folosească de ea în scopuri contrarevoluționare. În 1922 a fost expulzată; în străinătate ea a devenit o militantă activă a emigrației albe (vezi și vol. 6, p. 553). — 28, 160, 161, 162.

Kușner, B.A. (1888—1937) — ziarist și scriitor. Membru de partid din 1917. Concomitent cu activitatea publicistică, în anii 1920—1921 a lucrat la trustul electric al Consiliului economic superior, ca vicepreședinte al unei secții; în anii următori a ocupat posturi de conducere în sistemul Comisariatului poporului pentru comerțul interior și pentru comerțul exterior. — 236.

L

Laciughin. — 5.

Lalaianț, I.H. (1870—1933) — militant activ al mișcării social-democrate din Rusia; după Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a devenit bolșevic, agent al C.C. al partidului în Rusia. La sfîrșitul anului 1913 a fost deportat pe viață în Siberia Orientală; pînă în 1922 a stat de o parte de viața politică (vezi și vol. 46, p. 561). — 203, 330.

Lapinski, P.L. (Levinson, I., Mihalski) (1879—1937) — comunist polonez, din 1919 a devenit membru al P.C.(b) din Rusia; economist și publicist.

Din 1920 pînă în 1928 a fost funcționar la reprezentanța extraordinară a R.S.F.S.R. (U.R.S.S.) în Germania (vezi și vol. 41, p. 582). — 11, 145, 192, 345.

Larin, I. (Lurie, M.A.) (1882—1932) — membru de partid din august 1917.

În anii 1920—1921 a fost vicepreședinte al Consiliului superior al transporturilor, membru al Comisiei de stat a planificării (din mai 1921) și apoi (din noiembrie 1921) membru al prezidiului acestei instituții (vezi și vol. 12, p. 522; vol. 35, p. 542). — 8.

Larkin, James (1878—1947) fruntaș al mișcării muncitorești irlandeze. În anii 1914—1923 s-a aflat în S.U.A., unde a fost

supus la măsuri represive pentru activitatea sa revoluționară.
— 374.

Latzko, Andreas (n. 1876) — scriitor austriac, autorul unor scrieri îndreptate împotriva războiului imperialist. — 353.

Laiș, M.I. (Sudrabs, I.F.) (1888—1938) — membru de partid din 1905. În 1921 a fost membru al colegiului, iar apoi președinte al Direcției generale a exploatării salinelor (vezi și vol. 37, p. 667). — 260.

Laurentieva. — 171.

Lejava, A.M. (1870—1937) — membru de partid din 1904. Din 1920 pînă în 1925 a fost adjunct al comisarului poporului pentru comerțul exterior (vezi și vol. 45, p. 667). — 7, 23, 25, 139.

Lengnik, F.V. (1873—1936) — membru de partid din 1898. Din 1921 a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru comerțul exterior (vezi și vol. 10, p. 530—531). — 327.

Lenin (Ulianov), V.I. (1870—1924). — 2, 4, 5, 16, 19, 22, 26, 30, 31, 35, 41, 54, 96, 97, 100, 108, 113, 130, 131, 136, 150, 162, 163, 192, 198—199, 201, 221, 222, 235—236, 237, 238, 297, 299, 327, 364, 374—375, 380—381, 382, 394, 395.

Lepeșinskaia, N.S. (1890—1923) — lucrătoare la secretariatul lui V.I. Lenin (din 1918 pînă în 1923). — 199.

Lepse, I.I. (1889—1929) — membru de partid din 1904. În anii 1921—1929 a fost secretar al Consiliului sindical din Petrograd, apoi președinte al C.C. al sindicatului muncitorilor metalurgişti, membru al prezidiului C.C.S. din Uniunea Sovietică și al Biroului executiv al Internaționalei sindicale. La congresele al XI-lea și al XII-lea ale P.C.(b) din Rusia a fost ales membru supleant, iar la congresele al XIII-lea, al XIV-lea și al XV-lea — membru al Comitetului Central. — 201.

Levi, Paul (1883—1930) — social-democrat german. În aprilie 1921 a fost exclus din Partidul Comunist din Germania pentru încălcarea grosolană a disciplinei de partid. După aceea s-a reintors în partidul social-democrat (vezi și vol. 31, p. 611). — 83.

Levin, L.G. (1870—1938) — medic internist. În anii 1896—1897 a lucrat ca medic la clinicile din Berlin și Paris, iar din 1897 în Rusia. Din 1907 pînă în 1919 a fost medic la întreprinderi, iar apoi — medic șef de secție la spitalul de tratament și clasare al Comisariatului poporului pentru ocrotirea sănătății. Din aprilie 1920 a lucrat ca medic șef de secție și apoi ca șef al clinicii de boli interne de la spitalul Kremlinului. — 50.

Lidia Aleksandrovna — vezi Fotieva, L.A.

Lihacev, V.M. (1882—1924) — membru al P.M.S.D.R. din 1902, bolșevic. După revoluția din februarie 1917 a deținut postul

de secretar al Comitetului organizației de partid din Moscova. După Revoluția din Octombrie a fost șeful serviciului administrativ al Sovietului din Moscova, apoi șef al sectorului întreprinderi al gospodăriei comunale.

În anii 1921—1922 a fost președintele Consiliului economic din Moscova. Din 1923 a condus secția agitație și propagandă a Comitetului organizației de partid din Moscova. — 379—380.

Litkens, E.A. (1888—1922) — membru de partid din 1919. Din ianuarie 1921 — locțiitor al comisarului poporului pentru învățămînt al R.S.F.S.R. (vezi și vol. 44, p. 644). — 103, 108, 116, 190, 206, 216, 315.

Litvinov, M.M. (1876—1951) — membru de partid din 1898. În 1921 a fost numit locțiitor al comisarului poporului pentru afacerile externe (vezi și vol. 8, p. 621). — 13, 32, 73, 127, 165, 226, 294, 307—308, 345, 356, 357, 362, 374.

Lobacev, I.S. (1879—1933) — membru de partid din 1917. Din 1920 a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R. Din februarie 1922 a fost comisar al poporului pentru aprovizionare al Ucrainei (vezi și vol. 51, p. 532). — 20, 55, 145.

Lomonosov, I.V. (n. 1876) — specialist în domeniul transporturilor feroviare, profesor; în anii 1920—1921 s-a aflat în fruntea unei misiuni feroviare însărcinate cu unărirca îndeplinirii comenziilor de locomotive, material rulant și alt utilaj tehnic în Suedia și Germania (vezi și vol. 51, p. 533). — 220, 355, 358, 359, 362.

Lowrie. — 204.

Lozovski (Dridzo), S.A. (1878—1952) — membru de partid din 1901. În anii 1921—1937 a fost secretar general al Internaționalei sindicale (vezi și vol. 48, p. 460—461). — 55, 84.

Lunacearski, A.V. (1875—1933) — a intrat în mișcarea revoluționară la începutul ultimului deceniu al secolului trecut.

După Revoluția din Octombrie, pînă în 1929, a fost comisar al poporului pentru învățămînt al R.S.F.S.R. (vezi și vol. 48, p. 461). — 74, 103—104, 139, 163, 206—207, 216, 368.

Lutovinov, I.H. (1887—1924) — membru de partid din 1904. În 1921 a fost numit locțiitor al reprezentantului comercial al R.S.F.S.R. în Germania (vezi și vol. 40, p. 458). — 34, 130.

Luxemburg, Rosa (1871—1919) — militantă de seamă a mișcării muncitorești poloneze și germane; a fost unul din liderii aripii de stînga a Internaționalei a II-a. A participat la Congresul de constituire al Partidului Comunist din Germania, unde a avut un rol conducător. În ianuarie 1919 a fost arestată și a fost asasinată în mod bestial de contrarevoluționari (vezi și vol. 49, p. 601). — 84.

M

Mahonin, I.I. — 123

Maiakovski, V.V. (1895—1930 — poet sovietic. — 195, 287.

Malzahn, Heinrich (n. 1884) — social-democrat german, ulterior comunist. În 1921 a participat la Congresul al III-lea al Cominternului, ca delegat al C.C. al Partidului Comunist Unificat din Germania, și la Congresul I al Internaționalei sindicale, ca delegat al Consiliului Central al Sindicater din Germania. În același an a fost exclus din P.C.G. ca centrist. — 54.

Martens, L.K. 1875—1948 — membru de partid din 1893. Din 1921 a fost membru al prezidiului Consiliului economic superior și șef al Direcției generale a metalurgiei (vezi și vol. 44, p. 646—647). — 38, 99—100, 105, 252, 255—268, 307—308, 314, 326, 345, 379, 387.

Marx, Karl 1818—1883 . — 97, 243.

Maslov, S.L. (n. 1873) — socialist-revoluționar de dreapta. După Revoluția din Octombrie a lucrat în diverse organizații economice și instituții științifice (vezi și vol. 37, p. 690). — 113, 131.

Measkov, K.G. (1881—1958 — membru de partid din 1912. După Revoluția din Octombrie a fost comisar pentru aprovizionare la Samara, apoi a deținut funcția de director al Băncii agricole ruse, a fost membru al prezidiului Academiei unionale de științe agricole „V.I. Lenin“, al Comisiei de stat a planificării și a făcut parte din aparatul C.C. al P.C.U.S. — 224.

Measnikov, G.I. (1889—1946) — membru de partid din 1906. În 1921 a deținut funcții în aparatul de partid în gubernia Perm, iar apoi la Petrograd (vezi și vol. 44, p. 647). — 96, 131—132.

Mehonoșin, K.A. (1889—1938) — membru de partid din 1913. În 1921 a făcut parte din colegiul Direcției generale a industriei piscicole (vezi și vol. 50, p. 556). — 15.

Meisner, V.I. (1879—1938) — specialist în domeniul pisciculturii. După Revoluția din Octombrie a deținut postul de subșef al secției de pescuit și de cercetări științifice din Comitetul pentru agricultură. Din iulie 1920 a fost subșef, apoi șef al Direcției generale a industriei piscicole. Din 1923 a lucrat la Comisia de stat a planificării a U.R.S.S. în calitate de consultant în problemele pisciculturii. În 1934 a fost numit director al Institutului de piscicultură. — 109, 110, 283.

Melniceanski, G.N. (1886—1937) — membru de partid din 1902. În anii 1918—1924 a fost președinte al Consiliului sindical-gubernial Moscova și membru al prezidiului Consiliului Central al Sindicatelor (vezi și vol. 50, p. 557). — 195.

Menjinski, V.R. (1874—1934) — membru de partid din 1902. Începînd din 1919 a făcut parte din colegiul Cekăi (vezi și vol. 23, p. 583). — 15.

Menşikov. — 397—398.

Meşcereakov, N.L. (1865—1942) — membru de partid din 1901. În anii 1920—1924 a fost preşedinte al colegiului redacţional al ziarului „Pravda“ (1918—1922) (vezi și vol. 8, p. 625; vol. 44, p. 648). — 71, 72.

Mihailov (Elinson), L.M. (Glagolev, L.) (1872—1928) — membru de partid din 1900. În 1921 a fost numit şef al secţiei gospodărie comunală a Comitetului executiv gubernial din Petrograd (vezi și vol. 52, p. 523—524). — 254.

Mihailov, V.M. (1894—1937) — membru de partid din 1915. Între congresele al X-lea și al XI-lea ale partidului a fost secretar al Comitetului Central (vezi și vol. 44, p. 648). — 322—323, 333, 339, 352, 362.

Mihalski — vezi Lapinski, P.L.

Mihels, V.A. (1892—1940) — membru de partid din 1918, ziarist. După Revoluția din Octombrie a făcut parte din Armata Roșie (activist politic, corespondent al agenției ROSTA). Din februarie 1921 pînă în 1925 a condus rubrica de informații a ziarului „Izvestiia“. În anii următori a deținut diferite funcții în publicistică, economie și diplomație. — 226.

Miliutin, V.P. (1884—1938) — membru de partid din 1910. În anii 1918—1921 a fost vicepreședinte al Consiliului economic superior. La Congresul al X-lea al P.C.(b) din Rusia a fost ales membru supleant al C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 44, p. 648—649). — 233.

Miroşnikov, I.I. (1894—1939) — membru de partid din 1917. A participat la războiul civil. Din 1921 pînă în 1937 a fost subșef, apoi șef al Direcției treburilor Consiliului Comisarilor Poporului și Consiliului Muncii și Apărării. — 236.

Mitchell, B.O. — administrator general al concesiunii „Americo“ în Rusia Sovietică. — 358.

Moiseev, E.I. (n. 1885) — inginer, specialist în domeniul electrotehnicii. Din 1921 — șeful biroului principal de normare tehnică din secția electrotehnică a Consiliului economic gubernial din Petrograd. — 200.

Molotov (Skreabin), V.M. (n. 1890) — a intrat în partid în 1906. După Congresul al X-lea a fost membru și secretar al P.C.(b) din Rusia, membru supleant și apoi membru al Biroului Politic (vezi și vol. 52, p. 524). — 4, 15—16, 19, 20, 24, 31, 32—33, 63, 64, 68, 73—74, 87, 88, 103, 126—127, 159, 166—167, 171, 175, 198—199, 206—207, 258, 262, 267, 293, 299, 309, 333, 335.

Morozov, N.A. (1854—1946) — narodnic. Pentru participare activă la mișcarea revoluționară în 1882 a fost condamnat la deportare pe viață, care i-a fost comutată în detențiune în fortărețele Petropavlovsk și Schlüsselburg, unde a stat 21 de ani. Ulterior a desfășurat activitate științifică pedagogică la instituțiile de învățămînt superior din Petrograd. După Revoluția din Octombrie a fost numit director al Institutului de științe naturale. În 1932 a fost ales președinte de onoare al Academiei de Științe a U.R.S.S. A scris o serie de lucrări științifice, indeosebi în domeniul chimiei și astronomiei. — 139.

Müller, Richard (n. 1880) — social-democrat german; a făcut parte din Partidul social-democrat independent din Germania, apoi a aderat la Partidul Comunist Unificat din Germania. A participat îndeaproape la revoluția din noiembrie 1918 în Germania. În 1921 a venit în Rusia Sovietică, unde a participat la Congresul I al Internaționalei sindicale ca delegat al sindicatului muncitorilor metalurgiști. — 54.

Muralov, N.I. (1877—1937) — membru de partid din 1903. Din august 1920 a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru agricultură, iar în 1921 a fost numit comandant al circumscripției militare Moscova (vezi și vol. 50, p. 547—548). — 259.

Muzicenko, M.F. (n. 1883) — membru de partid din 1921, de profesiune croitor. În 1913 s-a stabilit în America, unde a lucrat în fabricile de confecții. După întoarcerea în țară din iunie 1921 a condus fabrica de confecții din Moscova. În anii 1922—1927 a deținut posturi de conducere în sistemul întreprinderilor de confecții din Moscova. — 380.

N

Nadejda Konstantinovna — vezi Krupskaia, N.K.

Nansen, Fridtjof (1861—1930) — eminent om de știință norvegian, cunoscut militant pe tărîm social. În 1921 a organizat o comisie internațională pentru ajutorarea populației înfometate (vezi și vol. 39, p. 580). — 24, 161—162, 205.

Narimanov, Nariman Kerbalai Nadjaf-oglu (1871—1925) — om de stat sovietic. În 1921 a deținut postul de președinte al Consiliului Comisarilor Poporului din Azerbaidjan (vezi și vol. 51, p. 538). — 247.

Națarenus, S.P. (1883—1938) — membru de partid din 1904. În 1921 a fost reprezentant al R.S.F.S.R. în Turcia (vezi și vol. 50, p. 559). — 91.

Nazvanov, M.K. (1872—1934) — inginer tehnolog în domeniul industriei zahărului. În anii 1919—1921 a deținut funcția de

consultant în secția producție a Consiliului economic superior, apoi în aceea a Comisiei de stat a planificării. Din 1922 a lucrat în Comisariatul poporului pentru comerțul exterior, ca director al societății „Severoles”; în 1926 a îndeplinit funcția de consultant al reprezentanței comerciale a U.R.S.S. în Germania, iar apoi pe aceea de șef de secție. În 1930 a lucrat la Comitetul unional pentru standardizare de pe lângă Consiliul Muncii și Apărării. — 150, 293—294.

Neopihanov, A.A. (n. 1884) — inginer economist. În anii 1919—1921 a fost vicepreședinte al C.C. al sindicatului muncitorilor de la transporturile feroviare, iar mai târziu a făcut parte din prezidiul Comisiei de stat a planificării. — 9.

Nepreahin, M.G. (n. 1887) — membru de partid din 1918. În anii 1919—1921 a deținut funcția de comisar pentru aprovizionare în Astrahan. În anii 1921—1922 a fost președinte al Consiliului gubernial al cooperăției, șef al secției transporturi din Direcția generală a industriei piscicole. În 1922 a fost numit șef al Direcției pescăriilor statului. — 65, 92.

Neovski, V.I. (1876—1937) — membru de partid din 1898. În 1921 a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru învățământ (vezi și vol. 48, p. 466). — 315.

Nikolaev, A.M. (1887—1938) — membru de partid din 1904. Din 1918 pînă în 1924 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru poștă și telegraf și președinte al Consiliului radio-difuziunii (vezi și vol. 51, p. 538). — 206.

Noghin, V.P. (1878—1924) — membru de partid din 1898. În 1921 a fost membru al Biroului pentru problemele internaționale al Internaționalei sindicale, a făcut parte din prezidiul Consiliului economic superior și din Comisia C.E.C. din Rusia pentru treburile Turkestanului, a deținut funcția de șef al Direcției generale a bumbacului (vezi și vol. 19, p. 606—607; vol. 37, p. 692). — 303, 309.

Noulens, Joseph (1864—1939) — om politic și diplomat francez (vezi și vol. 44, p. 650). — 178, 205.

Novițki, A.A. (n. 1894) — lucrător în finanțe. Membru de partid din 1918. Din 1921 a fost șef al Direcției generale a bugetului în R.S.F.S.R., secretar al comisiei valutare a aurului, membru al Micului C.C.P., reprezentant al Comisariatului poporului pentru finanțe în Ucraina și membru al C.C.P. al Ucrainei, iar apoi membru al C.E.C. din Ucraina. Din 1922 a fost șef al Direcției controlului financiar în Comisariatul poporului pentru finanțe al U.R.S.S. — 337—339.

0

Oborin, V.P. (1887—1939) — membru de partid din 1904. După Revoluția din Octombrie a lucrat în aparatul de partid și sindical din Petrograd. În 1921 a fost secretar al colegiului secției electrotehnice a Consiliului economic din Petrograd, iar în luna septembrie a aceluiași an a lucrat la agenția ROSTA, în Moscova. — 199—200, 201.

Ordjonikidze, G.K. (Sergo) (1886—1937) — membru de partid din 1903. În anii 1921—1926 a fost președinte al Biroului C.C. al P.C.(b) din Rusia pentru treburile Caucazului, iar după aceea prim-secretar al Comitetului regional de partid din Caucaz. La Congresul al X-lea al P.C.(b) din Rusia a fost ales membru al Comitetului Central (vezi și vol. 48, p. 467). — 5, 12, 41, 44—47, 77, 242—243, 246, 256, 273, 278, 314.

Osadcii, P.S. (1866—1943) — specialist de seamă în domeniul electrotehnicii. Din martie 1921 până în 1930 a deținut funcția de vicepreședinte al Comisiei de stat a planificării a R.S.F.S.R.; s-a ocupat de problemele comerțului exterior (vezi și vol. 44, p. 651). — 8.

Osinski, N. (*Obolenski, V.V.*) (1887—1938) — membru de partid din 1907. În anii 1921—1923 a fost adjunct al comisarului poporului pentru agricultură (vezi și vol. 44, p. 651). — 69, 130, 224, 254, 317, 328, 333, 343.

Ostreakov, P.A. (1887—1952) — inginer și om de știință, specialist în radiotehnică. În anii 1918—1927 a lucrat la laboratorul de radio de la Nijni Novgorod; în 1921, sub conducerea lui a fost începută construcția stației de radiodifuziune din Moscova (vezi și vol. 52, p. 527). — 183.

P

Pavlov, I. — vezi Berzin, I.A.

Peatakov, G.L. (1890—1937) — membru de partid din 1910. În anii 1920—1921 a fost șeful Direcției generale a industriei carbonifere din Donbass (vezi și vol. 35, p. 534). — 19, 52, 100, 155, 156.

Peatigorski, I.V. (n. 1888) — lucrător în comerțul exterior sovietic. După Revoluția din Octombrie a fost șeful direcției treburilor Consiliului economic superior (1918), imputernicit al Comisariatului poporului pentru comerțul exterior la Petrograd, în Turkestan și apoi la Arhanghelsk. Din iulie până în noiembrie 1921 a fost șeful direcției exportului din Comisariatul poporului pentru comerțul exterior și membru al comisiei extraordinare pentru export de pe lângă Consiliul Muncii și Apărării. În anii 1922—

1929 a ocupat, de asemenea, posturi de conducere în aparatul Comisariatului poporului pentru comerțul exterior. — 186.

Pestun, E.G. (1889—1939) — membru de partid din 1918. După Revoluția din Octombrie a lucrat în aparatul administrativ al aprovizionării. În anii 1921—1922 a fost împuternicit al C.C. al P.C.(b) din Rusia în Bașkiria. Din 1922 a ocupat posturi de conducere în aparatul de stat și în economie în gubernia Rostov, în Republica Autonomă Sovietică Socialistă Iacută, în ținutul Volgăi de mijloc etc. — 190.

Peșkov, M.A. (1897—1934) — membru de partid din martie 1917, fiul lui Maxim Gorki. Din martie 1921 a fost curier diplomatic al Comisariatului poporului pentru afacerile externe al R.S.F.S.R. (vezi și vol. 52, p. 528). — 227.

Peters, I.H. (1886—1938) — membru de partid din 1904. Din 1920 a fost membru al Biroului C.C. al P.C.(b) din Rusia pentru treburile Turkestanului, apoi a făcut parte din colegiile G.P.U., din Comisia Centrală de Control de pe lângă Comisariatul poporului pentru Inspekția muncitorească-țărănească, din Comisia controlului de partid de pe lângă C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 50, p. 563). — 218.

Peterson, R.A. (1897—1940) — membru de partid din 1919. A participat la războiul civil. Din 1920 până în 1935 a fost comandant al Kremlinului, apoi (până în 1937) ajutor de comandant al unităților din districtul militar Kiev. — 27.

Podiakonov, S.A. (n. 1871) — inginer de mine. În anii 1921—1923 a fost expert consultant al Comisiei de stat a planificării, șef al secției miniere a Consiliului economic superior. Din 1923 până în 1925 a deținut postul de director al industriei miniere în Direcția generală a combustibilului de pe lângă Consiliul economic superior. — 148.

Pokrovski, M.N. (1868—1932) — membru de partid din 1905. În 1918 a fost numit adjunct al comisarului poporului pentru învățământ al R.S.F.S.R. (vezi și vol. 34, p. 572—573). — 98, 104, 149, 283—284.

Polonkin. — 245.

Polonski, S.M. (1873—1934) — medic internist și balneolog, profesor. Din 1920 până în 1933 a fost director al Institutului de fizioterapie, director și conducător științific al clinicii de cardiologie „V.I. Lenin“, consultant la stațiunea balneară Kislovodsk. — 48.

Ponomarenko, T.M. (n. 1888) — membru de partid din 1919. Din 1917 a lucrat în sistemul Comisariatului poporului pentru aprovizionare; din iunie 1921 a deținut funcțiile de adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare al Kirghiziei, împuternicit extraordinar al C.E.C. din Rusia pentru Republica Kirghiză

în regiunile Akmolinsk și Semipalatinsk. În anii 1924—1930 a ocupat posturi de conducere în Comisariatul poporului pentru comerțul exterior. — 170, 272.

Popov, P.I. (1872—1950) — statistician. Din 1918 a condus Direcția centrală de statistică. Membru de partid din 1924 (vezi și vol. 42, p. 559). — 9, 79—82, 139—142, 150—151, 153.

Poteaev, A.I. (n. 1888) — membru de partid din 1917 pînă în 1923. În anii 1920—1921 a făcut parte din colegiul Comisariatului pentru aprovizionare; a fost șeful Direcției generale a industriei piscicole (vezi și vol. 51, p. 541). — 15, 33, 65—66, 68, 78, 92, 109, 288—289.

Pravdin, A.G. (1879—1943) — membru de partid din 1899. După Revoluția din Octombrie pînă în 1923 a fost adjunct al Comisariatului poporului pentru afacerile interne (vezi și vol. 50, p. 565). — 218.

Predtecenski, S.A. (1884—1931) — inginer termotehnician. Din 1919 a fost membru al colegiului Direcției generale a exploatării șisturilor și (din luna iulie a aceluiași an) șef al șantierelor de extracție a șisturilor din regiunea Volgăi de mijloc. Ulterior a deținut postul de director adjunct al Institutului termotehnic. — 241—242, 279.

Preobrajenski, E.A. (1886—1937) — membru de partid din 1903. Din martie 1921 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru finanțe, apoi președinte al Direcției generale a învățămîntului profesional din Comisariatul poporului pentru învățămînt (vezi și vol. 41, p. 596; vol. 52, p. 529). — 138, 270, 277—278, 318—319, 361, 371—372.

Preobrajenski, N.F. (1886—1952) — membru de partid din 1904. După Revoluția din Octombrie a fost ales membru al Sovietului din Moscova, a fost președinte al comisiei speciale a Consiliului militar-revoluționar al republicii pentru organizarea și aprovizionarea Armatei Roșii, membru al Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 14-a. Începînd din 1920 a activat în Siberia ca șef al secției pentru munca la țară de pe lângă Biroul P.C.(b) din Rusia pentru treburile Siberiei, a fost președinte al secției din Siberia a GOELRO-ului etc. — 121.

Prigarin, A.V. (1887—1943) — lucrător în comerț. Din 1906 pînă în 1912 a fost membru al Partidului socialist-revoluționar, iar în 1920 a intrat în P.C.(b) din Rusia. În 1921 a fost împuternicit al Comisariatului poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R. în Extremul Orient, iar din 1922 a deținut funcții de răspundere într-o serie de instituții și organizații comerciale și de aprovizionare ale R.S.F.S.R. — 212.

Prokopovici, S.N. (1871—1955) — economist și publicist burhez. În 1921 a făcut parte din Comitetul pentru ajutorarea popu-

lației înfometate din Rusia; împreună cu alți membri ai acestei organizații a încercat s-o folosească în scopuri contrarevoluționare. În 1922 a fost expulzat pentru activitate antisovietică (vezi și vol. 6, p. 563). — 161—162.

R

Radek, K.B. (1885—1939) — membru de partid din 1917. În anii 1920—1921 a fost președinte al Direcției centrale a industriei cărbunelui din Donbass (vezi și vol. 35, p. 552). — 11, 101, 128, 133—136, 160, 192, 221, 244, 249.

Radcenko, I.I. (1874—1942) — membru de partid din 1898. În anii 1921—1922 a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru comerțul exterior (vezi și vol. 44, p. 655). — 168, 169, 225, 230, 246, 272—273, 294, 327, 340—341, 356, 357, 358, 359, 362, 363, 364, 367.

Rahimbaev, A.R. (1896—1939) — membru de partid din 1919. Din septembrie 1920 până în 1923 a fost secretar al C.C. al P.C.(b) din Turkestan; în martie 1921 a fost numit membru al colegiului Comisariatului poporului pentru problemele naționalităților. De la sfârșitul anului 1923 a deținut funcțiile de secretar al C.C. al P.C.(b) din Uzbekistan, președinte al consiliului de conducere al Direcției generale a editurilor, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru învățământ al R.S.F.S.R. În anii 1933—1937 a ocupat postul de președinte al Consiliului Comisarilor Poporului din R.S.S. Tadjică. — 299.

Rai, Lala Ladjpat (1865—1928) — publicist indian, de profesie avocat. A fost unul dintre liderii mișcării de eliberare națională, îndreptată împotriva imperialismului. Din 1885 a participat indeaproape la activitatea Congresului național, cea mai mare organizație burgheză de eliberare națională a Indiei; la începutul secolului al XX-lea a fost unul dintre conducătorii grupării radicale (a „extremiștilor“) a acestui partid. În deceniul al treilea a participat la mișcarea sindicală care luase naștere în această țară. A avut de suferit de pe urma măsurilor de reprimare luate de autoritățile engleze. — 405.

Racovski, C.G. (1873—1941) — militant al mișcării muncitorești din România și al celei internaționale, de origine bulgar. A aderat din tinerețe la mișcarea socialistă. A participat la Congresul de la Stuttgart al Internaționalei a II-a (1907) ca membru al delegației socialistilor români. Împreună cu alți conducători ai mișcării muncitorești din România a participat la editarea seriei a doua a ziarului „România muncitoare“. A avut o bogată activitate publicistică în presa socialistă din România, a scris numeroase studii și eseuri cu caracter politic. După reorganizarea, în 1910, a Partidului social-democrat din România, a fost ales membru al Comitetului executiv al acestuia. În 1915 a reprezentat Partidul

social-democrat din România la Conferința internațională de la Zimmerwald. Prigonit de organele represive, Racovski a plecat în 1917 în Rusia, unde a avut munci de răspundere pe linie de partid și de stat. A murit în U.R.S.S. — 4, 80, 280, 317, 335, 396.

Rákosi, Matyas (n. 1892) — membru, din 1918, al Partidului comunist din Ungaria. Din 1921 pînă în 1924 a fost secretar al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. — 160, 244.

Ramzin, L.K. (1887—1948) — eminent specialist în domeniul termotehnicii. În 1920 a fost numit profesor la Școala tehnică superioară din Moscova. În 1921 a fost membru al Comisiei de stat a planificării (vezi și vol. 44, p. 655). — 9, 236, 297.

Reazanov (Goldendah), D.B. (1870—1938) — membru de partid din august 1917. În 1921 a fost numit director al Institutului K. Marx și F. Engels (vezi și vol. 48, p. 472). — 243.

Reinštein, B.I. (1866—1947) — membru de partid din 1918. A lucrat mai ales în cadrul Cominternului și al Internaționalei sindicale (vezi și vol. 34, p. 34). — 160—161, 308, 314, 326, 348, 357, 378.

Reske, N.A. (1887—1956) — lucrător în domeniul administrativ-financiar. În 1921 a fost imputernicit al Consiliului Muncii și Apărării, al C.E.C. din Rusia și al Comisariatului poporului pentru Inspekția muncitorească-țărănească în Caucazul de nord, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru Inspekția muncitorească-țărănească. Mai tirziu a fost numit imputernicit extraordinar al C.E.C. din Rusia și al Comisariatului poporului pentru aprovizionare în guberniile Gomel, Breansk și Kaluga în cadrul campaniei pentru stringerea impozitului în natură. În anii care au urmat a lucrat în sistemul Comisariatului poporului pentru comerțul exterior. — 47, 49, 93, 190.

Rikov, A.I. (1881—1938) — membru de partid din 1899. În anii 1920—1921 a fost președinte al Consiliului economic superior și al Consiliului Muncii și Apărării. La Congresul al X-lea al P.C.(b) din Rusia a fost ales membru al Comitetului Central (vezi și vol. 35, p. 553—554). — 6, 15, 26, 30, 33, 55, 60, 67—68, 73, 78, 161, 228—229, 334.

Rikunov, M.V. (1884—1937) — membru de partid din 1903. În anii 1921—1922 a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru afacerile externe (vezi și vol. 52, p. 531). — 186, 230, 362.

Rotštein, F.A. (1871—1953) — membru de partid din 1901. În anii 1921—1922 — imputernicit extraordinar al R.S.F.S.R. în Iran (vezi și vol. 48, p. 473—474). — 24—25, 41, 136—137.

Rozengolț, A.P. (1889—1938) — membru de partid din 1905. În 1921 a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru finanțe (vezi și vol. 50, p. 567). — 233.

Rudzutak, I.E. (1887—1938) — membru de partid din 1905. În anii 1921—1924 a fost președinte al Biroului pentru Asia Centrală al C.C. al P.C.(b) din Rusia, membru al C.C. al partidului (vezi și vol. 44, p. 657). — 112, 120, 299.

Ruhimovici, M.L. (1889—1939) — membru de partid din 1913.. În 1921 a fost președinte al Comitetului executiv gubernial din Doneț, apoi al celui din Batumi; a deținut postul de director al trusturilor „Donugol“ și „Himugol“ (vezi și vol. 44, p. 657). — 100, 155, 157, 270, 295—297.

Runov, T.A. (1886—1941) — agronom. În 1921 a fost unul dintre organizatorii expoziției agricole de la Moscova și a lucrat în domeniul îmbunătățirii funciare în regiunea Moscovei. Din 1924 a deținut funcții de conducere în Comisariatul poporului pentru agricultură. — 161, 259.

Rutgers, Sebald Justus (1879—1961) — inginer olandez, comunist. În anii 1921—1926 a fost conducătorul coloniei industriale (internaționale) autonome din bazinul Kuznețk (vezi și vol. 44, p. 657). — 234, 252, 267, 268, 300—301, 314, 326, 337, 348, 350..

Ruthenberg, Charles Emile (1882—1927) — activist de seamă al mișcării muncitorești americane. În 1909 a intrat în Partidul socialist și în curînd s-a situat în fruntea aripii lui de stînga. A fost redactor al ziarului „Cleveland Socialist“ și secretar al organizației din Cleveland a Partidului socialist (1913—1919). În septembrie 1919 a fost ales secretar al P.C. din S.U.A., de curînd înființat.. A fost membru al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. În repetate rânduri a fost condamnat la detențiune. În 1921, pe cînd se afla în închisoare, a fost ales secretar al C.C. al Partidului Comunist din S.U.A. — 374.

S

Safarov, G.I. (1891—1942) — membru de partid din 1908.. În 1921 a fost membru al Biroului C.C. al P.C.(b) din Rusia pentru treburile Turkestanului, apoi membru al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste, șeful Secției pentru Orient a Internaționalei (vezi și vol. 48, p. 474). — 119, 120, 185, 218.

Safonov. — 321.

Said-Galiev, S.G. (1894—1938) — membru de partid din 1917. În anii 1920—1924 a fost președinte al Consiliului Comisarilor Poporului în Republica Tătară, iar apoi în Republica Crimeea. Din 1924 pînă în 1926 a fost șeful secțiilor de inspecție financiară și agricolă ale Comisiei Centrale de Control și Inspecției muncitorești-tărânești. În 1933 a fost numit membru al colegiului Comisariatului poporului pentru problemele muncii al U.R.S.S., iar din 1933 a deținut funcția de șef al secției politice a Direcției căilor ferate Reazan—Ural. — 50—51.

Sapronov, T.V. (1887—1939) — membru de partid din 1912. În mai 1912 a fost numit președinte al Consiliului economic superior (vezi și vol. 39, p. 585). — 176.

Sedelnikov, T.I. (1876—1930) — membru de partid din 1918. În 1921 a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru agricultură (vezi și vol. 14, p. 554). — 333.

Semaško, N.A. (1874—1949) — membru de partid din 1893. În anii 1918—1930 a deținut funcția de comisar al poporului pentru ocrotirea sănătății al R.S.F.S.R. (vezi și vol. 39, p. 586). — 28, 222, 308, 347—348, 383.

Sem-annikov, I.A. (n. aprox. 1897) — membru de partid din 1919. După Revoluția din Octombrie a intrat voluntar în Garda Roșie, iar apoi în Armata Roșie; a fost activist politic. În mai 1921 a fost demobilizat, a lucrat citva timp în domeniul aprovizionării, iar după aceea a activat în aparatul de partid. — 30—31.

Sereakov, I.I. (n. 1884) — lucrător la întreprinderile de confecții din orașul Moscova. În anii 1919—1923 a fost șef de secție, iar apoi președinte al consiliului de conducere al trustului de confecții din Moscova. — 380.

Serebrovski, A.P. (1884—1943) — membru de partid din 1903. În anii 1920—1926 a fost președintele Comitetului pentru problemele petrolului din Azerbaidjan, cu sediul la Baku (vezi și vol. 45, p. 678). — 28, 390—391.

Sereda, S.P. (1871—1933) — membru de partid din 1903. Din 1921 a fost membru al prezidiului Consiliului economic superior și al Comisiei de stat a planificării (vezi și vol. 39, p. 586). — 172, 198, 317.

Serrati, Giacinto Menotti (1872—1926) — unul dintre conducătorii Partidului socialist italian, iar mai târziu membru al Partidului comunist. În anii 1915—1923 a fost director al ziarului „Avanti!”, organul central al Partidului socialist (vezi și vol. 45, p. 678). — 249, 368.

Skleanski, E.M. (1892—1925) — membru de partid din 1913. Din 1918 până în 1924 a fost adjunct al comisarului poporului pentru problemele militare și vicepreședinte al Consiliului militar-revoluționar al republicii (vezi și vol. 45, p. 678). — 18, 221.

Skobelev, M.N. (1885—1939) — membru de partid din 1922. Din 1921 până în 1925 a fost împuternicit al Comisariatului poporului pentru comerțul exterior în Franța (vezi și vol. 48, p. 476). — 178.

Skvorțov-Stepanov, I.I. (1870—1928) — membru de partid din 1896. În 1921 a fost numit vicepreședinte al colegiului redacțional al Editurii de stat. Este autorul a numeroase scrieri economice, istorice și antireligioase. A tradus și a redactat cele trei volume

ale „Capitalului“ și o serie de alte lucrări ale lui K. Marx și F. Engels (vezi și vol. 45, p. 678—679). — 44, 130, 195, 287, 338.

Šmeral, Bohumir (1880—1941) — militant de seamă al mișcării muncitorești cehoslovace și internaționale, unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Cehoslovacia. În anii 1921—1929 și, apoi, din 1935 a făcut parte din Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste (vezi și vol. 44, p. 658). — 12, 41, 146.

Smilga, I.T. (1892—1938) — membru de partid din 1907. În anii 1921—1923 a fost vicepreședinte al Consiliului economic superior și șef al Direcției generale a combustibilului (vezi și vol. 44, p. 658—659). — 21, 22, 23, 24, 28, 30, 40, 155—156, 232, 242, 246, 256, 265, 275, 297.

Smirnov, A.P. (1877—1938) — membru de partid din 1896. Din 1919 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, apoi adjunct al titularului acestui departament (vezi și vol. 48, p. 477). — 170, 211, 272, 280.

Smirnov, I.N. (1881—1936) — membru de partid din 1899. În anii 1920—1921 a fost președinte al Comitetului revoluționar din Siberia. În 1921—1922 a lucrat la Consiliul economic superior. La Congresul al X-lea al P.C.(b) din Rusia a fost ales membru supleant al Comitetului Central (vezi și vol. 44, p. 659). — 25, 245, 274—275, 387—388.

Smolianinov, V.A. (1890—1962) — membru de partid din 1908. Din aprilie 1921 a fost adjunct al directorului treburilor Consiliului Muncii și Apărării, însărcinat cu problemele construcției economice și gospodărești, apoi director al treburilor Consiliului Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. (vezi și vol. 44, p. 659). — 6, 7, 25, 28, 30, 56—57, 58, 59, 60, 61, 62, 67, 73, 85—86, 89—90, 92, 102, 106, 111, 113, 128, 138, 165, 166, 169, 170, 171, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 208, 229—230, 261, 328, 334, 354, 369.

Sokolnikov (Brilliant), G.I. (1888—1939) — membru de partid din 1905.

Din 1920 a deținut funcțiile de președinte al Comisiei C.E.C. din Rusia și a Consiliului Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. pentru treburile Turkestanului (vezi și vol. 45, p. 679). — 34.

Soloviev, N.I. (1870—1947) — membru de partid din 1900. În 1921 a fost șeful secției statistice a P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 50, p. 572). — 201.

Solt, A.A. (1872—1945) — membru de partid din 1898. Din 1920 a fost membru, iar din 1921 președinte al Comisiei Centrale de Control a P.C.(b) din Rusia, apoi membru al Tribunalului suprem (vezi și vol. 44, p. 659). — 31, 159, 307—308.

Sorokin, P.S. (n. 1886) — fost eser. Membru al P.C.(b) din Rusia din 1918. Din 1921 pînă în 1923 a fost comisar pentru aprovi-

zionare al guberniei Moscova. În anii următori a lucrat la Comuna pentru aprovizionare din Moscova, la Comisariatul poporului pentru comerțul interior, la Uniunea centrală a cooperativelor de consum și la alte instituții. A făcut parte din Comitetul executiv al guberniei Moscova și din Sovietul de deputați ai orașului Moscova. — 72.

Sosnovski, L.S. (1886—1937) — membru de partid din 1904. În 1921 a condus secția de agitație și propagandă a C.C. al P.C.(b) din Rusia (vezi și vol. 45, p. 679—680). — 190, 259, 339—340.

Stalin (Djugășvili), I.V. (1879—1953) — membru de partid din 1898. Din 1912 — membru al C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia.

Din noiembrie 1917 până în iulie 1923 a fost comisar al poporului pentru problemele naționalităților și totodată (din martie 1919) comisar al poporului pentru controlul de stat, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. În perioada războiului civil a fost membru al Consiliului militar-revoluționar al republicii și al consiliilor militar-revoluționare a o serie de fronturi (vezi și vol. 45, p. 680). — 12, 18, 44, 133—134, 135, 136, 144, 148—149, 159, 175, 185, 243, 255, 271, 273, 297, 330, 346, 347, 352—353.

Starkov, V.V. (1869—1925) — a intrat în mișcarea revoluționară în ultimul deceniu al secolului trecut. În anii reacțiunii s-a retras din activitatea de partid.

După Revoluția din Octombrie a lucrat la Comisariatul poporului pentru comerțul exterior; a fost adjunct al reprezentantului comercial al R.S.F.S.R. în Germania (vezi și vol. 16, p. 666). — 364, 365.

Steklov, I.M. (1873—1941) — a început să participe la mișcarea social-democrată în 1893. După Revoluția din Octombrie a fost redactor al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia” (vezi și vol. 19, p. 616). — 57—58, 136, 159.

Stiunkel, B.E. (1882—1938) — inginer specialist în electro-tehnică. Din 1920 a fost membru al comisiei GOELRO; a lucrat la elaborarea proiectului de electrificare a Regiunii industriale centrale (vezi și vol. 44, p. 660). — 255.

Stomoneakov, B.S. (1882—1941) — membru de partid din 1902. Din 1920 până în 1925 a fost împuternicit al Comisariatului poporului pentru afacerile externe la Berlin (vezi și vol. 45, p. 680—681). — 6—7, 28, 34, 43, 44, 51, 52, 60, 125, 193, 340—341, 364.

Strumillin (Strumillo-Petrașkevici), S.G. (n. 1877) — economist și statistician sovietic de seamă; membru de partid din 1923. În anii 1921—1937 a lucrat la Comisia de stat a planificării din R.S.F.S.R. (U.R.S.S.); academician (vezi și vol. 13, p. 549—550). — 9, 172.

Sușkever, M.M. — lucrător (în anul 1921) la Consiliul economic din Moscova. — 197.

Sverdlov, V.M. (1886—1940) — în 1921 a fost membru al prezidiului, președinte al consiliului de conducere al secției tehnico-științifice a Consiliului economic superior (vezi și vol. 51, p. 548). — 233.

Sviderski, A.I. (1878—1933) — membru de partid din 1899.. În mai 1921 a fost numit membru al colegiului Comisariatului poporului pentru Inspekția muncitorească-tărănească. În repetate rânduri a fost ales membru al C.E.C. din Rusia și al C.E.C. al U.R.S.S. (vezi și vol. 39, p. 588). — 190.

Ș

Șapovalov, A.S. (1871—1942) — unul dintre cei mai vechi participanți la mișcarea revoluționară din Rusia, narodovolist.. În 1895 a devenit membru al „Uniunii de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare“. În 1906 a emigrat. În 1917 s-a înapoiat în Rusia. După Revoluția din Octombrie a deținut diferite funcții în aparatul de stat și de partid (vezi și vol. 51, p. 520). — 240.

Șatelen, M.A. (1866—1957) — remarcabil om de știință sovietic în domeniul electrotehnicii. A participat îndeaproape la întocmirea planului GOELRO. Din aprilie 1921 a fost membru al Comisiei de stat a planificării (vezi și vol. 51, p. 548). — 273.

Șafranski, I.O. (1891—1954) — membru de partid din 1917. A luat parte la războiul civil. În mai-iunie 1921 a fost secretar al Comitetului regional din Samarkand al P.C. din Turkestan, iar după aceea — președinte al Comisiei controlului de partid din regiunea Samarkand. — 1.

Șeinman, A.L. (n. 1886) — membru de partid din 1903. Din 1920 a lucrat în Comisariatul poporului pentru comerțul exterior. La începutul lunii octombrie 1921 a fost numit membru al colegiului Comisariatului poporului pentru finanțe și al consiliului de conducere al Băncii de stat (vezi și vol. 35, p. 557). — 294., 363.

Șeinman, M.M. — 72.

Șelehes, I.S. (n. aprox. 1874, m. 1921) — fost proprietar al unui magazin de ceasornice și bijuterii. A fost judecat de colegiul militar al Tribunalului suprem, care l-a condamnat la moarte prin împușcare pentru sustragere de obiecte de valoare ale statului. — 123, 150.

Șklovski, G.L. (1875—1937) — membru de partid din 1898. Din 1918 pînă în 1925 a lucrat în diplomație (vezi și vol. 49, p. 633). — 34.

Șleapnikov, A.G. (1885—1937) — membru de partid din 1901. În anii 1919—1922 a fost președinte al C.C. al sindicatului muncitorilor metalurgiști, iar din mai 1921 — membru al prezidiului

Consiliului economic superior (vezi și vol. 49, p. 564). — 130, 367.

Șlihter, A.G. (1868—1940) — membru de partid din 1891. În 1921 a făcut parte din Comisia de anchetă asupra modului de păstrare a obiectelor de valoare ale statului; începînd din același an a lucrat în diplomație (vezi și vol. 42, p. 564). — 32, 88.

Șmidt, V.V. (1886—1940) — membru de partid din 1905. În anii 1918—1928 a fost secretar al Consiliului Central al Sindicatelor, apoi comisar al poporului pentru problemele muncii. În octombrie 1921 a fost numit reprezentant al C.C. al P.C.(b) din Rusia în Comisia C.C.P. pentru problemele schimbului de mărfuri (vezi și vol. 44, p. 661). — 381.

Ștein, B.E. (1892—1961) — membru de partid din 1926. În anii 1918—1920 a activat în domeniul publicistic, cultural și economic în Ucraina. În anii următori a ocupat diferite posturi în aparatul de stat și în instituții științifice și de învățămînt. — 35—37.

Șvedcikov, K.M. (1884—1952) — membru de partid din 1904. În anii 1918—1924 a fost imputernicit extraordinar pentru problemele industriei hîrtiei și ale presei (vezi și vol. 51, p. 550). — 117.

Șvetov, A.I. (1889—1943) — lucrător în domeniul cooperației. Din 1914 pînă în 1918 a fost socialist-revoluționar, apoi a devenit membru al P.C.(b) din Rusia. În anii 1921—1924 a fost vicepreședinte al Uniunii centrale a cooperativei de consum, iar din 1925 a deținut funcția de președinte al consiliului de conducere al Băncii cooperative centrale și a desfășurat activitate pedagogică. — 212.

T

Tanhilevici, G.M. (n. 1888) — din mai 1918 a lucrat în domeniul controlului, apoi a făcut parte din Comitetul pentru concesiuni de pe lîngă Direcția industrială și economică centrală a Consiliului economic superior. — 42.

Teodorovici, I.A. (1875—1940) — membru de partid din 1895. În anii 1920—1922 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru agricultură (vezi și vol. 44, p. 661). — 4, 17, 69, 118, 130—131.

Teumin, I.V. (1872—1936) — membru de partid din 1920; mai înainte făcuse parte din Bund. Din iulie 1921 a deținut funcția de imputernicit al Comisariatului poporului pentru comerțul exterior în Bielorusia, iar din 1922 — în Republica Kirghiză. — 292.

Tihovinski, M.M. (1868—1921) — inginer chimist, profesor. După Revoluția din Octombrie a fost șeful secției laboratoare a

Direcției generale a petrolului din Consiliul economic superior. A participat la un complot urzit împotriva Puterii sovietice în 1921 (vezi și vol. 52, p. 541). — 194.

Tomski, M.P. (1880—1936) — membru de partid din 1904. În mai 1921 a fost numit președinte al Comisiei C.E.C. din Rusia și a C.C.P. al R.S.F.S.R. pentru Turkestan. De la Congresul al VIII-lea al P.C.(b) din Rusia a făcut parte din Comitetul Central (vezi și vol. 37, p. 700). — 119, 218, 225, 299.

Trifonov, V.A. (1888—1938) — membru de partid din 1904. Din iunie 1921 a deținut funcțiile de director adjunct al Direcției generale a combustibilului de pe lângă Consiliul economic superior și de președinte al consiliului de conducere al sindicatului petrolului (vezi și vol. 52, p. 541). — 356.

Troianovski, A.A. (1882—1955) — membru de partid din 1907. Începînd din 1921 a lucrat la Comisariatul poporului pentru Inspectia muncitorească-tărănească (vezi și vol. 48, p. 481). — 311.

Troțki (Bronstein), L. D. (1879—1940) — membru al P.M.S.D.R. din 1897, menșevic. La Congresul al VI-lea al P.M.S.D.(b) din Rusia, împreună cu grupul „interraioniștilor“, a fost primit în partidul bolșevic.

După Revoluția din Octombrie a fost comisar al poporului pentru afacerile externe, pentru problemele militare și maritime, pentru căile de comunicație, președinte al Consiliului militar-revoluționar al republicii; a făcut parte din Biroul Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia și din Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste (vezi și vol. 45, p. 683). — 82, 85, 87, 93, 94, 126, 133—136, 158, 159, 228, 267, 270, 316.

Tyszka, Jan (Joghihes, Leo) (1867—1919) — militant de seamă al mișcării muncitorești poloneze și germane. În timpul primului război mondial, Tyszka a fost unul dintre organizatorii „Uniunii Spartacus“. În anii 1916—1918 a stat la închisoare; a fost eliberat de revoluția din noiembrie 1918. A luat parte la înființarea Partidului Comunist din Germania și a fost ales secretar al Comitetului Central. Arestat în martie 1919, a fost asasinat în închisoarea din Berlin (vezi și vol. 21, p. 664—665). — 84.

T

Tiurupa, A.D. (1870—1928) — membru de partid din 1898. În 1918 a fost numit comisar al poporului pentru problemele aprovizionării. De la sfîrșitul anului 1921 a deținut funcția de vicepreședinte al Consiliului economic superior și al Consiliului Muncii și Apărării (vezi și vol. 44, p. 663—664). — 29, 271, 325.

Tiurupa, G.D. (1885—1940) — inginer specialist în domeniul electrotehnicii. În anii 1919—1926 a fost inginer-șef al șantierului centralei electrice de la Kașira, iar din mai 1921 — vicepre-

ședințe al Comitetului principal pentru construcții de stat (vezi și vol. 52, p. 543). — 6, 43, 125, 260, 369.

Țiperovici, G.V. (1871—1932) — membru d' partid din 1919. Începând din 1921 a lucrat la Consiliul economic din Petrograd (vezi și vol. 44, p. 664). — 159, 201.

U

Uglanov, N.A. (1886—1940) — membru de partid din 1907. În 1921 a fost secretar al Comitetului gubernial de partid din Petrograd. La Congresul al X-lea al P.C.(b) din Rusia a fost ales membru supleant al Comitetului Central (vezi și vol. 52, p. 543.) — 238, 258, 314.

Uhanov, K.V. (1891—1937) — membru de partid din 1907. În 1921 a fost președinte al Sovietului din raionul Rogojsk-Simonovsk al orașului Moscova.

A fost delegat la Congresul al X-lea al P.C.(b) din Rusia și a participat la înăbușirea rebeliunii contrarevoluționare de la Kronștadt. Ulterior a fost director al uzinelor „Dinamo“ și președinte al consiliului de conducere al trustului electrotehnic. A deținut funcții de înaltă răspundere în aparatul de stat și de partid. — 47—48.

Ulianova, M.I. (1878—1937) — sora mai mică a lui V.I. Lenin, membră de partid din 1898. Din 1917 până în 1929 a fost membră a colegiului redacțional și secretară de redacție a ziarului „Pravda“ (vezi și vol. 46, p. 581). — 57—58.

Unșliht, I.S. (1879—1938) — membru de partid din 1900. Din aprilie 1921 până în toamna anului 1923 a deținut postul de vicepreședinte al Cekăi (apoi al Direcției politice de stat) (vezi și vol. 51, p. 552). — 15, 37—38, 39, 127, 149—150, 160, 161, 226—227, 293, 369—370.

Urquhart, Leslie (1874—1933) — industriaș și financiar englez. În anii 1921—1922 a dus tratative cu Rusia Sovietică în vederea obținerii sub formă de concesiune a fostelor sale posesiuni din Rusia (vezi și vol. 45, p. 684). — 42, 151, 219, 274, 345, 360.

V

Valaev, A.A. (1877—1928) — economist cooperator. După Revoluția din Octombrie a lucrat la Comisariatul poporului pentru aprovizionare; a fost unul dintre conducătorii operațiilor de colectare. Din septembrie 1921 până în ianuarie 1922 a făcut parte din Comisia extraordinară pentru export de pe lângă Consiliul Muncii și Apărării. În 1922 a condus secția colectării din Comisariatul poporului pentru comerțul exterior. — 186.

Vaşkov, N.N. (1874—1953) — inginer, specialist în electrotehnică. În anii 1920—1921 a fost şeful secţiei electrotehnice a Consiliului economic superior; a făcut parte din Consiliul central al electrotehnicii şi a fost membru al GOELRO. Începînd din 1921 a făcut parte din Comisia de stat a planificării (vezi şi vol. 52, p. 544). — 95—96, 112, 143, 390, 391, 395, 403—404.

Vetcinkin, N.S. (1886—1960) — inginer de drumuri. În anii 1921—1927 a lucrat la Direcţia industrială şi economică centrală a Consiliului economic superior, iar apoi la Comisia de stat a planificării din U.R.S.S. Membru de partid din 1928. În aceşti ani, ca şi în cei care au urmat, a desfăşurat şi activitate ştiinţifică-pedagogică. — 189, 306.

Vişneak, I.I. (1886—1948) — inginer, specialist în electrotehnică. Membru al P.M.S.D.R. din 1906. După Revoluţia din Octombrie a activat în armată. În anii 1921—1924 şi 1928—1930 a lucrat la reprezentanţe comerciale sovietice în străinătate. — 203, 204, 369.

Vladimirov (Şeinfinkel), M.K. (1879—1925) — membru al P.M.S.D.R. din 1903, bolşevic; în 1911 a plecat de la bolşevici, iar la Congresul al VI-lea al P.M.S.D.(b) din Rusia, împreună cu grupul „interraioniştilor“, a fost primit în partidul bolşevic.

În 1921 a fost comisar al poporului pentru aprovizionare, iar apoi pentru agricultură, în Ucraina (vezi şi vol. 46, p. 583). — 4, 79—82, 115—116, 146—147, 197—198, 396.

Vladimirski, M.F. (1874—1951) — membru de partid din 1895. În anii 1919—1921 a făcut parte din Prezidiul C.E.C. din Rusia; a deţinut funcţia de adjunct al comisarului poporului pentru afacerile interne al R.S.F.S.R. (vezi şi vol. 39, p. 592). — 209, 312, 315.

Voikov, P.L. (1888—1927) — din 1903 a fost menşevic, iar în august 1917 a devenit membru al P.M.S.D.(b) din Rusia. Din 1920 pînă în 1924 a făcut parte din colegiul Comisariatului poporului pentru comerţul exterior şi, concomitent, din consiliul de conducere al trustului „Severoles“ (vezi şi vol. 52, p. 546). — 321.

Volin (Fradkin), B.M. (1886—1957) — membru de partid din 1904. Din toamna anului 1921 pînă în 1924 a fost redactor al ziarului „Raboceaia Moskva“ (vezi şi vol. 50, p. 520). — 186—187.

Volkov, E.Z. (n. 1883) — membru de partid din 1920. Din septembrie pînă în octombrie 1921 a fost şeful subsecţiei informaţiei a Comisiei centrale pentru ajutorarea înfometaiţilor, de pe lângă C.E.C. din Rusia. Concomitent a condus secţia pentru ştiinţă şi bibliotecă a Comisiei de stat a planificării de pe lângă Consiliul Muncii şi Apărării. În anii 1922—1935 a lucrat în domeniul economic şi în învăţămînt. — 233—234.

W

Wallenius, Allan Avgustovici (1890—1942) — comunist finlandez. A participat la revoluția din 1918 în Finlanda. A luat parte la lucrările Congresului al III-lea al Internaționalei Comuniste. Curînd după aceea a fost numit în Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste, în care a lucrat pînă în 1925. Din mai 1925 și pînă în 1939 a trăit și a activat în America și în țările scandinave. — 161.

Weydemeyer, Joseph (1818—1866) — militant de seamă al mișcării muncitorești germane și americane, prieten și tovarăș de luptă al lui K. Marx și F. Engels (vezi și vol. 33, p. 448). — 237.

Z

Zaks (Gladnev), S.M. (1884—1937) — în 1904 a intrat în Partidul social-democrat din Germania; după aceea a devenit membru al P.M.S.D.R., menșevic. În 1906 a aderat la bolșevici, a intrat în organizația de partid din Petersburg; a lucrat în redacțiile ziarelor „Zvezda“ (1911) și „Pravda“ (1912—1913) și la editura „Priboi“. În 1917 a desfășurat muncă de partid și redacțională în Ucraina; mai tîrziu a lucrat în editurile de stat și de partid ale R.S.F.S.R.; a fost referent al Consiliului Comisarilor Poporului pentru problemele culturii. Începînd din 1928 a condus secția pentru străinătate a agenției TASS. În anii 1930—1931 a lucrat la Mica enciclopedie sovietică. Din 1932 a ocupat diferite posturi în sectorul economic. — 228.

Zaluški, P.A. (1887—1937) — membru de partid din 1907. Din 1921 — membru și secretar al Prezidiului C.E.C. din Rusia (vezi și vol. 44, p. 665). — 273, 314.

Zetkin, Clara (1857—1933) — militantă de seamă a mișcării muncitorești germane și internaționale; a participat la întemeierea Partidului Comunist din Germania. La Congresul al III-lea al Internaționalei Comuniste a fost aleasă în Comitetul Executiv, în cadrul căruia a condus Secretariatul internațional pentru problemele femeilor (vezi și vol. 16, p. 678). — 83—84.

Zinoviev (Radomislski), G.E. (1883—1936) — membru de partid din 1901. După Revoluția din Octombrie a fost președinte al Sovietului din Petrograd, membru al Biroului Politic al Comitetului Central, președinte al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste (vezi și vol. 35, p. 562). — 16, 20, 50, 55, 83—84, 89, 101, 133—136, 154, 159, 207—208, 238, 244—245, 249, 257—258.

Zolotovski, G.A. — inginer; a lucrat în secția militară a Consiliului economic superior. — 78.

Zubanov, F.S. (1897—1956) — electrician. În 1921 a lucrat în secția electrotehnică a centralei electrice de la Kașira, iar în anii următori în diferite organizații de construcții. — 398.

Zubanov, V.S. (1888—1952) — inginer, specialist în electrotehnică. Până în 1921 a fost șeful centralei electrice a fabricii de cartușe din Simbirsk. Din decembrie 1921 până în iunie 1924 a lucrat ca tehnician la centrala electrică de la Kașira și a condus lucrările de instalare a rețelei de curent electric Kașira—Moscova. În anii următori a condus lucrările de montaj la alte centrale electrice ale U.R.S.S. — 398.

INDICE TEMATIC*

A

- Activitatea cultural-educativă* — 132, 173, 175, 194, 202, 210, 302, 303, 304.
- Administrația ajutorului american (A.R.A.)* — 162, 183, 184, 193, 220, 246, 283, 479.
- Agricultura* — 96, 104, 177, 221, 223, 297, 305, 313, 350, 363, 389, 390, 401, 428, 439, 442, 453, 463, 487.
- Alimente și aprovizionare* — 3, 4, 5, 12, 25, 30, 83, 85, 89, 94, 106, 110, 113, 114, 121, 122, 130, 132, 154, 169, 174, 175, 204, 205, 208, 209, 219, 221, 240, 243, 244, 274, 295, 299, 300, 336, 383, 394, 395, 407, 466, 524.
- Aparatul de stat; perfecționarea lui* — 12, 17, 26, 27, 30, 40, 46, 54, 56, 57, 88, 94, 97, 98, 99, 101, 102, 103, 104, 115, 120, 130, 134, 136, 137, 138, 139, 143, 152, 160, 163, 164, 168, 173, 176, 180, 196, 197, 201, 216, 219, 221, 237, 244, 253, 261, 263, 280, 311, 322, 324, 327, 339, 349, 352, 382, 386, 387, 390, 400, 406, 408, 411, 412, 418, 424, 427, 435, 436, 455, 481, 482, 500, 504, 515, 519; Anexe — 14.
Vezi și Construcția de stat sovietică.
- Apărarea avutului public, lupta împotriva furturilor și a delapidărilor* — 46, 57, 204, 245, 303, 317, 352, 367, 482; Anexe — 14.
- Arenda* — 186, 187, 273, 411, 487.
- Armata muncii* — 221, 308.
- Armata Roșie și întărirea capacității de apărare a Țării sovietice* — 26, 224, 308, 479.
- Armenia* — 463.
- Asigurările de stat* — 25.

* În rubrici se indică numele de ordine ale documentelor.

Atlas geografic — 13, 17, 206, 265, 290, 309.

Azerbaidjan — 1.

B

Başkiria — 441.

Bibliotecile și activitatea lor — 7, 194, 303, 400, 491.

Bielorusia — 268, 408.

Birocratismul, târăgâneala și lupta împotriva lor — 1, 29, 40, 53, 86, 91, 92, 97, 120, 201, 215, 261, 262, 291, 311, 312, 339, 352, 371, 386, 408, 456, 465, 492, 494, 504, 506, 509, 515, 519, 520; Anexe — 1, 2.

Buhara — 156.

C

Cadrele de partid și de stat — 22, 30, 50, 51, 52, 62, 93, 99, 101, 102, 103, 104, 119, 136, 161, 216, 226, 234, 264, 280, 282, 285, 338, 340, 362, 363, 387, 388, 397, 412, 424, 426, 427, 430, 444, 452, 457, 462, 481, 490, 494.

Capitalismul de stat — 1.

Vezi și Arenda; Concesiunile.

Caucazul și Transcaucazia — 8, 70, 117, 310, 359, 441, 463.

Vezi și Azerbaidjan; Armenia; Gruzia.

Cererea de cărți și de publicații — 7, 15, 64, 65, 185, 207, 220, 333, 334; Anexe — 39.

Chiaburimea și lupta împotriva ei — 143, 154.

Clasa muncitoare în Rusia Sovietică — 1, 3, 115, 401.

Coexistența pașnică — *vezi* Politica externă a Statului sovietic.

Cointeresarea materială în dezvoltarea producției — 9, 55, 205, 244, 261, 328, 337, 429, 473.

Vezi și Salariul.

Combustibilul — 12, 20, 45, 61, 219, 244, 354, 367, 407, 421, 476, 497; Anexe — 19, 22.

Comerțul exterior al Statului sovietic — 10, 11, 14, 16, 37, 58, 67, 68, 70, 77, 78, 90, 98, 100, 107, 117, 125, 126, 135, 171, 182, 189, 199, 221, 235, 241, 258, 260, 261, 268, 274, 292, 297, 307, 314, 315, 330, 342, 344, 347, 348, 384, 392, 408, 410, 419, 421, 425, 438, 450, 477, 486, 493, 495, 498, 500, 501, 502, 506, 509, 510, 511, 512, 516, 519, 520, 527.

Comisariate ale poporului și instituții centrale ale R.S.F.S.R.

- Comisia extraordinară din Rusia pentru combaterea contra-revoluției, a sabotajului și a speculei (Ceka) — 183, 421, 435, 520.
- Comisariatul poporului pentru comerțul exterior — 113, 338, 384, 392, 501, 509, 516.
- Comisariatul poporului pentru agricultură — 93, 104, 173, 177, 313, 390, 442, 462, 478, 480.
- Comisariatul poporului pentru afacerile externe — 54, 56, 83, 84, 114, 251, 260, 283, 320, 427, 444.
- Comisariatul poporului pentru poștă și telegraf — 4, 27, 168, 258, 285, 349.
- Comisariatul poporului pentru aprovizionare — 99, 154, 263, 377, 480, 513, 514; Anexe — 14, 30, 36.
- Comisariatul poporului pentru învățămînt — 132, 152, 153, 230, 254, 286, 287, 303, 436.
- Comisariatul poporului pentru căile de comunicație — 165, 255, 354, 367, 495.
- Comisariatul poporului pentru finanțe — 48, 129, 180, 191, 254, 281, 284, 289, 423, 430, 440, 463, 471, 472.
- Comisariatul poporului pentru justiție — 187, 253, 262, 371, 403, 413, 428, 489.
- Comisariatul poporului pentru Inspekția muncitorească-țărănească — 44, 55, 73, 115, 133, 134, 139, 189, 257, 357, 481.
- Direcția centrală de statistică — 12, 86, 123, 148, 201, 219, 244.

Vezi și Consiliul economic superior; Comisia pentru folosirea resurselor materiale de pe lângă Consiliul Muncii și Apărării; Comitetul pentru construcții de stat.

Comisia de stat a planificării (Gosplan) a R.S.F.S.R. — 12, 31, 32, 34, 167, 179, 201, 211, 217, 218, 219, 221, 223, 275, 376, 439, 442.

Comisia pentru folosirea resurselor materiale de pe lângă Consiliul Muncii și Apărării — 443, 525; Anexe — 6.

Comisia pentru sprijinirea organelor economice de pe lângă Comisariatul poporului pentru Inspekția muncitorească-țărănească — 44, 55, 115, 133, 134.

Comitetul Executiv Central (C.E.C.) din Rusia — 2, 72, 87, 352, 364; Anexe — 36.

Comitetul pentru ajutorarea populației infometate din Rusia — 6, 41, 72, 229.

Comitetul pentru construcții de stat — 422, 469.

Concesiunile — 11, 66, 84, 172, 187, 188, 217, 218, 248, 252, 306, 358, 385, 425, 428, 434, 438, 450, 459, 460, 461, 477, 479, 483, 486, 487, 496, 498, 500, 501, 504, 527.

- Conducerea unică și conducerea colectivă* — 2, 31, 32, 33, 34, 38, 131, 167, 183, 236, 254, 276, 277, 278, 279, 304, 381, 382, 415, 425, 502, 506.
- Congresele Sovietelor*
— al VIII-lea — 244, 456.
- Consiliul Comisarilor Poporului (C.C.P.) al R.S.F.S.R.* — 54, 56, 58, 110, 131, 152, 178, 196, 197, 232, 243, 261, 311, 312, 322, 389, 418; Anexe — 5.
- Consiliul economic superior* — 31, 139, 253, 261, 289, 300, 306, 368, 422, 447, 500, 504; Anexe — 9.
- Consiliul Muncii și Apărării (C.M.A.)* — 20, 45, 94, 97, 98, 167, 177, 186, 201, 202, 211, 219, 222, 235, 261, 360, 363, 373, 374, 381, 382, 384, 389, 402, 502, 521; Anexe — 14.
- Constituția R.S.F.S.R.* — 352.
- Construcția de stat sovietică* — 51, 71, 118, 143, 244, 290, 437, 441.
- Construcția economică (caracterizare generală)* — 1, 86, 115, 173, 201, 221, 261, 300.
— antrenarea maselor largi populare în opera de construcție economică — 86, 115.
- Contrarevoluția și lupta împotriva ei* — 41, 108, 109, 143, 151, 183, 229, 269, 283, 479.
- Controlul de stat* — 130, 189, 480; Anexe — 36.
Vezi și Comisariate ale poporului și instituții centrale ale R.S.F.S.R. — Comisariatul poporului pentru Inspekția muncitorească-țărănească.
- Cooperarea internațională* — 107, 172.
- Cooperația în Rusia Sovietică* — 80, 95, 107, 127, 172, 243, 268, 272, 371, 399, 524.
- Crimeea* — 103, 197, 208, 209, 310.

D

- Dașnacia (Dașnakțutium)* — 112.
- Depozitele de mărfuri* — 107, 352, 429, 479; Anexe — 9.
- Deservirea populației* — 115; Anexe — 6.
- Dicționarul limbii ruse moderne* — 158, 406.
- Dirrecția exploatării hidraulice a zăcămintelor de turbă (Ghidrotorf)*
— 238, 239, 261, 296, 344, 382, 509, 510, 512.
- Disciplina de partid și de stat* — 22, 94, 130, 136, 215, 263, 322, 327, 421, 448, 476.

Donbass — 20, 61, 78, 147, 169, 221, 222, 244, 275, 378, 407, 411, 412; *Anexe* — 19.

E

Electrificarea și centralele electrice — 81, 141, 166, 167, 202, 210, 218, 225, 253, 262, 278, 298, 333, 366, 376, 385, 404, 434, 523; *Anexe* — 38.

— Șantierul hidrocentralei electrice de pe Volhov — 253, 262, 288, 289, 293.

— Centrala electrică de la Ivanovo-Voznesensk — 447.

— Șantierul centralei electrice raionale de la Kașira — 10, 67, 68, 77, 182, 255, 267, 292, 301, 307, 339, 370, 398, 474, 475, 509, 519, 520; *Anexe* — 4, 7, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 29, 30, 31, 32, 33, 35.

Vezi și GOELRO (Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei); planul de electrificare și popularizarea lui; Plugurile electrice și plugurile sistem „Fowler“.

Eserii (socialiștii-revoluționari). — 151.

F

Fascismul și lupta împotriva lui — 185.

Finanțele și politica financiară — 198, 235, 239, 254, 281, 284, 378, 391, 440, 463, 467, 469, 471, 472, 499, 505, 522, 523.

Flota în Rusia Sovietică — 138, 159; *Anexe* — 34.

Foametea și lupta împotriva ei — 6, 16, 25, 29, 35, 58, 72, 74, 79, 96, 105, 106, 107, 113, 121, 122, 132, 135, 151, 162, 169, 177, 183, 195, 204, 220, 229, 237, 241, 246, 251, 263, 270, 274, 283, 313, 336, 337, 345, 371, 380, 390, 401, 419, 420, 439, 453; *Anexe* — 10, 14, 27, 28, 34, 36.

— ajutorul acordat de muncitorii din străinătate — 220, 270, 283, 345, 420.

G

GOELRO (Comisia de stat pentru electrificarea Rusiei); planul de electrificare și popularizarea lui — 69, 141, 202, 333, 376, 468.

Grija față de oameni — 14, 21, 36, 43, 46, 52, 62, 70, 75, 101, 102, 139, 181, 195, 208, 209, 219, 233, 267, 282, 310, 316, 319, 332, 432, 433, 449, 452, 457, 462, 464, 468.

Grupul de întreprinderi combinate din Moscova — 140.

Gruzia — 108, 109, 248.

I

- Impozitul în natură* — 1, 30, 96, 121, 122, 154, 169, 221, 356, 377, 379, 380, 480, 513, 514; Anexe — 36.
- Industria* — 1, 12, 14, 20, 42, 45, 55, 61, 78, 90, 115, 117, 123, 135, 140, 141, 148, 171, 201, 203, 211, 212, 216, 218, 221, 222, 244, 245, 247, 250, 261, 278, 294, 295, 299, 300, 306, 323, 328, 329, 331, 340, 346, 347, 365, 368, 387, 388, 394, 397, 402, 407, 411, 412, 417, 425, 429, 437, 446, 450, 489; Anexe — 5, 9, 37.
- Informarea despre situația economică mondială, despre politica externă a altor țări, despre mișcarea muncitorească și revoluționară internațională* — 47, 116, 194, 220, 298, 491.
- Informarea oamenilor muncii din alte țări și a opiniei publice mondiale despre Revoluția din Octombrie, despre situația din Rusia Sovietică* — 60, 108, 109, 155, 183, 220, 258.
- Instituții de învățămînt superior* — 115; Anexe — 6.
- Instrucțiuni ale Consiliului Muncii și Apărării către instituțiile sovietice locale* — 2, 39, 53, 71, 86, 87, 91, 92, 115, 157, 186.
- Instrucțiuni ale Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la aplicarea principiilor noii politici economice* — 31, 32, 33, 34, 38.
- Intellectualitatea burgheză — politica Puterii sovietice față de ea* — 104, 269, 329, 409.
- Internaționala Comunistă (Comintern, Internaționala a III-a)*
— 220, 228.
— Congresul al II-lea — 15, 231.
— Congresul al III-lea — 23, 65, 124, 149, 207, 228.
- Internaționala sindicală (Uniunea Internațională a sindicatelor revoluționare)* — 124, 426.
- Invenții și inventivitate* — 179, 257, 258, 285.

I

- Împrumuturile (tratative în acest sens cu alte state și cu firme capitaliste din străinătate)* — 125, 410, 438, 498, 507.
- Învățămîntul public* — 9, 153, 194, 230, 287, 303.

J

- Judecata și procedura judiciară* — 262, 456.
Vezi și Legalitatea revoluționară socialistă.

K

Karelia — 441.

Kirghizia — 397.

L

Legalitatea revoluționară, socialistă — 46, 128, 137, 180, 214, 215, 227, 228, 242, 254, 269, 409.

Legislația în Rusia Sovietică — 25, 60, 173, 178, 196, 204, 232, 341, 356, 377, 380, 403, 413, 428, 484, 487, 488, 489, 525; Anexe — 6.

Liga Națiunilor — 183.

M

Marx, K. și Engels, F. — despre moștenirea lor literară — 144, 334, 343.

Menșevicii — 108, 109, 151.

Militanți ai mișcării muncitorești și comuniste internaționale, întrevăderi cu ei, grija față de ei — 75, 124.

Mișcarea banditească contrarevoluționară a basmacilor și lupta împotriva lor — 305.

Mișcarea comunistă internațională — 15, 23, 64, 65, 82, 124, 185, 194, 207, 220, 351, 491.

Vezi și Militanți ai mișcării muncitorești și comuniste internaționale, întrevăderi cu ei, grija față de ei.

Mișcarea muncitorească și revoluționară internațională — 82, 124, 185, 194, 220, 228, 231, 270, 283, 420, 518, 527.

Vezi și Militanți ai mișcării muncitorești și comuniste internaționale, întrevăderi cu ei, grija față de ei.

N

Noua politică economică (n.e.p.) (caracterizare generală) — 1, 86, 174, 175, 277, 341, 525; Anexe — 6.

Vezi și „Instrucțiuni ale Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la aplicarea principiilor noii politici economice“.

O

Ocrotirea sănătății — 208, 209, 310, 425, 455, 482; Anexe — 7.

Operele lui V.I. Lenin, scrierea și editarea lor — 207, 220, 231, 503, 508.

Oportunismul și revizionismul în mișcarea muncitorească internațională și lupta împotriva lor — 82, 124, 351, 518.

Organele economice locale și dezvoltarea inițiativei economice — 1, 12, 71, 86, 87, 145, 147, 157, 167, 221, 253, 325, 326, 350, 384, 392, 408, 417, 476; Anexe — 8.

P

Participarea muncitorilor și specialiștilor străini la opera de construcție economică în Rusia Sovietică — 146, 155, 331, 353, 372, 373, 374, 375, 381, 416, 420, 434, 451, 470, 479, 483, 485; Anexe — 1, 2, 3.

Partidul Comunist al Uniunii Sovietice (P.C.U.S.), P.M.S.D.(b) din Rusia, P.C.(b) din Rusia.

— Congresul al X-lea — 174, 362.

— Conferința a X-a — 174.

— Comitetul Central al P.C.(b) din Rusia, organ colectiv de conducere a partidului și a țării, de luptă pentru refacerea economiei naționale — 28, 30, 41, 51, 63, 122, 131, 156, 160, 162, 169, 183, 194, 229, 235, 236, 243, 246, 248, 259, 276, 286, 348, 377, 379, 380, 391, 394, 403, 409, 425, 445, 446, 451, 502.

— întărirea și unitatea lui — 142, 192, 335, 361, 362.

— normele vieții de partid — 192, 335, 352, 361, 363, 424.

— rolul comuniștilor în construcția de stat — 41, 104, 115, 280, 285, 452.

— statutul — 352.

— condițiile de muncă în partid — 234.

— curățirea partidului — 234.

— organizațiile de partid locale — 1, 3, 8, 63, 192, 259, 335, 352, 361, 362, 427, 508, 517; Anexe — 14.

Vezi și Disciplina de partid și de stat. Cadrele de partid și de stat.

Piscicultura și pescuitul — 4, 22, 50, 97, 98, 101, 102, 136, 160, 161, 264, 401, 405, 443.

Planificarea economiei naționale — 12, 201.

Vezi și Comisia de stat a planificării (Gosplan) a R.S.F.S.R.

Plugurile electrice și plugurile sistem „Fowler” — 163, 164, 261, 355, 428, 465.

Politica externă a Statului sovietic — 18, 19, 24, 51, 59, 63, 112, 113, 162, 183, 184, 193, 195, 241, 251, 283, 320, 330, 351, 410, 438, 445, 446, 479, 480, 500, 526.

Politica națională a partidului comunist și a Statului sovietic — 51, 76, 156, 174, 175, 290, 305, 401, 414, 441.

Poșta, telefonul și telegraful — 27, 88, 105, 107, 168, 349, 454, 484, 488, 515.

Presa și editurile — 9, 53, 54, 56, 71, 86, 87, 91, 92, 95, 120, 141, 142, 149, 157, 171, 173, 190, 192, 200, 201, 203, 213, 226, 229, 245, 260, 261, 262, 266, 271, 272, 313, 317, 321, 328, 345, 352, 355, 359, 360, 363, 365, 388, 393, 402, 405, 413, 422, 432, 439, 468, 478, 486, 497, 518, 521, 523.

Principiul conducerii colective — *vezi* Conducerea unică și conducerea colectivă; Partidul Comunist al Uniunii Sovietice (P.C.U.S.), P.M.S.D.(b) din Rusia, P.C.(b) din Rusia — Comitetul Central al P.C.(b) din Rusia, organ colectiv de conducere a partidului și a țării, de luptă pentru refacerea economiei naționale.

Problema locuințelor — 178, 431, 482.

Problema național-colonială — 231.

Propaganda pe linie de producție — 202, 210, 439.

R

Radio și radiotehnică — 257, 258, 318, 478.

Răspunsuri la scrisori, telegrame, petiții ale oamenilor muncii și la sesizări de pe teren — 46, 81, 103, 200, 249.

Recensământul — 393.

Regim de economii — 12, 219, 244, 254, 482.

Republica Populară Mongolă — 526.

S

Salariul — 222, 276, 278, 279, 405, 429, 499.

Schimbul de mărfuri și comerțul — 1, 30, 80, 86, 127, 150, 169, 204, 221, 240, 244, 272, 295, 378, 383, 391, 394, 417, 513, 524; Anexe — 5, 9.

Siberia — 30, 176, 211, 234, 240, 297, 346, 470, 490; Anexe — 14, 21.

Silvicultura și industria lemnului — 167, 354, 448.

Sindicatelor în Rusia Sovietică — 97, 221, 256, 271, 276, 277, 279, 403, 413.

Sistemul dărilor de seamă — 86, 87, 95, 110, 123, 127, 141, 145, 186, 205, 261, 281, 284, 324, 325, 326, 350, 367, 390, 402, 408, 421, 467, 471, 472, 501; Anexe — 8, 14, 36, 37, 38.

Situația materială a oamenilor muncii — 1, 131.

Sovhozuri (Gospodării agricole de stat) — 145, 244, 350, 355, 363, 382, 482.

Statistică — 110, 123, 141, 148, 201, 202, 210, 216, 219, 244, 280, 366, 368, 393, 441.

Vezi și Sistemul dărilor de seamă; Comisariate ale poporului și instituții centrale ale R.S.F.S.R. — Direcția centrală de statistică.

Statul sovietic (caracterizare generală) — 401.

Ș

Știință și tehnică — 45, 78, 90, 104, 161, 221, 227, 238, 239, 257, 261, 264, 329, 369, 396, 422, 491, 494; Anexe — 21.

Vezi și Invenții și inventivitate; Radio și radiotehnică.

T

Tataria — 76, 441.

Transporturile — 1, 12, 159, 225, 336, 337, 354, 395, 421, 422, 429, 458, 495, 502; Anexe — 10, 14.

Turkestan — 1, 3, 49, 51, 174, 175, 259, 305, 314, 414, 426, 441.

Ț

Țărănimea săracă și cea mijlocie — politica partidului comunist față de ele — 1, 174, 175; Anexe — 27.

U

Ucraina — 76, 441.

Uniunea centrală a cooperativelor de consum — vezi Cooperația în Rusia Sovietică.

Uniunea Tineretului Comunist (Comsomol) — 482.

Uzine și fabrici — 370, 517; Anexe — 11, 15, 19.

V

Venalitatea și combaterea ei — 196, 310.

CUPRINS

Prefață	VII
---------------	-----

1921

1. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMUNIȘTILOR DIN SAMARKAND. 27 iunie	1
2. CĂTRE TOȚI COMISARII POPORULUI SAU CĂTRE ADJUNCȚII LOR. 27 iunie.....	2
3. CĂTRE CONSILIUL COMISARILOR POPORULUI ȘI COMISARIATUL POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE AL REPUBLICII TURKESTAN. 27 iunie.....	2—3
*4. CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU POȘTĂ ȘI TELEGRAF. 27 iunie.....	3
5. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI C.G. RACOVSKI, LUI M.K. VLADIMIROV ȘI COMITETULUI CENTRAL AL P.C. (b) DIN UCRAINA. 28 iunie	4
6. CĂTRE I.A. TEODOROVICI. 28 iunie.....	4—5
7. CĂTRE MUZEUL RUMEANȚEV. 28 iunie.....	5
8. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.K. ORDJONIKIDZE. 29 iunie	5—6
9. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 30 iunie.....	6
10. CĂTRE B.S. STOMONEAKOV. 30 iunie.....	6—7
11. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.M. LEJAVA. 30 iunie.....	7
12. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. 2 iulie.....	7—11
13. O DISPOZIȚIE PENTRU LIDIA FOTIEVA. <i>Între 4 și 9 iulie</i>	11
14. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.K. ORDJONIKIDZE. 4 iulie	12

* Cu asterisc sînt notate documentele publicate pentru prima oară.

*15. SCHIMB DE BILETELE CU BOHUMIR ŠMERAL. <i>Nu mai târziu de 5 iulie.</i>	12—13
*16. CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. <i>5 iulie</i>	13
17. CĂTRE V.D. KAISAROV. <i>6 iulie</i>	13
*18. CĂTRE G.V. CICERIN. <i>6 sau 7 iulie</i>	13—14
*19. CĂTRE G.V. CICERIN. <i>7 iulie</i>	14
*20. CĂTRE CONSILIUL ECONOMIC SUPERIOR, COMISARIATUL POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE, COMISIA DE STAT A PLANIFICĂRII, INSPECTIA MUNCITOREASCĂ-ȚĂRĂNEASCĂ, C.C.S. DIN RUSIA. <i>7 iulie</i>	14—15
21. CĂTRE V.M. MOLOTOV. <i>7 iulie</i>	15
*22. CĂTRE A.I. RÍKOV ȘI V.M. MOLOTOV. <i>7 iulie</i>	15—16
23. CĂTRE PARTICIPANȚII LA SEDINȚA COMISIEI PENTRU TACTICĂ A CONGRESULUI AL III-LEA AL INTERNAȚIONALEI COMUNISTE. <i>7 iulie</i>	16
*24. CĂTRE JOSEPH FRANCE. <i>8 iulie</i>	17
25. ÎNSEMNĂRI PE O TELEGRAMĂ DIN VESIEGONSK ȘI O NOTĂ PENTRU SECRETARĂ. <i>8 iulie</i>	17—18
26. CĂTRE L.A. FOTIEVA. <i>8 iulie</i>	18
27. V.S. DOVGAEVSKI. <i>8 iulie</i>	19
28. CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. <i>8 iulie</i>	19—20
*29. TOVARĂȘULUI G.E. ZINOVIEV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. <i>Nu mai devreme de 9 iulie</i>	20
30. CĂTRE N.P. BRIUHANOV. <i>10 iulie</i>	20—21
31. CĂTRE I.T. SMILGA. <i>10 iulie</i>	21—22
32. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. <i>10 iulie</i>	22—23
33. CĂTRE N.P. LRIUHANOV, A.M. LEJAVA ȘI V.A. AVANESOV. <i>11 iulie</i>	23
34. CĂTRE I.T. SMILGA. <i>11 iulie</i>	23—24
*35. CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. <i>11 iulie</i>	24
*36. CĂTRE F.A. ROTȘTEIN. <i>11 iulie</i>	24—25
37. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. <i>11 iulie</i>	25—26
1.....	25
2.....	25—26
38. CĂTRE A.I. RÍKOV. <i>12 iulie</i>	26
39. NOTE CĂTRE SECRETARE. <i>12 iulie</i>	26—27
1. CĂTRE L.D. GRIBANOVA	26—27
2. CĂTRE L.A. FOTIEVA	27
40. CĂTRE R.A. PETERSON. <i>12 iulie</i>	27
41. CĂTRE N.A. SEMAȘKO. <i>12 iulie</i>	28
42. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. <i>12 iulie</i>	28

43. CĂTRE A.D. ȚIURUPA. <i>Între 12 și 16 iulie</i>	29
44. CĂTRE A.A. KOROSTELEV. <i>13 iulie</i>	29
45. O DISPOZIȚIE CĂTRE L.A. FOTIEVA ȘI O SCRISOARE PENTRU P.A. BOGDANOV, I.T. SMILGA, G.M. KRJI- JANOVSKI ȘI A.I. RIKOV. <i>13 iulie</i>	30
46. CĂTRE L.A. FOTIEVA. <i>13 iulie</i>	30—31
47. CĂTRE M.M. BORODIN. <i>13 iulie</i>	31—32
48. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.G. ȘLIHTER. <i>13 iulie</i>	32
49. O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ ȘI UN BILET PENTRU A.S. ENUKIDZE. <i>13 iulie</i>	32—33
50. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.I. RIKOV ȘI V.M. MOLOTOV. <i>13 iulie</i>	33
*51. CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU MEMBRII BIROU- LUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. <i>13 iulie</i>	34
*52. CĂTRE G.L. ȘKLOVSKI. <i>Între 13 și 19 iulie</i>	34
53. O DISPOZIȚIE PENTRU L.A. FOTIEVA ȘI O TELE- FONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.A. AVANESOV, A.S. ENUKIDZE ȘI A.I. BELENKI. <i>13 iulie</i>	35
54. CĂTRE PREȘEDINTELE MICULUI CONSILIU AL COMISARILOR POPORULUI SAU CĂTRE ADJUNC- TUL SĂU. <i>14 iulie</i>	35—36
55. CĂTRE A.A. KOROSTELEV. <i>15 iulie</i>	36
*56. CĂTRE PREȘEDINTELE MICULUI C.C.P. <i>15 iulie</i>	37
57. CĂTRE F.E. DZERJINSKI ȘI I.S. UNȘLIHT. <i>15 iulie</i>	37—38
*58. CĂTRE L.B. KRASIN. <i>15 iulie</i>	38
59. CĂTRE G.V. CICERIN. <i>15 iulie</i>	38—39
*60. COMPLETARE LA SCRISOAREA ÎN LEGĂTURĂ CU FRANCE. <i>Nu mai devreme de 15 iulie</i>	39—40
*61. CĂTRE I.T. SMILGA. <i>15 iulie</i>	40
62. CĂTRE L.B. KRASIN. <i>16 iulie</i>	40—41
*63. CĂTRE G.V. CICERIN. <i>16 iulie</i>	41
64. DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. <i>Înainte de 17 iulie</i>	41—42
65. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI T.L. AKSELROD. <i>17 iulie</i>	42
66. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI P.A. BOGDANOV. <i>17 iulie</i>	42—43
67. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.D. ȚIURUPA. <i>17 iulie</i>	43
68. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN. <i>17 iulie</i>	43—44
69. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.I. SKVORTOV- STEPANOV. <i>17 iulie</i>	44
70. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.K. ORDJONI- KIDZE. <i>17 iulie</i>	44—45
71. CĂTRE PREZIDIUL SOVIETULUI DE DEPUTAȚI AL RAIONULUI ROGOJSK-SIMONOVSK. <i>17 iulie</i>	47—48

72. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONGRESULUI JUDEȚEAN AL SOVIETELOR DIN SIMBIRSK. 18 sau 19 iulie....	48
73. O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ ȘI O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI POLONSKI. 19 iulie.....	48—49
74. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.I. KALININ ȘI L.B. KAMENEV. 19 iulie.....	49—50
75. O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ ȘI O NOTĂ PENTRU L.G. LEVIN. 19 iulie.....	50
76. RĂSPUNSURI LA O SCRISOARE A LUI S.G. SAIDGALIEV. 20 iulie.....	50—51
77. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI B.S. STOMONEAKOV. 20 iulie	51—52
78. CĂTRE DIRECȚIA GENERALĂ A INDUSTRIEI CĂRBUNELUI. 20 iulie.....	52—53
79. CĂTRE L.B. KRASIN ȘI V.S. DOVGALVSKI. 20 iulie	53
80. CĂTRE M.I. FRUMKIN. 20 iulie.....	53—54
81. CĂTRE CETĂȚENII SATULUI GORKI. 20 iulie.....	54
82. CĂTRE RICHARD MÜLLER ȘI HEINRICH MALZAHN. 20 iulie	54—55
*83. CĂTRE I.S. LOBACEV ȘI A.I. RIKOV. 20 iulie.....	55—56
*84. CĂTRE G.V. CICERIN. 20 iulie.....	56
85. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 21 iulie	56—57
86. CĂTRE I.M. STEKLOV, M.I. ULIANOVA, V.A. KARPINSKI ȘI G.I. KRUMIN. 21 iulie.....	57—58
87. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ DIRECȚIEI DIFUZĂRII PRESEI. 21 iulie.....	58—59
88. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.I. KALININ, A.S. ENUKIDZE ȘI V.A. SMOLIANINOV. 21 iulie....	59
89. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.I. RIKOV. 22 iulie	60
90. CĂTRE V.M. BAJANOV ȘI S.A. GHETOV. 22 iulie....	60—61
91. CĂTRE L.A. FOTIEVA. 23 iulie.....	61
92. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. Între 23 și 25 iulie.....	61—62
93. CĂTRE M.A. KRUCINSKI. 23 iulie.....	62
94. CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. 23 iulie	62
95. O SCRISOARE CĂTRE CONDUCEREA UNIUNII CENTRALE A COOPERATIVELOR DE CONSUM ȘI O DISPOZIȚIE PENTRU L.A. FOTIEVA. 24 iulie.....	63
96. ÎNSEMNĂRI PE O TELEGRAMĂ DIN INZA ȘI O NOTĂ ADRESATĂ LUI N.P. BRIUHANOV, V.A. AVANESOV ȘI V.M. MOLOTOV. 24 iulie	64
97. CĂTRE A.I. POTEAEV ȘI V.A. AVANESOV. 24 iulie..	64—65
98. CĂTRE A.I. POTEAEV. 24 iulie.....	65—66
99. CĂTRE N.P. BRIUHANOV. 24 iulie.....	66
*100. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 24 iulie.....	67

101. CĂTRE I.P. BABKIN. 24 iulie.....	67
102. CĂTRE A.I. RIKOV. 24 iulie.....	68
103. CĂTRE V.M. MOLOTOV. 24 iulie.....	68
104. CĂTRE N. OSINSKI. Mai târziu de 24 iulie.....	69
105. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.A. SMOLIANI- NOV. 25 iulie	69—70
106. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.M. MOLOTOV. 25 iulie	70
107. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN. 25 iulie	70—71
108. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.L. MESCEREA- KOV. 25 iulie	71
109. CĂTRE G.V. CICERIN. 25 iulie.....	71—72
110. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ PREZIDIULUI SO- VIETULUI DIN MOSCOVA. 25 iulie.....	72—73
111. CĂTRE G.V. CICERIN. 25 iulie.....	73
*112. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.M. MOLOTOV, PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. 25 iulie	73—74
*113. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN. 25 iulie	74
*114. CĂTRE G.V. CICERIN. 25 iulie.....	74—75
115. CĂTRE A.A. KOROSTELEV. 26 iulie.....	75—77
116. CĂTRE M.M. BORODIN. 26 iulie.....	77
*117. CĂTRE L.B. KRASIN. 26 iulie.....	77
118. ÎNSEMNĂRI PE O SCRISOARE A LUI V.D. KAISAROV ȘI O NOTĂ PENTRU V.A. SMOLIANINOV. 26 iulie....	78
119. CĂTRE A.I. RIKOV. 27 iulie.....	78
*120. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 27 iulie.....	79
121. O CONVORBIRE PRIN FIR DIRECT CŪ M.K. VLADI- MIROV ȘI P.I. POPOV. 28 IULIE 1921. 28 iulie	79—82
122. CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 28 iulie	82
123. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ DIRECȚIEI CEN- TRALE DE STATISTICĂ. 28 iulie	82—83
124. CĂTRE G.E. ZINOVIEV. 28 iulie.....	83—84
125. CĂTRE L.B. KRASIN. 28 iulie.....	85
126. ÎNSEMNĂRI PE O CERERE A ASOCIAȚIEI COLONIȘ- TILOR DIN SUDUL RUSIEI ȘI O NOTĂ CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 29 iulie.....	85—86
127. CĂTRE L.M. HINCIUK. 29 iulie.....	86—87
*128. CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU MEMBRII BIROU- LUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 29 iulie	87—88
129. CĂTRE A.G. ȘLIHTER. 29 iulie.....	88
*130. CĂTRE V.M. MOLOTOV. Mai devreme de 29 iulie.....	88—89

*131. CĂTRE V.M. MOLOTOV. 29 iulie.....	89
132. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI COMUNEI GUBERNIALE MOSCOVA. 30 iulie.....	89—90
133. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 30 iulie.....	90
134. DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. 30 iulie.....	91
135. CĂTRE L.B. KRASIN. 30 iulie.....	91
136. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 30 iulie.....	92
137. CĂTRE F.E. DZERJINSKI. 30 iulie.....	92
*138. CĂTRE L.D. TROȚKI. 30 iulie.....	93
139. CĂTRE N.A. RESKE. 31 iulie.....	93—94
*140. CĂTRE L.B. KAMENEV. Sfirșitul lunii iulie sau începutul lunii august	94
141. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.N. VAȘKOV. 1 august	95—96
142. CĂTRE G.I. MEASNIKOV. 1 august.....	96
143. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.A. ANTONOV- OVSEENKO. 1 august	97
144. CĂTRE V.V. ADORATSKI. 2 august.....	97—98
145. CĂTRE V.D. BONCI-BRUEVICI. Nu mai târziu de 2 august	98—99
146. CĂTRE L.K. MARTENS. 2 august.....	99—100
147. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.L. RUHIMOVICI. 2 august	100
148. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ DIRECTORULUI AD- JUNCT AL DIRECȚIEI CENTRALE DE STATISTICĂ. 2 august.	101
149. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI T.L. AKSELROD. 2 august	101—102
150. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 2 august.....	102
*151. CĂTRE G.V. CICERIN. 3 august.....	102—103
152. CĂTRE A.V. LUNACEARSKI. 3 august.....	103
153. CĂTRE M.N. POKROVSKI. Nu mai devreme de 3 august	104
154. CĂTRE M.I. FRUMKIN. 4 august.....	104—105
155. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.A. SMOLIA- NINOV. 4 august	106
*156. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.M. MOLOTOV PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. 4 august	106—107
157. RADIOGRAMĂ ADRESATĂ TUTUROR COMISIILOR ECONOMICE GUBERNIALE ȘI JUDEȚENE. Nu mai de vreme de 4 august	107
158. DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. 5 august.....	108
159. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN. 5 august	108
160. CĂTRE A.I. POTEAEV. 5 august	109

161. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.N. KNIPOVICI. <i>5 august</i>	109—110
*162. CĂTRE L.B. KAMENEV, PENTRU MEMBRII BIROU- LUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. <i>5 august</i>	110—111
*163. CĂTRE N.P. GORBUNOV. <i>5 august</i>	111
164. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. <i>5 august</i>	111
165. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI F.E. DZER- JINSKI. <i>5 august</i>	112
166. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.M. KRJIJA- NOVSKI. <i>5 august</i>	112
167. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV ȘI MEMBRII C.M.A. <i>5 august</i>	113—114
168. CĂTRE V.S. DOVGALEVSKI. <i>6 august</i>	114—115
169. CONVOBIRE PRIN FIR DIRECT CU M.K. VLADI- MIROV, LA 6 AUGUST 1921. <i>6 august</i>	115—116
170. DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. <i>6 august</i>	116—117
171. CĂTRE K.M. ȘVEDCIKOV. <i>6 august</i>	117
*172. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.A. SMOLIA- NINOV. <i>6 august</i>	117—118
173. CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU AGRIC- ULTURĂ ȘI CĂTRE EDITURA DE STAT. <i>7 august</i>	118
174. CĂTRE M.P. TOMSKI. <i>7 august</i>	119—120
175. CĂTRE G.I. SAFAROV. <i>7 august</i>	120
176. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.F. PREOBRA- JENSKI. <i>7 august</i>	121
177. DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. <i>8 august</i>	121
178. CĂTRE MICUL C.C.P.	121—123
1. <i>Între 8 și 11 august</i>	121—122
2. <i>11 august</i>	122
3. <i>19 august</i>	122—123
179. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. <i>9 august</i>	123
180. CĂTRE G.I. BOKII. <i>9 august</i>	123—124
181. CĂTRE A.M. GORKI. <i>9 august</i>	124—125
182. ÎNSEMNĂRI PE O RADIOTELEGRAMĂ A LUI B.S. STOMONEAKOV ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRE- TARĂ. <i>11 august</i>	125—126
*183. CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. <i>11 august</i>	126—127
184. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.V. CICERIN. <i>11 august</i>	127
185. CĂTRE G.E. ZINOVIEV. <i>11 august</i>	128
186. CĂTRE P.A. BOGDANOV. <i>11 august</i>	128
187. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI P.A. BOGDANOV. <i>11 august</i>	129
188. CĂTRE L.A. FOTIEVA. <i>11 august</i>	129—130
*189. CĂTRE V.M. MOLOTOV. <i>11 august</i>	130
190. CĂTRE I.A. TEODOROVICI. <i>12 august</i>	130—131

*191. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KRASIN. <i>12 august</i>	131
192. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI GUBERNIAL PERM AL P.C. (b) DIN RUSIA. <i>12 august</i>	131—132
193. CĂTRE G. V. CICERIN ȘI L. B. KAMENEV. <i>13 august</i>	132—133
*194. O SCRISOARE CĂTRE G. E. ZINOVIEV ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. <i>13 au ust.</i>	133—136
*195. CĂTRE F. A. ROTȘTEIN. <i>13 august.</i>	136—137
196. CĂTRE A. S. KISELEV. <i>13 august.</i>	137
197. CĂTRE A.S. KISELEV. <i>13 august.</i>	138
198. CĂTRE E.A. PREOBRAJENSKI. <i>13 august.</i>	138
199. CĂTRE A.M. LEJAVA. <i>14 august.</i>	139
200. CĂTRE L.A. FOTIEVA. <i>15 august.</i>	139
201. O SCRISOARE ADRESATĂ LUI P.I. POPOV ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. <i>16 august.</i>	139—142
202. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. <i>16 august.</i>	142—143
203. CĂTRE REDACȚIILE ZIARELOR „IZVESTIIA“ ȘI „PRAVDA“ ȘI CĂTRE V.N. IPATIEV. <i>17 august.</i>	143—144
204. CĂTRE M.I. FRUMKIN, V.A. AVANESOV ȘI I.V. STALIN. <i>17 august.</i>	144
205. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.S. LOBACEV. <i>17 august</i>	145
206. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI P.L. LAPINSKI. <i>17 august</i>	145
207. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ SECRETAREI. <i>17 august</i>	145—146
208. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.K. VLADIMIROV. <i>17 august</i>	146—147
209. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.P. BRIUHANOV. <i>17 august.</i>	147
210. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE PENTRU SECȚIILE ELECTROTEHNICE. <i>18 august</i>	147—148
211. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.A. SMOLIANNINOV. <i>18 august</i>	148
212. CĂTRE I.V. STALIN. <i>19 august</i>	148—149
213. CĂTRE L.A. FOTIEVA. <i>19 august.</i>	149
*214. CĂTRE I.S. UNSLIHT. <i>19 august.</i>	149—150
215. CĂTRE I.S. UNSLIHT. <i>19 august.</i>	150
216. CĂTRE P.I. POPOV. <i>20 august.</i>	150—151
217. SCHIMB DE BILETE CU L.B. KRASIN. <i>Înainte de 22 august</i>	151—152
218. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.M. KRJIJANOVSKI. <i>22 august</i>	152
219. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. <i>22 august.</i>	153
*220. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.E. ZINOVIEV. <i>22 august</i>	154—155

221. O SCRISOARE ADRESATĂ LUI I.T. SMILGA ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. 22 august.....	155—157
*222. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 23 august.....	157
223. O TELEFONOGRAMĂ CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. 23 august....	157—158
*224. CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. 23 august	158
225. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.A. SMOLIANINOV. 23 august	158—159
*226. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ MEMBRILOR BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. 23 august	159
*227. ÎNSEMNĂRI PE O SCRISOARE A LUI N.N. IAKOVLEV ȘI O NOTĂ CĂTRE I.S. UNȘLIHT. 23 august.....	160
228. O NOTĂ CĂTRE L.A. FOTIEVA ȘI O SCRISOARE ADRESATĂ LUI MATYAS RÁKOSI, K.B. RADEK, I.S. UNȘLIHT ȘI B.I. REINȘTEIN. 23 august.....	160—161
*229. CĂTRE I.V. STALIN ȘI CĂTRE TOȚI MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. 26 august	161—162
230. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.V. LUNACEARSKI. 27 august.....	163
231. CĂTRE BHUPENDRANATH DATTA. 26 august.....	163
232. CĂTRE MICUL C.C.P. 27 august.....	163—164
233. CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. 29 august.....	164
234. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.N. KAIUROV. 30 august	165
*235. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.A. SMOLIANINOV. 30 august	165—166
236. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 30 august.....	166
*237. CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. 30 august	166—167
238. ÎNSEMNĂRI PE O SCRISOARE A LUI R.E. KLASSON ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. 31 august.....	167—168
239. CĂTRE R.E. KLASSON. 31 august.....	169
240. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 31 august.....	170
241. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 31 august.....	170
242. CĂTRE V.V. ADORATSKI. 31 august.....	171
*243. CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. 31 august	171
244. O SCRISOARE ADRESATĂ LUI P.I. POPOV ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. 1 septembrie.....	172—174
245. O NOTĂ CĂTRE V.A. SMOLIANINOV ȘI O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI P.A. BOGDANOV. 1 septembrie	175
*246. CĂTRE V.M. MOLOTOV. 1 septembrie.....	175
247. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 1 septembrie.....	176
248. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 1 septembrie.....	176—177

249. O NOTĂ CĂTRE A.S. ENUKIDZE ȘI O SCRISOARE ADRESATĂ UNOR MEȘTEȘUGARI PERSANI. 1 septembrie	177
250. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 1 septembrie.....	177
251. CĂTRE G.V. CICERIN. 1 septembrie.....	178
252. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 1 septembrie.....	178
253. INSEMNĂRI PE O SCRISOARE A LUI G.O. GRAFTIO ȘI O ÎNSĂRCINARE PENTRU N.P. GORBUNOV. 2 septembrie	178—179
254. INSEMNĂRI PE UN MEMORIU AL LUI N.N. KRESTINSKI ȘI ÎNSĂRCINĂRI PENTRU N.P. GORBUNOV. 2 septembrie	180—181
255. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.N. BORISOV. 2 septembrie	182
256. CĂTRE A.I. DOGADOV ȘI V.V. KUIBIȘEV. 2 septembrie	182
257. CĂTRE N.P. GORBUNOV. Nu mai tirziu de 2 septembrie	183
258. O SCRISOARE PENTRU V.S. DOVGALEVSKI ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. 2 septembrie.....	183—184
*259. CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. 2 septembrie	185
*260. CĂTRE G.V. CICERIN. 2 septembrie.....	185
261. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 3 septembrie.....	185—188
262. O SCRISOARE ADRESATĂ LUI D.I. KURSKI ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. 3 septembrie.....	189—190
263. O NOTĂ CĂTRE N.P. BRIUHANOV ȘI O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI H.G. PESTUN. 3 septembrie.....	190—191
264. O NOTĂ CĂTRE V.A. SMOLIANINOV ȘI O SCRISOARE ADRESATĂ LUI N.N. KNIPOVICI. 3 septembrie.....	191—192
265. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 3 septembrie.....	192
266. DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. 3 septembrie.....	192—193
267. CĂTRE G.D. ȚIURUPA. 3 septembrie.....	193
268. CĂTRE N.P. GORBUNOV ȘI V.A. SMOLIANINOV. 3 septembrie	193—194
269. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 3 septembrie.....	194
270. CĂTRE SECRETARUL COMITETULUI EXECUTIV AL COMINTERNULUI. 3 septembrie	194—195
*271. CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA. 4 septembrie	195—199
272. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 4 septembrie.....	196—197
273. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 4 septembrie.....	197
274. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI M.K. VLADIMIROV. 4 septembrie	197—198
*275. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 4 septembrie.....	198
276. O SCRISOARE ADRESATĂ LUI V.M. MOLOTOV ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. 4 septembrie.....	198—199
277. CĂTRE V.P. OBORIN. 4 septembrie.....	199—200
278. CĂTRE E.I. MOISEEV. 4 septembrie.....	200

279. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI G.V. ȚIPEROVICI ȘI I.I. LEPSE. 5 septembrie.....	201
280. LA COMITETUL CENTRAL, PENTRU TOV. SOLOVIEV, ȘEFUL SECȚIEI STATISTICE. 5 septembrie.....	201—202
*281. CĂTRE A.O. ALSKI. 5 septembrie.....	202—203
282. CĂTRE I.I. VIȘNEAK. 5 septembrie.....	203—204
*283. CĂTRE G.V. CICERIN. 5 septembrie.....	204—205
284. CĂTRE A.O. ALSKI. 7 septembrie.....	205—206
*285. CĂTRE A.M. NIKOLAEV. 7 septembrie.....	206
286. CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 7 septembrie.....	206—207
287. CĂTRE G.E. ZINOVIEV. 8 septembrie.....	207—208
288. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 8 septembrie.....	208
289. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ PREZIDIULUI CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR. 8 septembrie.....	208—209
290. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 9 septembrie.....	209
291. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 11 septembrie.....	210
292. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 11 septembrie.....	210
293. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 11 septembrie.....	210
294. O NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. 11 septembrie.....	211
295. O NOTĂ CĂTRE N.P. GORBUNOV ȘI O SCRISOARE ADRESATĂ LUI A.S. KISELEV. 11 septembrie.....	211
296. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 11 septembrie.....	212
297. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 11 septembrie.....	212
298. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. 11 septembrie.....	212—213
299. ÎNSEMNĂRI PE O INFORMARE PREZENTATĂ DE SOVIETUL DIN MOSCOVA ÎN LEGĂTURĂ CU ÎNTREPRINDERILE ȘI INSTITUȚIILE CARE URMAU SĂ TREACĂ LA SISTEMUL APROVIZIONĂRII DE CĂTRE STAT, PRECUM ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE N.P. GORBUNOV. 11 septembrie.....	213—214
300. TELEGRAMĂ ADRESATĂ TUTUROR COMISIILOR ECONOMICE REGIONALE ȘI GUBERNIALE. 12 septembrie.....	214—215
301. CĂTRE SECȚIA ELECTROTEHNICĂ A CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR. 12 septembrie.....	215
*302. CĂTRE S.S. DANILOV. 12 septembrie.....	216
303. CĂTRE A.V. LUNACEARSKI. 12 septembrie.....	216—217
304. CĂTRE MICUL C.C.P. Între 12 și 15 septembrie.....	217
305. CĂTRE A.A. IOFFE. 13 septembrie.....	217—219
306. O SCRISOARE ADRESATĂ COMITETULUI PENTRU CONCESIUNI ȘI O ÎNSĂRCINARE PENTRU N.P. GORBUNOV. 13 septembrie.....	219—220
307. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.M. LOMONOSOV. 13 septembrie.....	220
308. CĂTRE E.M. SKLEANSKI. 13 septembrie.....	221
309. CĂTRE N.P. GORBUNOV SAU V.A. SMOLIANINOV. 13 septembrie.....	221

310. CĂTRE N.A. SEMAȘKO. 13 septembrie.....	222
311. CĂTRE DIRECȚIA CANCELARIEI C.C.P. 13 septembrie	222—223
312. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 13 septembrie.....	223
313. CĂTRE N. OSINSKI. 14 septembrie.....	224
314. CĂTRE L.B. KRASIN. 14 septembrie.....	225
315. CĂTRE I.I. RADČENKO. 15 septembrie.....	225
316. CĂTRE M.M. LITVINOV. 15 septembrie.....	226
317. CĂTRE A.S. KISELEV. 15 septembrie.....	226—227
318. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 16 septembrie.....	227
319. CĂTRE V.M. MOLOTOV. 16 septembrie.....	227
320. CĂTRE G.V. CICERIN. A doua jumătate a lunii septembrie	228
*321. CĂTRE A.I. RÍKOV. 17 septembrie.....	228—229
322. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 17 septembrie.....	229
323. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. Nu mai târziu de 17 septembrie	229—230
324. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 19 septembrie.....	230
325. CĂTRE COMISIA ECONOMICĂ A JUDEȚULUI KIR-SANOV. 19 septembrie	231
326. CĂTRE COMISIA ECONOMICĂ A JUDEȚULUI KRASNOIARSK. 19 septembrie	231
327. CĂTRE N.P. BRIUHANOV. 19 septembrie.....	231—232
328. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 19 septembrie.....	232—233
329. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 19 septembrie.....	233
330. CĂTRE E.Z. VOLKOV. 19 septembrie.....	233—234
331. CĂTRE V.V. KUIBIȘEV. 19 septembrie.....	234—235
332. CĂTRE I.I. MIROȘNIKOV. 19 septembrie.....	236
333. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 20 septembrie.....	236—237
334. CĂTRE V.V. ADORATSKI. 20 septembrie.....	237
*335. CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 20 septembrie.....	238
336. CĂTRE V.V. FOMIN, N.P. BRIUHANOV ȘI FELIKS KON. 22 septembrie	238
337. TELEGRAMĂ ADRESATĂ TUTUROR COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE. 22 septembrie.....	239—240
338. CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 22 septembrie	240—241
339. CĂTRE V.A. AVANESOV. 23 septembrie.....	241—242
340. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 23 septembrie.....	242
341. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 23 septembrie.....	242
342. CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE. 23 septembrie.....	243
343. CĂTRE D.B. REAZANOV. 23 septembrie.....	243
344. CĂTRE MEMBRII COMISIEI PROVIZORII DE LA BERLIN, ÎNSĂRCINATĂ CU EFECTUAREA DE COMENZI ÎN STRĂINĂTATE PENTRU DIRECȚIA EXPLOATĂRII HIDRAULICE A ZĂCĂMINTELOR DE TURBĂ. 24 septembrie.....	244

345. CĂTRE G.E. ZINOVIEV. 24 septembrie.....	244—245
346. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.N. SMIRNOV. 24 septembrie	245—246
347. CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE. 26 septembrie.....	246
348. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.N. NARIMANOV. 26 septembrie	247
349. CĂTRE V.S. DOVGALEVSKI. 26 septembrie.....	247—248
350. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 26 septembrie.....	248—249
351. CĂTRE K.B. RADEK. 26 septembrie.....	249
352. CĂTRE I.K. EJOV. 27 septembrie.....	250—251
353. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.K. MARTENS. 27 septembrie	252
354. PROIECTUL UNEI TELEGRAME ÎN LEGĂTURĂ CU ORGANIZAREA CAMPANIEI DE TREI SĂPTĂMÎNI PENTRU SCOATEREA LEMNELOR DIN PĂDURE ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. 27 septembrie	252—254
355. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 27 septembrie.....	254—255
356. CĂTRE M.I. FRUMKIN. 27 septembrie.....	255
357. CĂTRE I.V. STALIN. 27 septembrie.....	255—256
*358. CĂTRE I.T. SMILGA. 27 septembrie.....	256
359. CĂTRE G.K. ORDJONIKIDZE. 28 septembrie	256
360. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 28 septembrie.....	257
*361. O NOTĂ CĂTRE C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ȘI UN PROIECT DE TELEFONOGRAMĂ CĂTRE G.E. ZINOVIEV. 29 septembrie	257
*362. CĂTRE G.E. ZINOVIEV. 29 septembrie.....	258
363. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 29 septembrie.....	259
364. CĂTRE A.S. ENUKIDZE. 29 septembrie.....	260
365. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 29 septembrie.....	260—261
366. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 30 septembrie.....	261
367. O DISPOZIȚIE CĂTRE N.P. GORBUNOV ȘI O SCRISOARE ADRESATĂ LUI K.H. DANIȘEVSKI, V.M. MOLOTOV ȘI A.S. KISELEV. 30 septembrie.....	262—263
368. CĂTRE PREZIDIUL CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR. 30 septembrie	263
369. CĂTRE COMITETUL PENTRU LITERATURĂ STRĂINĂ. 30 septembrie.....	264
370. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI I.T. SMILGA. 30 septembrie	265
371. CĂTRE P.A. KRASIKOV. 30 septembrie.....	265—266
372. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI ECONOMIC DIN URAL. 30 septembrie	266
373. TELEGRAMĂ ADRESATĂ BIROULUI INDUSTRIAL DIN URAL. 30 septembrie.....	267
*374. CĂTRE L.D. TROȚKI. 30 septembrie.....	267—268
*375. O DISPOZIȚIE CĂTRE N.P. GORBUNOV ȘI O SCRISOARE ADRESATĂ LUI V.V. KUIBIȘEV. 30 septembrie	268—269

376. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. Sfirșitul lunii septembrie	269
377. CĂTRE M.I. FRUMKIN. Septembrie.....	270
*378. CĂTRE L.D. TROŢKI. Septembrie.....	270
379. CĂTRE A.D. ŢIURUPA. 1 sau 2 octombrie.....	271
*380. CĂTRE V.M. MOLOTOV. 2 octombrie.....	271
381. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 3 octombrie.....	271—272
382. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 3 octombrie.....	272
383. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 3 octombrie.....	272
384. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 3 octombrie.....	273
385. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 3 octombrie.....	273—274
386. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 3 octombrie.....	274
*387. CĂTRE I.N. SMIRNOV. 4 octombrie.....	274—275
388. CĂTRE I.M. GUBKIN. 4 octombrie.....	275
389. CĂTRE A.S. KISELEV. 4 octombrie.....	275—276
390. ADRESĂ ÎN LEGĂTURĂ CU MERSUL CAMPAНИЕI DE INSĂMÎNŢĂRI. 4 octombrie	276—277
391. CĂTRE E.A. PREOBRAJENSKI. 4 octombrie.....	277—278
392. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.T. BELOBORO- DOV. 4 octombrie	278
393. CĂTRE P.I. POPOV. 4 octombrie.....	279
394. CĂTRE A.S. KISELEV. 5 octombrie.....	279—280
395. CĂTRE C.G. RACOVSKI. 5 octombrie.....	280
396. DISPOZIŢIE PE O SCRISOARE A DIRECŢIEI INSTI- TUŢILOR ŞTIINŢIFICE ALE CENTRULUI ACADEMIC. 5 octombrie	281
*397. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV CENTRAL AL REPUBLICII KIRGHIZE, BIROULUI INDUSTRIAL AL REPUBLICII KIRGHIZE, COMITE- TULUI REVOLUŢIONAR DIN SIBERIA, BIROULUI INDUSTRIAL DIN SIBERIA ŞI ORGANELOR DE CON- DUCERE ALE MINELOR RIDDER, EKIBASTUZ ŞI ZIREANOV. 6 octombrie	281—282
398. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU CĂILE DE COMUNICAŢIE. 6 sau 7 octombrie	282
399. CĂTRE M.I. FRUMKIN. 7 octombrie.....	283
400. CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU AFA- CERILE EXTERNE (SERVICIUL ÎNREGISTRĂRII PUBLICAŢIILOR), CEKA, COMISARIATUL POPORU- LUI PENTRU PROBLEMELE MILITARE, COMIN- TERN, C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 7 octombrie.....	283—284
401. MAREA ARAL. SOVIETUL DIN BUGUN AL PESCARIL- LOR ŞI MUNCITORILOR DE PE ȚĂRMUL DE NORD. 7 octombrie	284—286
402. CĂTRE G.I. KRUMIN. 7 octombrie.....	286—287
*403. CĂTRE P.A. KRASIKOV. 8 octombrie.....	287
404. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. 8 sau 9 octombrie.....	288

405. O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.I. POTEAEV ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. 9 octombrie.....	288
406. CĂTRE L.A. FOTIEVA. 9 octombrie.....	291
407. TELEGRAMĂ ADRESATĂ TUTUROR COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE, COMITETELOR GUBERNIALE DE PARTID, CONSILIILOR SINDICALE GUBERNIALE, COMITETELOR GUBERNIALE PENTRU PROBLEMELE MUNCII. 10 octombrie.....	291—292
408. TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREȘEDINTELUI C.C.P. AL R.S.S. BIELORUSE. 10 octombrie.....	292—293
*409. CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 10 octombrie	293—294
*410. CĂTRE BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 11 octombrie	294—295
411. CĂTRE M.L. RUHIMOVICI. 11 octombrie.....	295—296
*412. CĂTRE M.L. RUHIMOVICI. 12 octombrie.....	297
413. ÎNSEMNĂRI PE O SCRISOARE A LUI P.A. KRASIKOV ȘI O NOTĂ ADRESATĂ ACESTUIA. 12 octombrie	297—299
*414. CĂTRE V.M. MOLOTOV, PENTRU MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 12 octombrie	299
415. CĂTRE M.I. GLEASSER. 12 octombrie.....	300
416. CĂTRE V.V. KUIBIȘEV. 12 octombrie.....	300—301
417. TELEGRAMĂ ADRESATĂ TUTUROR COMISIILOR ECONOMICE. 12 octombrie	301—302
418. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 13 octombrie	302—303
*419. CĂTRE L.B. KAMENEV. 13 octombrie.....	303
420. CĂTRE SIDNEY HILLMAN. 13 octombrie.....	303—305
421. TELEGRAMĂ ADRESATĂ TUTUROR COMITETELOR SILVICE ȘI TUTUROR SECȚIILOR GUBERNIALE ALE CEKĂI. 13 octombrie	305—306
422. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 13 octombrie.....	306—307
423. CĂTRE A.M. IGNATIEV. 13 octombrie.....	307
424. CĂTRE L.K. MARTENS. 14 octombrie.....	307—308
425. CĂTRE MEMBRII C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 14 octombrie	308—309
*426. CĂTRE V.M. MOLOTOV PENTRU TOȚI MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. Nu mai târziu de 14 octombrie.....	309
427. CĂTRE G.V. CICERIN. Nu mai devreme de 14 octombrie	309—310
428. O NOTĂ CĂTRE SECRETARĂ. Între 14 și 24 octombrie	310
429. CĂTRE V.A. AVANESOV. 15 octombrie.....	310—311
430. CĂTRE N.N. KRESTINSKI. 15 octombrie.....	311—312
431. CĂTRE M.F. VLADIMIRSKI. 15 octombrie.....	312
*432. CĂTRE I.A. BERZIN. 15 octombrie.....	312—313
*433. CĂTRE L.B. KRASIN. 15 octombrie.....	313

434. CĂTRE L.K. MARTENS. 15 octombrie.....	314
*435. CĂTRE N.A. UGLANOV. 15 octombrie.....	314—315
*436. CĂTRE E.A. LITKENS. Mai tirziu de 15 octombrie.....	315
437. CĂTRE M.F. VLADIMIRSKI. 16 octombrie.....	315
438. CĂTRE G.V. CICERIN. 16 octombrie.....	316
439. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. 17 octombrie.....	317—318
440. CĂTRE N.N. KRESTINSKI. 17 octombrie.....	318—319
*441. CĂTRE P.I. POPOV. 17 octombrie	319—320
442. CĂTRE G.M. KRJIJANOVSKI. 17 octombrie.....	320—321
443. CĂTRE L.N. KRITMAN. 18 octombrie.....	321
*444. CĂTRE G.V. CICERIN. 18 octombrie.....	321—322
*445. O PROPUNERE PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ȘI O SCRISOARE PENTRU V.M. MIHAILOV. 18 octombrie.....	322
446. CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 18 octombrie.....	323
*447. CĂTRE PREZIDIUL CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR. 19 octombrie	323—324
*448. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL ARHANGHELSK. 19 octombrie.....	325
*449. CĂTRE A.D. TIURUPA. 19 octombrie.....	325
450. CĂTRE L.K. MARTENS. 19 octombrie.....	326
*451. CĂTRE L.K. MARTENS. 19 octombrie.....	326
*452. O SCRISOARE CĂTRE I.I. RADCENKO ȘI O DISPOZIȚIE CĂTRE F.V. LENGNIK. 19 octombrie.....	327
453. CĂTRE N. OSINSKI. 20 octombrie.....	328
*454. DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. 20 octombrie.....	328
*455. CĂTRE DIRECȚIA CONSTRUCȚIILOR DE PE LÎNGĂ SERVICIUL SANITAR AL ORĂȘULUI MOSCOVA. 20 octombrie	329
*456. CĂTRE TRIBUNALUL REVOLUȚIONAR DIN MOSCOVA. 20 octombrie.....	329—330
*457. CĂTRE I.V. STALIN. 20 octombrie.....	330
*458. CĂTRE V.A. AVANESOV. 20 octombrie.....	330—331
459. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 20 octombrie.....	331
460. CĂTRE P.A. BOGDANOV. 20 octombrie.....	331—332
461. CĂTRE A.G. GOIHBARG. 20 octombrie.....	332—333
*462. CĂTRE T.I. SEDELNIKOV. 20 octombrie.....	333
463. CĂTRE V.A. SMOLIANINOV. 21 octombrie.....	334
*464. DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. 21 octombrie.....	334
465. CĂTRE P.A. KRASIKOV. 21 octombrie.....	334
466. CĂTRE V.I. CIUBAR ȘI C.G. RACOVSKI. 21 octombrie	335
*467. CĂTRE A.O. ALSKI. 21 octombrie.....	335—336

468. CĂTRE BIROUL ORGANIZATORIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 21 octombrie.....	336
469. CĂTRE MICUL CONSILIU. 21 octombrie.....	337
470. TELEGRAMĂ ADRESATĂ BIROULUI INDUSTRIAL DIN SIBERIA. 21 octombrie	337
*471. CĂTRE A.A. NOVIŢKI. 22 octombrie.....	337—338
*472. CĂTRE A.A. NOVIŢKI. 22 octombrie.....	339
473. CĂTRE L.S. SOSNOVSKI. 22 octombrie.....	339—340
474. CĂTRE P.A. BOGDANOV. 22 octombrie.....	340
475. O TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI B.S. STOMONEAKOV ŞI O DISPOZIŢIE CĂTRE I.I. RADČENKO. 22 octombrie	340—341
476. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISIILOR ECONOMICE REGIONALE ŞI GUBERNIALE. 22 octombrie.....	342
477. CĂTRE D.I. KURSKI. 22 octombrie.....	342—343
478. CĂTRE N. OSINSKI. 22 octombrie.....	343—344
*479. INSEMŢĂRI FĂCUTE PE UN MEMORIU ŞI O SCRISOARE ADRESATĂ LUI G.V.CICERIN. 22 octombrie..	344—345
480. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISARILOR GUBERNIALI PENTRU APROVIZIONARE ŞI SECŢIILOR AGRICOLE GUBERNIALE. 22 octombrie.....	346
481. CĂTRE I.V. STALIN. Între 22 şi 31 octombrie.....	346—347
482. CĂTRE N.A. SEMAŞKO. 24 octombrie.....	347—348
483. CĂTRE V.V. KUIBIŞEV. 24 octombrie	348—349
484. CĂTRE L.B. KAMENEV. 24 octombrie.....	349
485. CĂTRE V.V. KUIBIŞEV. 24 octombrie.....	349—350
486. CĂTRE G.V. CICERIN. 24 octombrie.....	350
487. CĂTRE D.I. KURSKI. 25 octombrie.....	350—351
488. DISPOZIŢIE CĂTRE SECRETARĂ. 25 octombrie.....	351
489. O SCRISOARE CĂTRE D.I. KURSKI ŞI O DISPOZIŢIE CĂTRE SECRETARĂ. 25 octombrie.....	352
490. CĂTRE I.V. STALIN. 25 octombrie.....	352—353
491. MATERIALE CARE AR TREBUI COMANDATE (DIN CELE APĂRUTE ÎN GERMANIA). 25 octombrie.....	353—354
492. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 26 octombrie.....	354
493. DISPOZIŢIE CĂTRE SECRETARĂ. 26 octombrie.....	354
494. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 26 octombrie.....	355
*495. SCRISOARE ADRESATĂ UNOR COMISARI AI POPORULUI. 26 octombrie	355
496. CĂTRE MEMBRII BIROULUI POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 26 octombrie.....	356
497. CĂTRE V.A. TRIFONOV. 26 octombrie.....	356
498. CĂTRE I.V. LOMONOSOV. 26 octombrie.....	356—357
499. O SCRISOARE CĂTRE L.B. KAMENEV ŞI O DISPOZIŢIE CĂTRE SECRETARĂ. 26 octombrie.....	357

500. CĂTRE L.K. MARTENS. 27 octombrie.....	357—358
501. CĂTRE I.I. RADCENKO. 27 octombrie.....	358—359
502. DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ. 27 octombrie.....	359
503. CĂTRE L.B. KAMENEV. 27 octombrie.....	359—360
504. CĂTRE P.A. BOGDANOV. 28 octombrie.....	360—361
505. CĂTRE E.A. PREOBRAJENSKI. 28 octombrie.....	361
506. CĂTRE M.V. RIKUNOV. 28 octombrie.....	362
507. CĂTRE V.M. MIHAILOV, PENTRU BIROUL POLITIC AL C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA. 28 octombrie.....	362—363
508. CĂTRE COMITETUL RAIONAL DE PARTID ZAMOSK- VORECIE. 28 octombrie.....	363
509. CĂTRE I.I. RADCENKO. 28 octombrie.....	363—364
510. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.V. STARKOV. 28 oc- tombrie	364
511. CĂTRE MICUL C.C.P. 31 octombrie	364—365
512. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.V. STARKOV. 31 oc- tombrie	365
513. O DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARĂ ȘI O TELEFONO- GRAMĂ ADRESATĂ LUI N.P. BRIUHANOV. 31 octom- brie	365—366
514. CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU APRO- VIZIONARE. 31 octombrie	366
515. DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETAR. Octombrie	366—367
516. CĂTRE I.I. RADCENKO. Octombrie-noiembrie.....	367
517. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ CONDUCERII, COMI- TETULUI SINDICAL ȘI CELULEI DE PARTID DE LA FABRICA DE CARTUȘE DIN PODOLSK. 1 noiembrie	367—368
518. UN SCHIMB DE BILETE CU A.V. LUNACEARSKI. 1 noiembrie	368
519. CĂTRE G.D. ȚIURUPA. 2 noiembrie.....	369
520. CĂTRE I.S. UNȘLIHT. 2 noiembrie.....	369—370
521. CĂTRE CONSILIUL ECONOMIC SUPERIOR, COMISA- RIATUL POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE, COMISARIATUL POPORULUI PENTRU CĂILE DE COMUNICAȚIE, COMISARIATUL POPORULUI PEN- TRU AGRICULTURĂ, COMISARIATUL POPORULUI PENTRU COMERȚUL EXTERIOR. 2 noiembrie.....	370—371
522. CĂTRE E.A. PREOBRAJENSKI. Înainte de 3 noiembrie	371—372
523. CĂTRE N.P. GORBUNOV. 3 noiembrie.....	372
524. CĂTRE M.I. FRUMKIN. 3 noiembrie.....	372—373
525. CĂTRE D.I. KURSKI. 3 noiembrie.....	373
526. CĂTRE PREȘEDINTELE MICULUI C.C.P. 3 noiembrie	374
527. CĂTRE ARMAND HAMMER. 3 noiembrie.....	374—375

A N E X E

1. CĂTRE L. K. MARTENS. 27 iunie	379
2. CĂTRE V.M. LIHACEV. 27 iunie.....	379—380
*3. CĂTRE PREZIDIUL CONSILIULUI ECONOMIC MOSCOVA. 27 iunie	380
4. CĂTRE V.V. ŞMIDT. 2 iulie.....	381
5. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR, COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU AGRICULTURĂ, COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE, COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU COMERTUL EXTERIOR, COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU FINANŢE. 4 iulie	381—382
*6. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU AGRICULTURĂ, COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE, CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR, COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU COMERTUL EXTERIOR, COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU POSTĂ ŞI TELEGRAF, COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU AFACERILE INTERNE, COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU AFACERILE EXTERNE, COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU FINANŢE. 4 iulie	382—383
7. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.A. SEMAŞKO. 15 iulie	383
*8. TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIILOR ECONOMICE REGIONALE. 30 iulie	383—384
9. CĂTRE P.A. BOGDANOV. 1 august.....	384—385
10. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI MILITAR-REVOLUŢIONAR DIN PETROPAVLOVSK. 5 august..	385
11. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ DIRECTIEI GENERALE A INDUSTRIEI COMBUSTIBILULUI. 8 august	386
12. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ DIRECTIEI GENERALE A INDUSTRIEI CAUCIUCULUI. 8 august.....	386
13. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.K. MARTENS. 10 august	387
14. TELEGRAMĂ ADRESATĂ UNOR ORGANE DE CONDUCERE DIN SIBERIA. 12 august.....	387—389
15. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ DIRECTIEI GENERALE A INDUSTRIEI COMBUSTIBILULUI. 12 august	389—390
16. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.N. VAŞKOV. 16 august	390
17. TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.P. SEREBROVSKI. 18 august	390—391
18. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.N. VAŞKOV. 19 august	391
19. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI SPECIAL DIN UCRAINA PENTRU REFACEREA DONBASSULUI. 26 august	391—392
20. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI V.I. FRIDBERG. 2 septembrie	392

21. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI REVOLUȚIONAR DIN SIBERIA. 4 septembrie.....	392
22. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ DIRECȚIEI GENERALE A INDUSTRIEI COMBUSTIBILULUI. 6 septembrie	393
23. TELEGRAMĂ ADRESATĂ UZINEI KOLOMNA. 7 septembrie	393
24. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI L.B. KAMENEV. 9 septembrie	393—394
25. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.P. BRIUHANOV. 12 septembrie	394
26. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI N.N. VAȘKOV. 12 septembrie	395
27. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI FELIKS KON. 19 septembrie	395
28. CĂTRE C.G. RACOVSKI. 19 septembrie.....	396
29. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ DIRECȚIEI GENERALE A INDUSTRIEI COMBUSTIBILULUI. 27 septembrie	397
30. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ LUI A.B. HALATOV. 30 septembrie	397
31. TELEGRAMĂ ADRESATĂ UZINEI DIN PODOLSK. 30 septembrie	397—398
32. CĂTRE DIRECȚIA FABRICII DE CARTUȘE DIN SIMBIRSK. 30 septembrie	398
33. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI GUBERNIAL PENTRU APROVIZIONARE DIN TULA. 30 septembrie	398—399
34. APEL CĂTRE LUCRĂTORII DIN TRANSPORTURILE PE APA. Sfișitul lunii septembrie.....	399—400
35. TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMISIILOR PENTRU PROBLEMELE MUNCII DIN JUDEȚELE TULA, ALEKSIN, TARUSA ȘI KOLOMNA. 6 octombrie.....	400
36. TELEGRAMĂ ÎN LEGĂTURĂ CU ADOPTAREA DE MĂSURI PENTRU STRINGEREA IMPOZITULUI ÎN NATURĂ. 24 octombrie	400—403
37. TELEFONOGRAMĂ ADRESATĂ SECȚIEI GUBERNIALE MOSCOVA A UNIUNII MUNCITORILOR METALURGIȘTI. 3 noiembrie	403
38. PLANUL UNEI SCRISORI ADRESATE LUI N.N. VAȘKOV. Nu mai devreme de 10 iulie.....	403—404
39. O NOTĂ CĂTRE BIBLIOTECAR ȘI NIȘTE INSEMNAȚI PE O LISTĂ DE CĂRȚI ȘI BROȘURI PRIMITE DIN STRĂINĂTATE. 11 septembrie	405

Scrisori ale lui V.I. Lenin incluse în volumele apărute ale ediției de față. 27 iunie — 3 noiembrie

409

Scrisori ale lui V.I. Lenin care n-au fost găsite până în prezent. 27 iunie — 3 noiembrie

411—426

Adnotări	427—506
Indica de nume	507—547
Indice tematic	548—557

I L U S T R A Ț I I

Portretul lui V.I. Lenin — noiembrie 1921.....	XVI—1
Prima pagină din manuscrisul scrisorii lui V.I. Lenin „Către prezidiul Sovietului de deputați al raionului Rogojsk-Simonovsk“. — 17 iulie 1921	45
Însemnări pe o radiotelegramă a lui B.S. Stomoneakov și o dispoziție către secretară. — 11 august 1921..	126—127
Telegramă adresată lui A.I. Poteaev. — 9 octombrie 1921	289
V.I. Lenin cu prilejul experimentării primului plug electric sovietic la stațiunea experimentală a Insti- tutului zootehnic din Moscova. — 22 octombrie 1921	352—353

Apărut — februarie 1970. Coli de editură 27,90.
Coli de tipar 37,50. Format 16/540×840. Planșe
tipar înalt 3.

Tiparul executat sub comanda nr.
6811/90 637 la Combinatul Poligrafic
„Casa Științei”, Piața Științei nr. 1,
București — Republica Socialistă
România

E R A T Ă

La pagina	rîndul	în loc de	se va citi
26	11 de sus	prezidiului	al prezidiului
141	19 de sus	la fiecare rezerve speciale asupra fie- căreia	la fiecare din aceste categorii
147	14 de jos	bolnavilor	rațiilor
305	1 de jos	manganului	mangalului
388	11 de sus	trasată C.M.A.	trasată de C.M.A.
392	11 de sus	a asigura încărcă- turilor destinate șantierului de la Kașira transportul	a asigura transportul încărcăturilor desti- nate șantierului de la Kașira
548	1 de jos	numele	numerele
562	1 de jos	re G.M.	42. Către G.M.

